Partnerski sporazum
Slovenija
2014SI16M8PA001.4.1

ODDELEK 1A

1. UREDITVE, KI ZAGOTAVLJAJO USKLADITEV S STRATEGIJO UNIJE ZA PAMETNO, TRAJNOSTNO IN VKLJUČUJOČO RAST TER S POSLANSTVI POSAMEZNEGA SKLADA, DOLOČENIMI V SKLADU S CILJI IZ POGODBE, VKLJUČNO Z EKONOMSKO, SOCIALNO IN TERITORIALNO KOHEZIJO

1.1. Analiza razlik, razvojnih potreb in potencialov rasti ob upoštevanju tematskih ciljev in ozemeljskih izzivov ter, kjer je primerno, nacionalnega programa reform in ustreznih priporočil za vsako državo, sprejetih v skladu s členom 121(2) PDEU, ter ustreznih priporočil Sveta, sprejetih v skladu s členom 148(4) PDEU

1.UREDITVE, KI ZAGOTAVLJAJO USKLADITEV S STRATEGIJO UNIJE ZA PAMETNO, TRAJNOSTNO IN VKLJUČUJOČO RAST

1.1 Analiza razvojnih razlik, potreb ter potencialov rasti ob upoštevanju tematskih ciljev in teritorialnih izzivov

Slovenija se je kot polnopravna članica EU zavezala, da bo skladno z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo prispevala svoj delež k doseganju ciljev strategije Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast (EU 2020). Zavezanost k tem ciljem Slovenija kot članica EU in območja evra letno potrjuje tudi v procesu evropskega semestra[1] z nacionalnim reformnim programom in programom stabilnosti. Hkrati je Slovenija zavezana za izpolnjevanje zahtev iz Pakta za stabilnost in rast ter Pogodbe o stabilnosti, koordinaciji in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji.

Glede zahtev iz posebnih priporočil Sveta Evropske unije v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2014[2] in mnenjem Sveta o programu stabilnosti Slovenije za obdobje 2012–2016 Slovenija izvaja in pripravlja ukrepe na teh področjih:

- Odprava čezmernega primanjkljaja do leta 2015 za dosego srednjeročnega cilja do leta 2017, trajna odprava javnofinančnih neravnotežij, ohranitev rasti naklonjene potrošnje, povečanje izpolnjevanja davčnih obveznosti.
- Sprejetje pravil za uravnoteženje javnih financ.
- Okrepitev dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema po letu 2020, vključno z navezavo zakonsko predpisane upokojitvene starosti na podaljšanje življenjske dobe.
- Po posvetovanju s socialnimi partnerji in v skladu z nacionalnimi praksami do konca leta 2014 pripravi celosten socialni sporazum, s katerim bo zagotovila, da gibanje plač, vključno z minimalno plačo, podpira konkurenčnost, domače povpraševanje in ustvarjanje delovnih mest. Ponovno opredeli sestavo minimalne plače in pregleda sistem usklajevanja minimalne plače. Sprejme ukrepe za nadaljnje zmanjševanje segmentacije trga dela, predvsem z obravnavanjem učinkovitosti spodbud za zaposlovanje mladih in starejših delavcev ter uporabo pogodb civilnega prava. Sprejme zakon o študentskem delu. Prednostno obravnava doseganje mladih,

ki niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje ali vpisani v šolo, z zagotavljanjem ustreznih zmogljivosti teh zavodov. Poveča zaposlenost nizko kvalificiranih in starejših delavcev, prilagodi delovno okolje daljši delovni dobi in osredotoči vire na potrebam prilagojene ukrepe aktivne politike zaposlovanja, hkrati pa izboljša njihovo učinkovitost. Odpravi neusklajenost kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi deležniki pri ocenjevanju potreb na trgu dela.

- Na podlagi izkušenj iz pregleda kakovosti aktive bank in obremenitvenega preizkusa avgusta 2014 dokonča celovit akcijski načrt za banke, vključno s posebnimi ukrepi za izboljšanje upravljanja, nadzora, obvladovanja tveganj, postopka za odobritev posojil ter kakovosti in razpoložljivosti podatkov.
- Nadaljuje izvajanje privatizacije, napovedane v letu 2013, v zastavljenih rokih. Sprejme strategijo za Slovenski državni holding z jasno razvrstitvijo naložb v skladu s časovnim načrtom in opredelitvami, določenimi v Zakonu o Slovenskem državnem holdingu iz leta 2014.
- Do konca leta 2014 dokonča krovni načrt za prestrukturiranje podjetij, ki bo vseboval jasno določene prednostne naloge in učinkovit proces izvajanja, skrajša trajanje sodnih postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah, vključno z zadevami v okviru zakonodaje o insolventnosti, ter število primerov, ki čakajo na obravnavo, zlasti v zadevah, ki se nanašajo na izvrševanje in insolventnost.
- Zmanjša poslovne ovire v Sloveniji na ključnih področjih gospodarskega razvoja, da postane država privlačnejša za neposredne tuje naložbe, zlasti s pospešeno deregulacijo poklicev in zmanjšanjem upravnih obremenitev, vključno z gospodarnejšimi sistemi izdajanja dovoljenj. Zagotovi zadostno in neodvisno financiranje Javne agencije RS za varstvo konkurence ter poveča njeno institucionalno neodvisnost. Racionalizira prednostne naloge ter zagotovi skladnost strategije za raziskave in razvoj iz leta 2011 in strategije za slovensko industrijsko politiko iz leta 2013, tudi glede na prihodnjo strategijo za pametno specializacijo in strategijo za promet, ter zagotovi njihovo hitro izvajanje in oceno učinkovitosti.
- Sprejme učinkovite ukrepe za boj proti korupciji, poveča preglednost in odgovornost ter uvede zunanje ocenjevanje uspešnosti in postopke za nadzor kakovosti.

Dejavnosti z navedenih posebnih področij so med drugim ključne za izhod Slovenije iz krize. Natančnejši opis njihovega izvajanja sledi pri analizi po posameznih tematskih ciljih, v katerih so predstavljeni tudi glavni izzivi in potrebe Slovenije v obdobju 2014–2020, ki jih bo mogoče doseči tudi z uporabo sredstev strukturnih in investicijskih skladov EU (skladov ESI).

V nadaljevanju tega poglavja je pregled gospodarskih gibanj in izzivov na državni, regionalni in čezmejni ravni, s katerimi se Slovenija spoprijema zadnja leta. Pomembno je, da se jih zavedamo, da na njih v obdobju 2014–2020 gradimo in zastavljene cilje tudi dosežemo.

Gospodarska gibanja in izzivi

Globalne gospodarske in finančne razmere močno določajo oblikovanje politik na nadnacionalni ravni in na nacionalnih ravneh. Pomemben dejavnik, ki vpliva na prihodnji razvoj politik, je tudi spremenjeno razmerje moči v svetovnem gospodarstvu, predvsem zaradi vse večje vloge hitro razvijajočih se držav, pa tudi zaradi globalnih družbenih izzivov, kot so demografski trendi, podnebne spremembe in drugi pritiski na okolje.

Gospodarska kriza, s katero se spopada Slovenija, je pokazala na strukturne slabosti slovenskega gospodarstva, razmeroma nizko stopnjo konkurenčnosti glede na druge članice EU in navzven, nizko

tehnološko zahtevnost dela industrije in togo poslovno okolje (administrativne ovire, neprožnost trga dela, visoka obremenitev dela).

Gibanja konkurenčnosti so se v zadnjem obdobju obrnila v pozitivno smer, vendar je skupna izguba konkurenčnosti od začetka krize visoka. Ob težavah z zadolženostjo in financiranjem se je slovensko gospodarstvo v prvih letih krize srečevalo tudi s precejšnjim poslabšanjem **stroškovne konkurenčnosti,** ki je izviralo iz razmeroma visoke rasti stroškov dela (v letih 2008 in 2010) ter nadpovprečnega (glede na EU) padca produktivnosti (v letu 2009). V treh letih skupaj so se tako realni stroški dela na enoto proizvoda zvišali za 9 %, v celotni EU pa le za približno 3 %. Izboljševanje po letu 2010 je večinoma izhajalo iz prilagajanja trga dela zmanjšani gospodarski dejavnosti, gospodarska rast pa je še naprej zaostajala za gibanji v EU. Trg dela se je najprej prilagajal z zmanjševanjem zaposlenosti, po letu 2011 pa pospešeno tudi s stroški dela[3]. V letu 2013 so tako realni stroški dela na enoto proizvoda raven leta 2007 presegali še za 5,6 %, v celotni EU pa za 2,5 %. Če upoštevamo še vpliv tečaja, ki je v letih 2010–2012 depreciiral, je bila skupna izguba konkurenčnosti od začetka krize v Sloveniji manjša[4], a na evrskem območju je bil vpliv depreciacije zaradi večjega deleža zunanjetrgovinskih tokov z državami zunaj evrskega območja še ugodnejši.

Poročilo o razvoju 2014 (UMAR[5]) ugotavlja, da so za **višjo gospodarsko rast in ohranjanje blaginje prebivalstva v srednjeročnem obdobju potrebne korenitejše strukturne spremembe**. Prvi pogoj za oživitev gospodarske dejavnosti je obnovitev dostopa do finančnih virov, pri čemer so bili v zadnjem letu doseženi pomembni premiki (dokapitalizacija dveh največjih državnih bank, začetek prenosov slabih terjatev na Družbo za upravljanje terjatev bank). Za vzpostavitev stabilnega makroekonomskega okvira je ob ureditvi razmer v finančnem sektorju ključna učinkovita izvedba javnofinančne konsolidacije. Dejavnosti, ki jih mora Slovenija opraviti v zvezi s tem, so posledično povezane tudi z izpolnjevanjem posebnih priporočil Sveta za Slovenijo.

Gospodarska rast je v letih pred krizo temeljila predvsem na ugodnih gibanjih v mednarodnem okolju in visoki **dostopnosti do finančnih virov**. Zaradi velike odvisnosti bank od tujih virov financiranja in njihove precejšnje izpostavljenosti do posameznih gospodarskih panog so se močno povečali pritiski na likvidnost bančnega sistema. Ob delovanju samodejnih stabilizatorjev in odlašanju s konsolidacijo, pa tudi zaradi poskusov reševanja bančnega sektorja in nekaterih podjetij v državni lasti z dokapitalizacijami je bilo poslabšanje razmer med krizo med največjimi v EU. Omenjene težave v finančnem sistemu so ohromile financiranje slovenskega gospodarstva, s poslabšanjem zaznavanja Slovenije na mednarodnih finančnih trgih pa so dodatno otežile dostop do virov financiranja, potrebnih za oživitev gospodarstva. Leto 2013 je v Sloveniji zaznamovala izvedba nekaterih dolgo odlašanih strukturnih reform, do pozitivnih sprememb je prišlo pri konkurenčnosti, pokazali pa so se tudi prvi znaki gospodarskega okrevanja.

V letu 2013 se je začela sanacija bančnega sistema, saj so bili izvedeni pregled kakovosti bančne aktive in stresni testi bank. Na tej podlagi je država dokapitalizirala banke in začela prenašati slabe terjatve na Družbo za upravljanje terjatev bank. Napredek pri sanaciji bančnega sektorja in nakazane resnejše namere za umik države iz gospodarstva so odobravali tudi mednarodni finančni trgi, kar je prispevalo k znižanju donosnosti slovenskih državnih obveznic konec leta 2013.

Ob stroškovnih pritiskih ter neugodni geografski in proizvodni sestavi izvoza se je v letu 2013 prekinilo zmanjševanje **izvozne konkurenčnosti** Slovenije. Po občutni upočasnitvi rasti izvoza v letu 2012 se je izvoz v letu 2013 povečal za 2,9 %, uvoz pa za 1,3 %. Skladno s tem je imel tekoči račun plačilne bilance presežek v višini 6,5 % BDP. Izvoz na hitro rastoče trge se v zadnjih letih sicer

povečuje, vendar ostaja razmeroma majhen. V letu 2013 se je prvič od začetka krize zvišal tudi tržni delež na svetovnem trgu.

Slovenija se spoprijema tudi z neustrezno proizvodno sestavo, z razmeroma nizkim deležem tehnološko najzahtevnejših proizvodov v primerjavi z državami, v katerih izvoz okreva hitreje. Domače povpraševanje se je v letu 2012 občutno znižalo. Poraba gospodinjstev se je znižala za 4,8 %, državna potrošnja za 1,3 %, investicije v osnovna sredstva pa za 8,3 %. Ob nadaljevanju slabih gibanj na trgu dela, omejevalne plačne in kadrovske politike v javnem sektorju ter nadaljnje racionalizacije javne porabe se predvideva, da se bo zniževanje povpraševanja gospodinjstev in države še nekaj časa nadaljevalo. Precej manjši kot v predhodnih štirih letih pa bo padec investicij (1,6 %).

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj (UMAR, 2014)[6] predvideva, da se bo ob zmanjšani negotovosti v mednarodnem in domačem okolju bruto domači proizvod v letu 2014 povečal za 0,5 %, kar bo predvsem posledica nadaljnje krepitve rasti izvoza in upočasnitve padanja potrošnje gospodinjstev. Napovedana pospešitev okrevanja gospodarstva v glavnih trgovinskih partnericah bo pozitivno vplivala na rast izvoza, ki bo še naprej temeljila predvsem na izvozu tehnološko zahtevnejših proizvodov. V domačem okolju je začetek sanacije bančnega sistema izboljšal dostop države do virov financiranja in prispeval k zmanjšanju negotovosti med gospodarskimi subjekti. Ob manj intenzivnem poslabšanju razmer na trgu dela kakor v predhodnih dveh letih pa se pričakuje tudi precej manjši padec zasebne potrošnje. Hitrejše okrevanje bosta zavirali nadaljevanje oteženega dostopa do virov financiranja zadolženega podjetniškega sektorja in nujno javnofinančno uravnoteženje. K ohranjanju investicij na podobni ravni kakor lani bodo ugodno prispevale zlasti javne investicije. Prihodnji dve leti se bo ob predvideni pospešitvi okrevanja gospodarstva v mednarodnem okolju, nadaljnji sanaciji bančnega sistema in uravnoteženju javnih financ ter začetku prestrukturiranja podjetij rast bruto domačega proizvoda postopno krepila. Še naprej bo temeljila predvsem na rasti izvoza, prvič po začetku krize pa pričakujemo tudi skromen pozitivni prispevek zasebne potrošnje; krepila se bo tudi naložbena dejavnost, predvsem pri stanovanjskih naložbah ter naložbah v opremo in stroje.

Pomembno področje za povečanje vpetosti Slovenije v mednarodne tokove poslovanja so tudi **tuje neposredne investicije** (v nadaljevanju: TNI). Sloveniji se še vedno ni uspelo prebiti med države, ki bi bile zanimive za te naložbe. Zato si je treba prizadevati za povečanje prepoznavnosti Slovenije kot lokacije za tuje investicije in zmanjšanje ovir zanje zaradi neugodnega poslovnega okolja. Kljub nizkemu deležu TNI v BDP v primerjavi z drugimi evropskimi državami pa igrajo veliko vlogo v slovenskem gospodarstvu. Podjetja s TNI so konec leta 2012 predstavljala 4,5 % vseh slovenskih podjetij. Kljub temu pa so imela 19,8 % kapitala, 23,2 % sredstev in 21,7 % zaposlenih celotnega podjetniškega prostora. Najbolj so bila v ospredju pri blagovni menjavi s tujino, pri čemer je bilo doseženo 40,0 % izvoza in 43,1 % uvoza slovenskega podjetniškega sektorja. Ob tem pa je treba povečati tudi učinkovitost spodbujanja vhodnih tujih neposrednih investicij, saj je bilo za ta namen v Sloveniji v obdobju 2010–2012 porabljenih 36,2 mio. EUR, od tega je bilo 94,5 % namenjenih dodeljevanju finančnih spodbud. Po mnenju tujih vlagateljev bi imeli večji vpliv na privlačnost Slovenije za tuje neposredne investicije predvsem izboljšano poslovno okolje ter zmanjšane in postopno odpravljene številne administrativne ovire.

Razmere na trgu dela so se v letu 2013 še poslabšale**.** Zaradi padca gospodarske dejavnosti in visokega prehoda v neaktivnost v letu 2013 se je zaposlenost po statistiki državnih računov zmanjšala za 1,1 % v letu 2013. **Stopnja zaposlenosti** v Sloveniji je po letu 2008 občutno upadla in se oddaljila od cilja strategije Evropa 2020: stopnja zaposlenosti starostne skupine 20–64 let je v letu 2013 znašala 67,2 % (kar je za 4,7 o. t. manj kot v letu 2008), od tega 65,0 % v kohezijski regiji vzhodna Slovenija in 69,7 % v kohezijski regiji zahodna Slovenija. Čeprav je stopnja zaposlenosti v kohezijski regiji zahodna Slovenija višja, je bil padec stopnje višji kot v kohezijski regiji vzhodna Slovenija.[7] Stopnja

zaposlenosti žensk se je v letu 2013 znižala na 63 %, kljub temu pa je še vedno višja od povprečja EU-28. Stopnja zaposlenosti moških se je od leta 2008, ko je znašala 77,4 %, znižala na 71,2 %, kar je pod povprečjem EU-28. V kohezijski regiji vzhodna Slovenija je najbolj upadla zaposlenost moških, in sicer za 6,8 o. t. od 2008 do 2013 (v kohezijski regiji zahodna Slovenija za 5,4 o. t.), prav tako se je v kohezijski regiji vzhodna Slovenija znižala stopnja zaposlenosti žensk, in sicer za 6,3 o. t. od 2008 od 2013 (v kohezijski regiji zahodna Slovenija za 4,7 o. t.).[8] Izobrazba pomembno vpliva na zaposlenost. S povečevanjem izobraženosti se povečuje tudi zaposlenost. V letu 2013 je stopnja zaposlenosti nižje kvalificiranih oseb znašala 33,7 % medtem ko povprečje EU-28 v letu 2013 znaša 43,8 %).[9] Po drugi strani narašča obseg in stopnja brezposelnosti. Pričakuje se, da bo število registrirano brezposelnih do leta 2015 nekoliko nad 120 tisoč, pozneje pa bo upadlo. Stopnja **registrirane brezposelnosti** je ob koncu leta 2013 znašala 13,5 % (ZRSZ[10]). Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ) je bilo konec leta 2013 med vsemi brezposelnimi v Sloveniji 59 % brezposelnih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. V letu 2014 bo ob skromni rasti gospodarske dejavnosti padec zaposlenosti manjši kot v letu 2013, njeno okrevanje v prihodnjih dveh letih pa bo zaradi značilne zapoznelosti pri odzivanju trga dela le postopno. Brezposelnost se bo v povprečju leta 2014 nekoliko povečala, v naslednjih dveh letih pa se bo začela postopno zniževati.

V Sloveniji se bo po projekcijah Europop **število delovno sposobnega prebivalstva začelo zmanjševati** že po letu 2015[11], zato bo treba nizko produktivnost zelo povečevati, da učinek zniževanja delovno aktivnega prebivalstva ne bo negativno vplival na gospodarsko rast. Prav tako pa to pomeni višanje ekonomske odvisnosti prebivalstva. Projekcije napovedujejo Sloveniji tudi pospešeno staranje prebivalstva,[12] zato prilagoditev demografskim in drugim spremembam v okolju zahteva tudi prilagoditev sistema zdravstva in dolgotrajne oskrbe. Gospodarska kriza je vplivala še na poslabšanje materialne blaginje prebivalstva. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev je bil po petih letih zniževanja leta 2013 realno za več kot 9 % nižji kot leta 2008.[13] Stopnja **tveganja revščine** v primerjavi z drugimi evropskimi državami ostaja tudi v letu 2012 razmeroma nizka (Slovenija: 13,5 %, EU-28: 17,0 %), vendar se tveganje od začetka krize pri nas povečuje hitreje kot v povprečju EU (v 2013 se je povečala za eno odstotno točko) – posebno med brezposelnimi, starejšimi in v gospodinjstvih z več otroki. Materialna prikrajšanost se je v Sloveniji v letu 2012 zmanjšala (za 0,3 o. t. na 16,9 %), težka materialna prikrajšanost pa povečala (za 0,5 o. t. na 6,6 %), obe stopnji pa sta približno na ravni iz leta 2008[14], slabšajo pa se nekateri drugi kazalniki materialne blaginje prebivalstva.[15] Socialne in družbene posledice gospodarske krize, ki so se močno izrazile na trgu dela in tudi v naraščajočih socialnih neenakostih in krhanju družbene povezanosti, ter spremembe demografske sestave prebivalstva postavljajo Slovenijo pred številne izzive za prihodnost, za katere je treba čim prej najti ustrezne rešitve.

Padec **bruto domačega proizvoda** je bil v letu 2013 (–1,1 %) predvsem zaradi rasti v zadnjem četrtletju občutno manjši kot leta 2012; ob okrepljeni rasti **izvoza** je k temu prispeval tudi manjši padec domače potrošnje. Izvoz je bil v letu 2013 prav tako dejavnik, ki je pomembno ugodno prispeval k spremembi BDP, njegova rast pa se je ob okrevanju gospodarske dejavnosti v glavnih trgovinskih partnericah okrepila. Padec **domače potrošnje** je bil v letu 2013 manjši kot leto pred tem. Pri investicijah se je prvič po štirih letih ugotavljala skromna rast, in sicer zaradi investicije v večji energetski objekt in povečanja državnih naložb ob koncu leta, zasebne investicije pa so se po oceni UMAR tudi zmanjšale. Padec zasebne potrošnje se je ob manjšem realnem zmanjšanju razpoložljivega dohodka upočasnil, medtem ko se je padec državne potrošnje še nekoliko poglobil.

V primerjavi z državami EU se slovensko gospodarstvo, predvsem zaradi strukture predelovalne industrije, močno opira na rabo surovin. To se izraža v njegovi nizki **snovni in energetski produktivnosti,** kar je dodatni dejavnik njegove slabše konkurenčnosti in izziv za dodatna vlaganja, posebno v MSP. Pod vplivom slabih gospodarskih razmer se obremenjevanje okolja sicer zmanjšuje,

zaznati pa je tudi nekatere premike k trajnejšemu zmanjšanju pritiskov na okolje. Izpusti toplogrednih plinov so se tudi v letu 2012 znižali predvsem zaradi padca gospodarske dejavnosti, in sicer za 2,8 %[16]. K temu sta največ prispevali znižanji v energetiki in gospodinjstvih, nadaljevalo pa se je tudi zniževanje izpustov iz industrije, ki se je začelo že leta 2006. V predelovalnih dejavnostih, v kateri stroški energije vplivajo na izvozno konkurenčnost, se energetska intenzivnost znižuje hitreje kot v povprečju EU. Vpliv okoljskih davkov na konkurenčnost gospodarstva ostaja razmeroma majhen, saj večina okoljskih davkov bremeni gospodinjstva. Kljub izvajanju nekaterih ukrepov za ohranjanje **biotske raznovrstnosti** ta še vedno upada zaradi povečanja pritiskov različnih dejavnosti.[17]

Konkurenčnost Slovenije močno omejuje **zmanjšanje zaupanja v pravno državo**, kar kažejo tudi podatki Svetovne banke.[18] Pravna država, ki je utemeljena na vladavini prava, je osnovni pogoj za delovanje vseh sistemov države. V Sloveniji glede zagotavljanja pravnega reda ter zaupanja v pravo in institucije prevladuje negativno zaznavanje, to pa vpliva tudi na zdravo gospodarsko tekmovalnost in družbeni razvoj.

Pregled razvoja Slovenije v zadnjih letih kaže, da je odmik od uresničevanja strateških ciljev na gospodarskem, okoljskem in socialnem področju v sedanji gospodarski krizi močno povezan z nezadostnim, predvsem pa z neučinkovitim izvajanjem ključnih strateških usmeritev. Zaradi globine krize in bistveno spremenjenih mednarodnih razmer Slovenija danes potrebuje razmislek o novem, vključujočem in trajnostnem razvojnem modelu, ki bo enakovredno upošteval gospodarsko, okoljsko, družbeno in kulturno razsežnost razvoja ter pričakovane prihodnje izzive, hkrati pa sledil razvojnim usmeritvam strategije EU 2020, ki z vidika konkurenčnosti in okoljske ozaveščenosti poudarjajo pomembnost prehoda v krožno, nizkoogljično gospodarstvo. Predvsem pa je pomembno preudarno in hkrati hitro ukrepanje ter sprejemanje strateških odločitev, ki bodo pomagale državi iz krize. S tem vodilom se Slovenija loteva priprave novih strateških dokumentov za obdobje po letu 2014.

Pri pripravi strateških dokumentov po letu 2014 so bila med že opredeljenimi razvojnimi prednostnimi nalogami kot bistvena za gospodarski razvoj prepoznana tri področja: **raziskave, razvoj in inovacije; mala in srednja podjetja ter zaposlovanje**. Razvoj mora temeljiti na izboljšanju učinkovitosti rabe vseh virov – človeških, finančnih in naravnih, ter na ustrezni delitvi bremen in ugodnosti ob povečanju zaposlenosti. Ključno je, da se vsi vključeni zavedajo svoje vloge in s sinergičnimi ukrepi prispevajo k uresničevanju skupnih ciljev.

Regionalni razvoj

Za Slovenijo so značilne razdrobljene in po velikosti neuravnotežene teritorialne strukture. V Sloveniji je 212 občin, ki se med seboj zelo razlikujejo in se na teritorialni ravni NUTS 3 povezujejo v dvanajst statističnih regij brez vzpostavljenih upravnih in administrativnih struktur. Omejena finančna sredstva zahtevajo osredotočenost na ključne prednostne naloge in dopolnjevanje razvojnih politik za doseganje sinergij.

Notranja zakonodaja predpisuje razvojno povezovanje občin v razvojnih regijah in skupno pripravo strategij ter povezovanje pri izvajanju projektov. Pri izvajanju kohezijske politike EU je, izhajajoč iz priporočil v Teritorialnem poročilu OECD za Slovenijo (2011), nujna osredotočenost na manjše število večjih funkcionalnih območij s kritično razvojno zmožnostjo, ki bi lahko učinkovito povezala mrežo mest s pripadajočim podeželjem in bila učinkovit partner državi pri uveljavljanju načela večnivojskega teritorialnega upravljanja. Razvojne pobude od »spodaj navzgor«, ki so v Sloveniji že tradicionalno dobro razvite, je treba primerjati z jasnimi in usklajenimi razvojnimi politikami na državni ravni. Prav

tako je treba nujno posvetiti pozornost zmanjševanju razvojnih neenakosti med različnimi teritorialnimi ravnmi in geografskimi območji z različnimi značilnostmi in posebnostmi. Načelo partnerstva se na regionalni ravni uresničuje z razvojnimi sveti regij, ki podpirajo oblikovanje razvojnih partnerstev občin z gospodarstvom in nevladnim sektorjem. Sredstva v obdobju 2014–2020 bodo namenjena krepitvi teh razvojnih partnerstev, zato da se izvedejo ukrepi, ki bodo odgovarjali na prepoznane posebne teritorialne izzive in potrebe.

V obdobju 2005–2008 so statistične regije večinoma dohitevale povprečno razvitost EU, osrednjeslovenska je prednost celo povečala. Pod vplivom gospodarske krize v letih 2009 in 2010 se je napredek izničil. Zaostajanje za evropskim povprečjem je v primerjavi z letom 2005 najbolj povečala koroška regija. Osrednjeslovenska regija je imela v letu 2010 2,1-krat višji BDP na prebivalca kakor ekonomsko najšibkejša pomurska regija, kar je malenkost manj kot leta 2009 (1 : 2,2) in toliko kot leta 2005. V primerjavi z drugimi državami EU je razmerje v BDP na prebivalca med regijama s skrajnima vrednostma na ravni NUTS 3 v Sloveniji med manjšimi. Sorazmerna razpršenost BDP na prebivalca, ki je tudi eden od kazalnikov regionalnih razlik, se je v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 0,4 o. t. na 22,4 %, od leta 2005 pa se je povečala za 0,6 o. t. (Poročilo o razvoju 2013, UMAR).

V obdobju 2007–2013 je regionalni razvoj v Sloveniji potekal z evropskimi in domačimi viri. Razvoju regij je bila v operativnem programu krepitve regionalnih razvojnih zmožnosti namenjena posebna prednostna naloga, v okviru katere je bila financirana predvsem javna infrastruktura, pomembna za razvoj posameznega območja.

V OP RR je bilo 34 % sredstev ESRR namenjenih četrti razvojni prednostni nalogi – razvoju regij, zato da se zmanjšajo razvojne razlike med slednjimi na ravni NUTS 3. Vrednotenje te razvojne prednostne naloge OP RR (OIKOS, 2013)[19] je obravnavalo njeno ustreznost, skladnost, uspešnost, učinkovitost in trajnost načrtovanja in izvajanja.

Zastavljeni cilji so bili preseženi pri okoljski infrastrukturi, saj naj bi imelo kakovostnejši in varnejši vodovod in priključek na kanalizacijo približno dvakrat več prebivalcev, kot je bilo prvotno načrtovano. V gradnji ali prenovi je 27 vrtcev (3 % vseh vrtcev v Sloveniji). Najslabša je realizacija pri ekonomski infrastrukturi (zemljišča, namenjena gospodarskemu razvoju) in številu projektov, izvedenih na območju Natura 2000.

Z izvajanjem prednostne naloge razvoja regij so bila sredstva vložena v razvoj in povečanje lokalnih in regionalnih zmogljivosti. Enakomerno so bila razpršena po teh vsebinah: ekonomska in izobraževalna infrastruktura, prometna infrastruktura, okoljska infrastruktura, razvojni projekti na območjih s posebnimi varstvenimi režimi in turističnih območjih ter razvoj urbanih območij in socialna infrastruktura.

Zaradi veliko operacij se je razpršil vpliv na spremembe kazalnikov in doseganje ciljev. Zaradi večje usmerjenosti v dopolnjevanje, razvoj in krepitev lokalnih in regionalnih zmogljivosti je bilo na drugi strani izvedenih manj operacij za povezovanje ciljnih skupin in razvoj produktov (proizvodnih in storitvenih) za doseganje povezovalnih učinkov ter njihov prodor na zunanje trge. Zaradi manj ukrepov, namenjenih prodoru na zunanje trge, je bila manjša tudi možnost povečanja zunanje konkurenčnosti regij, po drugi strani pa lahko potrjene operacije izboljšajo prednosti regij v prihodnje.

Vrednotenje je pokazalo, da je treba v prihodnje na vseh ravneh vlagati sredstva predvsem v delovanje in zagotavljanje storitev ter manj v fizična sredstva. Tako bodo lokalni in regionalni viri dobili uporabno vrednost ter zagotovili konkurenčnost regij. Kljub temu se je pokazalo, da so z razvojnega vidika naložbe v ekonomsko in javno infrastrukturo na nekaterih območjih še vedno potrebne. Sredstva je treba v prihodnje nameniti operacijam ali razvojnim zmogljivostim, njihovemu povezovanju in nastopu na trgu, da se vzpostavljene prednosti lažje izkoristijo za doseganje razvojnih priložnosti.

Pomembno vlogo pri skladnem regionalnem razvoju ima vzpostavitev ustrezne prometne infrastrukture, ki zagotavlja boljšo dostopnost do obstoječega TEN-T-omrežja, izboljšuje mobilnost prebivalstva ter ohranja in spodbuja razvoj gospodarstva. Ustrezna prometna infrastruktura je pogoj za enakomeren razvoj vseh regij.

Slovenija in njene regije imajo priložnost, da svoje delovanje osredotočijo oziroma usmerijo v tiste dejavnosti, ki podpirajo njihovo regionalno razvojno specializacijo. Vrednotenje tako priporoča, da se v prihodnje usmerijo v tiste dejavnosti, ki jim ustrezajo, z namenom specializirati tako regije kot skupno delovanje države z operativnim programom, predvsem v delu, ki podpira delovanje regij.

Regionalna razsežnost se upošteva pri določanju prednostnih nalog med pripravo strategije pametne specializacije. Regije so že predlagale področja, na katerih vidijo največ možnosti za prihodnji razvoj (pri pripravi regionalnih razvojnih programov), kar se bo upoštevalo kot pomembna vhodna informacija pri določanju področij vlaganj. Obseg upoštevanja regionalne razsežnosti bo tako odvisen predvsem od področja opredelitve izrazite tržne usmerjenosti v povezavi s primerjalnimi prednostmi Slovenije, ki imajo dolgoročne obete.

Slovenija je v novem programskem obdobju po letu 2014 na ravni NUTS 2 razdeljena na dve kohezijski regiji, in sicer na bolj razvito kohezijsko regijo zahodna Slovenija in manj razvito kohezijsko regijo vzhodna Slovenija.

Kohezijsko regijo vzhodna Slovenija sestavlja 8 statističnih regij (pomurska, podravska, koroška, savinjska, zasavska, spodnjeposavska, jugovzhodna Slovenija in notranjsko-kraška) s skupno površino 12.212 km².

Kohezijsko regijo zahodna Slovenija sestavljajo 4 statistične regije (osrednjeslovenska, gorenjska, goriška in obalno-kraška) s skupno površino 8.061 km².

Na podlagi zadnjih razpoložljivih podatkov iz leta 2010 lahko ocenimo, da so razvojni problemi bolj zgoščeni v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, ki je v letu 2010 dosegla le 82,7 % slovenskega povprečja BDP, nekoliko manj pa jih je v kohezijski regiji zahodna Slovenija, ki je v letu 2010 dosegla 119,5 % slovenskega povprečja BDP.

Ker je Slovenija v programskem obdobju 2014–2020 razdeljena na dve kohezijski regiji, se regionalni razvoj spremlja predvsem na njuni ravni, medtem ko se teritorialna razsežnost razvoja še naprej spremlja na ravni 12 statističnih regij. Zanje obstajajo tudi kazalniki, s katerimi po statistiki na državni ravni merimo stopnjo razvitosti posamezne statistične regije. Spremljanje kazalnikov bo za obdobje 2014–2020 zagotovljeno tudi na ravni NUTS 2.

Kohezijska regija zahodna Slovenija[20] sega na območje pod Alpami in se razteza čez kraško, deloma gozdnato Dinarsko gorstvo vse do skrajnega severnega dela Sredozemlja. V Alpah, ki se na severu in severozahodu končajo v Sloveniji, se razprostira edini slovenski narodni park, tj. Triglavski narodni park. Jugozahodni rob regije sega do 47 km dolge obale Jadranskega morja. Tu je križišče dveh evropskih prometnih koridorjev, infrastrukturno omrežje pa ima dve veliki prometni vozlišči – Koper z mednarodnim pristaniščem Luko Koper in glavno mesto Ljubljana z mednarodnim letališčem Jožeta Pučnika Ljubljana.

V kohezijski regiji zahodna Slovenija je višja izobrazbena raven prebivalstva, višja stopnja delovne aktivnosti in nižja stopnja brezposelnosti. Višje so plače in višji je delež storitvenih dejavnosti, višji so tudi izdatki za RRI. Boljši rezultat v zahodni Sloveniji je predvsem posledica razvoja glavnega mesta Ljubljane, medtem ko se obljubljanske občine in druge regije ravni NUTS 3 v tej kohezijski regiji glede razvojne problematike ne razlikujejo bistveno od tistih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Storitvene dejavnosti prispevajo k bruto dodani vrednosti 75 %, verjetno tudi zato, ker je v tem delu večina državnih institucij, poleg tega pa tod poteka velik del poslovnih, raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti. Storitvene dejavnosti zaposlujejo tudi največ oseb, ki delajo v regiji, in sicer 37 %. V tem delu Slovenije je potresno izpostavljeno problemsko območje Posočja, ki ima v celotni državi najslabšo dostopnost do avtocestnega omrežja in večjih urbanih središč.

Prebivalstvo kohezijske regije zahodna Slovenija je zgoščeno okoli glavnega mesta Ljubljane in drugih urbanih središč, prav tako ob obali. Oddaljeni hriboviti in gorati predeli so večinoma neposeljeni. Število prebivalcev se v tej regiji povečuje hitreje kot v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, in sicer zaradi naravnega prirasta in priseljevanja. Kohezijska regija zahodna Slovenija šteje 968.728 prebivalcev.

Kohezijska regija vzhodna Slovenija[21] obsega območje na stičišču Alp, Panonske nižine in Dinarskega gorstva. Zanjo je značilna velika pokrajinska raznovrstnost: severozahodni alpski del se proti vzhodu niža v vinorodna gričevja na robu Panonske nižine, proti jugu pa v kraško Dinarsko gorstvo. Zaradi redko poseljenih obmejnih območij in večjih gozdnatih predelov je gostota poseljenosti tukaj nižja od povprečne v državi. Kohezijska regija vzhodna Slovenija šteje 1.083.768 prebivalcev.

V gospodarskem pogledu velja ta regija za manj razvito. Zaznamujejo jo kmetijska dejavnost, saj je tukaj več kot 70 % kmetijskih gospodarstev in večji del kmetijskih zemljišč. Kljub temu pa kmetijstvo malo prispeva k bruto dodani vrednosti (BDV). Veliko več prispeva industrijska dejavnost (okrog 40 %), ki združuje tradicionalne in sodobne panoge (rudarstvo, tekstilna, avtomobilska, farmacevtska in elektrotehnična dejavnost). Ta regija ima pomembno vlogo pri energetski oskrbi države, saj je na njenem ozemlju poleg edine jedrske elektrarne tudi večina energetske infrastrukture. Industrijske dejavnosti so zaposlovale največ oseb, saj je bilo v njih zaposlenih kar 44 % vseh oseb, ki delajo v regiji.[22] V tem delu Slovenije – v Šaleški dolini, na Koroškem, v Beli krajini, na Kočevskem in v Halozah – so območja s slabo dostopnostjo do avtocestne infrastrukture in večjih urbanih središč v Sloveniji. Povečanje dostopnosti lahko ugodno vpliva na večjo kakovost življenja prebivalstva na teh območjih, dolgoročno pa zmanjšuje obremenitve večjih regijskih središč zaradi dnevnih selitev.

Na ravni NUTS 3 se statistične regije med seboj razlikujejo po razvitosti. Od statističnih regij Slovenije je bila po BDP-ju na prebivalca v standardih kupne moči in v primerjavi s povprečjem sedemindvajseterice držav Evropske unije v letu 2011 najbolj razvita osrednjeslovenska (z indeksom 118), najmanj pa zasavska statistična regija (z indeksom 56). BDP na prebivalca je bil tako v tem letu

najvišji v osrednjeslovenski statistični regiji (24.649 EUR), sledili sta ji obalno-kraška (18.819 EUR) in goriška regija (16.340 EUR); najnižji pa je bil v zasavski statistični regiji (11.794 EUR).

Zastavljene cilje na ravni države pri izvajanju kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2014–2020 bo mogoče doseči tudi na podlagi združenih regijskih projektov, ki bodo s sinergičnimi učinki povečali konkurenčnost regij in Slovenije kot celote. V tem smislu je pomembna vloga urbanih območij kot generatorjev razvoja, pa tudi projektov povezovanja podeželja z urbanimi območji. Vse pomembnejša je krepitev regionalnih razvojnih institucij in socialnega kapitala ter podpora oblikovanju razvojnih partnerstev občin z gospodarstvom in nevladnim sektorjem.

Sestava podeželskih in urbanih območij

Mesta in druga urbana naselja so ogrodje slovenskega poselitvenega sistema. Z urbanim življenjem prekrivajo večino slovenskega poseljenega prostora in povezujejo urbana središča v značilen policentrični sistem. Značilno za slovenska mesta in urbana naselja je njihova majhnost v primerjavi z evropskimi mesti. Srednje velika in majhna slovenska mesta so v primerjalni prednosti po kakovosti bivanja, prepletenosti naravnega in urbanega okolja ter povezovanju s podeželskim zaledjem. Bogastvo urbanih območij ponuja priložnosti za razvoj mest samih in hkrati zagotavlja prednost za večjo konkurenčnost slovenskih regij.

Za Slovenijo je značilno veliko majhnih naselij (več kot 6.000), pri čemer jih ima kar 90 % manj kot 500 prebivalcev, le sedem pa nad 20.000 prebivalcev, kar je skupaj približno četrtina celotnega prebivalstva. Urbana središča, ki so (gledano v slovenskem merilu: opredelitev po SPRS) večja in srednje velika mesta, so ogrodje policentričnega sistema, ki je pomembna podpora svojemu funkcionalnemu zaledju.

Koncentracija prebivalstva v slovenskih mestih se danes ocenjuje na dobrih 50 %, medtem ko je stopnja suburbanizacije nadpovprečna. Mesta in mestna naselja so zaposlitvena središča, saj je večina delovnih mest v urbanih naseljih, v katerih dela 94 % vseh zaposlenih prebivalcev in živi 70 % prebivalcev Slovenije z višjo ali visoko izobrazbo. Mestna območja so hitreje rastoča in zato doživljajo tudi večje pritiske na prostor. Od prvih popisov na slovenskih tleh pa do danes se je število prebivalcev povečalo za 27 %, prebivalstvo, ki živi v mestih in mestnih naseljih, pa kar za 60 %.

Večina občin v Sloveniji spada med redko poseljena območja, med gosto poseljena območja spadata le občini Ljubljana in Maribor, preostala območja pa v t. i. vmesna območja. Te razlike zahtevajo sicer celovit pristop k reševanju, ki upošteva posebne značilnosti urbanih in širših zalednih območij.

Mesta imajo v gospodarstvu pomembno vlogo kot središča povezav, inovacij, ustvarjalnosti in storitev. Konkurenčna vloga urbanih središč oziroma mest v gospodarskem razvoju zahteva kakovostno in privlačno delovno in bivalno okolje, ki je kot lokacija dobro vključeno v prometne tokove, ima visoko dostopnost do storitev, je prilagojeno potrebam sodobnega življenjskega utripa in upošteva zunanje dejavnike, zlasti podnebne, ter demografske spremembe. Povečan pretok kapitala in trgovine poviša tudi pretok ljudi, dobrin, storitev in idej. Stopnja produktivnosti je v urbanih območjih na splošno višja, vendar v Sloveniji mesta v zadnjem času stagnirajo. Povečujejo pa se nekatera funkcionalna območja večjih središč, in sicer zaradi zgoščanja prebivalstva in pospešenih dnevnih selitev v smeri avtocestne mreže, zlasti z osebnimi avtomobili. To povečuje ogljični odtis, poslabšuje kakovost zraka

v mestih zaradi povečevanja osebnega in tranzitnega prometa ter stopnjuje pritiske na prostor, med drugim tudi na najbolj kakovostna kmetijska zemljišča.

Poleg mest in strogih urbanih naselij ima v Slovenijo pomembno vlogo tudi t. i. podeželsko območje. Podeželska območja in njihova problematika spadajo namreč med pomembnejše teme evropske in nacionalnih politik[23]. Ta območja pokrivajo v razširjeni Evropi (EU-27) 90 % ozemlja, na njih pa živi več kot 60 % prebivalstva. Glede na razvitost se posamezna podeželska območja močno razlikujejo, zato je glavni cilj razvojnih programov zmanjšati razlike med njimi in jim zagotoviti trajnostni razvoj na gospodarskem in družbenem ter okoljskem področju.

Evropsko teritorialno sodelovanje in makroregionalne strategije

Slovenija leži na območju, na katerem se srečujejo južna, srednja in vzhodna Evropa ter Jadransko morje in Alpe. Geografsko gre za stičišče Jadranskega morja, Alp, Dinarskega gorstva in Panonske nižine.

Slovenija je dejavno vključena v izvajanje Podonavske strategije (*EU Strategy for the Danube Region* – EUSDR), Jadransko-jonske strategije (*EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region* – EUSAIR) in Alpske strategije (*European Union Strategy for the Alpine Region* – EUSAR), s čimer naj se spodbudijo sinergije v širšem prostoru in prispevajo lastne zmogljivosti k razvoju teritorialnih partnerstev, s katerimi delimo vrsto skupnih značilnosti in izzivov glede prometa, pretoka delovne sile, prilagajanja podnebnim spremembam, varstva okolja, upravljanja voda, naravnih in drugih nesreč ter varstva pred njimi, turizma in sodelovanja pri raziskavah in razvoju, učinkovitega upravljanja virov, nizkoogljične družbe in krepitve institucionalnih zmogljivosti.

Slovenija ima dolgo tradicijo transnacionalnega teritorialnega sodelovanja. Številne dobre izkušnje nam omogočajo, da se osredotočimo tudi na dejavno graditev »naravnega mostu« med srednjo in jugovzhodno Evropo (JVE) ter zahodnim Balkanom. V transnacionalnih programih si Slovenija prizadeva za dejavno podporo programom makroregionalnih strategij.

Slovenija **podpira izvajanje EUSDR in v njej od samega začetka tudi sodeluje**, saj kot dejavna članica usklajuje dve prednostni področji, in sicer »izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniške in zračne povezave«, katerega koordinator je ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, in »pospeševanje institucionalne zmogljivosti in sodelovanja«, katerega koordinator je Center za razvoj financ. Izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti bo dopolnjeno z vključitvijo vodnih prometnih povezav (morski in rečni promet).

Podonavje je pomembno mednarodno povodje in ekološki koridor. Nedvomno to zahteva regionalni pristop k ohranjanju narave, prostorskemu načrtovanju in upravljanju voda. Zaradi velikih težav, kakršni sta vnos neprečiščenih odpadnih voda in gnojil ter površinsko odtekanje, so Donava in njeni pritoki močno onesnaženi. Prav tako so vse pogostejše velike poplave in suše. Upravljanje tveganj (preprečevanje, pripravljenost in učinkovit odziv), ohranjanje kakovosti voda in tal ter ohranjanje biotske raznovrstnosti zahtevajo zelo kakovostno ter stalno in dolgoročno sodelovanje in izmenjavo informacij. Pri oblikovanju razvojnih vsebin so bili vsi ti izzivi, ki veljajo za Podonavje in ne nazadnje dokaj tudi za drugi dve makroregiji, na katerih preseku je Slovenija, upoštevani.

Pomembno je tudi regionalno povezovanje pri raziskavah in inovacijah, pri čemer je Podonavje zaokroženo geografsko območje s komplementarnimi danostmi. Povezovanje v podonavski regiji je tako osredotočeno predvsem na skupne raziskovalno-inovacijske dejavnosti ter na nadnacionalne mreže velike in srednje raziskovalne infrastrukture, ki je ključna za dolgoročno konkurenčnost Slovenije in regije kot celote.

Slovenija je pomorska država z jasno zavezanostjo sredozemskemu prostoru, zato dejavno sodeluje pri pripravi osnutka EUSAIR in njenega akcijskega načrta, utemeljenega na štirih stebrih – pomorskem, prometnem, okoljskem in turističnem. Skupaj z Bosno in Hercegovino ima usklajevalno vlogo pri okoljskem stebru EUSAIR »ohranjanje, varovanje in izboljševanje kakovosti okolja«. Slovenija je ratificirala protokol o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja (ICZM) ter ga bo izvajala in se vključevala v vse, kar bo omogočalo podporo učinkovitemu načrtovanju dejavnosti na morju. Za zagotavljanje trajnostnega razvoja skupnega Jadranskega morja deluje tudi mešana slovensko-hrvaško-italijanska komisija za varstvo voda Jadranskega morja in obalnih območij pred onesnaženjem.

Evropski svet je decembra 2013 podelil Evropski komisiji mandat za pripravo strategije EU za alpsko regijo do junija 2015. Ključna dodana vrednost te strategije je skladen razvoj gorskih in ravninskih območij z velikimi urbanimi središči na celotnem območju te regije. Strategija se bo osredotočila na tri stebre: raziskave, gospodarski razvoj in inovacije; promet in druga infrastruktura; okolje ter naravni in kulturni viri. Slovenija bo pri izvajanju programov kohezijske politike uresničevala projekte, ki bodo prispevali tudi k skupnim ciljem EU-strategije za to območje. Zelo si želi sodelovati pri stebru inovacije in gospodarstvo, s katerim sta neločljivo povezani tudi predlagani področji trajnostna mobilnost in upravljanje virov.

Upoštevajoč dolžino zunanjih meja in dejstva, da večina slovenskega prebivalstva živi na obmejnem območju, je teritorialno sodelovanje prepoznano kot eden ključnih instrumentov za spodbujanje razvoja obmejnih območij. Pri tem je čezmejno teritorialno sodelovanje posebnega strateškega pomena tudi zaradi razvojnih interesov narodnih manjšin.

Slovenija bo v programskem obdobju 2014–2020 sodelovala v trinajstih programih evropskega teritorialnega sodelovanja (ETS):

- v štirih čezmejnih: Italija-Slovenija, Slovenija-Madžarska, Slovenija-Hrvaška, Slovenija-Avstrija,
- petih transnacionalnih: Območje Alp, Srednja Evropa, Jadransko-jonsko območje, Sredozemlje in Podonavje,
- štirih medregionalnih: INTERREG EUROPE, INTERACT, ESPON in URBACT.

Slovenija je za vse štiri čezmejne programe s sosednjimi državami vzpostavila delovne skupine za pripravo programov sodelovanja. Na podlagi analiz potreb in zmožnosti obmejnih slovenskih regij so bili prepoznani ključni cilji in prednostna področja sodelovanja slovenskih obmejnih regij (glej poglavje 3.1.4), ki so se med pripravo programov sodelovanja usklajevali s pomembnimi deležniki sosednjih držav na državni, regionalni in lokalni ravni. Prav tako je bila Slovenija dejavno vključena v pripravo programov medregionalnega in transnacionalnega sodelovanja skupaj z drugimi upravičenimi državami, pri katerem se na podlagi analiz dosedanjih dosežkov, potencialov in sodelovanja z deležniki oblikovali prednostni cilji in usmeritve.

V medregionalnem programu INTERREG EUROPE 2014–2020 si bo Slovenija prizadevala za večjo uspešnost svojih politik za regionalni razvoj z izmenjavo, razširjanjem in prenosom izkušenj, znanja in dobrih praks med evropskimi regijami, kar bo prispevalo tudi k izboljšanju izvajanja programov kohezijske politike. Za Slovenijo bodo ključni projekti in platforme znanja, ki bodo prispevali k nadaljnjemu razvoju politik glede raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, izboljšanja konkurenčnosti MSP in podpore prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih ter varstva okolja in spodbujanja učinkovite rabe virov.

1.1.1 Analiza razvojnih potreb, razlik in potencialov rasti po tematskih ciljih

V poglavju je predstavljena analiza razvojnih potreb, razlik in možnosti rasti Slovenije ter na tej podlagi prepoznane prednostne naložbe, ki jih bo mogoče financirati iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, upoštevajoč 11[24] tematskih ciljev, ki so skupni za vseh pet skladov EU kot skupni prispevek k doseganju ciljev strategije EU 2020: vključujoče, pametne in trajnostne rasti.

Analiza zajema vsa prepoznana prednostna področja financiranja iz skladov EU in je razdeljena na 11 tematskih ciljev, ki bodo v novem programskem obdobju podprti s konkretnimi ukrepi in projekti ter so podrobneje opredeljeni v operativnih programih. OP za izvajanje evropske kohezijske politike bo vključeval vseh 11 tematskih ciljev, program razvoja podeželja osem (TC 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 in 10), OP za razvoj ribištva pa tri (TC 3, 6 in 8). Komplementarnost med posameznimi programi in skladi je predstavljena v poglavju 2.1.

V analizi je za vsak tematski cilj opredeljen prispevek k doseganju ciljev strategije Evropa 2020, upoštevana so posebna priporočila Sveta za Slovenijo, izbor prednostnih naložb je usklajen s stališčem služb Komisije, t. i. Position Paper. Poleg tega je nakazano usklajevanje in dopolnjevanje med politikami, tematskimi cilji in skladi ter sodelovanje in povezovanje med različnimi teritorialnimi ravnmi.

Pri izbiri prednostnih naložb so bile upoštevane izkušnje iz programskega obdobja 2007–2013 ter zahteve Komisije po osredotočenosti in usmerjenosti k doseganju čim boljših ciljev in rezultatov, ki bodo tudi pokazali, kakšen bo v programskem obdobju 2014–2020 prispevek Slovenije k rasti in delovnim mestom na ravni EU.

1.1.1.1 Tematski cilj 1: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij

Prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 s TC 1:

Cilj EU 2020 za pametno rast: skupne javne in zasebne naložbe v višini 3 % BDP Evropske unije v raziskave in razvoj

Trenutno razpoložljivo stanje v Sloveniji: 2,12 % (2015)

Vir: Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard

Cilj Slovenije, zapisani v NRP: 3%

Vlaganja v raziskave in tehnološki razvoj so eden ključnih dejavnikov za boljšo konkurenčno sposobnost in vzpostavitev inovativnega okolja v državi. Povečanje inovacijske sposobnosti je pomembno tudi za doseganje večje učinkovitosti, kakovosti in boljšo dostopnost javnih storitev.

Vsebine v TC 1 bodo podprte s sredstvi ESRR in EKSRP. Za spodbujanje raziskav in razvoja v podjetjih bodo vključena povratna in nepovratna sredstva. Teritorialno pa bodo sredstva ESRR in EKSRP na voljo za vso Slovenijo.

Za obe kohezijski regiji je značilna prevladujoča sestava MSP, ki ustvarjajo visoko dodano vrednost na nišnih trgih, zato je oblikovanje investicijske baze za njihove RRI-dejavnosti ob močni podpori akademskega okolja bistvenega pomena, pri čemer bo to povezovanje treba podpirati bolj sistematično v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Nosilci razvojne dejavnosti so tudi velika podjetja, katerih delež je večji v kohezijski regiji zahodna Slovenija. To je mogoče pripisati lokaciji velikih podjetij predvsem v osrednjeslovenski regiji oziroma glavnem mestu, njihova kritična masa na tem območju je zelo visoka. Prav tako je za to regijo značilna večja razpršenost dejavnosti.

V TC 1 so bile na podlagi analize stanja prepoznane te ključne potrebe: trženje RRI (izdelkov in storitev) na domačem in tujih trgih, razvoj visokotehnoloških in okolju prijaznih izdelkov/storitev, spodbujanje RRI v podjetjih, ustvarjanje ugodnega okolja za raziskovalne projekte po meri gospodarstva, vključevanje vrhunskega razvojnega osebja v RRI-dejavnosti v gospodarstvu, krepitev razvojnih jeder glede pametne specializacije, povezovanje med akademsko in raziskovalno sfero ter gospodarstvom (podjetja, inštituti itd.) zaradi prenosa znanja v gospodarstvo in dviga usposobljenosti podjetij, vzpostavitev ugodnega okolja ter danosti za povečanje zasebnih in tujih vlaganj v RRI v Sloveniji, zgraditev manjkajoče raziskovalno-inovacijske infrastrukture za povečanje raziskovalne odličnosti ter okrepitev usposobljenosti in znanja za pospeševanje prenosa znanja na trg in komercializacijo. Ključen je tudi prenos rezultatov RRI v prakso v kmetijstvu, gozdarstvu in živilskopredelovalni industriji ter krepitev znanja in inovacij na podeželju.

STANJE SLOVENSKEGA RAZISKOVALNEGA IN INOVACIJSKEGA SISTEMA

Analize slovenskega raziskovalnega in inovacijskega sistema kažejo na različne prednosti in slabosti. Med prednosti spadajo zlasti sorazmerno dobra znanstvena kakovost raziskovalnih zmogljivosti in infrastrukture, mednarodna vpetost in odmevnost raziskovalnega sistema ter visok delež vlaganja gospodarskih družb v raziskave. Med slabostmi in večjimi izzivi na tem področju na državni ravni se kažejo zlasti prevelika razdrobljenost in premajhno sodelovanje med vsemi akterji razvoja in inoviranja za učinkovit prenos in uporabo znanja, neučinkovit trikotnik znanja ter predvsem neosredotočenost vlaganja in raziskovalno-inovacijskih dejavnosti na področjih, na katerih imajo država in regije primerjalne prednosti. Med gospodarsko krizo pa se kot vse večja slabost in nevarnost kaže pomanjkanje proračunskih sredstev za ohranitev obstoječe raziskovalne dejavnosti, zlasti inovacijske, na državni ravni.

Sredstva, ki so se v Sloveniji vlagala v raziskave in razvoj, se zelo hitro približujejo zastavljenemu cilju 3 % v nacionalnem reformnem programu in so v letu 2012 tudi že presegla povprečje v EU. Intenzivnost naložb v raziskave in razvoj v Sloveniji je bila leta 2011 šesta najvišja v EU.[25] K vsem bruto domačim izdatkom za raziskave in razvoj (BIRR) so v letu 2012 največ finančnih sredstev za

izvajanje RRI prispevale gospodarske družbe (61,2 %), nato pa državni viri (31,5 %). V primerjavi z letom 2011 je bilo samo v bruto domačih izdatkih za RRI (BIRR) največ sredstev namenjenih v poslovnem sektorju (73,9 %), temu sta sledila državni (14,3 %) in visokošolski sektor (11,8 %). Delež izdatkov za RRI zasebnega nepridobitnega sektorja je bil v BIRR zanemarljiv. Zadnja leta so pomemben vir financiranja RRI v Sloveniji tudi sredstva iz tujine; ta so v letu 2011 znašala 62,8 milijona EUR ali 7 % vseh virov v BIRR[26].

Izdatki iz leta 2012[27] kažejo, da je razmerje med deležem regionalnega BDP, ki se nameni za RRI na ravni NUTS 2, v prid kohezijske regije zahodna Slovenija, medtem ko je drugačna slika glede deleža gospodarskih virov družb v bruto domačih izdatkih za raziskave in razvoj (BIRR)[28], ki je v prid kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Razmerje med deleži državnih virov v BIRR je v prid kohezijske regije zahodna Slovenija, kar je deloma mogoče pripisati tudi temu, da je odstotek raziskovalcev v kohezijski regiji zahodna Slovenija bistveno višji (75,5 %) od deleža raziskovalcev v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Kljub razlikam med regijama v obdobju 2008-2012 je mogoče opaziti ugodna gibanja sprememb kazalnikov v kohezijski regiji vzhodna Slovenija v vseh kategorijah razen deleža gospodarskih virov družb v BIRR.

Primerjava inovacijskih sistemov v EU, po katerih se Slovenija uvršča v skupino t. i. inovacijskih sledilk, pokaže, da je bila v zadnjem letu inovacijsko nekoliko manj uspešna. Kljub krepitvi nekaterih dejavnikov inovacijske sposobnosti med krizo (povečevanje vlaganja v RRI, krepitev človeškega kapitala[29]) je napredek na drugih področjih prepočasen (intelektualna lastnina, prenos znanja v podjetja, učinkovita uporaba informacijsko-komunikacijskih tehnologij v podjetjih ali javnem sektorju) ali pa nastaja celo zaostanek (inovacijska dejavnost), kar se izraža tudi v podpovprečni višini dodane vrednosti na zaposlenega. Nekateri ukrepi inovacijske politike sicer kažejo dobre rezultate glede povečanja števila patentov ali znanstvenih publikacij, manj pa pri uporabi novega znanja s prodajo novih proizvodov in storitev na domačem in tujih trgih. Bistveno se je zmanjšalo tudi vlaganje v netehnološke inovacije.[30]

Vrednotenje ukrepov za spodbujanje raziskovalno-razvojnih dejavnosti v gospodarstvu in institucijah znanja (2007–2011, za obdobje do leta 2013)[31] je pokazalo, da se dosegajo do zdaj zastavljeni cilji pri inovacijskem povezovanju znanosti, v kulturi, raziskavah in tehnologiji, predvsem pa se kaže napredek pri povezavah med akademsko sfero in gospodarstvom. Vrednotenje predlaga izboljšavo institucionalnih vidikov inovacijske politike, ker le-to ni dobro razvito, zato je treba temu v prihodnje posvetiti posebno pozornost. Ugotovljeno je bilo še, da obstajajo precejšnje neizkoriščene inovacijske možnosti. Za njihovo aktiviranje je treba: okrepiti in poglobiti sodelovanje med nosilci instrumentov in uporabniki pri pripravi podlag za ukrepe ter zmanjšati sistemske izgube, trenja in prazni tek zaradi medsektorske nepovezanosti. Bolj sistematično si je treba prizadevati za širjenje inovacijske dejavnosti v podjetjih, organizacijah civilne družbe in institucijah javne uprave.

Pretekla vlaganja Slovenije v RRI so na nekaterih področjih ustvarila razmeroma dobro okolje za raziskave in razvoj, zato je treba v novem programskem obdobju nameniti več pozornosti učinkoviti izrabi in izpopolnitvi raziskovalne infrastrukture v skladu z Načrtom razvoja raziskovalne infrastrukture in strategijo pametne specializacije ter uporabi znanja in njegovi komercializaciji. V letu 2014 bo pripravljen pregled obstoječe raziskovalne opreme, financirane iz javnih sredstev, ki se bo predvidoma letno posodabljal. Obstoječa raziskovalna infrastruktura (financirana iz nacionalnih in strukturnih sredstev) in obstoječa partnerstva med institucijami bodo podlaga za vzpostavitev infrastrukturnih in institucionalnih povezav v državnem in EU-okviru, pri čemer bodo podprte pobude prednostnih področij uporabe, kot jih opredeljuje strategija pametne specializacije, ki bodo odprta za nadaljnje kopičenje zmogljivosti in njihovo združevanje z usklajenimi povezavami. Usklajena krepitev zmogljivosti na področjih pametne specializacije bo v mednarodnem okolju vključevala tudi

povezovanje na podlagi skupnih tehnoloških pobud (JTI), ERA.net, Eureke, Skupnih programskih iniciativ (JPI) in podobno ter povezovanje raziskovalnih organizacij v domačem okolju s centri znanja in v okolju EU z instrumenti Obzorja 2020 (»*teaming for excellence*«, »*twinning*«, »*ERA-chairs*«). Tako se bo poleg koncentracije kopičenja raziskovalnih zmogljivosti izboljšalo upravljanje RR-sistema z vključevanjem novih oblik v obstoječe RR-okolje (povezovanje institucij). S tem bo RR-sistem dosegal sinergije med ključnimi viri (domača sredstva, strukturna sredstva, Obzorje 2020) ter tvorno prispeval h gradnji evropskega raziskovalnega prostora in dvigu konkurenčnosti slovenskega, pa tudi evropskega gospodarstva. Tako bo bistveno izboljšana izraba raziskovalne infrastrukture in odpravljeno nepotrebno podvajanje opreme ter omogočen dostop do najsodobnejše opreme tudi gospodarstvu.

Slovenija bo pri tem gradila na svojih prednostnih, ki bodo prepoznane med pripravo strategije pametne specializacije, v kateri bodo področja vlaganj, s katerimi si prizadevamo za reševanje ključnih družbenih izzivov. Ključnega pomena je tudi stalno prepoznavanje potreb, trendov in družbenih izzivov ter nadgrajevanje instrumentov.

Med pripravo strategije pametne specializacije je bil v obdobju od aprila do junija 2014 sklenjen nov krog javnih dogodkov zaradi preverjanja področij vlaganja. V juniju je bila pripravljena novelirana različica SPS, ki vsebuje dopolnjeno analizo, SWOT, vizijo s strateškimi cilji, osredotočene prednostne naloge, razdelan sveženj ukrepov, ki bodo te naloge podprli, pa tudi mehanizem spremljanja. V juliju in avgustu je bil medresorsko usklajen drugi osnutek SPS, ki je bil 29. 8. 2014 objavljen na spletni strani SVRK in je podlaga za usklajevanje z EK ter dokončanje in sprejem SPS.

Področja vlaganja bodo usmerjena v tista razvojna partnerstva med institucijami znanja in podjetji, ki bodo kazala nedvomne potenciale za preboj na trgu. Razvojna partnerstva v skladu z usmeritvami SPS so podlaga za povezovanje in iskanje sinergij med gospodarstvom in raziskovalnimi organizacijami. Vlaganja bodo tako sledile usmeritvam, ki jih opredeljuje SPS. Ravno tako bodo morali biti skladni s SPS tudi vsi projekti, ki zahtevajo sofinanciranje države iz programa Obzorje 2020.

Poleg vlaganja v razvojna partnerstva je smiselno dodatno vlaganje v raziskovalno infrastrukturo pri specializacijah, kar bo omogočilo večjo mednarodno konkurenčnost, raziskovalno sodelovanje in sodelovanje v novih mednarodnih projektih. S tem se omogoči vzpostavitev regionalnih partnerskih struktur za projekte v ESFRI (*European Strategy Forum on Research Infrastructures*) in drugih infrastrukturah na mednarodni ravni ter sodelovanje s primerljivimi centri odličnosti in sorodnimi raziskovalnimi infrastrukturami.

Z vlaganjem v raziskave in razvoj se bo višja razvitost RRI pokazala v višji tehnološki bazi gospodarstva ter višji dodani vrednosti na zaposlenega zaradi tehnoloških in netehnoloških inovacij.

INOVACIJSKA POLITIKA

Izhajajoč iz priporočil pregleda inovacijske politike v Sloveniji (OECD, 2012) je za državo Slovenijo ključnega pomena: izboljšanje okvirnih danosti za inovacije, krepitev baze človeških virov za znanost, tehnologijo in inovacije, izboljšanje upravljanja inovacijskega sistema, splošno upravljanje, usklajevanje politik in posebnih instrumentov politike, upravljanje univerz in javnih raziskovalnih organizacij (JRO), izvajanje ovrednotenj, krepitev inovacij za poslovni sektor, krepitev povezav v

inovacijskem sistemu, gojitev kritične mase, odličnosti in pomembnosti javnih raziskav ter povečanje ugodnosti internacionalizacije RR-dejavnosti in inovacij.

Cilj Slovenije je tudi povečanje deleža inovacijsko dejavnih podjetij, ki je v obdobju 2008–2010 znašal 49,4 %, kar je za 3,5 o. t. manj od evropskega povprečja. Delež teh podjetij je bil višji v predelovalnih dejavnostih (54,4 %), v storitvenih pa je znašal le 44,7 %. Nove tehnologije omogočajo vrsto priložnosti za inovacije v vseh dejavnostih, vendar storitvena podjetja skoraj trikrat pogosteje uvajajo netehnološke kakor pa tehnološke inovacije. Nekateri ukrepi inovacijske politike kažejo dobre rezultate glede povečanja števila patentov ali znanstvenih publikacij, manj pa pri uporabi novega znanja s prodajo novih proizvodov in storitev na domačem in tujih trgih. Bistveno se je zmanjšalo tudi vlaganje v netehnološke inovacije.[32] Ob močnem krčenju tehnološko manj zahtevnih in manj konkurenčnih panog predelovalnih dejavnosti med krizo se je delež tehnološko zahtevnejših panog med letoma 2008 in 2010 precej povečal in presegel povprečnega v EU. Sama tehnološka sestava blagovnega izvoza pa še vedno zaostaja za povprečjem EU[33], kar bi bilo treba v prihodnje nujno izboljšati.

Precej prostora za izboljšave je tudi pri iskanju možnosti za skupna vlaganja nacionalnih in mednarodnih virov RRI, predvsem glede pametne specializacije. Vzpostaviti je treba tudi boljše sodelovanje domačih in tujih (velikih) podjetij z MSP in zagonskimi podjetji (start-upi) ter tako pomagati pri vključevanju MSP v globalne vrednostne verige in k njihovi večji internacionalizaciji.

Pomembne sestavine za doseganje višje dodane vrednosti so tudi ekoinovacije in razvoj celovitih rešitev. Posebni podatki, ki se nanašajo na uspešnost Slovenije pri ekoinovacijah, kažejo, da skupno sicer dosegamo rezultate, ki so nad povprečjem EU-27, vendar imamo podpovprečne rezultate pri vprašanjih okoljskih vplivov zaradi ekoinovacij (snovna in energetska produktivnost), vlaganja v ekoinovacije, predvsem slabi pa smo, ko gre za vprašanje rezultatov ekoinovacij.[34] Za ekoinovacije ni večjih sistemskih spodbud, ki bi smiselno dopolnjevale splošne spodbude za RRI in podjetništvo. Na podlagi navedenega bo treba spodbujati raziskave in razvoj v podjetjih tudi pri ekoinovacijah, tako pa prispevati k razvoju novih tehnologij, procesov, izdelkov, storitev itd.

PODPORNO RAZISKOVALNO-INOVACIJSKO OKOLJE

Nujno je zagotoviti in vzpostaviti podporno raziskovalno-inovacijsko okolje, ki bo omogočilo ustrezno izrabo raziskovalne zmogljivosti raziskovalcev in visoko usposobljenih strokovnjakov, predvsem glede ustreznega povezovanja raziskovalnega področja s poslovnim in prenosa akumuliranega znanja v tržno usmerjene dejavnosti.

Slovenija mora povečati število raziskovalcev in razvojnikov v gospodarstvu (skladno z NRP 2013–2014)[35] ter zagotoviti učinkovito medinstitucionalno in meddržavno prehodnost raziskovalcev, ki so ključni del raziskovalnega okolja, zato da se spodbujajo raziskave, razvoj in inovacije v gospodarstvu ter javnih raziskovalnih organizacijah za potrebe gospodarstva, da se vzpostavi inovacijam prijazno okolje, ki bo omogočalo izvajanje učinkovitih razvojnih projektov v gospodarstvu in raziskovalnih institucijah, pa tudi tesnejše sodelovanje ter izmenjava izkušenj/znanja med gospodarskim in akademskim področjem. V preteklosti so bili sprejeti ukrepi za izboljšanje navedenega sodelovanja, vendar se je izkazala potreba po še dodatnih sinergijah in povezavah pri skupnih vsebinah. To bo prepletanje ukrepov glede na potrebe gospodarskih subjektov in akademskega okolja (inovacijske politike v celoti). Poudarek bo na komplementarnosti in na skupni pripravi ukrepov ministrstva, pristojnega za gospodarstvo in tehnologijo, in ministrstva, pristojnega za znanost. Na ta način bodo, v

izognitev razpršenosti in razdrobljenosti ukrepov/sredstev ESI, podprte dejavnosti, ki bodo usmerjene ciljno in hkrati odgovarjale na skupne potrebe vseh vpletenih akterjev inovacijske politike.

Pri tem so ključnega pomena raziskovalno-inovacijska zmogljivost raziskovalcev, razvojnikov in razvojnih oddelkov, raziskovalna infrastruktura, usklajenost visokošolskega in raziskovalno-inovacijskega okolja ter podjetniška in ustvarjalna kultura in okolje.

V Sloveniji bomo v skladu z usmeritvami v RISS in priporočili zunanjih strokovnjakov pri pripravi strategije pametne specializacije izboljšali sistem za upravljanje RRI, tako pa poskrbeli za učinkovitejše vlaganje javnih sredstev na tem področju. Velika pozornost bo namenjena vzpostavitvi možnosti za zagotavljanje večje stabilnosti delovanja tega sistema, na kar bo mogoče vplivati tudi z boljšo opredelitvijo posameznih vlog različnih institucionalnih deležnikov. Hkrati se bodo nadaljevalo prizadevanje za zagotavljanje nadaljnjih poenostavitev v postopkih prijav ter v zmanjševanju upravnega bremena in preprečevanju podvajanja. Zaradi lažjega osredotočanja področij vlaganja in boljšega povezovanja med znanstveno-raziskovalnim okoljem in gospodarstvom bodo zagotovljene možnosti za boljše vključevanje predstavnikov gospodarstva v pripravo in izvajanje inovacijskih politik. Tako bo omogočeno tudi boljše usklajevanje javnih in zasebnih naložb na tem področju. Ključnega pomena za dolgoročno uspešnost in razvoj sistema RRI bo tudi povezovanje in usklajevanje izobraževalnega in znanstveno-raziskovalnega sistema s sistemi inoviranja, pri čemer bo odločilno merilo visoka učinkovitost organizacij, povezave pa bodo morale pretežno vključevati konkurenčno financiranje.

Podatki kažejo izrazito neskladje med obsegom oz. strukturo vlaganj v R&D in kakovostjo oz. izobrazbeno strukturo raziskovalcev po posameznih sektorjih. Poslovni sektor je v letih od 2008 do 2012 podvojil R&D intenzivnost, kar se poleg izredne rasti izdatkov kaže tudi v 60 % rasti raziskovalcev in podvojenem številu doktorjev znanosti v poslovnem sektorju. Kljub 76 % deležu bruto izdatkov poslovnega sektorja za R&D predstavlja delež njihovih doktorjev znanosti le 15 % od vseh doktorjev v R&D v Sloveniji. Zaradi povečane zahtevnosti R&D aktivnosti v poslovnem okolju je potrebno okrepiti izobrazbeno strukturo raziskovalnega osebja v poslovnem sektorju tudi s povečano mobilnostjo in sodelovanjem z javnim sektorjem in tujino, kar bo ne nazadnje pripeljalo do več in boljših skupnih projektov ter na osnovi tega tudi pretoka znanja v okviru skupnih raziskovalno-razvojnih projektov.

Raziskovalci iz poslovnega področja lahko z znanjem in mednarodnimi povezavami veliko prispevajo k izboljšanju konkurenčnosti. Zadnjih pet let se je število raziskovalcev in drugih zaposlenih v raziskovalno-razvojni dejavnosti povečevalo. Na ugodna gibanja glede rasti deleža raziskovalcev v poslovnem sektorju ter rasti števila doktorjev naravoslovja in tehnike[36] so vplivali tudi spodbujevalni ukrepi države (mladi raziskovalci, mladi raziskovalci iz gospodarstva, interdisciplinarne skupine, krepitev raziskovalno-razvojnih oddelkov v podjetjih). Razvojne projekte bi bilo treba osredotočiti na aplikativne raziskave, tako pa omogočiti večjo uporabnost, kar je predvsem pomembno za mala in srednje velika podjetja, saj praviloma nimajo lastnih razvojnih oddelkov oziroma raziskovalnih skupin.[37]

Tudi v skladu z NRP 2013–2014 se bo nadaljevala podpora razvojnim projektom, ki jih opravljajo raziskovalci in razvojniki ter raziskovalni oddelki v gospodarstvu.[38]

RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE V KMETIJSTVU, GOZDARSTVU IN ŽIVILSKOPREDELOVALNI INDUSTRIJI

Inovacije so horizontalnega pomena in posegajo v vse prednostne naloge politike razvoja podeželja. Šibek prenos znanja in inovacij v prakso je eden izmed dejavnikov, ki močno ovirajo razvoj slovenskega kmetijstva, gozdarstva in živilstva. Učinkovitejši prenos znanja in inovacij je mogoč le s tesnejšim, interaktivnim sodelovanjem med raziskavami in končnimi uporabniki znanja na navedenih področjih. Iz analize stanja izhaja, da je to sodelovanje šibko, zato so novosti in novo tehnološko znanje premalo preizkušeni v praksi, ponudba aplikativnega znanja je v Slovenji omejena, prenos do prakse pa preslabo utečen. K temu prispeva pomanjkanje zasebne pobude in usklajenega dela vseh institucij, tako pa njihova funkcionalna manjša učinkovitost. Izzivi glede inovacij se kažejo na tehnološkem področju ter pri varovanju okolja in prilagajanju na podnebne spremembe. Iz analize stanja izhaja, da se pri varovanju naravnih virov, prilagajanju na podnebne spremembe in blaginji živali kaže prešibka usposobljenost in dostopnost specializiranih svetovanj.

Pri sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja (PRP) 2007–2013 je bilo ugotovljeno, da je inovativnost povezana z računalniško pismenostjo in uporabo interneta, ki pa sta bistveno večji pri mlajših gospodarjih, upraviteljih kmetijskega gospodarstva, zato bomo s 3. tematskim ciljem podpirali generacijsko pomladitev pri nosilcih kmetijskih gospodarstev. Izziv za obdobje 2014–2020 pa je tudi intenzivnejše vlaganje v krepitev baze znanja in inovacij na podeželju ter njihov učinkovitejši prenos v prakso s tesnejšim, interaktivnim in k ciljem usmerjenim sodelovanjem med različnimi členi v verigi prenosa znanja/informacij in inovacij.

Z izbranimi ukrepi želimo vzpostaviti manjkajoče povezave med raziskavami in prakso, izboljšati dostop do specializiranih svetovalnih storitev in povečati usposobljenost zaposlenih v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu. Pri spodbujanju inovacij in razvoja baze znanja na podeželskih območjih bo podprto tudi specializirano svetovanje, tako pa prenos posebnega znanja v kmetijstvo. Poudarek bo na prenosu specializiranega znanja, nanašajočega se na ekološko kmetovanje in druge nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in trajnostnemu upravljanju naravnih virov (ohranjanje biotske raznovrstnosti zlasti na občutljivih območjih Natura 2000, ohranjanje kakovosti tal in voda), podnebne spremembe in nadstandardne oblike reje, ki upoštevajo zahteve dobrobiti živali. Z ukrepom sodelovanja bomo zato spodbujali različne oblike sodelovanja med različnimi raziskovalnimi in strokovnimi institucijami ter končnimi uporabniki znanja, pri čemer bo dan poudarek delovanju operativnih skupin Evropskega inovacijskega partnerstva. Tako bi ponovno vzpostavili ali okrepili povezave med znanostjo in prakso, kar bi prispevalo k učinkovitejšemu prenosu znanja in povratnemu pretoku informacij o zaznanih potrebah iz kmetijske prakse v raziskovalno okolje, ter zagotovili večjo uporabnost in trajnost rezultatov.

Ukrepi PRP 2014–2020 pri 1. tematskem cilju prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede svetovanja pri vprašanjih, povezanih z blažitvijo podnebnih sprememb, spodbujanja uporabe bolj trajnostne energije ter podpiranja inovativnosti in sodelovanja v kmetijski industriji.

1.1.1.2 Tematski cilj 2: povečanje dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter povečanje njihove uporabe in kakovosti

Slovenija po razvitosti informacijske družbe glede na preostale članice EU že več kot desetletje vztrajno nazaduje, kar se izraža tudi na drugih razvojnih področjih. V preteklosti se je premalo zavedala pomena informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) in je zato v primerjavi z drugimi evropskimi državami bistveno premalo in nesistematično vlagala v razvoj informacijske družbe.

Vsebine TC 2 bodo podprte s sredstvi ESRR in EKSRP. Teritorialno bodo sredstva ESRR in EKSRP na voljo za celotno Slovenijo[39]. Glede na obstoječe podatke o številu gospodinjstev se razmerje med številom gospodinjstev med obema kohezijskima regijama bistveno ne razlikuje, razvojni problem v obeh kohezijskih regijah pa je enak, prav tako je z vidika politike elektronskih komunikacij treba ohraniti enoten pristop in usmerjene ukrepe na ravni države.

Ukrepi PRP 2014–2020 pri 2. tematskem cilju prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede razvoja in izvajanja strategij za izboljšano zagotavljanje in prevzemanje informacijskih in komunikacijskih tehnologij v Podonavju.

S TC 2 je bila na podlagi analize stanja prepoznana potreba po naložbah v razvoj širokopasovne infrastrukture na območjih, na katerih ta še ni zgrajena in hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo, s tem TC pa bo podprta tudi vzpostavitev prostorske informacijske infrastrukture.

RAZVOJ ŠIROKOPASOVNE INFRASTRUKTURE NA PODEŽELJU

Sodobni svetovni razvojni trendi temeljijo na razvoju informacijske oziroma digitalne družbe. Za to je potrebna zmogljiva omrežna infrastruktura elektronskih komunikacij, ki mora omogočati kakovosten dostop do interneta za vse. Omogočati mora tudi visoke prenosne hitrosti za uporabo zahtevnih interaktivnih multimedijskih e-storitev, OTT-vsebin (»over the top content«) itd. Dostopna širokopasovna infrastruktura zmanjšuje digitalno ločnico in povečuje vključenost vsakega posameznika v sodobne družbene tokove. Študije ugotavljajo močno povezavo med rastjo širokopasovnih priključkov in dvigom gospodarske rasti ter ugoden vpliv na zaposlenost in produktivnost. OECD v svoji študiji ugotavlja neposredno povezanost med rastjo širokopasovnih povezav in BDP – 10-odstotni dvig širokopasovne povezljivosti predvidoma povzroči rast BDP med 0,9 % in 1,5 %.[40] Druga študija pa kaže, da uporaba širokopasovnih povezav vpliva na večjo produktivnost in inovativnost podjetij.[41]

DAE (*Digital Agenda for Europe*) vsebuje pri širokopasovni infrastrukturi elektronskih komunikacij dva poglavitna cilja:

- do leta 2020 vsem prebivalcem omogočiti širokopasovni dostop z vsaj 30 Mb/s;
- 50 ali več odstotkov vseh gospodinjstev bo naročenih na internetne povezave hitrosti nad 100 Mb/s.

V skladu s tem potrebuje Slovenija široko dostopen hitri in ultrahitri dostop do interneta po konkurenčnih cenah na celotnem območju. Tako je naš cilj do leta 2020 vsem gospodinjstvom v državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mb/s.

Temeljni kazalnik ravni razvoja infrastrukture informacijske družbe posamezne države je raven širokopasovne penetracije (delež gospodinjstev s širokopasovnim priključkom). Po podatkih na semaforju DAE je Slovenija pri tem kazalniku pod povprečjem EU (SLO 74 %, EU 76 %). V letu 2013 smo imeli v Sloveniji 26,5 % širokopasovnih povezav na 100 prebivalcev, kar je prav tako pod evropskim povprečjem (29,37 %). Pokritost gospodinjstev s standardnimi fiksnimi širokopasovnimi omrežji presega 99 % v desetih državah članicah EU, medtem ko je Slovenija s 73,6 % med štirimi državami z najnižjo pokritostjo, pri pokritosti podeželja pa je z dobrimi 10 % sploh zadnja.[42] Stanje je nezavidljivo tudi glede dostopnih hitrosti. Delež širokopasovnih povezav s hitrostjo 10 Mb/s ali več

je v Sloveniji 38,9 % (EU 64 %), delež povezav s hitrostjo 30 Mb/s ali več pa samo 5,8 % (EU 18 %).[43] Zaostajanje Slovenije pri razvoju širokopasovne infrastrukture je v zadnjih letih izrazito in se še povečuje.

S sredstvi EKSRP so bili v programskem obdobju 2007–2013 podprti projekti treh občin v Pomurju, v katerih širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo.

Pri načrtovanju nadaljnjega razvoja širokopasovne infrastrukture moramo upoštevati, da je poseljenost slovenskega podeželja zelo razpršena. Za morebitne zasebne vlagatelje, operaterje elektronskih komunikacij, je to ključna ovira pri oblikovanju vzdržnih poslovnih modelov na teh področjih. S sredstvi ESRR in EKSPR je Slovenija v finančni perspektivi 2007–2013 sofinancirala gradnjo širokopasovne infrastrukture na podeželju, kjer te infrastrukture ni na voljo, operaterji pa nimajo komercialnega interesa za samostojno vlaganje. Kljub tem naložbam v preteklosti pa v Sloveniji osnovna širokopasovna infrastruktura še vedno ni dostopna približno tretjini prebivalstva oziroma 260.000 gospodinjstvom, ki so pravzaprav v celoti na podeželju. Zato je treba zagotoviti javna in zasebna sredstva, s katerimi bomo izboljšali izvedljivost poslovnih modelov zasebnih vlagateljev pri prihodnjih naložbah na teh območjih. V nasprotnem si bo Slovenija poslabšala svoje razvojne možnosti, poleg tega bo ogrožen policentrični razvoj države. V EKSRP se bodo pri ukrepu osnovnih storitev in obnove vasi na podeželskih območjih podpirale izključno naložbe v širokopasovno infrastrukturo v skladu s členom 20.1(c) Uredbe 1305/2013.

Trenutno veljavna strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Sloveniji ima v svojih ciljih že zapisano, da mora širokopasovna infrastruktura omogočati pokritost 90 % prebivalcev z možnostjo optične povezave do doma (FTTH) ali primerljive zmogljivejše širokopasovne povezave do leta 2020. Poleg kartiranja stanja dostopnosti širokopasovnih priključkov, na podlagi katerega bomo natančno določili območja, na katerih operaterji ne zagotavljajo širokopasovnih priključkov in nimajo tržnega interesa, pripravlja Slovenija novo strategijo elektronskih komunikacij, v kateri bo zajet velikopotezen načrt vsem gospodinjstvom v državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mb/s do konca leta 2020. V novi Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1) smo že vključili nekatere rešitve, ki bodo omejile naložbe v podvojeno infrastrukturo, olajšale iskanje soinvestitorjev in spodbudile medsektorsko pomoč drugih javnih komunalnih infrastruktur pri elektronskih komunikacijah. Z vključitvijo javnih sredstev bomo dodatno spodbudili zasebne naložbe in tako dosegli zastavljene cilje.

VZPOSTAVITEV PROSTORSKE INFORMACIJSKE INFRASTRUKTURE

Za učinkovito upravljanje prostora in nepremičnin se bo izvedel Program projektov eProstor iz sklada ESRR. S tem programom bosta vzpostavljena skupna infrastruktura za prostorske informacije in prostorski informacijski sistem ter bo prenovljen sistem nepremičninskih evidenc. Ob koncu Programa projektov eProstor, katerega ocenjena vrednost bo določena na podlagi neodvisne revizije, bodo imeli uporabniki na enem mestu zbrane, enostavno dostopne in razumljive ter povezane in standardizirane najpomembnejše podatke o stanju prostora in vzpostavljeno enotno informacijsko infrastrukturo za prostorske podatke. Izboljšani bodo postopki prostorskega načrtovanja, graditve objektov in upravljanja nepremičnin. Na podlagi vzpostavljenih zbirk prostorskih podatkov in izboljšanih postopkih bo vzpostavljeno elektronsko poslovanje pri pridobitvi gradbenega dovoljenja (eGraditev), pripravi prostorskih aktov (ePlan) in evidentiranju nepremičnin.

Z izvedbo nalog bodo vzpostavljene možnosti za odpravo strukturnih pomanjkljivosti in administrativnih ovir pri prostorskem načrtovanju in graditvi objektov, kar bo povečalo učinkovitost delovanja javne uprave. Program projektov eProstor bo ugodno vplival na vzpostavitev prijaznega okolja za tuje in domače naložbe, saj bo zagotovljena večja preglednost in učinkovitost pri urejanju prostora ter graditvi objektov. Omogočen bo hitrejši investicijski ciklus, kar bo spodbudilo gospodarsko rast v državi ter prispevalo k dolgoročnemu gospodarskemu razvoju in povečanju blaginje prebivalcev. Z izvedbo Programa projektov eProstor bodo spodbujene naložbe podjetij v inovacije in raziskave, saj bo operativno-tehnična izvedba nalog zahtevala pritegnitev novih tehnologij in veliko organizacij zasebnega sektorja. Enostavno dostopni prostorski podatki in storitve na podlagi teh informacij bodo spodbudili podjetja k razvoju novih, inovativnih storitev.

1.1.1.3 Tematski cilj 3: povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijstva (za EKSRP) ter ribištva in akvakulture (za ESPR)

Spodbujanje in razvoj podjetniške dejavnosti, tako pa krepitev konkurenčnosti podjetij so ključnega pomena za rast in gospodarski razvoj Slovenije. V ta namen je treba oblikovati ustrezne možnosti za financiranje podjetniške dejavnosti ter vzpostaviti dobro poslovno in podporno okolje za obstoječa in novonastala podjetja. Za rast in konkurenčnost Slovenije pa je pomembna tudi izvozna sposobnost podjetij z ustvarjeno visoko dodano vrednostjo.

V Sloveniji je razmerje med številom podjetij na zahodu in vzhodu stabilno, prav tako ni opaziti večjih razlik pri dodani vrednosti, pri čistih prihodkih od prodaje na tujih trgih, pri številu zaposlenih ipd. V obeh kohezijskih regijah je med ključnimi ovirami za rast in razvoj MSP dostop podjetij do finančnih virov, prezadolženost podjetij, nizka stopnja podjetniške dejavnosti in nizka stopnja internacionalizacije.

Vsebine pri tem tematskem cilju bodo financirane iz sredstev ESRR, EKSRP in ESPR, ta pa bodo na voljo za celotno Slovenijo (podrobneje v poglavju 1.4). Pri tem tematskem cilju bo vlaganje v mala in srednja podjetja v turizmu prispevalo k ciljem četrtega stebra EUSAIR »trajnostni turizem«. Ukrepi PRP 2014–2020 3. tematskega cilja prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede izboljšanja konkurenčnosti podeželskih območij in zlasti kmetijstva s spodbujanjem podjetništva na podeželju, podpiranjem inovativnosti in sodelovanjem v kmetijski industriji ter podpiranjem raznovrstnosti gospodarstva na podeželju.

Pri TC 3 so na podlagi analize stanja ključne te potrebe: povezanost ukrepov za podporo ustanavljanju, rasti in razvoju podjetij (finančnih in nefinančnih), večja dodana vrednost izdelkov in storitev, boljše izkoriščanje znanja ter na znanju temelječih končnih izdelkov in storitev, vzpostavitev ugodnega podpornega okolja za začetek, zagon in spremljanje delovanja novih podjetij, boljši pogoji za dostop do finančnih virov, povečanje izvozne sposobnosti podjetij in izboljševanje možnosti za vstop v globalne verige vrednosti, izboljšanje poslovnega okolja, povečanje snovne in energetske učinkovitost, širši dostop do ukrepov za zeleno rast ter razvoj in prestrukturiranje živilskopredelovalne industrije, kmetijstva in ribištva, vključno s spodbujanjem trajnostne oblike kmetovanja in gospodarjenja z gozdom, izboljšanje energetske učinkovitosti kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalnih obratov, tako pa zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov.

<u>MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA</u>

Pri povečanju konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP) se osrednji cilj nanaša na spodbujanje ustanavljanja podjetij ter na krepitev rasti in razvoja obstoječih podjetij, kar je ključnega pomena za gospodarsko rast in nova delovna mesta. Pri tem je pomembno krepiti ustvarjalnost, inovativnost in podjetništvo ter ustvariti ustrezno poslovno in podporno okolje, ki bo prispevalo k lažjemu ustanavljanju in razvoju podjetij. Pomembno je tudi spodbujanje sodelovanja podjetij in institucij znanja pri skupnih projektih z jasnimi tržnimi cilji in sinergijami med razvojno-raziskovalnimi in inovacijskimi dejavnostmi. Z vidika krepitve rasti MSP so pomembne tudi storitve poslovnega svetovanja (npr. za učinkovito rabo virov, oblikovanje novih izdelkov in/ali storitev ter poslovnih modelov, krepitev usposobljenosti in spretnosti, uveljavljanje kulture podjetništva, družbeno odgovorno podjetništvo in spodbujanje internacionalizacije poslovanja). Ukrepi na teh področjih bodo prispevali k sprostitvi inovativnosti, ustvarjalnosti in podjetništva, spodbujali bodo razvoj podjetij, tako pa prispevali k povečanju dodane vrednosti ter ustvarjanju in ohranjanju delovnih mest.

Tako kakor drugje v Evropski uniji so MSP tudi v Sloveniji velika večina vseh podjetij (MSP: 99,8 %, mikropodjetja 92,8 %). V Sloveniji je nad povprečjem EU tudi prispevek MSP k zaposlenosti (70,6 % v primerjavi s 67,5 % v EU) in bruto dodani vrednosti (63 % v primerjavi z 58,4 % v EU). Visokotehnoloških MSP je v Sloveniji več od povprečja EU, njihova dodana vrednost v gospodarstvu pa je na enaki ravni, kot je povprečje EU. Slovenska MSP so uspešna pri zagotavljanju zelenih izdelkov in storitev na trgu, imela pa so slabši dostop do ukrepov javne podpore za naložbe v učinkovito rabo virov.[44]

Razmerje med številom podjetij v obeh kohezijskih regijah je stabilno. V letu 2011 je bilo v kohezijski regiji vzhodna Slovenija 44 % podjetij in prav tak odstotek zaposlenih v njih, ustvarili pa so le 38 % celotnega prihodka, kar kaže, da je dodana vrednost v kohezijski regiji vzhodna Slovenija manjša od tiste, ki jo ustvarijo v kohezijski regiji zahodna Slovenija.[45] Razmerje med bruto dodano vrednostjo v osnovnih cenah se je v obdobju 2009–2011 rahlo popravilo v korist vzhodne Slovenije, kjer so v letu 2011 ustvarili 44 % (zahodna Slovenija 56 %).[46]

Za kohezijsko regijo vzhodna Slovenija je značilna delovno intenzivna sestava dejavnosti in proizvodna dejavnost z razmeroma nizko dodano vrednostjo. Za kohezijsko regijo zahodna Slovenija pa je značilna predvsem kapitalsko intenzivna sestava dejavnosti, kljub temu pa se za proizvodno dejavnost ugotavlja razmeroma nizka dodana vrednost.

Visoko rast in nova delovna mesta ustvari razmeroma malo podjetij. Inovativna in hitro rastoča podjetja so v Sloveniji velika neizkoriščena možnost za rast gospodarstva in ustvarjanje dodane vrednosti. Zato je potrebna večja osredotočenost na spodbujanje zagona novih podjetij z visoko zmogljivostjo rasti ter na spodbujanje razvoja inovativnih in hitro rastočih podjetij z izboljšanjem sistema dostopa do kapitala in virov financiranja, usposabljanja, mentorstva in drugih podpornih storitev, pa tudi boljšega zakonodajnega in institucionalnega okvira. Tako bomo v finančni perspektivi 2014–2020 oblikovali uravnotežen pristop za podporo novonastalim podjetjem, pri čemer bomo smiselno upoštevali tudi področja, ki so opredeljena v strategiji pametne specializacije, saj imajo največ možnosti za dvig dodane vrednosti in tržni uspeh na domačem in globalnih trgih. V letu 2010 je bilo v Sloveniji 547 hitro rastočih podjetij (kohezijska regija vzhodna Slovenija: 220, kohezijska regija zahodna Slovenija: 327) glede na število zaposlenih, glede na višino prihodka pa jih je bilo 938 (kohezijska regija vzhodna Slovenija: 412, kohezijska regija zahodna Slovenija: 526).[47] V obeh kohezijskih regijah je delež zaposlenih v takih podjetjih pod 1 %. V letih 2008–2010 sta bili skoraj dve tretjini hitro rastočih in srednje hitro rastočih podjetij po zaposlenih osebah, ki so imela vsaj 10 zaposlenih, porazdeljeni v treh statističnih regijah – v osrednjeslovenski, podravski in savinjski. Od novonastalih podjetij z vsaj eno zaposleno osebo jih je v letih 2008–2010 nastalo največ v

osrednjeslovenski statistični regiji. Število novih podjetij z informacijskimi in komunikacijskimi dejavnostmi je daleč najvišje v osrednjeslovenski statistični regiji. [48]

Mladim in inovativnim podjetjem bo olajšan dostop do virov financiranja, pri čemer se bodo glede na namen posameznih ukrepov kombinirali povratni (npr. jamstvo za bančna posojila, mikrokrediti itd.) in nepovratni viri (npr. subvencija obrestne mere itd.). Posebno pozornost bomo namenili hitro rastočim podjetjem, saj po zadnjih razpoložljivih podatkih za obdobje 2008–2012 lahko ugotovimo, da je 3.725 hitro rastočih podjetij (le 2,8 % vseh podjetij) v letu 2012 ustvarilo 36 % neto dobička iz poslovanja (EBIT), 22,7 % vseh čistih prihodkov, 19 % vse neto dodane vrednosti in zaposlovalo 15,4 % vseh zaposlenih.

Mlada in inovativna podjetja bodo poleg finančnih virov deležna drugih potrebnih oblik podpore, predvsem na začetku, pa tudi pri nadaljnji rasti in razvoju. Tovrstna podpora bo obsegala strokovne storitve (kot so usposabljanje, mentorstvo, individualno svetovanje) subjektov podpornega okolja za podjetništvo (npr. univerzitetni inkubatorji, tehnološki parki ipd.) in druge podporne storitve, namenjene pa bodo novim podjetniškim podjemom in že obstoječim mladim, inovativnim in hitro rastočim podjetjem.

DOSTOP DO FINANČNIH VIROV

V Sloveniji je med ključnimi ovirami za rast in razvoj podjetij dostop do finančnih virov, saj se zaostrujejo pogoji za pridobitev posojil, poleg tega so ta za MSP dražja od tistih, ki jih banke namenjajo velikim poslovnim subjektom.[49] Veliko podjetij je prezadolženih, poslovna sredstva podjetij se slabšajo. Hkrati se je količina posojil domačemu nebančnemu sektorju v letu 2012 bistveno znižala. Enaka gibanja se nakazujejo za leto 2013.[50], [51] Lajšanje dostopa do virov financiranja z obstoječimi instrumenti ter novimi alternativnimi in inovativnimi oblikami postaja tako ključno za spodbujanje rasti in razvoja MSP, zato bomo namenili posebno pozornost razvoju finančnih instrumentov.

V Sloveniji izvajajo finančne instrumente različne institucije: skladi, Slovenska razvojna banka, skladi tveganega kapitala in drugi finančni posredniki. Posledica tega je razpršenost in podvajanje financiranja ter nepreglednost ukrepov za ne upravičence. Pregleden sistem izvajanja ESIF bo zagotovil povezovanje vseh pomembnih finančnih posrednikov in tako omogočil celovit pristop k financiranju projektov/ukrepov. Poleg uporabe instrumentov za podporo naložbam v MSP, zlasti v inovativna MSP, bomo finančne instrumente v večjem obsegu uporabljali tudi za druge namene (npr. RRI, usposabljanje, poslovni procesi, energetska in snovna učinkovitost itd.) in poleg klasičnih oblik podjetij (gospodarske družbe in samostojni podjetniki) tudi za druge oblike izvajanja gospodarske dejavnosti, pri čemer bomo za financiranje ukrepov kombinirali povratna in nepovratna sredstva. Na ravni finančnih instrumentov bomo združili sredstva iz različnih evropskih skladov. Vrste finančnih instrumentov bomo opredelili v skladu z izdelano analizo vrzeli za Slovenijo. Tako nameravamo zagotovili sinergične učinke in smiselne povezave z ukrepi, ki jih bomo podprli z drugimi tematskimi cilji (1, 4, 6, 8, 9, 10), zato da bomo z ukrepi TC 3 prispevali tudi k ciljem teh tematskih ciljev.

V tekoči finančni perspektivi smo za financiranje MSP v Slovenskem podjetniškem skladu vzpostavili holdinški sklad. Sredstva smo namenjali finančnim instrumentom – jamstvom za posojila s subvencijo obrestne mere, ter pilotno razvili in izvajali druge instrumente – razvoj skladov tveganega kapitala, mikrokredite, linijo semenskega in zagonskega kapitala. Pri tem smo pridobili potrebne tovrstne izkušnje.

KREPITEV PODJETNIŠTVA

Ovrednotenje izvajanja politike podjetništva in konkurenčnosti v obdobju 2004–2009 je pokazalo, da so bili prejemniki spodbud na vseh področjih skrbno izbrani in nadpovprečni v poslovanju pred prejemom spodbude in po njej. Kljub temu analiza kaže na omejene in pretežno kratkoročne uspehe. Najboljši rezultati so bili pri povečanju zaposlenosti, plač in prodaje. Skromni pa so bili dosežki predvsem pri povečevanju produktivnosti in izvozne sposobnosti, kar je posledica tako zastavljenih ciljev pri pripravi operativnih programov in posameznih ukrepov. Vzrok nižje učinkovitosti spodbud so tudi nekatere slabosti v slovenskem poslovnem okolju in delovanju institucij, pri čemer Slovenija izgublja prednosti v primerjavi z drugimi državami.[52]

Da bi dosegli večje pozitivne premike pri sprejemanju podjetništva nasploh, je treba bolj uveljavljati kulturo podjetništva, spremeniti odnos do podjetništva v družbi ter krepiti sposobnosti ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti. Pri tem je posebno pomembno ustrezno podporno okolje. Po raznih kazalnikih podjetništva se namreč Slovenija uvršča na sam rep lestvice držav. V Sloveniji obstaja širok izbor subjektov podpornega okolja za podjetništvo in inovativnost, katerih skupna naloga je zagotavljanje celovitih podpornih storitev za podjetja in podjetnike za lažji dostop do informacij, svetovanj, usposabljanja ter v nekaterih primerih tudi do potrebne infrastrukture in mentorstva. Storitve posameznih subjektov se med seboj razlikujejo, saj posamezna vrsta subjektov opravlja specializirane storitve, ki so prilagojene ciljnim skupinam. V praksi se srečujemo z nezadostnim medsebojnim sodelovanjem vseh vključenih subjektov in nekonsistentnostjo podpore storitvam za podjetja in podjetnike, zato bo v prihodnje poudarek na odpravi teh pomanjkljivosti in dvigu kakovosti ponujenih storitev ter na njihovem sprotnem prilagajanju novim trendom in potrebam podjetij.

V letu 2012 se je podjetništvo po triletnem upadanju sicer ponovno okrepilo, ne glede na to pa se Slovenija pri nastajanju novih podjetij še naprej uvršča v spodnjo polovico držav EU. Poleg zgodnje podjetniške dejavnosti se je nekoliko povečal delež ustaljenih podjetnikov. Vendar je preobrat v letu 2012 v številu novih in nastajajočih podjetij mogoče pripisati okrepljenemu podeljevanju subvencij za samozaposlitev med krizo, saj se je število njihovih prejemnikov v obdobju 2009–2011 precej povečalo. Pomemben podatek je tudi, da se je v Sloveniji s podjetništvom prenehalo ukvarjati v povprečju 1,4 % odraslega prebivalstva, kar je 14,4 % celotnega podjetništva. Kar 11 % jih je opustilo poslovanje zaradi upokojitve (povprečje v EU je okoli 7 %).

V obeh kohezijskih regijah je glavni razvojni izziv izpopolniti in prilagoditi obstoječe podporno okolje, ki bo glede na posebne potrebe v vsaki od kohezijskih regij pripomoglo k povečanju podjetniške dejavnosti na eni strani ter k povečevanju produktivnosti in konkurenčnosti obstoječih in spodbujanju nastanka novih inovativnih podjetij, s poudarkom na visokotehnoloških podjetjih, ki bodo razvijala tehnologije, proizvode in storitve na področjih, opredeljenih v SPS za Slovenijo. V kohezijski regiji vzhodna Slovenija bo tako treba nameniti več pozornosti povezovanju podpornih ustanov za prenos znanja in usposobljenosti ter centralizirano ponudbo storitev. V obeh kohezijskih regijah bo pomembna tudi aktivacija obstoječe ekonomske poslovne infrastrukture in, kjer je ustrezno in potrebno, gradnja nove za razvoj gospodarskih dejavnosti v posameznih regijah na ravni NUTS 3 ter prispevek k mreženju različnih akterjev gospodarskega razvoja, tudi s spodbujanjem javno-zasebnega partnerstva.

MEDNARODNO SODELOVANJE

Za ustvarjanje višje dodane vrednosti in krepitev mednarodne konkurenčnosti je pomembno spodbujati vključevanje v globalne verige vrednosti, omogočiti svetovanje podjetjem, spodbujati ustvarjalnost, inovativne pristope in tudi oblikovanje. Pomembno je zlasti povezovanje med raznovrstnimi področji zaradi spodbujanja inovativnih modelov sodelovanja, povezovanja in poslovanja. Ključno pri tem področju je tudi zagotavljanje učinkovitega podpornega okolja slovenskim podjetjem, ki želijo svoje poslovanje razširiti na mednarodne trge ali diverzificirati svojo prisotnost na nove tuje trge. Večina slovenskih podjetij iz industrijskih sektorjev je namreč še vedno v spodnji sredini globalnih verig dodane vrednosti tujih podjetij.

Slovenski tržni deleži v svetu in EU so od leta 2007 upadli.[53] Glede na povprečje EU so slovenska mala in srednje velika podjetja (MSP) med bolj internacionaliziranimi v EU, vendar pa podatki kažejo, da večino prihodkov na tujih trgih ustvarijo velika podjetja, medtem ko mikropodjetja, ki predstavljajo več kot 90 % slovenskega gospodarstva, na tujih trgih ustvarijo le okrog 10 % prihodkov. Pomemben del geografskih trgov, na katere je osredotočen naš izvoz, ne spada med hitro rastoče trge. V letu 2012 je Slovenija izvozila največ blaga v države članice EU (69,1 % celotnega izvoza blaga), medtem ko izvoz v druge države sveta ostaja na razmeroma enaki ravni.[54] Delež izvoza v BDP je v letu 2012 znašal 73 %, delež prihodkov gospodarstva na tujem trgu od celotnih prihodkov pa 31,8 % (op. podatek za leto 2011). Delež izvoza MSP podjetij pa je v letu 2012 znašal 33,1 %. Tudi pri izvozu storitev smo pretežno usmerjeni na trg EU (72 % celotnega izvoza storitev v 2011). Ob tem pa je tržni delež slovenskega izvoza storitev na teh trgih skromen in se je med krizo še zmanjšal (za 3,5 %), razen ponudnikov storitev potovanj, ki so v obdobju 2008–2011 povečali tržni delež v EU, čeprav se je povpraševanje po teh storitvah v EU skrčilo,[55] celotna dejavnost turizma pa predstavlja v izvozu storitev 40 %. Analiza konkurenčnosti in mednarodne usmerjenosti zgodnjih podjetnikov kaže, da kar 32 % slovenskih nastajajočih in novih podjetnikov načrtuje močno usmerjenost na mednarodne trge (več kot 25 % kupcev v tujini).[56]

Zaradi pomena tega dela slovenskega gospodarstva moramo v naslednjem finančnem obdobju več nameniti pozornosti spodbujanju slovenskih podjetij k iskanju priložnosti na tujih trgih, diverzifikaciji njihovega poslovanja in povezovanja, da bi dosegli pozitivne multiplikacijske učinke. Med pomembnimi vzvodi za internacionalizacijo podjetij je tudi ustrezna podpora prednostnim področjem glede pametne specializacije. Med horizontalnimi ukrepi za internacionalizacijo podjetij bodo podprti projekti, ki bodo prispevali k ustvarjanju višje dodane vrednosti v izvozu blaga in storitev ter k izboljšanju okolja za uspešnejše mednarodno poslovanje.

Na ravni NUTS 3 so med statističnimi regijami največji delež v blagovni menjavi Slovenije s tujino v letu 2012 prispevala podjetja s sedežem v osrednjeslovenski statistični regiji, in sicer 27,5 % vrednosti celotnega izvoza in 47,9 % vrednosti celotnega uvoza. K vrednosti trgovanja Slovenije z drugimi državami članicami EU in državami, ki niso članice EU, so pri izvozu in uvozu največ prispevala podjetja iz osrednjeslovenske statistične regije. Ta so v letu 2012 izvozila v države članice EU za 3,1 milijarde EUR blaga, v druge države pa za 2,1 milijarde EUR blaga; iz držav članic EU so uvozile za 7,2 milijarde EUR blaga, iz drugih držav pa za 2,4 milijarde EUR blaga.[57]

V povezavi s strategijo pametne specializacije bomo podpirali tudi demonstracijske in pilotne projekte ter različne načine internacionalizacije s skupnimi naložbami v znanje, tehnologije in kapital ter tako izkoristili zmogljivost hitro rastočih trgov na eni strani, na drugi pa bi se izognili morebitnim tveganjem zaradi sorazmerno velikega izvoza Slovenije na trge EU, na katerih je okrevanje gospodarstva šibko. Ukrepe bomo smiselno povezovali s podporami pri tematskem cilju 1 in tako prispevali k premoščanju vrzeli med raziskavami in trgom ter med institucijami znanja in gospodarstvom, pa tudi k vključevanju podjetij v mednarodne verige vrednosti. Prav tako bomo vzpostavili možnosti za lažji dostop malih in srednje velikih podjetij do virov, ki bodo za ta namen na

voljo po programih EU Obzorje 2020, COSME in drugih ustreznih programov za podjetja na ravni EU. Spodbujali bomo tudi vključevanje MSP v razpise po programu LIFE, predvsem v delu, ki bo namenjen okolju, učinkoviti uporabi virov in najvišjim ravnem v hierarhiji EU za ravnanje z odpadki.

DVIG KONKURENČNOSTI IN PRODUKTIVNOSTI PODJETIJ

Poleg povečanja konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter spodbujanja ustanavljanja podjetij, pa tudi krepitve rasti in razvoja obstoječih podjetij je za ohranjanje in povečevanje konkurenčnosti gospodarstva pomembno okrepiti zdravo jedro, ki ga predstavlja industrija kot ustvarjalka inovacij, rasti in zaposlovanja. Industrija, ki v ožjem pomenu zajema predelovalne dejavnosti, prispeva 20 % k skupni dodani vrednosti. Produktivnost, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, se v predelovalni industriji od začetka krize giblje na ravni okoli 60 % evropskega povprečja. Nizko produktivnost je mogoče pripisati nezadostnemu povezovanju znanosti, raziskav in razvoja s podjetništvom (neučinkovit trikotnik znanja) ter nezadovoljivi usmerjenosti proizvodov k ponudbi storitev, ki zajemajo celovite rešitve s tehnološkimi in netehnološkimi inovacijami.

V primerjavi z državami EU je nižja od povprečja tudi snovna produktivnost slovenskega gospodarstva, visoka je energetska intenzivnost, čeprav je spodbudno, da se ta znižuje v najbolj izvozno usmerjenem delu gospodarstva (predelovalne dejavnosti), pri katerem stroški energije pomembno vplivajo na konkurenčnost. Upoštevajoč pričakovano naraščanje cen surovin in energentov ter pritiskov na okolje, mora Slovenija poleg produktivnosti in učinkovitosti dela bistveno izboljšati tudi snovno in energetsko učinkovitost ter s takim vlaganjem doseči sinergične učinke za dvig konkurenčnosti podjetij pri zmanjšanju obremenjevanja okolja in ustvarjanju (zelenih) delovnih mest. Zato bomo pri spodbujanju rasti in razvoja podjetij dali posebno pozornost ukrepom, ki bodo povečevali snovno in energetsko učinkovitost podjetij ter v sinergiji z ukrepi, namenjenimi ekoinovacijam pri tematskem cilju 1, krepili sistematičnost pri snovanju zelenih izdelkov, storitev in razvoja novih poslovnih modelov (in tako prispevali tudi k doseganju tematskih ciljev 4, 6 in 7).

UČINKOVITOST IN TRAJNOST KMETIJSTVA IN GOZDARSTVATER GENERACIJSKA POMLADITEV

Kmetijstvo je eno pomembnejših gospodarskih področij po zagotavljanju ustrezne stopnje samooskrbe s hrano in številnih neblagovnih javnih dobrin ter zaradi tesne povezanosti z živilskopredelovalno industrijo, čeprav je po podatkih nacionalnih računov skupaj z lovstvom, gozdarstvom in ribištvom leta 2011 k skupni ustvarjeni dodani vrednosti prispevalo le okrog 2,5 %, k bruto domačemu proizvodu (BDP) Slovenije 1,2 % in k skupni zaposlenosti 8,4 %.Strukturne značilnosti slovenskega kmetijstva, zlasti nizka produktivnost dela, neugodna velikostna sestava kmetijskih gospodarstev in razdrobljenost posesti, zmanjšujejo učinkovitost rabe proizvodnih virov v kmetijstvu in zavirajo njegov hitrejši razvoj. Spodbujanje prestrukturiranja ostaja ključni izziv slovenske kmetijske politike. Slovenija po povprečni velikosti kmetijskih gospodarstev in po produktivnosti zaostaja za povprečjem EU-27 za okoli dvakrat in se tako uvršča v skupino članic z najmanj ugodno sestavo kmetijstva. Povprečno kmetijsko gospodarstvo je imelo v letu 2010 v uporabi 6,4 ha kmetijskih zemljišč in redilo 5,6 glave živine. Podobno zaostajanje je tudi pri dohodku na enoto vloženega dela, ki je v slovenskem kmetijstvu še vedno bistveno nižji in dosega le okoli 50 % povprečja EU-27, kar kaže na izrazito nizko raven produktivnosti dela.Vzroke za to lahko iščemo predvsem v neugodni velikostni sestavi kmetijskih gospodarstev, starostni in izobrazbeni sestavi nosilcev kmetijskih gospodarstev, razdrobljenosti posesti, oddaljenosti od tržnih središč, nepovezovanju, še vedno nizki stopnji specializacije in velikem deležu območij z omejenimi dejavniki. Prav tako je za slovensko kmetijstvo značilna prenizka ekonomska in okoljska učinkovitost ter velika izpostavljenost podnebnim

spremembam. V Sloveniji se namaka manj kot odstotek KZU. Povečini so bili namakalni sistemi zgrajeni pred letom 1990, po tem pa je njihov razvoj zastal. Dejanska uporaba namakalnih sistemov je tudi nizka in marsikje ne preseže 50 % zemljišč na območju namakalnega sistema. Pri spremljanju Programa razvoja podeželja 2007–2013 glede doseganja ciljev konkurenčnosti agroživilstva in gozdarstva je produktivnost dela v kmetijstvu v letu 2009 padla zaradi poslabšanih gospodarskih razmer in s tem povezanega krčenja naložb v kmetijsko in živilsko proizvodnjo. Ta se je začela izboljševati v letih 2010 in 2011, kar lahko pripišemo tudi vplivu že izvedenih naložb, saj so se v tem obdobju končali projekti, ki so bili odobreni v začetku programskega obdobja 2007–2013. V Sloveniji je petina gozdov pretežno zaprtih, pri tem so državni gozdovi bolje odprti od zasebnih. V letu 2012 je gostota gozdnih cest znašala 10,5 m/ha.

Povečanje produktivnosti dela, modernizacija in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev so predpogoj hitrejšega razvoja slovenskega kmetijstva. Da bi bila kmetijska gospodarstva lahko bolj konkurenčna, bi bila potrebna koncentracija posesti, a tudi izboljšanje kakovosti zemljišč, kar lahko dosežemo z izvajanjem agrarnih operacij, kot so medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, komasacije in melioracije. Za povečanje stabilnosti kmetijske pridelave in kakovosti kmetijskih proizvodov je potrebno povečati izkoriščenosti obstoječih sistemov in jih tehnološko posodobiti ter razviti nove namakalne sisteme. Za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, lažje koriščenje naravnih dobrin tega prostora in redna negovalna in vzdrževalna dela v gozdovih, je potrebno vlaganje v odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami. Za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu je ključen ukrep naložb v osnovna sredstva (npr. naložbe v ureditev skladiščnih zmogljivosti za živinska gnojila, postavitev manjših bioplinskih naprav na živinorejskih kmetijskih gospodarstvih, nakup specialne mehanizacije za gospodarno rabo dušika, zadelavo gnojevke v tla …). V programskem obdobju 2014–2020 se bodo podpirale naložbe, ki bodo spodbujale tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev. Poleg tega se bo v okviru tega tematskega cilja podpiralo tudi naložbe za izboljšanje velikostne sestave in ureditve zemljišč ter naložbe v vzpostavitev ali posodobitev namakalnih sistemov in naložbe v odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami.

Povprečna starost gospodarjev kmetijskih gospodarstev je v letu 2010 znašala 57 let in se od leta 2000 ni spremenila. Starostna sestava v povezavi s še vedno neugodno izobrazbeno sestavo gospodarjev kmetij tako ne daje ustrezne podlage za krepitev razvoja in povečanje proizvodne sposobnosti kmetij, ki zahteva pridobivanje vedno bolj specializiranega znanja. Generacijska pomladitev in ustrezne naložbe v kmetijska gospodarstva so zato ključni ukrepi, potrebni v programskem obdobju 2014–2020 za ustrezno prestrukturiranje in povečanje konkurenčnosti slovenskega kmetijstva. Z ukrepi je treba predvsem spodbuditi mlade, zlasti višje izobražene člane kmetijskega gospodinjstva, da se odločijo za opravljanje kmetijske dejavnosti in si na kmetijskem gospodarstvu ustvarijo delovno mesto za polni delovni čas. Generacijska pomladitev bo vplivala tudi na inovativnost, boljšo izobrazbeno sestavo in višjo uporabo IKT v proizvodnem procesu, tako pa prispevala k izpolnjevanju 1. in 10. tematskega cilja.

VKLJUČEVANJE IN TRŽNA USMERJENOST PROIZVAJALCEV TER PREDELAVA, TRŽENJE IN RAZVOJ KMETIJSKIH PROIZVODOV

Za Slovenijo je značilna nizka stopnja tržne usmerjenosti, le 40 % družinskih kmetij pretežni pridelek nameni prodaji. Prešibka povezanost zlasti tistih proizvajalcev, ki sodelujejo v shemah kakovosti, zavira kmetijska gospodarstva pri doseganju večje udeležbe na trgu. Podobno kakor za kmetijstvo je tudi za gozdarstvo značilno zaostajanje pri povezovanju. To je zlasti problematično zaradi izrazito neugodne, močno razdrobljene lastniške sestave zasebnih gozdov. Zasebni lastniki na trgu zato nastopajo kot nepovezani posamezniki.

Poslovni rezultati slovenske živilskopredelovalne panoge zadnjih nekaj let vztrajno poslabšujejo, in to praktično v vseh dejavnostih. Že tako nadpovprečno zadolžena živilsko-predelovalna podjetja bremenijo procesi lastniških konsolidacij in v času gospodarske krize močno oteženi pogoji pridobivanja dodatnih dolžniških virov financiranja, kar še dodatno otežuje vlaganja v to panogo.

Investicije v živilskopredelovalne obrate pa so nujne z vidika rasti produktivnosti in s tem konkurenčnosti celotnega sektorja, kot tudi z vidika potrebnega prilagajanja poostrenim higienskim in okoljskim standardom, kar vključuje tudi potrebo po dvigu energetske učinkovitosti.

Za doseganje višje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov bi bilo potrebno spodbujati vlaganja v živilsko-predelovalno dejavnost, razvoj novih proizvodov in nadalje tudi v trženje kmetijskih proizvodov. Uspešnejše in učinkovitejše tržno povezovanje je lahko velika razvojna priložnost in omogoča boljšo izrabo proizvodnih dejavnikov, še zlasti je to lahko priložnost za kmetijska gospodarstva z nizko stopnjo tržne naravnanosti in majhne kmetije, ki bi tako lažje vstopale na trg, povečevale dodano vrednost svojih proizvodov in si s tem zagotovile dodaten vir dohodkov. Vse to bi jim omogočilo uspešnejše vključevanje v širše lokalno gospodarstvo.

Namen ukrepov tega prednostnega področja je izboljšati konkurenčnosti živilskopredelovalne panoge, vključno s predelavo kmetijskih proizvodov, spodbujati horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci vzdolž agroživilskih in gozdno-lesnih verig, dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdno-lesnim proizvodom, vključevanje primarnih proizvajalcev v sheme kakovosti, spodbujanje nadstandardne reje, ki upošteva zahteve dobrobiti živali, večja tržna naravnanost s spodbujanjem ustanavljanja in delovanja skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijstvu in gozdarstvu, razvoj lokalnih trgov in kratkih dobavnih verig ter uveljavljanje na lokalnih trgih.

ENERGETSKO UČINKOVITEJŠE KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN ŽIVILSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA

Kmetijstvo je skupaj s povezanimi sektorji neposredno odvisno od razpoložljivosti in kakovosti naravnih virov, hkrati pa ima zaradi svoje dejavnosti pogosto neposreden povraten vpliv na stanje ohranjenosti naravnih virov. Večjo energetsko in okoljsko učinkovitost uresničujemo z naložbenimi ukrepi, zlasti z naložbami v osnovna sredstva. S tem ukrepom bomo krepili naložbe v večjo okoljsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalnih obratov s spodbujanjem večje energetske učinkovitosti teh obratov in rabe obnovljivih virov energije, z ureditvijo čistilnih naprav, dodatno na kmetijskih gospodarstvih pa tudi s spodbujanjem naložb v specialno mehanizacijo, s katero se zmanjšuje raba fitofarmacevtskih sredstev ali gnojil. Spodbujali bomo tudi gospodarnejšo rabo vode z vlaganjem v tehnologije za varčevanje z vodo in njeno ponovno rabo, z naložbami v vodohrane, vodne zbiralnike, tehnološko posodobitev namakalnih sistemov ipd. Učinkovitejša raba energije prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in tudi k prilagajanju na podnebne spremembe. Zgoraj navedene naložbe vplivajo tudi na kvaliteto zraka, saj z njimi neposredno zmanjšujemo emisije metana, ki je po novem predlogu Direktive evropskega parlamenta in sveta o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesaževala zraka in o spremembi Direktive 2003/35/ES del "Air package" zakonodajnega svežnja. S prehodom na energetsko učinkovitejše, nizkoogljično kmetijstvo in živilskopredelovalno industrijo bo mogoče pospešiti širjenje inovativnih tehnoloških rešitev in izboljšati konkurenčnost obeh področij, kar prispeva tudi k 4. tematskemu cilju.

Ukrepi PRP 2014–2020 pri 3. tematskem cilju prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR pri vprašanjih, povezanih z blažitvijo podnebnih sprememb, spodbujanja uporabe bolj trajnostne energije ter izboljšanja konkurenčnosti podeželskih območij, zlasti kmetijstva.

KONKURENČNI RAZVOJ SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Čeprav majhno, pa vendar za nekatera območja Slovenije pomembno gospodarsko področje je tudi ribištvo (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava). Analiza ribištva v Sloveniji je pokazala, da je njegova konkurenčna sposobnost precej šibka iz različnih vzrokov: majhen sektor po številu podjetij in proizvodnji, v povprečju stara ribiška flota, upad ribolovnih virov v morju, ki so skupni več državam, pomanjkanje izmenjave znanja in dobrih praks v vseh podsektorjih, razpršenost akvakulture, odsotnost organiziranosti itn. V finančni perspektivi 2007–2013 smo spodbujali ukrepe trženja proizvodov ribištva in akvakulture večinoma s trženjem lokalnih proizvodov, spodbujali smo zavedanje javnosti o ugodnih učinkih uživanja rib in školjk s poudarkom na oglaševalskih kampanjah. Analiza ribištva zaradi finančne perspektive 2014–2020 je pokazala, da sta ponudba in poraba lokalnih ribiških proizvodov (iz morja in akvakulture) še vedno razpršeni in šibki. Ulov iz morja že dolgo ne zadošča več potrebam slovenskih potrošnikov, zato se veliko rib, porabljenih na slovenskem trgu, uvozi. Stanje je sicer boljše v akvakulturi, a tudi tu je stoodstotna samooskrba zagotovljena le pri vzreji školjk. Slovenija je do zdaj premalo spodbujala vključevanje primarnih proizvajalcev v tržno verigo (z ustanavljanjem trgovskih znamk, dodajanjem vrednosti proizvodom, trženjem lokalnih proizvodov ali gradnjo prodajaln v ribogojnicah). Proizvajalci (ribiči, ribogojci) so do zdaj premalo vlagali v svoje uveljavljanje na lokalnih trgih. Zanimanje ribogojcev za vzrejo novih vrst v akvakulturi in za okolju prijazno vzrejo bi bil lahko večji.

V skladu z navedenim bi bilo v prihodnje smiselno podpreti uveljavitev ribiškega sektorja in naložbe za spodbujanje novih tržnih prijemov v morskem gospodarskem ribolovu, ribištvu, akvakulturi in predelovalni industriji ter naložbe v razvoj dopolnilnih dejavnosti, tako pa prispevati k raznovrstnemu prihodku ribičev in ribogojcev, ne nazadnje pa tudi naložbe, ki dodajajo vrednost in izboljšujejo kakovost proizvodov iz ribištva in akvakulture, ter naložbe v povečanje energetske učinkovitosti in izboljšanje delovnih razmer. Glede akvakulture bi bilo smiselno podpirati zlasti naložbe za povečanje proizvodnje in nove tehnologije. Za izboljšanje konkurenčnosti tega področja je vsekakor treba krepiti sodelovanje med obstoječimi izobraževanimi ustanovami in znanstveno-raziskovalnim okoljem (upravljanje voda, kemija, pomorstvo, promet, zootehnika, biologija, veterina in živilstvo) ter sektorjem. Možnosti podpor v prihodnje je tako mogoče prepoznati v raziskavah za nove tehnologije in praksah upravljanja za učinkovito izkoriščanje virov.

Slovenija ima le nekaj obratov, katerih izključna dejavnost je predelava in trženje rib, morskih in sladkovodnih. Na Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je odobrenih 24 obratov, ki se ukvarjajo z ribiškimi proizvodi. To so pretežno mala podjetja in eno večje. Slovenska ribiška predelovalna industrija zaradi majhne proizvodnje in odvisnosti od surovin s tujih trgov (to velja za morske ribe) težko tekmuje z večjimi predelovalnimi podjetji v EU. V prihodnji finančni perspektivi 2014–2020 bo omogočena gradnja predelovalnih obratov v ribogojnici s ciljem dodajanja vrednosti obstoječim proizvodom oz. iskanja novih proizvodov, pa tudi naložbe, ki bodo zagotovile nove ali izboljšane postopke predelave proizvodov iz ribištva in akvakulture.

S konkurenčnostjo sektorja je povezana še inovativnost ribištva, ki je po trenutni oceni šibka, kar za akvakulturo ugotavlja tudi študija stanja in potencialov sektorja akvakulture, ki jo je naročilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Obstajajo namreč le posamezna prizadevanja v akvakulturi. V znanstvenem raziskovanju tudi ni zaznati večjega zanimanja za raziskave v ribištvu.

Večina do zdaj izvedenih raziskav je bila financirana iz nacionalnih sredstev na podlagi ciljnih raziskovalnih projektov. Vzroki za pomanjkanje raziskovalne zmogljivosti v ribištvu so najverjetneje v odsotnosti virov (informacije, finančni viri), slabem sodelovanju posameznih raziskovalnih institucij, slabih usmeritvah državne administracije glede potreb, prav tako pa v slabem sodelovanju raziskovalnih institucij s tem sektorjem. Mogoče je zaznati tudi slabše sodelovanje posameznih podsektorjev (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava) s kupci oziroma trgom, da se zagotovijo večja dodana vrednost proizvodov in novi proizvodi. Za tehnološki napredek bi bilo treba v prihodnje podpirati raziskave in inovacije v sektorju (npr. uvajanje novih tehnik akvakulture), kar bi pripomoglo k večji konkurenčnosti. Za uporabo potenciala glede gospodarske rasti v zvezi z morjem je smiselno spodbujati tudi inovacije in tehnološki razvoj v okviru modre rasti. Prav tako je v tem okviru mogoče zagotoviti ustrezno usklajevanje in sinergije med različnimi gospodarskimi panogami na morju in ob obali ter ustrezno čezmejno sodelovanje oziroma sodelovanje med zadevnimi državami, kar je še posebno pomembno pri obravnavi čezmejnih vplivov. Prednostne naložbe, prepoznane v tem tematskem cilju, je smiselno navezati in dopolniti z vsebinami iz tematskega cilja 1 (povezava z raziskovalnimi institucijami) in tematskega cilja 6 (celostna pomorska politika).

1.1.1.4 Tematski cilj 4: podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih

Prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 s TC 4:

Cilji EU 2020 za trajnostno rast:

1. 20 % manj izpustov toplogrednih plinov,

2. 20-odstotni delež obnovljivih virov energije v končni rabi,

3. 20-odstotno povečanje energetske učinkovitosti.

Trenutno razpoložljivo stanje v Sloveniji:

1. emisije v sektorju neETS: 13,4 % (2015) (vir: ARSO),

2. delež obnovljivih virov: 22,0 % v letu 2015 (vir: MzI),

3. dosežen vmesni cilj za 2015: 74,5 TWh porabljene primarne energije (vir: MzI)

Cilji Slovenije, zapisani v NRP:

1. izpusti toplogrednih plinov na področjih, ki niso vključena v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi (promet, kmetijstvo, odlaganje odpadkov, gospodinjstva in storitve), se do leta 2020 lahko povečajo za 4 % glede na leto 2005

2. povečanje deleža obnovljivih virov v končni rabi na 25 %

3. povečanje učinkovite rabe energije (raba primarne energije v letu 2020 ne bo presegla 82,86 TWh)

Prehod Slovenije v nizkoogljično družbo ob sočasnem uresničevanju ciljev zanesljivosti in konkurenčnosti zahteva bistvene spremembe pri ravnanju z energijo. Celosten prehod na nizkoogljično gospodarstvo mora združevati ukrepe za učinkovito rabo energije, izrabo obnovljivih virov energije, razvoj aktivnih omrežij za distribucijo električne energije in ukrepe uveljavljanja trajnostne mobilnosti. Predlagani investicijski ukrepi bodo zajeti v celostnih prometnih strategijah, načrtih za kakovost zraka v mestnih središčih in strategijah za trajnostni razvoj urbanih območij. Pri tem tematskem cilju bodo pomembne tudi naložbe v večjo energetsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalnih obratov, ključno vlogo pri spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (OVE) pa imata tudi kmetijska in gozdna biomasa.

Teritorialno bodo sredstva za izbrana področja vlaganj za obe kohezijski regiji namenjena iz Kohezijskega sklada (KS) in ESRR z enotnim pristopom in s kombinacijami povratnih in nepovratnih sredstev. Smiselno je, da se OVE izrabljajo tam, kjer so tehnične zmogljivosti, potrebe po vlaganju v učinkovito rabo energije pa so velike v obeh kohezijskih regijah.

Z usklajenim izvajanjem prednostnih naložb v energetski politiki in prometu, raziskavah, razvoju, podjetništvu in zaposlovanju bo Slovenija zadostila ključnim potrebam, prepoznanim znotraj TC 4: izboljšanje energetske učinkovitosti (večji energetski prihranki) stavbnega fonda v javnem in zasebnem sektorju, povečanje rabe OVE, zmanjšanje energetske revščine, razvoj in uporaba pametnih omrežij, izboljšanje kakovosti zraka predvsem v urbanih središčih, spodbujanje rabe alternativnih vrst goriva v prometu, razvoj in večja uporaba javnega potniškega prometa, spodbujanje učinkovite rabe naravnih virov.

NERGETSKA UČINKOVITOST (URE)

Slovenija je v zadnjih dveh letih uvozila letno za dobri 2 milijardi evrov energentov (brez elektrike), kar je bilo v letu 2012 že 7 % BDP. Ta delež ob nizki gospodarski rasti v zadnjih letih stalno narašča in je bil lani najvišji v vsem obdobju po letu 2000. To narekuje ukrepe za povečanje učinkovitosti rabe energije. Dolgoročna vizija je zmanjšanje emisij pri stavbah do leta 2050 na skoraj ničelno raven, tako da bodo potrebe po energiji v stavbah majhne in pokrite prednostno z obnovljivimi energetskimi viri. Posebna pozornost bo namenjena celoviti energetski obnovi stavb. Naložbe v URE so pomembne tudi zato, ker imajo občuten multiplikativni učinek, saj gre za delovno intenzivne naložbe.

Sedanje zaveze glede URE v obdobju 2008–2016 so doseči 9 % prihranka pri rabi energije in v skladu z novo direktivo o energetski učinkovitosti do leta 2020 za 20 % povečati energetsko učinkovitost. Za doseganje prvega cilja je januarja 2008 Vlada RS sprejela nacionalni akcijski načrt za energetsko učinkovitost (AN URE), a ga bo treba prenoviti in v njem predlagati močnejše ukrepe. Z izvajanjem AN URE bomo v letu 2016 porabili 4.300 GWh energije manj, kar pomeni, da bodo skupni letni stroški za energijo v letu 2016 okoli 500 milijonov EUR nižji. Kohezijska sredstva operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (OP ROPI) so bila večinoma usmerjena v razpise sofinanciranja energetske sanacije javnih stavb. Izračuni na podlagi projektne dokumentacije kažejo, da bo s sanacijami strošek za energijo v saniranih stavbah vsako leto vsaj za 1,6 mio. EUR nižji ali od leta 2015 skupaj nižji za 10 mio. EUR. Finančni učinek je precejšen,

vendar bi bil lahko še trikrat večji, če bi bil delež subvencioniranja energetske sanacije nižji oziroma bi v sanacijo stavb vključili tudi zasebni kapital. Iz tekoče finančne perspektive je Slovenija lahko obnovila samo manjši del javnih stavb. Zato bodo spodbude tudi v obdobju 2014–2020 namenjene obsežnemu programu energetske sanacije javnih stavb, ob hkratnem razvoju finančnih mehanizmov, ki bodo vzvod za vstop zasebnega kapitala, in povečanju vloge dobaviteljev energije pri spodbujanju in izvedbi projektov učinkovite rabe energije.

Kljub dosedanjim naložbam v energetsko sanacijo stavb, obnovljive vire energije in učinkovito rabo električne energije ostajajo v obeh kohezijskih regijah velike potrebe po nadaljevanju in nadgradnji tovrstnih naložb.

Energetska sanacija stavb lahko prispeva k zmanjševanju problema energetske revščine, ki se v Sloveniji od leta 2000–2010 povečuje, saj se je v tem obdobju delež dohodka, ki ga gospodinjstva porabijo za energijo v stanovanjih, v gospodinjstvih iz 1. dohodkovnega kvintila povečal s 13,1 % na 17,4 %. Leta 2010 si 6 % gospodinjstev v Sloveniji ni moglo privoščiti primerno toplega stanovanja (SURS, 2012).

Največji prihranki v gospodinjstvih so mogoči pri rabi energije za ogrevanje in rabi električne energije. V tem sektorju je stroškovno učinkovita vrsta ukrepov za učinkovito rabo energije. Ovire so poleg pomanjkanja investicijskih sredstev še vedno tudi nepoznavanje možnosti in koristi učinkovite rabe energije pri prebivalstvu.[58]

OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE (OVE)

V skladu z Direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (OVE) ima Slovenija obveznost do leta 2020 doseči najmanj 25-odstotni delež obnovljivih virov (20,2 % v letu 2012) v rabi bruto končne energije in najmanj 10-odstotni delež v prometu. Izpolnjevanje obveznosti in doseganje ciljev glede učinkovite rabe in obnovljivih virov sta medsebojno odvisni.

Glede OVE so po sektorjih rabe energije uspešno izpolnjuje cilj pri ogrevanju, pri rabi električne energije pa nekoliko zaostajamo za predvideno dinamiko predvsem zaradi zaostalih naložb v nove proizvodne naprave.[59] V slovenski podporni shemi za spodbujanje OVE v proizvodnji električne energije je bilo konec leta 2013 uvrščenih 3575 elektrarn s skupno nazivno močjo 497,3 MW, kar predstavlja približno 14 % vseh instaliranih zmogljivosti v Republiki Sloveniji . Od januarja do decembra leta 2013 je v sistem vstopilo 1.036 novih naprav s skupno nazivno močjo 119,5 MW. Večino vstopov v shemo v letu 2013 so predstavljale sončne elektrarne. Po ocenah so investicije v nove naprave, ki so vključene v shemo, omogočile na letni ravni dobrih 2.500 delovnih mest. Podporna shema pri električni energiji je še naprej ključni instrument za izpolnjevanje ciljev OVE, vendar bo za doseganje večje stroškovne učinkovitosti, stabilnosti delovanja in financiranja ter pospešitev uveljavitve tehnologij z nižjimi stroški ključno, da se delovanje sheme revidira in prilagodi tržnim razmeram.

Delež električne energije iz OVE glede na bruto končno rabo električne energije so bo do leta 2020 povečal na 40 %. Za doseganje ciljnega deleža OVE glede električne energije je kot komplementarni ukrep k obstoječi podporni shemi »feed in« predvideno spodbujanje naložb za gradnjo objektov za proizvodnjo električne energije iz OVE (energija vetra, sončna energija in hidroenergija iz malih HE).

Ukrep bo omogočil postopno enakomerno izkoriščanje danes neustrezno izkoriščenih tehnoloških potencialov OVE.

V obdobju 2014–2020 bodo finančne spodbude namenjene gradnji sistemov za ogrevanje (geotermalni in sončni zbiralniki, kotli na lesno biomaso, daljinsko ogrevanje na lesno biomaso) in povečanju rabe OVE za proizvodnjo električne energije. Spodbude bodo skladne z zahtevami direktive o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zraka in svežnja ukrepov za čistejši zrak v Evropi, saj se na območjih z že uvedenimi daljinskimi sistemi in z zrakom onesnaženih degradiranih območjih ne bo spodbujala gradnja novih individualnih sistemov na lesno biomaso.

Izboljšanje energetske učinkovitosti stavbnega fonda bo ključni ukrep prihodnje energetske politike za oskrbo s toploto. Vzporedno bo potekal prehod na nizkoogljične vire, in sicer pospešeno uvajanje OVE-sistemov za soproizvodnjo toplote in električne energije (SPTE). Za doseganje ciljnega deleža OVE v rabi bruto končne toplotne energije (33-odstoten ciljni delež do leta 2020) je zaradi domačih presežkov lesne biomase predvideno prednostno spodbujanje izrabe lesne biomase, sončne in geotermalne energije ter izkoriščanje lesne biomase v SPTE z visokim izkoristkom in pri sistemih daljinskega ogrevanja. Zaradi izboljšanja naložb bo poudarek na projektih energetskega pogodbeništva daljinskega ogrevanja s SPTE, zadružništva ipd.

PAMETNA ELEKTROENERGETSKA OMREŽJA

K zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov in učinkoviti rabi energije bistveno prispevajo tudi pametna omrežja, ki med drugim ponujajo možnosti za razvoj vrste novih izdelkov in storitev ter za ustvarjanje delovnih mest, kar je priložnost tudi za mala in srednja inovativna podjetja (globalni trg pametnih omrežij je eden najhitreje rastočih trgov). Ta podjetja ponujajo visokokvalificirana delovna mesta in ustvarjajo visoko dodano vrednost.[60], [61] Na podlagi navedenega bo Slovenija pri distribuciji električne energije spodbujala širitev pametnih distribucijskih sistemov z uvajanjem pametnih aktivnih omrežij in merilnih sistemov za daljinski prenos podatkov za povečanje energetske učinkovitosti in boljšo rabo obnovljivih virov energije. Distributerji električne energije v obdobju 2014–2020 izvajajo pilotne projekte uvajanja pametnih merilnih naprav. Pri tematskem cilju 1 se bodo podpirale tudi raziskave in projekti, ki bodo dali osnovne usmeritve na državni ravni za boljšo izkoriščenost obstoječega elektroenergetskega omrežja, možnost aktivnega vključevanja odjema in razpršene proizvodnje ter uvedbo novih naprednih storitev za odjemalce na nizkonapetostnem elektroenergetskem omrežju po vsej Sloveniji.

TRAJNOSTNA MOBILNOST

Sedanje razmere v javnem potniškem prometu (JPP) v Sloveniji so izjemno slabe. Število prepeljanih potnikov v JPP iz leta v leto pada. V petletnem obdobju (2007 –2011) ugotavljamo precejšen padec števila prepeljanih potnikov v cestnem in železniškem prometu[62]. V istem obdobju se je povečalo število registriranih osebnih avtomobilov za 5,9 %[63], kar uvršča Slovenijo s 521 osebnih avtomobilov na 1000 prebivalcev med države z najvišjim deležem. Ob tem pa imamo velik delež izdatkov za prevoz, ki jih gospodinjstva namenjajo za nakup vozil, in izdatkov, povezanih z njihovim delovanjem. V letu 2010 so tako znašali izdatki za prevoz 13,9 % vseh porabljenih sredstev gospodinjstev v Sloveniji (vir: Statistični urad RS, 2011), kar Slovenijo uvršča na prvo mesto med državami članicami EU (vir: Eurostat). Osebni potniški promet namesto javnega spodbuja tudi sedanji sistem vinjet, pa tudi nadomestilo za prevoz na delo. Pilotne uvedbe enotnih, integriranih vozovnic, uvedba subvencioniranega prevoza dijakov in študentov ter sistemi P&R v obdobju 2007–2013 so

izboljšali storitve JPP in ustavili padanje števila potnikov. Za povečanje števila potnikov na JPP je treba razširiti ukrepe na vse odseke z največjim pretokom potnikov in zagotavljanje dostopnosti z javnimi prevoznimi sredstvi oz. zagotavljanje danosti za trajnostno mobilnost, ki vključuje tudi ukrepe za spodbujanje pešačenja in kolesarskega prometa, kar zagotavlja enake pogoje vsem skupinam državljanov.

V gosto naseljenih krajih je velik problem onesnaževanja zraka predvsem posledica industrializacije in izpustov iz številnih kurišč iz stavb. Na slabšo kakovost zraka močno vplivajo tudi izpusti zaradi tranzitnega tovornega prometa in prevoza z osebnimi vozili, kar poleg negativnega vpliva na kakovost zraka povečuje ogljični odtis in raven hrupa v mestih ter ogroža zdravje ljudi. V letu 2011 so bili prebivalci urbanih območij izpostavljeni onesnaženju s PM10 bolj, kot je povprečje EU-27[64], še slabše pa je bilo istega leta tudi stanje onesnaženosti s prizemnim ozonom.[65] V letu 2012 se je glede na prejšnje leto znižalo število prekoračitev mejne dnevne koncentracije delcev PM10. Prekoračitve so bile izključno pozimi. V zadnjih dveh letih pa so največji vir onesnaženosti individualna kurišča, kar je mogoče pripisati temu, da v gospodinjstvih za kurjenje uporabljajo drva, ki so cenovno ugodnejša od fosilnega goriva (olje, plin).[66] Najbolj izostren je problem kakovosti zraka v Ljubljani, Celju, Mariboru, Zasavju, Murski Soboti, Kranju in Novem mestu. Zaradi vedno številčnejšega prometa pa imamo v Sloveniji tudi težave s hrupom. Samo zaradi prometa je hrupu izpostavljenih 20 % prebivalstva, največ v mestnih naseljih in naseljih ob pomembnejših prometnicah.

Za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov in manjše emisije PM10 iz prometa na urbanih območjih se bodo oblikovale celostne prometne strategije, s katerimi bodo določeni prednostni ukrepi trajnostne mobilnosti, ki se bodo financirali iz KS in ESRR. Podpora bo namenjena tudi vzpostavitvi ustreznih infrastrukturnih pogojev za delovanje integriranega javnega potniškega prometa in posodobitvi voznih sredstev v skladu z visokimi okoljskimi standardi. Za razvoj celostne trajnostne in dostopne mobilnosti v mestih bodo sredstva namenjena tudi vlaganju v uporabo pametnih informacijskih sistemov in sistemov upravljanja prometa ter spodbujanju upravljanja mobilnosti.

Za spodbujanje razvoja ekomobilnosti bodo naložbe namenjene tudi gradnji nizkoogljičnih polnilnih mest v večjih mestih, kadar bodo ti ukrepi upravičeni in bodo vključeni v celostne prometne strategije. Ukrep bo prispeval k doseganju cilja 10 % OVE v prometu in z vzpostavitvijo infrastrukture za vozila na alternativno gorivo povečal razvojno privlačnost Slovenije.

K uresničevanju ciljev EU 2020 glede zmanjšanja emisij CO2 bi lahko prispevali tudi z zeleno mestno logistiko, ki se kaže v večji učinkovitosti, intermodalnosti, dobrim upravljanjem mestnih potreb po oskrbi z blagom in storitvah ter z uporabo okolju sprejemljivejših vozil in energentov.

1.1.1.5 Tematski cilj 5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj

Slovenijo zaradi lege na stičišču podnebnih pasov in reliefnih enot ogrožajo različne naravne nesreče in ekstremni dogodki. Tudi zaradi podnebnih sprememb se spopadamo z vedno pogostejšimi in uničujočimi naravnimi nesrečami in velikimi škodami. V prvem poročilu Evropski komisiji[67] o napredku pri izdelavi ocen tveganja v letu 2012 je bilo v RS obravnavanih 13 tveganj za nesreče. Iz poročila je razvidno, da so za Slovenijo največje tveganje predvsem potresi (ukrepi ne bodo podprti s sredstvi ESI) in poplave. Statistika škodnih dogodkov v obdobju 2005–2008 pa kaže, da je največja škoda povezana z vremenskimi pojavi (SURS, 2013[68]). Neurja se pojavljajo po vsej državi, najbolj uničujoča so v severovzhodnem delu, požari v naravi pa najbolj ogrožajo submediteranski jugozahodni

del. Podnebne spremembe se v Sloveniji kažejo tudi v kmetijstvu in gozdarstvu, ki se morata temu ustrezno prilagoditi.

Področja naložb, ki jih bomo podprli za doseganje tega tematskega cilja, bodo dobila sredstva Kohezijskega sklada (KS), ESRR in EKSRP. Teritorialno bodo sredstva KS in EKSRP na voljo za celotno Slovenijo, sredstva ESRR pa le za kohezijsko regijo vzhodna Slovenija.

Ukrepi, ki bodo podprti s tem tematskim ciljem, doprinašajo k okoljskemu stebru EUSDR – obvladovanje okoljskih tveganj, namenjeni pa so zaščiti pred uničujočimi pojavi, kot so poplave in industrijske nesreče, ki imajo hkrati zelo negativen čezmejni učinek. Ukrepi prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR pri varovanju okolja v Podonavju (obnavljanje in ohranjanje kakovosti voda, ohranjanje biotske raznovrstnosti, pokrajine ter kakovosti zraka in tal). Ukrepi PRP 2014–2020 prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSAIR glede ohranjanja, varovanja in izboljšanja kakovosti okolja.

Pri tematskem cilju 5 so bile na podlagi analiz prepoznane ključne potrebe za vlaganje na ta področja: gradbeni in negradbeni protipoplavni ukrepi,[69] sistemska ureditev za prilagajanje podnebnim spremembam, ustrezne ocene tveganj za večje naravne in druge nesreče, vzpostavitev ustreznih sistemov za preprečevanje poplav, napovedovanje visokih voda in ustrezno opozarjanje, prilagajanje kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, ohranjanje biotske raznovrstnosti in spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov.

ZMANJŠEVANJE POPLAVNE OGROŽENOSTI

Hidrološki ekstremi so v zadnjih letih silovitejši in pogostejši predvsem zaradi podnebnih sprememb. Število in razporeditev visokih voda v zadnjih letih kažeta na pogostejše in izrazitejše pojave hidroloških ekstremov v celotni Sloveniji. Ob smrtnih žrtvah kot posledici poplav (v obdobju 2007–2010 so poplave zahtevale najmanj sedem človeških življenj) je ocenjena neposredna škoda[70] po večjih poplavnih dogodkih v preteklem 25-letnem obdobju pribl. 1.500 mio. EUR, samo v zadnjih 10 letih pa za približno 730 mio. EUR (brez DDV) (Vlada RS, 2012). V nacionalnem reformnem programu 2013–2014[71] je prepoznana potreba po vlaganju na 61 območjih pomembnega vpliva poplav (OPVP)[72], na katerih lahko ob ekstremnih poplavnih dogodkih nastane največja škoda glede na merila poplavne ogroženosti zdravja ljudi, gospodarstva, javne infrastrukture, kulturne dediščine in okolja.

V skladu z načrtom upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja se je v programskem obdobju 2007–2013 začel izvajati del ukrepov za zagotovitev večje poplavne varnosti na širšem območju Slovenije. Tako se na območju Savinje in Drave že izvajajo nekateri nujni ukrepi, katerih namen je predvsem zagotoviti osnovno zaščito ljudi, javne infrastrukture in gospodarstva. V programskem obdobju 2014–2020 bomo v skladu s pravnim okvirom Direktive 2007/60/ES o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti in pripadajočih kartah območij pomembnega vpliva poplav v RS[73] nadaljevali izvajanje ukrepov za celovito obvladovanje in zmanjševanje poplavne ogroženosti na najbolj ogroženih območjih – območjih pomembnega vpliva poplav, poleg tega pa sredstva namenili novim celostnim rešitvam tega problema. Te bodo obsegale vlaganje v gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe, pri čemer bo poudarek dan tudi infrastrukturi, ki bo na območjih Natura 2000 ena izmed hrbtenic t. i. zelene infrastrukture. V duhu iskanja sinergij bodo pri izvajanju gradbenih in negradbenih ukrepov vzpostavljene povezave z ukrepi, namenjenimi izboljševanju hidromorfološkega stanja voda, kar bo prispevalo k boljšemu stanju voda ali vsaj, da se obstoječe

stanje ne poslabšuje. Podpora bo namenjena tudi ukrepom za spremljanje vodostajev in oblikovanje ustreznega sistema za napovedovanje visokih voda na tistih območjih pomembnega vpliva poplav, na katerih tega sistema še ni. Vzpostavljeni oziroma posodobljeni bodo tudi ustrezni informacijsko-ozaveščevalni sistemi za obvladovanje in preprečevanje poplavne ogroženosti ter materialno-tehnična sredstva za odziv na poplave.

VZPOSTAVITEV SISTEMA ZA PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

Sistemskega pristopa s sprejetjem celovite strategije prilagajanja podnebnim spremembam v Sloveniji še nimamo (tako kot na primer 15 najbolj razvitih članic EU). To otežuje načrtovanje sektorskih politik, manjša pa je tudi odpornost države proti vplivom podnebnih sprememb. Zato se bo Slovenija lotila priprave celovite ocene tveganj in priložnosti, ki ji jih prinašajo podnebne spremembe. Pri tem bo ugotovila najbolj ogrožene sektorje ter pripravila sinergične ukrepe prilagajanja, preprečevanja in obvladovanja tveganj ter jih povezala z ustreznim prostorskim načrtovanjem. Poleg tega bo morala v naslednjem obdobju pripraviti ocene tveganj za večje naravne in druge nesreče, kar bo podlaga za državno oceno tveganj za nesreče.

VPLIV IN PRILAGAJANJE KMETIJSTVA PODNEBNIM SPREMEMBAM

Kmetijstvo je zaradi neposredne in tesne odvisnosti od vremena in podnebja med najranljivejšimi področji, ki jih ekstremni vremenski dogodki prizadenejo. Podnebne spremembe vplivajo na kmetijstvo pozitivno in negativno. Pozitivne vplive strokovnjaki pripisujejo zlasti povečani koncentraciji ogljikovega dioksida v ozračju (večja fotosinteza in tako večji pridelki) in dvigu temperature (daljša vegetacijska doba, večje možnosti gojenja toplotno zahtevnih rastlin, premik vegetacijskih pasov), vendar pa jih lahko spremljajo tudi negativni vplivi (manjši pridelek in slabša kakovost zaradi prezgodnjega dozorevanja, pogostejša škoda ob spomladanskih slanah zaradi zgodnejšega olistanja in cvetenja). Med negativnimi vplivi podnebnih sprememb strokovnjaki opozarjajo predvsem na večjo pogostost in daljše trajanje zlasti spomladanske in poletne suše (manjši pridelek zaradi večje evapotranspiracije in stresa suše). Najbolj kritično je povečanje mogoče evapotranspiracije na območjih, ki so najmanj namočena in na katerih se ukvarjajo z intenzivnim kmetijstvom (južna Primorska in severovzhodna Slovenija). Na teh območjih se je evapotranspiracija v zadnjih štiridesetih letih povečala za več kot 15 %, na posameznih delih Primorske celo za več kot 20 %. Ekstremnih vremenskih dogodkov ne moremo preprečiti, lahko pa se s kmetijsko pridelavo nanje pripravimo na različne načine: izbiramo vrste in dejavnosti, ki so manj ranljive, izbiramo območja, ki so manj izpostavljena, spodbujamo gojenje rastlin v rastlinjakih, izvajamo preprečevalne ukrepe (postavitev mrež proti toči, ureditev namakanja in oroševanja kmetijskih rastlin) in poskušamo preprečiti povzročanje škode še z drugimi sredstvi.

Analiza stanja je pokazala, da so tla v Sloveniji na splošno dobro oskrbljena z organsko snovjo, predvsem zaradi rabe kmetijskih zemljišč s prevladujočim travinjem in ker se na njivah in v trajnih nasadih uporabi razmeroma veliko živinskega gnojila. Pedološke karte kažejo, da je na 86,2 % kmetijskih zemljišč vsebnost organske snovi večja od 2 %, na 30,9 % kmetijskih zemljišč pa večja od 4 %. Kljub temu je v nekaterih delih države nujna povečana skrb za vzdrževanje in povečevanje organske snovi v tleh. Značilna je tudi erozija tal, zlasti vodna in vetrna, ki se pojavlja lokalno in v odvisnosti od reliefa, vegetacije, vrste tal in podnebnih značilnosti. V Sloveniji znaša letna izguba prsti zaradi erozije približno 4 tone na hektar. V določenih predelih Slovenije so tla tudi kisla, kar vpliva na rodovitnost tal, občutljivost za onesnaževanje in na različne rabe tal. V Sloveniji so tla kisla tako zaradi nekarbonatne matične podlage kakor tudi zaradi izpiranja hranil.

V slovenskem prostoru so se razvile tudi številne avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali in sorte kmetijskih rastlin, prilagojene posebnim lokalnim okoljskim razmeram, ki pa jih je v zadnjih desetletjih močno ogrozila intenzifikacija kmetijstva.

V skladu s ciljem zagotavljanja okoljske funkcije kmetijstva in ohranjanja kulturne krajine bodo ukrepi v PRP 2014–2020 namenjeni tudi kmetijsko-okoljsko-podnebnim plačilom, ki bodo spodbujala ciljno usmerjeno uvedbo ali nadaljnjo uporabo kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov, biotske raznovrstnosti, ohranjanju kulturne krajine in njenih značilnosti ter blažitvi in prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam. Posebna pozornost bo posvečena območjem, pomembnim za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, osrednja območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, najranljivejša travišča na območjih Natura 2000 ter osrednje območje pojavljanja medveda in volka). Prav tako bo podprto preusmerjanje oziroma izvajanje ekološkega kmetovanja, ki je še posebno pomembno zaradi varovanja naravnih virov. S tem bo istočasno zagotovljen odziv na vse večje zahteve družbe po uporabi okolju prijaznih načinov kmetovanja, pa tudi na rastoče povpraševanje po izdelkih višje kakovosti. Izboljšanje upravljanja tal in zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil je prav tako opredeljeno kot ključno področje ukrepanja, da se ohranita kakovost in proizvodna zmogljivosti tal ter obvlada erozija. Poudarek bo na uvajanju nadstandardnih tehnologij pridelave.

Sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu v EKSRP ne bomo podpirali ločeno, saj to dosegamo s spodbujanjem trajnostnih oblik kmetovanja z ukrepi KOPOP in Ekološko kmetovanje. Pomen varovanja in ohranjanja izvirnih lastnosti ter genske spremenljivosti avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali in sort kmetijskih rastlin je prepoznan že s programi razvoja podeželja za obdobje 2004–2006 in 2007–2013. Tudi za prihodnje obdobje je bila ugotovljena potreba po ohranjanju reje lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

1.1.1.6 Tematski cilj 6: ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov

Zagotavljanje dobre kakovosti vode v skladu z okvirno direktivo o vodah je osrednjega pomena. Vode je treba upravljati trajnostno in skupaj zmanjševati onesnaževanje z organskimi, hranilnimi in nevarnimi snovmi. Izguba naravnih habitatov ogroža prostoživeče živalske in rastlinske vrste ter vpliva na splošno kakovost okolja. Najbolj ogrožujoči so fragmentacija ekosistemov, intenzivna raba tal in širjenje mestnih območij. Cilji naravovarstvenih območij, kot so območja Natura 2000, se lahko dosežejo le z ustreznim upoštevanjem ekoloških zahtev.

Odgovorna in trajnostna raba virov ter ohranjanje biotske raznovrstnosti so torej pogoj za zagotavljanje kakovosti življenja in bivanja ter nadaljnji gospodarski razvoj.

Izbrana prednostna področja vlaganja bodo podprta s sredstvi štirih skladov EU (KS, ESRR, EKSRP, ESRP) in bodo na voljo za celotno Slovenijo.

Ukrepi, ki bodo podprti s tem tematskim ciljem, pripomorejo k okoljskemu stebru podonavske makrostrategije: obnavljanje in ohranjanje kakovosti voda ter ohranjanje biotske raznovrstnosti, pokrajine ter kakovosti zraka in tal, in k stebru *ohranjanje, varovanje in izboljševanje kakovosti okolja* EUSAIR. Ukrepi PRP 2014–2020 6. tematskega cilja prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede varovanja okolja v Podonavju (obnavljanje in ohranjanje kakovosti voda, ohranjanje biotske

raznovrstnosti, pokrajine ter kakovosti zraka in tal). Prav tako pa prispevajo k izpolnjevanju ciljev EUSAIR glede ohranjanja, varovanja in izboljšanja kakovosti okolja.

Pri TC 6 so na podlagi analize stanja prepoznane potrebe za vlaganje v ta večja prednostna področja: izboljšanje kakovosti voda in oskrbe s pitno vodo, trajnostno upravljanje vodnih virov, izboljšave hidromorfološkega stanja voda in stanja morskega okolja, vzpostavitev sistema upravljanja omrežja Natura 2000 in vlaganja v gospodarnejšo rabo prostora urbanih območij ter izkoriščanje njihove razvojne zmogljivosti; trajnostni razvoj kmetijstva in rabe tal, spodbujanje ekološkega kmetovanja in učinkovito izvajanje kmetijsko-okoljskih ukrepov, spodbujanje trajnostnega razvoja ribiškega sektorja ter vzpostavitev sistema celostnega upravljanja porečij in obalnega območja.

Po podatkih SURS[74] so bila sredstva, namenjena za naložbe v varstvo okolja, kot delež od regionalnega BDP v celotnem obdobju 2007–2011 v kohezijski regiji vzhodna Slovenija višja od slovenskega povprečja. Prav tako je bil v tem obdobju, razen leta 2008, delež sredstev, namenjenih za naložbe v varstvo okolja, glede na vse naložbe v tej kohezijski regiji v tem obdobju precej nad slovenskih povprečjem. Tudi glede na razmerje med skupnimi naložbami v varstvo okolja so bile naložbe v tem obdobju v kohezijski regiji vzhodna Slovenija sistematično višje od tistih v kohezijski regiji zahodna Slovenija.

Preteklo vlaganje sredstev KS in ESRR v okoljsko infrastrukturo je bistveno izboljšalo stanje na tem področju. Ne glede na to pa so potrebe v obeh kohezijskih regijah še velike, predvsem v zvezi z izpolnjevanjem predpisov EU, saj se bo morala Slovenija, če jih ne bo izpolnila, ubadati s tožbami zaradi kršitev pravnega reda EU.

Na ravni NUTS 3 je v letu 2011 vložila največ sredstev v varstvo okolja savinjska (25,9 %), najmanj pa spodnjeposavska statistična regija (0,3 %). V letu 2012 so bile iz javnega vodovoda dobavljene največje količine vode za gospodinjstva v gorenjski regiji (51 m3 na prebivalca), najmanjše pa v koroški (23 m3 na prebivalca).[75]

VODNA INFRASTRUKTURA

Pri oskrbi s pitno vodo so potrebe po zgraditvi ustrezne infrastrukture velike. Opremljenost z vodovodnim omrežjem se sicer izboljšuje, saj se povečujeta dolžina in število priključkov in uporabnikov. Kljub temu pa v nekaterih primerih ostajata problematična kakovost pitne vode v vodovodnih sistemih in visoke izgube pitne vode. Podatki rednega monitoringa pitne vode kažejo, da je problematično zagotavljanje mikrobiološke varnosti v malih sistemih, težava so tudi povišane koncentracije nekaterih kemijskih onesnaževal v pitni vodi.[76] Prednostna naloga na tem področju bo v novi finančni perspektivi zgraditev ustrezne infrastrukture za vodooskrbo (novi sistemi in rekonstrukcija obstoječih), ki bo omogočala učinkovito, kakovostno in zanesljivo oskrbo s pitno vodo na območjih, na katerih javni sistem vodooskrbe še ni zgrajen ali pa je neustrezen, tako pa zagotovila oskrbo z zdravstveno ustrezno pitno vodo v skladu z Direktivo o pitni vodi (98/83/ES). Sredstva bodo namenjena tudi financiranju ukrepov za aktivno zaščito vodnih virov in vzpostavitev sistemov spremljanja kakovosti pitne vode ter pasivne zaščite vodnih virov.

V Sloveniji kljub obsežnim naložbam v gradnjo infrastrukture za zbiranje in čiščenje komunalnih odpadnih voda opremljenost še ni zadovoljiva. Glede na zahteve Direktive o čiščenju komunalne odpadne vode (91/271/EGS) mora Slovenija do 31. 12. 2015 zagotoviti ustrezne sisteme odvajanja in

čiščenja za komunalno odpadno vodo z vseh območij poselitve s skupno obremenitvijo enako ali večjo od 2.000 PE, pri čemer je treba v skladu s 3. členom direktive zagotoviti priključenost prebivalcev na javno kanalizacijo, razen če ureditev kanalizacijskih sistemov ni upravičena, ker ne bi bilo ustrezne koristi za okolje ali zaradi previsokih stroškov. V teh primerih se lahko v skladu z direktivo uporabijo individualni ali drugi primerni sistemi, ki dosežejo enako raven varstva okolja.[77] Z izvedbo infrastrukturnih projektov v obdobju 2007–2013 bo zagotovljeno, da bo z okoljsko infrastrukturo opremljena slaba polovica teh območij poselitve. Preostala območja poselitve in njihovo opremljanje z okoljsko infrastrukturo bodo pri uresničevanju naložb državnega pomena in razpoložljivih sredstvih obravnavana v prihodnje. Potrebo po oblikovanju ukrepov za pospešitev gradnje infrastrukture za odvajanje in čiščenje odpadnih voda prepoznava tudi nacionalni reformni program 2013–2014.[78] V finančni perspektivi 2014–2020 se bodo naložbe prednostno osredotočile na gradnjo teh sistemov. Posebna pozornost bo namenjena projektom, ki kažejo pripravljenost na izvedbo in predstavljajo morebitne neizvedene faze projektov, če bo to potrebno in ustrezno.

KAKOVOST VODOTOKOV

Z vidika kakovosti vodotokov v Sloveniji dobrega ekološkega stanja oziroma dobre ekološke zmogljivosti ne dosega 59 (38,1 %) vodnih teles površinskih voda, dobro kemijsko stanje pa je določeno za skoraj 95 % vodnih teles površinskih voda. Slabo kemijsko stanje je določeno za 7 vodnih teles.[79] Glavni pomembni vplivi, zaradi katerih ne bodo izpolnjeni cilji za površinske vode do leta 2015, so obogatitev s hranili in organskimi snovmi, habitati, spremenjeni zaradi hidromorfoloških sprememb, onesnaževanje z drugimi posebnimi onesnaževali na vodnem območju Donave ter onesnaževanje vodnih teles obalnega morja s prednostnimi snovmi in nekaterimi drugimi onesnaževali na vodnem območju severnega Jadrana.

Hidromorfološke obremenitve so eden od ključnih vzrokov, da ne bomo dosegli dobrega stanja voda. Zato bomo v naslednji finančni perspektivi sredstva vlagali v ukrepe za izboljšanje hidromorfološkega stanja (obnove vodotokov, vključno z izboljšanjem prehodnosti za vodne organizme) in jih smiselno kombinirali s protipoplavnimi ukrepi (predvsem zelena infrastruktura), ki jih načrtujemo s tematskim ciljem 5, ter z ukrepi, ki jih bomo izvajali v sklopu dejavnosti za izboljšanje biotske raznovrstnosti.

Za doseganje dobrega stanja voda in morskega okolja bo treba poiskati tudi ustrezne rešitve za povečanje črpanja sredstev EU (iz strukturnih skladov in po programih LIFE in ETS). Glede na široko pestrost mogočih upravičencev za ta sredstva je treba zagotoviti izboljšanje njihove usposobljenosti za kandidiranje na teh razpisih, prav tako pa je treba v strateških dokumentih (npr. v načrtu upravljanja voda, načrtu upravljanja morskega okolja, načrtu zmanjševanja poplavne ogroženosti, programu ukrepov območij Natura 2000) jasno določiti prednostne ukrepe za naslednje obdobje, da bi bil učinek vloženih sredstev kar največji.

UČINKOVITO GOSPODARJENJE Z VIRI

V Sloveniji je mogoče zaznati upadanje nastajanja odpadkov, predvsem zaradi velikega zmanjšanja gradbenih odpadkov in ker so bile nekatere vrste odpadkov prekvalificirane v stranske proizvode, kar je cilj tudi v prihodnje, zlasti pri spodbujanju prehoda na krožno gospodarstvo. Zmanjšuje se tudi količina komunalnih odpadkov, še vedno pa jih večina konča na odlagališčih, čeprav se količina odloženih odpadkov zmanjšuje. Stopnja recikliranja komunalnih odpadkov se povečuje in Slovenija je na dobri poti, da do leta 2020 doseže cilje recikliranja komunalnih odpadkov, ki jih določa okvirna direktiva o odpadkih.[80] Zmanjševanja količine nastalih odpadkov ne moremo pripisati ukrepom za

preprečevanje nastajanja odpadkov, saj program tega preprečevanja še ni pripravljen, zato tudi še niso sprejeti ustrezni ukrepi, s katerimi bi lahko sledili cilju preprečevanja nastajanja odpadkov v celoti. Med sistemske vzroke za sorazmerno visoke odstotke odlaganja odpadkov spada tudi nizka okoljska dajatev za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov, ker ni dovolj močna spodbuda za spremembo vedenjskih vzorcev.[81] Zato so na tem področju potrebne ustrezne spremembe. Izziv v Sloveniji bo tudi povečanje deleža kompostiranja biorazgradljivih odpadkov, saj smo bili po podatkih v letu 2009 močno pod povprečjem EU-27 (EU-27 več kot 15 %, Slovenija manj kot 5 %)[82] (Eurostat, 2011). Nacionalni reformni program 2013–2014 prepoznava potrebo po oblikovanju ukrepov, ki bodo pripomogli, da področje ravnanja z odpadki postane razvojna priložnost za ustvarjanje zelenih delovnih mest in za prehod v družbo s sklenjenimi snovnimi zankami (NRP 2013–2014).[83]

Z naložbami, ki so bile dokončane ali se še izvajajo, bo v Sloveniji na razpolago dovolj zmogljivosti za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov in odlaganje ostankov predelanih odpadkov. S tematskim ciljem 6 bodo v novi finančni perspektivi dokončani objekti, katerih gradnja se sofinancira na podlagi finančne perspektive 2007–2013, le če bo to potrebno. S tematskima ciljema 1 in 3 bomo s spodbujanjem ekoinovacij, tehnološko prenovo in razvojem novih izdelkov/storitev ter poslovnih modelov podpirali dejavnosti, ki bodo poleg zmanjševanja odpadkov uresničevale tudi cilje izboljševanja konkurenčnosti podjetij zaradi izboljšane snovne učinkovitosti in podpirale prehod v krožno gospodarstvo.

IZBOLJŠANJE SISTEMA IZVAJANJA ZAKONODAJE O VODAH IN ODPADKIH

Pri gradnji okoljske infrastrukture je bilo izvajanje načrtovanih projektov počasnejše zaradi slabo ali nepravočasno pripravljene investicijske dokumentacije in zapletov pri izvajanju postopkov javnih naročil. Zaradi prepočasnega doseganja soglasij med vpletenimi občinami ni pravočasnega začetka izvedbe postopkov ali pa so rešitve izvedene manj celovito in zato stroškovno manj učinkovite, saj ne zagotavljajo primernega obsega velikosti, kar povzroča večje pritiske na končnega potrošnika. Problematični so tudi dolgi administrativni postopki, povezani z umeščanjem v prostor ter pridobivanjem zemljišč in ustreznih dovoljenj. Zaradi krize je del problemov, povezanih z gradnjo okoljske infrastrukture, treba pripisati tudi (ne)likvidnosti upravičencev in izvajalcev ter, predvsem v gradbeništvu, stečajem izvajalcev. Organ upravljanja je v tekoči finančni perspektivi že začel izvajati nekatere ukrepe za pospešitev črpanja sredstev, vendar jih bo treba v naslednji finančni perspektivi še izpopolniti in poiskati sistemske rešitve (predvsem ukrepe glede izvajanja postopkov javnega naročanja, umeščanja v prostor, pridobivanja zemljišč in izdaje ustreznih dovoljenj). V novi finančni perspektivi bo za celotno področje okoljske infrastrukture namenjeno več pozornosti iskanju možnosti za dodeljevanje povratnih sredstev za gradnjo infrastrukture, poleg tega se bodo začeli spremljati povprečni stroški na enoto. Tako bo zagotovljena večja stroškovna učinkovitost porabe finančnih sredstev.

V tem okviru bodo podprti projekti za primerjalno vrednotenje učinkovitosti delovanja izvajalcev gospodarskih javnih služb in za izboljšanje/nadgradnjo zbirk podatkov ali za boljšo povezljivost obstoječih informacijskih sistemov na področjih izvajanja direktive o čiščenju komunalne odpadne vode in upravljanja voda.

PRENOVA NA URBANIH OBMOČJIH

Mesta so ključnega pomena za uspešno izvajanje strategije EU 2020 ter bodo odločala o prihodnjem gospodarskem, družbenem in prostorskem razvoju Unije, vendar le, če se jim bo uspelo nenehno prilagajati novim izzivom (podnebnim, demografskim, okoljskim, globalnim ipd.) in povezovati z njihovim zaledjem ter bodo znala vzpostaviti nadzor nad rabo in kakovostjo javnega prostora in stavbnega fonda. Ob priložnostih, ki jih za razvoj ponujajo mesta, se v njih kopičijo tudi težave, saj imajo visok ogljični odtis, h kateremu največ prispevajo promet in stavbe (vsak pribl. 40 %).

Širitev naselij na vedno nove površine obremenjuje okolje zaradi vse večje pozidanosti tal, hkrati pa degradirana urbana zemljišča na urbanih območjih ostajajo neizkoriščena. Zaradi opuščanja dejavnosti, tudi industrijskih, je v naši državi evidentiranih 979 ha degradiranih območij, večjih od 1 ha (Filozofska fakulteta idr., 2012).[84]

Število različnih vrst degradiranih območij je verjetno še večje, vendar niso ustrezno evidentirana. Zaradi kompleksnosti problematike razvoja urbanih središč se bomo reševanja prepoznanih problemov lotili s celovitimi projekti urbanega razvoja, namenjenimi učinkoviti rabi prostora, dvigu kakovosti okolja, kakovosti in varnosti življenja v mestih, zniževanju ogljičnega odtisa (energetska prenova, trajnostna mobilnost) in socialnemu vključevanju. Na okoljsko degradiranih urbanih območjih bodo prednostno podprti ukrepi na območju Ljubljane, Maribora in Celja, če jih bodo ta mesta v svojih trajnostnih urbanih strategijah izbrala kot urbane projekte v navezavi na urbano prenovo mesta.

Eden od hujših problemov slovenskih urbanih območij je tudi kakovost zraka, saj imajo vsa urbana središča v Sloveniji, razen Primorske, težave s čezmerno onesnaženostjo, predvsem z delci PM10. Slovenija je v zadnjem letu sicer napredovala pri razvoju politik in ukrepov za zmanjševanje onesnaženosti zraka. Spremljanje izvajanja načrtov za kakovost zraka na sedmih najbolj problematičnih območjih in priprava podlag za njihovo noveliranje zahtevata celovito analizo izpustov in njihovega vpliva na kakovost zraka, zato bodo postopoma vpeljane novejše tehnike ocenjevanja kakovosti zraka in poročanja o učinkih izvajanja ukrepov za izboljšanje stanja, kar je tudi v skladu z Direktivo o kakovosti zunanjega zraka 2008/50/ES. Ukrepi trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije in podpiranja obnovljivih virov energije (tematski cilj 4) bodo skupaj z ukrepi pri prenovi urbanih območij pripomogli k izboljšanju kakovosti zraka na vseh sedmih najbolj problematičnih območjih in drugih območjih, kjer bodo izvedeni.

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

Za Slovenijo je značilna izjemno pestra in sorazmerno dobro ohranjena narava, posebno značilni so gozdni, podzemni in vodni ekosistemi, mokrišča, morje, alpski in gorski svet, suha travišča idr. Ugodno stanje ohranjenosti habitatnih tipov v Sloveniji dosega skoraj polovica habitatnih tipov, več kot 60 % vrst pa ga ne dosega. V Sloveniji smo v mrežo Natura 2000 uvrstili 37,9 % ozemlja. Okoli 70 % omrežja pokrivajo gozdovi. Od negozdnih površin je v Naturi 2000 približno 20 % kmetijskih površin, med njimi pa so najpomembnejši ekstenzivni travniki. Kljub različnim varstvenim režimom in precejšnjemu napredku na nekaterih področjih (Natura 2000, zavarovana območja, uvedba ukrepa kmetijsko-okoljskih plačil, varstveni ukrepi v gozdovih, načrtovanje v sladkovodnem ribištvu) se je v Sloveniji ohranitveno stanje številnih habitatov in vrst v razmeroma kratkem času poslabšalo. To se je zgodilo predvsem zaradi vse večjih pritiskov na biotsko raznovrstnost, zlasti zaradi širjenja poselitvenih območij, gradnje industrijskih območij in prometnic ter intenzifikacije zanimivejših kmetijskih površin na ravninskih predelih, opuščanja rabe zemljišč v višinskih in odročnih legah, na kar kaže tudi monitoring populacije ptic kmetijske krajine, ki je pomemben kazalnik biotske raznovrstnosti. Površine kmetijsko-okoljskih ukrepov so še vedno premajhne in ob hkratni intenzifikaciji kmetijstva ne zagotavljajo ohranjanja habitatov in vrst.[85]

Po podatkih SURS[86] privabi 30 % tujih turistov v Slovenijo prav ohranjena narava, ki je torej osnovni pogoj za ohranjanje delovnih mest na zavarovanih območjih in delež izvoza turističnih storitev, vrednot in ekosistemskih storitev, tako da je to tudi velika razvojna priložnost Slovenije.

Zato bodo v naslednji finančni perspektivi sredstva namenjena dokončanju vzpostavitve sistema upravljanja območij Natura 2000. Vlaganje bo osredotočeno na zagotavljanje ugodnega stanja evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov. Kjer je ustrezno, se bo iskala sinergija z nosilci trajnostnega razvoja (naravna in kulturna dediščina) za upravljanje turističnega obiska na območjih Natura 2000 in zavarovanih območjih zaradi povečanja njihove privlačnosti kot turističnih ciljev in istočasnega zmanjševanja negativnih vplivov turizma na biotsko raznovrstnost na teh območjih. Nastanitvene zmogljivosti ne bodo podprte. Zato da posegi ne bodo imeli večjega vpliva na območja Natura 2000 ali območja, ki nanje vplivajo, bo za pridobitev sredstev treba pridobiti izjavo ministrstva, pristojnega za spremljanje stanja območij Natura 2000. Glede dostopa do povratnih finančnih virov za MSP pa se predvideva podpreti programe/projekte (TC 3), ki bodo upoštevali zahteve območij Natura 2000. V sinergiji z izvajanjem protipoplavnih ukrepov in ukrepov za izboljševanje hidromorfološkega stanja voda bo na območjih Natura 2000 podprta tudi gradnja zelene infrastrukture, v izjemnih primerih pa še odkup naravovarstveno pomembnih nepremičnin zaradi ohranitve in obnove ekosistemov, ki zagotavljajo ključne ekosistemske storitve. Ukrepi, opredeljeni v prednostnem akcijskem okviru za Naturo 2000 (PAF[87]), bodo podrobneje določeni v operativnem programu upravljanja Natura 2000 za obdobje 2014–2020. Ustrezni ukrepi bodo vključeni v sofinanciranje iz sredstev Evropskega regionalnega sklada. Navedeni ukrepi bodo med drugim prispevali k cilju strategije EU za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Poiskati bomo morali tudi ustrezne rešitve za povečanje črpanja sredstev EU na podlagi programa LIFE + za ohranjanje biotske raznovrstnosti.[88]

TRAJNOSTNO KMETIJSTVO

Kmetijstvo je skupaj s povezanimi sektorji neposredno odvisno od razpoložljivosti in kakovosti naravnih virov, hkrati pa zaradi svoje dejavnosti neposredno povratno vpliva na stanje ohranjenosti naravnih virov. Hkrati je eden izmed večjih onesnaževalcev tal in voda z nitrati, pesticidi in njihovimi razgradnimi produkti. Zaradi razmeroma neugodnih naravnih razmer v Sloveniji prevladuje povečini manj intenzivno kmetijstvo. Kljub vsemu pa čezmeren vnos hranil in fitofarmacevtskih sredstev (FFS) na ravninskih območjih z intenzivnim kmetijstvom ogroža naravne vire, zlasti kakovost podtalnice.

Najbolj obremenjena vodna telesa podzemne vode so v osrednjem in severovzhodnem delu Slovenije. Tod niti nekatere površinske vode ne dosegajo dobrega stanja. Kljub temu da se kakovost podzemne vode izboljšuje, je treba zagotoviti nadaljnje zmanjševanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in nitratov s spodbujanjem okolju prijaznejših načinov kmetovanja (zlasti ekološkega). Izboljšanje upravljanja tal ter zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil je zato v 2014–2020 opredeljeno kot eno od pomembnih področij ukrepanja. Še zlasti je to pomembno na območjih, kjer spremljanje kakovosti voda kaže na njihovo slabše kemijsko in ekološko stanje, in/ali območjih, za katera velja poseben zakonsko predpisani režim upravljanja (npr. vodovarstvena območja). Izboljšanje upravljanja tal ter zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil je zato eno od pomembnih področij ukrepanja.

Možnosti za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov iz kmetijstva se pri rastlinski proizvodnji kažejo predvsem v uporabi energetsko varčnejših tehnologij, učinkovitejšem gospodarjenju z dušikom (to je pomembno tudi za zmanjšanje emisij amonijaka), ki vključuje vrsto in količino, pa tudi čas in

način uporabe gnojil, optimizacijo gnojenja na podlagi analize tal in gnojilnega načrta, v obdelavi tal (npr. konzervirajoča obdelava), izbiri ustreznega kolobarja z dovolj velikim deležem metuljnic (ki vnašajo organsko snov v tla in vežejo dušik iz zraka) in ozelenitvi tal. Slednji ukrepi, vezani na način obdelave tal, s katerimi se povečuje talna organska masa, med drugim ugodno vplivajo na skladiščenje oziroma vezavo ogljika v tleh. Pri živinoreji pa je tako zmanjšanje toplogrednih plinov in amonijaka mogoče doseči z ustreznejšim ravnanjem z živinskimi gnojili ter z izboljšanjem tehnologije reje, zmanjšanjem intenzivnosti reje, pašo živali, izboljšanjem krmnih obrokov, ustreznejšim skladiščenjem živinskih gnojil, pridobivanjem bioplina itd. Dobro učinkuje na zmanjšanje emisij tudi povečanje učinkovitosti rabe energije na kmetijskih gospodarstvih. Ob tem je treba spodbujati povečanje usposobljenosti kmetov in dostopnosti specializiranih svetovalnih storitev ter zagotoviti učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso.

Razvoj namakanja je za Slovenijo strateško pomembno vprašanje. V razmerah, ko se kmetijstvo vse pogosteje spoprijema z daljšimi sušnimi obdobji, je s primerno agrotehnično obdelavo tal in namakanjem v ključnih dobah rasti mogoče učinkovito povečati količino in kakovost pridelkov ter s tem prispevati k manjši odvisnosti kmetijske pridelave od naravnih razmer in k stabilnejšim dohodkom. Ker je namakanje povezano z nekaterimi tveganji za okolje – s čezmerno izrabo vodnih virov, povečanjem erozije tal, onesnaženjem voda z nitrati in pesticidi, mineralizacijo tal in z drugimi škodljivimi posledicami za okolje – je treba uporabljati sodobnejše in gospodarnejše namakalne tehnologije ter namakati v obsegu, ki ne ogroža razpoložljivih vodnih virov, ali spodbujati uporabo vodnih zadrževalnikov.

V skladu s ciljem zagotavljanja okoljske funkcije kmetijstva in ohranjanja kulturne krajine je treba z ukrepi kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil spodbujati ciljno usmerjeno uvedbo ali nadaljnjo uporabo kmetijskih praks, združljivih z varstvom in izboljšanjem okolja, krajine in njenih značilnosti ter naravnih virov, pa tudi s plačilom za preusmeritev v ekološko kmetovanje ali njegovo izvajanje, ki bodo kmete spodbujala k sodelovanju v takih shemah. S tem bo zagotovljen odziv na vse večje povpraševanje družbe po uporabi okolju prijaznih načinov kmetovanja, pa tudi povpraševanje družbe po izdelkih višje kakovosti. Kmetijske prakse na podlagi ukrepa KOPOP imajo ugodne učinke na okolje ter se kažejo v ohranjanju biotske raznovrstnosti in genskih virov, ustreznem gospodarjenju z vodami in upravljanju tal ter prilagajanju kmetovanja podnebnim spremembam. Ukrep kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil z diverzifikacijo in večfunkcionalno rabo zemljišč, ki temelji na ohranjanju ekosistemov, prispeva tudi k razvoju zelene infrastrukture. Hkrati prispeva k ohranjanju krajinskih prvin (mejice in žive meje, visokodebelni travniški sadovnjaki ipd.), ki so pomembne za povezljivost, pa tudi kot zeleni koridorji. S temi plačili bo vzpostavljena posebna shema za zmanjševanje vplivov kmetijstva na vode, v okviru katere bodo spodbude namenjene zmanjševanju ali celo neuporabi gnojil in FFS ter ustrezni obdelavi tal, ki preprečuje spiranje nitratov in FFS v tla in vode itd.

Slovenija je posebna v tem, da območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) pokrivajo 86,3 % celotnega ozemlja države, od tega je 72,3 % hribovsko-gorskih območij. Razvrščena so v tri različna območja, in sicer:

- hribovsko-gorsko območja, za katera so značilni strmi nagibi in visoka nadmorska višina,
- območja s posebnimi omejitvami so območja pogostih poplav, močnega vetra, območje Ljubljanskega barja, Krasa s svojimi posebnimi lastnostmi ter območja erozijskega gričevja v osrednjem in vzhodnem delu Slovenije,
- druga območja z omejitvami, med katera sta vključeni Bela in Suha krajina z značilnimi kraškimi pojavi, kot so apnenčasti teren, različna globina tal, razgiban mikrorelief, vrtače in drugi kraški pojavi; ta območja so tudi predmet reforme OMD v EU.

Kljub nižji pridelovalni zmogljivosti ima kmetovanje na teh območjih zelo pomembno vlogo pri ohranjanju in spodbujanju sonaravnih sistemov kmetovanja, ohranjanju poseljenosti podeželskih območij, vzdrževanju kulturne krajine in ohranjanju ekološkega ravnotežja ter trajnostni rabi kmetijskih zemljišč. Izravnalno plačilo je potrebno zaradi dodatnih stroškov in izpada dohodka pri kmetovanju ter bo prispevalo k izboljšanju konkurenčnega položaja kmetijskega gospodarstva. Plačila bodo spodbujala tudi nadaljnjo rabo kmetijskih zemljišč in ohranjanje kulturne krajine ter prispevala k preprečevanju zaraščenosti, ki je eden od vzrokov upadanja biotske raznovrstnosti.

OBNOVA GOZDNEGA POTENCIALA, UNIČENEGA PO NARAVNI NESREČI

Srednje močan žled se v Sloveniji pojavlja vsakih nekaj let, močan žled, ki povzroča veliko gospodarsko škodo, pa približno na 50 let. Značilen je predvsem za jugozahodno Slovenijo. Najbolj je razširjen na visokem krasu in njegovem obrobju na celinski ali primorski strani. Pojavlja se tudi v kotlinah, kjer se zadržuje hladen zrak. Najizrazitejši je v višinah od 400 do 1000 metrov. Največjo škodo povzroča na drevju ter električnih in telefonskih napeljavah. Poškodbe zaradi žleda na drevju so pogostejše pri listavcih, saj imajo veliko površino vej, na katere se oprijema led. Med iglavci je po žledu zaradi krhkih vej najpogosteje poškodovan rdeči bor. Od februarja 2014 je žled vključen med naravne nesreče.

Hujše ujme z žledom so dele Slovenije v zadnjih desetletjih zajele v teh obdobjih:

- novembra leta 1980 v Brkinih, ko je bil ledeni oklep debel do sedem centimetrov, zaradi poškodb pa je bilo posekanih približno 674.000 m³ lesa;
- novembra 1985 je žledolom poškodoval gozdove v kranjskem gozdnogospodarskem območju na površini 21.000 hektarjev;
- konec leta 1995 in v prvih dneh leta 1996 je žledolom v kombinaciji s snegolomom poškodoval kar 8 % površine slovenskih gozdov. Poškodovanost je bila največja na ljubljanskem, kranjskem, celjskem, nazarskem in mariborskem gozdnogospodarskem območju;
- v zimi 1996/1997 je žledolom v kombinaciji s snegolomom poškodoval skoraj 900.000 m³ lesne mase na slabih 8 % površine slovenskih gozdov (približno 82.000 ha). Najhuje so bili prizadeti gozdovi na Kranjskem;
- februarja 2009;
- januarja 2010 je bil najdebelejši žled v Brkinih na nadmorski višini nad 600 metrov;
- konec januarja in začetek februarja 2014 je žled prizadel celotno Slovenijo, razen Prekmurja in Primorske.

Na gozdnih zemljiščih se bo na tem področju izvajal ukrep, namenjen odpravi škode v gozdovih, ki bo med drugim vključeval sadnjo, setev in nego dreves, kar je pomembno zaradi ponovne vzpostavitve okoljske in drugih funkcij gozda.

TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA

Tudi ribištvo je močno odvisno od naravnih virov. Morski gospodarski ribolov je omejen zaradi številnih dejavnikov in različnih interesov rabe morja. Tehnike ribolova slovenske ribiške flote so večinoma pasivno ribolovno orodje, nekaj pa je tudi vlečnega ribolovnega orodja in zapornih plavaric. Ribiška plovila so v povprečju zelo stara (34 let). Večinoma so krajša od 12 metrov, namenjena t. i. malemu priobalnemu ribolovu. Ribolovni viri, ki jih lovijo slovenski gospodarski ribiči, so večinoma

selivski in deljeni. Upravljavski ukrepi v zvezi s stanjem morskega okolja so zato smiselni na regionalni ravni. Znanje glede izkoriščanja ribolovnih virov in metode upravljanja morja so razpršene, premalo je izmenjave tega znanja med posameznimi uporabniki. Izkušnje sedanje perspektive 2007–2013 kažejo, da je znanje o rabi in stanju morja in ulovljenih proizvodih, o rabi drugih naravnih virov (celinske vode, prostor), zavarovanih vrstah, okolju prijaznih ribolovnih praksah, načinih upravljanja morskega okolja in prostora, o zavarovanih območjih (npr. Natura 2000), okolju prijaznih praksah v akvakulturi premalo uporabljeno oziroma da si bo Slovenija v prihodnje morala bolj prizadevati predvsem za izboljšanje podatkov, nato pa za njihovo boljšo uporabo pri izvajanju ukrepov. Tako je bilo pri morskem gospodarskem ribolovu do zdaj premalo vlaganja v pridobivanje in izmenjavo novega znanja, zlasti z rabo morja, stanjem morskega okolja v povezavi z ribištvom in ribolovnimi viri ter načinom znanstvene obdelave podatkov. Tudi znanstveni in raziskovalni sektor posveča temu znanju premalo pozornosti, predvsem glede prenosa znanja v sektor. Poznavanje ribogojnih praks v drugih državah EU pri slovenskih okoljevarstvenikih je prešibko, zato so upravljavske odločitve velikokrat slabe. Da se to izboljša, je potreben prenos znanja in dobrih praks na eni strani ter usposabljanja na drugi strani, še zlasti da se zagotovi izvajanje prenovljene skupne ribiške politike.

Za trajnostni razvoj ribištva bomo spodbujali okoljsko ozaveščenost med ribiči o pomenu ohranjanja morskega okolja in dejavno vključevanje ribičev v izvajanje ukrepov za ohranjanje morskega ekosistema (npr. pobiranje odpadkov, kampanje o trajnostnem ribolovu, usposabljanja za uporabo tehnik z zmanjšanim vplivom itd.). Ključnega pomena je dejavno vključevanje ribičev v zbiranje podatkov o vrstah in habitatnih tipih na morju, tudi na zavarovanih območjih (npr. območja NATURA), ter njihovo vključevanje v pripravo ukrepov za ohranjanje morskega ekosistema. Izkušnje finančne perspektive 2007–2013 kažejo, da je znanje o rabi vode in okolju prijaznih praksah v akvakulturi premalo uporabljeno in da si bo Slovenija v prihodnje morala bolj prizadevati za izvedbo ukrepov, kot je spodbujanje razvoja okolju prijazne akvakulture in ekološke vzreje rib. Za ohranjanje krajine in blažitev podnebnih sprememb pa je pomembna tudi ohranitev ribnikov s toplovodnim ribogojstvom, saj zagotavlja hidrološko ravnotežje.

Predvideno je, da bodo v prihodnji finančni perspektivi 2014–2020 doseganje novega znanja, izboljšanje podatkov o stanju in rabi morja in staležih, izmenjava dobrih praks, usposabljanje in sodelovanje z znanstveno-raziskovalnim okoljem, dejavnosti za varstvo in obnovo morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov pri trajnostnem ribolovu, izboljšanje ribolovnih tehnik, s čimer se zmanjšujejo vplivi ribolovnih dejavnosti na okolje ali dosega bolj trajnostna uporaba morskih bioloških virov, na primer doseganje največjega trajnostnega donosa ribjih staležev in postopno zmanjševanje zavržkov, ter druge dejavnosti pripomogli k izvajanju prenovljene skupne ribiške politike. Za izboljšanje podatkov, znanja o morju in tako upravljavskih odločitev se mora izboljšati sodelovanje med ribiči in znanstveniki, ki zbirajo podatke o morskih virih na prvi stopnji: sprejem na krov plovila in sodelovanje pri zbiranju podatkov. Pri spremljajočih ukrepih skupne ribiške politike se v prihodnji finančni perspektivi 2014–2020 pričakuje izboljšanje zbiranja podatkov v smislu boljšega sodelovanja s sektorjem in, če bo to mogoče, prekrivanja obstoječih zbirk podatkov, nadgraditev informacijskega sistema ter zagotovitev nadaljnjega ustreznega in okrepljenega izvajanja nadzornega sistema skupne ribiške politike. Ko gre za izboljšanje podatkov in znanja, bi bilo mogoče uporabo teh podatkov načrtovati za izboljšanje procesov v zasebnem sektorju. Za doseganje dobrega stanja morskega okolja je smiselno podpreti izpopolnitev znanja o morskem okolju (zbiranje in spremljanje podatkov o stanju morja, kot jih določa Okvirna direktiva o morski strategiji), ki bo podlaga za oblikovanje in izvajanje učinkovitih ukrepov za izboljšanje stanja morskega okolja na podlagi pomorskega prostorskega načrtovanja in celostnega upravljanja obalnega območja.

CELOSTNA POMORSKA POLITIKA

Slovenija je že ratificirala protokol o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja (ICZM) in ga že začela izvajati. Sodeluje tudi pri pripravi direktive o morskem načrtovanju (MSP). Po sprejetju te direktive bo pripravila pomorski prostorski načrt z usklajeno opredeljenimi dejavnostmi na morju v navezavi na obalno območje ter opredelila ukrepe za učinkovito trajnostno upravljanje morja in obalnega območja tudi z razvojem novih biotehnologij. Zlasti je najprej potrebna priprava skupne razvojne strategije na morju predvsem za doseganje boljših skupnih učinkov modre rasti z upoštevanjem okoljevarstvenih vidikov, zlasti preprečevanja nesreč na morju, vnosa tujerodnih vrst in izlitja okolju škodljivih snovi v morje. Skupna razvojna strategija na morju bo celovito, skladno z osnutkom direktive MSP in ICZM, vključevala promet, energetiko, kmetijstvo/ribištvo/marikulturo, varstvo okolja in narave ter podvodno kulturno dediščino, rabo morja za obrambne potrebe, znanost in gospodarstvo/turizem ter urbani razvoj. Vsebina tega tematskega cilja je neposredno povezana tudi s poglavjem 3.1.4, v katerem je podrobno opisano sodelovanje med skladi ter navezava na strategije za makroregije in morske bazene.

1.1.1.7 Tematski cilj 7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah

Promet je glede na geostrateški položaj Slovenije pomemben dejavnik gospodarskega razvoja. Za učinkovito delovanje notranjega trga in uveljavitev Slovenije na svetovnem trgu sta nujni kakovost in učinkovitost prometnega sistema. Slovenija sledi zahtevam evropske prometne politike pri vzpostavitvi vseevropskega omrežja in posveča posebno pozornost razvoju jedrnega omrežja, poleg tega skrbi za vzpostavitev ustreznih prometnih infrastruktur in povezav na regionalni ravni, ki so pogoj za enakomeren razvoj in dostopnost posameznih regij.

Sofinanciranje izbranih naložb iz tega tematskega cilja bo zagotovljeno s sredstvi Kohezijskega sklada (KS) in ESRR. Sredstva za razvoj prometne infrastrukture so namenjena predvsem posodobitvi jedrnega železniškega omrežja in odpravi ozkih grl v pomorski in cestni infrastrukturi. Teritorialno bodo sredstva KS in ESRR za cestno infrastrukturo usmerjena v odpravo neustreznih povezav na najmanj razvitih območjih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Del projektov bo Slovenija financirala s posojili EIB in iz instrumenta za povezovanje Evrope (IPE/ CEF – *Connecting Europe Facility*).

Projekti, ki bodo podprti s tem tematskim ciljem, bodo prispevali k doseganju ciljev prednostnega področja EUSDR »izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniške in zračne povezave«.

S TC 7 so na podlagi analize stanja prepoznane te ključne potrebe: gradnja manjkajoče ter nadgradnja in posodobitev dotrajane železniške infrastrukture; zagotavljanje in izboljšanje interoperabilnosti (uporaba sodobnih tehnologij v železniškem sistemu), povečanje stopnje elektrifikacije železniškega omrežja; gradnja manjkajočih delov in posodobitev omrežja TEN-T; odprava ozkih grl med sredozemskim in jadransko-jonskim prometnim koridorjem (dograditev pristaniške infrastrukture in izboljšanje povezave mednarodnega pristanišča v Kopru z obstoječim železniškim omrežjem ter izboljšanje kakovosti državnih in regionalnih cest – boljša prometna povezanost, prometna varnost).

<u>STRATEŠKO NAČRTOVANJE RAZVOJA PROMETNE INFRASTRUKTURE</u>

V zadnjih letih je bil v Sloveniji razvoj prometne infrastrukture usmerjen predvsem v izboljšanje avtocestnega prometnega omrežja, druge vrste infrastrukture pa so zaostajale v razvoju. Zastoj je viden

predvsem v železniški infrastrukturi zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev v državnem proračunu ter težav pri privabljanju domačih in tujih zasebnih vlagateljev. V finančni perspektivi 2007–2013 je Slovenija iz sredstev Kohezijskega sklada začela prve projekte posodobitve železniškega omrežja, dokončala večji del avtocestnih povezav na omrežju TEN-T, odpravljala ozka grla in nevarna mesta na cestni infrastrukturi, nadaljevala izboljšavo pristaniške infrastrukture (poglabljanje plovnih poti) ter se lotila prvih projektov pri pospeševanju trajnostne mobilnosti z javnim potniškim prometom in intermodalnimi središči.

Investicije v obdobju 2007–2013, namenjene poglabljanju morskega dna v koprskem pristanišču, so pomembno prispevale k povečanju konkurenčnosti pristaniških, pa tudi logističnih dejavnosti na državni ravni. Naložbe v letališko in pomorsko infrastrukturo so bile enakomerno porazdeljene po obeh kohezijskih regijah, saj je bila v kohezijski regiji vzhodna Slovenija izvedena ena naložba v letališko, v kohezijski regiji zahodna Slovenija pa ena v pomorsko infrastrukturo. Naložbe v avtoceste in železniško infrastrukturo so prevladujoče v vzhodnem delu Slovenije, v zahodnem pa so prevladovale naložbe v gradnjo in obnovo državnih cest s pripadajočo infrastrukturo in krožišči ter naložbe v protihrupne ograje na avtocestnih odsekih. V regionalni cestnoprometni infrastrukturi je bilo več naložb v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, vendar pa glede na potrebo po ureditvi povezav naložbe še zdaleč niso bile zadostne.

Vlaganje v prometno infrastrukturo upošteva, da ukrepi in projekti izpolnjujejo zahteve načrtovanja in trajnosti, ki jih določa okoljska zakonodaja. Prispeva k doseganju cilja EU 2020 za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov v prometu (60 % do leta 2050 na ravni EU).

Zavedati se je treba, da je potreb v obeh kohezijskih regijah več, kot je razpoložljivih sredstev kohezijske politike za gradnjo in nadgradnjo prometne infrastrukture, zato bo treba za dosego ciljev vključiti še druge razložljive vire (npr. posojila EIB). Čeprav je gostota cestnega javnega omrežja v kohezijski regiji vzhodna Slovenija višja od tiste v kohezijski regiji zahodna Slovenija (VKR: 2,1; ZKR: 1,7)[89], je v ta del prometne infrastrukture potrebno vlaganje tudi v zahodni Sloveniji. Vendar zaradi pomanjkanja sredstev tega ne bo mogoče izvesti s sredstvi ESRR. V kohezijski regiji zahodna Slovenija se kažejo tudi velike potrebe po posodobitvi in gradnji železniških povezav in prometnih vozlišč na kraku proti jugozahodu Slovenije ter posledično konkurenčnosti celotnega slovenskega gospodarstva.

V luči strateškega pristopa reševanja problematike prometne infrastrukture pripravlja Slovenija resolucijo o nacionalnem programu razvoja prometa in prometne infrastrukture v Republiki Sloveniji, ki bo s celovitim prometnim modelom opredelila ključna ozka grla ter določila ukrepe in projekte razvoja do leta 2020 oziroma 2030. Prometni model bo ovrednotil variantne rešitve na podlagi analize stroškov in koristi, sedanjih in prihodnjih prometnih tokov, okoljskih vidikov, socialne in poslovne sprejemljivosti ter ekonomskega vrednotenja. Izbor prednostnih ukrepov in projektov bo odvisen od rezultatov prometnega modela in upravičenosti vlaganja z vidika celovite presoje vplivov na okolje. Priprava nacionalnega programa razvoja prometa in prometne infrastrukture je vzporedna s pripravo partnerskega sporazuma, njegov osnutek pa je podlaga za določitev ključnih ukrepov in projektov v OP.

V OP bodo vključeni projekti, ki bodo potrjeni v nacionalnem programu razvoja prometa in prometne infrastrukture, zagotavljajo pa boljšo oskrbo gospodarstva, mobilnost prebivalstva in uresničevanje ukrepov za večjo varnost prometa, učinkovito rabo energije in zmanjševanje okoljskih obremenitev prometa.

Pred potrditvijo nacionalnega programa razvoja prometa in prometne infrastrukture ter pred znanim končnim izborom ukrepov menimo, da se že razpolaga z ustreznim številom usposobljenega osebja, in prepoznavamo, da bodo ključne naloge za zagotovitev ustrezne administrativne usposobljenosti za izvajanje postopkov kohezijske politike 2014–2020 predvsem prenos izkušenj in strukture zaposlenih v novo programsko obdobje ter krepitev upravne zmogljivosti organov, vključenih v izvajanje evropske kohezijske politike, in upravičencev do teh sredstev z izobraževanjem, usposabljanjem in prenosom znanja med zaposlenimi.

Za krepitev upravnih zmogljivosti organov bodo na voljo sredstva tehnične pomoči iz Kohezijskega sklada.

Področja prometne politike, ki jih Slovenija predlaga za izvedbo s sredstvi kohezijske politike v okviru TC 7 v obdobju 2014–2020, so ista kakor v tekoči finančni perspektivi 2007–2013, pri čemer pa se znižuje število večjih ukrepov in razpoložljiva sredstva zanje. Skladno s tem ter glede na izkušnje in problematiko iz obdobja 2007–2013 se načrtuje ustrezna administrativna usposobljenost organov, ki bodo vključeni v postopke izvajanja Evropske kohezijske politike 2014–2020. Pri tem je namenjena posebna pozornost področjem in postopkom pri izvajanju velikih infrastrukturnih projektov, ki so v programskem obdobju 2007–2013 povzročili zamude.

Tako je bilo npr. iz posameznih služb ministrstva, pristojnega za promet, preneseno in osredotočeno znanje o javnem naročanju v posebno službo, kar se je v zadnjih letih finančne perspektive 2007–2013 pokazalo kot zelo uspešen model izvajanja velikih infrastrukturnih projektov. Z ustanovitvijo službe za javna naročila se z osredotočenim znanjem o javnem naročanju na enem mestu omogoča konkretno izboljšanje priprave in vodenja javnih naročil na prometnem področju.

Na ministrstvu, pristojnem za promet, je v posebnem oddelku vzpostavljen tudi sistem usposabljanja osebja in nadzora nad izvedbo projektov. Poleg pomembne naloge usklajevanja postopkov je ena glavnih nalog tega oddelka spremljanje in ugotavljanje morebitnih odmikov izvedbe ukrepov od predvidenega časovnega načrta. Pri ugotovljenih večjih odmikih od terminskih načrtov se pripravijo predlogi za pospešitev izvajanja projekta oz. nadomestitev projektov s slabšo dinamiko izvajanja s projekti, ki potekajo nemoteno in skladno z načrti.

KAKOVOST PROMETNE INFRASTRUKTURE

Na podlagi indeksa globalne konkurenčnosti (*World Economic Forum*, 2012–2013) se Slovenija po kakovosti infrastrukture uvršča na 35. mesto med 144 državami in na 15. mesto med državami EU-27. Na splošno se glede kakovosti infrastrukture Slovenija uvršča na 30. mesto, pri razvitosti cest na 38. mesto, pri kakovosti železniške infrastrukture na 54. mesto, pri pristaniški infrastrukturi na 33. mesto, pri kakovosti infrastrukture za zračni promet na 72. mesto, pri razpoložljivem številu letalskih sedežev in glede na prevoženo razdaljo pa na 129. mesto. Za sam razvoj prometa v Sloveniji je ključno zmanjšanje zunanjih stroškov prometa zaradi boljše pretočnosti (odprava prepoznanih ozkih grl), uvedba sodobnih tehnologij za vodenje in upravljanje prometa ter zagotavljanje varnosti v prometu.

V novem finančnem obdobju 2014–2020 bo Slovenija nadaljevala nedokončano posodabljanje in uveljavljanje načel multimodalnosti. Prednostno je treba odpraviti razvojne vrzeli na železniški infrastrukturi. Omogočeno bo vlaganje v celovite ukrepe za zagotavljanje varovanja potnikov in blaga na vseh področjih prometa. Le posodobljeno prometno omrežje, ki izpolnjuje zahtevane standarde

TEN-T, lahko zmanjša zunanje stroške, zagotavlja večjo varnost potnikov in drugih aktivnih udeležencev prometa ter učinkovitost in varnost prevoza blaga. Posebna pozornost bo tudi v prihodnje usmerjena na varnost v cestnem prometu, kjer je najvišji delež nesreč in njihovih posledic. Na tem področju se stanje sicer izboljšuje, vendar mora cestna infrastruktura zagotavljati boljše možnosti za varnost in varovanje udeležencev cestnega prometa in voznih sredstev.

Slovenija se zaveda makroekonomskega pomena prometa, zato v usmeritvah prometne politike nadaljuje posodobitev in internacionalizacijo s ciljem dviga kakovosti, regionalne in s tem globalne konkurenčnosti storitev v potniškem in tovornem prometu v svojem prometnem omrežju. Z vlaganjem v vseevropsko prometno omrežje TEN-T bo prispevala k razvoju multimodalnega enotnega evropskega prometnega omrežja, ki bo povezalo železniško omrežje, pomorske avtoceste in mednarodno pristanišče ter mednarodna letališča in cestno omrežje v učinkovit prometni sistem.

Slovenija ima primerne danosti za razvoj transportne logistične panoge. Treba je odpravljati ovire in ustvariti možnosti za nemoteno oskrbo gospodarstva tudi z razvojem transportne logistike, intermodalnosti in prometne infrastrukture. Za prehajanje tovora s cest na železnico, izboljšanje prevozov in ustvarjanje dodane vrednosti v transportni logistiki je treba zgraditi intermodalno prometno infrastrukturo. Predvidene so navezave (angl. *last miles*) na omrežje TEN-T in financiranje projektov na podlagi razpisov IPE.

POVEČANJE KONKURENČNOSTI ŽELEZNIŠKE INFRASTRUKTURE

Slabo stanje železniške infrastrukture se kaže v ozkih grlih, enotirnih progah, nezadostnih osnih obremenitvah, premajhni dolžini postajnih tirov, neelektrificiranih progah, počasnih vožnjah ter v vse več infrastrukturnih omejitvah in nerazviti logistični infrastrukturi. Posledica tega stanja so slaba konkurenčnost in kakovost prevoznih storitev, večji stroški poslovanja in veliki pritiski na okolje. Nacionalni program razvoja slovenske železniške infrastrukture je bil zaradi dosedanjih naložb v dokončanje omrežja AC izveden le v manjšem obsegu. Celotna dolžina železniškega omrežja znaša 1200 km, 50 % od teh je glavnih tirov, elektrificiranih pa je okoli 42 % prog. Gostota železniškega omrežja je v Sloveniji (61 km žel. prog/1000 m2) primerljiva s povprečjem EU-27 (57 km žel. prog/1000 m2) (AVARIS, 2013). Konfiguracija železniških prog je zastarela in za sodoben železniški promet ni več ustrezna.

Slovenija z vlaganjem v razvoj železniške infrastrukture dosega prilagoditev slovenskega železniškega sistema evropskim standardom in pogojem interoperabilnosti (skladno z direktivo o interoperabilnosti 2008/57/EU) ter zagotovitev skladnosti s standardi TEN-T, kar vključuje sanacijo omrežja in standardizacijo v evropskem sistemu za upravljanje železniškega prometa (ERTMS) ter uvedbo digitalnega radijskega sistema (GSMR-R). Naložbe v železniški sistem podpirajo prednostne naloge razvoja v makroregionalni strategiji za Podonavje, odpravljajo ozka grla v prometnem omrežju TEN-T, izboljšujejo čezmejne povezave in povečujejo prepustnost obstoječih prog. So pogoj za izvedbo potrebnih ukrepov za večjo varnost in konkurenčnost železniškega prometa ter preusmeritev tovora s cest na železnico, tako pa prispevajo k zmanjšanju negativnih vplivov prometa na okolje.

V razvoju železniške infrastrukture bo poudarek zlasti na jedrnem omrežju TEN-T. Potekale bodo tudi priprave na investicijski cikel v jedrno omrežje TEN-T v sredozemskem in baltsko-jadranskem prometnem koridorju.

CESTNA INFRASTRUKTURA

Slovenija ima zaradi intenzivnih vlaganj v avtoceste skoraj dvakrat večjo gostoto avtocest (30 km/1000 m² v letu 2009) od povprečja EU-27 (15,7 km/1000 m² v letu 2008) (AVARIS, 2013). Avtocestni sistem je z izdatnim vlaganjem v tekoči finančni perspektivi skoraj v celoti dokončan, manjkajoči odseki na omrežju TEN-T pa so ozka grla, pri katerih bo potrebno dodatno vlaganje v ukrepe, ki bodo med drugim izboljšali čezmejne povezave s sosednjimi državami (Hrvaško, Madžarsko, Italijo in Avstrijo) in tako skrajšali čas, potreben za prečkanje meje. Slovenija je tranzitna država in kar 38 % tonskih kilometrov je treba pripisati tranzitnemu prometu, pri preostalem tovornem cestnem prometu pa je bilo v drugem četrtletju 2012 opravljenih 11 % tonskih kilometrov v notranjem prometu, 27 % v izvozu in 23 % v uvozu.

Za krepitev regionalnih razvojnih zmogljivosti in ohranjanja delovnih mest se z nadaljevanjem projektov cestne prometne infrastrukture t. i. razvojnih osi zagotavlja boljša dostopnost do obstoječega omrežja TEN-T, izboljšuje kakovost bivanja ljudi ter ohranja in omogoča razvoj gospodarstva v vseh regijah v Sloveniji. Razvojne osi so sekundarne prečne povezave, omogočajo medsebojno povezavo središč državnega pomena ter zagotavljajo primerno dostopnost in povezanost. Zagotavljajo tudi prometno povezavo s središči mednarodnega pomena v sosednjih državah in državah vplivnega območja. Pri cestni infrastrukturi bo težišče vlaganja v kohezijski regiji vzhodna Slovenija.

POMORSKA INFRASTRUKTURA

Pri pomorski infrastrukturi bodo glavni ukrepi osredotočeni na razvoj mednarodnega pristanišča v Kopru kot pomembnega pristanišča v jedrnem omrežju TEN-T. To pristanišče je glede na izjemno ugodno geostrateško lego za oskrbovanje trgov srednje in vzhodne Evrope med najpomembnejšimi, še posebno pri čezmorski transportni izmenjavi evropskih trgov s hitro rastočimi trgi na Bližnjem in Daljnem vzhodu, ki poteka skozi Sueški prekop. Vlaganje v razvoj ustrezne pristaniške infrastrukture je zato ključni gradnik pri vzpostavitvi vseevropskega multimodalnega omrežja na delu, kjer se sredozemski in baltski koridor povezujeta s pomorskimi avtocestami jadransko-jonskega koridorja. Za spodbujanje konkurenčnosti pomorskega prevoza je za Slovenijo odločilen razvoj mednarodnega pristanišča v Kopru, njegova nadgradnja in posodobitev njegove železniške povezave z omrežjem TEN-T. Predvideno je, da se s KS zagotavlja varnost plovbe na vseh poteh, namenjenih mednarodni plovbi v teritorialnem morju in notranjih vodah Republike Slovenije, tako da država vzdržuje in poglablja plovne poti zunaj območja pristanišč. Koncesionar, ki zagotavlja vsa sredstva za naložbe v razvoj pristaniške infrastrukture na območju koprskega pristanišča, se namerava potegovati za sredstva iz CEF (instrument za povezovanje Evrope) ali iz drugih evropskih skladov, katerih sredstva se dodeljujejo na podlagi letnih ali večletnih razpisov. Vse naložbe bodo izvedene v skladu z slovensko in evropsko zakonodajo o varstvu okolja in voda.

1.1.1.8 Tematski cilj 8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile

Prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 s TC 8:

Cilj EU 2020 za pametno rast: 75-odstotna stopnja zaposlenosti žensk in moških v starosti od 20–64 let.

Trenutno razpoložljivo stanje v Sloveniji: 70,1 % (2016).

Cilj Slovenije, zapisani v NRP: 75 %.

Možnost za doseganje višje zaposlenosti in nižje brezposelnosti se skriva v mladih in starejših ter manj usposobljenih in dolgotrajno brezposelnih, kot ugotavlja tudi Evropska komisija v stališču svojih služb do priprave partnerskega sporazuma in programov v Sloveniji za obdobje 2014–2020.[90] Upoštevajoč posebna priporočila Sveta EU Sloveniji,[91] bodo pričakovani rezultati ukrepov tematskega cilja zlasti: učinkovitejše in prilagojeno vključevanje zgoraj navedenih ciljnih skupin v ukrepe na trgu dela[92] ter učinkovitejše storitve na trgu dela, ki bodo ugodno vplivale na zaposlenost oziroma stopnjo zaposlenosti tudi zaradi boljšega ocenjevanja potreb na trgu dela in krepitve ustreznih institucij pri obravnavi navedenih ciljnih skupin, tudi mladih, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo. Aktivacija navedenih ključnih ciljnih skupin ter odpravljanje strukturne brezposelnosti in segmentacije trga dela lahko spodbudijo približevanje cilju EU 2020 – 75-odstotne stopnje zaposlenosti do leta 2020. Problem Slovenije je tudi dokaj velik obseg sive ekonomije, po večini ocen preko 20 %. K večji stopnji zaposlenosti lahko prispeva še diverzifikacija dejavnosti v kmetijstvu in ribištvu ter spodbujanje akvakulture.

Tematski cilj 8 se bo dopolnjeval zlasti s tematskima ciljema 9 in 10. S tematskim ciljem 8 se bodo podpirali ukrepi, ki bodo ciljno usmerjeni zlasti k reševanju strukturne brezposelnosti z učinkovitejšimi programi in storitvami na trgu dela. Ukrepi tematskega cilja 9 bodo dopolnjevali ukrepe tematskega cilja 8 zlasti tako, da bodo na eni strani usmerjeni k prepoznavanju in spremljanju tistih skupin prebivalstva, ki so najbolj oddaljene od trga dela na poti do zaposlitve (aktivno vključevanje posameznikov in povezovanje storitev in programov socialnega varstva s storitvami in programi trga dela), na drugi pa bodo pri deinstitucionalizaciji in s spodbujanjem socialnega podjetništva ustvarjali delovna mesta. S tematskimi cilji 8 in 9 se bodo spodbujali ukrepi aktivnega in zdravega staranja; pri tem bodo ukrepi tematskega cilja 8 usmerjeni bolj v boj proti diskriminaciji starejših pri dostopu do trga dela in na delovnem mestu ter v podporo daljšim zdravim letom delovnega življenja (vključno z ukrepi za usklajevanje družinskega, poklicnega in zasebnega življenja ter odpravljanje stresa in izgorelosti na delovnem mestu), ukrepi tematskega cilja 9 pa bodo usmerjeni k prehodu z institucionalnih na skupnostne oblike storitev dolgotrajne oskrbe, zato da se izboljša položaj starejših oseb v družbi, ter k spodbujanju aktivnega in zdravega življenjskega sloga. Tematski cilj 10 bo s prepoznavanjem in spodbujanjem pridobivanja potrebnih kompetenc za trg dela zagotavljal bolj usposobljeno delovno silo.

Naložbe tematskega cilja 8 bodo podprte s sredstvi ESS, EKSRP in ESPR. Teritorialno pa bodo sredstva vseh treh skladov na voljo za celotno Slovenijo oziroma tam, kjer so potrebe največje. Več sredstev bo namenjenih kohezijski regiji vzhodna Slovenija oziroma tistim njenim območjem, na katerih je brezposelnost višja. Ker bo delež sredstev te prednostne osi namenjen tudi podpori sistemskih rešitev, ki bodo v korist obema kohezijskima regijama, se bodo sredstva, namenjena vzhodni in zahodni kohezijski regiji delila pro rata po ključu, ki bo določen v operativnem programu.

Na ravni NUTS 3 je bila stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2013 najvišja v pomurski statistični regiji (17,8 %). Stopnja registrirane brezposelnosti žensk je bila najvišja v pomurski statistični regiji (19,9 %), sledile so ji koroška s 17,7 %, zasavska 16,7 %, spodnjeposavska 16,3 % in podravska 16,1 %. Za moške je bila najvišja v Zasavski regiji, kjer je znašala 16,5 %, sledi pomurska regija s 16,1 %. Najnižja stropnja brezposlenosti pa je v gorenjski regiji (9,8 %, za moške 9,5 %, za ženske 10,2%) in osrednjeslovenski (11,5 %, za moške 11,8 %, za ženske 11,1%)[93].

V TC 8 so na podlagi analize stanja prepoznane te ključne potrebe: zmanjševanje števila brezposelnih, predvsem mladih, dolgotrajno brezposelnih in nižje izobraženih, spodbujanje zaposlovanja starejših, tudi s prilagajanjem delovnih mest ter ukrepi aktivnega in zdravega staranja, učinkovito delovanje trga dela (kakovostni ukrepi in storitve), boljše usklajevanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela, spodbujanje diverzifikacije ter ustanavljanje in razvoj malih podjetij, tako pa ustvarjanje delovnih mest v kmetijstvu, ustvarjanje novih poslovnih priložnosti ter spodbujanje diverzifikacije in dejavnega sodelovanja znotraj in zunaj ribištva.

DOSTOP DO ZAPOSLITVE

Poleg zgoraj navedenih razmer na slovenskem trgu dela so zanj značilna strukturna neskladja. Stopnja zaposlenosti starejših je med najnižjimi v EU, narašča dolgotrajna brezposelnost, pa tudi brezposelnost manj izobraženih ostaja na visoki ravni, zato bodo tem skupinam namenjeni prikrojeni ukrepi.

Stopnja zaposlenosti starejših je bila v letu 2013 33,5 % (moški 41,8 %, ženske 25,2 %) (EU-28 v 2013 50,1 %). Demografski trendi in stanje na trgu dela zahtevajo hitre ukrepe zlasti glede prilagajanja delovnih mest in reaktivacije starejših na tem trgu. Starejši brezposelni imajo v primerjavi z mlajšimi brezposelnimi v povprečju večje težave pri iskanju zaposlitve. Zaradi vrste stereotipov (nižja produktivnost, pomanjkanje prožnosti, nepripravljenost za izobraževanje, usposabljanje, več bolniške odsotnosti, zelo močna delovnopravna zaščita), ki so lahko utemeljeni ali ne, se jih delodajalci pri zaposlovanju pogosto izogibajo, kar pomeni, da bolj prehajajo v dolgotrajno brezposelnost. Po podatkih ZRSZ[94] število starejših brezposelnih narašča do dopolnjene starosti 56 let; po tem letu se začne zmanjševati, zlasti močno upada po dopolnjenem 60. letu starosti, z le nekaj več kot 1 %. Starejši se iz evidence brezposelnih ne odjavijo zaradi zaposlitve, ampak se večinoma upokojijo. Starejši imajo težave pri iskanju zaposlitve tudi zaradi slabše usposobljenosti – več kot 37,4 % ima končano le osnovno šolo (od I. do II. stopnje), zato tudi dlje časa ostajajo brezposelni.. Ob koncu leta 2013 je bilo dolgotrajno brezposelnih starejših že 72,9 %. Kar 4 od 10 starejših oseb so že izrazito dolgotrajno brezposelne, to je 24 mesecev ali več.

Možnosti za novo zaposlitev so v primerjavi z drugimi ciljnimi skupinami manjše, zato je pri zaposlovanju starejših potreben poseg države. Ukrepi, namenjeni dostopu do zaposlitve za starejše delavce, se bodo dopolnjevali z ukrepi za aktivno in zdravo staranje. Medtem ko bo s spodbujanjem dostopa do zaposlitve podprta zlasti reaktivacija starejših delavcev, ki so pogosto tudi dolgotrajno brezposelni in brez izobrazbe, bo pri aktivnem in zdravem staranju dan večji poudarek prilagajanju delovnih mest ter spodbujanju zdravega in prilagojenega delovnega okolja za starejše.

Prav tako narašča stopnja dolgotrajne brezposelnosti – v letu 2013 je znašala 5,2 % (EU-28 5,1 %). Med registriranimi dolgotrajno brezposelnimi osebami je bilo 48,6 % žensk in 51,4 % moških.

Med dolgotrajno brezposelnimi osebami so v posebno nezavidljivem položaju starejše osebe, prevladujejo pa osebe, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe (I. in II. stopnjo). Stopnja dolgotrajne brezposelnosti narašča v obeh regijah in je leta 2013 znašala 6,1 % v vzgodni regiji (v letu 2012 pa 4,9%) in 4,2 v zahodni (v letu 2012 pa 3,5%).. V letu 2013 je bilo dolgotrajno brezposelnih kar 53,1 % od vseh brezposlenih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija in 48,0 % v kohezijski regiji zahodna

Slovenija. V letu 2009 je ta delež znašal 32,4 % v kohezijski regiji vzhodna Slovenija in 26,3 % v kohezijski regiji zahodna Slovenija.

Stopnja brezposelnosti manj izobraženih se je povečevala in dosegla 17,8 % v letu 2013, medtem ko je bila pred krizo pod 7 %. Stopnja brezposelnosti visoko izobraženih prav tako raste in se je z okoli 3 % povečala na 5,8 % v 2013 (med brezposelnimi prevladujejo ženske). Dvigu izobrazbe in usposobljenosti na trgu dela je namenjen tematski cilj 10, krajše oblike programov izobraževanja in usposabljanja, ki so vezane neposredno na potrebe na trgu dela (institucionalno usposabljanje in priprava na nacionalne poklicne kvalifikacije, usposabljanje na delovnem mestu ipd.), pa bodo brezposelnim osebam in osebam, ki jim grozi izguba zaposlitve, zagotovljene s tematskim ciljem 8.

Deinstitucionalizacija socialnega varstva zlasti starejših in oseb z motnjami v duševnem zdravju bo omogočila ustvarjanje delovnih mest, kar bo podprto tudi z ustreznimi ukrepi usposabljanja in spodbujanja zaposlovanja.

Ključni izziv trga dela je večja usklajenost med ponudbo in povpraševanjem, torej ponudba delovnih mest, ki je odvisna od tehnološkega napredka in gospodarske dejavnosti na eni strani ter ustreznih delavcev na drugi strani. Strukturna brezposelnost ostaja eden izmed ključnih problemov Slovenije, zato bodo podprti ukrepi za učinkovitejše usklajevanje med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela npr. vzpostavitev modela taksonomije poklicnih veščin in kompetenc, boljše prepoznavanje potreb delodajalcev ipd. Temu bo prilagojeno vključevanje ciljnih skupin v spodbude za zaposlovanje ali usposabljanje. Prav tako bo s tematskim ciljem 8 podprt sistem zagotavljanja kakovosti in nadaljevanja vseživljenjske karierne orientacije v vseh fazah posameznikove kariere. Podprto bo delovanje Nacionalne koordinacijske točke za vseživljenjsko učenje (NKT VKO), ki povezuje in usklajuje delovanje vseh akterjev na področju vseživljenjske karierne orientacije (VKO), katere ključne naloge so zagotavljanje kakovosti, izobraževanje izvajalcev VKO, skrb za razvoj stroke, boljša dostopnost VKO posameznikom v različnih življenjskih obdobjih, zmanjševanje strukturnega neskladja na trgu dela, vzpostavljanje možnosti za izboljšano mobilnost na trgu dela, ipd. Izboljšane bodo storitve za posredovanje med ponudbo in povpraševanjem an trgu dela. Razvijal in spodbujal se bo tudi transnacionalni pretok delovne sile in drugi programi mobilnosti (EURES).

Medtem ko se bo s tematskim ciljem 8 podpiralo zlasti prizadevanje za krepitev nosilcev, izvajalcev in drugih vključenih akterjev v oblikovanje ukrepov (med drugim socialnih partnerjev) za podporo usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela, se bo vključevanje posameznikov v s tem povezane programe izobraževanja in usposabljanja podpiralo s tematskim ciljem 10. Ustrezna bo tudi povezava s strategijo pametne specializacije z vidika vključevanja podpore podjetjem na podlagi tematskega cilja 3 ali s ciljanimi programi za zaposlene v podjetjih, ki bodo del ukrepov pametne specializacije.

Zagotovljeno bo sistematično spremljanje učinkov reforme trga dela, ukrepi za njeno implementacijo ter po potrebi uvedene spremembe oziroma dopolnitve.

Z namenom zmanjševanja obsega sive ekonomije in zaposlovanja in dela na črno bo potrebna krepitev nadzornih institucij na trgu dela.[95]

V 2012 so se končale raziskave za vrednotenje in preverjanje uspešnosti ukrepov na trgu dela. Glavne ugotovitve vrednotenja največjih programov aktivne politike zaposlovanja, vključno z ukrepi proti gospodarski in finančni krizi[96], kažejo:

- učinki ukrepov aktivne politike zaposlovanja na zaposlovanje so lahko le omejeni, kar pa ne pomeni, da bi jih morali opustiti, ampak jih narediti učinkovitejše in jih povezati z drugimi ukrepi;
- brezposelnost je rezultat neravnotežij na trgu dela (ponudba delovnih mest, ki je odvisna od tehnološkega napredka in gospodarske dejavnosti na eni strani ter od ustreznih delavcev);
- strukturna brezposelnost ostaja eden izmed ključnih problemov Slovenije (premajhna ponudba dela za nekatere poklice, zato je treba brezposelne prekvalificirati);
- delež sredstev za APZ v skupnih izdatkih za politiko trga dela je med najnižjimi v EU.

Raziskave predlagajo večjo osredotočenost programov, tako da se kar najbolj izboljšajo njihovi učinki. Ob tem opozarjajo predvsem na programe usposabljanja, spodbude zasebnemu sektorju in povečanje učinkovitosti iskanja dela. Za slednjega ugotavljajo, da se v kombinaciji z drugimi ukrepi APZ, kot so usposabljanje in subvencije za zaposlovanje, učinkovitost še poveča. Za ciljno skupino mladih vrednotenje priporoča, da se ekonomska politika osredotoči na ukrepe, ki bi preprečevali nastanek brezposelnosti mladih. Ekonomska politika mora biti usmerjena k povečevanju zaposljivosti in lažjemu prehajanju na trgu dela.

Pri preverjanju uspešnosti subvencijskih programov ugotavljajo, da subvencije za zaposlitev izboljšujejo posameznikovo verjetnost za nadaljnjo zaposlitev in imajo ugodne učinke na trgu dela. Zato predlagajo povečanje sredstev, namenjenih subvencijam, ustrezen čas izvajanja subvencioniranja zaposlitev (predvsem med gospodarsko krizo), ciljno naravnane skupine brezposelnih – razširitev ciljnih skupin, ki so jim ti programi namenjeni, in subvencije, ki naj bodo pomoč pri prilagoditvi gospodarskim razmeram.

Vrednotenje ukrepov v sklopu izvajanja operativnega programa za razvoj človeških virov ugotavlja, da so se v obdobju 2007–2013 oblikovali in izvajali instrumenti kot odgovor na gospodarsko krizo, manj pa je bilo preventivnih instrumentov.[97]

Ukrepi za doseganje ciljev bodo gradili na izkušnjah iz obdobja 2007–2013 in na zgoraj navedenih ugotovitvah vrednotenja. Dodana vrednost programov v prihodnje bo, da bodo bolj usmerjeni na potrebe posameznih ciljnih skupin (starejši, dolgotrajno brezposleni, z nizko stopnjo izobrazbe). Ukrepi, ki so se v obdobju 07-13 izvajali kot samostojni horizontalni ukrepi za celo Slovenijo za vse več različnih ciljnih skupin, bodo sedaj zasnovani celostno, in sicer tako da bodo vključevali tako usposabljanje kot spodbude za zaposlovanje ter bodo podkrepljeni s kvalitetnimi storitvami na trgu dela, kot na primer VKO, poglobljeno delo tako z brezposelnimi kot tudi z delodajalci. Ob tem se bodo uporabljale izboljšane storitve posredovanja med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela, predvsem z razvojem večkanalnih storitev in sodobnih IKT storitev.

MLADI

V zadnjih letih se znižuje tudi stopnja zaposlenosti mladih (starih od 15 do 24 let). Še posebno izrazito se je znižala leta 2012, in sicer na 27,3 % (30,4 % za moške in 23,7 % za ženske) in leta 2013 na 26,5 %, (29,7 % za moške in 23,0 % za ženske). Stopnja zaposlenosti mladih je zelo upadla v kohezijski

regiji zahodna Slovenija (iz 35,6 % v letu 2009 na 26,5 % v 2012 in 28,0 v 2013) in je nižja kot v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, kjer je leta 2009 znašala 25,1 in se je znižala na 28 % v 2012 in 25,1 % v letu 2013.

V analizi stanja, ki je del izvedbenega načrta Jamstva za mlade,[98] so predstavljeni podatki o položaju mladih na trgu dela v Sloveniji. Brezposelnost mladih je v zadnjih letih hitro naraščala. Stopnja brezposelnih mladih od 15–24 let je leta 2012 znašala 20,6 % (leta 2013 se je povečala na 21,6 %), kar 32,2 % mladih do 24 let je brezposelnih več kot 6 mesecev. Med brezposelnimi mladimi jih ima 37 % nizko stopnjo izobrazbe. Mladi na trgu dela so tako večinoma zaposleni na podlagi pogodb za določen čas, 66,7 % se odjavi iz evidence brezposelnih zaradi zaposlitve za določen čas. Skrb za mlade je posebna prednostna naloga, ukrepi, ki so jim namenjeni v obdobju 2014–2015, so združeni v izvedbenem načrtu Jamstva za mlade. Poleg starostne skupine 15–24 let bodo ukrepov deležni tudi mladi od 25–29 let, saj je velik del mladih vključenih v terciarno izobraževanje, zato se povečuje stopnja brezposelnosti predvsem pri starostni skupini od 25–29 let, torej po izhodu iz izobraževanja.

Državni zbor RS je na seji 24. oktobra 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013–2022,[99] ki predvideva kot temeljni cilj zagotavljanje usklajenega in dolgoročnega izvajanja enotnega in pregledno urejenega sistema medresorskih prednostnih nalog in ukrepov za mlade, stare do vključno 29 let. Nacionalni program zajema ta področja: izobraževanje, zaposlovanje in podjetništvo, bivanjske razmere mladih, zdravje in dobro počutje, mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja, kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji. Ukrepi nacionalnega programa, predvsem tisti, ki se nanašajo na izobraževanje, zaposlovanje in podjetništvo, podpirajo cilje Jamstva za mlade in predvidevajo dolgoročne ukrepe za hitrejši prehod mladih iz izobraževanja v (prvo) zaposlitev. Med drugim so določeni ti cilji:

- izboljšanje kompetenčne opremljenosti mladih,
- povečanje mednarodne (študijske) mobilnosti mladih,
- olajšati mladim začetek delovne kariere,
- izboljšanje kakovosti zaposlitev,
- olajšati usklajevanje poklicnega, zasebnega in družinskega življenja.

Resolucijo o nacionalnem programu za mladino dopolnjuje Jamstvo za mlade, ki ga je 30. 1. 2014 sprejela Vlada RS, ter njegov izvedbeni načrt za leti 2014 in 2015. Ključna cilja jamstva sta hitrejša aktivacija mladih brezposelnih oseb in lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev. Velik poudarek izvedbenega načrta jamstva je dan na preventivne in sistemske ukrepe, ki bodo imeli dolgoročne in sinergijske učinke na položaj mladih na trgu dela ter bodo dolgoročno zmanjševali segmentacijo na trgu dela. Kratkoročno zmanjševanje segmentacije je podprto z oprostitvijo prispevkov delodajalcem za zaposlitev mladih, kar dopolnjujemo s podporo programom, ki so financirani iz ESS ter namenjeni spodbujanju pripravništev in zaposlovanju s poskusnim delom.

Ključni ukrepi izvedbenega načrta so tako povezani:

- z zaposlovanjem mladih v povezavi z njihovim predhodnim uvajanjem za učinkovit vstop na trg dela,[100] pa tudi alternativne/inovativne oblike zaposlovanja mladih,
- z boljšim napovedovanjem prihodnjih potreb na trgu dela,
- z zagotavljanjem pridobivanja praktičnih izkušenj med izobraževanjem in
- z večjo dostopnostjo vseživljenjske karierne orientacije na vseh ravneh izobraževanja, zato da bi se več mladih odločalo za poklice, pri katerih je zaposlitev dostopnejša.

Brezposelnim mladim bodo ukrepi na voljo takoj po nastanku brezposelnosti, med njihovo brezposelnostjo pa se bodo krepili in prilagajali potrebam posebnih posameznih ciljnih skupin mladih. Po letu 2015 se predvideva nadaljevanje večine ukrepov iz izvedbenega načrta ter njihovo dopolnjevanje na podlagi podrobnejšega spremljanja in vrednotenja izvedbenega načrta 2014–2015. Poleg starostne skupine 15–24 let bodo ukrepov deležni mladi od 25–29 let, saj podatki kažejo, da so mladi, ki končajo terciarno izobraževanje, v še posebno težkem položaju. Ukrepi za mlade bodo usmerjeni tudi v preventivne aktivnosti za čim lažji prehod iz šolanja v zaposlitev oz. v drugo zaposlitev. Skladno z napovedjo bodočih potreb trga dela in kompetenc, bodo lažje prepoznani deficitarni poklici in posledično tudi potrebne kompetence. Te informacije bodo pripomogle k boljši karierni orientaciji mladih in bodo tako lahko bolj odzivno na bodoče potrebe trga dela.

Tako resolucija kot jamstvo sta širša programa, ki zajemata ukrepe, financirane iz različnih virov. Državna sredstva bodo namenjena zlasti zagotavljanju ustreznega okolja za zaposlovanje mladih (spremembe zakonodaje, davčne olajšave …) ter programom in storitvam, ki so nujni za delovanje sistema podore brezposelnim. Sredstva Evropskega socialnega sklada bodo dopolnjevala državna sredstva, tako da bodo zagotavljala dodano vrednost financiranih programov, bodisi da jih bodo izboljševala bodisi podpirala nove, inovativne programe ali prispevala k manjši segmentaciji na trgu dela.

V januarju 2014 je Evropska komisija objavila študijo z analizo učinkov mladinskega dela.[101] Na podlagi raziskav in podatkov je ugotovljeno, da tudi mladinsko delo mladim omogoča razviti spretnosti in usposobljenost na najrazličnejših področjih, okrepiti lastne mreže in socialni kapital, spremeniti vedenje, predvsem tvegano, in zgraditi pozitivne odnose. Študija opredeljuje učinke mladinskega dela na vseh področjih, pomembnih za mlade, s poudarkom na učinkih na večjo zaposljivost mladih.

POBUDA ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH

Slovenija je imela v letu 2012 najvišji dvig brezposelnosti mladih v EU (razen Hrvaške), in sicer se je stopnja njihove brezposelnosti (EUROSTAT) povečala s 16,5 % v decembru leta 2011 na 23,3 % v decembru leta 2013 ali za 6,8 o. t. (mladi v starosti 15–24 let). V povprečju je stopnja brezposelnosti mladih (15–24 let) v letu 2012 v Sloveniji znašala 20,6 %(v vzhodni Sloveniji 22,1 %, v zahodni Sloveniji pa 18,8 %), v letu 2013 pa 21,6 % (v vzhodni Sloveniji 26,5 %, v zahodni Sloveniji 16,4 %). Stopnja brezposelnih mladih med 25. in 29. letom se je prav tako povečala: medtem ko je decembra 2012 znašala 16,6 % (v vzhodni Sloveniji 18,7 %, v zahodni Sloveniji 13,8 %), je decembra 2013 znašala 19,9 % (v vzhodni Sloveniji 21,7 %, v zahodni Sloveniji 17,5 %). Zaradi hitre rasti brezposelnosti mladih v letu 2011 je bila Slovenija upravičena do sredstev iz pobude za mlade v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, kjer je položaj mladih na trgu dela še posebno izostren. Zaradi posebnega položaja mladih, se je Slovenija odločila, da podpre starostno skupino do vključno 29 let.

Ker je Evropski svet junija 2013 pozval države članice, da pospešijo ukrepe aktivne politike trga dela ter izobraževanja in usposabljanja, ki vodijo k skupnemu cilju pospešiti prehod iz izobraževanja v zaposlitev, se je Slovenija odločila, da s pobudo podpre kombinirani ukrep v kohezijski regiji vzhodna Slovenija za učinkovitejši prehod mladih do vključno 29 let iz izobraževanja na trg dela, ki združuje usposabljanje za delo in zaposlitev, kar bo prispevalo tudi k zmanjševanju segmentacije na trgu dela.[102] Omenjeni ukrep je del izvedbenega načrta Jamstva za mlade 2014–2015. Sredstva iz pobude bodo predvidoma porabljena v letih 2014 in 2015, nadaljnja podpora zaposlovanju mladih v vzhodni Sloveniji pa bo zagotovljena z drugimi ukrepi, namenjenimi mladim.

AKTIVNO IN ZDRAVO STARANJE

Demografska gibanja vplivajo na stanje na trgu dela po eni strani in na javne finance po drugi. S temi gibanji je povezanih več področij oziroma politik, ki jih je treba prilagoditi spremembam. Za spodbujanje zaposlovanja je predvsem pomembno, da bo delovno aktivno prebivalstvo začelo upadati in da se prebivalstvo stara, povečevala pa se bo starostna skupina (55–64 let) delovno aktivnih.

Stopnja delovne aktivnosti starejših (55−64 let) v Sloveniji je najnižja v EU, stopnja brezposelnosti starejših od 50 let pa je 8,7 % (EU-28 7,8 %). Med najnižjimi je tudi dejanska upokojitvena starost (58,6 za ženske, 60,8 za moške). K takšnemu stanju poleg učinkov zgodnjega upokojevanja v preteklosti, prispevajo tudi nekatere ovire za zaposlovanje starejših, ki so lahko tudi posledica sistemskih razlogov. V letu 2013 uveljavljena pokojninska reforma, bo sicer prispevala k postopnem povišanju delovne aktivnosti starejših v prihodnjih letih, deloma naj bi k manjši zadržanosti delodajalcev do zaposlovanja starejših prispevala v letu 2013 uveljavljena delovna zakonodaja, nenazadnje pa tudi davčne olajšave in sofinanciranje/oprostitev plačila prispevkov v primeru zaposlovanja oz. ohranjanja zaposlitev starejših.

Specifična situacija starejših v Sloveniji se odraža tako v priporočilu Sloveniji v zvezi s potrebo po dogovoru o ukrepih za zagotavljanje vzdržnosti pokojninskega sistema po 2020, kot tudi v priporočilu, ki poudarja potrebo po nadaljnjem zmanjševanju segmentacije na trgu dela in prilagajanju delovnega okolja daljši delovni dobi. V skladu s tem bomo vzpostavili mehanizme za celovito spremljanje situacije na trgu dela ter na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bodo omogočili identifikacijo vzrokov za nizko stopnjo delovne aktivnosti starejših in nizko dejansko upokojitveno starost ter oceno učinkovitosti že izvedenih sprememb sistemske zakonodaje. Slovenija bo na podlagi tega razvila nadaljnje ukrepe, ki bodo prispevali k daljšemu ostajanju zaposlenih na trgu dela, povečano stopnjo delovne aktivnosti starejših. Na odločitev posameznika o upokojitvi namreč vplivajo številni dejavniki, med katerimi je zdravje zelo pomembno, pogosto odločilno. Podatki o deležu bolniškega staleža za leto 2012 za starostno skupino od 50 do 54 let je 5,6 %, za starostno skupino med 55-59 let je že 7,8 % in za starostno skupino 60-64 let 7,6 %. Povprečje odsotnosti zaradi bolniškega staleža vseh starostnih skupin zaposlenih za leto 2012 je 4,2 %, še v letu 2011 je bilo to povprečje 3,4 %. Podatki za leto 2013 še niso uradno objavljeni. Predvsem starejšim delavcem je zato potrebno zagotoviti takšno delovno okolje, da bodo dejansko zmožni delati dlje, saj dobre delovne razmere prispevajo k boljšemu zdravstvenemu stanju. Zato bomo sprejeli ustrezne ukrepe na področju varnosti in zdravja pri delu, ki bodo namenjeni delavcem vseh starostnih skupin. Ukrepi bodo usmerjeni v ohranjanje delavčeve delovne zmožnosti tekom celotne delovne dobe.

Stopnja zaposlenosti starejših (55–64 let) se je v letu 2013 nekoliko povečala, in sicer na 33,5 %, vendar je še vedno veliko pod povprečjem EU-28 (50,1 %). V kohezijski regiji zahodna Slovenija je bila stopnja zaposlenosti starejših 39 % in je padla na 34,9 %, v kohezijski regiji vzhodna Slovenija pa je bila leta 2009 32,4 %, in se je ohranila na enaki ravni tudi v letu 2013. Stopnja zaposlenosti žensk v starostni skupini 55–64 let je bila v kohezijski regiji vzhodna Slovenija 23,5 % in se je od leta 2009 rahlo povečala (v letu 2009 je znašala 22,3 %). Prav tako se je stopnja zaposlenosti žensk povečala v kohezijski regiji zahodna Slovenija, in sicer na 27,1 %. Stopnja zaposlenosti starejših moških je bila leta 2013 v kohezijski regiji zahodna Slovenija 43,5 % in 40,5 % v kohezijski regiji vzhodna Slovenija.[103]

Za to starostno skupino je značilna nizka vključenost v izobraževanje in usposabljanje[104] ter pogostejše zdravstvene težave – vsaj ena zdravstvena težava pri 57 % posameznikih, prav tako pa je veliko 50–59 let starih neaktivnih oseb zaradi zdravstvenih težav.[105]

Zaradi neugodnih demografskih gibanj (hitro staranje prebivalstva) je nujno izvajati ukrepe za čim večjo aktivnost prebivalstva. Poleg ukrepov za večjo zaposlenost starejših, potrebujemo ukrepe tudi za druge starostne skupine, saj se je stopnja zaposlenosti znižala v starostni skupini od 25 do 34 let, ter tudi med 34 in 55 let, poleg tega pa bodo to skupine oseb, katerim se bo obdobje delovne aktivnosti podaljševalo in je zato že v tej starosti potrebno zagotoviti ustrezne ukrepe, bodo dejansko zmožni delati dlje.[106] Ti dve starostni skupini zaposlenih potrebujeta dodatne spodbude za ostajanje na trgu dela, zlasti glede usklajevanja družinskega, poklicnega in zasebnega življenja ter zagotavljanja varnega in zdravega delovnega okolja (zmanjševanje stresa in izgorelosti na delovnem mestu ter posledičnega absentizma).

Za doseganje zadanih ciljev bodo podprti tudi projekti zagotavljanja kakovostnih delovnih mest, prilagajanje delovnega okolja starejšim in invalidom, usklajevanja poklicnega, družinskega in zasebnega življenja, družbene odgovornosti v podjetjih, novih organizacijskih oblik dela, pogojev za zdravje in varstvo pri delu, medgeneracijskega prenosa znanja ter inovativni pristopi za usposabljanje starejših delavcev. Pri oblikovanju in izvajanju strukturnih reform, prilagajanju podjetij in posameznikov demografskim gibanjem, prilagajanju delovnih mest, pa tudi pri skupnem oblikovanju ukrepov in njihovem izvajanju bo pomembna vloga socialnih partnerjev. Uporabljeni bodo tudi predlagani ukrepi za izboljšanje delovnega okolja, prepoznavanje negativnih dejavnikov na delovnem mestu in preprečevanje stresa, ki so rezultat skupnih projektov socialnih partnerjev iz obdobja 2007 – 2013.

Ukrepi za ponovno vključevanje na trg dela brezposelnih starejših in tistih starejših, ki jim grozi izguba zaposlitve, se bodo izvajali v okviru ukrepov za izboljšanje dostopa do zaposlitve, saj so starejši brezposelni pogosto tudi dolgotrajno brezposelni in nizko izobraženi.

USTVARJANJE DELOVNIH MEST NA PODEŽELJU

Slovensko podeželje se spopada z zaostrenimi gospodarskimi in socialnimi razmerami ter naraščajočo brezposelnostjo. Zato je treba olajšati razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju (dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in mikropodjetij), ki bodo ustvarile pogoje za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na kmetiji.

Ko si kmetijska gospodarstva z diverzifikacijo povečujejo dohodek, vplivajo na raven potrošnje lokalnih dobrin in storitev, pa tudi na zagotavljanje s kmetijstvom povezanih proizvodov in storitev ter si omogočajo zaposlitev zunaj kmetijstva, kar je ključno za obstoj in blaginjo velikega deleža kmetijskih gospodarstev, ki zgolj s kmetijsko dejavnostjo ne bi mogli ekonomsko preživeti. Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in s tem ustvarjanja delovnih mest je zato eno od ključnih prednostnih nalog ukrepanja.

V programskem obdobju 2007–2013 se je število samozaposlenih oseb povečalo za 5,5 % – s 109.000 na 115.000 oseb. Povečala se je tudi zaposlenost v sekundarnem in terciarnem sektorju, in sicer z izhodiščnih 845.300 oseb na 863.500 oseb leta 2011 (2,2 %). Kaže se tudi razvoj nekmetijskega sektorja na podeželju, saj je njegova bruto dodana vrednost narasla za dobrih 14 % in se s 30,323 mio. EUR že zelo približala ciljni BDV 31,000 mio. EUR.

Diverzifikacija kmetijskih gospodarstev pa je le eden od načinov spodbujanja podjetniške pobude na podeželju. Nekmetijska mikro- in mala podjetja so po razpadu velikih gospodarskih sistemov na

podeželju postala hrbtenica podeželskega gospodarstva in ključni generator novih delovnih mest, zato bodo na tem prednostnem področju deležna posebne pozornosti.

Prednostno je treba podpreti tista mikropodjetja in kmetije z dopolnilno dejavnostjo, ki bodo svoj razvoj povezovali z izkoriščenjem endogenih potencialov na podeželju, kar pomeni, da bodo prednostno delovali na področjih v povezavi s predelavo lesa, lokalno samooskrbo, zelenim turizmom, naravno in kulturno dediščino ter tradicionalnim znanjem, socialnim podjetništvom, socialnovarstvenimi storitvami, ravnanjem z organskimi odpadki in obnovljivimi viri energije, ki bodo ustvarili danosti za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na kmetiji.

Kmetijska in gozdna biomasa imata kot pomembna vira obnovljivih virov energije (lesna biomasa, bioplin iz lastnih stranskih proizvodov) pomembno vlogo pri odgovoru na dva ključna izziva evropske in tudi nacionalne energetske politike. Potencial za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v Sloveniji je velika, še zlasti v izkoriščanju velikega gozdnega bogastva države. Sredstva EKSRP iz tega tematskega cilja bodo prispevala tudi k prehodu v nizkoogljično gospodarstvo, ki se sicer podpira s 4. tematskim ciljem.

Ukrepi PRP 2014–2020 8. tematskega cilja prispevajo tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede izboljšanja konkurenčnosti podeželskih območij in zlasti kmetijstva s spodbujanjem podjetništva na podeželju, podpiranjem inovativnosti in sodelovanjem v kmetijski industriji ter podpiranjem raznovrstnosti gospodarstva na podeželju.

Prav tako ukrepi PRP 2014–2020 8. tematskega cilja prispevajo k izpolnjevanju ciljev EUSAIR glede trajnostnega turizma.

ZAPOSLOVANJE V RIBIŠTVU IN AKVAKULTURI

Trend zaposlovanja v morskem gospodarskem ribištvu je bil v obdobju 2007–2013 negativen. Po drugi strani je zaposlovanje v marikulturi v istem obdobju naraščalo, čeprav se je zaposlenost leta 2010 glede na leto 2009 znižala. Znižanje zaposlenosti v letu 2010 lahko pripišemo manjši proizvodnji in prodaji v marikulturi, saj so bila školjčišča zaradi strupenih fitoplanktonskih organizmov velik del omenjenega leta zaprta. Socialnoekonomski položaj slovenskih ribičev in ribogojcev je glede na stanje prihodkov slab; sektor je majhen in razpršen, veliko je mikropodjetij, družinskih podjetij ali samozaposlenih, akvakultura pa se v manjšem deležu izvaja tudi kot diverzifikacija na kmetijskih gospodarstvih. Brez organiziranosti v ribištvu se težje prenašajo znanje in dobre prakse, premalo je tudi sodelovanja – tako znotraj sektorja kot navzven z izobraževalnimi, raziskovalnimi in drugimi institucijami. V perspektivi 2007–2013 se je to stanje precej izboljšalo pri morskem gospodarskem ribolovu, in sicer z ukrepi trajnostnega razvoja ribiških območij, ki temeljijo na pristopu od spodaj navzgor. S temi ukrepi je ta sektor precej povečal prenos znanja navzven (delavnice za otroke, splošno izobraževanje o dodani vrednosti uživanja morskih proizvodov ipd.). V akvakulturi primanjkuje znanja o vzrejnih praksah drugod in o tehnološki opremi, ki se uporablja v ribogojstvu, v smislu učinkovitejše izrabe vodnih virov in tehnik gojenja, prijaznih okolju. Ključni ukrepi za povečanje potencialov v prihodnje so prepoznani v projektih usposabljanja predstavnikov akvakulture, v izmenjavi dobrih praks, mreženju in izboljšanju povezovanja tega sektorja.

Ribištvo je zelo pomembno za Slovenijo zlasti z vidika ohranjanja kulturne dediščine in kot tradicionalna dejavnost. Ukrepi lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, se tako za prihodnjo finančno

perspektivo 2014–2020 zdijo zelo smiselni, saj bodo prispevali k ustvarjanju poslovnih priložnosti, povezovanju ribolova s turizmom, diverzifikaciji dejavnosti, izobraževanju, uveljavljanju naravne in kulturne dediščine, mreženju itn.). Sodelovanje znotraj sektorja in navzven – z izobraževalnimi in drugimi institucijami – bo zagotovo ugodno vplivalo tudi na organiziranost ribištva. Namen ukrepov trajnostnega razvoja ribiških območij, ki ga vodi skupnost, je prispevati tudi k razvoju turistične dejavnosti v lokalnih skupnostih, a v povezavi s sektorjem – gospodarskim ribolovom na morju ali sladkovodno akvakulturo. Tudi v stališču služb Komisije do priprave sporazuma o partnerstvu in programov v Sloveniji za obdobje 2014–2020 se ugotavlja, da vključevanje akvakulture na revnejših industrijskih in podeželskih območjih ustvarja možnosti za nova delovna mesta. Na območjih, ki so odvisna od ribolova, pa so možnosti za diverzifikacijo. Sladkovodna akvakultura bo gotovo med ključnimi panogami za spodbujanje razvoja in ustvarjanje dodane vrednosti na podeželju, najverjetneje v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD).

1.1.1.9 Tematski cilj 9: spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji

Prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 s TC 9:

Cilji EU 2020 za vključujočo rast:

1. 75-odstotna stopnja zaposlenosti žensk in moških v starosti od 20–64 let

2. vsaj 20 milijonov manj revnih in socialno izključenih

Trenutno razpoložljivo stanje v Sloveniji:

1. 70,1 % (2016)

2. 371.000 (2016)

Cilji Slovenije, zapisani v NRP:

1. 75 %

2. število oseb z visokim tveganjem za revščino in socialno izključenost se bo zmanjšalo za 40.000 do leta 2020 glede na leto 2008, ko jih je bilo 360.00

Temeljni strateški razvojni dokument socialnega varstva v Sloveniji, aprila 2013 sprejeti nacionalni program socialnega varstva,[1] ugotavlja, da se je v zadnjih letih socialna problematika zaostrila, predvsem zaradi že nekaj let trajajoče gospodarske krize, visoke brezposelnosti in majhnih možnosti novega zaposlovanja ter na splošno nižjih dohodkov prebivalstva. Spodbujanje socialnega vključevanja in boja proti revščini bo zato eden ključnih tematskih ciljev, ki bo pripomogel k lajšanju posledic krize in doseganju ciljev strategije EU 2020 za vključujočo rast. Tudi stališče služb Komisije do priprave partnerskega sporazuma in programov v Sloveniji za obdobje 2014–2020 kot ključne

naloge poudarja zniževanje revščine med določenimi skupinami ljudi z ukrepi aktivnega vključevanja ter zagotavljanje kakovostnih in dostopnih socialnih in zdravstvenih storitev. Zlasti z ukrepanjem pri socialnih storitvah bo Slovenija prispevala tudi k odgovoru na posebno priporočilo Sveta EU Sloveniji.[2] V obdobju 2014–2020 si bo prizadevala za krepitev zagotavljanja skupnostnih storitev – s preoblikovanjem ponudbe obstoječe mreže javnih zavodov, pa tudi spodbujanjem storitev v nevladnem sektorju in, kjer je ustrezno, v socialnih podjetjih.

Ukrepi tematskega cilja 9 bodo dopolnjevali zlasti ukrepe tematskega cilja 8, in sicer tako, da bodo zagotavljali prilagojeno podporo tistim skupinam prebivalstva, ki so najbolj oddaljene od trga, s krepitvijo storitev, povezovanjem ustreznih institucij ter vključevanjem omenjenih skupin v storitve in programe. Pričakuje se, da se bo z ustvarjanjem delovnih mest zaradi krepitve programov in storitev socialnega in zdravstvenega varstva ter s spodbujanem socialnega podjetništva na podlagi tematskega cilja 9 vplivalo na stopnjo zaposlenosti žensk in moških in tako dopolnjevalo ukrepe iz tematskega cilja 8.

Vsebine iz tega tematskega cilja bodo financirane iz sredstev ESS, ESRR in EKSRP, sicer pa bodo sredstva ESS, ESRR (namenjena le podpori deinstitucionalizacije) in EKSRP na voljo za celotno Slovenijo oziroma tam, kjer so potrebe največje. Na ravni NUTS 3 je bilo največ prejemnikov vsaj ene izmed štirih vrst denarnih socialnih pomoči po Zakonu o socialnem varstvu leta 2011 v pomurski regiji (66 na 1.000 prebivalcev), najmanj pa v gorenjski in goriški regiji (24 na 1.000 prebivalcev).[3] Analiza Inštituta RS za socialno varstvo za leto 2013 v sklepnih ugotovitvah navaja, da je razširjenost in posledično dostopnost pomoči na domu, kot oblike skupnostnih storitev relativno nizka na celotnem teritoriju Slovenije, predvsem glede doseganja nacionalno postavljenih ciljev. Zato bo potrebno v okviru razvoja skupnostnih storitev le-te ustrezno razvijati na celotnem teritoriju Slovenije, še posebej pa v občinah, ki imajo višjo stopnjo starejšega prebivalstva kot je slovensko povprečje. Ker bo delež sredstev te prednostne osi namenjen tudi podpori sistemskih rešitev, ki bodo v korist obema kohezijskima regijama, se bodo sredstva, namenjena vzhodni in zahodni kohezijski regiji delila pro rata po ključu, ki bo določen v operativnem programu.

Ukrep LEADER iz tega tematskega cilja prispeva tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR glede izboljšanja konkurenčnosti podeželskih območij in zlasti kmetijstva s spodbujanjem podjetništva na podeželju, podpiranjem inovativnosti in sodelovanjem v kmetijski industriji ter podpiranjem raznovrstnosti gospodarstva na podeželju. Prav tako prispeva k izboljšanju načrtovanja in infrastrukture v turizmu (pešpoti, steze, kolesarske poti, tematski parki, informacijska središča itd.) ter izboljšanju kakovosti turističnih proizvodov (razvoj lokalnih blagovnih znamk, lokalne tržnice itd.).

Ključno področje ukrepanja iz tematskega cilja 9 je boj proti revščini in socialni izključenosti, ki sta se zaradi posledic gospodarske krize v Sloveniji razširili, prav tako pa je treba ustrezno odgovoriti na izzive starajoče se družbe. Poglavitne potrebe v programskem obdobju 2014–2020 so zato predvsem v razvoju programov za aktivacijo in socialno vključevanje ter zagotavljanje polne vloge in dejavno sodelovanje, v spodbujanju socialnega podjetništva, nujnosti prehoda z institucionalnih na skupnostne oblike storitev dolgotrajne oskrbe, v povezavi zdravstvenih in socialnih storitev ter posodobitvi njihovih mrež, v krepitvi zdravja in aktivnega življenja, predvsem v skupinah prebivalstva z večjim tveganjem za socialno izključenost in revščino, ter spodbujanju socialnega vključevanja na podeželju tudi s pristopom LEADER.

REVŠČINA IN SOCIALNA IZKLJUČENOST

Kazalniki dohodka in revščine za zadnjih nekaj let razkrivajo vztrajno poslabševanje socialnega položaja prebivalstva. Že od leta 2009 se povečuje tveganje revščine. Po podatkih Statističnega urada RS[110] je stopnja tveganja revščine v Sloveniji leta 2009 znašala 11,3 %, do leta 2013 pa je narasla na 14,5 %. V statistični regiji vzhodna Slovenija v 2013 znaša le ta 16,6 %, v statistični regiji zahodna Slovenija pa 12,2 %. Da se hitro poslabšujejo materialne razmere prebivalcev, nam pove tudi stopnja resne materialne prikrajšanosti, ki se povečuje že vse od leta 2007, ko je znašala 5,1 %, leta 2013 pa se je povišala na 6,7 %. Poleg tega se je delež oseb, ki živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo, s 6,7 % v letu 2008 povišal na 8,0 % v letu 2013. Revščini so najbolj izpostavljene vse kategorije neaktivnih oseb in predvsem brezposelni, saj podatki SURS-a[111] kažejo, da je v Sloveniji leta 2013 stopnja tveganja revščine za brezposelne znašala 46,2 % (0,7 % manj kot v letu 2012), tveganje revščine pa je po dostopnih podatkih visoko še za nekatere druge skupine, med katerimi so najranljivejše družine z vzdrževanimi otroki (predvsem enostarševske in velike družine) in starejši, predvsem starejše ženske (25,5 %) in starejše osebe, ki živijo same, saj je bilo za slednje tveganje revščine leta 2012 kar 41,7-odstotno. Nadpovprečno tveganje revščine je v Sloveniji značilno tudi za najemnike stanovanj, med osebami v najemniških stanovanjih jih je pod pragom tveganja revščine v letu 2013 živelo 34,3 %.

V letu 2012 se število prejemnikov socialnih transferjev, predvsem denarne socialne pomoči, ni povečevalo, na kar je vplivala tudi nova zakonodaja, ki je v nekaterih primerih zaostrila pogoje za upravičenost do socialnih prejemkov. V letu 2013 ponovno ugotavljamo naraščanje števila prejemnikov denarnih socialnih pomoči. V Sloveniji je povprečno število prejemnikov denarne socialne pomoči na mesec v obdobju julij 2013 do junij 2014 zraslo za več kot 3.500 oseb. Med njimi jih je velika večina brezposelnih, skrb pa vzbuja predvsem to, da se med prejemniki denarne socialne pomoči povečuje delež pasivnih oziroma dolgotrajnih prejemnikov, ki v zadnjih 16 mesecih najmanj 12 mesecev prejemajo redno denarno socialno pomoč. Decembra 2009 je znašal delež dolgotrajnih prejemnikov denarne socialne pomoči med vsemi prejemniki 63 %, leto dni pozneje pa se je ta delež povečal na 75,8 %. Decembra 2013 je bilo dolgotrajnih prejemnikov denarne socialne pomoči med vsemi prejemniki 72,5 %, kar pomeni, da je kljub nekoliko zaostrenim pogojem za denarno socialno pomoč od začetka izvajanja nove socialne zakonodaje pravzaprav tri četrtine prejemnikov denarne socialne pomoči dolgotrajnih. [112]

DOSEGANJE CILJA STRATEGIJE EU 2020

Cilj zmanjševanja revščine in socialne izključenosti si je Slovenija zadala že v letu 2010 z nacionalnim reformnim programom pri uresničevanju petega cilja Evropa 2020. Število oseb, ki so izpostavljene tveganju revščine in/ali socialne izključenosti, želi Slovenija s to zavezo zmanjšati na približno 320.000 do leta 2020. Zaradi posledic gospodarske krize pa se je število revnih in socialno izključenih od zastavitve cilja občutno povečalo, saj je bilo po zadnjih podatkih takih oseb leta 2013 v Sloveniji že 410.000, kar pomeni dodatno oddaljitev od zastavljenega cilja. Tudi za leti 2014 in 2015 pričakujemo, da se bodo še močno kazali podaljšani socialni učinki krize, kar pomeni, da bo število oseb, ki tvegajo revščino in/ali socialno izključenost še nekoliko višje. Podatki kažejo, da se tveganje povečuje v obeh kohezijskih regijah, čeprav uradnih podatkov po regijah za leto 2013 še ni objavljenih. V kohezijski regiji vzhodna Slovenija je stopnja tveganja revščine in/ali socialne izključenosti od leta 2009 (20,3 %) do leta 2012 narasla na 22,5 %, v kohezijski regiji zahodna Slovenija pa v istem obdobju s 13,6 % na 16,5 %. Čeprav se torej tveganje hitreje povečuje v kohezijski regiji zahodna Slovenija, je v kohezijski regiji vzhodna Slovenija še vedno občutno višje, zato se bo treba te problematike z ukrepi lotiti v celotni Sloveniji. V pretekli finančni perspektivi je bilo le malo evropskih sredstev na podlagi operativnega programa razvoja človeških virov namenjenih programom in projektom na socialnem

področju, med katere lahko štejemo informatorje v centrih za socialno delo (kot podpora reformi sistema socialnih transferjev), pripravništvo za diplomante iz socialnega varstva in prve programe socialne aktivacije za prejemnike socialnih transferjev ter spodbujanje razvoja dejavnosti in zaposlovanja v socialnih podjetjih.

AKTIVNO VKLJUČEVANJE

Za uresničitev zmanjšanja števila revnih in socialno izključenih oseb do leta 2020, namerava Slovenija poleg ustrezne reforme zakonodaje okrepiti predvsem razvoj sistema socialne aktivacije in celovitih programov socialne aktivacije, zato da se poveča vključenost in opolnomočenje oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti, vključno z zdravstvenimi tveganji in njihov zaposlitveni kapital.

V Sloveniji je zagotovljena relativno široka mreža storitev in programov, ki preprečujejo zdrs v revščino ter zagotavljajo čim bolj aktivno udeležbo v družbi in spodbujajo večjo socialno vključenost. Pri obstoječih programih in storitvah, ki so sofinancirani iz državnega proračuna, je pozornost namenjena osnovni rehabilitaciji, manj pa k usmerjanju in krepitvi vloge ljudi, vključenih v te programe. Primanjkuje storitev, ki bi z delovnim usposabljanjem in pridobivanjem kompetenc pomagale pri vključevanju osebe na trg dela, zato je potrebno predvsem zapolniti vrzel, ki obstaja med osnovnimi rehabilitacijskimi programi in programi aktivne politike zaposlovanja. Predvsem pa v Sloveniji manjka celovitosti oziroma povezljivosti programov. Sistema programov socialne aktivacije, katerih izhod je zaposlitev, v Sloveniji še ni. Ponudba programov za dolgotrajno brezposelne in socialno izključene je nizka. V programe APZ je bilo sicer v letu 2012 vključenih 5.249 prejemnikov denarne socialne pomoči, kar je 11,8 % od vseh prejemnikov, v letu 2013 pa vključenih 8.769, kar je 18,9 % .

Posebna pozornost aktivacijskih programov bo namenjena zlasti dolgotrajnim prejemnikom socialne pomoči oz. tistim, ki so v evidenci začasno nezaposljivih oseb, ki imajo pri vstopu na trg dela eno ali več ovir, kot na primer: so žrtve nasilja, imajo težave z alkoholom ali prepovedanimi drogami, so debeli ljudje, so osebe z motnjami v duševnem zdravju. Ukrepi bodo namenjeni tudi brezdomcem, zapornikom v fazi odpusta, mladim brez izobrazbe in zaposlitve, etničnim skupinam in Romom.

Gre za cilje skupine, ki na podlagi pridobljenih podatkov in izkušenj z delom s temi cilljnimi skupinami v okviru obstoječih programov in storitev potrebujejo vključitev v usmerjene programe socialne aktivacije. Pri vseh v prejšnjem odstavku izpostavljanih ciljnih skupinah je zaznati tudi kopičenje in prepletanje različnih socialnih problematik, zato je potrebna celostna obravnava, ki bo posameznika vključenega v aktivacijske programe opolnomočila in mu zagotovila čim večje možnosti za vstop na trg dela ali v prilagojeno zaposlitev.

Ocenjujemo, da so navedene ciljne skupine tiste, ki najbolj potrebujejo podporo in vključevanje v programe socialne aktivcije, saj ne dosegajo stopnje opolnomočenja in kompetenc, ki bi jim omogočale vstop v programe aktivne politike zaposlovanja ter preko njih neposreden dostop na trg dela.

K socialni izključenosti in revščini prispevajo dejavniki tveganja za zdravje, kot so alkohol in druge droge. Iz raziskave Inštituta za varovanje zdravja izhaja, da so posledice alkoholizma večje, kot jih uradno spremljamo in zaznavamo ter, da med odvisniki od alkohola izstopajo osebe, ki se uvrščajo v

najnižji družbeni sloj. Nadalje je ugotovljena visoka stopnja tveganja za družine in mladostnike, ki izhajajo iz prikrajšanih skupin prebivalstva in so žrtve medgeneracijskega (družinskega) prenosa revščine. Zaradi naraščanja brezposelnosti mladih se povečuje tudi kategorija mladostnikov, ki nimajo niti izobrazbe niti zaposlitve in predstavljajo skupino prebivalstva z visokim tveganjem za tvegano in škodljivo rabo alkohola in drugih drog. Obenem iz raziskave Neenakosti v zdravju v Sloveniji – 2011 izhaja, da imajo materialno prikrajšani ljudje višje tveganje za nastanek kroničnih bolezni, ter da so izidi obravnavanih bolezni slabši. Ti podatki kažejo na to, da so tako preventivni kot kurativni programi predvsem zaradi manjše zdravstvene pismenosti in osveščenosti v tej skupini prebivalstva za njih slabše dostopni in jim niso prilagojeni.

Vključitev v celovite in usmerjene programe socialne aktivacije je potrebna tudi za ciljno skupino zapornikov, predvsem v fazi izpusta. Iz letnega poročila Uprave za izvrševanja kazenskih sankcij za leto 2013 izhaja, da sta se le dva zapornika od 190, v letu 2012 uspela zaposliti v času 6 mesecev pred odpustom.

Izražanje lastne kulturne identitete in udeležba v kulturnem življenju širše družbe je osnovni pogoj za socialno vključenost posameznika (npr. pripadniki manjšinskih etničnih skupin z drugačno kulturno identiteto, invalidi, itd.). V Nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 je za navedene skupine pripravljen poseben ukrep, ki je namenjen predvsem povečanju njihove socialne vključenosti v širše družbeno okolje.

Pripadniki manjšinskih skupnosti in invalidi so zaradi svojih posebnosti (identitete in oviranosti) omejeni pri dostopu do kulturnih dobrin in s tem tudi pri vključevanju v širše okolje oziroma pri socialni integraciji in pri aktivnem vključevanju na trg dela, zato bodo zanje pripravljeni posebni programi socialnega vključevanja.

V Sloveniji zaznavamo tudi skupino oseb, ki je tik pred zdrsom pod prag revščine, in ugotavljamo, da je treba dopolniti usmerjene preventivne ukrepe, ki bi preprečevali tej skupini zdrs v revščino (na primer psihosocialna pomoč, finančno opismenjevanje, zdravstveno opismenjevanje ipd.), vendar pa je potrebno najprej določiti kriterije, po katerih bi skupino lahko ustrezno identificirali in pripravili ustrezne ukrepe.

Okrepiti je potrebno delo na tistih področjih, na katerih je zaradi naraščanja potreb nujen hitrejši in bolj poglobljen odziv. Eno od takih področjih je razvoj in izvajanje programov preventivnega zdravstvenega varstva in krepitve zdravja, ki prispevajo k zdravstveni pismenosti ter preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju kroničnih bolezni. Kljub podaljševanju pričakovane življenjske dobe v Sloveniji ne ugotavljamo rasti pričakovanih zdravih let življenja, ki so opredeljena kot leta življenja, v katerih v vsakdanjih dejavnosti oseb ne omejujejo bolezni ali zdravstvene težave, kar ima pomembne posledice na zdravstveni sistem in sistem dolgotrajne oskrbe. Zadnji podatki uvrščajo Slovenijo na dno evropske lestvice.[1] Slovenija na podlagi zakonodaje sprejema periodične akcijske načrte za izvajanje alkoholne in tobačne politike, ima sprejeto Strategijo zdravja otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012–2020 ter pripravljen predlog Strategije o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2014–2020, uspešno pa izvajamo tudi vrsto presejalnih programov za raka in za srčno-žilne bolezni.

V izvajanju teh politik in programov pa se kaže kot nujno zagotoviti celovit in usklajen pristop, tako z vidika socialnega kot zdravstvenega varstva. Ker sta se v Sloveniji sistem zdravstvenega in socialnega varstva razvijala ločeno, bo potrebno vzpostaviti modele, ki bodo v praksi smiselno povezali oba sistema in s tem v največji meri prekinili začarani krog revščine in socialne izključenosti. Tako bomo

tudi bolje naslovili problematiko naraščanja neenakosti v zdravju, ki so posledica različno socialno-ekonomskega položaja družbenih skupin[2] in jih je mogoče ublažiti s ciljanimi programi preventive in podpore spremembam življenjskega sloga v okviru primarnega zdravstvenega varstva in delovanja nevladnih in neprofitnih organizacij v lokalnem okolju na način, da bo zagotovljena ciljana podpora osebam z visokim tveganjem revščine in socialne izključenosti, ki se istočasno srečujejo tudi z različnimi zdravstvenimi težavami (odvisnostjo, težavami v duševnem zdravju, tveganji za kroničnimi boleznim). Ob tem je potrebno zagotoviti tudi večjo obveščenost, osveščenost, motivacijo in podporo za dvig kompetenc teh skupin, skratka potrebno je dvigniti raven zdravstvene pismenosti med ranljivimi skupinami ter jih opolnomočiti za aktivno participacijo v preventivnih aktivnostih in aktivnostih, ki pozitivno spreminjajo njihov življenjski slog.

Programi aktivacije in socialnega vključevanja morajo biti celoviti, naslavljati morajo različne potrebe posameznikov in skupin oseb, z visokim tveganjem revščine in socialne izključenosti ter zajeti različne vsebine in področja, ki lahko vplivajo na izboljšanje položaja posameznika, družine in socialnega okolja, v katerem posameznik živi. Za večino ciljnih skupin je namreč značilna kombinacija različnih problematik, vključno z zdravstvenimi tveganji, zato je potrebno za učinkovito reševanje problemov vzpostaviti boljšo povezanost in usposobljenost tako zdravstvenih in socialnih služb, kot tudi izobraževalnih institucij. Prav tako je ukrepe potrebno oblikovati tako, da bodo komplementarni in se bodo ustrezno povezovali z ukrepi na trgu dela, ki bodo prednostno podprti v okviru tematskega cilja 8.

RAZVOJ SKUPNOSTNIH STORITEV DOLGOTRAJNE OSKRBE

Podatki o slabem socialnem položaju starejših oseb in demografska gibanja, ki kažejo na izrazito naraščanje deleža starejšega prebivalstva v Sloveniji, postavljajo socialni in zdravstveni sistem pred izziv povečanih potreb po storitvah dolgotrajne oskrbe ter drugih socialnovarstvenih in zdravstvenih storitvah, ki omogočajo vključevanje starejših v okolje in družbo. Število oseb, ki bodo potrebovale dolgotrajno oskrbo, se bo v naslednjih letih povišalo predvsem zaradi pospešenega staranja prebivalstva. V Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 je zapisano, da se bo število oseb, starejših od 65 let, ki jim bo treba zagotoviti dolgotrajno oskrbo, s sedanjih 22.800 do leta 2020 povišalo na 40.000; za skoraj 2.000 oseb pa se bo povečalo tudi število oseb v starosti 20–65 let, ki bodo potrebovali storitve dolgotrajne oskrbe. Po podatkih OECD[115] , ki se nanašajo na območje celotne Slovenije, je trenutno število prejemnikov formalne dolgotrajne oskrbe v Sloveniji 1,9 % vseh prebivalcev, od tega 1,2 % v institucionalnem varstvu, 0,7 % pa ima dolgotrajno oskrbo na domu.

Deinstitucionalizacija ne bo zajela zgolj starejših in storitev dolgotrajne oskrbe, temveč bo usmerjena tudi na druge kategorije prebivalstva, ki ji je danes na voljo pretežno institucionalna oblika obravnave. Invalidne osebe imajo danes razvit program osebne asistence, katerega namen je omogočati samostojno življenje invalidnim osebam. Zagotavljanje dotopnosti in razširjenosti programa je ena od priotiet tudi v bodoče, še posebej v kolikor obsotječe oblike programov ne bodo zagotavljale ustreznega odziva na potrebe navedene populacije. V deinstitucionalizacijo pospešeno vključujemo še druge kategorije, posebno področje duševnega zdravja in osebe z motnjami v duševnem razvoju. Nacionalni program socialnega varstva do leta 2020 predvideva zmanjšanje števila odraslih oseb, ki so vključene v posebne institucije, za 50 %.

Nadalje želimo razviti nekatere storitve, za kategorije oseb, ki danes niso vključene v ustrezne programe in nimajo na voljo ustreznih storitev. Vedno bolj pa se izpostavlja potreba po teh storitvah, ki izhaja predvsem iz staranja populacije in dejstva, da se podaljšuje življenjska doba določenih

kategorij oseb (npr. osebe z demenco; paliativna oskrba, vključno s podporo svojcem; starejši uporabniki storitev varstvenih dnevnih centrov (VDC), osebe z motnjami v duševnem zdravju in motnjami v duševnem razvoju, s starejšimi starši, ki zanje ne morejo več skrbeti, osebe po forenzični obravnavi …).

Ponudba storitev v javni mreži dolgotrajne oskrbe starejših in drugih skupin prebivalstva, ki so odvisni od tuje pomoči, temelji predvsem na institucionalnem varstvu, premalo pa so razvite storitve dolgotrajne oskrbe ter druge skupnostne storitve in programi. Potreba po povečanju deleža uporabnikov skupnostnih storitev oziroma t. i. deinstitucionalizacija je skladna tudi s Priporočili Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014,[116] ki za dolgotrajno oskrbo priporočajo izboljšanje dostopa do storitev s preusmeritvijo oskrbe z institucionalne na oskrbo na domu.

Pred sistemsko vpeljavo storitev dolgotrajne oskrbe ter storitev v okviru procesa deinstitucionalizacije bo potrebno preko usmerjenih projektov zagotoviti delovanje mrež , ki bodo omogočale, dostopnost, ustrezno obravnavo, spremljanje ter kvaliteto izvajanje skupnostnih storitev. Nadalje bo potrebno preko teh projektov tudi ustrezno popdreti prilagoditev obstoječih izvajalcev storitev ter k delovanju pritegniti tudi nove izvajalce, ter vzpostaviti sodelovanje med njimi.

V prihodnji finančni perspektivi bodo zato iz Sklada za regionalni razvoj pri tem tematskem cilju prednostno podprte naložbe v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki omogoča prehod z institucionalnih storitev na skupnostne oblike storitev dolgotrajne oskrbe, pa tudi naložbe v druge inovativne rešitve, ki bodo prispevale k razvoju storitev v skupnosti ali urejale bivanjski položaj in dostop do socialnih in zdravstvenih storitev za več ciljnih skupin prebivalcev z upoštevanjem načel medgeneracijskega sodelovanja.

Razvoj skupnostnih storitev in programov je pomemben tudi zaradi ustvarjanja delovnih mest v storitvenem sektorju. Ob tem želimo omogočiti ustrezno preoblikovanje zagotavljanja storitev in programov tudi v že obstoječih institucijah, ki bi jih ustrezno preoblikovale z deinstitucionalizacijo. Tako predvidevamo, da se bo del institucionalnih storitev preusmeril v razvoj storitev skupnostnih centrih (medgeneracijski, družinski ter dnevnih centri…), mobilnih storitev in opravljanje storitev na domu uporabnika. Z ustreznim in dostopnim izborom skupnostnih storitev bi tudi ob deinstitucionalizaciji še omogočali tradicionalno visoko zaposlenost žensk za polni delovni čas in lažje usklajevanje poklicnega in družinskega ali zasebnega življenja predvsem za tiste osebe, ki so neposredno vključene v skrbstvene aktivnosti (npr. ožji družinski člani).

S skupnostno dolgotrajno oskrbo je treba bolj povezati oziroma poenotiti tudi zdravstvene in socialne storitve ter posodobiti nekatere obstoječe mreže socialnovarstvenih in zdravstvenih storitev predvsem na lokalnem nivoju, zato bodo tovrstni ukrepi podprti iz Evropskega socialnega sklada in Evropskega regionalnega sklada za investicije.

Z integriranim pristopom želimo preko ukrepov ESS in ESRR vzpostaviti mrežo dostopnih in kvalitetnih skupnostnih storitev ter zagotoviti oz modernizirati infrastrukturo v tistih okoljih, kjer bodo identificirane potrebe in kamor bi nove skupnostne storitve lahko umestili. Pri razvoju skupnostnih storitev želimo preko ukrepov in programov zagotoviti podlago, ki bo omogočila hitro sistemsko vzpostavitev skupnostnih storitev predvsem v okviru izvajanja dolgotrajne oskrbe in osebne asistence in sicer na način, ki bo upošteval in vključeval tako različne potrebe lokalnega okolja, kot tudi raznovrstne izvajalce storitev.

Poleg razvoja in nadgradnje skupnostnih storitev ter izgradnje in modernizacije infrastrukture pa je potreben tudi razvoj informacijskih orodij za podporo izvajalskim organizacijam in državljanom pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter za racionalizacijo stroškov in povečanje učinkovitosti institucij vključno z razvojem novih IKT storitev za različne skupine uporabnikov, s katerim bo zagotvoljena transparntnost ter ob tem tudi lažja dostopnost do storitev.

SOCIALNO PODJETNIŠTVO

Da bi zajeli socialne posledice gospodarske krize, ki je v Slovenijo prinesla večjo brezposelnost in socialno izključenost, in slabšanje demografskih gibanj ter potrebe starajoče se družbe, bomo sledili trendom v Evropski uniji, kjer socialno podjetništvo ni le vse pomembnejša sestavina evropskega gospodarskega modela, ampak tudi uveljavljenje socialne kohezije.

Poleg tega socialno podjetništvo s sprejetjem Zakona o socialnem podjetništvu[117] (zakon) v 2011 prinaša v slovensko gospodarstvo sistemsko ureditev družbeno odgovorne oblike podjetništva s tržnim opravljanjem gospodarskih dejavnosti, pri čemer ustvarjanje dobička ni glavni cilj oziroma se ta vlaga nazaj v dejavnost oziroma človeške vire socialnega podjetja. Odpornost zoper gospodarsko krizo in s tem možnost rasti socialnih podjetij sta tisti splošni lastnosti socialnih podjetij, ki jih želimo poudariti in spodbuditi tudi v Sloveniji, tako pa prispevati k stabilnejšemu in trajnostnemu opravljanju gospodarskih dejavnosti ter k dvigu gospodarske rasti in konkurenčnosti.

Zakon podobno kakor opisana vidika socialnega podjetništva (blaženje socialnega položaja in kot oblika odgovornega podjetništva) razlikuje dve vrsti socialnih podjetij. Tip A je namenjen opravljanju dejavnosti socialnega podjetništva s trajnim zaposlovanjem najmanj enega delavca v prvem letu in najmanj dveh v nadaljnjih letih poslovanja, medtem ko je tip B ustanovljen za zaposlovanje oseb iz ranljivih skupin, in sicer tako, da v strukturi zaposlenih zaposluje vsaj tretjino takih delavcev.

Tudi v Sloveniji postaja potreba po socialnih inovacijah, ki jih prinašata socialna ekonomija in socialno podjetništvo, vedno večja. V socialni ekonomiji je treba poiskati rešitve za povečanje dostopnosti do nekaterih socialnih storitev, predvsem tistih, povezanih s staranjem prebivalstva in dolgotrajno oskrbo, pa tudi za otroke in mladino ter za zagotavljanje socialne vključenosti (z delovno vključenostjo) ranljivih skupin. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da obstajajo razvojne možnosti na celotnem področju socialne ekonomije ter da je treba podpreti tudi razvoj širšega spektra različnih oblik socialnih podjetij in neprofitnih zadrug. Na tem področju so poleg priložnosti za razvoj novih storitev in produktov tudi in predvsem priložnosti za zaposlovanje. V Sloveniji pa to področje močno zaostaja za povprečjem razvitosti v EU, saj je bil v obdobju 2009–2010 delež zaposlenih v socialni ekonomiji glede na vse zaposlene po podatkih Eurostata le 0,73 %, medtem ko je v EU-27 ta delež znašal 6,53 %.[118]

V letu 2013 so bile za povečanje prepoznavnosti socialnega podjetništva in poznavanja njegovih načel izvedene nekatere promocijske dejavnosti, vendar je bilo s spodbudami za zaposlitev v socialna podjetja vključenih zelo malo oseb, prav tako je bilo nizko število brezposelnih, ki so bili s programi javnih del vključeni v socialna podjetja.[119] Cilj programskega obdobja 2014 bo zato povečati obseg dejavnosti in zaposlitev v socialni ekonomiji, kar bo s financiranjem iz Evropskega socialnega sklada doseženo s podporno shemo in vključevanjem ranljivih skupin v socialna podjetja. V teh podjetjih želimo zagotoviti delovna mesta predvsem osebam ob izhodu iz programov socialne aktivacije.

V kolikor se bodo izvajali ukrepi namenjeni socialnim podjetjem, ki bodo namenjeni spodbujanju usposabljanja, zaposlovanja, osveščanja v oziru vključevanja težje zaposljivih skupin, se bodo ukrepi financirali v okviru tega tematskega cilja. V koliko pa bodo ukrepi namenjeni večanju dejavnosti socialnih podjetij oz. njihovi podjetniški dejavnosti, bodo le ti podprti v okviru tretjega tematskega cilja (prilagojeni finančni instrumenti).

Podporna shema ESS in prilagojena finančna podpora tretjega tematskega cilja bosta temeljili na ustreznih zakonskih določilih (32. člen Zakona o socialnem podjetništvu), in sicer na:

1) uveljavljanju socialnega podjetništva za razvoj sistema informiranja in izobraževanja za socialno podjetništvo, za zagotavljanje sredstev za vzpostavitev sklada za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva, za razvoj podpornih storitev socialnim podjetjem, vključno s storitvami za ustanavljanje socialnih podjetij in storitvami svetovanja prestrukturiranja socialnega podjetja, za vključitev občin v izvajanje politik in ukrepov, za iskanje novih poslovnih priložnosti za socialna podjetja, vključno z izvajanjem raziskav trga za socialno podjetništvo in ugotavljanjem možnosti opravljanja javnih storitev v socialnih podjetjih;

2) oblikovanju ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, zagotavljanju prostorskih, tehničnih in drugih danosti za nastajanje in delovanje socialnih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji zanje, na sofinanciranju začetka opravljanja dejavnosti socialnega podjetja in odpiranja delovnih mest, sofinanciranju ustanavljanja socialnih podjetij za izvajanje njihovih podpornih storitev ter izvedbi drugih podpornih storitev za socialna podjetja, katerih ciljna skupina so osebe, ki ustanavljajo socialno podjetje. Spodbujali bomo predvsem razvoj socialnih podjetij, ki bodo s svojim delovanjem in opravljanjem storitev pripomogla k dezinstitucionalizaciji in zagotavljanju dolgotrajne oskrbe v skupnosti;

3) spodbujanju zaposlovanja v socialnih podjetjih z aktivno politiko zaposlovanja, katere ciljna skupina so socialna podjetja oziroma tiste osebe, ki ustanavljajo socialno podjetje ali se bodo zaposlile v njem in izhajajo iz najranljivejših skupin ljudi na trgu dela;

4) omogočanju dostopa do virov financiranja naložb v ustanavljanje in poslovanje socialnih podjetij, vključno z zagotavljanjem ugodnejših posojil, poroštev in subvencij, iz skladov za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva in evropskih virov za socialna podjetja.

SOCIALNA VKLJUČENOST NA PODEŽELJU

Lokalni razvoj na podeželju temelji na izkoriščanju njegovih endogenih razvojnih potencialov zlasti v povezavi z naravno in kulturno dediščino ter gradnjo socialnega kapitala v obliki dejavnega vključevanja prebivalstva v skupno načrtovanje in odločanje o lokalnem razvoju okolja, v katerem prebivajo, po načelu subsidiarnosti in participativne demokracije. Lokalno prebivalstvo je tisto, ki lahko najbolje prepozna potrebe svojega okolja, razvojne potenciale in strategijo za uresničevanje razvojnih ciljev. Pri tem je ključnega pomena, da se o svojih pogledih na lokalni ravni uskladijo in sporazumejo vse ključne skupine akterjev na nekem območju, to je zasebni in javni sektor ter civilna družba. Znotraj take oblike lokalnega partnerstva se razvidno sprejemajo vse ključne razvojne odločitve. LEADER je orodje za celovit lokalni razvoj po pristopu od spodaj navzgor. Omogoča reševanje razvojnih problemov, usklajeno posredovanje različnih virov financiranja in prožnost pri doseganju razvojnih ciljev. Izvajanje pristopa LEADER iz 4. osi Programa razvoja podeželja 2007–

2013 je uspešno, saj se po postopnem zagonu kažejo spodbudni rezultati in vedno večja prepoznavnost tega pristopa v slovenskem prostoru.

1.1.1.10 Tematski cilj 10: vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje

Prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 s TC 10:

Cilji EU 2020 za pametno rast:

1. manj kot 10 % mladih, ki opustijo šolanje

2. vsaj 40 % oseb med 30. in 34. letom naj bi imelo visokošolsko izobrazbo (ali enakovredno)

Trenutno razpoložljivo stanje v Sloveniji:

1. 4,9 % (2016)

2. 44,2 % (2016)

Cilji Slovenije, zapisani v NRP:

1. Delež zgodnjih osipnikov ne bo presegel 5 % (2011: 4,2 %)

2. 40 % mlajše populacije med 30. in 34. letom bo imelo terciarno izobrazbo (2011)

Znanje je v sodobni družbi ključni dejavnik osebnega in družbenega razvoja, zato je treba vlagati v izobraževanje in usposobljenost ljudi ter zagotoviti temu primerno podporno okolje. Sistemi usposabljanja in izobraževanja se morajo hitro odzvati na družbene trende in potrebe na trgu dela. Slovenija se dejavno vključuje v globalizacijske tokove, v katerih razvoj in napredek razvitih družb temeljita na znanju in ustvarjanju novega znanja. Sledi se tudi ciljem strategije Evropa 2020, v kateri sta za izobraževanje in usposabljanje še posebno pomembni iz predlaganih dveh vodilnih pobud, in sicer Mladi in mobilnost ter Program za nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta.

Vsebine iz tematskega cilja bodo podprte s sredstvi ESS, ESRR in EKSRP, ki bodo na voljo za celotno Slovenijo, pri čemer se bo upoštevala razvitost regije in izobrazbena sestava v njej. Glede na stopnjo izobraženosti ima kohezijska regija vzhodna Slovenija slabšo izobrazbeno sestavo v primerjavi s kohezijsko regijo zahodna Slovenija, prav tako je na vzhodu nižja stopnja vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje. Zaradi slabše razvitosti je obseg sredstev večji v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, kar bo omogočilo večje vlaganje v človeške vire in tako nadomeščanje razvojnega

zaostanka. Za sofinanciranje ukrepov ESS v okviru OP EKP 2014–2020 bo v skladu z Uredbo EU 1303/2013 uporabljena možnost prilagajanja stopenj sofinanciranja. V upravičenih primerih bo za izvajanje sistemskih ukrepov ESS v okviru tematskega cilja 10 uporabljena možnost izjeme iz člena 13(2) Uredbe EU 1303/2013. Sredstva se bodo delila na podlagi določenih ključev, ki bodo definirani in utemeljeni v OP, v okviru relevantnih prednostnih osi.

V TC 10 so bile na podlagi analize prepoznane te ključne potrebe: dvig in prilagoditev splošnih in poklicih kompetenc starejših in nizkokvalificiranih delavcev, krepitev povezanosti s trgom dela (štipendije, praktično učenje, medpodjetniški izobraževalni centri, vseživljenjska karierna orientacija, fundacije na trgu dela), krepitev človeških virov v podjetjih in izvajanje kariernega svetovanja na različnih ravneh izobraževanja, razvoj modelov izobraževanja, ki bodo povečali odzivnost izobraževanja glede na potrebe trga dela (npr. vajeniški sistem …), s poudarkom na privlačnosti poklicnega izobraževanja, učinkovitejši sistem priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja, krepitev profesionalne usposobljenosti strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, okrepitev različnih oblik mobilnosti (strokovnih delavcev, študentov, učencev, dijakov) in mednarodne mobilnosti, predvsem za študente iz socialno šibkejših okolij, prožne oblike učenja (inovativne učne poti, uporaba in razvoj e-orodja, e-vsebin in e-storitev v izobraževanju) ter vlaganje v razvoj IKT-infrastrukture v vzgojno-izobraževalnih zavodih ter spodbujanje usposabljanja, izobraževanja in prenosa znanja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilskopredelovalni industriji.

VSEŽIVLJENJSKO UČENJE, USTREZNEJŠE KOMPETENCE GLEDE NA POTREBE TRGA DELA, SVETOVANJE IN KARIERNA ORIENTACIJA

Hitro spreminjajoče se gospodarske in družbene razmere zahtevajo vseživljenjski pristop k učenju, pri tem pa je treba k povpraševanju po izobraževanju in usposabljanju spodbujati posameznike vseh starosti in delodajalce, da vlagajo v svoje zaposlene. Vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje, ki zajema vključenost v formalno in neformalno izobraževanje, je v Sloveniji med krizo močno upadla, saj se je po podatkih Eurostata od leta 2010, ko je bila najvišja (16,2 %), v letu 2013 znižala na 12,6 %, pri čemer je v zahodni Sloveniji znašala 15,6 %, v vzhodni pa 12,2 %. Kljub precejšnjemu upadu je vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje v obeh slovenskih kohezijskih regijah še vedno nad povprečjem držav EU, ki je v letu 2013 znašala 10,7 %. Ne glede na razmeroma visoko vključenost vseh odraslih v vseživljenjsko učenje pa podatki za Slovenijo kažejo na podpovprečno vključenost predvsem nižje izobraženih (Slovenija 2,7 %, EU-28 4,6 %; 2013).[120] V starostni skupini 55–64 let imamo v zadnjem letu prvič nekoliko podpovprečno vključenost od povprečja EU-28 (Slovenija 5,7 %; EU-28 5,8 %)[121], vendar je v primerjavi z državami, s katerimi se želimo primerjati, še bistveno nižja (npr. Danska 23 %). Poročilo o razvoju za leto 2013[122] opozarja, da bi večja vključenost tistih v starostni skupini 55–64 let, ki se znižuje, prispevala k ohranjanju njihove zaposljivosti, ravno tako tistih, ki so manj izobraženi. Da je treba povečati vključenost starejših delavcev in nizko kvalificiranih delavcev ter ustrezno prilagoditi ukrepe, Sloveniji naroča tudi Evropska unija v Priporočilu Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014 in v stališču služb Komisije do priprave sporazuma o partnerstvu in programov v Sloveniji za obdobje 2014–2020, zato bodo ukrepi prednostno namenjeni nižje izobraženim oziroma manj usposobljenim in starejšim.

Visoka raven ustreznih kompetenc posameznikov je podlaga za uspešno vključevanje na trg dela in v družbo, v kateri je znanje zaradi hitrih družbenih sprememb, tehnološkega razvoja in negotovih sprememb na trgu dela ključni dejavnik osebnega in družbenega razvoja.[123] Da bodo zaradi sprememb v gospodarstvu potrebne strukturne spremembe v izobrazbi delovne sile, predvsem v sposobnostih in kompetencah zaposlenih, je tudi ključna ugotovitev v letih 2011 in 2012 izvedene študije Vrednotenje prednostnih usmeritev s področja trga dela.[124] Študija predlaga oblikovanje ustreznih instrumentov, ki bodo namenjeni večji konkurenčnosti posameznikov in podjetjem, obenem

pa opozarja, da je treba v to dejavnost pritegniti več deležnikov, in sicer delavce, delodajalce, različne resorje in posrednike znanja, ter z jasnimi poznavanjem potreb določiti ustrezne instrumente in jih prilagoditi razvitosti regij.

Zmanjševanje neusklajenosti kvalifikacij s potrebami trga dela, ki ga med ključnimi ukrepi v Priporočilu Sveta v zvezi z Nacionalnim reformnim programom Slovenije 2013 in 2014 predlaga Evropska unija, je treba obravnavati celostno, ob ustreznem razumevanju načina merjenja kompetenc, znanja in sposobnosti ter ob upoštevanju kratkoročnosti in dolgoročnosti usposobljenosti glede na potrebe trga dela in družbe. Posebne poklicne kompetence so namreč ključne za posebno področje dela in za prehode na nova delovna področja, medtem ko so splošne kompetence dolgoročnejšega pomena za zmanjševanje neusklajenosti, saj merijo sposobnosti, ki so vezane na prilagajanje različnim potrebam in zaposljivosti, ter jih je treba razvijati celostno[125].

Izsledki mednarodnih raziskav[126] dokazujejo, da imajo ljudje, ki že na začetku šolanja izkazujejo nizke dosežke pri merjenju splošnih kompetenc, težave tudi pozneje pri usvajanju splošnih in poklicnih kompetenc ter kompetenc 21. stoletja (OECD, 2013). Slovenija glede splošnih ključnih kompetenc (bralna, matematična in naravoslovna pismenost, finančno opismenjevanje itd.) ne dosega ciljnih vrednosti EU, kar je poudarjeno v stališču služb EK do priprave partnerskega sporazuma in programov v Republiki Sloveniji[127], glede bralne pismenosti pa tudi v delovnem dokumentu služb EK za oceno nacionalnega reformnega programa in programa stabilnosti za leto 2014[128]. Posebno kritičen je podatek o bralni pismenosti, pri katerem je odstotek tistih, ki dosegajo najnižje ravni znanja, višji od povprečja EU (Slovenija 21,2 %, EU 19,6 %). Število tistih, ki dosegajo samo najnižje ravni znanja, se je od leta 2006 povečalo (2006: 16,5 %, 2009: 21,2 %). Tudi pri zadnjem merjenju bralne pismenosti[129] 15-letnikov mednarodne raziskave PISA v letu 2012 odstotek teh učencev ostaja podpovprečen (21,1 %).[130] Razvijanje temeljnih kompetenc, kot je bralna pismenost, mora država odgovorno vključevati v širšo politiko zaposlovanja. Več raziskav namreč potrjuje statistično relevantno korelacijo med stopnjo izobrazbe (ko lahko predvidevamo, da so temeljne kompetence, kot je bralna pismenost, višje) in stopnjo zaposlenosti.[131] Tudi raziskave odnosa med bralno pismenostjo, stopnjo zaposlenosti in BDP na prebivalca potrjujejo medsebojno odvisnost med temi elementi.[132] Pri tem je pomembno, da izobraževalni sistemi razvijajo pismenosti tako, da krepijo kompetence, nujne za 21. stoletje[133]. V Sloveniji je prav na tem področju izrazit primanjkljaj, kar znižuje konkurenčnost delovne sile. Rezultati PISA 2012 kažejo zelo nizke dosežke učencev predvsem pri merjenju kompetenc ustvarjalnega reševanja problemov[134], prav tako raziskave dokazujejo, da slovenski učenci zelo malo uporabljajo IKT v izobraževalne namene[135]. Prav zato je v tem programskem obdobju treba preusmeriti iz prenove in posodobitve programov izobraževanja v dvig splošnih in poklicnih kompetenc, ki bodo povečale zaposljivost oziroma inovativnost in ustvarjalnost posameznikov.

Finančna pismenost postaja po ocenah Evropske komisije in OECD, ob bralni in matematični pismenosti, ena ključnih kompetenc v sodobni družbi. Po rezultatih mednarodne raziskave PISA 2012 na tem področju je Slovenija dosegla pomembno nižji dosežek od povprečja OECD, saj so slovenski 15-letniki v povprečju dosegli 485 točk, kar je nižje od povprečja držav OECD, ki je 500 točk. V Sloveniji temeljno raven finančne pismenosti (2. raven na mednarodni lestvici) v povprečju dosega nižji odstotek mladih kakor v drugih državah OECD, pri čemer mladi zaostajajo v povprečju na vseh drugih ravneh. Najvišjo, 5. raven finančne pismenosti, dosega v Sloveniji le 6 % mladih, kar je prav tako pod povprečjem OECD.

Za zmanjševanje neskladja kvalifikacij in potreb na trgu dela je treba razviti in vpeljati učinkovitejše modele povezovanja izobraževanja in dela (npr. modele vajeništva, vključevanje podjetij v prakso) ter zagotoviti spremljanje in vrednotenje splošnih in poklicnih kompetenc. Dodatno je treba za

pridobivanje delovnih in praktičnih izkušenj izkoristiti že razvito infrastrukturo, kot so medpodjetniški izobraževalni centri, ter spodbujati izvajanje programov specializacije in dodatnih kvalifikacij ter učinkovitih modelov štipendijske politike (kadrovske, deficitarne in specializirane). Vsi ukrepi se bodo izvajali ob neposrednem sodelovanju delodajalcev oziroma ključnih deležnikov (gospodarstvo, zbornice in združenja, sindikati), prek katerih se bodo programi kar najbolj uskladili s potrebami na trgu dela.

Velika težava je namreč pridobivanje delovnih izkušenj mladih, ki zaradi podaljševanja let izobraževanja vstopajo na trg dela razmeroma pozno, saj med delovno aktivnimi skorajda ni mlajših od dvajset let.[136] Z modeli odprtega in prožnega prehajanja med izobraževanjem in delom se bodo mladim zagotovili pridobivanje konkretnih, praktičnih izkušenj že med izobraževanjem, razvoj za neposredno udejstvovanje pri uresničevanju idej in pridobivanju izkušenj za večanje možnosti zaposljivosti, razvoj podjetnosti in ustvarjalnosti (uresničevanje konkretnih projektov ob partnerskem sodelovanju s šolo, gospodarstvom in negospodarstvom). Z navedenimi dejavnostmi se bodo mladi usposobili ne samo za odzivanje na potrebe na trgu dela, temveč se bodo opremili tudi s kompetencami, potrebnimi za ustvarjanje delovnih mest. To je tudi v skladu s strategijo pametne specializacije, ki postavlja v središče inovativnost in ustvarjalnost posameznikov.

V družbah, v katerih bo gospodarska rast odvisna zlasti od inovativnosti, ni pomembno samo to, da posamezniki dosegajo visoke ravni splošnih kompetenc, temveč jih je treba dodatno usposobiti tudi za ustvarjalno in družbeno odgovorno podjetno delovanje. Pomanjkanje teh sposobnosti pri vključevanju na trg dela, tudi zaposlenih, je velika ovira za nadaljnjo tehnološko posodobitev podjetij in s tem za gospodarski razvoj države, posebno v času, ko delovna mesta niso več vnaprej dana, temveč je treba pokazati tudi veliko podjetnosti in ustvarjalnosti pri oblikovanju novih delovnih mest in pri spodbujanju povpraševanja po e-storitvah.

Med te kompetence zagotovo spada tudi informacijsko-komunikacijska pismenost oziroma e-veščine, pri čemer je pomembna tudi ciljna skupina starejših posameznikov, v kateri je razlika v primerjavi s povprečjem EU največja (14 o. t. v letu 2012).[137] Slovenija se po uporabi interneta izrazito razlikuje med upokojenimi in neaktivnimi (SI 24 %, EU 40 %),[138] pomemben podatek pa je tudi, da je v letu 2012 v Sloveniji internet redno uporabljalo 69 % prebivalstva (EU 72 %), 23 % (EU 21 %)[139] prebivalstva pa ga ni uporabilo še nikoli.

Zaradi hitrih sprememb na trgu dela in potrebe po večji usklajenosti kvalifikacij in potreb na trgu dela, se povečujejo potrebe po kakovostnem kariernem svetovanju (poudarek na ciljni skupini šolajoče mladine) in informativno-svetovalni dejavnosti (poudarek na ciljni skupini odraslih). Zagotoviti želimo, da bodo storitve vseživljenjske karierne orientacije (VKO), ki bodo temeljile na sistemskem povezovanju obstoječih deležnikov (Zavod RS za zaposlovanje, šolske svetovalne službe, karierni centri visokošolskih zavodov, organizacije za karierno svetovanje odraslim, Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije) in na novo vzpostavljenih deležnikov (karierni centri za mlade ter fundacije za zaposlene) dostopne vsem skupinam delovno sposobnega prebivalstva kot tudi šolajoči se mladini (od 6 do 25 let). Pričakujemo, da bomo na ta način spodbudili tudi večje zanimanje za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter večjo povezanost deležnikov z namenom odpravljanja razlik med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela, kar izhaja tudi iz priporočil EU.

Storitve VKO se bodo izvajale za specifične ciljne skupine (šolajoča mladina, brezposelni, zaposleni) v skladu s smernicami Nacionalne koordinacijske točke[140], ki bo umeščena v tematski cilj 8 Nacionalnega reformnega programa– dostop do zaposlitve. Njena ključna funkcija bo usklajevanje in usmerjanje vseh deležnikov VKO ter spodbujanje njihovega medsebojnega sodelovanja.

Zavod RS za zaposlovanje in koncesionarji bodo zagotavljali storitve kariernega svetovanja za brezposelne, saj so te tesno povezane z učinkovitim posredovanjem dela brezposelnim osebamNa novo bo potrebno podpreti delovanje fundacij za izboljšanje zaposlitvenih možnosti zaposlenih, katerih namen je po Zakonu o urejanju trga dela usklajevanje ponudbe in povpraševanja na lokalnem ali regionalnem trgu dela oziroma v posameznih gospodarskih dejavnostih v sodelovanju s socialnimi partnerji. Še posebno izrazite so potrebe za starejše delavce, tiste brez izobrazbe in tiste, ki so v postopku odpuščanja. Starejši, ki ponovno vstopajo na odprt trg dela, imajo povsem specifične potrebe, saj so pogosteje kot mladi brez izobrazbe, mnogo jih v času zaposlitve ni imelo priložnosti pridobivati novih znanj in veščin, težje sprejemajo novo delovno okolje, do njih so zahteve delodajalcev drugačne ipd.

Obenem je potrebna učinkovitejša in bolj usmerjena karierna orientacija za mlade. Za osnovnošolsko in srednješolsko mladino je nujno vzpostaviti regionalne karierne centre za mlade, katerih naloga bo predvsem usmerjanje mladih v poklice v skladu z njihovimi interesi, zmožnostmi in v povezavi s potrebami trga dela, seznanjanje mladih s posameznimi poklici, zagotavljanje večje povezanosti med izobraževanjem in trgom dela ipd. Ključno je povezovanje kariernih centrov za mlade s šolami, zato je, skladno z organizacijo slovenskega sistema izobraževanja, smiselno uporabiti regionalni pristop pri zagotavljanju teh storitev.

Za mlade je značilno, da gre večinoma za visoko izobražene (brezposelnost visoko izobraženih je naraščajoč izziv RS) posameznike, ki so relativno (v primerjavi z odraslo populacijo RS) dobro opremljeni s sodobnimi veščinami (e.g. digitalna pismenost), zato so potrebe karierne orientacije osredotočene na usmerjanje v poklice (tudi tiste z visoko dodano vrednostjo, ki terjajo visoko izobraženo in kompetentno delovno silo), kjer se pojavljajo zaposlitvene možnosti.

V visokem šolstvu bodo obstoječi karierni centri, opremljeni s podatki o zaposljivosti diplomantov posameznih študijskih smeri, svetovali študentom pri načrtovanju in oblikovanju karierne usmeritve za kakovostnejšo študijsko pot in lažje vključevanje na trg dela. Svetovalna dejavnost za odrasle se bo zagotavljala z nadgradnjo in razširitvijo obstoječe mreže svetovalne dejavnosti v t.i. svetovalna središča, ki so specializirana za vseživljenjsko učenje in zagotavljajo dostopnost za tiste skupine, ki so manj aktivne in manj motivirane za reševanje zaposlitvenega in socialnega položaja. Osnovni namen svetovalnih središč za odrasle je informiranje in svetovanje, s ciljem vključitve v izobraževanje, pridobitve novih kompetenc, vključitve v delo ter ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenega znanja.

Zavod RS za zaposlovanje bo nadgradil dejavnosti, ki so se opravljale v preteklosti pri napovedovanju potreb na trgu dela, zato da se omogočijo kratkoročne in srednjeročne napovedi gibanj na trgu dela v državi. Pridobljeni bodo ustrezni statistični podatki, ki bodo dostopni širši javnosti, kar bo osnova za ustvarjanje politik zaposlovanja in izobraževanja. Podatki bodo služili za napovedovanje trendov zaposlovanja, poklicni sestavi povpraševanja, deficitarnih poklicih, zahtevanih kompetencah na trgu dela ter poklicih prihodnosti.

Medtem ko bo v tematskem cilju 8 podprta zlasti krepitev nosilcev, izvajalcev in drugih vključenih akterjev v oblikovanje ukrepov (med drugim tudi socialnih partnerjev) v podporo usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela, se bo vključevanje posameznikov v programe, ki bodo izhajali iz prej omenjenih ukrepov, podpiralo v tematskem cilju 10. Ustrezna bo tudi povezava s strategijo pametne specializacije, ali z vidika vključevanja podpore podjetjem v okviru tematskega cilja 3 ali s ciljanimi programi za zaposlene v podjetjih, ki bodo del ukrepov pametne specializacije.

ODZIVNOST SISTEMOV IZOBRAŽEVANJA S POUDARKOM NA POKLICNEM IZOBRAŽEVANJU

Podatki o vključenosti v srednješolsko izobraževanje so za Slovenijo ugodni, tudi delež mladih z najmanj srednješolsko izobrazbo je med najvišjimi v Evropi (skoraj 90 %).[141] Vendar delež dijakov, vpisanih v poklicno srednješolsko izobraževanje, v nasprotju z deležem dijakov, vpisanih v splošno srednješolsko izobraževanje, že nekaj let upada. V šolskem letu 1998/99 je delež prvih znašal 72 %, v šolskem letu 2010/11 pa le še 58 %. Najbolj upada vpis v nižje (z 2,8 % na 1,1 %) in srednje poklicne programe (z 28,2 % na 14,5 %).[142] Poročilo o razvoju 2013 sicer ugotavlja, da se struktura mladih v srednjih šolah počasi spreminja – povečuje se delež vpisanih na srednje tehniške in druge strokovne programe (v šolskem letu 2013/2014 je bilo med vsemi vpisanimi v prve letnike srednješolskega izobraževanja po podatkih[143] že 15,23 % v srednje poklicne programe oziroma 61,5 % v poklicno srednješolsko izobraževanje) – ter da bi bilo v prihodnje mlade treba k temu še bolj spodbujati in povečati zanimanje za poklicno izobraževanje, saj nekaterih poklicnih profilov na trgu dela primanjkuje. Upad vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja je sicer povezan s širšimi družbenimi dejavniki. V Sloveniji je tako značilno nizko vrednotenje poklicne izobrazbe in dela, kar se kaže v nizkih dohodkih ljudi s poklicno izobrazbo.[144]

Zanimanje mladih za srednje poklicno izobraževanje je treba povečati ter okrepiti sodelovanje delodajalcev in socialnih partnerjev v samem izobraževalnem procesu. Da bi izobraževanje in usposabljanje lahko odigralo vlogo ključnega dejavnika pri preseganju neskladnosti s potrebami na trgu dela, ne zadostuje le vlaganje v posameznike, temveč je treba nujno zagotoviti sistemske ukrepe za večjo kakovost, učinkovitost in odzivnost sistema izobraževanja in usposabljanja, kar je tudi v skladu s stališčem služb Komisije do priprave partnerskega sporazuma in programov, ki ugotavlja, da se sam sistem izobraževanja in usposabljanja ne odziva dovolj dobro na potrebe trga dela. To je tudi v skladu z ugotovitvami izvedenega vmesnega vrednotenja 1. in 2. prednostne usmeritve OP RČV 2007–2013,[145] ki poudarja, da je treba nameniti posebno pozornost razvoju poklicnih kompetenc in krepitvi kompetenc, ki v učne programe niso bile vključene v zadostnem obsegu, ter spodbujanju delodajalcev k čim širši vključitvi v izobraževalni proces. Podobno ugotavlja Evropska komisija v priporočilih v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014, v katerih opozarja na odpravo neusklajenosti kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in programov usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi zainteresiranimi stranmi pri ocenjevanju potreb na trgu dela. Programi poklicnega izobraževanja se bodo prilagajali potrebam na trgu dela z vzpostavljanjem sistema vajeništva, praktičnega usposabljanja pri delodajalcih, izvajanja programov specializacije in dodatnih kvalifikacij ter učinkovitih modelov štipendijske politike (kadrovske, deficitarne in specializirane). Vsi ukrepi se bodo izvajali ob neposrednem sodelovanju delodajalcev oziroma ključnih deležnikov (gospodarstvo, zbornice in združenja, sindikati), ki bodo programe kar najbolj uskladili s potrebami na trgu dela.

Čeprav so v pripravo poklicnih standardov, ki določajo vsebino poklicne kvalifikacije na neki ravni zahtevnosti in opredeljujejo potrebno znanje, spretnosti ter splošne in poklicne zmožnosti, vključeni tudi socialni partnerji in drugi deležniki, bo treba njihovo vlogo še okrepiti. Izobraževalni programi pogosto ne izražajo dejanskih potreb na trgu dela (kar odseva tudi dejansko stanje na trgu dela – ang. *skill mismatch* in *skill shortage*), zato bo treba vlogo ključnih deležnikov (tj. zlasti zbornice, poklicna združenja) na tem področju še okrepiti ter nameniti še večji poudarek hitrejši prilagoditvi poklicnih standardov in izobraževalnih programov dejanskim potrebam trga dela.

PRIZNAVANJE NEFORMALNEGA IN PRILOŽNOSTNEGA UČENJA

Od leta 2000, ko je bil sprejet Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (NPK), je to najbolj uveljavljen način vrednotenja učinkov neformalnega izobraževanja. V obdobju 2000–2012 je bilo podeljenih 67.941 certifikatov, med gospodarsko rastjo je podeljevanje certifikatov izrazito naraščalo in doseglo vrh leta 2009 (14.938 certifikatov), z gospodarsko krizo pa je močno upadlo, saj je bilo leta 2012 podeljenih 4885 certifikatov.[146] Analiza[147] kaže, da je NPK največkrat način prepoznavanja že doseženega znanja, spretnosti in kompetenc ter rezultat sodelovanja s predstavniki gospodarstva. Večina pridobljenih NPK je na ravni srednješolskega in višješolskega izobraževanja, na drugi strani pa je vzpostavljena potreba po razvoju sistema, ki bo omogočil priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja tudi na višjih ravneh izobrazbe. Pri razvoju sistema je treba zlasti omogočiti priznavanje znanja na področjih, ki šele postajajo pomembna za trg dela in bodo prispevala k večji konkurenčnosti gospodarstva s poudarkom na strategiji pametne specializacije (npr. inovativne tehnologije, okoljske tehnologije ...). Vse navedeno pomeni vzpostavitev alternativnih poti priznavanja znanja, predvsem delovnih izkušenj, na podlagi katerih se pridobi kvalifikacija.[148]

Pomen priznavanja neformalnega učenja za potrebe trga dela in tudi za nadaljnje (formalno) izobraževanje izražajo tudi priporočila Sveta Evropske unije o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja, ki državam članicam priporočajo, da v skladu z nacionalnimi okoliščinami in posebnostmi najpozneje do leta 2018 vzpostavijo ureditev potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja. Nacionalne poklicne kvalifikacije dosegajo navedena priporočila na trgu dela, kar pomeni, da je Slovenija na tem področju minimalne »standarde« že dosegla, vendar pa je treba poudariti, da razvoj sistema ni končan, saj ima lahko le celovit sistem koristi za posameznika, delodajalce in širše družbeno okolje. Razvit in celovit sistem priznavanja neformalnega znanja in učenja (kot je npr. sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij (razvoj metodologije in orodja za ugotavljanje neformalno pridobljenih kompetenc ter uveljavitev izvršilnih predpisov), prispeva k spodbujanju vseživljenjskega učenja; ta pa k večjemu osebnostnemu in profesionalnemu razvoju posameznika, ki vodi v večjo mobilnost na trgu dela ter, v kombinaciji s krajšimi programi usposabljanja in izpopolnjevanja, k zmanjšanju strukturnega neskladja na tem trgu in hitrejšemu zaključevanju izobrazbe za tiste, ki bodo lahko uveljavljali predhodno neformalno pridobljeno znanje.

Po podatkih Eurostata iz leta 2011 je v Sloveniji 36 % mladih v starosti od 15 do 30 let vključenih v prostovoljne dejavnosti, kar odpira celo vrsto priložnosti za pridobivanje praktičnih izkušenj za večjo zaposljivost. Zato je treba okrepiti mehanizme za njihov razvoj, predvsem neformalno in priložnostno učenje, skupaj z beleženjem neformalno pridobljenega znanja tudi med mladimi[149]. To se bo izvajalo pri tematskem cilju 8 z ukrepi za mlade.

Krepiti je torej treba sistem priznavanja različnih izobraževalnih poti, nadaljevati razvoj sistema izobraževanja in usposabljanja ter uvesti že pilotno razvito orodje in metodologijo, kar bo zagotovilo jasno vrednotenje in priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja in usposabljanja ob upoštevanju standardov znanja, ki so določeni s poklicnimi standardi (uvajanje novih prožnejših poklicnih standardov, ki bi omogočili hitrejše prilagajanje novim razmeram delovnih okolij[150]). Izvajalo se bo priznavanje neformalno pridobljenega znanja v postopku zaposlovanja in tudi v postopku pridobivanja izobrazbe, tako da bodo šole posamezniku, ki ima neformalno pridobljeno znanje, priznale tudi obveznosti posameznih modulov ali vsebin predmetov. To je skladno tudi s stališčem služb EK do priprave partnerskega sporazuma in operativnih programov v Republiki Sloveniji[151], po katerem naj Slovenija usmeri sredstva tudi v izvajanje ukrepov za pridobivanje neformalnega in priložnostnega znanja.

KREPITEV KOMPETENC STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Na usposobljenost učiteljev je treba gledati kot na neprekinjeni proces na njihovi celotni poklicni poti, ki se ne konča z dodiplomskim izobraževanjem v pedagoški stroki, saj ta učiteljev ne more opremiti z vsemi kompetencami, ki jih bodo potrebovali v pedagoški karieri. Za izboljšanje in ohranjanje kakovosti v izobraževanju je tako ključna krepitev in dvig kompetenc strokovnih delavcev, katerih potrebo po nenehnem razvoju in pridobivanju posebnih kompetenc za poučevanje v 21. stoletju je prepoznala tudi EK.[152] Vloga strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, s tem pa pedagoške strategije se na vseh vzgojno-izobraževalnih področjih stalno spreminja. To od strokovnih delavcev nujno zahteva tudi znanje in kompetence, ki niso vezani zgolj na preizkušeno znanje otrok, temveč tudi na razvoj razmišljanja, spodbujanja ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti oziroma tiste vidike, ki vplivajo na reševanje problemov in kritično razmišljanje. Spodbujanje razvoja teh vidikov je treba okrepiti že v predšolskem obdobju, saj v nekateri slovenski učenci na ravni EU ne dosegajo najboljših rezultatov. Prav primerno učeče se okolje v predšolskem obdobju in odprto učno okolje med izobraževanjem ter usmerjenost na kompetence, kot so ustvarjalno reševanje problemov, in učinkovitejšo uporabo IKT v izobraževalne namene zahtevajo od strokovnih delavcev znanje in kompetence, ki jih še nimajo (TALIS, PISA 2012 itd.). Več raziskav, ki jih je izvedla OECD (Teachers matter[153]; 2005 in TALIS[154]; 2008), je poudarilo povezavo med kakovostnim nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem učiteljev ter njihovo uspešnostjo pri delu v šolah. Raziskava, ki so jo izvedli avtorji Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011[155], je razkrila mnenje slovenskih učiteljev, da imajo premalo znanja iz reševanja vzgojne problematike, dela z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami, komunikacijskih spretnosti in znanja IKT, kar so področja, ki se v današnjem svetu najhitreje razvijajo, znanja in spretnosti pa ni mogoče zagotoviti zgolj s formalnim dodiplomskim študijem. Prav tako je treba povečati mobilnost in razviti nove oblike dviga profesionalnega kapitala strokovnih delavcev v neposredni povezavi z gospodarstvom (npr. »job shadowing«, prehajanje učiteljev strokovnih predmetov iz izobraževanja v gospodarstvo), vse za čim večjo usklajenost med izidom izobraževanja in pričakovanjem delodajalcev. Le strokovni delavci, ki so ustrezno usposobljeni, lahko pravočasno zaznavajo potrebe trga dela in se nanje pravočasno odzovejo s konkretnimi izobraževalnimi strategijami. Iz tega izhaja, da je treba na vseh vzgojno-izobraževalnih področjih (predšolska vzgoja, osnovnošolsko izobraževanje, srednješolsko izobraževanje, višje strokovno izobraževanje, vzgoja in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, izobraževanje odraslih) krepiti kompetence, s katerimi se opremijo strokovni delavci za večjo možnost prepoznavanja individualnih potreb udeležencev izobraževanja, na podlagi tega pa za ustreznejše načrtovanje in izvajanje izobraževanja glede na potrebe novih kompetenc.

Pri tem je pomembno usposobiti učitelje za posredovanje znanja z novimi, naprednimi metodami učenja, s poudarkom na izkustvenem učenju in povezovanju z gospodarstvom (npr. vključevanje podjetnikov v izobraževalni proces, povezovanje z gospodarskimi subjekti lokalnega okolja itd.).

ODZIVEN IN POVEZAN SISTEM VISOKEGA ŠOLSTVA S POTREBAMI TRGA DELA

Slovenija je dosegla cilj strategije Evropa 2020 glede deleža mladih v starosti 30–34 let s terciarno izobrazbo (cilj 40 % leta 2020), saj je delež v letu 2013 znašal že 40,1 %.[156]

Pri terciarnem izobraževanju imamo tudi eno najvišjih stopenj vključenosti v EU, saj se je v zadnjem desetletju število študentov, vpisanih v to izobraževanje, zelo povečalo. Vključenost mladih pri vpisni starosti za terciarno izobraževanje je v šolskem letu 2011/2012 znašala 56,9 %, vključenost starostne skupine 20–24 let v terciarno izobraževanje pa je v Sloveniji najvišja v EU,[157] hkrati pa se je pomnožilo število študijskih programov. Vključenost mladih v terciarno izobraževanje kaže na visoko stopnjo dostopnosti sistema, a je pri tem vse bolj pomembno vprašanje kakovosti, odzivnosti in odprtosti sistema izobraževanja glede na potrebe trga dela. Med krizo so se zaposlitvene možnosti terciarno izobraženih poslabšale zlasti zato, ker število primernih delovnih mest upada, pa tudi ker

profili diplomantov velikokrat ne ustrezajo povpraševanju na trgu dela. Analiza povezave med trgom dela in visokošolskim razpisom za vpis je pokazala, da visokošolski zavodi premalo upoštevajo razmere na trgu dela oziroma zaposljivost svojih diplomantov pri ponudbi študijskih programov in vpisnih mest.[158] Zato je nujno treba graditi na posodabljanju in izboljševanju študijskih programov, predvsem pri spremljanju potreb delodajalcev po ustreznem znanju in usposobljenosti diplomantov. Študije namreč[159] kažejo, da delodajalci pri diplomantih pogrešajo zlasti s študijem povezane delovne izkušnje in nekatere splošne zmožnosti, npr. usposobljenost za skupinsko delo in sprejemanje odločitev, komunikacijske sposobnosti, podjetnost, inovativnost ipd. Za razvoj teh kompetenc je ključno sodelovanje med delodajalci in visokošolskimi zavodi v obliki razvoja inovativnih/aktivnih učnih metod, praktičnega usposabljanja, raziskovalnih projektov, kariernega svetovanja, pa tudi preverjanja kakovosti (vrednotenje študijskih programov, diplomantov in zaposlovalcev). Hkrati je izboljšano sodelovanje institucij znanja z okoljem vplivalo na večjo učinkovitost trikotnika znanja.[160] Visokošolske zavode bi bilo treba tudi spodbuditi k sistematičnemu zbiranju podatkov o zaposljivosti svojih diplomantov. Kakovostnejšo študijsko pot in lažje vključevanje študentov na trg dela omogočajo tudi karierni centri na univerzah, v katerih svetujejo študentom pri načrtovanju in oblikovanju karierne usmeritve. V obdobju 2010–2013 so bili sofinancirani 4 karierni centri na štirih slovenskih univerzah in treh samostojnih visokošolskih zavodih, ki so organizirali številne dejavnosti kariernega svetovanja za študente in diplomante (med drugim več kot 500 različnih delavnic o povezovanju študentov z morebitnimi delodajalci ter pridobivanje dodatnih kompetenc in praktičnega znanja za učinkovit vstop na trg dela), v katere je bilo vključenih čez 15.000 uporabnikov. Dejavnosti kariernih centrov, ki izvajajo študentom prilagojeno karierno svetovanje, se bodo povezale (izvedba skupnih dogodkov, skupne promocijske dejavnosti, izmenjava dobrih praks ipd. kariernih centrov na univerzah in/ali samostojnih visokošolskih zavodov) z drugimi institucijami usmerjanja in svetovanja zaradi doseganja komplementarnih učinkov (skupni standardi kakovosti, skupno izobraževanje kariernih svetovalcev idr.).

Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja sta pomembna dejavnika kakovosti visokošolskega zavoda in visokošolskega sistema države[161], hkrati pa povečujeta verjetnost mobilnosti po koncu študija in večjo konkurenčnost diplomantov na globalnem trgu dela, saj mednarodno učenje in izkušnje iz tujine ustrezajo potrebam na trgu dela (npr. mednarodne kompetence). Študija, ki jo je izvedla Evropska komisija v letu 2014 o učinkih mednarodne mobilnosti v okviru programa Erasmus[162], kaže, da se je delež delodajalcev, ki imajo mednarodne izkušnje za zelo pomembne, podvojil od leta 2006 (37 %) do 2013 (61 %); prav tako je študija pokazala, da je tveganje za dolgotrajno brezposelnost za polovico ali več manjše za študente, ki so bili na mednarodni izmenjavi, v primerjavi s tistimi, ki niso bili. Stopnja brezposelnosti med bivšimi študenti programa Erasmus je glede na raziskavo Evropske komisije za 23 % nižja od nemobilnih študentov v 5 letih po končanem študiju. Enake izsledke ima študija Engel et al. (2009) , ki dokazuje, da mobilni študenti potrebujejo manj časa, da najdejo zaposlitev, kakor pa nemobilni.

Učinki mednarodne mobilnosti akademskega osebja so daljnosežnejši kot učinki študentske mobilnosti, saj vplivajo na več vidikov internacionalizacije visokošolskih institucij. Z v tujini pridobljenimi veščinami, kot so veščine za reševanje problemov, bomo izboljšali kakovost poučevanja in s tem kakovost učenja večine nemobilnih študentov in njihovih učnih izidov, preko večjega sodelovanja s partnerji povečujejo število multilateralnih projektov, raziskav ter skupnih študijskih programov. Ukrepi bodo usmerjeni predvsem na področja naravoslovja in tehničnih ved oz. prednostna področja, določena s Strategijo pametne specializacije. Bolj kakovostno in mednarodno odprto visokošolsko izobraževanje pa bo preko bodočega delovanja visokošolskih diplomantov na trgu dela posredno vplivalo tudi na internacionalizacijo drugih sektorjev družbe, kar je ena od prednostnih usmeritev Strategije pametne specializacije.

Spodbujanje mednarodne mobilnosti je tudi med strateškimi cilji nacionalnega programa visokega šolstva 2011–2020.[163] V njem si je Slovenija med drugim zastavila cilj, da bo do leta 2020 petina diplomantov opravila del svojega študija v tujini ter da bo med visokošolskimi učitelji in sodelavci zaposlenih vsaj 10 % tujih državljanov. Slovenski sistem je dokaj zaprt, z majhnim pretokom oziroma mobilnostjo visokošolskega osebja in študentov med slovenskimi in tujimi visokošolskimi zavodi. Na letni ravni je po podatkih Eurostata v tujini študiralo 2,5 % slovenskih študentov, medtem ko je povprečje na ravni EU-27 3,3 %. V veliki večini držav nemobilni študenti navajajo kot največjo oviro za mobilnost pričakovano dodatno finančno breme zaradi študij v tujini.[164] Po podatkih raziskave Eurostudent tako meni tudi okoli 73 % slovenskih študentov, mobilnih in nemobilnih (EVROŠTUDENT SI 2010). Pri odločitvi za mobilnost ima pomembno vlogo še družinsko ozadje študenta. Podatki namreč kažejo, da je med mobilnimi študenti izredno malo (le 5,6 %) takih z najnižjimi stopnjami izobrazbe staršev (ISCED 0-2). Kljub delnemu financiranju v programskem obdobju 2007–2013 se kaže potreba po nadaljnji podpori raznovrstnim ukrepom za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva. Glede na trenutne finančne razmere, ki dodatno krepijo poglavitne razloge za izjemno nizko mobilnost študentov, je očitno, da bo za uresničitev velikopoteznih ciljev treba finančno podpreti tudi mobilnost študentov, in sicer usmerjeno na ciljno skupino študentov s šibkim socialnoekonomskim položajem, kar je utemeljeno tudi z vidika poročila Eurydice iz leta 2013 Towards a Mobility Scoreboard: Conditions for Learning Abroad in Europe, iz katerega je razvidno, da je Slovenija prejela najnižjo oceno pri kazalniku »podpora za mobilnost za študente s nizkim socialnoekonomskim položajem«.[165] Največji del mobilnosti akademskega osebja poteka preko Programa Erasmus , ki sicer v zadnjih letih narašča, vendar znaša odstotek slovenskih učiteljev in asistentov, udeleženih v programu mobilnosti ERASMUS za poučevanja manj kot 4 % od celotnega števila zaposlenih[166].

UPORABA IKT ZA IZBOLJŠANJE KOMPETENC

Za izboljšanje odzivnosti in kakovosti sistema izobraževanja ter kompetenc je treba nadaljevati uporabo IKT, ki spreminja način poučevanja (inovativne učne metode), učne vsebine in proces ter zahteva visoko razvite digitalne veščine pri vključenih posameznikih in strokovnem osebju ter nove didaktične modele poučevanja, ki bodo bolj vključevali inovativno uporabo IKT pri pouku in učenju ter razvijanju e-vsebin. Prav zato je nujno nadaljevati projekte razvoja e-učbenikov, e-gradiva in inovativnih, z IKT podprtih modelov poučevanja, katerih razvoj se je uspešno začel v finančni perspektivi 2007–2013.[167]

Za učni proces, ki bo temeljil na načelih e-šolske torbe, e-učbenikih, dostopu do oddaljenih virov znanja, digitalnih jezikovnih virih in tehnologijah, na uporabi multimedijskih, spletnih učilnic in poučevanju na daljavo, bodo potrebne zmogljivosti v gigabitnem obsegu.[168] Edina povezovalna infrastruktura, ki bo tudi v prihodnje zadostila učnim procesom, je IKT-infrastruktura, s čimer sledimo digitalni agendi EU oziroma strategiji EU 2020 glede informacijske družbe: hitri in ultrahitri dostop do interneta, zaupanje in varnost.[169] Digitalna opremljenost slovenskih šol je namreč glede na povprečje EU podpovprečna, zato jo je treba izboljšati.[170]

V Sloveniji je kazalnik število učencev/odjemalcev pod povprečjem EU (RS = 7–8, EU = 4–5), prav tako je pod povprečjem kazalnik število učencev/odjemalcev, povezanih z internetom (RS = 11–3,37, EU = 8–20)[171], hkrati pa je manj kot 50 % učiteljev odjemalcev. Zgolj 3 % vzgojno-izobraževalnih zavodov ima dovolj prepustno in varno brezžično omrežje, kar pomeni, da Slovenija zelo zaostaja na tem področju. Trenutno je le pribl. 19 % lokalnih računalniških omrežij na zavodih priključenih na internet s širokopasovno povezavo (osnovno, srednje in višje šolstvo). Vlaganje v razvoj IKT-infrastrukture v vzgojno-izobraževalnih zavodih je eden izmed temeljnih pogojev za razvoj inovativnih

učnih okolij in za zagotavljanje ustreznih kompetenc 21. stoletja, ki so osnovane tudi na pridobivanju in uporabi IKT-veščin.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE V KMETIJSTVU, GOZDARSTVU IN ŽIVILSKI PREDELAVI

Na slovenskih kmetijah prevladujejo gospodarji z osnovno (leta 2010: 37,2 %) oziroma nižjo ali srednjo izobrazbo (leta 2010: 50,6 %), še vedno pa je malo tistih z višjo ali visoko izobrazbo (6,2 %). Primerjava med letoma 2000 in 2010 dokazuje, da se delež gospodarjev, ki imajo srednješolsko ali višjo oziroma visoko izobrazbo, povečuje. Pozitivni premiki so razvidni tudi pri kmetijski izobrazbi gospodarjev, saj se je delež tistih, ki imajo zgolj praktične izkušnje v kmetijstvu, zmanjšal s 83,9 % (leta 2000) na 64,5 % (leta 2010). Opazno pa se je povečal delež tistih, ki imajo opravljene tečaje ali nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) iz kmetijstva, in sicer za 18,5 o. t. na 26,7 %, kar kaže na povečevanje usposobljenosti. Za mlade prevzemnike, podprte v obdobju 2007–2013, je značilna v povprečju višja stopnja dosežene formalne izobrazbe.

Zahtevnost dela v kmetijstvu, živilstvu, gozdarstvu in živilskopredelovalni industriji ter v drugih dejavnostih na podeželju zahteva povečanje usposobljenosti in stalno pridobivanje novega znanja in kompetenc. Kažejo se potrebe po poglabljanju znanja in praktične usposobljenosti, še zlasti iz varovanja okolja, prilagoditve na podnebne spremembe in blažitve njihovih posledic, dobrega počutja živali, trženja itn. Poseben poudarek bo namenjen usposabljanju ciljnih skupin glede biotske raznovrstnosti in zmanjševanju vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda.

Z ukrepom, ki se navezuje na prenos znanja in dejavnosti informiranja, sledimo cilju povečanja usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu. Z omenjenim ukrepom bo med drugim podprto usposabljanje v povezavi z ukrepi ekološkega kmetovanja, kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil in dobrobiti živali. Prenos znanja bo še posebej usmerjen v mlade kmete. Cilj usposabljanja mora biti uporaba pridobljenega znanja v praksi, zato bo posebna pozornost namenjena praktičnim prikazom oziroma t. i. demonstracijskim projektom, v okviru katerih bo zagotovljen prenos znanja iz ukrepa sodelovanje (npr. pilotni projekti, novi proizvodi, inovacije). Eden od pomembnih ciljev usposabljanja je tudi znižanje stopnje napake, to je kršitev in sankcij, ki so v programskem obdobju 2007–2013 povzročile vračila sredstev.

Izobraževanje in usposabljanje v okviru 10. tematskega cilja prispeva tudi k izpolnjevanju ciljev EUSDR pri svetovanju glede vprašanj, povezanih z blažitvijo podnebnih sprememb, spodbujanja uporabe bolj trajnostne energije, izboljšanja konkurenčnosti podeželskih območij in zlasti kmetijstva s spodbujanjem podjetništva na podeželju, podpiranjem inovativnosti in sodelovanjem v kmetijski industriji ter podpiranjem raznovrstnosti gospodarstva na podeželju.

1.1.1.11 Tematski cilj 11: izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi

Vladavina prava je prvi pogoj za delovanje vseh sistemov države in njenih družbenih podsistemov, zlasti gospodarstva, hkrati pa ima povečanje učinkovitosti pravosodnega sistema pomemben protikorupcijski učinek. Pravosodni sistem ima ključni nacionalni in strateški pomen pri varstvu pravic

državljanov, gospodarskega razvoja in blaginje. Z učinkovitejšim pravosodnim sistemom bo Slovenija pomembno vplivala na večjo zaposljivost, doseganje večje rasti in konkurenčnosti gospodarstva, tako pa na večjo blaginjo državljanov, saj bo hitrejše in učinkovitejše reševanje sodnih zadev omogočalo ohranjanje obstoječih delovnih mest in ustvarjalo pozitivno okolje za tuje neposredne naložbe, kar bo vse skupaj zagotavljalo nova delovna mesta in krepilo socialno varnost.

Država mora zagotavljati izvajanje oblasti in javne storitve ter javne dobrine državljanom oziroma svojim prebivalcem, in sicer praviloma vsem pod enakimi pogoji in enako dostopno. Odličnost izvajanja funkcije države in javnega upravljanja je zaveza, ki vpliva na razvoj demokratičnih procesov v družbi, gospodarsko rast in socialno kohezijo vseh njenih prebivalcev.

Vsebine tega tematskega cilja bodo financirane iz sredstev ESS, teritorialno gledano pa bodo sredstva ESS na voljo za celotno Slovenijo. V upravičenih primerih bo za izvajanje sistemskih ukrepov uporabljena možnost izjeme iz člena 13(2) Uredbe EU 1303/2013. Sredstva se bodo delila na podlagi določenih ključev, ki bodo definirani in utemeljeni v OP, v okviru relevantnih prednostnih osi. Potrebe so v obeh kohezijskih regijah velike, vendar se bo zaradi omejenosti sredstev pri delitvi med kohezijskima regijama pri pravosodju uporabil delilni ključ, ki je sorazmeren z razporejenostjo prvostopenjskih sodišč med njima. V kohezijski regiji zahodna Slovenija je 62 %, v kohezijski regiji vzhodna Slovenija pa 38 % vseh prvostopenjskih sodišč. Prenova javne uprave, pa tudi podpora razvoju NVO in krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev se bodo izvajale po vsej Sloveniji z enotnim pristopom za obe kohezijski regiji. Razdelitev sredstev med njiju bo za posamezne vsebine določena v OP, kot na primer pri NVO glede na število že horizontalnih vsebinskih mrež in že vzpostavljenih regijskih stičišč, pri javni upravi pa glede na število prebivalcev.

Prepoznane ključne potrebe v TC 11 za programsko obdobje 2014–2020 so: izboljšanje zakonodajnega okvira, boljše delovanje in povečanje učinkovitosti pravosodnega in upravnega sistema, hitrejše reševanje sporov, izvršb, alternativne oblike reševanja sporov, izboljšanje poslovnih procesov na sodiščih in postopkov zaradi insolventnosti, učinkovito odpravljanje gospodarskega kriminala in korupcije, izboljšanje poslovnega okolja za državljane in podjetja, zmanjšanje administrativnih bremen, dvig preglednosti, kakovosti, odgovornosti in dostopnosti upravnih storitev, vzpostavitev enotnega sistema horizontalnih platform za boljšo interoperabilnost procesov in podatkov, krepitev zmogljivosti NVO za sodelovanje pri pripravi in izvajanju politik ter socialnih partnerjev.

UČINKOVIT PRAVOSODNI SISTEM

V Sloveniji je raven zaupanja v pravno državo in institucije pravosodja nizka, kar izrazito škodi gospodarski tekmovalnosti ter onemogoča nemoten družbeni in gospodarski razvoj. Nezaupanje v pravosodni sistem se kaže tudi v mednarodnih primerjavah konkurenčnosti gospodarstev, pri čemer se Slovenija uvršča vsako leto slabše. V zadnjem poročilu WEF (2013–2014) se Slovenija glede učinkovitosti pravnega okvira pri reševanju sporov med podjetji uvršča na 135. mesto, po oceni neodvisnosti sodstva pa na 76. mesto med 148 državami. Po raziskavi Eurobarometra 385 iz novembra 2013 se Slovenija glede zaupanja v nacionalne pravosodne sisteme uvršča celo na zadnje, 28. mesto med vsemi državami članicami. Tovrstne ocene so poleg domačega okolja pomembne tudi v mednarodnem gospodarskem okolju, predvsem v privabljanju tujih neposrednih naložb. Pravosodje kot sistem je po svoji naravi nagnjeno k monolitnosti in rigidnosti, saj so za skoraj vse vidike njegovega delovanja veljajo togi normativni okviri. Vendar nas slabe izkušnje iz preteklosti učijo, da učinkovitost pravosodja ne sme temeljiti le na spremembi normativnih okvirov in normativov.[172] V Sloveniji smo tako prepoznali strukturno brezno med delovanjem pravosodnega sistema in realnega gospodarstva, saj se poslovni subjekti z delovanjem in družbenim pomenom organov pravosodja

praviloma srečajo šele, ko je prepozno (npr. ko je podjetje že v težavah). Dvig zaupanja v pravno državo se bo zagotovil z ukrepi za optimizacijo sistemskih funkcij delovanja pravosodja (kurativna raven) in preprečevalnimi ukrepi (npr. izpopolnitev ukrepov alternativnega reševanja sporov).

Povprečen slovenski sodnik, zlasti na prvi stopnji, praviloma pokriva več kot eno pravno področje, kar je nujno za zagotavljanje prožnosti sistema glede na pripad novih zadev. V skladu s področno strategijo ravnanja s človeškimi viri[173] se bo zagotovil dvig kompetenc za pravosodne funkcionarje in pripadajoče podporno osebje, tako pa optimizacija izkoristka njihovega intelektualnega kapitala. Za učinkovitejši pravosodni sistem pa bo Slovenija prednostno vlagala v področja, povezana s pospešitvijo postopkov reševanja pravosodnih zadev za razbremenitev funkcionarjev (triaža,) in področja, namenjena optimizaciji mreže pravosodnih organov in mobilnosti funkcionarjev in osebja. V pravosodju kot v vsakem kompleksnem sistemu, katerem so udeleženi različni akterji in deležniki v različnih vlogah in soodvisnostih, je oteženo prepoznavanje vzrokov anomalij, njihovo merjenje in zato tudi načrtovanje konkretnih ukrepov za njihovo učinkovito in trajnostno odpravo. Slovenija bo po zgledu dobrih praks nekaterih držav članic, ki so podobne mehanizme že sprejele in jih izvajajo (npr. Nemčija in Avstrija), vlagala v vzpostavitev sistemskih rešitev prepoznavanja ozkih grl pri posameznih pravosodnih organih in v načrtovanje ukrepov za učinkovitejše delovanje pravosodnega sistema.

Konkurenčnost med slovenskimi podjetji je močno obremenjena tudi zaradi sedanje kulture reševanja gospodarskih sporov. MSP, med katera v Sloveniji spada več kot 95 % vseh gospodarskih subjektov na trgu, so zelo odvisna od ažurnosti denarnega toka, ki je lahko ob sodnem sporu zelo upočasnjen. Zato je zelo pomembno, da se zagotovijo učinkoviti mehanizmi za hitrejše reševanje sporov tudi v času, ko ti še ne prestopijo sodnih duri. V programskem obdobju 2007–2013 je pravosodje podpiralo ukrepe alternativnega reševanja sporov za splošni segment prebivalstva – za negospodarske spore: civilne, pravdne, družinske. V finančni perspektivi 2014–2020 pa bodo ukrepi usmerjeni v alternativne metode reševanja sporov med gospodarskimi subjekti.

INSOLVENTNOST IN FINANČNO PRESTRUKTURIRANJE

Pomemben dejavnik slabšanja konkurenčnosti gospodarstva v Sloveniji so dolgotrajni in neučinkoviti postopki zaradi insolventnosti. Stečajni postopki in postopki prisilne poravnave so zapleteni in nenaklonjeni poslovnemu okolju, zlasti kar se tiče segmenta MSP in mikropodjetij. To je prepoznala tudi Komisija, ki je na tej podlagi v svojem zadnjem priporočilu v zvezi z nacionalnim reformnim programom poudarila, da naj Slovenija izboljša izvajanje postopkov zaradi insolventnosti v gospodarskih družbah ter delovanje mehanizmov sodnega in izvensodnega reševanja sporov, vključno s hitrim reševanjem sodnih zadev v zvezi s stečajnimi postopki, ki čakajo na obravnavo, da bo vrednost izterjanih sredstev čim višja in da se bo spodbudilo učinkovito reševanje slabih posojil.[174] Prednostna področja vlaganja za hitrejše in učinkovitejše postopke zaradi insolventnosti in sistemske razdolžitve bodo tako usmerjena v izboljšanje poslovnih procesov na sodiščih in informacijsko podporo poslovnih procesov reševanja civilnih in gospodarskih pravdnih zadev ter v usposabljanje pravosodnih funkcionarjev in drugega osebja v pravosodnem sistemu. Navedeno je v skladu z izrecnim priporočilom CSR 9, ki Sloveniji nalaga izboljšanje izvajanja postopkov zaradi insolventnosti v gospodarskih družbah in sodne poravnave.

CIVILNI IN GOSPODARSKI POSTOPKI TER POSTOPKI IZVRŠBE

Bistvena ovira za poslovno dejavnost in izkoristek razvojnih možnosti podjetij je tudi počasnost reševanja postopkov v civilnih in gospodarskih postopkih ter postopkih izvršbe, ki hkrati zmanjšuje privlačnost Slovenije za tuje neposredne naložbe.[175] Zato bo Slovenija za učinkovitejšo izvršbo prednostno vlagala v izboljšanje reševanja izvršilnih zadev v postopkih neposredno na sodišču in tistih pri izvršiteljih, z izbranim orodjem za hitrejšo izvršbo, organizacijskimi ukrepi in usmerjenimi informatizacijskimi rešitvami za odpravo ozkih grl celotnega izvršilnega postopka. Komplementarno se bo podpiralo tudi usposabljanje vseh deležnikov, vključenih v izvajanje izvršilnega postopka. Na podoben način se bo zagotavljala večja učinkovitost na področju reševanja civilnih in gospodarskih pravdnih postopkov. Navedeno je v skladu z izrecnim priporočilom CSR 6, ki Sloveniji izrecno nalaga skrajšanje pričakovanih časov trajanja sodnih postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter zmanjševanja števila nerešenih sodnih zadev, s poudarkom na reševanju izvršilnih zadev.

GOSPODARSKI KRIMINAL IN KORUPCIJA

Slabša učinkovitost pregona gospodarskega kriminala in kaznivih dejanj s področja korupcije pomembno prispeva k zniževanju zaupanja v delovanje slovenskega pravosodnega sistema, kar odvrača tudi tuje vlagatelje, ki so ključni za zagon gospodarstva.[176] Poslabševanje stanja glede korupcije v Sloveniji potrjujejo tudi izsledki raziskave Indeks zaznavanja korupcije, ki jo izvaja nevladna organizacija Transparency International. V letu 2013 se je Slovenija uvrstila na 43. mesto med 177 proučevanimi državami oziroma na 20. mesto med državami članicami Evropske unije.[177] Država bo zagotovila odkrivanje in učinkovit pregon gospodarskega kriminala in korupcije v vseh mogočih oblikah, saj ti pojavi bistveno izkrivljajo naravno konkurenco med podjetji (splošna in posebna preventivna dejavnost). Premoženje nezakonitega izvora, torej tista korist na trgu, ki ni bila pridobljena s konkurenčnim bojem in maksimiranjem koristi za končnega uporabnika dobrin in storitev na trgu, prav tako izkrivlja konkurenco ter zavira zdravo in vzdržno rast gospodarstva. Zato bo Slovenija povečala učinkovitost mehanizmov za odvzem premoženja nezakonitega izvora. Učinkovitega pregona najhujših oblik gospodarskega kriminala in korupcije se bo Slovenija lotila z mehanizmi za izboljšanje zakonodajnih in organizacijskih struktur, vlaganjem v razvoj človeških virov na širšem področju pregona gospodarskega kriminala in vlaganjem v večjo povezljivost informacijskih sistemov.

KAKOVOST V JAVNI UPRAVI

Ključna dejavnika, ki vplivata na podjetništvo, sta tudi neučinkovita javna uprava in korupcija. Slovenija je v letu 2014 zopet nazadovala pri mednarodnih kazalnikih – 55. mesto na lestvici mednarodne konkurenčnosti držav IMD[178], 56. mesto za globalno konkurenčnost – WEF 2013[179].

V javni upravi bo Slovenija skladno s Priporočili Sveta EU[180] nadaljevala ukrepe in dejavnosti za povečanje preglednosti in odgovornosti ter uvedbo zunanjega ocenjevanja uspešnosti in postopkov za nadzor kakovosti. Na tem področju še ni sistemsko vpeljan celovit sistem menedžmenta kakovosti, spremljanja merljivih ciljev ter uspešnosti delovanja preko procesnih kazalnikov. Vpeljava sistemov kakovosti v upravnih organih z uporabo modela CAF in rednega sistematičnega samoocenjevanja[181] poteka že od leta 2002, vendar pa je razširjenost uporabe še vedno na razmeroma nizki ravni in prevladuje med upravnimi enotami, ne pa med ministrstvi in vladnimi službami. Sistem zunanjega

ocenjevanja kakovosti delovanja upravnih organov še ni zaživel, čeprav je bilo uspešno izvedenih nekaj pilotnih projektov v letih 2006–2008. Vpeljano bo orodje menedžmenta kakovosti za spremljanje delovanja, spodbujanje stalnih izboljšav, sistem merljivih ciljev, spremljanje poslovanja s procesnimi kazalniki in sistem zunanjega ocenjevanja uspešnosti delovanja upravnih organov (predvsem model CAF – *Common Assessment Framework)*. Vzpostavljena bo enotna informacijska platforma za sistemsko podporo vodenju kakovosti, poenotenje temeljnih ciljev, načel in načinov dela, vzpostavil se bo tudi forum za izmenjavo strokovnih stališč, dobrih praks in primerjalnega učenja.

Skladno z načeli »vse na enem mestu«, »samo enkrat« in »pomisli najprej na male« je treba posodobiti in uskladiti delovanje inšpekcijskih služb. Za dosego omenjenega cilja bo vzpostavljen enoten informacijski sistem, ki bo državnim organom (inšpekcijskim službam) omogočal zajetje in ponovno uporabo informacij, ki jih posamezen poslovni subjekt sporoča/poroča državnim organom. Podatki o opravljenih nadzorih in ugotovljenih nepravilnostih v zadnjih petih letih bodo po posameznih poslovnih subjektih celovito zajeti z vidika katere koli inšpekcijske službe. Skladno z zakonodajo[182] bo v celoti izpolnjena izključna elektronska izmenjava dokumentov in podatkov v državni upravi, ki bo vplivala na učinkovitost državnih organov, kakovost nadzorov in konkurenčno sposobnost poslovnih subjektov.

V javni upravi bo Slovenija skladno s Priporočili Sveta EU[183] in na podlagi Programa Vlade RS za preprečevanje korupcije[184] nadaljevala z ukrepi in dejavnostmi za dvig integritete in preprečevanje korupcije. Poleg izboljšanja zakonodajnega okvira bo delovanje usmerjeno predvsem v ukrepe za preprečevanje korupcije, večjo preglednost in odgovornost ter omejevanje korupcijskih tveganj, upoštevajoč pri tem mehanizme za ocenjevanje in nadzor kakovosti, z optimizacijo procesov in uporabo sodobnega IKT-orodja (npr. informatizacija registra tveganj), pri čemer bo na tem področju okrepljeno sodelovanje s Komisijo za preprečevanje korupcije.

ČLOVEŠKI VIRI V JAVNI UPRAVI

Na potrebo po izboljšanju učinkovitosti javne uprave in institucionalnih zmogljivosti na vseh ravneh, tako na državni kot lokalni ravni, tudi v delu, ki ga mora prispevati učinkovito upravljanje človeških virov, opozarjata Evropska komisija in OECD.[185] Slovenija bo zato začela posodabljati sistem kadrovskega upravljanja z vzpostavitvijo enotnega informacijskega sistema za upravljanje človeških virov in strateško načrtovanje v organih državne uprave, ki bo omogočal poenostavitev kadrovskih postopkov in hitrejše prilagajanje spremembam na kadrovskem področju ter dajal podporo vodenju, odločanju in strateškemu načrtovanju. Pomemben del te posodobitve bo tudi vzpostavitev kompetenčnega modela v javni upravi in usposobitev presojevalcev kompetenc, kar bo pripomoglo k boljšemu izkoriščanju znanja in sposobnosti javnih uslužbencev, prepoznavi potreb po usposabljanju in posledično k oblikovanju učinkovite, moderne in cenejše uprave. OECD opozarja tudi, da mora osrednja javna uprava imeti zmogljivosti, ki se zahtevajo za izvajanje strategije, in sicer od učinkovitega vodenja do ustreznega znanja in veščin ter kompetenc zaposlenih v osrednji javni upravi. Človeški viri dajejo podporni okvir za opravljanje upravnih nalog, zato OECD poudarja nujnost strateškega pristopa pri upravljanju človeških virov, še posebno glede prožnosti in plačnega sistema, zato bo Slovenija na ravni celotne javne uprave vpeljala prenovljen sistem upravljanja človeških virov in ustreznega nagrajevanja. Na ključnih področjih menedžmenta, npr. strateški in projektni menedžment, javno naročanje ipd., bo zato Slovenija okrepila usposabljanje z uvedbo novih programov, povečanjem števila vključenih v usposabljanje in okrepljenim sodelovanjem z akademskim okoljem. Uvedeno bo tudi različno strokovno usposabljanje, namenjeno potrebam posameznih skupin delovnih mest oziroma izvajanju posameznih nalog uprave. Z vsemi okrepljenimi dejavnostmi menedžmenta človeških virov in usmerjenega usposabljanja javnih uslužbencev na vseh ravneh oblasti bo Slovenija dosegla dolgoročne učinke, ki se bodo pokazali v kakovostnejših javnih

storitvah. V finančni perspektivi 2007–2013 ukrepi za razvoj menedžmenta človeških virov v javni upravi niso bili zajeti, kar kaže na nujnost njihove izvedbe v Sloveniji v obdobju 2014–2020.

ZAKONODAJA, DEREGULACIJA IN UPRAVNI POSTOPKI

Evropska komisija[186] ugotavlja, da je obremenjujoče zakonodajno okolje eden težjih izzivov Slovenije, ki ovira konkurenčnost na domačem in tujih trgih. Program ukrepov za odpravo zakonodajnih ovir se v Sloveniji s sredstvi ESS sistematično sicer izvaja že od leta 2009 in prinaša pomembne rezultate pri poenostavitvah poslovnega okolja, vendar se je za zagotovitev prijaznega in spodbudnega okolja za podjetnike ter dvig njihove konkurenčnosti treba še intenzivneje lotiti uresničevanja ključnih ukrepov. Od 414 sprejetih ukrepov na podlagi programa odprave administrativnih ovir jih je bilo do konca aprila 2014 izvedenih 278, uresničuje pa se jih dodatnih 51, skupaj torej 80 %. S ciljem odprave administrativnih ovir, izboljšanja konkurenčnosti gospodarstva ter krepitve in zaupanja v pravno državo je bil pripravljen tudi Enotni dokument za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti, ki ga je Vlada RS sprejela 3. oktobra 2013 in ga dopolnila 16. januarja letos z dodatnimi ukrepi, s katerimi naj se razbremenijo poslovni subjekti, v višini 360 mio. EUR letno. Skupaj je v Enotni dokument vključenih 262 ukrepov s 16 področij, do konca aprila 2014 je bilo izvedenih 64 ukrepov, 104 se jih še uresničuje. Ne glede na samo izvedbo je ugotovljeno, da je treba delom nadaljevati še intenzivneje in Enotni dokument v prihodnjih letih sproti dopolnjevati s ključnimi ukrepi za zniževanje zakonodajnih bremen v višini 5 % letno do 2020.

Med glavnimi ovirami za poslovanje podjetij v Sloveniji so še vedno neučinkovita državna uprava, omejen dostop do financiranja in delovnopravna zakonodaja (WEF, IMD, Doing Business), zato bo Slovenija skladno s priporočili Evropske komisije nadaljevala prizadevanje za poenostavitev pogojev za vstop na trg, da se vzpostavi učinkovito delovanje notranjega trga ter uvede modra deregulacija dejavnosti, storitev in poklicev za dvig zaposlitvenih možnosti, samozaposlovanja, mobilnosti in prožnosti delovne sile na evropskem trgu. Projekt EKT za prenovo regulacij poklicev in dejavnosti, t. i. vstopnih pogojev, v Sloveniji intenzivno poteka od leta 2010. Glavni cilj in namen projekta je uresničitev ciljev storitvene in poklicne direktive ter izdelava popisa, objave in predstavitve pogojev za opravljanje reguliranih dejavnosti in poklicev ter vzpostavitev sistema za pridobivanje dovoljenj na daljavo (e-postopki) za domače in tuje ponudnike. Projekt vsebuje pet sklopov, skupina je od prvih dveh sklopov pregledala 107 predpisov in 193 reguliranih dejavnosti (vključno s poklici in storitvami) ter predlagala resorjem 79 ukrepov. V dveh letih se je naredil bistveni premik samo pri obrteh. V letu 2012 je bilo reguliranih 323 poklicev, s predlaganimi ukrepi za deregulacijo na tem področju smo število zmanjšali na 262. Na podlagi že popisanih in objavljenih sklopov dejavnosti je ugotovljeno, da je število regulacij močno nad povprečjem EU, zato je potrebno intenzivno nadaljevati s projektom ter izvesti dodatne primerjalne analize posameznih regulacij vstopnih pogojev, ki bodo podlaga za implementacijo ukrepov (pripravo novih predpisov) in s tem deregulacijo preko akcijskega načrta za odpravo administrativnih ovir. Poleg deregulacije in poenostavitve postopkov, bodo izvedeni postopki standardizacije in drugi ukrepi za dokončno izvedbo e-postopkov ter uporabniku prijazno nadgradnjo portalov.

Pri prenovi obstoječe zakonodaje bo Slovenija namenila še večjo pozornost sprejemanju boljših predpisov z doslednim izvajanjem presoje posledic za zagotavljanje zakonitosti, pravne varnosti, preglednosti, predvidljivosti, odzivnosti, usmerjenosti v uporabnika in posodobitev upravnega procesnega prava. V prihodnjih letih bo tako pozornost usmerjena v pripravo t. i. e-predpisov, katerih osrednji cilj je boljša priprava predpisov z vključitvijo elektronskih modulov, presoje učinkov (med drugim oziroma prednostno presoje učinkov predpisov na gospodarstvo (preizkus SME).

POVEZLJIVOST, PREGLEDNOST IN ODPRTI PODATKI

Slovenija bo v obdobju 2014–2020 zagotovila enoten sistem horizontalnih platform za boljšo interoperabilnost procesov in podatkov, ki bo s svojimi skupnimi gradniki in funkcijami pospeševal prilagoditev in priključitev posameznih resornih sistemov, da bi v skladu z zahtevami Direktive o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja (spremembe iz 2013)[187] zagotovila kakovostne in sveže podatke organov javnega sektorja za ponovno uporabo. Spodbujanje proaktivnega odpiranja podatkov in njihove ponovne uporabe z vzpostavitvijo oziroma nadgradnjo ustreznih registrov in spletnih programov ter zagotavljanje konkretnih tehničnih možnosti, pa tudi ozaveščanje in izobraževanje v javnem in zasebnem sektorju bo prineslo tudi boljši nadzor javnosti nad delovanjem javnega sektorja, odprlo nove poslovne priložnosti, ustvarjalo novo vrednost in delovna mesta, izboljšalo čezmejno povezljivost, olajšalo delovanje notranjega trga in pripomoglo h konkurenčnosti države. Zaradi preglednosti in odprtih podatkov se bo spodbujala vzpostavitev oziroma nadgradnja registrov in spletnih programov iz Zakona o dostopu do informacij javnega značaja.[188]

V obdobju 2007–2013 so bile ustvarjene temeljne sestavine centralnega povezljivega sistema za izvajanje elektronskih podatkovnih poizvedb v javni upravi (G2G), razviti in prenovljeni so bili nekateri informacijski sistemi in podsistemi za dejansko vzpostavitev te izmenjave, še zlasti za konkretne potrebe e-sociale, vzpostavljena pa je bila tudi osnovna platforma za objavljanje odprtih podatkov skupaj z drugimi povezljivimi izdelki. Ker so bili osnovni registri v državi praviloma vzpostavljeni že pred opredelitvijo semantičnih standardov EU (angl. *core vocabularies*), se podatki hranijo v neenotni in težko povezljivi obliki. Za vzpostavitev sistema za visoko avtomatizirano in zanesljivo objavo kakovostnih podatkov iz temeljnih evidenc v odprtih formatih je potrebna (1) konsolidacija v smislu tehničnega in vsebinskega poenotenja zalednih informacijskih sistemov in (2) nadgradnja platforme za objavljanje odprtih podatkov, ki bo podpirala operacije *real-time big-data*. Opisana konsolidacija in nadgradnja sta prvi pogoj za vključitev v svetovno omrežje povezanih odprtih podatkov (LOD).

Pri razvoju novih gradnikov za tehnično, semantično in organizacijsko povezljivost so bili v obdobju 2007–2013 razviti gradniki za izvajanje elektronskih poizvedb (angl. *pull*), v obdobju 2014–2020 pa je predviden razvoj gradnikov za elektronsko pošiljanje podatkov (angl. *push*) in razvoj novih skupnih gradnikov za avtentikacijo, e-podpis, e-vročanje, e-dokumente do 2018 skladno z novo EU zakonodajo[189], [190]. Predvidena je tudi korenita konceptualna nadgradnja obstoječega portala e-uprava, ki bo prinesla pomembno funkcionalno nadgradnjo obstoječih mehanizmov e-uprave v smislu aktivnega sodelovanja uporabnikov (angl. *co-creation, co-production*) pri dajanju prednosti, načrtovanju, preizkušanju in izpopolnjevanju novih e-storitev. Zagotovljeni bodo tudi mehanizmi za združevanje po API, tako da bo mogoče združevanje z institucijami javne uprave in z informacijskimi sistemi zunaj javne uprave. Storitve in funkcionalnosti e-uprave bodo tako lahko prikazane in v novih okvirih ponujene tudi na drugih portalih – npr. različnih portalih nevladnih organizacij ali združenj uporabnikov. Na skupnih gradnikih in povezljivosti bo osnovana tudi vzpostavitev enotnega registra poslovnih in korupcijskih tveganj v javni upravi.

Razvoj novih e-storitev (tudi odprtokodnih), zagotavljanje standardov, povezovanje po enotni storitveni platformi in ustvarjanje dobrih danosti za obsežnejše inovacije bodo Slovenijo znova postavile med vodilne ponudnice e-storitev v javni upravi in širše. Skupna podatkovna in poslovna platforma na načelih oblačnega računalništva zaradi bistveno večje standardizacije podatkovnega storitvenega sloja, ponovne uporabe, funkcionalnosti in racionalizacije bistveno zniža stroške razvoja. Na podlagi analiz in pridobljenih dokumentacij iz predhodnega obdobja bomo v novi perspektivi zagotovili dokončno postavitev državnega računalniškega oblaka in dejavnosti, ki jih omogoča,

dopolnili z zagotovitvijo dodatnih konceptov, in sicer hibridnega računalniškega oblaka in inovativnega razvojnega oblaka.

Horizontalne sistemske infrastrukturne rešitve, ki pokrivajo celotni javni sektor, se bodo uresničevale s tematskim ciljem 11, e-rešitve v okviru podpore posameznim vsebinskim ukrepom pa z drugimi tematskimi cilji.

NEVLADNE ORGANIZACIJE

Ugotavljamo, da v Sloveniji kljub velikemu številu nevladnih organizacij in čeprav je vsak drugi državljan član vsaj ene nevladne organizacije, NVO svojih zmogljivosti v zagovorništvu/civilnem dialogu ter izvajanju in inoviranju storitev ne uresničujejo polno. Konec leta 2012 je bilo po podatkih AJPES v Sloveniji 23.093 nevladnih organizacij, med katerimi pa jih je bilo aktivnih le 5,92 %[191]. 94,57 % anketiranih nevladnih organizacij je pri vrednotenju izvajanja finančne perspektive 2007–2013 med petimi najbolj problematičnimi in ovirajočimi vzroki za njihovo delovanje opozorilo na pomanjkanje finančnih sredstev, 75 % na neustrezno in nedodelano zakonodajo, 69,2 % na pomanjkanje informacij, 66,3 % na premajhno povezanost NVO in 50,91 % na pomanjkanje ustrezne infrastrukture. Vrednotenje je tudi pokazalo, da NVO le redko prijavljajo svoje projekte na razpise, razen razpisov občin ali Vlade RS.

Spremljanje izvajanja projektov NVO sicer kaže, da je bil z ukrepi finančne perspektive 2007–2013 dosežen napredek pri zagotavljanju horizontalnega in regionalnega podpornega okolja NVO, vendar je krepitev njihovih zmogljivosti še naprej pomembna. Analiza je tudi pokazala, da se večje NVO obračajo bolj k horizontalni in vsebinskim mrežam na državni ravni, manjše pa k regionalnim stičiščem. Slednje je treba upoštevati ob načrtovanju ukrepov v prihajajoči finančni perspektivi. V luči novih izzivov in s tem povezanimi novimi reformnimi ukrepi, ki zadevajo tudi povečanje učinkovitosti javne uprave (na primer prehod z institucionalnih storitev na skupnostne oblike storitev), pa bo treba kompetence NVO še razvijati.

Slovenija bo zato podpirala razvoj ugodnega sistemskega/podpornega okolja za spodbujanje krepitve zmogljivosti in dvig kakovosti delovanja nevladnih organizacij, predvsem za tvorno sodelovanje v civilnem dialogu, za zagovorništvo, za prevzemanje in izvajanje javnih storitev ter spodbujanje razvoja socialnih inovacij.

SOCIALNI PARTNERJI

Socialni dialog lahko opredelimo kot družbeno in institucionalno podporo za vsakdanje posvetovanje med delodajalci in sindikati o socialni in ekonomski politiki. V Evropski uniji je leta 1989 postal socialni dialog posvetovalni proces med menedžmentom in predstavniki delavcev ter pomeni središče ekonomskega in socialnega upravljanja v Evropi. Poleg zmanjševanja plačnih neenakosti, manjše razlike v plačilu med ženskami in moškimi ter nižje stopnje zaposlenih revnih socialni dialog prispeva k dvigu ravni delovnih razmer, konkurenčnosti in socialne kohezije. Učinkovit, razvijajoč in močan socialni dialog, ki ga vodijo socialni partnerji (sindikati in delodajalske organizacije/delodajalci), pa opravlja ključno funkcijo demokratizacije. Zaostajanje razvoja industrijskih odnosov in socialnega dialoga na državni, sektorski, regijski, lokalni in podjetniški ravni v praksi je predvsem posledica slabe informiranosti na trgu dela, ki zahteva nove pristope pri organizaciji dela, upravljanju starosti, zaščiti delavcev migrantov, karierni orientaciji, prilagajanju delovnega procesa, prestrukturiranju podjetij,

obvladovanju zdravstvenih tveganj na delovnih mestih, uveljavljanju družbe znanja, podjetništva, vajeništva in pripravništva ter medgeneracijskem prenosu znanja.

S tematskim ciljem 11 se bo spodbujala krepitev zmogljivosti socialnih parterjev na državni in regionalni ravni z izboljšanjem socialnega dialoga, izobraževanjem, usposabljanjem, izmenjavo izkušenj, izvajanjem študij in analiz socialnega dialoga in industrijskih odnosov, publicistično dejavnostjo, spodbujanjem sodelovanja z zasebnim sektorjem in nevladnimi organizacijami ter javnimi institucijami. Spodbujalo se bo tudi prizadevanje za soupravljanje, varnost in zdravje pri delu, ozaveščanje o zakonodaji in vzpostavitev centrov socialnih partnerjev za mirno reševanje sporov. Cilj podpore socialnim partnerjem je na eni strani informiranje delojemalcev pri vstopu na trg dela in njihovem nadaljnjem razvoju, na drugi strani pa njihova aktivnejša vloga pri nadaljnjem razvoju trga dela, tako v posvetovalnem procesu s pripravljalci zakonodaje kot tudi z delodajalci. ki mora upoštevati trenutne razmere in posebne skupine, kot so mladi, starejši, ženske.

1.2. Povzetek predhodnega vrednotenja programov ali ključnih ugotovitev predhodnega vrednotenja partnerskega sporazuma, kadar slednje vrednotenje država članica opravi na lastno pobudo

1.2 Povzetek analize predhodnih vrednotenj

Za partnerski sporazum posebno predhodno vrednotenje ne bo izvedeno, temveč bo pripravljen povzetek analize predhodnih vrednotenj vseh treh operativnih programov, ki se pripravljajo za Slovenijo.

Končno poročilo **Predhodnega vrednotenja operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020** (v nadaljevanju: OP EKP 2014-2020) je bilo pripravljeno 30. julija 2014.

Namen predhodnega vrednotenja je izboljšanje kakovosti programiranja glede njegove učinkovitosti, uspešnosti, ustreznosti in sinergije učinkov.

Ključne ugotovitve predhodnega vrednotenja OP EKP 2014-2020, verzija 24. april 2014 so:

Prispevek k Strategiji EU 2020: Dosežena je najvišja možna skladnost, cilji OP po posameznih področjih vlaganj so povsem usklajeni s cilji EU 2020. Področja vlaganj prispevajo k vsem petim ciljem EU 2020. Ocena priporoča dodelavo hierarhije področij vlaganj ter podrobnejšo opredelitev njihove medsebojne komplementarnosti in skupnega prispevka k doseganju posameznega cilja EU 2020. Dosežena je visoka skladnost prispevka OP k PS in skupnemu strateškemu okvirju za obdobje 2014–2020, k Stališčem služb Komisije o pripravi sporazuma o partnerstvu in programov v Sloveniji za obdobje 2014-2020, k Strategiji pametne specializacije in DRPi. Zadovoljiva je skladnost prispevka k SRS, NRP, Obzorja 2020 in Strategije vključevanja Romov. Skladnost je šibka do usmeritev Priporočil sveta, zaradi zamujanja strukturnih reform v Sloveniji, ter Poročila o dodani vrednosti makroregionalnih strategij. Za zagotavljanje večje zunanje skladnosti s ključnimi strateškimi in programskimi dokumenti na nacionalni in EU ravni vrednotenje se naj bolj poudarjeno vključi ranljive

skupine (predvsem v okviru osme, devete in desete prednostne osi). Regionalni kontekst v OP naj se upošteva tako, da se pri regionalno občutljivih prednostnih oseh pripravi regionalno specifične ukrepe. Pri regionalno neobčutljivih oseh naj se upošteva enotni pristop na nacionalni ravni.

Notranja skladnost predlaganega programa ali dejavnosti ter njeno razmerje z drugimi ustreznimi instrumenti je zadovoljiva. Skladnost med prednostnimi usmeritvami OP še ne zagotavlja celostnih učinkov OP, ki so v ospredju tako po namenu nosilcev programa kot uporabnikov. OP v manjši meri upošteva stranske učinke predvidenih ukrepov. Konsistentnost povezav med opredelitvami OP je mogoče izboljšati. Povezave med specifičnimi cilji za vsako prednostno os so večinoma ustrezne. Povezave med specifičnimi cilji različnih prednostnih osi so očitne in večinoma niso šibke, vendar prevedbe prioritet v cilje večkrat niso dovolj konsistentne.

Usklajenost dodeljevanja proračunskih virov s cilji programa: upoštevana je s pogajanji o večletnem finančnem okvirju dogovorjena alokacija sredstev na obe regiji (Vzhodna in Zahodna Slovenija) ter alokacija med posameznimi skladi za izvajanje kohezijske politike (ESRR, ESS, KS), kakor tudi horizontalne usmeritve, dogovorjene na ravni EU za programiranje kohezijskih sredstev.

Ustreznost in jasnost predlaganih kazalnikov programov: kazalniki so po tematskih področjih določeni, opredeljeni so njihovi viri, merska enota, regionalna usmerjenost, za kazalnike rezultata tudi pogostnost poročanja. Opredeljene so njihove izhodiščne in ciljne vrednosti. Nabor predlaganih programskih kazalnikov na tematskih področjih 1-6 je primeren. Ocena priporoča razširitev nabora kazalnikov za tematsko področje 7, preoblikovanje absolutnih kazalcev v relativne za tematska področja 8-10, ter vsebinsko revizijo kazalnikov za tematsko področje 11.

Prispevek predvidenih učinkov k rezultatom: Dodatno je treba pojasniti izbor ukrepov za realizacijo ciljev. Posebne potrebe področij in specifičnih uporabnikov bodo sicer lahko z ukrepi OP spregledane in zapostavljene, dokler ostajajo njegovi cilji kvalitativno splošni ali ker ostajajo opredelitve ciljnih skupin preveč ohlapne. Za uspešno spremljanje realizacije zastavljenih projektov je nujna večja kvantifikacija zastavljenih ciljev.

Realnost številčno ovrednotenih ciljnih vrednosti ob upoštevanju predvidene podpore iz skladov ESI: izhodiščne in ciljne vrednosti kazalcev so po vseh tematskih področjih kvantificirane v skladu z veljavnimi sektorskimi strategijami.

Zadostnost človeških virov in administrativne usposobljenosti za upravljanje programa: večini prepoznanih slabosti glede administrativne usposobljenosti se posvečajo ukrepi Tehnične pomoči. Vrednotenje priporoča, da naj se določijo po ustaljeni programski logiki, tako kot za prednostne naložbe: analiza problemov, določitev potrebe, cilji ukrepov, opredelitev dejavnosti in nazadnje napoved predvidenih učinkov, glede na potrebe.

Ustreznost postopkov za spremljanje programa in zbiranje podatkov, potrebnih za vrednotenja: javno dostopne institucionalne baze podatkov so primerni viri podatkov. Postopki za spremljanje programa so ustrezni, če bo transparentno predstavljena metodologija zajemanja tovrstnih podatkov in če bodo podatki dostopni javnosti. Vrednotenje naj poleg ocene doseganja učinkov (realizacije, rezultatov in vplivov na širšo družbo), ustreznosti, skladnosti in trajnosti vključi še kriterij sinergije (ocena horizontalnih vplivov).

Ustreznost načrtovanih ukrepov za spodbujanje trajnostnega razvoja, enakih možnosti in nediskriminacije ter enakosti med moškimi in ženskami so načeloma vključeni na vseh relevantnih področjih. Kjer so učinki posredni, morebitni posredni učinki niso vedno zajeti.

Usmeritve in omilitveni ukrepi Okoljskega poročila:

Gradivo za okoljsko poročilo je bilo poslano Ministrstvu za kmetijstvo in okolje v skladu z zahtevami. Po manjših dopolnitvah dokumenta se je 7. marca 2014 začela njegova javna razgrnitev, v sklopu katere je bila 20. marca 2014 tudi javna predstavitev.

Okoljsko poročilo je bilo pripravljeno za različico Operativnega programa iz 24. aprila 2014 in prepoznava, da dokument načeloma ugodno vpliva na doseganje okoljskih ciljev. Glede na predhodno različico operativnega programa so smiselno že upoštevane ključne usmeritve oziroma omilitveni ukrepi, ki so jih izvajalci predlagali v prvem poročilu. V končnem okoljskem poročilu so izvajalci predlagali dodatne omilitvene ukrepe oziroma usmeritve v delih besedila, ki so bili v OP vneseni na novo oziroma v niso bili ustrezno upoštevani. Ključne dodatne pripombe in predlogi omilitvenih ukrepov so se nanašali na novo prednostno os (2), ki je v prvi različici ni bilo, dodatne dopolnitve pa so se nanašale predvsem na prednostne osi 4, 6 in 7. Za prednostno os 2 se je bistvena pripomba nanašala na umeščanje širokopasovnih sistemov, pri čemer je bilo pripravljavcu naloženo, da mora imeti prednost umeščanje ob že obstoječe infrastrukturne vode. Za prednostno os 4 so se pripombe nanašale vključitev dodatnih kriterijev za izbor ukrepov za področje učinkovite rabe energije in pa na dejstvo, da obseg energetske rabe lesne biomase ne sme ogroziti drugih ekostisemskih funkcij gozda. Splošne omilitvene ukrepe je bilo treba upoštevati tudi še pri prednostni naložbi za obnovljive vire, predvsem zaradi možnega financiranja mHE in vetrnih elektrarn. Prednostni naložbi za trajnostno mobilnost so se omilitveni ukrepi nanašali predvsem na kakovost zraka. Tako kot pri prednostni osi 2, je bila tudi pri prednostni osi 6 predlagana usmeritev, da se novo infrastrukturo za vodooskrbo umešča ob že obstoječe vode. Dopolnitve so bile upoštevane tudi pri prednostni naložbi za področje biotske raznovrstnosti, predvsem v povezavi z režimom osvetljevanja na varovanih območjih. Dve usmeritvi sta bili predlagani tudi za prednostno naložbo, ki se nanaša na urbani razvoj in sicer z vidika zagotavljanja primernosti javne razsvetljave in zmanjševanja ravni hrupa v mestih. Z vidika kakovosti zraka so bili predlagani tudi dodatni omilitveni ukrepi za prednostno os 7, ki so bili smiselno upoštevani glede na vsebino ukrepov. Vključena je bila tudi dodatna dikcija zaradi zmanjševanja negativnega vpliva na biotsko raznovrstnost in zdravje ljudi. Okoljsko poročilo je predlagalo tudi vključitev vsebin za prednostne osi 8 – 10, na podlagi katerih bo mogoče vzpostaviti jasnejše povezave in prispevek teh področij k doseganju zelenega gospodarstva. Predlagani umilitveni ukrepi so bili smiselno upoštevano, kjer je to relevantno.

Predhodno vrednotenje za Program razvoja podeželja (PRP 2014–2020) je sočasno s pripravo programa. Poteka v dveh sklopih, in sicer predhodno vrednotenje PRP 2014–2020, ki je že končano, in celovita presoja vplivov na okolje, ki še poteka, zato vse ocene še niso na voljo.

Ključne ugotovitve predhodnega vrednotenja PRP 2014–2020 so:

Analiza SWOT, ocena potreb:

- Zanesljivost analize stanja in analize SWOT.
- PRP izraža utemeljeno intervencijsko strategijo, ki temelji na zanesljivi analizi stanja, logični analizi SWOT in usmerjeni oceni potreb. Pregled dokumentov kaže, da je OU sprejel sistematičen pristop k pripravi strategije razvoja podeželja, ki je primerno razčlenjena na programiranje ukrepov.

Struktura intervencijske logike:

- Prispevek k strategiji Evropa 2020. OU je vložil veliko truda v pripravo dobro podprtega programa, ki izraža prednostne naloge Unije in prednostna področja razvoja podeželja, kot jih je opredelila EU.
- Zunanja usklajenost. Prednostna področja in cilji, določeni v PRP, so skladni s problemi, opredeljenimi v stališču do države, ter z možnostmi in prednostnimi nalogami, poudarjenimi v osnutku Strategije razvoja Slovenije 2014–2020. Skladnost z OP za kohezijsko politiko je na splošno zadostna; vendar bi bilo lahko pri razvojnih projektih (člen 17(1)b) in podpori za cestno infrastrukturo (člen 17(1)c) navedenih več podrobnosti o razmejitvi med PRP in OP.
- Notranja usklajenost. PRP ima izrazito notranjo usklajenost z jasnimi medsebojnimi povezavami med analizo stanja, analizo SWOT in oceno potreb. Strategija v celoti temelji na analizi stanja, analizi SWOT in opredeljenih potrebah, kar zagotavlja tehtnost programu kot celoti. Strategija vsebuje jasno vizijo ukrepanja, od opredeljevanja ključnih državnih politik do izbire in utemeljitve ukrepov in podukrepov.
- Ustreznost izbranih ukrepov. V PRP se načrtuje uvedba 13 ukrepov in 29 podukrepov. Število in izbira ukrepov sta odsev strateške osredotočenosti OU na zahtevna prednostna področja ukrepanja. Po drugi strani podukrepi omogočajo prožen okvir za obravnavanje različnih vrst dejavnosti in upravičencev ter s tem zagotavljajo podporo njihovim potrebam v celotnem sektorju.
- Intervencijska logika izbranih ukrepov. Ta sledi logičnim strukturam, določenim v osnutkih dokumentov Komisije. Želeni rezultat ukrepov in podukrepov, s katerimi bi se postavil temelj za poznejše vrednotenje izpolnjevanja ciljev ter ustreznosti izbranih kazalnikov rezultata in vpliva, v programu ni izrecno predstavljen.
- Oblike podpore. Predvidena je uvedba finančnih instrumentov za člene 17(1)b, 19(1)b in 26, ki bi prispevala k strategiji programa, saj obveznost vračila sredstev izraža spodbujanje naložb, ki so potrebne in hkrati ekonomsko razumne. Vendar bi PRP lahko vseboval informacije o tem, kako naj bi se zagotovilo uspešno črpanje teh finančnih produktov, tj. ali obstaja resnično povpraševanje po takih produktih, ali obstaja vrzel v financiranju, ali so na voljo konkurenčni finančni produkti ali državni programi podpore itd.

Določanje ciljev, porazdelitev finančnega načrta:

- Kazalniki učinka. V PRP so opredeljeni skupni kazalniki za večino izbranih programskih ukrepov in podukrepov. Cilji so večinoma dosegljivi in stvarni, metode ocenjevanja pa ustrezne, razen v nekaterih primerih, pri katerih bi dodatna utemeljitev ozadja okrepila zanesljivost določanja ciljev (npr. 16. in 21. člen). V PRP ni navedena potreba po opredelitvi

posebnih kazalnikov za program, ki bi bili lahko zelo pomembni pri ukrepih, s katerimi se izvajajo produkti finančnih instrumentov.

- Kazalniki ciljev. Med cilji iz strategije Evropa 2020, prednostnimi področji, prednostnimi nalogami programa, ukrepi in podukrepi ter ustreznimi kazalniki ciljev obstaja zapleten sistem medsebojnih povezav, zaradi katerega mora OU zelo previdno razmejiti prispevek kazalnikov učinka za podukrepe od prispevka kazalnikov ciljev (na ravni prednostnih področij).
- Kazalniki rezultata in vpliva. V programu še niso določeni posebni kazalniki rezultata in vpliva, na katerih naj bi temeljile dejavnosti vrednotenja med izvajanjem programa.
- Finančni načrt. V programu je uporabljen usmerjeni pristop za dodelitev sredstev, ki namenja 77 % načrtovane skupne javne porabe za štiri ključne ukrepe (17., 19., 28. in 31. člen). Proračuni so zagotovljeni na ravni ukrepov, kar pušča dovolj prostora za prerazporejanje proračunov med podukrepe v poznejših fazah izvajanja programa. Program tako vsebuje omejene informacije o tem, kako bo vsak podukrep prispeval h kazalnikom ciljev, določenim v okviru za uspešnost (ki pokriva vse ukrepe) in načrtu kazalnikov.
- Načrt vrednotenja. V PRP je podrobno predstavljen načrt vrednotenja, ki je ustrezna podlaga za poznejše dejavnosti vrednotenja programa.

Izvedbene ureditve programa:

- Administrativne ureditve. Administrativni sistem in sistem delovanja sta zasnovana in opisana v skladu z zadevnimi regulativnimi predlogi. Glede na poslane informacije so vloge in pristojnosti razporejene ustrezno.
- Človeški viri. Glede na informacije o zmogljivostih, ki jih je predložil organ upravljanja, ima administrativni sistem za opravljanje nalog ustrezne zmogljivosti. Ponekod (npr. pri vrednotenju, NMP) bi bilo treba podrobneje pregledati sedanje zmogljivosti in jih trajno ali začasno povečati.
- Sistem IT. Razvoj IT je v teku. Ker bodo za dejavnosti spremljanja in vrednotenja v prihodnosti potrebni celoviti podatki, zlasti v zvezi z izračunavanjem kazalnikov ciljev, rezultata in vpliva, bo ta razvoj strateško pomemben.
- Komuniciranje. Predvidene promocijske dejavnosti ter dejavnosti informiranja in obveščanja, opisane v PRP, bodo učinkovito podpirale izvajanje programa. Zelo pomembno je, kako bodo dejavnosti obveščanja uveljavljale novouvedene ukrepe (15. in 35. člen) ter ukrepe v zvezi s prenosom znanja in informiranjem (14. člen), skupinami proizvajalcev (27. člen), ekološkim kmetovanjem in shemami kakovosti (29. člen), ki bodo podrobneje opisane v izvedbenih načrtih programa.

Drugo:

- Enake možnosti in trajnostni razvoj. PRP glede na cilje programa in cilje politike Skupnosti ustrezno obravnava enakost spolov, nediskriminacijo in trajnostni razvoj.
- Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost. Pristop CLLD bo uveden tudi v ESPR. Vendar dokument še ne vsebuje ureditev za sodelovanje med EKSRP in ESPR, vključno z odobritvijo lokalnih razvojnih strategij, financiranjem lokalnih akcijskih skupin, spremljanjem in vrednotenjem izvajanja pristopa LEADER.

Ključne ugotovitve dosedanjega predhodnega vrednotenja v celoviti presoji vplivov na okolje so predvsem:

PRP 2014–2020 je v splošnem okoljsko naravnan program, ki lahko precej prispeva k zmanjšanju vplivov na okolje na podeželju, predvsem pa okrepi ozaveščenost o okolju, biotski raznovrstnosti, krajini in kakovosti življenja na podeželju ter zagotovi primere dobrih praks. PRP 2014–2020 bo tako imel močan ugoden vpliv na okolje, vendar lahko nekatere podprte dejavnosti in naložbe tudi povečajo tveganje ali pa imajo negativen učinek. V celoti gledano ima zato PRP 2014–2020 nebistven vpliv (C) zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov na varstvo okolja, narave, kulturne dediščine ter na prebivalstvo in zdravje ljudi. Omilitveni ukrepi so potrebni zaradi mogočih vplivov PRP 2014–2020 na vode in biotsko raznovrstnost, zlasti zaradi ureditve namakalnih sistemov in gozdnih prometnic.

Predhodno vrednotenje Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji v obdobju 2014–2020 je sočasno s samo pripravo programa in se še ni končalo, zato vse končne ocene še niso na voljo. Prehodno vrednotenje poteka v dveh sklopih, in sicer predhodno vrednotenje OP ESPR 2014–2020 in izvedba celovite presoje vplivov na okolje. Oba izbrana izvajalca sta dejavno vključena v pripravo programa.

Ključne ugotovitve dosedanjega predhodnega vrednotenja OP ESPR 2014–2020 so predvsem:

Prispevek k strategiji Evropa 2020: opravljena analiza skladnosti s Strategijo 2020 zajema v široki meri upoštevanje ciljev Strategije 2020.

Notranja usklajenost: analiza SWOT in določitev potreb sta bili ustrezni, usmerjeni v stanje sektorja in značilnosti ciljnih skupin. Predhodno vrednotenje je pokazalo, da ima OP ESPR 2014–2020 trdno intervencijsko logiko in da so izbrani ukrepi upravičeni. Zaradi posebnosti slovenskega ribištva bodo imeli izbrani ukrepi zelo velik pomen za nadaljnji razvoj sektorja. OP ESPR 2014–2020 temelji predvsem na izvajanju skupne ribiške politike in deloma celostne pomorske politike ter je zaradi te posebnosti razmeroma šibko povezan z EU in nacionalnimi instrumenti.

Finančna razdelitev: predhodno vrednotenje je pokazalo, da finančna razdelitev ustreza želenemu prispevku izbranih ukrepov OP ESPR 2014–2020 k prednostnim nalogam Unije in izbranim tematskim ciljem OP ESPR 2014–2020.

Zunanja usklajenost: program je usklajen s skupnim strateškim okvirom in partnerskim sporazumom. Nobeno od priporočil Evropske komisije za RS, danih v okviru evropskega semestra 2014, ni neposredno pomembno za OP ESPR 2014–2020. Posredno se izvajanje OP ESPR 2014–2020 navezuje na priporočila glede trga dela, kot sta zmanjšanje segmentacije tega trga in povečanje ustreznosti veščin glede na potrebe tega trga.

Ključne ugotovitve dosedanjega predhodnega vrednotenja celovite presoje vplivov na okolje so predvsem:

OP ESPR 2014–2020 je v splošnem okoljsko naravnan program, ki lahko razmeroma veliko prispeva k zmanjšanju vplivov na okolje v morskem gospodarskem ribolovu, vzreji vodnih organizmov ter predelavi in trženju ribiških proizvodov. Poleg neposrednih vplivov na zmanjšanje pritiskov na okolje bo prispeval k povezovanju stroke in zaposlenih v sektorju, tako pa k izmenjavi znanja in primerov dobre prakse ter izobraževanju. OP ESPR 2014–2020 bo imel sicer ugoden vpliv na okolje, vendar so zaradi izvajanja nekaterih ukrepov mogoči neugodni učinki na vode in biotsko raznovrstnost. V celoti gledano ima zato OP ESPR 2014–2020 nebistven vpliv (C) zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov na varstvo okolja, narave, kulturne dediščine ter na prebivalstvo in zdravje ljudi.

1.3. Izbrani tematski cilji in za vsakega izmed njih povzetek glavnih rezultatov, pričakovanih za vsak evropski strukturni in investicijski sklad

1.3 Izbrani tematski cilji in povzetek glavnih pričakovanih rezultatov za vsak sklad SSO

1. **Strukturni skladi kohezijske politike (ESRR, ESS, KS)**

V finančnem obdobju 2014–2020 se bo Slovenija pri izvajanju strukturnih skladov kohezijske politike z izbranimi investicijskimi področji usmerila v enajst tematskih ciljev.

Kot prispevek Slovenije k doseganju ciljev strategije EU 2020 bodo sredstva kohezijske politike za obdobje 2014–2020 prednostno namenjena tem področjem:

- vlaganje v raziskave, razvoj in inovacije (RRI), konkurenčnost, zaposlovanje in usposabljanje (ESRR in ESS),
- infrastruktura za doseganje boljšega stanja okolja, trajnostno rabo energije in trajnostno mobilnost ter učinkovito upravljanje virov (KS, ESRR).

Osredotočenost na ta področja je utemeljena s potrebo po kratkoročnih ukrepih za povečanje dostopnosti do finančnih virov za podjetja, raziskave in spodbude, za povečanje zaposlenosti in zaposljivosti s hkratnim ustvarjanjem dolgoročnega stabilnega okolja, ki bo spodbudilo razvoj kakovostnih delovnih mest s spremenjeno sestavo gospodarstva, upoštevajoč demografska gibanja.

Izbrani tematski cilji in za vsak izbran cilj povzetek glavnih rezultatov, pričakovanih za strukturne sklade kohezijske politike (ESRR, ESS, KS):

TEMATSKI CILJ (1) Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij

PREDNOSTNI NALOŽBI:

- Izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije ter zmogljivosti za razvoj odličnosti v raziskavah in inovacijah ter uveljavitev kompetenčnih centrov, zlasti tistih v evropskem interesu
- Spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave ter vzpostavljanje povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter visokošolskim izobraževanjem

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: delež skupnih javnih in zasebnih naložb v višini 2,8 % BDP Evropske unije v raziskave in razvoj (v letu 2012) – cilj v NRP je 3 %.
- Potreba po nadaljnjem spodbujanju vlaganja v RRI (tehnološke in netehnološke inovacije), predvsem z vidika dviga dodane vrednosti in inovacijske sposobnosti gospodarstva.
- Komercializacija znanja iz RRI.
- Spodbujanje razvojnih partnerstev v skladu z usmeritvami SPS dajejo podlago za povezovanje in iskanje sinergij med gospodarstvom in raziskovalnimi organizacijami.
- Vlaganje v raziskovalno infrastrukturo na področjih specializacije, nakupa in uporabe dodatne raziskovalne opreme, če je izkazana potreba za gospodarstvo, bi omogočilo mednarodno konkurenčnost, raziskovalno sodelovanje in sodelovanje v novih mednarodnih projektih z namenom vzpostavitve regionalnih partnerskih struktur za projekte v okviru ESFRI (*European Strategy Forum on Research Infrastructures*) in drugih infrastruktur na mednarodni ravni ter sodelovanje s primerljivimi centri odličnosti in sorodnimi raziskovalnimi infrastrukturami.
- Za doseganje večje komercializacije razvojno-raziskovalnega znanja je treba obseg in kakovost vlaganja osredotočiti na razvojne projekte, v katerih sodelujejo zaposleni v dejavnosti RRI.
- V skladu z usmeritvami in priporočili je treba izboljšati sistem za upravljanje področja RRI in tako zagotoviti pogoje za učinkovitejše vlaganje javnih sredstev na tem področju. Pri tem bomo sledili ukrepom RISS in uvedli sprotno spremljanje in vrednotenje učinkov RISS, vzpostavili koordinacijo med resorji, vključujoč sistem upravljanja ter ustanovili Svet za raziskave in inovacije. Izvršilne agencije bodo vključene v vrednotenje politik, vzpostavljena bo večja avtonomije JRO, prilagojen bo sistem vrednotenja RO novim izzivom.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Povečanje deleža BDP za raziskovalno-razvojno dejavnost
- Povečan izvoz visokotehnoloških izdelkov
- Dvig bruto dodane vrednosti na zaposlenega
- Dvig deleža inovacijsko aktivnih podjetij

TEMATSKI CILJ (2) Povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti

PREDNOSTNA NALOŽBA:

- Širitev širokopasovnih storitev z uvajanjem širokohitrostnih omrežij ter podporo uporabi nastajajočih tehnologij in omrežij za digitalno ekonomijo

- Krepitev aplikacij IKT za e-upravo, e-učenje, e-vključenost, e-kulturo in e-zdravje

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Zaostajanje Republike Slovenije pri razvoju širokopasovne infrastrukture je v zadnjih letih izrazito in se povečuje.
- Ovire za gospodarsko produktivnosti na podeželju so tudi vrzeli v dostopnosti širokopasovne infrastrukture.
- Dostopna širokopasovna infrastruktura zmanjšuje digitalno ločnico in povečuje vključenost vsakega posameznika v sodobne družbene tokove.
- Pokritost gospodinjstev s standardnimi fiksnimi širokopasovnimi omrežji presega 99 % v desetih državah članicah EU, medtem ko je Slovenija s 73,6 % med štirimi državami z najnižjo pokritostjo, pri pokritosti podeželja pa je z dobrimi 10 % sploh zadnja [192].
- Vzpostavitev skupne infrastrukture za bolj učinkovito upravljanje s prostorom in nepremičninami

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Povečanje pokritosti s širokopasovnimi storitvami predvsem na področjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo
- Vzpostavljen transparenten informacijski sistem na področju urejanja prostora in graditve objektov

TEMATSKI CILJ (3) Povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter kmetijstva (za EKSRP), ribištva in akvakulture (za ESPR)

PREDNOSTNI NALOŽBI:

- Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij
- Razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP, zlasti za internacionalizacijo

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Skladno z zahtevami v priporočilih Sveta (CSR) mora Slovenija povečati zasebne naložbe, vključno s tujimi neposrednimi naložbami, in s prestrukturiranjem povečati večjo učinkovitost v podjetjih v težavah.
- Krepitev podjetništva, inovacij in s tem tehnološkega razvoja je ključni vzvod za rast produktivnosti ter posledično rast gospodarstva in njegovo konkurenčnost. V ta namen je treba izboljšati dostopnost podjetij do finančnih virov.
- Krepiti ustvarjalnost, inovativnost in podjetništvo ter ustvariti ustrezno poslovno in podporno okolje za podjetja.

- Spodbujanje in razvoj podjetniške dejavnosti ter posledično krepitev konkurenčnosti podjetij (predvsem MSP).
- Na podlagi usmeritev strategije pametne specializacije bo podprt razvoj novih za svetovni trg zanimivih proizvodov in storitev, ki bodo omogočili napredovanje in vključevanje v svetovne verige vrednosti. Pri tem bo pozornost namenjena tudi pomenu na znanju temelječih storitev in netehnoloških inovacij za dvig dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti. K vsem navedenim usmeritvam bo prispevala uveljavitev načela družbene odgovornosti podjetij in institucij.
- Podpora bo dana tudi ekoinovacijam, pametni energiji in prispevku učinkovite rabe virov h konkurenčnosti MSP.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Rast in razvoj mikro-, malih in srednje velikih podjetij (MSP)
- Večje število izvoznikov med MSP in rast izvoza
- Povečanje stopnje zgodnje podjetniške dejavnosti
- Povečanje dodane vrednosti v MSP

TEMATSKI CILJ (4) Podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Podpora energetski učinkovitosti in uporabi obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, tudi v javnih stavbah in stanovanjskem sektorju
- Spodbujanje proizvodnje in distribucije obnovljivih virov energije
- Razvoj in izvedba pametnih distribucijskih sistemov z nizkimi in srednjimi napetostmi
- Spodbujanje nizkoogljičnih strategij za vse vrste območij, zlasti za urbana območja, vključno s spodbujanjem trajnostne mobilnosti v mestih in prilagoditvenimi ukrepi za blažitev podnebnih sprememb

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: Slovenija lahko s pospešenim vlaganjem predvsem na področja, na katerih ima velike zmogljivosti OVE (voda, les, geotermalna energija in sonce), doseže nacionalni cilj iz podnebno-energetskega svežnja (25 % OVE v končni rabi energije) – 20,2 % v letu 2012.
- Ključni vzvod za doseganje ciljev iz podnebno- energetskega svežnja je tudi povečanje učinkovite rabe energije z vlaganjem v energetsko učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb.
- Dosežen vmesni cilj za 2010: 2,5 % prihranka končne energije po Direktivi 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije.

- K ukrepom za upravljanje energije v javnem sektorju in zniževanje izpustov toplogrednih plinov bodo prispevala svoje tudi pametna aktivna omrežja, ki omogočajo dejavno vključevanje odjema in razpršene proizvodnje ter uvedbo novih naprednih storitev za odjemalce na nizkonapetostnem elektroenergetskem omrežju.
- Pomembno za prehod v nizkoogljično družbo je tudi izboljšanje stanja trajnostne mobilnosti in uporabe javnega potniškega prometa, ki je v Sloveniji izredno slabo. Ključni izziv bo ustaviti prehajanje na osebni promet in oblikovati privlačne celostne rešitve, pri katerih se bo prepletalo vlaganje v infrastrukturo za delovanje integriranega javnega potniškega prometa ter v ukrepe upravljanja mobilnosti in razvoj rešitev za t. i. pametno mobilnost.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA KS:

- Večji delež obnovljivih virov v skupni rabi energije
- Povečanje energetske učinkovitosti
- Zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA KS IN ESRR:

- Povečanje obsega javnega potniškega prometa
- Zmanjšanje izpustov CO2 iz prometa

TEMATSKI CILJ (5) Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj

PREDNOSTNA NALOŽBA:

- Podpora namenskim naložbam za prilagajanje podnebnim spremembam

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- V skladu z direktivo o poplavah smo v Sloveniji določili 61 območij pomembnega vpliva poplav (OPVP), za katera lahko z veliko verjetnostjo trdimo, da so glede na merila iz te direktive najbolj poplavno ogrožena v Sloveniji. Potrebo po vlaganju v gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe predvideva tudi NRP 2013–2014.
- Potreba po sistemskem pristopu k prilagajanju na podnebne spremembe ter priprava celovitih ocen tveganj za naravne in druge nesreče.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA KS IN ESRR:

- Nižja poplavna ogroženost prebivalcev, kulturne dediščine in gospodarstva

TEMATSKI CILJ (6) Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Obravnava precejšnih potreb po naložbah v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje
- Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami
- Ukrepi za izboljšanje urbanega okolja, oživitev mest, sanacijo in dekontaminacijo degradiranih zemljišč (vključno z območji, na katerih poteka preobrazba), zmanjšanje onesnaženosti zraka in spodbujanje ukrepov za zmanjšanje hrupa

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Slovenija mora v skladu z zakonodajo EU do 31. 12. 2015 zagotoviti ustrezne sisteme odvajanja in čiščenja za komunalno odpadno vodo z vseh območij poselitve s skupno obremenitvijo, ki je enaka ali večja od 2000 PE. Tudi NRP predvideva vlaganje v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadnih voda.
- Sistemi za dostop do kakovostne pitne vode niso na voljo vsem prebivalcem, problematične so tudi velike izgube pitne vode v vodovodnih sistemih, zato vlaganje na to področje predvideva tudi NRP.
- Več kot tretjina vodnih teles ne dosega dobrega ekološkega stanja, med ključnimi vzroki so hidromorfološke obremenitve.
- Visok delež območja Slovenije je vključen v mrežo Natura 2000, katere upravljanje pa še ni povsem vzpostavljeno. Ohranitveno stanje številnih habitatov in vrst se je hitro poslabšalo zaradi mnogih pritiskov. Ohranjena biotska raznovrstnost je bogastvo, ki zahteva razvoj zavarovanih območij.
- Prenova degradiranih površin v urbanih območjih preprečuje širjenje urbanizacije na nove površine (predvsem zaradi kmetijskih zemljišč), energetska sanacija in ureditev prometa izboljšujeta kakovost okolja v mestih (predvsem zraka, zmanjšanje delcev PM10).

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA KS:

- Povečanje števila prebivalcev, oskrbovanih iz javnega vodovodnega sistema
- Zmanjšanje emisij v vode zaradi gradnje infrastrukture za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Ugodnejše stanje ohranjenosti evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov

TEMATSKI CILJ (7) Spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Razvoj celostnega, visokokakovostnega in interoperabilnega železniškega sistema
- Izboljšanje regionalne mobilnosti s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T
- Podpiranje multimodalnega enotnega evropskega prometnega območja z vlaganjem v vseevropsko prometno omrežje (TEN-T) (KS)

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: zmanjšanje deleža izpustov CO2 iz prometa.
- Promet je eden ključnih dejavnikov gospodarskega razvoja Slovenije, zato bo poudarek na izboljšanju kakovosti prometne infrastrukture.
- Zaradi geostrateške lege je ključnega pomena tudi povečanje konkurenčnosti železniške in pristaniške infrastrukture.
- Pri razvoju železniške infrastrukture bo poudarek na jedrnem omrežju TEN-T. Konfiguracija železniških prog je zastarela in za sodoben železniški promet neustrezna, zato je potrebna prilagoditev javne železniške infrastrukture sodobnim zahtevam TEN-T-standardov (nosilnost, hitrost, dolžina kompozicij), problematična pa je tudi majhna zmogljivost prog in nekonkurenčnost omrežja v primerjavi s sosednjimi državami.
- Za boljšo dostopnost do obstoječega avtocestnega omrežja in izboljšanje kakovosti bivanja ljudi ter povečanje razvoja gospodarstva v odročnih regijah v Sloveniji bo vlaganje usmerjeno v dograditev še manjkajočih cestnih odsekov na omrežju TEN-T (razvojne osi).
- Z gradnjo ustrezne prometne infrastrukture omogočiti prehod tovora, tudi tranzitnega, s cest na železnico.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA KS:

- Odpravljena ozka grla v omrežju TEN-T in zagotovljeni standardi TEN-T v celotnem omrežju

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Izboljšanje prometne povezave za lažjo dostopnost in skladnejši regionalni razvoj

TEMATSKI CILJ (8) Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Dostop do delovnih mest za iskalce zaposlitve in neaktivne osebe, vključno z dolgotrajno brezposelnimi in osebami, ki so oddaljene od trga dela, tudi z lokalnimi pobudami za zaposlovanje in spodbujanjem mobilnosti delavcev.
- Trajnostno vključevanje mladih na trg dela, predvsem tistih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljajo, vključno z mladimi, ki so izpostavljeni socialni izključenosti, in mladimi iz obrobnih skupnosti, tudi z izvajanjem Jamstva za mlade
- Aktivno in zdravo staranje

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: aktiviranje ključnih ciljnih skupin lahko ob uspešnih ukrepih spodbudi približevanje cilju 75 % zaposlenosti do leta 2020 (67,2 % v letu 2013).
- Glede na stanje na trgu dela in trende so z ukrepi zajete te ciljne skupine: starejši, mladi, manj izobraženi in dolgotrajno brezposelni, kar je v skladu z nacionalnim reformnim programom 2013/2014 in analizami EK v *Commission Position Paper.*
- Analiza potreb je ravno tako usklajena s priporočili EK za NRP 2014, in sicer s priporočilom 3, ki poudarja, da morajo ukrepi zagotoviti nadaljnje zmanjševanje segmentacije trga dela, predvsem z obravnavanjem učinkovitosti spodbud za zaposlovanje mladih in starejših delavcev. Priporočilo naroča tudi, da se poveča zaposlenost nizko kvalificiranih in starejših delavcev, prilagodi delovno okolje daljši delovni dobi in osredotočijo viri na potrebam prilagojene ukrepe aktivne politike zaposlovanja, hkrati pa se izboljša njihova učinkovitost. Pričakovani rezultat ukrepov so predvsem učinkovitejše vključevanje ciljnih skupin v prilagojene ukrepe na trgu dela in na drugi strani učinkovitejše storitve na trgu dela, ki bodo ugodno vplivale na zaposlenost oz. stopnjo zaposlenosti.
- Gibanja in napovedi kažejo slabo stanje na trgu dela, zato je v strateških usmeritvah razvoja določeno, da so ukrepi za povečanje zaposlovanja prednostni, kar ugotavlja tudi CPP. Ustvarjati je treba priložnosti za nova delovna mesta v povezavi z drugimi ukrepi glede socialnega vključevanja, tehnološkega vlaganja, okolja, razvoja podeželja in regijskih projektov.
- Za učinkovito doseganje navedenih ciljev je treba izvajati ukrepe, ki bodo vplivali na večjo učinkovitost in kakovost storitev na trgu dela, kar je skladno z ugotovitvami CPP in NRP.
- Priporočilo št. 3 EK za NRP 2014 poudarja prednostno doseganje mladih, ki niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje ali vpisani v šolo, z zagotavljanjem ustreznih zmogljivosti teh zavodov.
- Zaradi visoke stopnje brezposelnosti in nizke stopnje zaposlenosti mladih je treba tej ciljni skupini nameniti posebno pozornost, predvsem z ukrepi za učinkovitejši

prehod na trg dela. Mladi so večinoma zaposleni na podlagi pogodb za določen čas, značilna je tudi visoka vključenost v terciarno izobraževanje po 24. letu starosti, pri vstopu na trg dela pa jim primanjkuje ustreznih delovnih izkušenj in znanja.

- Starejšim je zaradi ranljivosti treba nameniti ukrepe v povezavi z aktivnim staranjem in prilagodljivostjo delovnih mest. Hkrati je treba zagotoviti ozaveščanje delodajalcev o položaju starejših delavcev in širši motivaciji zaposlenih, družini prijazni organizaciji, pomenu zdravja delavca za delovni proces in vplivu stresa na kakovost opravljenega dela. Ob tem je treba spodbujati sodelovanje med socialnimi partnerji, kar je poudarjeno tudi v CPP.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESS:

- Povečanje deleža zaposlenih od vključenih brezposelnih oseb v ukrepe na trgu dela. V prihodnje bomo izvajali ukrepe, ki bodo usmerjeni v posamezne ciljne skupine, predvsem starejše, dolgotrajno brezposelne in nižje izobražene.
- Učinkovite storitve in posredovanje med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela v Sloveniji in na evropskem trgu dela
- Povečanje deleža zaposlenih od vključenih mladih v ukrepe na trgu dela
- Učinkovita podpora pri izvajanju reform in programov s s ciljem zagotavljanja daljšega ostajanja v kakovostni zaposlitvi

TEMATSKI CILJ (9) Spodbujanje socialnega vključevanja in boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Dejavno vključevanje, tudi s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega sodelovanja, ter izboljšanje zaposljivosti
- Spodbujanje razpoložljivosti cenovno dostopnih, trajnostnih in visokokakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega pomena
- Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na državni, regionalni in lokalni ravni, zmanjšanju neenakosti pri zdravstvenem statusu, spodbujanju socialne vključenosti z dostopom do družbenih, kulturnih in rekreacijskih storitev ter prehodom z institucionalnih na skupnostne oblike storitev
- Spodbujanje socialnega podjetništva in poklicnega vključevanja v socialna podjetja ter socialnega in solidarnega gospodarstva, da bi vsem olajšali dostop do zaposlitve
- Vlaganja v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: zmanjšati število revnih in socialno izključenih. Zaveza Slovenije v NRP v letu 2010 je zmanjšanje tega števila na približno 320.000 oseb do leta 2020. Slovenija na tem področju nazaduje.
- NRP v letu 2010 postavlja zavezo razvoju ukrepov in programov za boj proti revščini in socialni izključenosti. EK v CPP priporoča zmanjšanje števila oseb, ki jih ogrožata revščina in izključenost, s krepitvijo ukrepov, ki bodo ogroženim osebam pomagali do ponovne zaposlitve ali dodatnega usposabljanja.
- Revni in socialno izključeni imajo pogosto tudi različne zdravstvene težave (kot so bolezni odvisnosti, motnje v duševnem zdravju, kronične bolezni…), ki predstavljajo še dodatno oviro za zaposlitev. Le s celovitim in usklajenim pristopom na področju socialnega in zdravstvenega varstva za podporo pri spopadanju z zdravstvenimi in drugimi težavami se bodo povečale njihove možnosti za vstop na trg dela. Na ta način bomo tudi bolje naslovili problematiko naraščanja neenakosti v zdravju, ki so posledica različno socialno-ekonomskega položaja družbenih skupin[193] in jih je mogoče zmanjšati s ciljanimi programi preventive in podpore spremembam življenskega sloga predvsem med ranljivimi skupinami.
- Priporočila Sveta v zvezi z NRP Slovenije za leto 2014 za dolgotrajno oskrbo predlagajo izboljšanje dostopa do socialnih storitev, kot so storitve dolgotrajne oskrbe, podpiranje prehoda institucionalne nege in storitev na nego in storitve, ki so zagotovljene v skupnosti. Po priporočilih EK v CPP morajo biti skladi namenjeni izboljšanju dostopa do cenovno dostopnega in kakovostnejšega zdravstvenega varstva ter hkrati zmanjšanju neenakosti glede zdravja, zlasti med prikrajšanimi skupinami.
- Demografska gibanja kažejo na izrazito naraščanje deleža starejšega prebivalstva v Sloveniji. EK v CPP poudarja, da javne zmogljivosti glede dolgotrajne oskrbe ne izpolnjujejo vedno večjega povpraševanja po različnih nastanitvah, prilagojenih potrebam starejših, in drugih socialnih storitvah, ki zagotavljajo podporo starejšemu prebivalstvu. Potrebno je infrastrukturno vlaganje v podporo dezinstitucionalizaciji.
- Socialno podjetništvo je velika možnosti za socialno vključevanje in zaposlovanje ranljivih skupin prebivalstva.
- Za lokalni razvoj je pomembna identifikacija skupnih problemov, ki zavirajo hitrejši razvoj in njihovo reševanje preko vzpostavljanja inovativnih partnerstev med relevantnimi deležniki

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESS:

- Čim večjemu številu oseb iz ciljnih skupin, ki bodo vključene v programe, približati možnost vstopa na trg dela oz. izhoda v zaposlitev
- Razviti in nadgrajeni učinkoviti preventivni pristopi in programi za preprečevanje zdrsa v revščino in zmanjševanje neenakosti v zdravju
- Rast uporabe storitev v skupnosti in storitev izvajalskih mrež na socialnem in zdravstvenem področju
- Vzpostavljen sistem za dostop, obravnavo, spremljanje in kakovostno izvajanje skupnostnih storitev

- Povečanje deleža zaposlenih od vključenih v ukrepe za spodbujanje socialnega podjetništva

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Ustrezne bivalne enote za izvajanje skupnostnih storitev
- Povečanje socialne vključenosti s krepitvijo odnosov med vsemi deležniki na lokalni ravni

TEMATSKI CILJ (10) Vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje

PREDNOSTNE NALOŽBE:

- Krepitev enake dostopnosti vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine v formalnem, neformalnem in priložnostnem okolju, izpopolnjevanje znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih možnosti učenja, vključno s poklicnim usmerjanjem in vrednotenjem pridobljenih kompetenc
- Izboljšanje odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela, lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev ter okrepljeni in kakovostnejši sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno z mehanizmi za napovedovanje potreb po veščinah, prilagoditvijo učnih načrtov ter oblikovanjem in razvojem sistemov za učenje na delovnem mestu, tudi z dualnimi učnimi sistemi in vajeniškimi programi
- Vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti in vseživljenjsko učenje z razvojem infrastrukture za izobraževanje in usposabljanje

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Prispevek k ciljem EU 2020: Slovenija je že dosegla cilj strategije Evropa 2020 glede izobraženosti mladih (cilj 40 % leta 2020), saj je delež mladih v starosti 30–34 let s terciarno izobrazbo v letu 2013 znašal 40,1 %, kar pomeni, da je želeni cilj dosežen pred ciljnim obdobjem. Rezultat je povezan predvsem z visokim povečanjem vključenosti v terciarno izobraževanje in povečanim številom diplomantov, starih pod 34 let. Glede deleža zgodnjih osipnikov je Slovenija pod določeno ravnijo 5 % (v letu 2013 je delež znašal 4,34 %), saj se ta raven ohranja predvsem zaradi ukrepov v izobraževalnem sistemu, ki se izvajajo že več let.
- Zaradi demografskih gibanj in nujnosti povečanja produktivnosti, dviga splošnih in poklicnih kompetenc je potrebno večje vlaganje v usposobljenost ljudi in večjo vključenost, predvsem starejših in nižje usposobljenih, v vseživljenjsko učenje, kar je poudarjeno tudi v CPP. CPP hkrati opozarja na potrebo po dvigu splošnih (bralna, matematična, znanstvena) in transverzalnih kompetenc.
- Za večjo kakovost izobraževalnega sistema je nujna njegova večja povezanost z gospodarstvom in širšim družbenim okoljem ter sodelovanje s socialnimi

partnerji, kar je v skladu z zavezami v NRP in stališči CPP. Slovenija se mora spopasti z vrzeljo med usposobljenostjo delavcev in potrebami trga dela z izboljševanjem privlačnosti ustreznega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter nadaljnjim razvojem sodelovanja z deležniki pri ocenjevanju potreb na trgu dela, kar je tudi v skladu s CSR za leto 2014. Zato je potrebno posodabljanje izobraževalnega sistema, predvsem poklicnega, za povečanje splošnih in poklicnih kompetenc. Priporočilo Sveta v zvezi z NRP za leto 2014 opozarja na odpravo neusklajenosti kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi deležniki pri ocenjevanju potreb na trgu dela. Tudi CPP opozarja na premajhno odzivnost izobraževalnega sistema na potrebe trga dela, potrebo po večji uveljavitvi poklicnega izobraževanja, karierno orientacijo in priznavanje neformalnega znanja.

- Skladno s priporočili Sveta v zvezi z NRP 2014 je potrebno nasloviti problem rastoče brezposlenosti med mladimi. Z ukrepi izboljšanja mednarodne mobilnost v terciarnem izobraževanju (povečati delež mobilnosti študentov in visokošolskih učiteljev), s poudarkom na mobilnosti študentov, s šibkim socialnoekonomskim položajem, saj so po zadnjih podatkih EK mednarodne izkušnje pomemben dejavnik pri delodajalcih in pri preprečavnju brezposlenosti mladih .Hkrati pa ima mobilnost pedagoškega kadra neposreden učinek na večjo kakovost poučevanja in učenja nemobilnih študentov ter posodabljanje študijskih programov.
- V NRP za leto 2013/14 je poudarjeno, da je premalo upoštevan dejavnik sooblikovanja vsakoletne ponudbe študijskih programov in njihovih vpisnih mest posameznih visokošolskih zavodov. Z ukrepi povezovanja visokošolskega sistema z okoljem (predvsem gospodarstvom) in praktičnim usposabljanjem bomo vplivali tudi na povečevanje zaposljivosti diplomantov, kar je poudarjeno v priporočilu Sveta v zvezi z NRP 2013, in na boljšo učinkovitost trikotnika znanja, kar je tudi v skladu s priporočili CPP.
- Za učinkovit izobraževalni sistem je potrebno vlaganje v uporabo IKT-tehnologij in IKT- infrastrukture.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESS:

- Izboljšane in prilagojene splošne in poklicne kompetence, vključenih (predvsem starejših in nižje izobraženih v vseživljenjsko učenje)
- Boljša usklajenost kompetenc posameznikov s potrebami družbe in trga dela
- Privlačnejše in s potrebami trga dela povezano poklicno izobraževanje in usposabljanje
- Bolj povezan, odziven in odprt sistem izobraževanja
- Boljša povezanost sistema visokega šolstva z okoljem in potrebami na trgu dela

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESRR:

- Izboljšane in ustreznejše kompetence z večjo uporabo sodobne IKT v izobraževalnem procesu

TEMATSKI CILJ (11) Izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi

PREDNOSTNI NALOŽBI:

- Naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja
- Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- V Sloveniji je raven zaupanja v pravno državo in institucije pravosodja nizka, kar izrazito slabo vpliva na gospodarsko tekmovalnost ter onemogoča nemoten družbeni in gospodarski razvoj, zato je nujno treba izboljšati strukture delovanja pravosodnega sistema in skrajšati sodne postopke (npr. z optimizacijo poslovnih procesov in uporabo sodobnih IKT-orodij).
- V skladu s priporočili Evropskega sveta (CSR) mora Slovenija odpraviti sistemske vzroke za predolgo trajanje postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter zmanjšati število zadev, ki čakajo na obravnavo, zlasti v postopkih izvršbe (med drugim tudi z optimizacijo poslovnih procesov in uporabo sodobnih IKT-orodij).
- Skladno s CSR 2014 mora Slovenija vzpostaviti učinkovit mehanizem izvensodne predinsolvenčne sistemske razdolžitve in izboljšati učinkovitost poteka že začetih postopkov zaradi insolventnosti v gospodarskih družbah in sodnih poravnav, vključno s hitrim reševanjem sodnih zadev v zvezi s stečajnimi postopki, ki čakajo na obravnavo, da bo vrednost izterjanih sredstev čim večja ter da se bo spodbudilo pravočasno in učinkovito reševanje slabih posojil.
- Skladno s CSR 2014 mora Slovenija pospešiti reformo reguliranih storitev in pri tem dokaj zmanjšati ovire za vstop v te poklice ter izboljšati poslovno okolje – boljša zakonodaja in upravni postopki so ključni za ustanavljanje in razvoj novih in obstoječih podjetij ter njihovo konkurenčnost.
- Skladno s CSR 2014 mora Slovenija sprejeti učinkovite ukrepe za boj proti korupciji, povečati preglednost in odgovornost ter uvesti zunanje ocenjevanje uspešnosti in postopke za nadzor kakovosti.
- Skladno s sklepi Evropskega sveta je treba dvigniti stopnjo informatizacije, standardizacije in odprtosti poslovanja javne uprave – z izboljšanjem poslovnih procesov in uporabo sodobnega IKT-orodja.
- Vzpostaviti se mora model krepitve kompetenc človeških virov v javni upravi s tesnejšim sodelovanjem z akademskim okoljem.
- Odprava pravnih in upravnih ovir za vzdržno prestrukturiranje prezadolženih/premalo kapitaliziranih podjetij.
- Ustrezno je treba okrepiti vlogo nevladnega sektorja in zmogljivost socialnih partnerjev.

PRIČAKOVANI REZULTATI ZA ESS:

- Skrajšanje pričakovanih povprečnih časov reševanja zadev

- Zmanjšanje števila nerešenih zadev
- Znižanje stroškov poslovanja sodišč
- Višja kakovost sodnega odločanja
- Izboljšanje kompetenc zaposlenih v pravosodju
- Večja preglednost in nižji stroški delovanja javne uprave
- Uvedba SME testa in večja uporaba SCM metodologije za presojo posledic učinkov predpisov
- Posodobljen uslužbenski sistem in povečanje usposobljenosti javnih uslužbencev predvsem na področju integritete in omejevanja korupcijskih tveganj, strateškega menedžmenta, projektnega vodenja in javnega naročanja
- Večja usposobljenost NVO za zagovorništvo/civilni dialog ter izvajanje in inoviranje storitev
- Izboljšan socialni dialog

TEMATSKI CILJ Pobuda za zaposlovanje mladih

PREDNOSTNA NALOŽBA:

- Vzdržno vključevanje mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljajo, na trg dela

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- V operativnem programu je pripravljen poseben cilj prednostne naložbe, ki je namenjena mladim do vključno 29. leta, kot izvedba pobude za zaposlovanje mladih, ki stremi k lažjemu prehodu iz izobraževanja v zaposlitev in spodbujanju zaposlovanja mladih.

PRIČAKOVANI REZULTATI :

- Ohranitev deleža zaposlenih od vključenih mladih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija v ukrep na trgu dela, ki se bo sofinanciral iz Pobude za zaposlovanje mladih

2. Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)

Republika Slovenija je v skladu z določbami 9. člena Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) na podlagi skupnih kazalnikov stanja opravila analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT). Na tej podlagi so bile opredeljene potrebe slovenskega kmetijstva, gozdarstva in živilstva ter podeželja nasploh, razvrščene po prednostnih nalogah in prednostnih področjih Unije za razvoj podeželja. Glede na ugotovljene potrebe in ob upoštevanju državnih strateških dokumentov (tj. operativni program za izvedbo Resolucije o strateških usmeritvah slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 »Zagotovimo.si hrano za jutri«, nacionalni reformni program itd.) in ciljev strategije Evropa 2020 ter ob upoštevanju priporočil Evropske komisije v dokumentu Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in Slovenia for the period 2014–2020 je Republika Slovenija opredelila ta težišča ukrepanja v Programu razvoja podeželja za obdobje 2014–2020:

- Pospešitev strukturnega prilagajanja v kmetijstvu in tako ustvarjanje pogojev za povečanje produktivnosti slovenskega kmetijstva in dvig stopnje samooskrbe.
- Učinkovitejše tržno organiziranje kmetijstva, krepitev agroživilskih verig ter večja prepoznavnost in kakovost lokalnih pridelkov.
- Trajnostno izkoriščanje gozdov in povečanje dodane vrednosti lesa z boljšim tržnim povezovanjem v gozdarstvu in vzdolž gozdno-lesne verige ter povečanjem konkurenčnosti gozdarstva in neindustrijske predelave lesa.
- Spodbujanje kmetijskih praks, ki ugodno vplivajo na ohranjanje naravnih virov in prilagajanje podnebnim spremembam.
- Zelena delovna mesta ter skladen in vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja.
- Prenos znanja in inovacij, skrb za okolje in podnebne spremembe so horizontalni cilji, ki jim sledi vseh pet prednostnih področij ukrepanja.

Izbrani tematski cilji in za vsak izbran cilj povzetek glavnih rezultatov, pričakovanih za EKSRP:

TEMATSKI CILJ (1) Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 1a, 1b

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za zagotavljanje učinkovitega sodelovanja med različnimi akterji s ciljem razvoja, preizkušanja, uvajanja in širjenja najsodobnejših spoznanj, inovacij, tehnologij itd. pri produktivnosti in trajnosti se bodo z ukrepi PRP 2014–2020 podpirali pilotni projekti, razvoj novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij

v kmetijstvu in gozdarstvu ter uvajali skupinski pristopi k okoljskim projektom in ustaljenim okoljskim praksam.
- Za zagotavljanje večje dostopnosti do specializiranih svetovalnih storitev bo z ukrepi PRP 2014–2020 podprta uporaba storitev svetovanja.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Učinkovitejši prenos znanja od stroke do končnih uporabnikov, pa tudi povratni tok informacij o zaznanih težavah iz prakse in vzpostavljanje ugodnega okvira za razvoj znanja in inovacij iz produktivnosti in trajnosti
- Večje število kmetijskih gospodarstev, vključenih v različne oblike sodelovanja (skupine, omrežja, pilotni projekti …).
- Večja prilagojenost svetovalnih storitev potrebam kmetijskih gospodarstev in učinkovitejši prenos specializiranega znanja

TEMATSKI CILJ (2) Povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 6c

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Zaostajanje Republike Slovenije pri razvoju širokopasovne infrastrukture je v zadnjih letih izrazito in se povečuje.
- Ovire za gospodarsko produktivnosti na podeželju so tudi vrzeli v dostopnosti širokopasovne infrastrukture.
- Dostopna širokopasovna infrastruktura zmanjšuje digitalno ločnico in povečuje vključenost vsakega posameznika v sodobne družbene tokove.
- Pokritost gospodinjstev s standardnimi fiksnimi širokopasovnimi omrežji presega 99 % v desetih državah članicah EU, medtem ko je Slovenija s 73,6 % med štirimi državami z najnižjo pokritostjo, pri pokritosti podeželja pa je z dobrimi 10 % sploh zadnja [194].

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Povečanje pokritosti s širokopasovnimi storitvami predvsem na območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo

EMATSKI CILJ (3) Povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter kmetijstva (za EKSRP), ribištva in akvakulture (za ESPR)

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 2a, 2b, 3a

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za zagotavljanje povečanja produktivnosti ob hkratni trajnostni rabi naravnih virov bodo z ukrepi PRP 2014–2020 podprte naložbe v izboljšanje splošne učinkovitosti kmetijskega gospodarstva, naložbe za predelavo in trženje kmetijskih proizvodov ter naložbe v kmetijsko in gozdarsko infrastrukturo.
- Za zagotavljanje generacijske pomladitve na kmetijskih gospodarstvih se bo s PRP 2014–2020 podprl tudi zagon dejavnosti za mlade kmete.
- Za večjo vključenost v sheme kakovosti bo v PRP 2014–2020 podprto novo sodelovanje v shemah kakovosti za kmetijske proizvode in živila.
- Za spodbujanje horizontalnega in vertikalnega povezovanja v kmetijstvu, gozdarstvu in predelavi bodo v PRP 2014–2020 podprte skupine proizvajalcev.
- Za spodbujanje izvajanja dobrobiti živali bodo v PRP 2014–2020 podprti rejci, ki prostovoljno prevzamejo obveznosti glede dobrobiti živali, ki presegajo ustrezne obvezne standarde.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Povečanje produktivnosti podprtih kmetijskih gospodarstev in ŽPI-obratov
- Večja okoljska učinkovitost podprtih kmetijskih gospodarstev in ŽPI-obratov
- Povečanje števila nosilcev kmetijskih gospodarstev, mlajših od 40 let
- Povečanje vključenosti v sheme kakovosti in povečanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov ter večja ponudba lokalnih proizvodov višje kakovosti na trgu
- Povečanje števila rejcev, ki izvajajo nadstandardne zahteve za dobrobit živali
- Večja tržna naravnanost in učinkovitejše horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci vzdolž agroživilskih in gozdno-lesnih verig

TEMATSKI CILJ (5) Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj in (6) Ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 4a, 4b, 4c

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na biotsko raznovrstnost, izboljšanje upravljanja tal, zmanjševanje vnosa FFS in gnojil bodo v PRP 2014–2020 podprti kmetje in skupine kmetov, ki se bodo prostovoljno obvezali, da bodo opravljali

dejavnosti, ki zajemajo eno ali več kmetijsko-okoljskih ali kmetijsko-podnebnih obveznosti, ali da bodo prešli na ali še naprej izvajali prakse ekološkega kmetovanja.

- Za učinkovitejšo rabo vode in prilagoditev kmetijstva podnebnim spremembam bodo v PRP 2014–2020 podprti kmetje in skupine kmetov, ki se bodo prostovoljno obvezali, da bodo izvajali dejavnosti, ki zajemajo eno ali več kmetijsko-okoljskih ali-kmetijsko podnebnih obveznosti, ali da bodo prešli na ali še naprej izvajali prakse ekološkega kmetovanja.
- Za ohranitev in nadaljnjo obdelanost kmetijskih zemljišč na območjih z omejenimi dejavniki ali drugimi posebnimi omejitvami se bodo po PRP 2014–2020 dodeljevale podpore v obliki izravnalnih plačil.
- Za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov in naravnih nesreč ter katastrofičnih dogodkov.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Povečanje ali vsaj ohranjanje hektarov, na katerih se izvajajo nadstandardne sonaravne kmetijske prakse
- Povečanje hektarov, na katerih se izvaja ekološko kmetovanje ali preusmerjanje v ekološko kmetovanje
- Ustavitev upada biotske raznovrstnosti na najranljivejših območjih Natura 2000 in preprečevanje zaraščanja z nadaljnjim ohranjanjem obdelane kmetijske krajine
- Zmanjševanje onesnaževanja voda in tal z gnojili in FFS ter tako ohranjanje vodnih virov in zemljišč
- Zmanjševanje nevarnosti za erozijo in izgubo organske snovi v tleh ter izboljšanje fizikalnih, kemičnih in bioloških lastnosti tal
- Ohranjanje kmetijskih dejavnosti na območjih z omejenimi dejavniki ali drugimi posebnimi omejitvami
- Obseg ha gozdnih površin, obnovljenih po naravni nesreči

TEMATSKI CILJ (8) Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 6a

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za spodbujanje podjetništva in dopolnilnih dejavnosti na podeželju se bodo v PRP 2014–2020 podpirali zagon in naložbe za nekmetijske dejavnosti.
- Za povečanje konkurenčnosti in delovnih mest v gozdno-lesnih verigah se bodo v PRP 2014–2020 podpirale naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za spravilo in sečnjo lesa ter naložbe v primarno predelavo lesa.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Ohranjanje obstoječih delovnih mest ali ustvarjanje novih v nekmetijskih dejavnostih na podeželju
- Ustvarjanje delovnih mest v primarni predelavi lesa

TEMATSKI CILJ (9) Spodbujanje socialnega vključevanja in boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 6b

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za krepitev lokalnih razvojnih pobud in socialnega kapitala na podeželju se bo v PRP 2014–2020 podpiralo spodbujanje lokalnega razvoja z izvajanjem ukrepa LEADER.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Število prebivalcev, vključenih v lokalne akcijske skupine

TEMATSKI CILJ (10) Vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje

PREDNOSTNA NALOGA UNIJE ZA RAZVOJ PODEŽELJA IN PREDNOSTNO PODROČJE: 1c

UTEMELJITEV IZBIRE TEMATSKEGA CILJA:

- Za zagotavljanje dviga usposobljenosti in informiranosti ter krepitve prenosa znanja, še zlasti s prikazi v praksi, se bo v PRP 2014–2020 podpiralo usposabljanje in pridobivanje strokovnega znanja in predstavitvene dejavnosti.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Izboljšana usposobljenost in informiranost, kar je prvi pogoj za razvoj dejavnosti in uvedbo inovacij na podeželju

3. Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR)

Slovenija bo s sredstvi Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v prihodnji finančni perspektivi 2014–2020 prispevala k tem tematskim ciljem:

(3) povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter kmetijstva (za EKSRP), ribištva in akvakulture (za ESPR)

(6) ohranjanje in zaščita okolja ter spodbujanje učinkovite uporabe virov

(8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile

Analiza ribištva v Sloveniji je pokazala, da je njegova konkurenčna sposobnost (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava) precej šibka iz različnih vzrokov (majhen sektor po številu podjetij in proizvodnji, v povprečju stara ribiška flota, v glavnem iz plovil, namenjenih malemu priobalnemu ribolovu, upad deljenih ribolovnih virov, pomanjkanje izmenjave znanja in dobrih praks v vseh podsektorjih, razpršenost akvakulture, odsotnost organiziranosti itn.). Da se zagotovi še boljša ponudba in poraba lokalnih proizvodov (iz morja in akvakulture), bi bilo treba izboljšati vključitev primarnih proizvajalcev v tržno verigo z dodano vrednostjo (z ustanavljanjem trgovskih znamk, dodajanjem vrednosti proizvodom, trženjem lokalnih proizvodov ali gradnjo prodajaln v ribogojnicah), vlagati v predstavitvene dejavnosti na lokalnih trgih, oglaševalske kampanje na državni ravni, spodbujati organiziranost sektorja in vzrejo novih vrst v akvakulturi. K temu bo prispeval tematski cilj 3. Izkušnje sedanje perspektive 2007–2013 kažejo, da je znanje o rabi morja in drugih naravnih virov (celinske vode, prostor), o zavarovanih vrstah, dobrih ribolovnih praksah, načinih upravljanja morskega okolja in prostora, okolju prijaznih praksah v akvakulturi premalo uporabljeno oziroma da si bo morala Slovenija v prihodnje bolj prizadevati za izvedbo tovrstnih ukrepov. Pri spremljajočih ukrepih skupne ribiške politike je treba izboljšati izbor podatkov, sodelovanje sektorja pri zbiranju podatkov, nadgraditi informacijski sistem in zagotoviti nadaljnje ustrezno izvajanje nadzornega sistema skupne ribiške politike, tudi v povezavi s celostno pomorsko politiko. K temu bo prispeval tematski cilj 6. Novo znanje in učinkovitejša raba naravnih virov bodo pripomogli k dvema ciljema strategije Evropa 2020: pametni in trajnostni rasti. Izbira le ene – obalne – akcijske skupine v trajnostnem razvoju ribiških območij se je pokazala kot slabša upravljavska odločitev, saj bi vključevanje sladkovodne akvakulture v lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost lahko dodalo vrednost akvakulturi in podeželju. K izboljšanju tega stanja bo prispeval tematski cilj 8. Trajnostni razvoj, ki ga vodi skupnost, ukrepi mreženja, spodbujanja boljšega vključevanja v lokalni trg, povezovanja in sodelovanja sektorja z drugimi akterji, pridobivanje in izpopolnitev znanja bodo prispevali k cilju vključujoče rasti strategije Evropa 2020.

Izbrani tematski cilji bodo tako prispevali k tem prednostim Unije v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter dosegli te pričakovane rezultate:

Izbrani tematski cilji in za vsak izbran cilj, povzetek glavnih rezultatov, pričakovanih za ESPR:

TEMATSKI CILJ (3) Povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter kmetijstva (za EKSRP), ribištva in akvakulture (za ESPR)

UTEMELJITEV TEMATSKEGA CILJA:

- Ribiški sektor je v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji v Sloveniji in ribiškimi sektorji v EU majhen, njegova konkurenčna in inovativna sposobnost je šibka. Prenos znanja med znanstveno-raziskovalnim okoljem in tem sektorjem je slab, enako tudi sodelovanje z znanstveno-raziskovalnim okoljem. Tako je smiselno krepiti pridobivanje novega znanja, ki lahko vodi v boljše upravljavske odločitve ter večji tehnološki in konkurenčni napredek sektorja.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Pri morskem gospodarskem ribolovu se pričakujejo izboljšanje njegove uveljavitve, praks trženja in neposredne prodaje proizvodov, razvoj novih dopolnilnih dejavnosti in podporne infrastrukture ter dodajanje vrednosti in kakovosti proizvodom.
- Pri akvakulturi je pričakovati povečanje proizvodnje v tehnološko izboljšanje opreme v akvakulturnih objektih, izboljšanje tehnik trženja, uveljavitev sektorja, neposredno prodajo predvsem lastnih proizvodov, vzrejo novih vrst in diverzifikacijo dejavnosti.
- Posredno bodo k večji konkurenčnosti sektorja zagotovo prispevali izmenjava dobrih praks, povezovanje z znanstveno-raziskovalnim okoljem, pridobivanje novega znanja in mreženje. Morski gospodarski ribolov bo dosegel novo znanje o rabi morja, stanju morskega okolja in virih, načinu znanstvene obdelave podatkov; novo znanje o stanju virov se pričakuje tudi za znanstveni in raziskovalni sektor s sodelovanjem med ribiči in znanstveniki. Z izmenjavo dobrih praks in mreženjem se pričakuje izboljšanje ribolovnih praks, sodelovanja in organiziranosti med predstavniki sektorja. Novo znanje o rabi morja bo uporabljeno tudi za tehnološki razvoj na podlagi celostne pomorske politike, kot je razvoj novih inovativnih produktov z visoko dodano vrednostjo. V akvakulturi se bo doseglo novo znanje o vodnih virih, opremi in tehnikah gojenja, prijaznih okolju, in praksah gojenja vodnih živali ali rastlin v drugih državah članicah. Novo znanje v zvezi z akvakulturo se pričakuje tudi za raziskovalce in znanstvenike oziroma okoljevarstvenike.

TEMATSKI CILJ (6) Ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov

UTEMELJITEV TEMATSKEGA CILJA:

- Slovenska ribiška flota, večinoma plovila malega priobalnega ribolova, lovi deljene in selivske staleže – deli si jih z drugimi državami v tem delu morja. Slovenska ribiška flota se je že v perspektivi 2007–2013 precej zmanjšala. Ribištvo je odvisno od naravnih virov (voda, prostor, biološki – ribolovni – viri …).
- Prenos znanja med gospodarskim sektorjem in administracijo na eni strani ter znanstveno-raziskovalnim okoljem na drugi strani je šibek. To lahko vodi v slabše upravljavske rešitve glede učinkovite rabe virov.
- Dosedanje izkušnje kažejo, da je znanje o rabi in stanju morja in ulovljenih proizvodih, o rabi drugih naravnih virov (celinske vode, prostor), zavarovanih vrstah, dobrih ribolovnih praksah, načinih upravljanja morskega okolja in prostora ter okolju prijaznih praksah v akvakulturi premalo uporabljeno.
- Spodbujanje okoljske ozaveščenosti med ribiči o pomenu ohranjanja morskega okolja in njihovo dejavno vključevanje v izvajanje ukrepov za ohranjanje morskega ekosistema je bistveno za doseganje trajnostnega razvoja ribištva. Glede na trenutno šibko zastopanost ekološke vzreje v akvakulturi je smiselno spodbujati preusmeritev v ekološko vzrejo. V teh primerih gre namreč za manjšo intenzivnost proizvodnje, a kakovost ribe je boljša.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Pričakuje se novo znanje v zvezi z naravnimi viri (ribolovni viri, vode, prostor) in njegova uporaba za boljše upravljanje oziroma izkoriščanje virov za doseganje trajnostnega upravljanja morskega ribištva v skladu s cilji reforme skupne ribiške politike, pa tudi v smislu celostne pomorske politike.
- Pri morskem gospodarskem ribolovu je pričakovati dejavno vključevanje ribičev v izvajanje ukrepov za ohranjanje morskega ekosistema in dejavnosti na območjih varstva (npr. območja NATURA, zavarovana območja).
- Pri akvakulturi je pričakovati naložbe v sodobno, okolju prijazno opremo in čiščenje odpadkov iz akvakulture ter pomoč sektorju pri odpravi tveganja v zvezi z naravnimi pojavi. Pričakuje se tudi povečanje ekološke vzreje in spodbujanje razvoja akvakulture, ki zagotavlja okoljske storitve.
- Pričakuje se, da se bo krepilo predvsem izboljšanje pridobivanja podatkov o sektorju na vseh ravneh in nato izboljšanje njihove uporabe pri upravljavskih odločitvah, med drugim pri celostni pomorski politiki, in sicer z nadgradnjo znanja o morskem okolju za ustrezno oblikovanje učinkovitih ukrepov za izboljšanje in ohranjanje stanja morskega okolja ter s celovitim pomorskim načrtovanjem in krepitvijo celovitega pomorskega nadzora, ki bo vključeval spremljanje in nadzor plovil.

TEMATSKI CILJ (8) Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile

UTEMELJITEV TEMATSKEGA CILJA:

- Ukrepi trajnostnega razvoja ribiških območij so bili v perspektivi 2007–2013 precej uspešni. Morski gospodarski ribiči so se do zdaj diverzificirali večinoma v turizem. Sladkovodna akvakultura v ukrepe trajnostnega razvoja do zdaj ni bila vključena. Šibko je tudi pridobivanje novega strokovnega znanja in povezovanje med deležniki, še posebno v akvakulturi.

PRIČAKOVANI REZULTATI:

- Trajnostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je priložnost za ustvarjanje poslovnih priložnosti: dodajanje vrednosti ribiškim proizvodom in proizvodom iz akvakulture, povezovanje z drugimi dejavnostmi, diverzifikacija dejavnosti, izobraževanje, usposabljanje, mreženje, krepitev sodelovanja med različnimi deležniki, boljša organiziranost sektorja, spodbujanje razvoja in varstva okolja, naravne in kulturne dediščine, obenem pa ustvarjanje delovnih mest z ukrepi trajnostnega razvoja ribiških območij oziroma trajnostnega lokalnega razvoja. Pričakuje se dvig pridobivanja novega znanja, strokovnih veščin in usposabljanja, potrebnih za učinkovito izvajanje morskega gospodarskega ribolova in akvakulture, ter medsebojno povezovanje in sodelovanje v posameznih sektorjih.

1.4. Okvirna dodelitev podpore Unije po tematskih ciljih na nacionalni ravni za vsak evropski strukturni in investicijski sklad ter skupni okvirni zneski podpore, predvidene za cilje na področju podnebnih sprememb

1.4.1. Preglednica: Okvirna dodelitev podpore Unije po tematskih ciljih na nacionalni ravni za vsak evropski strukturni in investicijski sklad (EUR) (skupna podpora Unije, vključno z rezervo za uspešnost)

Tematski cilj	ESRR	ESS	Kohezijski sklad	EKSRP	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo	Skupaj
01. Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij	475.739.158,00	0,00	0,00	20.751.000,00	0,00	496.490.158,00
02. Povečanje dostopnosti do informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti	45.732.960,00	0,00	0,00	7.500.000,00	0,00	53.232.960,00
03. Povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR)	445.088.474,00	0,00	0,00	277.840.782,90	8.550.678,00	731.479.934,90
04. Podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih	44.032.200,00	0,00	260.607.800,00	0,00	0,00	304.640.000,00
05. Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj	30.000.000,00	0,00	60.021.932,00	202.660.393,00	0,00	292.682.325,00
06. Ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov	155.417.821,00	0,00	280.787.847,00	202.660.393,00	6.575.126,00	645.441.187,00
07. Spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah	108.435.292,00	0,00	223.092.280,00	0,00	0,00	331.527.572,00
08. Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile	0,00	290.736.602,00	0,00	46.020.000,00	5.809.593,00	342.566.195,00
09. Spodbujanje socialne vključenosti, boj proti revščini in diskriminaciji vseh oblik	75.053.657,00	152.505.746,00	0,00	45.092.491,00	0,00	272.651.894,00

Tematski cilj	ESRR	ESS	Kohezijski sklad	EKSRP	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo	Skupaj
10. Naložbe v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti in vseživljenjsko učenje	20.023.291,00	208.996.759,00	0,00	6.000.000,00	0,00	235.020.050,00
11. Izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter učinkovita javna uprava	0,00	62.873.980,00	0,00	0,00	0,00	62.873.980,00
12. Se ne uporablja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tehnična pomoč	17.162.510,00	12.868.044,00	89.537.036,00	29.324.743,10	1.984.729,00	150.877.062,10
Skupaj	**1.416.685.363,00**	**727.981.131,00**	**914.046.895,00**	**837.849.803,00**	**22.920.126,00**	**3.919.483.318,00**

1.4.2. Preglednica: Informacije o pobudi za zaposlovanje mladih, ki je načrtovana v okviru tematskega cilja 8 "spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile"

Posebna dodelitev pobude za zaposlovanje mladih	9.211.536,00
Ustrezno financiranje ESS	9.211.536,00
Skupna sredstva pobude za zaposlovanje mladih	**18.423.072,00**
Sredstva pobude za zaposlovanje mladih za mlade, ki prebivajo izven upravičenih regij (člen 16 uredbe o ESS)	

1.4.3. Preglednica: Delež ESS iz strukturnih skladov (ESRR in ESS)

Delež ESS v sredstvih strukturnih skladov (ESS in ESRR) za operativne programe za cilja "konvergenca" ter "regionalna konkurenčnost in zaposlovanje" v programskem obdobju 2007–2013	28,10%
Najmanjši delež ESS v državi članici	29,30%
Delež ESS v sredstvih strukturnih skladov v programskem obdobju 2014–2020	33,94%

1.4.4. Preglednica: Informacije o dodelitvi za tehnično pomoč po kategorijah regij, če je ustrezno

Sklad	**Kategorija regije, če je ustrezno**	**Dodelitev za tehnično pomoč (EUR)**	**Delež tehnične pomoči iz skupne dodelitve (po skladih in po kategorijah regij, če je ustrezno)**
ESS	Manj razvite	9.072.157,00	0,00
ESS	V prehodu	0,00	0,00
ESS	Bolj razvite	3.795.887,00	0,00
ESRR	Manj razvite	14.112.244,00	0,00
ESRR	V prehodu	0,00	0,00
ESRR	Bolj razvite	3.050.266,00	0,00
Kohezijski sklad		89.537.036,00	0,00

1.4.5. Skupni okvirni znesek podpore Unije za cilje v zvezi s podnebnimi spremembami (EUR) (skupna podpora Unije, vključno z rezervo za uspešnost)

1.055.478.789,10

ODDELEK 1B

1.5. Uporaba horizontalnih načel iz členov 5, 7 in 8 uredbe o skupnih določbah in ciljev politike za izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov

1.5.1. Ureditev načela partnerstva, vključno z okvirnim seznamom partnerjev iz člena 5 uredbe o skupnih določbah in povzetkom ukrepov, sprejetih za vključitev teh partnerjev v skladu s členom 5 uredbe o skupnih določbah, ter vloge teh partnerjev pri pripravi partnerskega sporazuma ter poročilo o napredku iz člena 52 uredbe o skupnih določbah

1.5 Uporaba horizontalnih načel

1.5.1 Načelo partnerstva

Načelo partnerstva je tudi v Sloveniji ključno vodilo pri pripravi temeljnih dokumentov za črpanje sredstev iz skladov skupnega strateškega okvira (SSO). Zavedamo se, da ukrepi za dvig konkurenčnosti ter ozelenitev gospodarstva in delovna mesta zahtevajo vpetost vseh ključnih deležnikov, ki z razpoložljivim znanjem in strokovnimi mnenji lahko prispevajo h krepitvi skupinske zavezanosti in učinkovitejšemu črpanju sredstev.

Pripravo partnerskega sporazuma (PS) usklajuje novoustanovljena Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) (do 1. 3. 2014 je imelo vlogo koordinatorja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) skupaj z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi.

Vključevanje zainteresiranih deležnikov v pripravo programskih dokumentov za obdobje 2014– 2020 smo začeli v septembru 2012, ko je bil pripravljen osnutek tega vključevanja v pripravo ključnih strateških in programskih dokumentov v Sloveniji. V to pripravo smo želeli vključiti čim več deležnikov z različnih področij in institucij, da bi dobili čim bogatejši zbir znanja in potreb, ki so podlaga za prepoznavo ključnih področij vlaganja. Ključni cilj vključevanja javnosti v postopek priprave programskih dokumentov je oblikovati čim kakovostnejši dokument za črpanje programskih sredstev v obdobju 2014–2020 ter doseči čim večje lastništvo nad dokumentom in usklajenost vsebin.

Postopek priprave programskih dokumentov je potekal v več fazah:

- 1. faza: analiza stanja in prepoznavanje razvojnih potreb Slovenije,
- 2. faza: določitev specifičnih ciljev in rezultatov,

- 3. faza: opredelitev področij vlaganja (v PS do ravni prednostnih naložb in nadgradnja do ravni ukrepov v operativnih programih) in določitev ustreznih kazalnikov,
- 4. faza: priprava osnutkov PS in treh operativnih programov (za sklade kohezijske politike, razvoj podeželja in razvoj ribištva). Priprava vseh naštetih dokumentov je vsebinsko in časovno usklajena.

Vključevanje različnih deležnikov v postopek priprave PS je potekalo na različnih ravneh, pri čemer smo poskušali zajeti čim širši in raznovrsten spekter deležnikov, da bi bilo pokrito čim več vsebinskih področij in da bi dobili kakovostne vsebinske prispevke ter komentarje iz različnih virov in vidikov glede na njihove izkušnje in potrebo. Pri izbiri deležnikov so bili v dialog vključeni partnerji na podlagi teh meril: reprezentativne organizacije (npr. zbornice, stanovska združenja, univerze, inštituti itd.); reprezentativni predstavniki NVO; člani, vključeni v socialni dialog, in institucije, ki so dejavne pri regionalnem razvoju.

Za pripravo in usklajevanje strateških in programskih dokumentov so bila vzpostavljena naslednja partnerstva:

- **Sodelovanje med ministrstvi**

Junija 2012 so bile na ravni ministrstev ustanovljene delovne skupine za pripravo ključnih programskih dokumentov države (strategije razvoja Slovenije, programa državnih razvojnih prednostnih nalog in naložb ter programskih dokumentov za naslednje finančno obdobje EU). Pri pripravi so sodelovali tudi predstavniki drugih javnih organov, ki so jih ministrstva vključevala v delo glede na posebnosti posameznega sektorja. Poleg tega so ministrstva pri pripravi dokumentov vključevala še druge institucije in organizacije. Formalno ustanovljene delovne skupine za pripravo programskih dokumentov so sčasoma izgubile svojo vlogo, tako da zdaj z ministrstvi teče reden dialog in usklajevanje na operativni ravni, pri usklajevanju prednostnih nalog in razdelitvi finančnih sredstev pa na ravni državnih sekretarjev in/oziroma ministrov. MGRT (od 1. 3. 2014 SVRK) je kot koordinator priprave PS organiziralo številne medresorske usklajevalne sestanke. Predstavniki resorjev so dejavno sodelovali tudi na sestankih in delavnicah z Evropsko komisijo (EK).

Pomembno vlogo pri pripravi PS ima tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), ki vstopa v PS v delih, nanašajočih se na dva EU-sklada, in sicer Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR). V povezavi s tem se ločeno pripravljata dva operativna programa, ki morata biti vsebinsko skladna s PS, kar pomeni, da se pri usklajevanju vsebin z raznimi deležniki za posamezni operativni program usklajuje tudi vsebina za PS (do ravni prednostnih naložb).

- **Sodelovanje z reprezentativnimi predstavniki različnih javnosti**

Za pripravo strateških dokumentov je bila v Ekonomsko-socialnem svetu (ESS) ustanovljena *ad hoc* delovna skupina, predstavniki ESS pa so samostojno predlagali njene člane.

Drugo *ad hoc* delovno skupino sestavljajo predstavniki nevladnih organizacij (NVO). Izbiro predstavnikov NVO je vodila krovna organizacija – mreža slovenskih nevladnih organizacij (CNVOS), ki je z razpisom, objavljenim na svoji spletni strani, izbrala 17 predstavnikov.

SVRK se s predstavniki obeh *ad hoc* delovnih skupin redno sestaja, jih seznanja in jim tudi podrobno predstavlja ključne usmeritve in spremembe dokumentov v pripravi (PS in OP). Predstavniki obeh skupin so imeli možnost izraziti svoje pripombe neposredno na sestankih, pa tudi v pisni obliki (v ta namen je bil odprt elektronski naslov eu2014.mgrt(at)gov.si).

Sodelovanje smo vzpostavili tudi s predstavniki regij. Vsebine programskih dokumentov (PS in OP za sklade kohezijske politike) smo usklajevali z regionalnimi razvojnimi agencijami, ki so pristojne za pripravo 12 regionalnih razvojnih programov za 12 statističnih regij.

- **Sodelovanje z razvojnima svetoma kohezijskih regij**

Posebno vlogo pri pripravi ključnih dokumentov kohezijske politike (PS in OP) imata tudi razvojna sveta kohezijskih regij (vzhodne in zahodne Slovenije), ki sta med drugim pristojna za vodenje in usmerjanje priprave regionalnega razvojnega programa ter njegovo sprejetje. Razvojna sveta kohezijskih regij skladno z notranjo zakonodajo dajeta soglasje za sprejetje PS in OP. Po načelu partnerstva poteka z razvojnima svetoma kohezijskih regij redno usklajevanje, predstavniki so vabljeni tudi na javne dogodke, na katerih imajo dodatne možnosti, da izrazijo svoje mnenje glede osnutkov ključnih dokumentov. Izvedenih je bilo šest rednih sej razvojnih svetov vzhodne in zahodne kohezijske regije ter ena izredna seja: na prvi (18. julija 2013) je organ upravljanja predstavil prvi osnutek PS, na drugi (4. in 8. oktobra 2013) so bile predstavljene pripombe EK k prvemu osnutku PS ter časovni načrt priprave PS in OP za sklade kohezijske politike, na tretji (20. novembra 2013) je bil predstavljen drugi osnutek PS ter sprejete usmeritve o nadaljnji pripravi in usklajevanju končne različice PS, na četrti (26. in 27. marca 2014) pa je bil predstavljen odziv SVRK na do zdaj prejete komentarje k vsebini PS in OP, predstavljen je bil časovni načrt priprave in predvidenega sprejetja PS, hkrati pa je potekala razprava o še nerešenih zadevah. V okviru pete seje (3. in 13. junija 2014) je razprava tekla o **razvojnih potrebah v regijah ter** trenutnih in prihodnjih aktivnostih v zvezi s programskimi dokumenti. Soglasnje na vsebino Partnerskega sporazuma je bilo podano na šesti seji razvojnega sveta zahodne kohezijske regije (10. julij 2014) ter na izredi seji kohezijske regije zahodna Slovenija (24. julij 2014). Na drugi seji so predstavniki kohezijske regije vzhodna Slovenija izglasovali sklep o potrebnosti priprave dveh OP-jev zaradi razdeljenosti Slovenije na dve kohezijski regiji, vendar SVRK na podlagi tehtnih argumentov te pripombe oziroma sklepa ni upošteval.

- **Sodelovanje z Državnim zborom Republike Slovenije in Državnim svetom Republike Slovenije**

Predstavniki SVRK (prej MGRT) so se med pripravo dokumenta udeleževali tudi sej Odbora za evropske zadeve v Državnem zboru RS in sej odborov v Državnem svetu Republike Slovenije, na katerih so predstavljali stanje priprave programskih dokumentov, med drugim PS. Ob tej priložnosti so člani oborov predstavili svoje mnenje o osnutkih dokumentov v pripravi. Na seje odborov v Državnem zboru Republike Slovenije sta bila povabljena tudi predsednika svetov obeh kohezijskih regij, ki sta predstavila svoja stališča do sodelovanja in vključevanja članov kohezijskih regij v pripravo strateških dokumentov.

- **Vključevanje širše javnosti**

Že na začetku priprave programskih dokumentov smo oblikovali seznam reprezentativnih skupin organizacij, tako da so ustrezno zastopana vsa pomembna vsebinska področja, ki jih vključuje OP EKP. Sestava skupin širše javnosti je tako zagotavljala udeležbo na različnih področjih (znanost, šolstvo, okolje, sociala, nevladne organizacije, lokalne skupnosti, predstavniki regij, stanovske organizacije idr.), ki smo jih po adremi obveščali o dogodkih in objavljenih novih različicah dokumentov. Na temo priprave PS so bili do zdaj izvedeni trije javni dogodki ob prisotnosti predstavnikov EK. Odziv javnosti je bil zelo dober in za pripravljavce PS koristen. Organizacije, ki zastopajo interese invalidov, so bile z vrsto različnih dogodkov, ki jih je organiziralo pristojno ministrstvo, prav tako vključene v pripravo dokumentov. V fazi do priprave končne različice OP EKP se bo sodelovanje s temi organizacijami še izpopolnilo in okrepilo, pri čemer bo zagotovljena tudi ustrezna vključenost predstavnikov teh organizacij v izvajanje, spremljanje in vrednotenje.

Prvi osnutek PS je 4. julija 2013 sprejela Vlada RS, 5. julija 2013 pa smo ga poslali v neformalno usklajevanje EK. Ta je 17. julija 2013 začela t. i. medresorsko posvetovanje (angl. *interservise consultation*). Slovenija je bila med prvimi desetimi državami članicami, ki jim je uspelo doseči posvetovanje že poleti.

Vzporedno smo osnutek PS poslali in predstavili predstavnikom *ad hoc* delovne skupine za sodelovanje z ESS in *ad hoc* delovne skupine za sodelovanje z NVO ter predstavnikom RRA in predstavnikom kohezijske regije vzhodne Slovenije in kohezijske regije zahodne Slovenije. Osnutek PS smo objavili tudi na spletnih straneh MGRT. Do 5. septembra 2013 je potekala javna razprava, v kateri smo prejeli pripombe zainteresirane javnosti.

Nato smo 18. septembra 2013 pripravili javni dogodek, ki se ga je udeležil širok krog deležnikov, tudi predstavniki EK. Javni dogodek je bil namenjen predstavitvi prvega osnutka PS in prispelih pripomb deležnikov.

Pripombe deležnikov smo skupaj z neuradnimi komentarji EK k prvemu osnutku PS, ki smo jih prejeli 23. septembra 2013, smiselno vključili v novi osnutek PS, v katerega smo tudi zapisali, katere pripombe smo upoštevali in katerih ne (načelo partnerstva).

Od prejetih pripomb zainteresirane javnosti smo pri pripravi drugega osnutka PS upoštevali predloge glede:

- natančnejše določitve prednostnih področij,
- večje skladnosti z drugimi strateškimi dokumenti,
- zagotovitve povezanosti med skladi ESRR in EKSRP na območjih Natura 2000 (ohranjanje biotske raznovrstnosti in kmetijske krajine),
- osredotočenosti TC 7 na železniško infrastrukturo,
- večjega poudarka socialnega podjetništva in ranljivih skupin v besedilu,
- prednostnega vlaganja v spretnosti in izobraževanje ter prenos znanja in vseživljenjsko učenje v okviru TC 10,
- izbrisa navajanja objektov za termično obdelavo,
- vključitve pobude CLLD,
- navajanja sedmih funkcionalnih območij v poglavju 3.1.3 (v drugem osnutku PS jih ne navajamo),
- problematike mladih, ki je v novem osnutku bistveno bolj poudarjena,
- pomislekov in pripomb k celostnim teritorialnim naložbam (CTN) – v poglavju 3 je v novem osnutku predstavljen celovit pristop k teritorialnemu razvoju; CTN so omenjene tudi v okviru Urban, narejen pa je tudi nastavek za morebitne CTN-je, prepoznane v obdobju po letu 2014, in
- zagotavljanja večje preglednosti dokumenta.

Nekatere pripombe so se bolj nanašale na vsebino OP, zato se bomo do njih opredelili v pripravi slednjega. Gre sicer za pripombe, ki se nanašajo na raven ukrepov: izražena je bila pobuda za pripravo dveh OP, prav tako so bili pogosto v ospredju posamezni sektorji. Ker v PS in OP ne bo sektorskega pristopa, posamezni sektorji v obeh dokumentih ne bodo navedeni, bo pa v dokumentih predstavljena navezava na strategijo pametne specializacije.

Ključni partnerji so s svojim znanjem in strokovnimi mnenji nedvomno prispevali k izboljšanju besedila PS. Od pripomb k 2. osnutku PS, ki smo jih prejeli od zainteresirane javnosti do 13. 12. 2013 (skupno 33 pripomb posameznikov in organizacij), smo upoštevali predloge glede: bolj celostnega pristopa in povezovanja ukrepov ter iskanja sinergij med okoljsko, družbeno in ekonomsko sestavino (glavna dodana vrednost), saj je slednje ključnega pomena za prehod v krožno gospodarstvo, zagotovljena je večja preglednost dokumenta (sprememba zgradbe analitičnega dela dokumenta) in večja skladnost z drugimi ključnimi strateškimi dokumenti. Osnutku PS sta bila dodana kratek uvod in seznam kratic.

V posvetovanjih s ključnimi partnerji so bili večkrat poudarjeni pomisleki glede premajhne teže socialnega podjetništva, ki je v Sloveniji še vedno slabo prepoznano.

Zato je po mnenju številnih partnerjev treba nameniti več pozornosti predstavitvi, izvajanju podpornih instrumentov, razvoju novih storitev in vključevanju posameznikov v projekte socialnega podjetništva, saj ima slednje izkazano pozitivno vlogo v krizi ter lahko pomembno prispeva h gospodarskemu razvoju in novim delovnim mestom. Pripombe so bile smiselno upoštevane pri pripravi nove različice PS. Pomisleki partnerjev so se nanašali tudi na vlogo in vključevanje socialnih partnerjev, ki pa je predvideno pri oblikovanju programov v TC 8 in TC 9. V TC 11 se bo spodbujala krepitev zmogljivosti socialnih parterjev na državni in regionalni ravni.

Med ključnimi predlogi partnerjev so bila priporočila glede večje vloge zadrug in kooperativ ter njihovega prispevka k zmanjševanju negativnih učinkov krize na stopnjo zaposlenosti in delovanje podjetij. Zadruge in kooperative bodo podprte s TC 9 pri socialnem podjetništvu, znotraj tega pa bodo podprti tudi različni projekti medgeneracijskega sodelovanja, ki bodo jasneje opredeljeni v OP. Besedilo PS je bilo smiselno dopolnjeno tudi z vsebinami, ki se nanašajo na premalo poudarjeno vlogo malih in srednje velikih podjetij kot gonilne sile pri ustvarjanju delovnih mest in trajnostni rasti ter ukrepih za odpravljanje administrativnih ovir in spodbujanju zelenega javnega naročanja. Pri vseživljenjskem učenju so partnerji opozorili tudi na vključevanje starejših delavcev in upokojencev, čeprav so ciljna skupina predvsem starejši in nižje izobraženi, ključni poudarek pa je na dvigu kompetenc za večjo zaposljivost in ohranjanje delovnih mest. Predlog je bil tudi, da je treba v PS bolj postaviti v ospredje terciarno izobraževanje – v PS je poudarek na kakovosti in mobilnosti, sama stopnja udeležbe pa v Sloveniji ni problematična. Predlagana je bila tudi vključitev skupnostne oskrbne storitve in potreba po obravnavi revščine starejših, slednja je prednostno področje v TC 9.

Partnerji so v komentarjih večkrat poudarili tudi vprašanja glede financiranja pristopa CLLD – lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost. Pristop CLLD bo podprt s sredstvi EKSRP, ESPR in ESRR. Večkrat je bilo v ospredju tudi stališče, da TC 2 potrebuje enako obravnavo kakor preostali tematski cilji. Vprašanja so se nanašala še na financiranje širokopasovnih povezav v TC 2. V navezavi na Urban, pri katerem bodo podprti ukrepi za trajnostni razvoj urbanih območij, bodo v PS opredeljena merila (poglavje 3.1.3), na podlagi katerih bo mogoče izbrati pomembna urbana območja/mesta.

Vsem deležnikom smo odziv na prejete pripombe poslali po elektronski pošti 24. 1. 2014.

28. 2. 2014 je bila pripravljena nova različica PS, ki je bila poslana v neformalno usklajevanje na EK in v seznanitev širši javnosti.

14. 3. 2014 je bil organiziran javni dogodek, na katerem je bilo predstavljeno stanje priprave PS in OP, glavni poudarki v novi različici PS z dne 28. 2. 2014 in glavne pripombe deležnikov, ki smo jih prejeli k 2. osnutku PS. Sodelujoči na razpravi so odobravali usmeritve in dopolnitve ter spremembe v novem osnutku PS, kot ključno pomanjkljivost v dokumentih pa so izpostavili širokopasovne povezave na podeželju, pri čemer Slovenija zaostaja za cilji digitalne agende 2020. Izraženi so bili predlogi za uvedbo instrumenta lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, tudi v okviru evropske

kohezijske politike, nadaljevanje financiranja dejavnosti za izobraževanje odraslih, ki jih izvajajo ljudske univerze, ponovni razmislek o merilih za izbor mest pri instrumentu urbanega razvoja mest, povečanje sredstev za naložbe v infrastrukturo lokalnega in regionalnega pomena ter povečanje sodelovanja med akademskim okoljem in zasebnim sektorjem. Sodelujoči so predlagali tudi pregled dosedanjega izvajanja vseh skladov 2007–2013 zaradi prepoznave tistih področij vlaganja, ki se še lahko nadaljujejo in imajo jasne rezultate, ter se zavzeli za nadaljnjo odpravo administrativnih bremen oziroma poenostavitev postopkov.

3. 4. 2014 se je Vlada RS seznanila z novo različico PS, ki je bila objavljena na spletni strani SVRK in 10. 4. 2014 poslana v uradno usklajevanje službam EK.

26. junija je Evropska komisija posredovala uradne komentarje na PS. Skladno s prejetimi komentarji je bila v juliju pripravljena nova končna verzija dokumenta, katera je bila po sprejemu na Vladi RS posredovana v potrditev in sprejem na EK.

- **Vključevanje širše javnosti v pripravo OP za izvajanje kohezijske politike**

Za pripravo operativnega programa (OP) za izvajanje kohezijske politike je odgovoren SVRK (do 1. 3. 2014 MGRT). Pri pripravi OP je upoštevano tudi načelo partnerstva. Ključni cilj vključevanja partnerjev v postopek priprave OP je pripraviti čim kakovostnejši in vsebinsko usklajen dokument za črpanje sredstev EU v obdobju 2014–2020.

Postopek priprave OP poteka vzporedno s pripravo PS, in sicer so bile do zdaj izvedene te dejavnosti, v katere so bili vključeni tudi ustrezni partnerji (širša javnost):

– analiza stanja in prepoznava razvojnih potreb Slovenije,

– določitev posebnih ciljev in rezultatov ter

– opredelitev področij vlaganja (v PS do ravni prednostnih naložb in nadgradnja do ravni ukrepov v OP) in pripadajočih kazalnikov.

Podrobnejši opis postopkov vključevanja partnerjev v pripravo, spremljanje in izvajanje OP bo predstavljen v OP v poglavju 7.2.

- **Vključevanje širše javnosti v pripravo PRP**

V Sloveniji se načelo partnerstva vključuje v pripravo vseh dolgoročnih razvojnih načrtov in programov, med katere spada tudi PRP 2014–2020.

MKGP vključuje socialne partnerje ter strokovno in širšo javnost v svoje dejavnosti že od objave predlogov evropske zakonodaje za programsko obdobje 2014–2020 in predlogov reforme skupne kmetijske politike do 2020. Organizirana je bila javna razprava, posveti in različne predstavitve reforme skupne kmetijske politike do 2020, na katerih je bil poudarjen tudi razvoj podeželja.

V skladu z upravljanjem na več ravneh so reprezentativni in pristojni partnerji vključeni v pripravo partnerskega sporazuma in bodo vključeni tudi v izvajanje, spremljanje in ocenjevanje PRP 2014–2020 z delovanjem v nadzornem odboru PRP 2014–2020.

Organizacije in institucije, ki delujejo za razvoj podeželja, so zaradi večje vključenosti v oblikovanje, izvajanje in spremljanje PRP 2014–2020 ter izboljšanja kakovosti PRP 2014–2020 pritegnjeni tudi v državno Mrežo za podeželje. Ta pa zaradi večjega vključevanja deležnikov v pripravo dokumentov o politiki razvoja podeželja organizira različne dejavnosti, s katerimi se spodbuja dejavno sodelovanje in zagotavljajo povratne informacije za boljše izvajanje PRP.

- **Vključevanje širše javnosti v pripravo OP ESPR 2014–2020**

Zaradi dejavnega sodelovanja in priprave operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS v obdobju 2014–2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano imenovalo delovno skupino. Ta v skladu z usmeritvami Unije vključuje vsa ključna ministrstva in socialne partnerje, ki bodo dejavno sodelovali v vseh fazah priprave operativnega programa. Delavnice so bile organizirane za vse zainteresirane strani zaradi predstavitve ukrepov, izmenjave mnenj in zbiranja predlogov za izvajanje ukrepov. Oba ocenjevalca sta bila povabljena in sta na delavnicah sodelovala. Prav tako bo potekala širša javna razprava o operativnem programu, na katero bodo vabljeni socialni partnerji in druge zainteresirane javnosti, da predstavijo še svoja mnenja in predloge.

- **Vključevanje širše javnosti v izvedbeni del**

Slovenija skladno s pristopom upravljanja na več ravneh (5. člen Uredbe št. 1303/2013 EP in Sveta z dne 17. 12. 2013 o skupnih določbah za sklade ESI (KS, ESS, ESRR, EKSRP in ESPR)) organizira partnerstvo s pristojnimi regionalnimi in lokalnimi organi (skladno tudi z Evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo) ter jih vključuje v pripravo partnerskega sporazuma in operativnih programov. Partnerji so vključeni v vse faze priprave in izvajanja programov, vključno s sodelovanjem v odborih za spremljanje programov (skladno z 48. členom uredbe o skupnih določbah). Kot člani nadzornih odborov partnerji sodelujejo pri merilih za izbiro projektov/ukrepov posameznega operativnega programa, spremljajo doseganje zastavljenih ciljev in rezultatov, preučujejo in potrjujejo letna in končna poročila o izvajanju, sodelujejo pri obravnavi in potrditvi sprememb operativnih programov, organu upravljanja pa lahko predlagajo tudi spremembe in prilagoditve operativnih programov za boljše upravljanje in izvajanje.

1.5.2. Spodbujanje enakosti moških in žensk, nediskriminacije ter dostopnosti

1.5.2 Spodbujanje enakosti moških in žensk, boja proti diskriminaciji ter dostopnosti

Spoštovanje načela nediskriminacije, pa tudi enakih možnosti in enakosti spolov in dostopnosti je v Republiki Sloveniji zagotovljeno že z njenimi temeljnimi akti.

Ustava Republike Slovenije v 14. členu vsakomur zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katero koli drugo osebno okoliščino. V 63. členu pa izrecno prepoveduje vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti.

Krovni zakon, ki ureja nediskriminacijo, je Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja, s katerim se določajo skupni temelji in izhodišča za zagotavljanje enakega obravnavanja vsakogar pri uveljavljanju njegovih pravic in obveznosti ter pri uresničevanju njegovih temeljnih svoboščin na katerem koli področju družbenega življenja, zlasti pa pri zaposlovanju, delovnih razmerjih, vključevanju v sindikate in interesna združenja, vzgoji in izobraževanju, socialni varnosti, dostopu do dobrin in storitev ter oskrbe z njimi, in sicer ne glede na njegove osebne okoliščine, kot je narodnost, rasa ali etnični izvor, spol, zdravstveno stanje, invalidnost, jezik, versko ali drugo prepričanje, starost, spolna usmerjenost, izobrazba, gmotno stanje, družbeni položaj ali druge osebne okoliščine.

Za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami veljata predvsem ta ključna dokumenta:

- Zakon o enakih možnostih žensk in moških, s katerim se določajo skupni temelji za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških na političnem, ekonomskem, socialnem, vzgojno-izobraževalnem ter drugih področjih družbenega življenja,
- Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005–2013, strateški dokument, ki določa cilje in ukrepe ter ključne nosilce politik za uresničevanje enakosti spolov na posameznih področjih življenja žensk in moških v Republiki Sloveniji od leta 2005 do 2013. Temeljni namen je izboljšati položaj žensk oziroma zagotavljati trajnostni razvoj pri uveljavitvi enakosti spolov.

Organ, pristojen za enake možnosti (Sektor za enake možnosti na MDDSZ), ima med drugim te naloge: (i) usklajuje oblikovanje politik in pripravo predpisov o preprečevanju in odpravljanju diskriminacije; (ii) oblikuje politiko enakosti spolov in spremlja položaj žensk ter uresničevanje njihovih z ustavo, zakoni in mednarodnimi konvencijami zajamčenih pravic itd.

Slovenija pozna tudi institut zagovornika načela enakosti, ki deluje v okviru MDDSZ in ima različne možnosti, da neformalno nadzoruje spoštovanje prepovedi diskriminacije, spodbuja k spoštovanju pravice do enakega obravnavanja ter daje nasvete, podporo, pomoč in informacije na tem področju. To podporo daje vsem, zlasti žrtvam kršitev, lahko pa tudi potencialnim kršiteljem, organom oblasti, podjetjem in drugim, ki bi želeli izboljšati svoje poslovanje ali zgolj pridobiti več informacij o tej temi.

Glede dostopnosti velja Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10 in 50/14), katerega namen je preprečevanje in odpravljanje diskriminacije invalidov, ki temelji na invalidnosti, s ciljem za invalide ustvariti enake možnosti na vseh področjih življenja. Zato zakon tudi določa, da je treba zagotoviti invalidom dostopnost na različnih področjih življenja in vključevanja v družbo. Predvsem gre za dostopnost blaga in storitev, in sicer do informacijskih, komunikacijskih in drugih storitev ter pomoč v nujnih primerih, za odstranitev grajenih ovir v objektih, v katerih ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, za zagotovilo, da javni in zasebni subjekti, ki ponujajo blago in storitve za javnost, upoštevajo vse vidike dostopnosti za invalide, za to, da se pri ponujanju blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, po potrebi zagotovi primerna podpora, zlasti z drugo osebo (bralci, tolmači slovenskega znakovnega jezika, tolmači za gluhoslepe), ter oznake v brajici in lahko čitljivi in razumljivi obliki. Poleg tega mora biti invalidom zagotovljena dostopnost do vključujočega izobraževanja, zdravja, bivalnega okolja, obveščenosti, javnega prevoza ipd. Zakon je pravzaprav implementacija Konvencije o pravicah invalidov, ki jo je Slovenija ratificirala in katere izvajanje spremljajo Združeni narodi. Poleg navedenega ima Slovenija sprejet akcijski načrt za invalide 2014 do 2020, ki med svojimi ukrepi prav tako predvideva dostopnost za invalide na različnih področjih.

Slovenija že v pripravi strateških dokumentov za uporabo skladov ESI v obdobju 2014–2020 namenja polno pozornost spoštovanju horizontalnih načel enakosti spolov, preprečevanju vsakršne oblike diskriminacije in spoštovanju enakih možnosti ter zagotavljanju dostopnosti. Spoštovanje teh načel ni omejeno samo na programiranje, ampak mora biti in je zagotovljeno v postopku priprave strateških dokumentov ter pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju programov. Spoštovanje teh načel mora biti zagotovljeno, kot opredeljuje tudi 7. člen uredbe SSO, v vseh skladih, ki jih omenjena uredba določa, posebna pozornost pa je dana spoštovanju in izvajanju teh načel z dejavnostmi, ki so financirane iz sredstev ESS – za zagotavljanje polne vloge teh načel so predvideni posebni ukrepi za izboljšanje stanja, namreč za večjo vključenost prikrajšanih skupin in izenačevanje položaja moških in žensk ter enakih možnosti na trgu dela in v družbenem življenju. Natančneje so ti posebni ukrepi opisani v operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.

V postopku priprave programskih dokumentov je bila tako posebna pozornost namenjena vključenosti ustreznih organov, pristojnih za spodbujanje enakosti spolov in nediskriminacije ter enakih možnosti in dostopnosti. Njihova vključenost je že od začetka priprave programskih dokumentov zagotovljena in interaktivna. Tako so med pripravo vseskozi imeli možnost sodelovanja in sooblikovanja programskih dokumentov predstavniki ustreznih državnih institucij, npr. pristojni sektor za enake možnosti na MDDSZ in direktorat tega ministrstva, pristojen za invalide, ter drugi predstavniki

interesnih skupin, nevladnega sektorja in ustreznih stanovskih združenj, kar je razvidno tudi iz opisa v poglavju o vključevanju partnerjev.

Med izvajanjem bo zagotovljeno spoštovanje načela enakosti spolov, nediskriminacije in enake možnosti ter dostopnosti v vseh skladih.

Na prednostnih področjih, na katerih so razlike v položaju žensk in moških oziroma drugih skupin prebivalstva največje, se bodo določili tudi posebni ukrepi in sredstva za njihovo izvedbo, namenjena posebnim ciljnim skupinam žensk in moških oziroma drugim skupinam s tveganjem diskriminacije in neenakih možnosti.

Da se bodo horizontalna načela enakosti in nediskriminacije resnično spoštovala, bodo upoštevana pri pripravi razpisov in drugih podlag za izbiro operacij. Tako bo zagotovljeno spoštovanje horizontalnih načel enakosti spolov, nediskriminacije in enakih možnosti ter dostopnosti. Spremljanje in poročanje o njihovem izvajanju in spoštovanju bo zagotovljeno, kadar je primerno, s spremljanjem projektnega načela s poročili o izvajanju, ki bodo vključevala tudi poseben del o uresničevanju horizontalnih politik, npr. opis izvedenih dejavnosti, njihovih rezultatov in njihovega prispevka k doseganju ciljev horizontalnih načel, pa tudi z ustreznim nadzorom nad izvedenimi projekti, predvsem pa z ustreznim vrednotenjem posameznih programov.

Prav tako se bo izvajanje horizontalnih načel spremljalo pri doseganju postavljenih kazalnikov v operativnih programih. Za vse to – za sam izbor ustreznih ukrepov ter izvajanje in doseganje postavljenih ciljev – bo pristojen organ upravljanja ustreznega sklada oziroma operativnega programa, ki bo sodeloval s predstavniki ustreznih institucij, v Republiki Sloveniji pristojnih za zagotavljanje spoštovanja in izvajanja načel enakosti spolov, nediskriminacije in enakih možnosti ter dostopnosti. V odborih za spremljanje se bo kar najbolj zagotavljala uravnotežena zastopanost žensk in moških, vendar je končna odločitev o predlogu članov teh odborov prepuščena v presojo organizacijam, ki te člane imenujejo. Za celotno obdobje izvajanja bodo pomembni podatki vneseni v informacijski sistem, s čimer bo zagotovljena zanesljivost poročanja. V skladu z načelom partnerstva so ustrezno vključeni ustrezni deležniki, in sicer v proces vrednotenja.

V programskem obdobju 2014–2020 bo poleg zgoraj omenjenih vidikov več pozornosti namenjene še:

- usposabljanju in krepitvi sposobnosti ustreznih akterjev in akterk za vključitev načela enakosti spolov in nediskriminacije,
- zagotavljanju uravnotežene zastopanosti in udeležbe žensk in moških pri odločanju, načrtovanju in nadzoru,
- načrtu in predhodnim merilom za vključitev omenjenih horizontalnih načel.

Usposabljanje ter krepitev sposobnosti za vključevanje načela enakosti spolov in vključevanje vidika spola v proračun se bosta zagotavljala s podporno strukturo, ki bo ponujala usmeritve in podporo za uresničevanje enakosti spolov v skladih ESI. Sredstva za delovanje tet strukture se bodo zagotavljala iz ukrepa tehnične pomoči.

1.5.3. Trajnostni razvoj

1.5.3 Trajnostni razvoj

Trajnostni razvoj bo osrednje vodilo pri pripravi vseh programov za črpanje sredstev EU, s katerimi bo Slovenija spodbujala ukrepe za lažje doseganje prehoda v nizkoogljično družbo, gospodarno ravnanje z viri, ki bo zagotavljalo blaginjo za vse prebivalce. Pri financiranju se bomo osredotočali na ukrepe, ki bodo prispevali k izboljšanju kohezivnosti družbe, zmanjšanju tveganja revščine in povečanju stopnje enakosti v družbi ter k iskanju rešitev za izzive demografskih gibanj. Z vlaganjem v ukrepe za dvig snovne in energetske učinkovitosti, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter preprečevanje onesnaževanja bomo zagotovili dolgoročno okoljsko vzdržnost družbe, hkrati pa gradili na spoštovanju lastne kulture in kulturne dediščine ter prepoznavanju bogastva v multikulturnosti.

Pri naložbah bomo sledili načelu učinkovitosti, ki bo krepilo vrednost:

- gospodarskega kapitala s povečevanjem dodane vrednosti,
- naravnega in kulturnega kapitala s povečevanjem okoljske učinkovitosti in zagotavljanjem ekosistemskih storitev ob ohranjanju naravnih virov in kulturnih danosti,
- družbenega kapitala s povečevanjem znanja, ustvarjalnosti, inovativnosti, civilne družbe in učinkovitosti družbenih storitev.

Na najvišji ravni bo okoljski steber trajnostnega razvoja (v skladu z Zakonom o varstvu okolja je načelo trajnostnega razvoja temeljno načelo)[198] vključen v vse tri operativne programe, saj bodo upoštevani priporočeni omilitveni ukrepi, ki jih bodo predlagali pripravljavci celovite presoje vplivov na okolje za vsakega od operativnih programov, ki jih v Sloveniji pripravljamo za naslednjo finančno perspektivo. Na ravni vsakega operativnega programa bomo horizontalno v vseh ukrepih in vertikalno v nekaterih skupinah ukrepov podpirali prehod v nizkoogljično družbo in gospodarno ravnanje z viri. Zato bomo pri izbiri projektov smiselno vključevali zahteve in merila glede blažitve in prilagajanja podnebnim spremembam, učinkovite rabe virov in zmanjševanja drugih pritiskov na okolje. Tako bomo dobili projekte/ukrepe, ki bodo lahko dokazali, da pozitivno prispevajo k okoljskemu stebru trajnostnega razvoja in da njihov okoljski vpliv ni negativen.

Okoljski steber trajnostnega razvoja bomo horizontalno podpirali tudi z vlaganjem v RRI in podjetništvo, s katerim bomo spodbujali razvoj in uporabo ekoinovacij, okoljsko manj

obremenjujočih tehnologij, izdelkov, postopkov in storitev ter razvoj novih poslovnih modelov, ki na eni strani prispevajo k zniževanju okoljskih pritiskov in na drugi pripomorejo k izboljševanju konkurenčnosti podjetij ter prodoru na nove trge. Bistvenega pomena bodo tudi komplementarna vlaganja v ukrepe izobraževanja, usposabljanja zaposlenih in brezposelnih ter iskanje sinergij, ki jih pri zelenih delovnih mestih ponuja socialno podjetništvo.

Z vidika zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov bo Slovenija spremljala napredek glede na nacionalne cilje na tem področju. Na področjih, ki niso vključena v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi (promet, kmetijstvo, odlaganje odpadkov, gospodinjstva in storitve), lahko poveča izpuste toplogrednih plinov do leta 2020 za 4 % glede na leto 2005.

Načelo 'onesnaževalec plača' je eno temeljnih v ZVO[199] ter se bo glede voda in odpadkov uresničevalo z ustreznimi dajatvami. Med temeljnimi načeli ZVO je tudi načelo preventive, ki določa, da morajo biti mejne vrednosti emisije, standardi kakovosti okolja, pravila ravnanja in drugi ukrepi varstva okolja zasnovani, vsak poseg v okolje pa načrtovan in izveden tako, da povzroči čim manjše obremenjevanje okolja[200]. ZVO določa tudi ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, med drugim uvaja sistem trgovanja s pravicami do izpustov toplogrednih plinov v Skupnosti in dovoljenja za izpuščanje toplogrednih plinov (117. in 118. člen ZVO). Za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov v sektorjih izven trgovanja pa je predvideno sprejetje Operativnega programa ukrepov[201]. Ukrepi zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov, ki so določeni v OP-TGP-2020, so usmerjeni k doseganju večjih razvojnih učinkov vloženih javnofinančnih sredstev in k izboljšanju stroškovne učinkovitosti izvajanja ukrepov. Ukrepi, ki so določeni v OP-TGP-2020, omogočajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo, ki v celoti ločuje gospodarsko rast od izpustov toplogrednih plinov: izboljšuje učinkovitost rabe virov, znižuje toplogredne pline, z učinkovitostjo in inovacijami izboljšuje konkurenčnost ter spodbuja rast in zaposlenost. Za slovensko gospodarstvo je sicer značilno izrazito neskladje med rastjo BDP in izpusti toplogrednih plinov, ne pa tudi neskladje med gospodarsko rastjo in skupno rabo materialnih virov, kar je za doseganje ciljev zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov in dolgoročno konkurenčnost ključno. OPTGP 2020 se zato osredotoča na ukrepe na področjih oz. sektorjih, ki predstavljajo največje deleže v izpustih toplogrednih plinov, to so energetska sanacija stavb, izpusti iz prometa, kmetijstva in izpusti toplogrednih plinov pri ravnanju z odpadki.

Tudi vlaganja v infrastrukturo se bodo osredotočala na ukrepe za blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam ter učinkovito doseganje okoljskih ciljev glede varovanja kakovosti voda, ravnanja z odpadki in zagotavljanja dostopa do kakovostne pitne vode za vse prebivalce ter izboljševanja kakovosti zraka, predvsem v mestih. S premišljenim vlaganjem v ohranjanje biotske raznovrstnosti in uporabo ustreznih meril pri načrtovanju projektov na območjih z varstvenimi režimi bomo prispevali k ohranjanju ekosistemov in njihovih storitev s krepitvijo nosilcev trajnostnega razvoja in upravljanja (naravna in kulturna dediščina). Tako bomo povečevali odpornost družbe proti okoljskim stresom in ohranjali primerjalno prednost Slovenije kot države z izjemno biotsko in krajinsko raznovrstnostjo.

Na sistemski ravni, ki presega le izvajanje ukrepov s črpanjem sredstev skladov EU, bo pomemben vzvod za doseganje trajnostnega razvoja tudi vzpostavitev mehanizmov za internacionalizacijo zunanjih stroškov (npr. odprava okolju škodljivih subvencij, razvoj finančnih instrumentov, zelena davčna reforma), predvsem glede kakovosti zraka in podnebnih sprememb, ravnanja z odpadki in upravljanja voda z namenom spodbujanja trajnostne potrošnje in proizvodnje.

Za dosledno vključitev okoljskih vsebin v operativne programe bodo nosili ključno odgovornost vsi ustrezni organi upravljanja in posredniška telesa oziroma druge morebitne izvajalske institucije ob pomoči in usmeritvah ministrstva, pristojnega za okolje. Pomembno vlogo bo imela tudi izraba instrumentov, ki jih javni sektor lahko uporabi kot vzvod za spodbujanje trajnostnega razvoja (zeleno in inovativno javno naročanje, energetsko knjigovodstvo, sistemi ravnanja z okoljem itd.).

V Sloveniji od 2011 velja Uredba o zelenem javnem naročanju,[202] ki je obvezna za vse javne naročnike za naslednje skupine izdelkov in storitev: električna energija; živila, pijače, kmetijski pridelki za prehrano in gostinske storitve; pisarniški papir in higienski papirnati proizvodi; elektronska pisarniška oprema; avdio- in videooprema; hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije, pralni stroji, pomivalni stroji in klimatske naprave; stavbe; pohištvo; čistila, storitve čiščenja in pranja perila; osebna in transportna vozila ter storitve avtobusnega prevoza; pnevmatike. Z znižanjem taks za uvedbo EU-znaka za okolje in sistema EMAS ter subvencijami na nekaterih področjih za njuno pridobivanje spodbujamo okoljsko odgovornost podjetij ter razvoj zelenih izdelkov in storitev.

Prispevek h kakovosti zraka je horizontalno merilo pri ustreznih ukrepih v Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike.

Pri spremljanju prilagajanja na podnebne spremembe bo podprto orodje, kot so na primer zgodnje opozarjanje, mapiranje tveganj, nove evidence obvladovanja poplavne ogroženosti in izdelave ocen tveganj.

Slovenija se je zavezala k modelu trajnostnega razvoja v kmetijstvu, kar pomeni, da je treba v smislu strukturnega prilagajanja pospešiti ne le večjo ekonomsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev, temveč tudi učinkovitejšo in bolj trajnostno rabo naravnih virov ter povečati odpornost proti podnebnim spremembam oziroma prilagajanje nanje. S tem je postavljen cilj spodbujanja večje proizvodnje kmetijskih gospodarstev, vendar ne z zmanjševanjem ohranjenosti naravnih virov.

To je še zlasti pomembno za kmetijska gospodarstva na območjih, za katera veljajo zakonsko predpisane omejitve (npr. VVO-območja), na območjih Natura 2000. Prav tako je treba kmetijskim gospodarstvom, ki so na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, omogočiti nadaljnji razvoj, ki bo upošteval pomen ohranjanja kmetijstva na teh območjih in posebne potrebe, ki jih imajo ta gospodarstva zaradi težjih pridelovalnih razmer.

PRP 2014–2020 okoljskih vidikov ne pojmuje ločeno od produktivnosti, temveč kot njen nepogrešljivi sestavni del. Z vidika investicijskih ukrepov to pomeni, da bodo morale naložbe slediti večplastnim ciljem, in sicer bodo morale poleg ekonomske slediti okoljsko učinkovitost, kar je skladno s strateško usmeritvijo države, ki podpira trajnostni model kmetijstva.

1.5.4. Horizontalni cilji politik

1.5.4 Cilji horizontalne politike

V skladu s skupnim strateškim okvirom aneksa I splošne Uredbe 1303/2013 bodo upoštevani še drugi horizontalni cilji:

- Demografske spremembe: neposredno jih bomo podprli z vlaganjem v okviru tematskih ciljev na trgu dela, pri socialni vključenosti in preprečevanju revščine (TC 8, 9, 10). Demografske spremembe so bile upoštevane pri programiranju, postavljanju kazalnikov in rezultatov ter bodo upoštevane tudi v izvedbeni fazi. Slovenija se srečuje z izrazitim staranjem prebivalstva, ne smemo pa pozabiti na mlade, ki so pomemben gradnik prihodnosti, in v ti dve skupini bodo bolj usmerjeni ukrepi glede trga dela, zdravja, socialne vključenosti in izobraževanja. Ustrezen organ upravljanja bo skrbel za prilagajanje ukrepov demografskim spremembam in za doseganje zastavljenih ciljev in kazalnikov, pa tudi sinergij med različnimi skladi.
- Prilagajanje in blažitev podnebnih sprememb: to področje bo neposredno podprto z vlaganjem po ustreznih tematskih ciljih (TC 4, 5, 6), posredno pa tudi drugih tematskih ciljih (TC 1, 3, 7, 8, 10). Prilagajanje in blažitev podnebnih sprememb je pomemben cilj v PS, ki se v Sloveniji vedno bolj postavlja v ospredje. Številni ukrepi z različnih področij vlaganja in virov so usmerjeni v doseganje tega cilja. Delež podpore posameznega sklada, namenjen prilagajanju podnebnim spremembam, je podrobneje predstavljen v poglavju 1.4.5 PS in v operativnih programih, kjer bodo podrobneje zapisani in izvajani tudi konkretni ukrepi. Gre namreč za prispevek k ciljem EU 2020, zato bo temu področju posvečena posebna pozornost in usklajevanje med posameznimi ukrepi in skladi, večji pa bo tudi nadzor nad porabljenimi sredstvi za doseganje cilja.

1.6. Seznam programov iz ESRR, ESS in pobude za zaposlovanje mladih ter Kohezijskega sklada, razen tistih v okviru cilja "evropsko teritorialno sodelovanje", ter programov iz EKSRP in ESPR, z ustreznimi okvirnimi zneski dodeljene podpore za vsak evropski strukturni in investicijski sklad za vsako leto (skupna podpora Unije, vključno z rezervo za uspešnost)

Program	Evropski strukturni in investicijski skladi (ESRR, ESS, Kohezijski sklad, EKSRP, ESPR ali pobuda za zaposlovanje mladih)	Skupaj	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2014SI06RDNP001	EKSRP	837.849.803,00	118.678.072,00	119.006.876,00	119.342.187,00	119.684.133,00	120.033.142,00	120.384.760,00	120.720.633,00
2014SI14MFOP001	ESPR	22.920.126,00	0,00	4.955.622,00	3.475.509,00	3.531.839,00	3.614.022,00	3.638.734,00	3.704.400,00
2014SI16MAOP001	ESS	727.981.131,00	96.430.332,00	98.360.904,00	100.329.849,00	104.826.335,00	107.055.629,00	109.329.465,00	111.648.617,00
2014SI16MAOP001	ESRR	1.416.685.363,00	187.015.457,00	190.759.574,00	194.578.115,00	205.045.393,00	209.017.370,00	213.068.707,00	217.200.747,00
2014SI16MAOP001	Kohezijski sklad	914.046.895,00	119.552.544,00	122.458.287,00	125.375.853,00	132.624.045,00	135.247.665,00	138.161.073,00	140.627.428,00
2014SI16MAOP001	Pobuda za zaposlovanje mladih	9.211.536,00	5.175.020,00	4.036.516,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj		**3.928.694.854,00**	**526.851.425,00**	**539.577.779,00**	**543.101.513,00**	**565.711.745,00**	**574.967.828,00**	**584.582.739,00**	**593.901.825,00**

1.7. Zahteva za prenos sredstev, dodeljenih iz strukturnih skladov med kategorijami regij, če je ustrezno

Kategorija regij	Dodeljena finančna sredstva na podlagi sklepa Komisije (...) (EUR)	Prenos v	Preneseni znesek (EUR)	Delež dodeljenih finančnih sredstev kategorije regij, iz katere se prenesejo sredstva (%)	Dodeljena finančna sredstva po prenosih (EUR)

1.8. Prenos iz cilja "evropsko teritorialno sodelovanje" v cilj "naložbe za rast in delovna mesta", če je ustrezno, po kategorijah regij

Prenos v	Preneseni znesek (EUR)

1.9. Zahtevek za prenos tehnične pomoči Evropski komisiji, če je ustrezno

Sklad	Kategorija regije	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

1.10. Podatki o dodeljenih sredstvih, povezanih z rezervo za uspešnost, razčlenjenimi po ESS in po potrebi po kategoriji regij, ter o vsotah, izključenih zaradi izračunavanja rezerve za uspešnost

Sklad	Kategorija regij (1)	Skupaj podpora Unije (EUR) (2)	Ustrezna podpora ESS za pobudo za zaposlovanje mladih (EUR) (3)	Prenosi SKP (3) (4)	Podpora Unije, od katere se izračuna rezerva za uspešnost (EUR) (5)	Rezerva za uspešnost (6)
ESS	Manj razvite	388.685.093,00	9.211.536,00	0,00	379.473.557,00	22.768.413,42
ESS	V prehodu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ESS	Bolj razvite	339.296.038,00	0,00	0,00	339.296.038,00	20.357.762,28

Sklad	Kategorija regij (1)	Skupaj podpora Unije (EUR) (2)	Ustrezna podpora ESS za pobudo za zaposlovanje mladih (EUR) (3)	Prenosi SKP (3) (4)	Podpora Unije, od katere se izračuna rezerva za uspešnost (EUR) (5)	Rezerva za uspešnost (6)
SKUPAJ ESS		**727.981.131,00**	**9.211.536,00**	**0,00**	**718.769.595,00**	**43.126.175,70**
ESRR	Manj razvite	907.392.844,00	0,00	0,00	907.392.844,00	54.443.570,64
ESRR	V prehodu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ESRR	Bolj razvite	509.292.519,00	0,00	0,00	509.292.519,00	30.557.551,14
SKUPAJ ESRR		**1.416.685.363,00**	**0,00**	**0,00**	**1.416.685.363,00**	**85.001.121,78**
Kohezijski sklad		914.046.895,00	0,00	0,00	914.046.895,00	54.842.813,70
ESPR		24.809.114,00	0,00	0,00	24.809.114,00	1.488.546,84
EKSRP		837.849.803,00	0,00	0,00	837.849.803,00	50.270.988,18
SKUPAJ (vsi skladi)		**3.921.372.306,00**	**9.211.536,00**	**0,00**	**3.912.160.770,00**	**234.729.646,20**

(1) Posebna sredstva za severne redko poseljene regije in najbolj oddaljene regije bi se morala upoštevati v kategoriji regij, v katero spadajo regije, ki jim bodo dodeljena posebna sredstva.

(2) Vključno z rezervo za uspešnost, po prenosih med kategorijami regij in cilji, kadar je to primerno.

(3) V skladu s členom 20 uredbe o skupnih določbah. Preostali zneski iz člena 20 niso vključeni v partnerski sporazum, ker jih neposredno upravlja Komisija ali ker so preneseni že ob določitvi nacionalnih dodelitev s strani Komisije (in zato niso vključeni v te nacionalne dodelitve).

(4) Sredstva, prenesena iz prvega stebra skupne kmetijske politike v EKSRP v skladu s členoma 7(2) in 14(1) uredbe o neposrednih plačilih (2013/1307), oziroma prenosi v EKSRP v skladu s členi 10b, 136 in 136b Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 za koledarski leti 2013 in 2014.

(5) Skupna podpora Unije po prenosih, zmanjšana za zneske, izključene zaradi izračunavanja rezerve za uspešnost.

(6) Skupni znesek rezerve za uspešnost, dodeljene na evropski strukturni in investicijski sklad in kategorijo regij, je 6 %.

2. UREDITVE, KI ZAGOTAVLJAJO USPEŠNO IZVAJANJE EVROPSKIH STRUKTURNIH IN INVESTICIJSKIH SKLADOV

2.1. Ureditve, skladne z institucionalnim okvirom držav članic, ki zagotavljajo uskladitev evropskih strukturnih in investicijskih skladov z drugimi instrumenti financiranja Unije in nacionalnimi instrumenti financiranja ter z EIB

2. UREDITVE ZA ZAGOTOVITEV UČINKOVITEGA IZVAJANJA SKLADOV SSO

2.1 Ureditve za zagotavljanje uskladitev skladov SSO z drugimi državnimi instrumenti financiranja ali instrumenti financiranja EU in z EIB

a) Predvidene ključne institucije za izvajanje operativnega programa kot prispevka k uresničevanju strategije Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 – OP EKP 2014–2020

Slovenija je za črpanje sredstev iz strukturnih skladov kohezijske politike 2014–2020 pripravila en operativni program kot prispevek k uresničevanju strategije Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast – strategija operativnega programa je skladna s skupnim strateškim okvirom in vsebino partnerskega sporazuma.

OP EKP 2014–2020 zajema obe kohezijski regiji in sklade ESRR, ESS in KS ter druge ustrezne oblike izvedbenih instrumentov.

Vlada RS bo skladno s 124. členom splošne uredbe imenovala organ upravljanja, organ za potrjevanje in revizijski organ.

ODBOR ZA SPREMLJANJE

Skladno s 47. členom splošne uredbe bo Vlada RS ustanovila en odbor za spremljanje strukturnih skladov evropske kohezijske politike, ki se bo sestajal enkrat letno in v katerem bodo sodelovali predstavniki ustreznih institucij skladno s splošno uredbo. S poslovnikom bo odbor za spremljanje opredelil naloge in pristojnosti za učinkovito delovanje zaradi zagotavljanja komplementarnosti in sinergije med vsemi skladi, vključno s pripravami in izvajanjem makroregionalnih strategij.

ORGAN UPRAVLJANJA

Vlada RS je na 47. redni seji 27. 2. 2014 z odlokom ustanovila **samostojno vladno službo** za izvajanje evropske kohezijske politike (Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko – SVRK), katere ključni področji delovanja bosta evropska kohezijska politika v vlogi organa upravljanja in razvoj.SVRK je v okviru evropske kohezijske politike pristojno tudi za evropsko teritorialno sodelovanje. Naloge organa upravljanja so centralizirane, in sicer bo vzpostavljen enotni sistem upravljanja, izvajanja, spremljanja in vrednotenja. Za OP EKP 2014–2020 se bodo po izkušnjah iz programskega obdobja 2007–2013 oblikovali en sistem upravljanja in nadzora ter enotna navodila za posredniške organe in upravičence, ki bodo upoštevala posebnosti posameznih skladov, vendar bodo oblikovana tako, da bodo pojmi in zahteve iz uredb jasno in nedvoumno opredeljeni, kar bo prispevalo k zmanjšanju administrativnih obremenitev, predvsem za upravičence.

ORGAN ZA POTRJEVANJE

Funkcijo organa za potrjevanje bo opravljalo **Ministrstvo za finance, Nacionalni sklad,** in sicer za oba strukturna sklada (ESS in ESRR) ter Kohezijski sklad.

REVIZIJSKI ORGAN

Funkcijo revizijskega organa bo opravljal Urad RS za nadzor proračuna (UNP), in sicer za oba strukturna sklada ter Kohezijski sklad. UNP je organ v sestavi Ministrstva za finance, ki opravlja nalogo usklajevanja notranjega nadzora javnih financ (sistem NNJF) in neodvisnega nadzora vseh skladov EU ter je pooblaščen za usklajevanje v boju proti goljufijam.

Glavne spremembe so predvidene v institucionalnih razmerjih obstoječe strukture v zvezi s posredniškimi organi in upravičenci z vidika poenostavitve sistema izvajanja. Končna struktura izvajanja bo opredeljena pozneje, ko bo znana natančna končna sestava OP EKP 2014–2020.

Program razvoja podeželja za obdobje 2014–2020 – PRP 2014–2020

Za izvajanje in upravljanje PRP 2014–2020 bo imenovan en organ upravljanja, en odbor za spremljanje in ena akreditirana plačilna agencija.

Naloge organa upravljanja izvaja MKGP, Direktorat za kmetijstvo. Organ upravljanja je odgovoren za uspešno, učinkovito in pravilno upravljanje in izvajanje programa v skladu s 66. členom Uredbe 1305/2013/EU. Del nalog organa upravljanja, ki se nanašajo na izvajanje ukrepov in izvedbo kontrol, bo z ustreznimi podlagami prenesen na ARSKTRP, ki je organ v sestavi MKGP in v skladu s 16. členom Zakona o splošnem upravnem postopku opravlja naloge prvostopenjskega organa.

Naloge plačilne agencije pri izvajanju PRP 2014–2020 opravlja ARSKTRP. ARSKTRP je edina akreditirana plačilna agencija za izvajanje vseh ukrepov skupne kmetijske politike v Republiki Sloveniji. Agencija je odgovorna za upravljanje in nadzor odhodkov EKSRP. ARSKTRP opravlja naloge, določene v 7. členu Uredbe 1306/2013/EU. MKGP je pristojni organ za izdajo in odvzem akreditacije plačilne agencije ter za sprotno spremljanje izpolnjevanja akreditacijskih meril.

Certifikacijski organ za odhodke EKSRP je Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna (UNP). UNP predloži mnenje, pripravljeno v skladu z mednarodno priznanimi revizijskimi standardi, o popolnosti, točnosti in resničnosti letnih obračunov plačilne agencije, pravilnem delovanju njenega sistema notranjega nadzora ter zakonitosti in pravilnosti odhodkov, za katere je Komisija zahtevala povračilo. Je operativno neodvisen od ARSKTRP in MKGP.

Odbor za spremljanje PRP 2014–2020 bo imenovan največ tri mesece po odločbi o odobritvi programa. Člani odbora so predstavniki ministrstev in vladnih služb (predvsem predstavniki, ki pokrivajo področja preostalih OP, instrumentov Unije in nacionalnih instrumentov, na katerih je mogoče prekrivanje oz. se izvajajo komplementarno), ekonomskih in socialnih partnerjev, nevladnih organizacij, ki delujejo za razvoj podeželja, in lokalnih skupnosti. V Odboru za spremljanje bodo zastopani tudi organi oz. organizacije, odgovorne za varovanje okolja in enakost spolov.

OP ESPR 2014–2020

Slovenija bo za črpanje sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo pripravila en operativni program za celotno ozemlje RS kot prispevek k uresničevanju ciljev prenovljene skupne ribiške politike in celostne pomorske politike, za spodbujanje trajnostnega in konkurenčnega ribištva in akvakulture ter pospeševanje izvajanja in razvoja celostne pomorske politike v sodelovanju z drugimi evropskimi instrumenti. Za izvajanje in upravljanje programa bo imenovan en **organ upravljanja**, ki bo v pristojnosti ministrstva, pristojnega za ribištvo in akvakulturo, en **organ potrjevanja**, katerega naloge bo opravljala ARSKTRP, in en **revizijski organ**, katerega naloge bo opravljal UNP. Za spremljanje izvajanja programa bo ustanovljen **odbor za spremljanje**. Celostno pomorsko politiko – varstvo morskega okolja in izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja – bo pokrivalo v okviru organa upravljanja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Opis sistema upravljanja in nadzora za izvajanje OP ESPR 2014–2020 in vsa druga podporna dokumentacija, potrebna za učinkovito izvajanje programa, bo pripravljena v skladu z zahtevami Uredbe 1303/13/EU in Uredbe o ESPR ter njunih delegiranih in izvedbenih uredb.

b) Opredelitev področij, na katerih bodo sredstva skladov SSO uporabljena dopolnilno

V tematskem cilju 1 bodo sredstva ESRR in EKSRP uporabljena dopolnilno. Sredstva ESRR bodo namenjena krepitvi raziskav, razvoja in inovativnosti, predvsem pa bo poudarek na povezovanju med akademskim in raziskovalnim okoljem, prenosu izsledkov raziskav v prakso in trženju RRI. Sredstva EKSRP bodo prav tako namenjena krepitvi raziskav, razvoja in inovativnosti s poudarkom na doseganju večje produktivnosti in trajnosti v kmetijstvu. Prav tako bodo sredstva EKSRP namenjena specializiranemu svetovanju in tako prenosu specializiranega znanja v kmetijstvo.

Sredstva strukturnih skladov so v bistvu komplementarna nacionalnim naložbam, ki imajo poudarek na bazičnih raziskavah in niso neposredno vezane na strategijo pametne specializacije, temveč podpirajo znanstveno odličnost na vseh raziskovalnih področjih. Da bi dosegli boljše učinke ter povezavo akademskega in gospodarskega okolja, bodo glede raziskav in razvoja (TC 1) sredstva skladov ESI namenjena predvsem razvojni in inovacijski dejavnosti, vezani na trg oziroma gospodarstvo (tudi zato bodo podprta s sredstvi ESRR), državna sredstva pa so namenjena tudi vzpostavitvi širokega spektra znanja (temelječega na bazičnih raziskavah), ki omogoča nadaljnjo nadgradnjo s sredstvi strukturnih skladov. Nacionalna sredstva so kot poglavitni del na razpolago tudi za krepitev človeškega bogastva (v shemi mladih raziskovalcev – doktorskih študentov). Na tej podlagi bodo nato oblikovani usmerjeni instrumenti (na podlagi RIS3), ki bodo na prednostnih področjih dodatno kopičili zmogljivosti in kritično maso za dosego ciljev, opredeljenih v strateških dokumentih.

V skladu z načelom zagotavljanja sinergij med različnimi viri sredstev se instrumenti v TC 1 dopolnjujejo predvsem v teh točkah:

– instrumenti za širitev sodelovanja (angl. *widening participation*), pri čemer bomo projektne predloge, ki jih bo EK ocenila pozitivno, financirali skladno s prijavo tudi iz strukturnih sredstev. Ključen bo poudarek na t. i. instrumentu *Teaming*, vendar v tem smislu tudi instrumentih *twinning* in *ERA-chair*;

– sinergije pri raziskovalni infrastrukturi – pri pobudah ESFRI bodo povezana prednostna področja raziskav in dosežene sinergije kot plod združevanja nacionalnih infrastrukturnih naložb. Pri infrastrukturi bodo povezana sredstva Obzorja 2020, pa tudi strukturna in nacionalna sredstva, namenjena temu področju.

S tematskim ciljem 2 bodo dopolnilno uporabljena sredstva ESRR in EKSRP. Sredstva obeh skladov bodo predvsem namenjena reševanju problematike na podeželju, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega zanimanja za gradnjo. Pri TC 2 so skladi ESI ključni za doseganje zastavljenih ciljev glede vzpostavitve širokopasovnih povezav, državna sredstva pa se uporabljajo dopolnilno, in sicer za izpolnjevanje predhodnih pogojenosti, hkrati pa se vlaga v spodbujanje povpraševanja po sodobnih širokopasovnih komunikacijah, vključno s postavitvijo brezplačnih wifi-omrežij na podeželju in projektom razvoja e-storitev, osredotočenih na vsebine, ki so zanimive za podeželsko prebivalstvo.

S tematskim ciljem 3 bodo sredstva ESRR, EKSRP in ESPR uporabljena dopolnilno. Sredstva ESRR bodo namenjena dvigu konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP) – krepitvi podjetništva, inovacij in s tem tehnološkega razvoja ter posledično dvigu dodane vrednosti izdelkov in storitev, ključno pa je vzpostaviti učinkovitejše podporno okolje za podjetja in posameznike ter trikotnik znanja. Tudi na tem področju se bodo sredstva lahko dopolnjevala z instrumenti Unije (npr. COSME, Obzorje 2020) in nacionalnimi instrumenti za spodbujanje podjetništva in podpornega okolja oziroma bo prepoznana vrzel v financiranju. Sredstva ESKRP bodo namenjena dvigu produktivnosti MSP in, na področju ŽPI, velikih podjetij, generacijski pomladitvi v kmetijstvu in spodbujanju različnih oblik sodelovanja in povezovanja za konkurenčnejši nastop akterjev na trgu, spodbujalo pa se bo tudi vključevanje v sheme kakovosti. Za povečanje konkurenčnosti slovenskih podjetij se bo s sredstvi ESPR spodbujala konkurenčnost mikro- in malih podjetij, registriranih za izvajanje morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov in predelavo ribiških proizvodov. Tako se bo posredno krepila sposobnost slovenskih podjetij, da izboljšajo svojo produktivnost in konkurenčnost.

S tematskim ciljem 4 bodo sredstva ESRR in KS uporabljena dopolnilno. Za izboljšanje energetske učinkovitosti javnega sektorja in gospodinjstev ter trajnostne mobilnosti bodo pretežno uporabljena sredstva KS. Komplementarna vlaganja iz ESRR bodo namenjena z ukrepi za razvoj in komercializacijo novih izdelkov in storitev (TC 1) in izboljševanjem energetske ter snovne učinkovitosti v podjetjih (TC 3) hitrejšemu prehodu v nizkogljično družbo in istočasno krepitvi gospodarske rasti. Sredstva ESS bodo uporabljena za ustrezne spodbude pri zaposlovanju (TC 8).). Za izvedbo ukrepov tematskega cilja 4 bo Slovenija uporabila tudi svoje vire iz proračunskega sklada za podnebne spremembe, iz katerega bo oblikovala predvsem spodbude spodbude za zmanjšanje onesnaženosti zraka na območjih čezmerne koncentracije PM10 s subvencioniranjem zamenjave individualnih kurišč pri celoviti energetski sanaciji stavb in nakupom novih okolju prijaznih avtobusov.

S tematskim ciljem 5 bodo sredstva ESRR, KS in EKSRP uporabljena dopolnilno. Za gradbene protipoplavne ukrepe bodo uporabljena sredstva KS. Slovenija bo za izvedbo potrebnih naložb uporabila tudi svoja sredstva iz proračunskega sklada za vode ter kreditne vire EIB, saj je vlaganje na 61 območjih pomembnega vpliva poplav ocenjeno na nad 600 mio. EUR. Medtem bodo sredstva ESRR uporabljena dopolnilno za vlaganje v negradbene protipoplavne ukrepe. Sredstva EKSRP pa bodo namenjena uvedbi oziroma nadaljnji uporabi kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov, biotske raznovrstnosti, ohranjanju kulturne krajine in njenih značilnosti ter blažitvi in prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam.

S tematskim ciljem 6 se bo dopolnjevalo vlaganje sredstev štirih skladov: ESRR, KS, EKSRP in ESPR. Sredstva KS bodo namenjena izgradnji infrastrukture za izboljšanje stanja okolja, predvsem na področju kakovosti voda in oskrbe s pitno vodo. Sredstva ESRR bodo pretežno namenjena vzpostavitvi sistema upravljanja omrežja Natura 2000. Sredstva ESKRP bodo namenjena ohranjanju in spodbujanju sonaravnih sistemov kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Prav tako bodo sredstva EKSRP namenjena obnovitvi gozdnega potenciala, uničenega v naravnih nesrečah. K ohranjanju biotske raznovrstnosti bodo prispevala tudi sredstva ESPR, s

katerimi se bo spodbujal trajnostni razvoj ribiškega sektorja skladno z reformo skupne ribiške politike za izboljšanje stanja ohranjenosti vodnih virov in ekosistemov, spodbujale pa tudi okoljska ozaveščenost sektorja in dejavnosti na območjih Natura 2000, na katerih se lahko z ukrepi zagotavlja ugodno stanje vrst in habitatov. Sredstva ESRR bodo namenjena tudi vlaganjem v projekte urbane prenove in izkoriščanja razvojnega potenciala urbanih območij.

S tematskim ciljem 7 se bodo dopolnjevala sredstva KS in ESRR, in sicer bodo sredstva KS namenjena odpravi ozkih grl na omrežju TEN-T in izboljšanju kakovosti prometne infrastrukture, sredstva ESRR pa izboljšanju prometnih povezav za lažjo dostopnost in skladnejši regionalni razvoj. Ker pa je v Sloveniji pri vlaganju v prometno infrastrukturo potreb več, kot je razpoložljivih sredstev kohezijske politike, je treba za dosego zastavljenih ciljev vključiti domače in druge razpoložljive finančne vire. Del projektov bo Slovenija financirala tudi s posojili EIB in iz instrumenta za povezovanje Evrope (IPE/ CEF – *Connecting Europe Facility*).

S tematskim ciljem 8 bodo sredstva ESS, EKSRP in ESPR uporabljena dopolnilno. Sredstva ESS bodo namenjena zmanjšanju stopnje brezposelnosti predvsem za prepoznane ciljne skupine, spodbudam za zaposlovanje, prilagajanju delovnih mest in aktivnemu staranju ter podpori iz pobude za zaposlovanje mladih. Sklad ESS ne bo podpiral ustvarjanja delovnih mest na podeželju. Sredstva ESS bodo dopolnjevala domača sredstva, ki bodo namenjena zlasti delovanju podpornega okolja in sistemskim ukrepom na trgu dela, ter ukrepom, ki bodo naslavljali ciljne skupine, ki jih v okviru operativnega programa ne izpostavljamo kot ključne (npr. Program javnih del in morebitni drugi programi v okviru Programa ukrepov Aktivne politike zaposlovanja). Pričakujemo, da se bodo v času izvajanja finančne perspektive razmere na trgu dela spreminjale, nanje pa bomo odgovarjali z ukrepi, financiranimi iz nacionalnih sredstev. Pri izvedbi ukrepov bomo ustrezno skrbeli, da se ukrepi ne bodo podvajali oziroma, da bodo komplemenarni. Zagotovljeno bo usklajevanje projektov, ki bodo sofinancirani iz ESS, in tistih, ki jih bo neposredno podprla Evropska komisija po Programu za zaposlovanje in socialne inovacije. Ukrepi tega tematskega cilja se bodo smiselno navezovali na strategijo pametne specializacije in ukrepe tematskega cilja 9 in 10. Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je že ustanovljena delovna skupina, ki je med drugim odgovorna za usklajevanje dejavnosti omenjenega programa in sredstev ESI. Član te skupine je tudi organ upravljanja skladov ESI. Sredstva EKSRP bodo namenjena ustvarjanju delovnih mest in poslovnih priložnosti na podeželju. V okviru OP ESPR 2014–2020 se bodo predstavniki ribištva (ribiči, ribogojci in školjkarji) vključevali v lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, in tako prispevali k dodani vrednosti lokalnega območja. Prav tako bodo imeli predstavniki sektorja priložnost povečati svoje strokovno znanje in veščine ter se medsebojno povezovati.

S tematskim ciljem 9 bodo sredstva ESRR, ESS in EKSRP uporabljena dopolnilno. Sredstva ESS bodo namenjena aktivaciji ciljnih skupin, razvoju novih in povezovanju socialnovarstvenih in zdravstvenih storitev, povezanih z dezinstitucionalizacijo in dolgotrajno oskrbo, spodbujanju socialnega podjetništva. Sklad ESS ne bo podpiral razvoja socialnih zmogljivosti na podeželju. Sredstva ESRR bodo namenjena predvsem naložbam za deinstitucionalizacijo in dolgotrajno oskrbo. S sredstvi ESS in ESRR bodo

podprte dejavnosti, ki dajejo dodano vrednost storitvam in programom s tega področja, financiranim iz državnih sredstev, in sicer zlasti tako, da bodo bolj usmerjene k zaposlitvi ranljivih ciljnih skupin in manj h kurativi in rehabilitaciji, kar je zagotovljeno z državnimi sredstvi. Ukrepi na področju socialnega vključevanja in preprečevanja revščine zahtevajo celovit in povezujoč pristop, tako z vidika socialnega in zdravstvenega varstva, kot tudi z vključitvijo izobraževalne in kulturne komponente, ki bo v nadaljevanju omogočal vstop na trg dela in bo deležen tudi ustrezne podpore v okviru tematskega cilja 8. Zato bodo konkretni ukrepi v največji možni meri zasnovani celovito in bodo povezovali vse relevantne vidike. Zagotovljeno bo usklajevanje projektov, ki bodo sofinancirani iz ESS, in tistih, ki jih bo neposredno podprla Evropska komisija s Programom za zaposlovanje in socialne inovacije. Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je že ustanovljena delovna skupina, ki je med drugim odgovorna za usklajevanje dejavnosti omenjenega programa in sredstev ESI. Član te skupine je tudi organ upravljanja skladov ESI. Slovenija bo za črpanje sredstev iz sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim pripravila en operativni program za celotno državo kot prispevek k uresničevanju ciljev za zmanjšanje revščine, kar bo dopolnilno prispevalo k ukrepom v TC 9.

Organ upravljanja omenjenega sklada bo ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, ki bo o delovanju sklada poročalo odboru za spremljanje skladov ESI. Sredstva EKSRP pa bodo namenjena krepitvi lokalnih razvojnih pobud in socialnega kapitala na podeželju.

S tematskim ciljem 10 se bodo dopolnjevala sredstva ESRR, ESS in EKSRP. Sredstva ESS bodo namenjena večji vključenosti v vseživljenjsko učenje za dvig splošnih in poklicnih kompetenc, krepitvi povezav med izobraževanjem in trgom dela ter gospodarstva, spodbujanju mobilnosti predvsem za socialno ogrožene ter kakovostnemu in odzivnemu izobraževalnemu sistemu. Sredstva ESRR bodo prispevala k večji uporabi IKT-tehnologij in dostopnosti do širokopasovnih povezav izobraževalnih institucij. Sredstva EKSRP pa bodo namenjena dvigu usposobljenosti in krepitvi prenosa znanja na podeželju.

Ukrepi iz tematskega cilja 10 se bodo dopolnjevali z ukrepi iz strategije pametne specializacije in TC 1. Gre predvsem za ukrepe za izboljšanje inovativnosti in ustvarjalnosti ter ukrepe za izboljšanje učinkovitosti trikotnika znanja (visoko šolstvo, gospodarstvo, raziskovanje). Hkrati se bodo s TC 10 dopolnjevali ukrepi ESS in ESRR v delu, ki se nanaša na naložbe v IKT za izboljšanje kompetenc. Za izboljšanje odzivnosti in kakovosti sistema izobraževanje, večjo inovativnost in ustvarjalnost posameznikov ter za izvajanje inovativnih učnih metod je treba zagotoviti ustrezno IKT-infrastrukturo, ki bo omogočala uporabo IKT pri pouku in učenju. Ukrepi TC 10 v delu, ki se nanaša na karierno orientacijo (zaposleni, mladi, starejši, študenti), se bodo dopolnjevali z ukrepi iz TC 8, v katerem so ciljne skupine tudi brezposelne osebe, saj se bo iz te točke zagotavljalo usklajeno delovanje.

S TC 10 se predvideva tudi dopolnjevanje z državnimi ukrepi za poklicno izobraževanje. Z državnimi sredstvi se financira izvajanje programov poklicnega izobraževanja za pridobitev izobrazbe v šolah, s sredstvi ESI pa se bodo spodbujali delodajalci, da

praktično usposabljajo dijake v svojih podjetjih (spodbude delodajalcem za praktično usposabljanje dijakov in usposabljanje mentorjev v podjetjih).

Prav tako se s TC 10 predvideva dopolnjevanje z Erasmus + glede mobilnosti študentov. Iz sredstev ESI se bo predvidoma financirala mobilnost za študente iz socialno šibkejših okolij, ravno z dodatnimi sredstvi iz ESI se bo dosegel večji učinek pri mobilnosti in tako uresničevanje cilja EU glede mobilnost (20 % mobilnih študentov). Slovenija iz svojih sredstev zagotavlja dodatek k dotaciji Erasmus za vse študente, vendar je kljub temu prenizka dotacija po mnenju študentov glavna ovira za večjo mobilnost. Povečuje se število študentov programa Erasmus s šibkim socialnoekonomskim položajem, zato je bil za študijsko leto 2014/15 sprejet premostitveni ukrep – za to skupino študentov bo zagotovljen dodatek k dotaciji Erasmus iz sredstev programa Erasmus + za organizacijo mobilnosti, v prihodnje pa naj bi se za ta namen zagotovila dodatna sredstva iz ESI. Dopolnjevanje z domačimi instrumenti je zagotovljeno tudi s tega vidika, da so ukrepi, ki se bodo financirali iz skladov ESI, skladni s strategijami na posameznih področjih.

S tematskim ciljem 11 se bo Slovenija v obdobju 2014–2020 tvorno vključevala tudi v dejavnosti Sklada za azil, migracije in integracijo (angl. Asylum, Migration and Integration Fund – AMIF) ter Sklada za notranjo varnost (angl. Internal Security Fund – ISF). Ciljne skupine Sklada za azil, migracije in integracijo so prosilci za mednarodno zaščito, in sicer tisti, ki so status že pridobili (begunci), državljani tretjih držav in njihove družine. Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) kot odgovorni organ bo v sklopu AMIF financiralo projekte vključevanja teh ciljnih skupin v slovensko družbo, razen pri aktivni politiki zaposlovanja brez pripravljalnih ukrepov za vstop na trg, za katerega MNZ nima pristojnosti, in v tem delu bo te projekte izvajal MDDSZ. ISF zaradi posebnosti upravičenih ukrepov in končnih upravičencev ne posega v kohezijsko politiko. Za usklajevanje vsebine projektov iz notranje varnosti (AMIF in ISF) skrbita medresorska delovna skupina in odbor za spremljanje skladov s področja notranje varnosti in migracij, katerega člani so tudi predstavniki organov upravljanja in MDDSZ, s čimer zagotavljamo dopolnjevanje EU-sredstev in preprečujemo dvojno financiranje že med načrtovanjem.

V programskem obdobju 2014–2020 je predvideno tudi izvajanje **finančnih instrumentov**, in sicer samostojno ali v povezavi z nepovratnimi sredstvi. Predvideva se vzpostavitev sklada skladov, ki bo opredeljeval več politik (predvsem konkurenčnost, raziskave in inovacije ter z njimi povezane zaposlitve) tudi v povezavi s strategijo pametne specializacije. Glede na izkušnje iz programskega obdobja 2007–2013 bomo nadaljevali izvajanje nekaterih shem finančnih instrumentov, kot so subvencije obrestne mere in jamstva. Druge oblike finančnih instrumentov se bodo uporabljale v skladu z razpoložljivimi shemami, ki so na voljo v SSO. Ob upoštevanju vsebine in oblike ukrepanja v Sloveniji obstajajo finančne institucije, ki izvajajo finančne instrumente, kot so Slovenska izvozna in razvojna banka (SID), Slovenski podjetniški sklad (SPS), ki dajejo finančno podporo malim in srednje velikim podjetjem, Eko sklad (za naložbe v energetsko učinkovitost in trajnostno rabo energije) in Slovenski regionalno-razvojni sklad (za regionalne podpore). Načrtovane sheme finančnih instrumentov bodo podrobneje opredeljene v operativnem programu. Ob upoštevanju sorazmerne majhnosti slovenskega trga je za prihodnje izvajanje pomembna predvsem specializacija vsakega od mogočnih izvajalcev na posamezne instrumente oziroma ciljne skupine v izognitev

podvajanju in izvajanju podobnih shem financiranja. V novem finančnem obdobju načrtujemo uporabo finančnih instrumentov za doseganje tematskih ciljev 1, 3 in 4, pri ostalih tematskih ciljih pa bodo finančni instrumenti uvedeni v primeru, da bo njihovo smotrnost pokazala analiza vrzeli.

Slovenija bo za obdobje 2014–2020 izdelala tudi predhodno oceno potreb trga in vrzeli financiranja na trgu ter ocene višine in obsega potrebnih javnih sredstev za finančne instrumente, vključno z vrstami finančnih instrumentov za področja, ki bodo namenjena spodbujanju rasti in razvoja MSP, raziskav, razvoja in inovacij (RRI), učinkovite rabe energije (URE) in spodbujanju trajnostnega razvoja urbanih območij, vključno z vlaganjem v okoljsko infrastrukturo, kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu. V okviru PRP 2014–2020 se bodo finančni instrumenti začeli uporabljati po dokončani predhodni oceni potreb trga in vrzeli financiranja na trgu, na podlagi katere bodo izbrane vrste finančnih instrumentov, ki se bodo uporabile.

Za doseganje sinergij in preprečevanje prekrivanja ukrepov z ostalimi ESI skladi bo v PRP 2014–2020 vključeno tudi poglavje o komplementarnosti med aktivnostmi, politikami in prednostnimi nalogami Unije, zlasti s cilji kohezijske politike in cilji ESPR, ukrepi, ki se financirajo z instrumenti SKP, lokalnimi razvojnimi strategijami in drugimi instrumenti Unije, kjer bo prepoznano možno prekrivanje, ter ukrepi za preprečevanje prekrivanja. Politika razvoja podeželja v ciljih in instrumentih dopolnjuje in nadgrajuje ukrepe 1. stebra SKP.

Medtem kot drugi skladi ESI strukturnega prilagajanja v kmetijstvu ne podpirajo, lahko pričakujemo sinergije s I. stebrom SKP. Osnovni funkciji obeh stebrov sta različni, oba stebra skupaj pa vsak s svojo vlogo omogočata kmetijskim gospodarstvom stabilno okolje in razvoj. Pri neposrednih plačilih I. stebra SKP lahko pričakujemo sinergije z novo shemo za mlade kmete, s katero bo dodatno podprta generacijska pomladitev v kmetijstvu. Tako je poleg možnosti pridobitve podpor iz PRP 2014–2020 tudi v 1. stebru SKP predvidena posebna ovojnica za dodatno letno plačilo na hektar za mlade kmete, ki začenjajo opravljati kmetijsko dejavnost v skladu z določbami Uredbe 1307/2013. Na podlagi PRP 2014–2020 se ne bo izvajala podpora v obliki letnega ali enkratnega plačila kmetom, ki so najmanj eno leto sodelovali v shemi za male kmete in so se zavezali, da bodo svoje celotno kmetijsko gospodarstvo trajno prenesli na drugega kmeta. Bo pa kmetom, ki sodelujejo v shemi za male kmete v 1. stebru SKP, omogočen dostop do drugih podpor iz PRP 2014–2020. Sinergije lahko pričakujemo tudi v delu neposrednih plačil, ki se nanašajo na prostovoljne sheme proizvodno vezanih plačil, saj so ta plačila dodatna podpora pridelovalnim sektorjem, ki so za državo še zlasti pomembni. Pozitivne sinergije pričakujemo tudi s podporami, ki se dodeljujejo za organizacije proizvajalcev po Uredbi 1308/2013/EU in druge instrumente (npr. za financiranje operativnih programov pri pridelavi sadja in zelenjave …), pri čemer pa ne sme biti dvojnega sofinanciranja.

Pri varovanju naravnih virov pričakujemo sinergije s skladi ESI in tudi v povezavi z zeleno komponento neposrednih plačil I. stebra SKP. Sinergije s skladi ESI pričakujemo v povezavi z ohranjanjem proizvodne zmogljivosti tal, saj se bodo iz skladov ESI

financirali protipoplavni ukrepi, kar je pomembno tudi zaradi zmanjšanja vodne erozije na kmetijskih zemljiščih. Močne sinergije lahko dosegamo še pr uresničevanju ciljev dobrega stanja voda in ohranjenosti biotske raznovrstnosti, saj bodo s skladi ESI med drugim podprte naložbe v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, v zmanjšanje hidromorfoloških obremenitev, vzpostavljanje sistema upravljanja območij Natura 2000 in zelene infrastrukture. Sinergije v povezavi s I. stebrom SKP se vidijo v uvedbi zelenega plačila kot sestavnega dela neposrednega plačila, za katero se nameni 30 % državne ovojnice. Pridobitev zelenega plačila je pogojena z vzpostavljanjem površin z ekološkim pomenom, ohranjanjem trajnega travinja in raznovrstnostjo posevkov. Za ohranjanje biotske pestrosti gozdnih ekosistemov se bodo zagotovila sredstva iz državne sheme za približno 600 ha ukrepov (ureditev ekocelic).

Pri razvoju gospodarskih dejavnosti na podeželju in lokalnem razvoju se lahko pričakujejo številne sinergije s skladi ESI: zlasti pri razvoju širokopasovnih omrežij, spodbujanju podjetništva (tudi socialnega podjetništva), uporabi OVE, pri katerih je les pomemben vir, izboljšanju kakovosti življenja na podeželju z urejanjem sistemov za dostop do kakovostne pitne vode ter komunalne in prometne infrastrukture, vlaganjem v zdravstveno in socialno infrastrukturo, vzpostavljanjem sistema upravljanja območij Natura 2000, zaposlovanjem itd.

Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami se bodo dodeljevala v celoti iz PRP 2014–2020, zato ne bo nevarnosti za podvajanje plačil za območja z naravnimi omejitvami iz 1. in 2. stebra SKP. Vidik preprečevanja dvojnega financiranja kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti in obveznosti iz ukrepa ekološko kmetovanje s kmetijskimi praksami, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje v okviru 1. stebra SKP, bo upoštevan pri pripravi izračuna višine plačil za ukrepa »kmetijsko-okoljska-podnebna plačila« in »ekološko kmetovanje«. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti iz PRP 2014–2020 se ne bodo uporabljale kot enakovredne prakse za izpolnjevanje obveznosti zelene komponente iz 1. stebra SKP.

V Sloveniji se uporablja sistem sofinanciranja premij za zavarovanje pridelka, živali in rastlin, pri čemer pa zavarovanja ni mogoče skleniti za primer suše. Sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij se zagotavljajo iz državnega proračuna. Iz državnega proračuna se namreč zagotavljajo sredstva za odpravo škod v kmetijstvu, ki jih ni mogoče zavarovati, kadar taka škoda preseže zakonsko določen prag.

Pri ustreznem zagotavljanju svetovalnih storitev v Sloveniji deluje več javnih služb, ki svetujejo na kmetijskem in gozdarskem področju. Te službe so bile vzpostavljene na podlagi zakonov, ki urejajo kmetijstvo in gozdove, ter se financirajo pretežno iz sredstev državnega proračuna. Pri izvajanju kmetijske politike je treba posebej opozoriti na pomen Javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS), ki zagotavlja svetovanje tudi v povezavi z izvajanjem ukrepov SKP. Temeljne naloge JSKS so opredeljene v zakonskih podlagah, podrobneje pa so določene s programom dela, ki ga vsako leto potrdi Vlada RS. JSKS ima zaradi svoje razvejene mreže svetovalcev zelo pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore kmetom in drugim subjektom pri izpolnjevanju zahtev in obveznosti, ki jih določa pravni okvir SKP.

Na podlagi PRP 2014–2020 bo za zagotavljanje večje sinergije med ukrepi uvedena možnost, da če upravičenec vlaga vlogo pri več ukrepih, pri katerih je pogoj predložitev poslovnega načrta, lahko upravičenec na podlagi enega poslovnega načrta, ki bo vključeval širšo zasnovo razvoja, pridobi sredstva iz različnih ukrepov, kar bo upravičence razbremenilo pri stroških pridobivanja in priprave poslovnih načrtov, po drugi strani pa razbremenilo organ, da primerja poslovne načrte med sabo.

Sinergije so zagotovljene tudi z vsebinami ukrepov svetovanje, dobrobit živali, KOPOP in ekološko kmetijstvo. Pri prvem bo podprto individualno svetovanje za izdelavo programa dobrobiti živali, programa dejavnosti, izdelavo individualnega načrta preusmeritve kmetijskih gospodarstev iz konvencionalne v ekološko pridelavo in obveznega individualnega svetovanja, ki je pogoj ali zahteva pri ukrepih dobrobit živali, KOPOP in ekološko kmetijstvo.

- Ureditev in strukture za usklajevanje in podporo dopolnilne rabe sredstev skladov SSO:

SVRK bo v okviru svojih pristojnosti sodelovala pri pripravi razvojnih dokumentov Republike Slovenije, razvojnih politik in politike konkurenčnosti ter usklajenost njihovega izvajanja in metodološke povezave razvojnih politik s ciljno usmerjenim proračunom.

V obdobju 2014–2020 bodo vzpostavljeni medresorski koordinacijski odbor in strokovne skupine za OP EKP 2014–2020, zato da se ukrepi lahko izvajajo dopolnilno in usklajeno, tako pa se ustvarjajo sinergije, ki bi zmanjšale administrativne stroške in obremenitve za organe upravljanja in upravičence.

Medresorski koordinacijski odbor bo zagotavljal usklajenost ESI-skladov, ki se izvajajo posredno (ESRR, ESS, KS, EKSRP, ESPR, Pobuda za zaposlovanje mladih, Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim, Sklad za zunanje meje, Evropski sklad za vključevanje državljanov tretjih držav, Evropski sklad za vračanje in Evropski sklad za begunce ipd.) z drugimi mednarodnimi instrumenti financiranja Unije, ki se financirajo neposredno (CEF, Obzorje 2020, Program za zaposlovanje in socialne inovacije, Ustvarjalna Evropa, Erasmus +, LIFE, Instrument za predpristopno pomoč, Evropski sosedski instrument, EUREKA itd.), in nacionalnimi instrumenti financiranja ter z EIB. Člani medresorskega koordinacijskega odbora bodo predstojniki organov upravljanja vseh skladov in drugih sodelujočih ministrstev. Za načrtovanje in spremljanje izvajanja skladov (ESRR, ESS in KS) za obdobje 2007–2013 je že vzpostavljena medresorska koordinacija, ki bo nadgrajena z vključitvijo preostalih dveh skladov (ESKRP in ESPR).

Ključne naloge medresorskega koordinacijskega odbora:

- usklajevanje in potrditev sprememb partnerskega sporazuma;

- spremljanje uresničevanja ciljev na ravni PS ter obravnava in potrjevanje poročil o napredku pri izvajanju partnerskega sporazuma,
- spremljanje izvajanja skladov EU z vidika komplementarnosti med njimi za doseganje ciljev makroregionalnih strategij;
- svetovanje organom upravljanja na vsebinskih in organizacijskih/izvedbenih področjih na podlagi rezultatov vrednotenj in analiz.

Na ravni OP EKP 2014–2020 bo OU za zagotavljanje prispevka Slovenije k doseganju posameznih tematskih ciljev ustanovil **strokovne skupine** na delovni ravni za koordinirano pripravo strokovnih podlag. V njih bodo sodelovali predstavniki posredniških organov, nacionalnih organov evropskega teritorialnega sodelovanja, strokovnjaki za posamezna področja makroregionalnih strategij, informacijskih točk za neposredne programe EU in po potrebi zunanji strokovnjaki.

Ključne naloge strokovnih skupin:

- obravnava izvedbenega načrta za izvajanje ukrepov OP EKP 2014–2020 ob upoštevanju komplementarnosti skladov (dvoletnih, ki sovpadajo s pripravo proračuna Republike Slovenije, in po potrebi večletnih, odvisno od ukrepov), ki bodo vključevali za posamezni tematski cilj predvideno izvedbo ukrepov (določitev ciljev, pričakovanih rezultatov, pogojev, meril, kazalnikov, upravičencev in višino sredstev skladno z operativnimi programi);
- zagotavljanje sinergij in komplementarnosti na ravni posameznih operacij pri izvajanju ukrepov OP EKP, EKSRP in ESPR 2014-2020;
- spremljanje izvajanja za doseganje vmesnih ciljev na podlagi določenih mejnikov;
- pregled izvedenih ukrepov in priprava podlag za izvedbo poročil, vrednotenj in analiz.

Mehanizmi za pomoč prijaviteljem in upravičencem pri dopolnilnem izkoriščanju sredstev:

Mehanizem za podporo upravičencem v okviru OP EKP 2014–2020 je oblikovan tako, da bodo upravičenci in kandidati na razpise za EU sredstva, ki se izvajajo v Sloveniji posredno in ki jih izvaja neposredno Evropska komisija prek nacionalnih kontaktnih točk, pridobivali na eni kontaktni točki, ki bo informacijsko podprta tudi z mehanizmom e-upravljanja. Centralna informacijska točka je vzpostavljena kot Fina EU-točka na OU, do katere se vstopa tudi preko portala www.eu-skladi.si. Fina EU-točka je bila vzpostavljena z namenom podpore potencialnim upravičencem in prijaviteljem.

2.2. Informacije, ki se zahtevajo za predhodno preverjanje skladnosti s pravili o dodatnosti

Na nacionalni ravni za države članice, v katerih manj razvite regije vključujejo najmanj 65 % celotnega prebivalstva

Javnofinančni izdatki kot delež BDP	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P51	4,55	4,40	4,29	4,18	4,19	4,24	4,34

Na nacionalni ravni za države članice, v katerih manj razvite regije vključujejo več kot 15 % in manj kot 65 % celotnega prebivalstva

Javnofinančni izdatki kot delež BDP	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P51	1,80	1,74	1,70	1,65	1,66	1,79	1,83

2.3. Povzetek ocene izpolnjevanja veljavnih predhodnih pogojenosti v skladu s členom 19 in Prilogo XI na nacionalni ravni in, v primeru, da veljavne predhodne pogojenosti niso izpolnjene, ukrepov, ki se sprejmejo, pristojnih organov ter časovnega razporeda za izvedbo navedenih ukrepov

(i) Preglednica: Povzetek ocene izpolnjevanja veljavnih predhodnih pogojenosti na nacionalni ravni.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T01.1-Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform,	Ne	1. Oblikovana je nacionalna ali regionalna strategija za pametno specializacijo, ki:	Ne		Organ upravljanja vodi in koordinira pripravo Strategije pametne specializacije, ki je v zaključni fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.					
T01.1-Raziskave in inovacije:	Ne	2. temelji na analizi prednosti, pomanjklj	Ne		Organ upravljanja vodi in koordinira pripravo Strategije pametne specializacije, ki je v zaključni fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalni		ivosti, priložnosti in tveganj (analizi SWOT) ali podobni analizi, da se viri usmerijo v omejen sklop prednostnih nalog v zvezi z raziskavami in inovacijami;			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
h ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.					
T01.1-Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programo	Ne	3. navaja ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb v raziskave in tehnološki razvoj;	Ne		Organ upravljanja vodi in koordinira pripravo Strategije pametne specializacije, ki je v zaključni fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
m reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.					
T01.1-Raziskave in	Ne	4. vključuje mehanize	Ne		Organ upravljanja vodi in koordinira pripravo Strategije pametne specializacije, ki je v zaključni fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih		m spremljanja.			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.					
T01.1-Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim	Ne	5. Sprejet je okvir, v katerem so navedena razpoložljiva proračunska sredstva za raziskave in razvoj.	Ne		Organ upravljanja vodi in koordinira pripravo Strategije pametne specializacije, ki je v zaključni fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.					
T02.1-Digitalna	Delno	1. Vzpostavl	Ne		Pripravlja se strategija Digitalna Slovenija, ki pokriva vse vidike Digitalne agende za Evropo. Strategija bo upoštevala usmeritve nacionalne Strategije pametne specializacije.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z		jen je npr. strateški okvir politik o digitalni rasti, na primer v okviru nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo, ki vsebuje:			Strategija pametne specializacije je v fazi priprave, zato natančnih povezav med relevantnimi deli obeh dokumentov v tem trenutku še ne moremo opredeliti.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.					
T02.1-Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in	Delno	2. pripravo proračuna in razvrstitev prednosti pri ukrepih z uporabo analize SWOT ali podobne analize, skladne s kazalnikom	Ne		Strategija Digitalna Slovenija bo vsebovala analizo SWOT, ki omogoča določitev prednostnih naložb, pripravljen pa bo tudi akcijski načrt za izvedbo, ki bo vseboval oceno potreb po sredstvih in možne vire financiranja (nacionalna in EU sredstva). Vir podatkov za analizo: SURS, UMAR, SPIRIT. GZS in Semafor Evropske digitalne agende. . http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard Natančne informacije za strategijo bodo na voljo ob sprejetju Strategije pametne specializacije.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.		napredka digitalne evropske agende;			
T02.1-Digitalna rast:	Delno	3. izvedeno analizo	Ne		Informacije za analizo, ki pokriva socialno-ekonomska vprašanja: izvedena je bila analiza "E-kompetentni državljan RS" z namenom izboljšati uporabo IKT storitev in krepiti e-veščine. Analiza pokriva naslednja socialno-ekonomska vprašanja: starostna struktura, stopnja izobrazbe, prihodki,

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi		uravnoteženosti podpore povpraševanju po IKT in ponudbi teh tehnologij;			stopnja usposabljanja na področju uporabe IKT/veščine, zaposlitveni status, ki opredeljujejo lokalni in regionalni kontekst, a ne pokrivajo IKT kot sektorja. Rezultati analize so na voljo na povezavi: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Informacijska_druzba/pdf/EKDS_porocilo-V2-1021.pdf Rezultati analize bodo upoštevani pri pripravi strategije Digitalna Slovenija. Upoštevani bodo tudi relevantni analitični rezultati, pripravljeni za potrebe Strategije pametne specializacije.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.					
T02.1-Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne	Delno	4. kazalnike za merjenje napredka pri ukrepanju na področjih, kot so digitalna pismenost, e-vključevanje, e-dostopnost, ter	Da	Mehanizem za spremljanje napredka je že vzpostavljen, saj SURS uporablja kazalnike Semaforja evropske digitalne agende, npr. število podjetij v sektorju IKT, delež IKT v BDP, uporaba IKT v gospodinjstvih, podjetjih in šolah, e-uprava in e-bančne storitve, dostop do interneta, stopnja pokritosti s širokopasovnim omrežjem in omrežjem mobilne telefonije, ki se spremljajo na četrtletni ravni. Statistični urad Republike Slovenije/Informacijska družba: http://www.stat.si/tema_ekonomsko_infdruzba.asp Angleška različica dokumenta je na voljo na spodnji povezavi:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.		napredek na področju e-zdravja v mejah člena 168 PDEU, po potrebi usklajene z ustreznimi obstoječimi sektorskimi nacionalnimi ali regionalnimi strategijami ali strategijami na ravni Unije;		http://www.stat.si/eng/tema_ekonomsko_infdruzba.asp	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T02.1-Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi	Delno	5. oceno potreb po obsežnejši krepitvi zmogljivosti IKT.	Ne		Ocena potreb po krepitvi zmogljivosti IKT bo temeljila na kazalnikih Semaforja evropske digitalne agende in ukrepih, opredeljenih v strategiji Digitalna Slovenija ter Strategiji pametne specializacije. Natančne informacije bodo na voljo ob sprejetju Strategije pametne specializacije.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.					
T02.2-Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje	Ne	1. Oblikovanje nacionalni in/ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema:	Ne		Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Republiki Sloveniji (od 2008 naprej) obsega cilje razvoja elektronskih komunikacij, načrt naložb v infrastrukturo (ekonomska analiza, obstoječa infrastruktura, objavljeni zasebni investicijski načrti), ukrepe za doseganje ciljev (radiofrekvenčni spekter, znižanje stroškov izgradnje itd.), ukrepe za spodbujanje vstopa zasebnega kapitala v izgradnjo odprtih širokopasovnih omrežij na območjih belih lis. Povezava do dokumenta: http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/DEK/Elektronske_komunikacije/Strategije/Strategija_BB_2008-07-10_EN.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukt					Nova Strategija razvoja širokopasovnega omrežja vključno z Nacionalnim načrtom za omrežje naslednje generacije je v fazi priprave. Načrt vsebuje ukrepe, ki zagotavljajo doseganje ciljnih vrednosti EU na področju visokohitrostnega dostopa do interneta, s poudarkom na področjih, kjer slovenski trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivi ceni.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ure po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.					
T02.2-Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalni	Ne	2. načrt za naložbe v infrastrukturo na podlagi ekonomske analize,	Ne		Nacionalni načrt za omrežje naslednje generacije bo vseboval načrt naložb v infrastrukturo (ekonomska analiza, objavljeni zasebni investicijski načrti, proračunska sredstva, ocenjeni stroški), stroške, predstavitev načrtovanih investicijskih modelov in ukrepov za spodbujanje zasebnih naložb. Platforma za spremljanje širokopasovnih podatkov in Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture s

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
h ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih,		ki upošteva obstoječe zasebne in javne infrastrukture in načrtovane naložbe;			širokopasovnimi podatki že obstajata. Pripravlja se razporejanje infrastrukture elektronskih komunikacij: – platforma za spremljanje širokopasovnih podatkov, (DA) – nadgradnja Zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture s širokopasovnimi podatki (do decembra 2013), – analiza širokopasovnih podatkov z različnimi uporabniškimi vmesniki (do decembra 2013). Podatki so na voljo na spletni strani GURS:. http://prostor3.gov.si/javni/login.jsp?jezik=en

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.					
T02.2-Infrastrukt	Ne	3. modele trajnostni	Ne		Novi Zakon o elektronskih komunikacijah predstavlja pravno podlago za ukrepe, ki spodbujajo zasebne naložbe, in ukrepe za znižanje stroškov izgradnje.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega		h naložb, s katerimi se krepi konkurenca ter zagotavlja dostop do odprte, cenovno sprejemljive in kakovostne infrastrukture in storitev, ki bodo primerne tudi v prihodnosti;			http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442 Operativne podrobnosti bodo določene v nacionalnem načrtu za omrežje naslednje generacije.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ranljive skupine.					
T02.2-Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle	Ne	4. ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb.	Ne		Novi Zakon o elektronskih komunikacijah predstavlja pravno podlago za ukrepe, ki spodbujajo zasebne naložbe, in ukrepe za znižanje stroškov izgradnje. http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442 Operativne podrobnosti bodo določene v nacionalnem načrtu za omrežje naslednje generacije. AKOS – Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije pripravlja ukrepe za doseganje ciljev na področju radiofrekvenčnega spektra. http://www.akos-rs.si/radijski-spekter-novice

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.					
G1-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije na področju evropskih	Da	1. Ureditev, skladna z institucionalnim in pravnim okvirom držav članic, za vključitev institucij, odgovornih za spodbujanje enake obravnave vseh oseb,	Da	Nacionalni organ zagotavljanja načela enakosti, imenovan Zagovornik načela enakosti, je vzpostavljen že od leta 2005. Smernice za integracijo načela nediskriminacije so bile objavljene leta 2011. Smernice posredno vključujejo tudi vključitev organa zagotavljanja načela enakosti. http://www.arhiv.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/DoseciEnakostVRaznolikosti/Smernice.pdf	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
strukturnih in investicijskih skladov.		v pripravo in izvajanje programov, vključno s svetovanjem o enakosti pri dejavnostih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.			
G1-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje	Da	2. Ureditev za usposabljanje osebja, ki	Da	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 (v Prilogi GAEC 1-3 - priponka 1).	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
in uporabo protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		je vključeno v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije.			
G2-Obstoj administrativne usposobilj	Da	1. Ureditev, skladna z institucion	Da	Nacionalni organ zagotavljanja načela enakosti, imenovan Zagovornik načela enakosti, je vzpostavljen že od leta 2005.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
enosti za izvajanje in uporabo zakonodaje in politike Unije za enakost spolov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		alnim in pravnim okvirom držav članic, za vključitev institucij, odgovornih za enakost spolov, v pripravo in izvajanje programov, vključno s svetovanjem o enakosti spolov pri dejavnostih na področju evropskih strukturnih in		Smernice za integracijo načela enakosti spolov v politike razvojnega načrtovanja http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/enake_moznosti/GE2010SmerniceRazvojnoNacrtovanje.pdf Smernice za integracijo načela nediskriminacije so bile objavljene leta 2011. Smernice posredno vključujejo tudi vključitev organa zagotavljanja načela enakosti. http://www.arhiv.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/DoseciEnakostVRaznolikosti/Smernice.pdf	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		investicijskih skladov.			
G2-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo zakonodaje in politike Unije za enakost spolov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Da	2. Ureditev za usposabljanje osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih zakonodaje in	Da	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 (v Prilogi GAEC 1-3 priponka 1).	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		politike Unije za enakost spolov ter vključevanja načela enakosti spolov.			
G3-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov na področju evropskih	Da	1. Ureditev, skladna z institucionalnim in pravnim okvirom držav članic, za posvetovanje z institucijami, odgovornimi za uveljavljanje pravic	Da	1. V skladu z Zakonom o invalidskih organizacijah (Ur. l. RS, št 108/2002), predstavniške organizacije invalidov zastopajo invalide in njihove interese v dialogu z organi na državni in mednarodni ravni ter predlagajo, v skladu s predpisi, predstavnike invalidov v delovna telesa v državnih in drugih organih, ki se ukvarjajo z vprašanji invalidov. 2. Osebe s posebnimi potrebami že od leta 1991 nastopajo kot člani delovnih teles, ki so pripravljale nacionalno zakonodajo in programe, ki se ukvarjajo z invalidnostjo. 3. (Nacionalni) svet za invalide, je osrednja točka na nacionalni ravni, ki skrbi za uresničevanje interesov državnih organov, strokovnjakov in invalidov (člen 28 Zakona o	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.		invalidov, ali predstavniškimi organizacijami invalidov in drugimi zainteresiranimi stranmi pri pripravi in izvajanju programov, in njihovo sodelovanje v njih.		izenačevanju možnosti invalidov, Ur. l. RS, št. 94/2010).	
G3-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje	Da	2. Ureditev za usposabljanje osebja organov,	Da	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 (v Prilogi GAEC 1-3 - priponka 1).	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.		ki so vključeni v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih ustrezne zakonodaje in politike o invalidnosti na ravni Unije in nacionalni ravni, vključno z dostopnostjo in uporabo			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, kot se odraža v zakonodaji Unije in nacionalni zakonodaji, kot je ustrezno.			
G3-Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo Konvencije Združenih	Da	3. Ureditev za spremljanje izvajanja člena 9 navedene konvencije na področju	Da	Leta 2005 so bile sprejete Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide (UL 113/2005) Leta 2006 je Vlada RS sprejela Nacionalni akcijski program za invalide Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (UL 94/2010) prepoveduje diskriminacijo pri dostopu do stavb, blaga in storitev, dostopu do informacij (členi 7, 8. 9, 14)	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
narodov o pravicah invalidov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.		evropskih strukturnih in investicijskih skladov med celotno pripravo in izvajanjem programov.		Svet za invalide Republike Slovenije je ustanovljen na podlagi 28. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10) kot neodvisen tripartitni organ, katerega člani so: predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij, predstavniki strokovnih institucij s področja invalidskega varstva in predstavniki Vlade Republike Slovenije. Ena izmed nalog Sveta je tudi spodbujanje in spremljanje izvajanja Konvencije o pravicah invalidov, torej tudi uresničevanja njenega 9. člena.	
G4-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih	Delno	1. Ureditev za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih,	Ne		Direktiva 2004/18/ES je bila prenesena v nacionalno zakonodajo z Zakonom o javnem naročanju (Uradni list RS, št 12/13 – uradno prečiščeno besedilo in 19/14), ki je na voljo na http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4298 in njegovimi podzakonskimiakti, Direktiva 2004/17/ES z Zakonom o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev (Uradni list RS, št. 72/11 – uradno prečiščeno besedilo, 43/12 – odl. US, 90/12 in 19/14), ki je na voljo na

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		podprta z ustreznimi mehanizmi.			http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4299 , in njegovimi podzakonskimiakti. Številne določbe so bile vključene v nacionalno zakonodajo o javnem naročanju, ki izboljšujejo preglednost in integriteto v času oddaje javnih naročil, preprečujejo dajanje prevelike prednosti nekaterim ponudnikom in omejujejo tveganje korupcije. Na primer: pri postopku s pogajanji brez predhodne objave je objava obvestila za predhodno transparentnost odločitve o oddaji naročil obvezna; le-ta služijo kot podlaga za neupravičeno zavrnjene ponudnike, ki iščejo pravno varstvo. Za naročanje dodatnega blaga, storitev, gradenj, ki lahko predstavljajo le 30 % prvotnega naročila, morajo javni naročniki pridobiti soglasje ustreznega nadzornega organa. Uslužbenci in druge osebe, ki sodelujejo pri oddaji javnega naročila, morajo obvestiti predstojnika naročnika o vsakem potencialnem konfliktu interesov z najugodnejšim ponudnikom. Odpiranje ponudb mora bit javno. Vsako pomembno kršitev predpisov o javnem naročanju s strani naročnika, ponudnika in podizvajalca se sankcionira kot prekršek. Navezovanje na zadevne člene nacionalnih zakonov (Zakon o javnem naročanju (ZJN) in Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev (PPWMETPSAA): • obvezna objava predhodnih obvestil v primeru postopka s pogajanji brez predhodne objave obvestila o naročilu (PPA: člen 63.b; PPWMETPSAA: člen 64.b); • soglasje ustreznega nadzornega organa za dodatno blago, gradnje in storitve (ZJN: odstavek 7 člena 29; PPWMETPSAA: odstavek 2 člena 35); • obveščanje zaposlenih o odločitvi, komu bo javno naročilo oddano, tako da lahko opozorijo svojega predstojnika o morebitnem navzkrižju interesov (ZJN: odstavki 7 do 10 člena 79; PPWMETPSAA: odstavki 7 do 10 člena 83);

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					• javno odpiranje ponudb (ZJN: člen 75; PPWMETPSAA: člen 79); • sankcije v primeru kršitve pravil o javnem naročanju kot prekrški (ZJN: členi 109–109.č; PPWMETPSAA: členi 106–106.č); Opis ureditev, ki obravnavajo glavne in ponavljajoče se vrste napak, ugotovljenih v revizijskih poročilih: Ministrstvo za finance nemudoma obravnava poročila in ugotovitve revizije in nadzornih organov na področju javnega naročanja in javne porabe (npr. Računsko sodišče Republike Slovenije, Državna revizijska komisija za revizijo postopkov javnih naročil, Urad RS za nadzor proračuna, Komisija za preprečevanje korupcije) in redno sodeluje s temi organi, strokovnimi združenji in zbornicami kot tudi nevladnimi organizacijami (npr. Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, zbornica za arhitekturo in prostor UMANOTERA) glede ugotovitev na področju javnih naročil. V skladu z naravo, pomenom, obsegom in učinki posameznega vprašanja Ministrstvo za finance sprejme ustrezne ukrepe, kot so priprava sprememb zakonodaje, priprava sekundarne zakonodaje, smernic, stališč in interpretacij zakonodaje, vzpostavitev potrebne IT-infrastrukture. Za reševanje glavnih in ponavljajočih se vrst napak pri javnem naročanju bo do konca novembra 2014 pripravljena obsežna analiza praks javnega naročanja, zlasti tistih, ki zadevajo sklade ESI.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					Posebna svetovalna enota v okviru organa (t.i. »Help desk«), ki je pristojen za javno naročanje (Ministrstvo za finance), že deluje in nudi naročnikom svetovanje tako v fazi priprave razpisnih dokumentacij kot tudi v procesu od objave javnega naročila do njegovega zaključka. Predvidena so sredstva tehnične pomoči za kadrovsko okrepitev v enoti in njihova redna usposabljanja. Enota bo tesno sodelovala z organi upravljanja. Vzpostavljena bo ad hoc posvetovalna skupina za področje javnega naročanja, ki bo skrbela za identifikacijo ključnih problemov v postopkih javnega naročanja in oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni. Sestavljali jo bodo predstavniki institucij, ki imajo ključne vloge v sistemu javnih naročil, sestajala pa se bo po potrebi.
G4-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo	Delno	2. Ureditev, ki zagotavlja pregledne	Da	Slovenska zakonodaja o javnem naročanju ureja postopke oddaje javnih naročil za blago in storitve od 20.000 evrov naprej in za gradnje od 40.000 evrov naprej. Glede infrastrukture zakonodaja ureja oddajo naročil v vrednosti od 40.000 evrov naprej (blago in storitve) in za gradnje od 80.000 evrov naprej.	Tudi vzpostavitev več IT-modulov za nadgradnjo platforme za e-javna naročila v nekaj mesecih (e-dražbe, e-dosje ponudnika , e-katalog, IT-programska oprema za upravljanje in nadzor postopkov dodelitve znotraj naročnika).

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		postopke oddaje javnih naročil.		V Sloveniji smernice za javna naročila pod pragovi niso potrebne, saj Zakon o javnem naročanju (ZJN) in Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev (PPWMETPSAA) določata zelo nizke pragove za transparentnepostopke oddaje javnih naročil, ki jih regulira sam akt (ZJN: člena 12 in 24; PPWMETPSAA: člena 17 in 32). Zakon predvideva tudi faze in postopek oddaje javnih naročil (ZJN: člen 77, PPWMETPSAA: 73. člen), vsebino razpisne dokumentacije (ZJN: členi 71, 81–83, 85–89.a, 91, 93, 94, 95. b, 95.c, PPWMETPSAA: členi 73, 85, 87, 88, 90, 93, 94, 95.b, 95.c) in druge določbe.	
G4-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na	Delno	3. Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v	Da	Ministrstvo za finance je sprejelo Strategijo usposabljanja javnih uslužbencev na področju javnih naročil v obdobju 2013–2014. Ministrstvo se je tako skupaj z Ministrstvom za javno upravo zavezalo, da bo zagotavljalo strateški razvoj znanja in izkušenj, rast in profesionalizacijo javnih delavcev, ki sodelujejo v postopkih javnega naročanja. Cilj strategije je širjenje novosti in sprememb na tem področju in zagotoviti stalno, dosledno in sistematično usposabljanje na področju javnega naročanja. Tako Upravna akademija redno organizira tovrstna usposabljanja. V letu 2012 je bilo izvedenih 11 brezplačnih seminarjev, zaposleni na Ministrstvu za finance so sodelovali na seminarjih, simpozijih in strokovnih srečanjih različnih združenj, zbornic in organizacij (Gospodarska zbornica, Združenje nabavnikov Slovenije). Ministrstvo za	Predvideno je nadaljevanje aktivnosti, izvedba specializiranih seminarjev, razširjanje informacij prek nacionalne platforme javnega naročanja »portal javnih naročil«. Na spletni strani Ministrstva za finance so na voljo pojasnila, vzorčni dokumenti in diagrami poteka v zvezi z javnim naročanjem.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		finance posreduje svoja stališča glede zakonodaje o javnem naročanju in ima vzpostavljeno mesto za pogosto zastavljena vprašanja (FAQ), prav tako pa objavlja vzorčne razpisne dokumentacije in tržne podatke o posameznih vrstah predmetov javnega naročanja. Ministrstvo uporablja portal javnih naročil za širjenje pomembnih informacijami prek posredovanja e-pošte uporabnikom portala. Usposabljanja: Usposabljanja so pomemben način krepitve profesionalizacije na področju javnega naročanja. Ministrstvo za finance bo tudi v prihodnosti zagotovilo usposabljanja. Strategija za obdobje po 2014 bo najverjetneje pripravljena v letošnjem letu. V letu 2014 bo organiziranih več strokovnih usposabljanj na področju javnega naročanja za organe upravljanja, posredniška telesa in revizijski organ. Usposabljanja se bodo osredotočila na vprašanja, ki so pomembna za zagotavljanje preglednega, nediskriminacijskega in učinkovitega naročanja (npr. specializirano usposabljanje za postopek s pogajanji). Usposabljanja za naročnike so organizirana večkrat letno. Osredotočajo se na splošno razlago pravil o javnem naročanju in na različne teme (npr. zelena javna naročila, javna naročila malih vrednosti – najboljše prakse). Ta izobraževanja se bo nadaljevala tudi v prihodnje. Strategija usposabljanja in izpopolnjevanja javnih uslužbencev na področju javnega naročanja za obdobje 2013–2014:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.djn.mf.gov.si/index.php?t=news&id=20&l=sl Razširjanje informacij: Ministrstvo za finance predstavlja svoja stališča in razlage glede pravil o javnem naročanju, FAQ, vzorčno razpisno dokumentacijo, tržne informacije o nekaterih vrstah blaga in storitev ter navodila na svojih spletnih straneh: • Stališča o zakonodaji s področja javnega naročanja: http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javnega-narocanja/stalisca-ministrstva • FAQ o javnem naročanju – koristne informacije: http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javnega-narocanja/koristne-informacije • vzorčna razpisna dokumentacija: http://www.djn.mf.gov.si/narocniki/vzorcna-razpisna-dokumentacija • tržne informacije o nekaterih vrstah blaga in storitev:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.djn.mf.gov.si/narocniki/baza-trznih-informacij • portal javnih naročil: http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal V zadnjih dveh letih so bila oblikovana priporočila in zagotovljeni določeni vzorčni obrazci na področju javnega naročanja (http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javnega-narocanja/predpisi/slovenska-zakonodaja/#c8) in navodila za javno naročanje živil (http://www.djn.mf.gov.si/index.php?t=news&id=36&l=sl). Smernice za javno naročanje inženirskih storitev in vzorčne pogodbe za javne gradnje in storitev, povezane z javnimi gradnjami , so v pripravi.	
G4-Obstoj ureditve za učinkovit	Delno	4. Ureditev za zagotovite	Ne		Ministrstvo za finance je odgovorno za področje javnega naročanja in razjasnitev morebitnih nejasnosti v zvezi s pravili javnega naročanja, poleg tega Ministrstvo za finance predstavlja svoja stališča, priporočila in druge koristne informacije. Z zadostno zmogljivostjo osebja, ministrstvo zagotavlja tudi svetovanje o posameznih postopkih, vendar bi lahko ob dodatnih virih in zaposlovanjem omogočili

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
o uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		v administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o javnih naročilih.			redno svetovanje tudi po telefonu. Strategija, ki je predhodna pogojenost v okviru tematskega cilja 11, bo vzpostavila mehanizem za vsako področje, kako vzpostaviti okvir, ki omogoča učinkovito delovanje. Poleg tega se v okviru novega programskega obdobja načrtuje vključitev tega področja v program za krepitev zmogljivosti, ki bo oblikovan v okviru tehnične pomoči. Da bi zagotovili izboljšave pri pripravi razpisne dokumentacije, bo postopek predhodnega pregleda razpisne dokumentacije revidiran in optimiziran. Spodbujala se bo uporaba vzorčne razpisne dokumentacije, ki jo je Ministrstvo za finance že pripravilo. Od začetka marca 2014 je Ministrstvo za finance na voljo za posvetovanje po telefonu dvakrat na teden za 3 ure. Ministrstvo pripravlja tudi pisna pojasnila o vseh določbah Zakona o javnem naročanju, ki morda niso jasna, in objavlja pomembna stališča in stališča o zastavljenih vprašanjih, in sicer na svoji spletni strani, in jih posreduje uporabnikom nacionalne platforme »portal javnih naročil«. Ministrstvo za finance in organ upravljanja predvidevata dodatne zaposlitve in organ upravljanja za premagovanje kakršne koli pomanjkljive kadrovske zmogljivosti.
G5-Obstoj ureditve za učinkovit	Da	1. Ureditev za učinkovit	Da	V Republiki Sloveniji je področje državnih pomoči urejeno v okviru naslednjih predpisov: • Zakon o spremljanju državnih pomoči, ZSDrP (Ur. l. RS, št. 37/04)	Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 in izvedbena navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje ter upravljalna preverjanja kohezijske politike 2014–2020, ki

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
o uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.		o uporabo pravil Unije o državni pomoči.		(http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3849), • Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis (Ur. l. RS, št. 61/04, 22/07) (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4372), • Uredba o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva (Ur. l. RS, št. 74/04) (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED3411), • Pravilnik o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva (Uradni list RS, št. 106/04) (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV6034) in • Navodilo za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči (http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/Predpisi_v_sloveniji/Slovenski/navodilo_ucinki_pomoci.pdf), • Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 - ZdZPVHVVR in 26/14) (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4716). V okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije se bo v programskem obdobju 2014–2020 dodeljevalo državne pomoči na podlagi naslednjih predpisov	bodo urejala področje dodeljevanja državnih pomoči. Pri pripravi navedenih podlag bodo uporabljene predstavljene dobre prakse izvajanja kohezijske politike v 2007–2013. Slednje bodo umeščene v nov okvir izvajanja področja državnih pomoči v okviru splošnih evropskih in nacionalnih splošnih pravil in specifičnih evropskih pravil izvajanja kohezijske politike v 2014–2020. Navedene podlage bodo sprejete do potrditve prvih instrumentov za izbor operacij s strani organa upravljanja, ki se bodo navezovala na področje državnih pomoči.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Evropske Unije o državni pomoči: - Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (Splošne skupinske izjeme); - Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (OJ L 352, 24.12.2013, str. 1); - Uredba Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (Skupinske izjeme v kmetijstvu); -- Smernice Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020. V Republiki Sloveniji sta za področje državnih pomoči pristojna naslednja organa: 1. Skladno s 3. členom ZSDrP Ministrstvo za finance, Sektor za spremljanje državnih pomoči (v nadaljevanju MF), izvaja naslednje naloge:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				- obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo in za pomoči po pravilu »de minimis«, - zbira, obdeluje in spremlja podatke o državnih pomočeh in o pomočeh, dodeljenih po pravilu »de minimis« ter vodi evidence o teh podatkih, - pripravi letno poročilo, - svetuje upravljavcem državnih pomoči. 2. V skladu z 2. členom Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Služba za državne pomoči in razvoj (v nadaljevanju MKO) pristojno za posredovanje vsebine in poročanje podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva ter za presojo skladnosti državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu, ki jih ni potrebno priglasiti Evropski komisiji ter izvaja naslednje naloge: - obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči s področja kmetijstva in ribištva Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za določene kategorije skupinskih izjem s področja kmetijstva in ribištva,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				- pripravi letno poročilo o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva za Evropsko komisijo, - vodi evidence o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva. Skladno z 2. členom Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva je MKO pristojni organ za področje državnih pomoči s področja kmetijstva in ribištva. Izvajanje kohezijske politike 2007–2013 je v Sloveniji splošno urejeno v Uredbi o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013, (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5186). Področje spremljanja državnih pomoči je v okviru navedene Uredbe urejeno v fazah potrjevanja (posebno 11.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				in 13. člen) in izvajanja operacij (posebno 22., 22.a in 33. člen) s preverjanjem skladnosti operacij s shemami državnih pomoči. Na podlagi drugega odstavka 5. člena Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013 je organ upravljanja sprejel Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Organ upravljanja v okviru navedenih navodil opredeljuje tudi zagotavljanje spremljanja državnih pomoči v fazah potrjevanja in izvajanja operacij s preverjanjem skladnosti operacij s shemami državnih pomoči. Preverjanje skladnosti poteka v skladu s temi navodili (poglavji 2.2.1 in 2.2.2) in navodili, ki urejajo izvajanje upravljalnih preverjanj (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Podrobneje je področje upravljalnih preverjanj urejeno v Navodilih organa upravljanja za izvajanje upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Navedene navodila posebej opredeljujejo področje državnih pomoči, vključujoč pravilo de minimis (poglavje 6.4.4). Sistem delovanja upravljanja in nadzora na področju državnih pomoči in njegovo skladnost z evropsko in nacionalno zakonodajo je revidiral revizijski organ v okviru Poročila o opravljeni horizontalni reviziji državnih pomoči za operativne programe cilja 1 kohezijska politike za obdobje 2007–2013, ki ga je izvedel revizijski organ (Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna, št. revizije HR12 DP, Ljubljana,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				april 2013). Revizijski organ je ob pregledu skladnosti s pravili državnih pomoči zajel postopke izbora operacij, izvajanja kontrol, evidentiranja in poročanja, potrjevanja zahtevkov za povračilo ter ukrepanja v primeru s strani revizijskih institucij ugotovljenih slabosti in danih priporočil. Revizijski organ je ugotovil, da je sistem na obravnavanem področju napravil korak naprej v primerjavi s programskim obdobjem 2004–2006. V reviziji revizijski organ ni ugotovil neupravičenih izdatkov. Ocena, ki jo je dal revizijski organ, je bila opredeljena kot »sistem deluje, vendar so potrebne nekatere izboljšave«. Organ upravljanja je priporočila začel izvajati. Uveljavljeni ukrepi za preprečevanje dodeljevanja nezakonite ali neskladne državne pomoči so: • nadzor dodeljevanja državnih pomoči je urejeno centralizirano. • Slovenija ima v tem pogledu unikatno ureditev v primerjavi z ostalimi državami članicami. Skladno s 4. členom ZSDrP morajo vsi dajalci državnih pomoči (i SSDP-ju predhodno priglasiti vsako novo državno pomoč in tudi spremembo obstoječe. Ta po oceni skladnosti predlagane sheme ali individualne državne pomoči izda obvezujoče mnenje o skladnosti. To velja za državne pomoči po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah (GBER) in tudi za de minimis pomoči. ., Na podlagi Zakona o spremljanju državnih pomoči je dajalcu prepovedano dodeliti državno pomoči pred pridobitvijo navedenega mnenja (standstill clause). Takšna obravnava zagotavlja, da se ne dodelijo neskladne državne pomoči oziroma zagotavlja,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				da je vsaka shema skladna s pravili državnih pomoči (GBER). GD za konkurenco vsako leto opravi vzorčen pregled državnih pomoči dodeljenih po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah in do sedaj v Sloveniji še ni ugotovil napake pri nobeni pregledani shemi. Seveda vse navedeno pomeni tudi za pomoči, relevantne za EKSRP. SSDP vodi zbirko podatkov o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis vse po prejemnikih. Skladno z 9. členom ZSDrP MF zaradi zagotavljanja preglednosti na področju državnih pomoči vodi evidence: vseh priglasitev, posredovanih priglasitev EK, dodeljenih državnih pomoči, pomoči po pravilu de minimis in so Dodatno v specifičnem sistemu izvajanja kohezijske politike 2007–2013 Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 opredeljujejo, da spremljanje državnih pomoči poteka prek sistema centralnega informacijskega sistema ISARR, kamor se podatki o državnih pomočeh vnašajo na raven posamezne operacije. Organ upravljanja zagotavlja izpis iz ISARR, ki omogoča vse ključne podatke o državnih pomočeh na ravni operacij, in vključi poročilo o izvajanju sistema z vidika državnih pomoči v letno poročilo izvajanja operativnih programov. Področje upravljalnih preverjanj (tudi specifično s področja državnih pomoči) organ upravljanja ureja v Navodilih organa upravljanja za izvajanje upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Upravljalna preverjanja po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES velja razumeti kot del notranjih kontrol, ki poleg postopkov preverjanj, vzpostavljenih za sredstva državnega proračuna (torej obstoječih postopkov preverjanj, ki se izvajajo ne glede na vir financiranja) zajemajo tudi postopke, vzpostavljene posebej za evropska sredstva tako, da ustrezajo specifičnim zahtevam evropskih uredb. Navedene navodila posebej opredeljujejo področje državnih pomoči, vključujoč pravilo	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				de minimis (poglavje 6.4.4). Na področju državnih pomoči se preverjajo ključna področja tveganja, kot npr.: da je bila shema državne pomoči EK priglašena in s strani EK tudi avtorizirana, ali da se šteje kot skupinska izjema, ali da ustreza pravilu de minimis,; da podjetja, ki pomoč prejmejo, izpolnjujejo pogoje sheme državne ali pomoči de minimis; določila o upravičenih stroških; posebne določbe glede končnega datuma upravičenosti izdatkov. V primeru dodelitve sredstev po shemi državne pomoči je treba preveriti pravilnost izračunanega zneska posamezne državne pomoči za upravičenca in skladnost z deleži, navedenimi v pogodbi o sofinanciranju. Pri pravilu de minimis se preveri skupna vrednost pomoči, dodeljena istemu podjetju – upravičencu ki ne sme preseči limita, določenega s pravili Skupnosti i To se preveri po predpisanem postopku (izpis iz centralne zbirke podatkov de minimis pomoči pri SSDP in izjava prejemnika). Skladno s Pravilnikom o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva mora za sheme državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva upravljavec državne pomoči pripraviti vsebino posamezne državne pomoči v pisni in elektronski obliki na obrazcih, ki so objavljeni na spletnih straneh MKO in jo posredovati MKO. Enako velja tudi za dopolnitev ali spremembo že obstoječe državne pomoči. Pravtako mora posredovana priglasitev poleg izpolnjenega obrazca vsebovati tudi pravno podlago, obrazložitev in vso spremljajočo dokumentacijo, na katero se upravljavec državne pomoči sklicuje. MKO posreduje priglasitev državne pomoči EK. Komunikacija v smislu dodatnih vprašanj, obrazložitev in informacij, povezanih s priglašenimi državnimi pomočmi med EK in upravljavcem, poteka preko MKO. MKO obravnava skupinske izjeme in pomoči	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				po pravilu de minimis s področja kmetijstva in ribištva ter daje mnenje o njihovi skladnosti s pravili na področju državnih pomoči. Do izdaje pozitivnega mnenja MKO je zadržano in prepovedano izvajanje državne pomoči. • Za izvajanje finančnih instrumentov prav tako in v celoti veljajo opredelitve ZSDrP in na njegovi podlagi sprejeti predpisi. Vlada RS je v Uredbi o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5827) prav tako splošno uredila posebno področje izvajanja finančnih instrumentov, kjer v 27. členu opredeli, da morata neposredni uporabnik državnega proračuna in prejemnik sredstev zagotoviti, da izvajanje instrumenta podpore, namenjenega ciljnim skupinam končnih prejemnikov, ni v nasprotju s predpisi o državnih pomočeh. V navedenem delu je opredeljeno še, da mora biti v primeru, če ukrepi finančne podpore ne ustrezajo načelom tržnega investitorja, ovrednotena prednost holdinškega sklada ali posameznega instrumenta finančnega instrumenta ter ciljne skupine končnih prejemnikov sredstev in skladno s tem določen obseg državne pomoči. Poleg splošno veljavnih pravil, ki so bile predstavljene, pa za področje finančnih instrumentov v izvajanju kohezijske politike 2007–2013 v Sloveniji v celoti veljajo tudi pravila iz Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013, (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5186). Področje spremljanja državnih pomoči je v okviru navedene Uredbe urejeno v fazah potrjevanja (posebno 18. člen) in izvajanja operacij (posebno 22., 22.a in 33. člen). Na podlagi drugega odstavka 5. člena Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013. V izvajanju kohezijske politike 2007–2013 je organ upravljanja sprejel Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 (http://www.eu-	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013) Organ upravljanja v okviru navedenih navodil opredeljuje tudi zagotavljanje spremljanja državnih pomoči v fazah potrjevanja in izvajanja operacij s preverjanjem skladnosti operacij s shemami državnih in de minimis pomoči. Preverjanje skladnosti poteka v skladu s temi navodili (poglavje 2.2.2) in navodili, ki urejajo izvajanje upravljalnih preverjanj (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Ureditev vračil nezakonitih in neskladnih državnih pomoči • Ugotavljanje nezakonitega in neskladnega dodeljevanja državnih pomoči se na eni strani ugotavlja iz lastne informiranosti (npr. splošno iz evidenc SSDP in dodatno specifično v izvajanju kohezijske politike 2007–2013 iz ISARR), na podlagi sklepa EK ali na podlagi pritožbe. Na drugi strani se ugotavljanje dodeljevanja nezakonite in neskladne državne pomoči izvaja v sklopu izvajanja upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES. Podrobneje je področje upravljalnih preverjanj urejeno v Navodilih organa upravljanja za izvajanje upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Navedena navodila posebej opredeljujejo področje državnih pomoči, vključujoč pravilo de minimis (poglavje 6.4.4). Skladno z 22. členom Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013 so izplačila v breme sredstev državnega proračuna za kohezijsko politiko mogoča le za upravičene stroške v skladu z veljavnimi predpisi, navodili organa upravljanja za upravičene stroške, operativnimi programi in shemo državnih pomoči. 24 in 25. člen te uredbe predpisuje postopke povračil v proračun. V nadaljevanju pa je prav tako urejeno področje vračil na ravni upravičencev. V navodilih o upravljalnih preverjanjih (poglavje 8.5) so opredeljeni osnovni koraki za odpravljanje nepravilnosti, ki imajo finančne posledice: finančna poravnava ali zahtevek za vračilo. Znesek vračila se zavede v knjigo dolžnikov (skrbnik: Ministrstvo za finance – plačilni organ). Pripravi se zahtevek za vračilo, ki se pošlje končnemu upravičencu, ki mora v roku, navedenem v zahtevku za vračilo, povrniti sredstva. Ko se prejme obvestilo o povrnitvi sredstev s strani upravičenca, se le-to ustrezno evidentira v knjigi dolžnikov. Če upravičenec ne povrne sredstev, se sprosti nadaljnji upravni/sodni postopek skladno z nacionalno zakonodajo. Postopke v zvezi z odpravljanjem nepravilnosti je po navodilih EK treba opraviti v 6 mesecih. Zagotavljanje preverjanj skladnosti dodeljevanja državnih pomoči s pravili o državnih pomočeh • Področje upravljalnih preverjanj (tudi specifično s področja državnih pomoči) organ upravljanja ureja v Navodilih organa upravljanja za izvajanje upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013). Navedena navodila posebej opredeljujejo področje državnih pomoči, vključujoč pravilo de minimis (poglavje 6.4.4). Na področju državnih pomoči se preverjajo ključna področja tveganja, kot npr.: ali je bila shema državne pomoči priglašena EK in s strani EK tudi avtorizirana, ali je bila shema, ki šteje kot skupinska izjema ali ustreza pravilu de minimis, priglašena SSDP-ju in avtorizirana, ,; ali podjetja, ki pomoč prejmejo, izpolnjujejo pogoje sheme državne	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				pomoči, ali ; določila o upravičenih stroških; posebne določbe glede končnega datuma upravičenosti izdatkov. Pri dodelitvi sredstev po shemi državne pomoči je treba preveriti pravilnost izračunanega zneska posamezne državne pomoči za upravičenca in skladnost z deleži, navedenimi v pogodbi o sofinanciranju. Pri pravilu de minimis je treba preveriti, da skupna vrednost pomoči, dodeljena istemu podjetju – upravičencu, ne presega limita, določenega s pravili Skupnosti v obdobju treh proračunskih let, ne glede na obliko ali namen pomoči. Med upravljalna preverjanja uvrščamo tudi preverjanja PRED potrditvijo operacij (ne le preverjanja PO potrditvi operacije oz. po podpisu pogodbe o sofinanciranju). Navedena navodila (poglavje 4.1) opredeljujejo izvajanje nekaterih postopkov preverjanj, pred potrditvijo operacije se torej zagotavlja skladnost objavljenega instrumenta s pravili Skupnosti in z nacionalnimi pravili (npr. državne pomoči). V tem delu velja tudi navezava na splošne navedbe v uvodu. Dostopnost informacij • na področju državnih pomoči v SSDP vodi centralno bazo podatkov o dodeljenih državnih in de minimis pomočeh po prejemniku. Obveznost poročanja vseh upravljavcev določa 4. člen ZSDrP. . Z Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis ter Uredbo o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva so določeni načini in roki posredovanja podatkov SSDP-ju. Skladno z 8. členom ZSDrP SSDP zbira in obdeluje podatke o dodeljenih državnih pomočeh, o pomočeh, dodeljenih po pravilu de minimis, ter podatke o uspešnosti in učinkovitosti porabe državnih pomoči. Podatke posredujejo upravljavci državne pomoči. SSDP vodi zbirko podatkov o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis. Skladno z 9. členom ZSDrP SSDP zaradi zagotavljanja preglednosti na področju državnih pomoči vodi med drugimi evidencami tudi evidenco vseh veljavnih shem in	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				individualnih državnih in de minimis pomoči, ki je objavljana na spletnii strani SSDP-ja. SSDP na osnovi zbranih podatkov vsako leto pripravi obsežno letno poročilo o dodeljenih državnih in de minimis pomočeh, ki je tudi objavljeno na internetni strani SSDP-ja. Dodatno v specifičnem sistemu izvajanja kohezijske politike 2007–2013 Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 opredeljujejo, da spremljanje državnih pomoči poteka prek sistema centralnega informacijskega sistema ISARR, kamor se podatki o državnih pomočeh vnašajo na raven posamezne operacije. Organ upravljanja zagotavlja izpis iz ISARR, ki daje vse ključne podatke o državnih pomočeh na ravni operacij, in vključi poročilo o izvajanju sistema z vidika državnih pomoči v letno poročilo izvajanja operativnih programov. Dodatno organ upravljanja, skladno s 5. členom Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013 zagotavlja upoštevanja zahtev glede informiranja in javnega obveščanja (ob upoštevanju 60. člena Uredbe 1083/2006/ES): vzpostavitev sistema obveščanja javnosti v skladu z 69. členom Uredbe 1083/2006/ES in Uredbo 1828/2006/ES; izdelavo in koordinacijo izvajanja komunikacijskega načrta; zagotavljanje nadzora nad izvajanjem zahtev glede informiranja in obveščanja.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
G5-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Da	2. Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Da	Usposabljanje in razširjanje informacij za osebje, ki sodeluje pri izvajanju kohezijske politike • Slovenija se bo v okviru porabe sredstev tehnične pomoči osredotočila na ohranjanje stabilne in izkušene strukture zaposlenih, predvsem pa se bo dodatno okrepila zmogljivost zaposlenih, in sicer s stalno organizacijo usposabljanj in izobraževanj s področja državne pomoči in pomoči de minimis. Usposabljanja oziroma izobraževanja se bodo prilagajala različnim ciljnim skupinam z aktualnimi potrebami po posameznih področjih, ki bodo potrebna za izvajanje evropske kohezijske politike. Sredstva tehnične pomoči za izobraževanje se bodo namenila predvsem na ravni javne uprave (ministrstva, javni skladi, javni zavodi, javne agencije v kakršni koli vlogi v okviru kohezijske politike) in v nekaterih primerih še za obe kohezijski regiji ter za druge regionalne akterje z namenom priprave podlag za uspešno črpanje sredstev na regionalni ravni. Predvidne aktivnosti v navedenem okviru bo opredeljeval Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020, ki ga pripravi organ upravljanja skupaj z drugimi nosilci vsebin izobraževanj. Usposabljanje s področja državnih pomoči in pomoči de minimis se bodo izvajala na več ravneh. Najprej je predvideno usposabljanje v obliki izobraževanj v okviru evropskih institucij, kjer se standardno izvajajo izobraževanja s področja državnih pomoči za različne namene (npr. EIPA). Predvideno je sicer, da se letno udeleži tovrstnih seminarjev od 10 do 12 udeležencev (npr. organa upravljanja, organa za potrjevanje, revizijskega organa, posredniških teles in drugi udeleženci pri porabi sredstev evropske kohezijske politike). Udeleženci teh seminarjev posredujejo prejeto znanje drugim uslužbencem, ki delujejo na področju kohezijske politike. V nadaljevanju	Sprejetje Okvirnega načrta usposabljanj za obdobje 2014–2020, ki ga pripravi organ upravljanja.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				bo SSDP pripravil predvidoma 3 seminarje letno s področja državnih pomoči in pomoči de minimis v navezavi z evropsko kohezijsko politiko (predstavitev novih ali prenovljenih pravil državmih pomoči de minimis, pomočiu). Načrtovano število udeležencev teh seminarjev je med 60 in 70. SSDP bo prav tako sproti na svojih spletnih straneh objavljal vse novosti s področja državnih pomoči in pomoči de minimis, objavljal vsa pravila in odgovore na najpogosteje zastavljena vprašanja. Vsa usposabljanja v navezavi z evropsko kohezijsko politiko se bodo financirala iz projekta tehnične pomoči. Sistem za posredovanje in izmenjavo informacij • V okviru nalog SSDP, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo, in za pomoči po pravilu de minimis ter svetuje upravljavcem državnih pomoči je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči (http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/#c567). V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: SSDP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. SSDP sproti na spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči, objavlja vsa pravila in odgovore na najpogosteje zastavljena vprašanja. • V okviru nalog MKO je, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva, ki pomenijo bodisi skupinsko izjemo bodisi pomoč po pravilu de minimis ter, da svetuje upravljavcem državnih pomoči, je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				pomoči za kmetijstvo in ribištvo (http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/). V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: MKO, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. MKO sproti na svojih spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu ter objavlja vsa pravila s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu. • MF je v okviru navedenih nalog in na podlagi drugega Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013) vključen tudi v zagotavljanje spremljanja državnih pomoči v fazah potrjevanja in izvajanja operacij s preverjanjem skladnosti operacij s shemami državnih in pomoči de minimis. Preverjanje skladnosti poteka v skladu s temi navodili (poglavji 2.2.1 in 2.2.2). SSDP prav tako izvaja ukrepe prenosa znanj in izkušenj s področja državnih pomoči, kot je to navedeno v prejšnjem razdelku ugotavljanja predhodne pogojenosti. OU v okviru posredovanja informacij s področja državnih pomoči in pomoči de minimis izvaja podajanje vseh relevantnih informacij za izvajanje kohezijske politike. Predpise, ki urejajo področje evropske kohezijske politike, OU objavi na svojih spletnih straneh oziroma na spletnih straneh strukturnih skladov in kohezijskega sklada v RS (npr. www.euskladi.si). Navodila, ki so izdana za izvajanje evropske kohezijske politike, ter njihove spremembe in dopolnitve so dolžni organi, ki jih izdajo, objaviti na svojih spletnih straneh v čim krajšem mogočem času ter jih posredovati eni od kontaktnih oseb OU za informiranje in obveščanje javnosti v elektronski in tiskani obliki. Seznam vseh posredovanih navodil, navodila in povezave na spletne strani organov, ki so jih izdali,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				OU objavi na svojih spletnih straneh oz. na že omenjenih spletnih straneh strukturnih skladov in kohezijskega sklada v RS. OU v okviru svojih aktivnosti izvaja tudi operativne sestanke (gre za podoben koncept posredovanja in izmenjave informacij, kot je bilo to v primeru sicer aktivnosti EK, imenovane COCOF, in v novem programskem obdobju COESIF in EGESIF), ki se financirajo iz sredstev tehnične pomoči (npr. stroški, povezani z najemom dvorane itd.). Slednji so namenjeni tudi posredovanju in izmenjavi informacij neposredno vključenim v izvajanje kohezijske politike (na operativne sestanke za izvajanje kohezijske politike so vabljeni tudi predstavniki MF).	
G5-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih	Da	3. Ureditev, ki zagotavlja administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o državni	Da	Ukrepi za zagotavljanje administrativne usposobljenosti • Skladno s 3. Členom ZSDrP SSDP tudi svetuje upravljavcem državnih pomoči. V tem smislu je uporabljena tudi že navedena spletna stran SSDP-ja, • kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči (http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/#c567). V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: SSDP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. SSDP je v okviru navedenih nalog in na podlagi drugega Navodila organa upravljanja za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013 (http://www.eu-skladi.si/predpisi/navodila/navodila-za-izvajanje-kohezijske-politike-2007-2013)	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
skladov.		pomoči.		vključen v zagotavljanje spremljanja državnih pomoči v fazah potrjevanja in izvajanja operacij s preverjanjem skladnosti operacij s shemami državnih in pomoči de minimis. Preverjanje skladnosti poteka v skladu s temi navodili (poglavji 2.2.1 in 2.2.2). SSDP prav tako izvaja ukrepe prenosa znanj in izkušenj s področja državnih pomoči, kot je to navedeno v prejšnjem razdelku ugotavljanja predhodne pogojenosti. • Za izvajanje navedenih ukrepov, ki se nanašajo na izvajanje evropske kohezijske politike, ter za zagotavljanje administrativne usposobljenosti bodo uporabljena sredstva tehnične pomoči, ki bodo na voljo v okviru izvajanja OP. • V skladu z 2. členom Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva je MKO pristojno za posredovanje vsebine in poročanje podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva ter za presojo skladnosti državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu, ki jih ni potrebno priglasiti Evropski komisiji ter izvaja naslednje naloge: - obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči s področja kmetijstva in ribištva Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za določene kategorije skupinskih izjem s področja kmetijstva in ribištva, - pripravi letno poročilo o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva za Evropsko komisijo,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				- vodi evidence o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva. • V okviru nalog MKO je, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva, ki bodisi pomenijo skupinsko izjemo bodisi pomoč po pravilu de minimis ter, da svetuje upravljavcem državnih pomoči, je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči za kmetijstvo in ribištvo (http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/). V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: MKO, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. MKO sproti na svojih spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu ter objavlja vsa pravila s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu.	
G6-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaj	Delno	1. Ureditev za učinkovito uporabo Direktive 2011/92/E	Da	Direktiva SEA in Direktiva EIA sta preneseni s spremenjenim Zakonom o varstvu okolja: http://imss.dz-rs.si/imis/28424836b196104aacb4.pdf Člen 40 in nadaljnji členi.	Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje je bila sprejeta na vladi RS 4.7.2014 (v Prilogah: GAEC 6 - priponka 1, GAEC 6 - priponka 2, GAEC 6 - priponka 3, GAEC 6 - priponka 4).

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
e Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.		U Evropskega parlamenta in Sveta (EIA) in Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta (SEA).		Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje. Ur. l. RS, št. 66/1996, št. 12/2000, 83/2002, 78/2006 (http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_URED115.html). Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur. l. RS, št. 9/2009. (http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_URED5016.html) Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje, Ur. l. RS, št. 73/2005. (http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_NAVO607.html) Ustrezna ocena v skladu s členom 6 Direktive o habitatih v zvezi s SEA/EIA je prenesena z: ZON-UPB2/, Ur. l. RS, št. 96/2004, št. 8/2010 – ZSKZ-B, Zakon o ohranjanju narave (uradno prečiščeno besedilo). http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO4153.html	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja, Ur. l. RS, št. 130/2004, 53/2006, 38/2010, 3/2011 (http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_PRAV5539.html Sprejete so ureditve za zagotovitev kakovosti informacij, uporabljenih v postopku presoje vplivov na okolje: Agencija RS za okolje je organ, odgovoren za preverjanje http://www.arso.gov.si/en/environmental%20protection/ Tehnični pristojni strokovnjaki preverjajo dokumentacijo v zvezi z EIA. Sprejete so ureditve za zgodnje in učinkovite možnosti, ki se ponujajo javnosti, da sodeluje v postopkih okoljskega odločanja, poročila EIA so na voljo javnosti na spletni strani za namen dajanja pripomb.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Sprejete so ureditve za zagotovitev kakovosti uporabljenih podatkov v EIA-postopku: Agencija RS za okolje je organ, odgovoren za preverjanje http://www.arso.gov.si/en/environmental%20protection/ Revidiran Zakon o varstvu okolja je veljavna zakonodaja: http://imss.dz-rs.si/imis/28424836b196104aacb4.pdf: člen 37 (SEA-programi in načrti), člen 403 (SEA-načrti) in 58 (EIA).	
G6-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo	Delno	2. Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v	Ne		Delavnica Evropske komisije je že bila izvedena za vse organe, ki sodelujejo pri izvajanju presoje EIA/SEA/o habitatih. Sistem izmenjave informacij za vse osebje, ki sodeluje pri SEA/EIA za izvajanje skladov SSO, je zagotovljen s pomočjo sestankov, spletne strani, novic in delavnic. http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.		izvajanje direktiv EIA in SEA.			http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoja_vplivov_na_okolje/cezmejna_presoja_vplivov_na_okolje/ Za izpolnjevanje kriterija je pripravljen akcijski načrt.
G6-Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	Delno	3. Ureditev, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost.	Ne		Specializirani organi: SEA (Ministrstvo za okolje in prostor MOP) EIA (Agencija RS za okolje ARSO) z ustreznim številom kvalificiranih zaposlenih, ki svetujejo glede uporabe direktive SEA in EIA ter zadevnih direktiv. Devet strokovnjakov je zaposlenih v strokovni enoti SEA in pet v strokovni enoti EIA, kar zagotavlja zadostne upravne zmogljivosti. Osebje je usposobljeno, z izkušnjami na področju SEA/EIA in ustreznimi kvalifikacijami na področju prostorskega načrtovanja, geografije, krajinske arhitekture in biologije, z določenimi znanji tudi s področja voda in podnebnih sprememb. Smernice EU se uporabljajo za izvajanje direktiv EIA/SEA in ustrezne ocene. Prevodi vseh smernic so na voljo na spletni strani.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					Vse organe in strokovnjake o tem redno obveščamo tudi na sestankih. Več: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoja_vplivov_na_okolje/cezmejna_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoja_vplivov_na_okolje/cezmejna_presoja_vplivov_na_okolje/ Za izpolnjevanje kriterija je pripravljen akcijski načrt. Slovenija bo pripravila triletni program usposabljanja in sistematične razporeditve, tako da bo Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo triletni akcijski načrt z ukrepi za izboljšanje znanja za resorna

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					ministrstva, organizacije, lokalne skupnosti in okoljske strokovnjake in nevladne organizacije: a.) za uresničitev zahtev SEA in priprave ustrezne ocene, b.) za uresničitev zahtev EIA in priprave ustrezne ocene. Akcijski načrt se pripravlja in usklajuje skupaj z Jaspers,za njegovo izvedbo načrtujemo tudi financiranje skozi tehnično pomoč.
G7-Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti	Delno	1. Ureditev za pravočasno zbiranje in združevanje statističnih	Ne		Organ upravljanja pripravil akcijski načrt za izdelavo celovitega Načrta sistema spremljanja, ki bo vključeval vse potrebne elemente za zagotavljanje celovitosti, verodostojnosti in učinkovitosti spremljanja, zbiranja in hrambe potrebnih podatkov, vključno z viri podatkov za vsak kazalnik. Terminski načrt:

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.		podatkov, ki vključuje naslednje elemente: opredelitev virov in mehanizmov za zagotavljanje statističnega validiranja.			Rok za pripravo akcijskega načrta za izdelavo Načrta sistema spremljanja je do decembra 2014. Rok za izvedbo Načrta sistema spremljanja je do novembra 2015, ko skladno z Načrtom sistema spremljanja vzpostavljen informacijski sistem. Načrt sistema spremljanja bo skladno z vsemi izvedbenimi akti za izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020: - Z vidika procesov in tokov spremljanja in poročanja natančno določil specifične vloge, obveznosti in odgovornosti vseh organov in teles pri izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike - Določil podrobne zahteve, korake in roke za pripravo in vzpostavitev delovanja informacijskega sistema - Določil za vsak posamezen kazalnik vključen v sistem spremljanja: odgovoren organ, vir podatkov, postopke zbiranja in preverjanja ter druge obvezne parametre za kazalnik, ki so potrebni za vzpostavitev informacijskega sistema in za fizično spremljanje operacij na vseh ravneh izvajanja ter za vnos v informacijski sistema

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					- Določil roke pogoje in obveznosti vnosa podatkov o spremljanju v informacijski sistem - Določil način prenosa podatkov za posamezen tip kazalnikov: kazalniki učinka, kazalniki rezultata, kazalniki s podatki državnih virov statistike (Statistični urad Republike Slovenije, pooblaščeni izvajalci dejavnosti državne statistike in poročevalske enote s pridobivanjem statističnih podatkov iz uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov), kazalniki s podatki iz drugih virov - Določil načine in organe, ki izvajajo postopke preverjanja celovitosti in verodostojnosti kazalnikov za vse ravni izvajanja - Določil način obdelave, hrambe, zaščite, dostopa do in objave podatkov - Določil način podpore organom pri izvajanju spremljanja - Določil obseg podatkov, ki vnesenih v informacijski sistem,ki niso del spremljanja izvajanja operativnega programa, so pa ključnega pomena za izvedbo vrednotenj Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.
G7-Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema	Delno	2. Ureditev za pravočasno zbiranje in združevanje statističnih podatkov, ki vključuje naslednje	Da	-	Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.		elemente: ureditev za objavo in javni dostop do zbranih podatkov.			
G7-Obstoj potrebne	Delno	3. Učinkovit	Da	-	Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje		sistem kazalnikov rezultatov, ki vključuje: izbiro kazalnikov rezultatov za vsak program, ki zagotavlja informacije o tem, kako se izbirajo ukrepi politike, ki se financirajo iz programa.			presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.					
G7-Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov,	Delno	4. Učinkovit sistem kazalnikov rezultatov, ki vključuje: določitev ciljnih vrednosti za te kazalnike.	Da	-	Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.					
G7-Obstoj potrebne statistične podlage za	Delno	5. Učinkovit sistem kazalnikov	Da	-	Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju		rezultatov, ki vključuje: usklajenost z naslednjimi pogoji za vsak kazalnik: zanesljivost in statistično validiranje, jasnost normativne razlage, odzivnost na politiko, pravočasno zbiranje podatkov.			vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.					
G7-Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov,	Delno	6. Postopki, s katerimi se zagotovi, da se pri vseh operacijah, ki se financirajo iz programa, sprejme učinkovit sistem kazalnikov.	Ne		Opis bo vseboval načrt vrednotenj, ki bo pripravljen, ko bo potrjen OP EKP. Predhodna pogojenost je v primeru EKSRP v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP 2014-2020 uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 808/2014.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.					
T03.1- Uvedeni so posebni ukrepi kot podlaga za spodbujanje	Delno	1. Posebni ukrepi so: ukrepi, namenjeni skrajšanju časa in zmanjšanj	Da	http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/DPK/SBA/AN_2012-2013_k.DOC.DOC Poleg tega je Vlada RS sprejela Enotni dokument za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti, kjer so predstavljeni ukrepi, ki so jih zahtevali deležniki (zbornice), predlogi rešitev, roki za izvedbo ter odgovorna ministrstva.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
podjetništva ob upoštevanju pobude "Small Business Act" (SBA).		u stroškov za ustanovitev podjetja, ob upoštevanju ciljnih vrednosti pobude "Small Business Act";			
T03.1- Uvedeni so posebni ukrepi kot podlaga za spodbujanje podjetništva ob upoštevanju pobude	Delno	2. Posebni ukrepi so: ukrepi, namenjeni skrajšanju časa za pridobitev licenc in dovoljenj za začetek in	Da	http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje http://data.si/ustanovitev-podjetja/?gclid=CNzI6ezQ9rkCFY7LtAodcRwAog	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
"Small Business Act" (SBA).		opravljanje določene dejavnosti podjetja, pri čemer se upoštevajo ciljne vrednosti pobude "Small Business Act";			
T03.1- Uvedeni so posebni ukrepi kot podlaga za spodbujanje podjetništva ob	Delno	3. Posebni ukrepi so: mehanizem za spremljanje izvajanja ukrepov, ki so bili	Ne		Akcijski načrt za izvajanje Akta za mala podjetja, Sklep Vlade RS št. 31001-1/2012/5 z dne 26. 4. 2012 Imenovanje odposlanca RS za MSP, Sklep Vlade RS št. 31001-1/2010/7 z dne 27. 7. 2011 Pravna podlaga za izvajanje ocene vplivov predpisov na gospodarstvo, posebej MSP, je Vlada RS

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
upoštevanju pobude "Small Business Act" (SBA).		izvedeni v skladu s pobudo "Small Business Act" in za ocenjevanje vpliva na MSP.			sprejela že v letu 2007. Takrat je presoja vplivov na gospodarstvo postala del vladnega gradiva. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v postopku medresorskega usklajevanja ažurno spremlja pripravo pravnih predpisov in njihovih sprememb z vidika vpliva na gospodarstvo. Aktivno sodelujemo z resorji in jih opozarjamo na to. Dodatno pa smo se v zadnjih letih odločili, da pripravimo in nadgradimo pripravo presoje vplivov predpisov na gospodarstvo s tako imenovanim MSP-testom, ki jasno pokaže dejanske učinke posameznih obveznosti (finančne in administrativne) v okviru posameznega pravnega akta na gospodarstvo, posebno na MSP. MGRT je skupaj z MNZ pripravilo predlog MSP-testa in tudi navodila za izpolnjevanje. Pripravljena je tudi že elektronska aplikacija, ki je zelo enostavna za uporabo in hitra za izpolnjevanje, saj je povezana tudi z uradnimi statističnimi zbirkami glede poslovnih subjektov. Načrt je, da MSP-test postane del vladnih gradiv v procesu sprejemanja pravnih predpisov (novih ali sprememb). Strinjanje glede nadaljevanja projekta sta izrazila tudi GSV RS in SVZ. MSP-test postane tako del projekta E-predpisi, kjer bo zavzel vlogo pilotnega modula glede presoje predpisov. Akcijski načrt: 1. Nadaljevanje projekta E-predpisi in vključitev MSP-testa kot pilotnega modula. Odločitev je bila sprejeta na sestanku MGRT, MNZ, GS VRS, SVZ. (januar 2014). 2. Priprava in izvedba usposabljanj za resorje v letu 2014, MGRT in MNZ – september, oktober 2014

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					usposabljanja glede sodelovanja z javnostmi. Ko bo pripravljena aplikacija MSP testa, bodo izvedena tudi usposabljanja za njeno izpolnjevanje. 3. Priprava pravnih podlag (sprememba Poslovnika Vlade RS) za uvedbo e-vladnih gradiv, katerega del je poseben modul presoja vplivov na gospodarstvo - MSP-test do junija 2015 in usposabljanje resorjev za izvajanje MSP testa. 4. Začetek izvajanja MSP-testa za vsak pravni predpis v rednem postopku sprejemanja: 31.12.2015. Institut odposlanca MSP je sprejela Vlada RS 2011 s spremembami Akcijskega načrta za izvajanje Akta za mala podjetja. Opredeljene so naloge tako na nacionalni ravni kot tudi sodelovanje v okviru EU. Vlada RS tako je skladno z usmeritvijo Evropske komisije v Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: »Pregled 'Akta za mala podjetja' za Evropo« z dne 3. 3. 2011 (COM (2011) 78 konč.) imenuje državnega sekretarja na Ministrstvu za gospodarstvo za odposlanca Republike Slovenije za mikro, mala in srednje velika podjetja, za njegovega namestnika pa generalnega direktorja Direktorata za podjetništvo in konkurenčnost.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T01.2-Infrastruktura za raziskave in inovacije: obstoj večletnega načrta za pripravo proračuna in določitev prednostnih naložb.	Ne	1. Sprejet je okvirni večletni načrt za pripravo proračuna in določitev prednostnih naložb, povezanih s prednostnimi nalogami Unije in po potrebi z Evropskim strateškim forumom za raziskovalne infrastrukture	Ne		Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2011–2020 Sprejet aprila 2011, velja do 2020, presoja v letu 2015 http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/znanost/RISS/SIR.pdf Strategija pametne specializacije je v fazi priprave.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		(ESFRI).			
T04.1- Uvedeni so ukrepi za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovit	Delno	1. Ukrepi vključujejo: ukrepe, namenjene zagotavljanju vzpostavitve minimalnih zahtev, povezanih z energetsko učinkovitostjo stavb, v skladu s členi 3, 4 in 5 Direktive 2010/31/EU	Da	Ukrepi, ki se nanašajo na aktualna člena 3 in 4. Metodologija je bila sprejeta v okviru Pravilnika o učinkoviti rabi energije v stavbah. (Ur.l. RS, št. 52/10). Povezava: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10043 V zvezi z zahtevami členov 4.1. in členov 11(5) direktive EPBD je iz zgornjega pravilnika in njegovih prilog razvidno, da je izpostavljen javni sektor tako glede energetske učinkovitosti kot obnovljivih virov energije. V zvezi z členom 4 direktive EPBD je iz Pravilnika o učinkoviti rabi energije v stavbah razvidno tudi, da se minimalne zahteve nanašajo tudi na minimalne energetske učinkovitosti stavbe in stavbnih elementov. Poleg navedenega pa je potrebno navesti, da je za izvajanje ukrepov navedenih v priporočilih izdanih energetskih izkaznic javnega sektorja ključen Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 -2020. Tam je javni sektor izpostavljen glede izvajanja ukrepov energetske učinkovitosti.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ost pri gradnji ali obnavljanju stavb.		Evropskega parlamenta in Sveta;		Pripravljeni so bili izračuni na podlagi primerjalnega metodološkega okvira za različne kategorije stavb. Trenutni rezultati kažejo, da so minimalne zahteve za energetsko učinkovitost stavb ustrezno postavljene. Seznam sprejetih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti v stavbah je del Drugega nacionalnega akcijskega načrta za energetsko učinkovitost, povezava na angleško različico dokumenta: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm Povezava do slovenske različice dokumenta: http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-energetsko-ucinkovitost/	
T04.1-Uvedeni so ukrepi	Delno	2. Ukrepi vključujejo: ukrepe,	Ne		Pripravljeni so bili izračuni na podlagi primerjalnega metodološkega okvira za različne kategorije stavb. Trenutni rezultati kažejo, da so minimalne zahteve za energetsko učinkovitost stavb ustrezno postavljene. Seznam sprejetih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti v stavbah je del Drugega

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.		potrebne za vzpostavitev sistema certificiranja energetske učinkovitosti stavb v skladu s členom 11 Direktive 2010/31/EU;			nacionalnega akcijskega načrta za energetsko učinkovitost. Seznam ukrepov je bil izbran na podlagi rezultatov izračunov stroškovno optimalnih ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb. Izdajajo se energetske izkaznice stavb. Ukrepi so bili sprejeti v okviru Pravilnika o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic stavb (Ur. l. RS, št. 77/09, 93/12 in 17/14 - EZ-1). Povezava: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV8151 Glede dela člena 11(4) je iz Pravilnika o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic stavb in njegovih prilog razvidno, da lahko dobi posameznik več informacij možnih predlaganih ukrepih. Do konca leta 2014 bodo sprejete spremembe in dopolnitve Pravilnika, s katero bomo rešili pomanjkljivosti: - za najemnike bo glede priporočil za izboljšave posebno napotilo na spletne strani, - glede dodatnih informacij o URE ukrepih pa bo dodatno vzpostavljen OVE-URE spletni portal organizatorja trga (Borzen), kjer bodo zbrane vse možne informacije, mobilne aplikacije, socialno omrežje.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					Vse potrebne informacije za izkaznice so navedene v izvedbenem predpisu Pravilnik o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic stavb. Do konca leta 2014 bo urejeno: - vzpostavitev spletni OVE- URE portal Borzen - vzpostavitev elektronskega registra energetskih izkaznic - sprejetje dopolnjenega Pravilnika o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic
T04.1- Uvedeni so ukrepi za	Delno	3. Ukrepi vključujejo: ukrepe za	Ne		Okvirni nacionalni cilj energetske učinkovitosti je bil opredeljen v okviru Dolgoročne energetske bilance RS za obdobje 2010–2030 (stran 11). Informacije so bile posredovane v uradnem dopisu (EU PILOT 5041/13/ENER) 4. 11. 2013 generalnemu direktoratu za energetiko pri EK. Reference:

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.		zagotovite v strateškega načrtovanja na področju energetske učinkovitosti v skladu s členom 3 Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta;			– Dolgoročna energetska bilanca RS za obdobje 2010–2030: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/NEP/NEP__DB_Rezult.pdf V prilogi EAC 4.1 - priponka 1 Uradni dopis EU PILOT 5041/13/ENER Slovenija pripravlja strategijo za mobilizacijo naložb v prenovo nacionalnega fonda stanovanjskih in poslovnih stavb, tako javnih kot zasebnih, z namenom doseči zgoraj omenjeni nacionalni cilj. Slovenija bo strategijo objavila v drugi polovici leta 2014.
T04.1-	Deln	4. Ukrepi	Da	Člen 13 zadevne Direktive je bil prenesen v Energetski zakon (EZ-1) (člena 355 in 358).	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
Uvedeni so ukrepi za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.	o	vključujejo: ukrepe v skladu s členom 13 Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah, da se končnim odjemalcem zagotovijo individualni števci v		Spletna povezava do dokumenta: https://www.uradni-list.si/1/content?id=116549#!/Energetski-zakon-%28EZ-1%29 in v Pravilnik o minimalnih tehničnih zahtevah za graditev stanovanjskih stavb in stanovanj (člen 7). Spletna povezava do dokumenta: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20111&stevilka=23	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		mejah tehnične izvedljivosti, finančne sprejemljivosti in sorazmerno z morebitnimi prihranki energije.			
T04.2- Uvedeni so ukrepi za spodbujanje soproizvodnje toplote in električne energije z visokim	Da	1. Podpora soproizvodnji, ki temelji na povpraševanju po uporabni toploti in prihrankih primarne energije v	Da	Analiza potenciala za SPTE v Sloveniji je bila izvedena leta 2007 in poslana EK. Spletna povezava do dokumenta: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/Strokovne_podlage/Potencial_SPTE_IJS_2007.pdf Vključeno v Analizo potenciala za SPTE v Sloveniji. Spletna povezava: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/Strokovne_podlage/Potencial_SPTE_IJS_200	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
izkoristkom.		skladu s členom 7(1) ter točkama (a) in (b) člena 9(1) Direktive 2004/8/ES;		7.pdf Vključeno v Analizo potenciala za SPTE v Sloveniji. Spletna povezava: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/Strokovne_podlage/Potencial_SPTE_IJS_2007.pdf	
T04.2- Uvedeni so ukrepi za spodbujanje soproizvodnje toplote in električne energije z visokim izkoristko	Da	2. ocena obstoječega zakonodajnega in drugega pravnega okvira v zvezi s postopki za energetsko	Da	Izvedeno v okviru Uredbe o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (člen 3/1). Spletna povezava do dokumenta: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20098&objava=207 Vključeno v Analizo potenciala za SPTE v Sloveniji. Glej stran 21. Spletna povezava: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/Strokovne_podlage/Potencial_SPTE_IJS_200	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
m.		dovoljenje ali drugimi postopki, ki jo opravijo države članice ali njihovi pristojni organi z namenom, da se: (a) spodbudi načrtovanje enot za soproizvodnjo, ki ustrezajo ekonomsko utemeljenemu povpraševanju po uporabni toploti in		7.pdf Vključeno v Analizo potenciala za SPTE v Sloveniji. Glej stran 24. Spletna povezava: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/Strokovne_podlage/Potencial_SPTE_IJS_2007.pdf	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		se izogibajo proizvodnji več toplote, kot je uporabne toplote; ter (b) zmanjšajo regulativne in neregulativne ovire za povečanje deleža soproizvodnje.			
T05.1- Preprečevanje in obvladovanje tveganja:	Delno	1. Uvedeno je nacionalno ali regionaln	Da	Revidirano poročilo o napredku v zvezi z oceno tveganja za nesreče je bilo EK poslano decembra 2012. Dokumenti so priloženi v prilogi: EAC 5.1 - priponka 1	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam		o ocenjevanje tveganj, ki vključuje naslednje elemente:		EAC 5.1 - priponka 2 EAC 5.1 - priponka 3 29. avgusta 2014 je bil ustanovljen nacionalni koordinacijski organ/organ za oceno tveganj. Ocena tveganja za posamezne nesreče je bila pripravljena na podlagi Navodil za izvedbo ocene tveganja (Ur. l. RS, št. 39/95: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_NAVO242.html) Avgusta 2014 je bila sprejeta nova zakonodaja (Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu na področju civilne zaščite (Ur. l. RS, 62/14) (angl. "Decree on the Implementation of the Union Decision on Civil Protection Mechanism") http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6795 za izdelavo ocen tveganj za nesreče, ki vključuje postopke in zahteve iz predhodne pogojenosti. Določene so ocene tveganja za posamezne nesreče, ministrstva, ki jih bodo izdelala ter roki za izdelavo.	
T05.1-Preprečevanje in	Delno	2. opis postopka, metodolo	Da	Revidirano poročilo o napredku v zvezi z oceno tveganja za nesreče je bilo EK poslano decembra 2012. Dokumenti so priloženi v prilogi:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam		gije, metod in podatkov neobčutljive narave, ki se uporabljajo za ocenjevanje tveganj, ter meril, temelječih na oceni tveganja, za določitev prednostnih naložb;		EAC 5.1 - priponka 1 EAC 5.1 - priponka 2 EAC 5.1 - priponka 3 29. avgusta 2014 je bil ustanovljen nacionalni koordinacijski organ/organ za oceno tveganj. Ocena tveganja za posamezne nesreče je bila pripravljena na podlagi Navodil za izvedbo ocene tveganja (Ur. l. RS, št. 39/95: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_NAVO242.html) Avgusta 2014 je bila sprejeta nova zakonodaja (Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu na področju civilne zaščite (Ur. l. RS, 62/14) (angl. "Decree on the Implementation of the Union Decision on Civil Protection Mechanism") http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6795 za izdelavo ocen tveganj za nesreče, ki vključuje postopke in zahteve iz predhodne pogojenosti. Določene so ocene tveganja za posamezne nesreče, ministrstva, ki jih bodo izdelala ter roki za izdelavo.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T05.1-Preprečevanje in obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam	Delno	3. opis scenarijev z enim tveganjem in scenarijev z več tveganji;	Ne		Do zdaj je bilo obravnavanih le nekaj scenarijev z enim tveganjem, medtem ko bodo scenariji z več tveganji podrobneje obravnavani v okviru novih ocen tveganj za nesreče in bodo smiselno vključeni v celovito nacionalno oceno tveganja za nesreče, ki bo pripravljena do konca leta 2016.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T05.1-Preprečevanje in obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam	Delno	4. upoštevanje nacionalnih strategij za prilagajanje podnebnim spremembam, kadar je ustrezno.	Ne		Slovenija za enkrat nima celovite strategije za prilagajanje podnebnim spremembam (ta je bila pripravljena le za sektor kmetijstva in gozdarstva v letu 2008, ki ji je sledil akcijski načrt za leti 2010/2011). Izpolnjevanje manjkajočih elementov je predstavljeno v akcijskem načrtu.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T06.1-Vodni sektor: obstoj a) politike določanja cen vode, ki zagotavlja ustrezne spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih virov, in b) ustrezneg a prispevka različnih rab vode k povračilu stroškov vodnih	Ne	1. Država članica je zagotovila, da se v sektorjih, ki jih podpirajo ESRR, Kohezijski sklad in EKSRP, na podlagi različnih rab vode prispeva k povračilu stroškov vodnih storitev glede na sektor v skladu s prvo alinejo člena 9(1) Direktive 2000/60/E	Ne		1. Ekonomska analiza obremenjevanja voda je del Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009–2015 (RBMP). Ekonomska analiza je bila pripravljena v skladu z Okvirno vodno direktivo in Skupno strategijo za izvajanje Okvirne vodne direktive, ob upoštevanju razpoložljivih podatkov: (http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda_za_vodni_obmocji_donave_in_jadranskega_morja_2009_2015/; poglavje Ekonomska analiza obremenjevanja voda; stran: 239). V ekonomski analizi obremenjevanja voda je bil ocenjen prispevek sektorjev kmetijstvo, industrija, energetika, javne storitve (vključno z gospodinjstvi) in drugih dejavnosti k povračilu stroškov vodnih storitev. Ocena stopnje povračila stroškov je bila pripravljena za storitve javne oskrbe s pitno vodo in storitve javnega odvajanja ter čiščenja odpadnih voda. Prispevek vseh omenjenih sektorjev (vključno s kmetijstvom in industrijo) k plačilu dajatev za rabo vode (kritje okoljskih stroškov in stroškov vira) je vključen v ekonomsko analizo obremenjevanja voda. Na stroških temelječ pristop je trenutno edina možnost za oceno okoljskih stroškov in stroškov vira, ki jih povzročijo storitve, povezane z obremenjevanjem voda. 2. Načelo povračila stroškov in načelo onesnaževalec plača sta vključena v slovensko zakonodajo ter v politiko določanja cen vode. V skladu z Zakonom o vodah in Zakonom o varstvu okolja storitve, povezane z obremenjevanjem voda, veliko prispevajo k povračilu okoljskih stroškov in stroškov vira s plačilom dajatev za rabo vode. Politika določanja cen vode v Sloveniji zagotavlja spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
storitev v višini, ki se določi v odobrenem načrtu upravljanja povodja za naložbe, podprte s programi.		S, pri čemer se po potrebi upoštevajo socialni, okoljski in gospodarski učinki povračila, pa tudi geografske in podnebne značilnosti zadevnega območja oz. zadevnih območij.			virov. Obvezne so dajatve za rabo vode (vodno povračilo, plačilo za vodno pravico, okoljska dajatev), njihova višina pa je odvisna od količine vodnih storitev (obseg onesnaževanja, obseg črpanja). Nadalje se dodatno obračuna prekomerna poraba pitne vode v gospodinjstvih. Plačilo dajatev za rabo vode je obvezno za naslednje vodne storitve: 1. Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda za gospodinjstva 2. Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda za industrijo 3. Oskrba s pitno vodo 4. Raba vode za industrijo pijač, tehnološke namene, potrebe kopališč in naravnih zdravilišč, zasneževanje smučišč 5. Raba vode za namakanje kmetijskih površin 6. Raba vode za namakanje površin, ki niso namenjene kmetijski proizvodnji 7. Raba vode za tehnološke namene pri hlajenju v termoelektrarnah in jedrski elektrarni 8. Raba vode za vzrejo salmonidnih vrst rib 9. Odvzem vode iz javne vodooskrbe za industrijo pijač, tehnološke namene, pri katerih je voda

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					pretežna sestavina proizvoda, potrebe kopališč in naravnih zdravilišč, namakanje površin 10. Proizvodna električne energije v hidroelektrarnah do 10 MW 11. Proizvodna električne energije v hidroelektrarnah enako ali več kot 10 MW 12. Raba vode za pridobivanje toplote 13. Raba vode za pogon mlinov, žag in podobnih naprav 14. Raba vode za odvzem naplavin 15. Raba vode za vzrejo ciprinidnih vrst rib 16. Raba vode v marikulturi 17. Raba vodnega dobra za izvajanje ribolova v komercialnih ribnikih 18. Raba vodnih zemljišč za obratovanje pristanišč za plovila 19. Raba vodnih zemljišč za obratovanje sidrišč za plovila 20 Raba vodnih zemljišč za obratovanje kopališč.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					Ekonomska analiza obremenjevanja voda je primerna, saj upošteva vse razpoložljive podatke in metodologije. Za prihodnji Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2015–2021 pa jo bo treba nadgraditi. Da bi premostili spodaj omenjene vrzeli, so bili v sedanji Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja vključeni dodatni ukrepi. Vrzel: v zdajšnjem Načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009–2015 je očitno, da nekatere dejavnosti, ki vplivajo na vodni status in povzročajo okoljske stroške in stroške vode kot naravnega vira, ne prispevajo k povračilu teh stroškov (dejavnosti, ki nimajo vodnih pravic, razpršeno onesnaževanje iz kmetijskih dejavnosti in hidromorfološke obremenitve), prav tako je prihajalo do težav pri ocenjevanju okoljskih stroškov in stroškov vira, zato je bil uveden dodaten ukrep 3ED »Zagotovitev popolnega povračila okoljskih stroškov in stroškov vira« (http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/ED/3ED.pdf) in vključen v Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009–2015. Ta ukrep omogoča oceno okoljskih stroškov in stroškov vira za dejavnosti, ki jih povzročajo, ter uvedbo povračil stroškov. Vrzel: Zaradi pomanjkanja podatkov ni bilo mogoče izvesti nekaterih ekonomskih analiz, zato je bil uveden dodaten ukrep 5ED »Prilagoditev zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz« (http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/ED/5ED.pdf) in vključen v Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009–2015. Vrzel :

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					Dolgoročne napovedi ponudbe in povpraševanja po vodi v porečju niso bile upoštevane pri oceni povračila stroškov. Vrzel bosta zapolnila dodatna ukrepa DDU 26 – Analiza razpoložljivih zalog podzemne in površinske vode ter obstoječe in predvidene rabe vode za obdobje do 2021 (http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/DDU/DDU26.pdf) in PS1 – Priprava strategije in operativnega programa prilagajanja upravljanja voda podnebnim spremembam do leta 2027 na nivoju porečij in povodij (http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/DUPS/PS1.pdf). Pričakovanja v okviru procesa skupne strategije za izvajanje Okvirne vodne direktive: Menimo, da bo težko premostiti določene vrzeli na nacionalni ravni. Po našem mnenju je potreben usklajen pristop k premostitvi teh vrzeli. Pričakujemo, da se bodo pozitivno rešile naslednje vrzeli na ravni EU v okviru dejavnosti Skupne strategije za izvajanje Okvirne vodne direktive: – usklajene definicije in metodologije za oceno okoljskih stroškov in stroškov vira, ki jih povzročajo vodne storitve, in – plačila za razpršeno onesnaževanje iz kmetijstva in hidromorfološke obremenitve. Izpolnjevanje manjkajočih elementov je predstavljeno v akcijskem načrtu. V zvezi z merjenjem porabe vode v gospodinjstvih (po stanovanjih) so bila za EK pripravljena dodatna pojasnila (v prilogi EAC 6.1 - priponka 1).

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T06.1-Vodni sektor: obstoj a) politike določanja cen vode, ki zagotavlja ustrezne spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih virov, in b) ustrezneg a prispevka različnih rab vode k povračilu stroškov vodnih	Ne	2. Sprejetje načrta upravljanja povodja za vodno območje v skladu s členom 13 Direktive 2000/60/ES.	Ne		Načrt upravljanja povodja za vodno območje je sprejet in velja za obdobje 2009–2015, vendar z določenimi vrzelmi. http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda_za_vodni_obmocji_donave_in_jadranskega_morja_2009_2015/ Zemljevid mrež merilnih mest, vzpostavljen za namene člena 8 in priloge V: površinska voda http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/12_mreza_merilnih_mest_za_spremljanje_kakovosti_povrsinskih_voda_2006_2008.jpg podtalnica http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/23_mreza_merilnih_mest_spremljanje_kemijskega_stanja_podzemne_vode_2006_2008.jpg http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/25_mreza_merilnih_mest_oceno_kolicinskega_stanja_podzemne_vode2006.jpg Predstavitev rezultatov programa spremljanja v obliki zemljevida: ekološko stanje površinskih voda http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/14_

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
storitev v višini, ki se določi v odobrenem načrtu upravljanja povodja za naložbe, podprte s programi.					ocena_ekoloskega_stanja_povrsinskih_voda_rz_2006_2008.jpg kemijsko stanje površinskih voda http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/13_ocena_kemijskega_stanja_povrsinskih_voda_2006_2008.jpg kemijsko stanje podzemnice http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/24_ocena_kemijskega_stanja_vodnih_teles_podzemne_vode_2006_2008.jpg količinsko stanje podzemnice http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/26_ocena_kolicinskega_stanja_vodnih_teles_podzemnih_voda.jpg Seznam okoljskih ciljev v skladu s členom 4: površinska voda http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/pregledovalnik_vtpv.php podzemnica

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/pregledovalnik_vtpodv.php opredelitev primerov, kjer so uporabljeni členi 4(4), 5, 6 in 7: http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nuv_donava_jadran_2015/nacrt_upravljanja_voda.pdf Poglavji »«5.4 Izjeme pri doseganju okoljskih ciljev« in »5.5 Možnosti odstopanj od okoljskih ciljev« V zvezi z ugotovljenimi vrzelmi pri ukrepih za doseganje dobrega stanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja, bo Slovenija v okviru OP Evropski komisiji posredovala usklajen predlog akcijskega načrta za pripravo načrtov upravljanja voda za obdobje 2015-2021, ki bo upošteval ugotovljene pomanjkljivosti v skladu z zapisnikom sestanka med DG ENV in Slovenijo dne 14.5. 2014 v Bruslju (v prilogi). Večino ugotovljenih vrzeli bomo poskušali zapolniti do drugega načrta upravljanja voda. Možno pa je da bomo za kakšne sistemske pomanjkljivosti potrebovali dlje časa. To bomo jasno izpostavili v akcijskem načrtu. Zaradi kadrovskih in finančnih potreb za izpolnitev pogojenosti je priprava akcijskega načrta zahtevna, potrebno ga je tudi medresorsko uskladiti in je v času menjave vlad ni bilo možno zaključiti. Pričakujemo, da se bo akcijski načrt uskladil v prihodnjih mesecih in bo priložen OP.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					V prilogi EAC 6.1 - priponka 2
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim	Ne	1. Obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe, ki so skladne s pravnimi zahtevami za strateško okoljsko presojo in določajo:	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.					
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne	Ne	2. prispevek k enotnemu evropskemu prometnemu prostoru v	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem		skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. .../2013 Evropskega parlamenta in Sveta, vključno s prednostnimi naložbami v:			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
TEN-T.					
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega	Ne	3. osrednje omrežje TEN-T in celostno omrežje, če je predviden o vlaganje iz ESRR in Kohezijskega sklada; ter	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.					
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucion	Ne	4. sekundarno povezanost;	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
alnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukt	Ne	5. realno in zrelo zasnovo projektov, pri katerih se predvideva podpora iz ESRR in Kohezijskega sklada;	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ure in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.					
T07.1-Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav	Ne	6. ukrepe za zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti potekali po	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.		načrtih.			
T07.2-Železnica: v okviru	Ne	1. Obstoj razdelka o razvoju	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o razvoju železnice v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt		železnic v okviru prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov, kakor so opredeljeni zgoraj, ki izpolnjuje pravne zahteve za strateško okoljsko presojo in določa realno in zrelo zasnovo projektov (vključno s časovnim razporedo			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T. Naložbe zajemajo mobilna sredstva, interoperabilnost in krepitev institucionalne usposobljenosti.		m in proračunskim okvirom).			
T07.2-Železnica:	Ne	2. Ukrepi za	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o razvoju železnice v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega		zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti potekali po načrtih.			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T. Naložbe zajemajo mobilna sredstva, interoperabilnost in krepitev institucionalne usposobljenosti.					
T08.1-	Da	1. Službe	Da	– Zakon o urejanju trga dela	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
Aktivne politike trga dela so zasnovane in se izvajajo v skladu s smernicami za zaposlovanje.		za zaposlovanje so zmožne izvajati in tudi izvajajo: osebne storitve ter zgodnje aktivne in preventivne ukrepe na trgu dela, ki so na voljo vsem iskalcem zaposlitve, pri čemer se osredotočajo na prikrajšane skupine, vključno s		http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/zaposlovanje/zutd/ – iskalcem zaposlitve in osebam, ki so zaposlene za določen čas in jim pogodba o zaposlitvi preneha veljati najpozneje čez tri mesece omogoča, da uporabljajo storitve ZRSZ – zgodnja aktivacija iskalcev zaposlitve 1. Strateški dokument ZRSZ o storitvah za delodajalce in iskalce zaposlitve (glej Prilogo EAC 8.1 - priponka 1: Doktrina dela z delodajalci, brezposelnimi osebami in iskalci zaposlitve). – profil iskalcev zaposlitve – zgodnja aktivacija: prvi akcijski načrt za posameznika je pripravljen 14 dni po registraciji v 90 %. Akcijski načrt je dogovor o prilagojeni podpori, ki temelji na obojestranskih dolžnostih. Za 10 % iskalcev zaposlitve se pripravi podroben akcijski načrt v dveh mesecih po registraciji. – spremljanje dejavnosti vsake štiri mesece po registraciji – storitve v kariernih centrih so na voljo vsem državljanom, so brezplačne, mogoče je	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		pripadniki marginaliziranih skupnosti.		tudi svetovanje prek spleta – spletna orodja za načrtovanje kariere so na voljo vsem državljanom – najbolj marginaliziranim skupinam ljudi so na voljo poglobljeno karierno svetovanje in storitve zaposlitvene rehabilitacije, ki jih določa Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/invalidi_vzv/): – kvotni sistem zaposlovanja, zavodi za zaposlovanje nudijo zaščitno zaposlovanje za huje prizadete osebe in podporno zaposlovanje za invalide v rednem delovnem okolju, programi socialne vključitve – postopek za pridobitev statusa invalida in pravice do zaposlitvene rehabilitacije (rehabilitacijska komisija) – rehabilitacijski načrt (načrtovanje, spremljanje in vrednotenje) – mreža izvajalcev poklicne rehabilitacije 2. Smernice aktivne politike zaposlovanja (http://www.ess.gov.si/_files/3286/Smernice_APZ_2012_2015.pdf), sprejeta na Vladi RS in usklajena s socialnimi partnerji, načrt aktivne politike zaposlovanja za proračunsko leto (npr. 2013) in katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja (http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/#c8070) z jasno opredeljenimi ciljnimi skupinami za programe in zastavljenimi cilji	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				3. Letni poslovni načrt ZRSZ (http://www.ess.gov.si/_files/4620/poslovni_nacrt_zavoda_rs_za_zsposlovanje_2013.pdf) vključno s cilji in kazalniki	
T08.1-Aktivne politike trga dela so zasnovane in se izvajajo v skladu s smernicami za zaposlovanje.	Da	2. Službe za zaposlovanje so zmožne izvajati in tudi izvajajo: nudenje celostnih in preglednih informacij o prostih delovnih mestih in priložnostih za delo,	Da	1. Zakon o urejanju trga dela http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/zaposlovanje/zutd/ – zagotavljanje informacij o trgu dela – zagotavljanje storitev EURES – spletna zbirka podatkov o prostih delovnih mestih, ki je na voljo vsem državljanom 2. Sekundarna zakonodaja v zvezi s prijavo in objavo prostega delovnega mesta ali vrste dela, postopku posredovanja zaposlitve (http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201359&stevilka=2295) 3. Letni poslovni načrt ZRSZ vključno s cilji in kazalniki	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		pri čemer se upoštevajo spreminjajoče se potrebe na trgu dela.		– napoved zaposlovanja – anketa, ki se izvede dvakrat letno 4. Strateški dokument ZRSZ o storitvah za iskalce zaposlitve in delodajalce 5. Objavljanje podatkov o trgu dela in ažuriran pregled prostih delovnih mest na ZRSZ (http://www.ess.gov.si/trg_dela)	
T08.1-Aktivne politike trga dela so zasnovane in se izvajajo v skladu s smernicami za zaposlovanje.	Da	3. Službe za zaposlovanje so vzpostavile formalno ali neformalno sodelovanje z zainteresiranimi stranmi.	Da	1. Zakon o urejanju trga dela http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/zaposlovanje/zutd/ izvajalci storitev trga dela 2. Sekundarna zakonodaja v zvezi s standardi in normativi za izvajanje storitev za trg dela (http://www.uradni-list.si/1/content?id=105110). 3. Sekundarna zakonodaja v zvezi z drugimi izvajalci storitev za trg dela (http://www.uradni-list.si/1/content?id=104931). 4. Protokol CSD o sodelovanju z ZRSZ pri delu z začasno nezaposljivimi osebami (glej	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Prilogo EAC 8.1 - priponka 2: Protokol CSD…) 5. Sodelovanje ZRSZ z drugimi agencijami za zaposlovanje http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/zaposlovanje/zutd/. 6. Sodelovanje s kariernimi centri znotraj univerz (http://www.ess.gov.si/_files/4620/poslovni_nacrt_zavoda_rs_za_zsposlovanje_2013.pdf) 7. Forum za mlade (ZRSZ v sodelovanju z NVO in s socialnimi partnerji)	
T08.4-Aktivno in zdravo staranje: politike aktivnega staranja so zasnovane v skladu s	Delno	1. Zainteresirane strani sodelujejo pri zasnovi in spremljanju politik aktivnega	Ne		1. Projektna skupina za izvedbo projekta »Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji«, odobrenega na javnem razpisu EC DG EMPL »Call for proposals to support the developement of comprehensive active ageing strategies VP/2013/009« Nosilca projekta sta MDDSZ in MZ, ki sta za ključnega izvajalca projekta imenovala Inštitutu za varovanje zdravja (priložen dopis , podpisan s strani obeh ministrov - glej prilogo EAC 8.4 - priponka 2)

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
smernicami za zaposlovanje.		staranja, katerih namen je starejše zaposlene obdržati na trgu dela in spodbujati njihovo zaposlovanje.			Člani projektne skupine so razvidni iz prijavnega obrazca in so sledeči: Inštitut Rs za varovanje zdravja (ključni izvajalec projekta), Skupnost socialnih zavodov RS, Institut RS za socialno varstvo, Zveza društev upokojencev Slovenije, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Inštitut ECONOMICA – Zavod za aktivno in zdravo življenje, EUROHEALTHNET Na (prilagamo prijavni obrazec - glej prilogo EAC 8.4 - priponka 1 in EAC 8.4 - priponka 3) 2. Ekonomsko socialni svet RS Priloga – prijavni obrazec, iz katerega je podrobno razvidna vsebina projekta (glej prilogo EAC 8.4 - priponka 1) Na podlagi projekta »Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji« bo pripravljena analiza stanja starejših delavcev na slovenskem trgu dela in identificirana področja, na katerih je potrebno ukrepanje za izboljšanje položaja starejših na trgu dela. Analiza bo pripravljena do konca leta 2015. Do tedaj se bodo izvajali ukrepi, ki so se doslej izkazali za uspešni in učinkoviti, na podlagi analize pa bo pripravljen

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					izvedbeni načrt za uvajanje novih ukrepov v skladu z ugotovitvami iz analize.
T08.4-Aktivno in zdravo staranje: politike aktivnega staranja so zasnovane v skladu s smernicami za zaposlovanje.	Delno	2. Država članica je uvedla ukrepe za spodbujanje aktivnega staranja.	Da	Pri zasnovi in spremljanju politik aktivnega staranja sodeluje tudi Ekonomski svet RS, ki je sestavljen iz predstavnikov delodajalcev, delojemalcev in vlade RS; obravnava vso zakonodajo in druge predpise, ki se tičejo aktivnega staranja (Npr. zakon o delovnih razmerjih, Zakon o urejanju trga dela, zakone s področja zdravstva, zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ipd), druge strateške in izvedbene dokumente s tega področja (npr. Strategija za izvajanje ukrepov na trgu dela). Na njihovi spletni strani ess.si so objavljeni člani ESS, v rubriki »aktualno« pa teme, ki se obravnavajo na posameznih sejah ESS. Prilagamo primer poročila s seje sveta (glej prilogo EAC 8.4 - priponka 4). Ukrepi aktivne politike zaposlovanja, ki spodbujajo aktivno staranje (navedeni v Katalogu APZ: http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/#c8070), so na primer: • Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih (št. projekta v Katalogu APZ 1.1.3.1). • Mentorstvo za mlade (št. projekta v Katalogu APZ 1.1.3.2 in 2.2.1.1 –	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				financiranje usposabljanja starejših zaposlenih za mentorje ter delitve delovnega mesta prvega iskalca zaposlitve in starejšega delavca, ki izpolnjuje pogoje za delno upokojitev). • Usposabljanje na delovnem mestu (št. projekta v Katalogu APZ 1.1.4.4). • Spodbujanje zaposlovanja starejših (št. projekta v Katalogu APZ 3.1.1.5 (str. 81), 3.1.1.6 (str. 83) 3.1.1.7, 3.1.1.8 in 4.1.2.6 (str. 85), 4.1.2.8 (str. 63)). • Povračilo prispevkov delodajalca, ki zaposli starejšega delavca na določenih območjih (št. projekta v Katalogu APZ 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.5). Ukrepi po Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1 http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/zdr_1/) in Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2 http://www.uradni-list.si/1/content?id=110802): • Zvišuje se starost delavcev, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo pred odpovedjo, in sicer ureditev v ZDR-1 sledi dvigu starosti, ki jo za upokojitev predvideva pokojninska zakonodaja ((114. člen ZDR-1 (delavci pred upokojitvijo) in 226. člen ZDR-1 (prehodna določba)). • Institut delne upokojitve (40. člen ZPIZ-2 (delna pokojnina)).	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				• Znižanje zakonsko določenih stroškov dela starejših delavcev – dodatek za minulo delo – možnost drugačne ureditve v kolektivnih pogodbah (129. člen ZDR-1 (dodatek za delovno dobo), 222. člen ZDR-1 (prehodna določba), 9. člen ZDR-1 (omejitev avtonomije pogodbenih strank), tretji odstavek). • Delna oprostitev plačila prispevkov delodajalcev za starejše delavce (156. člen ZPIZ-2). • Bonusi za delo po izpolnitvi pogojev za upokojitev za posameznika – prejemanje 20 % pokojnine, višja odmera pokojnine (38. člen, tretji odstavek (odmera predčasne pokojnine), 37. člen, šesti odstavek (določitev odstotka za odmero starostne pokojnine). Dodatni ukrepi bodo sprejeti na podlagi predlogov, ki bodo oblikovani v okviru zgoraj omenjenega projekta »Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji«, katerih ključni cilj je analiza trenutne situacije z namenom identifikacije problematike RS na tem področju; analiza modelov, dobrih praks in rešitev v drugih državah ter ocena možnosti njihove uporabe v RS . Rezultati projekta naj bi bili: - Vzpostavljena mreža pomembnih deležnikov v RS zna tem področju, - dvig zavesti o nujnosti sprejetja strategije aktivnega staranja v RS,	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				- Analiza stanja , identificirana problematika, pregled možnih rešitev - Predlog potrebnih reform in ukrepov	
T09.1-Obstoj in izvajanje nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v	Da	1. Oblikovanje nacionalni strateški politični okvir za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja, ki:	Da	Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, ki jo je aprila 2013 sprejel Državni zbor RS (Ur. l. RS, št. 39/2013) http://www.uradni-list.si/1/content?id=113130	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
skladu s smernicami za zaposlovanje.					
T09.1-Obstoj in izvajanje nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s	Da	2. zajame dovolj dejstev, na podlagi katerih je mogoče oblikovati politike za zmanjšanje revščine in spremljati razvoj;	Da	Poglavji 4 in 5 ter Dodatek k Resoluciji.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
smernicami za zaposlovanje.					
T09.1-Obstoj in izvajanje nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s smernica	Da	3. vsebuje ukrepe, ki podpirajo uresničite v nacionalne ciljne vrednosti glede revščine in socialne izključenosti (kot je opredeljena v nacionalnem programu reform),	Da	Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, Poglavje 2	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
mi za zaposlovanje.		pri čemer ta cilj vključuje spodbujanje trajnostnih in kakovostnih zaposlitvenih možnosti za osebe, ki jim najbolj grozi socialna izključenost, tudi za osebe iz marginaliziranih skupnosti;			
T09.1-Obstoj in	Da	4. v boj proti	Da	Resolucijo je pripravila delovna skupina, ki so jo sestavljali vsi relevantni deležniki. Dokument določa, da je za pripravo nacionalnih in regionalnih akcijskih načrtov treba	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
izvajanje nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s smernicami za zaposlovanje.		revščini pritegne zainteresirane strani;		imenovati nacionalne in regionalne koordinacijske skupine, ki jih sestavljajo vsi relevantni deležniki (Poglavje 4). Nacionalno koordinacijsko (usmerjevalno) skupino je Vlada RS imenovala avgusta 2013, skupina pa je dejavna s pripravo nacionalnega akcijskega načrta za obdobje 2014–2016.	
T09.1-Obstoj in izvajanje	Da	5. glede na ugotovlje	Da	Resolucija ta element še posebej izpostavi v poglavjih 2 in 3, element pa bo vključen v nacionalni in regionalne akcijske načrte. Eden izmed glavnih treh ciljev resolucije se nanaša na prehod v skupnostne storitve oskrbe, oblikovan pa je tudi poseben kazalnik za	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s smernicami za zaposlovanje.		ne potrebe vključuje ukrepe za prehod z institucionalne oskrbe na oskrbo v skupnosti.		merjenje dosežkov na tem področju (razmerje med uporabniki institucionalnih storitev in uporabniki skupnostnih storitev oskrbe se bo znižalo s sedanjih 2 : 1 na 1 : 1 v letu 2020).	
T09.1-Obstoj in izvajanje nacionaln	Da	6. Na zahtevo in kadar je to utemeljen	Da	V okviru MDDSZ je ustanovljen Urad za izvajanje kohezijske politike, ki nudi podporo tako vsebinskim enotam na ministrstvu in upravičencem. Prav tako so zagotovljena dodatna nova delovna mesta v okviru Direktorata za socialne zadeve z nalogami oblikovanja ukrepov, spremljanja in pomoči upravičencem. (glej prilogo EAC 9.1 -	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s smernicami za zaposlovanje.		o, se zainteresiranim stranem nudi pomoč pri predložitvi prijav za projekte ter izvajanju in upravljanju izbranih projektov.		priponka 1 Priročnik…). MDDSZ sodeluje z CNVOS, ki nudi informacije in podporo v zvezi s prijavami na razpise. Razširjanje informacij je ustrezno.	
T09.3-Zdravje: obstoj nacionalnega ali	Delno	1. Oblikovanje nacionalni ali	Ne		– Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013 – Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 72/2008) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200872&stevilka=3163

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.		regionalni strateški politični okvir za zdravje, ki vključuje:			Ministrstvo za zdravje je v postopku priprave nove Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva, ki bo zajemal vsa merila predhodne pogojenosti.
T09.3-Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira	Delno	2. usklajene ukrepe za izboljšanje dostopa do zdravstvenih storitev;	Ne		– Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013 -– Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 72/2008) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200872&stevilka=3163 – Državni program paliativne oskrbe; MZ 2010 http://www.mz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/dokumenti_strategije_resolucije/

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.					– Nacionalna strategija kakovosti in varnosti v zdravstvu (2010–2015); MZ 2010 http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/kakovost/nacionalna_strategija_kakov_in_varn_2010-2015/Nacionalna_strategija_kakovosti_in_varnosti_v_zdravstvu_2010-2015.pdf – Državni program obvladovanja raka v Sloveniji 2010–2015; MZ 2010 http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/zakonodaja/strategije_2010/Dr%C5%BEavni_program_obvladovanja_raka_2010-2015.26.2.2010.pdf – Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni – Strategija razvoja 2010–2020; MZ 2010 http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/mz_dokumenti/zakonodaja/NP_diabetes/Nacionalni_program_obvladovanja_sladkorne_bolezni_210410.pdf – Strategija razvoja dejavnosti javnega zdravja 2013–2023 (v javni razpravi) http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/javna_razprava_2013/Strategija_javnega_zdravja-jr_24-6-2013.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T09.3-Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	Delno	3. ukrepe za spodbujanje učinkovitosti v zdravstvenem sektorju z uvajanjem modelov za zagotavljanje storitev ter infrastrukture;	Ne		– Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013 – Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 72/2008) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200872&stevilka=3163
T09.3-Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalne	Delno	4. sistem spremljanja in pregledovanja.	Ne		– Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013 – Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 72/2008) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200872&stevilka=3163

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ga strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.					
T09.3-Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje	Delno	5. Država članica ali regija je sprejela okvir, v katerem so navedena okvirna razpoložljiva proračuns	Da	Letno sprejet finančni načrt ZZZS (septembra za naslednje leto) http://www.zzzs.si/zzzs/info/egradiva.nsf/obvestilo?readform&y=2&x=/zzzs/info/egradiva.nsf/o/10495E8E40206660C1257C3600375652 in letno sprejet splošni dogovor (decembra za naslednje leto) http://www.zzzs.si/zzzs/info/egradiva.nsf/o/AA69EB5C70327BCFC1257B25002E636C?OpenDocument	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.		ka sredstva in stroškovno učinkovita koncentracija sredstev za prednostne potrebe za zdravstvo.			
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav	Ne	1. Oblikovanje strateški politični okvir za izboljšanje upravne učinkovitosti in spretnosti	Ne		MNZ - 24.04.2014 je Vlada Republike Slovenije sprejela Izhodišča za pripravo Strategije nadaljnjega razvoja slovenske javne uprave 2014–2020 (temeljni strateški okvir, koncept in usmeritev) ter sklep, da MNZ pripravi strategijo razvoja javne uprave 2014-2020 ter da vključi ključne deležnike v strateški svet delovne skupine. Strateški svet delovne skupine je bil ustrezno razširjen s predstavniki ključnih deležnikov in je dne 30. 6. 2014 sprejel sklep, da ne glede na nestabilno politično situacijo v državi, operativna delovna skupina svoje delo nemoteno opravlja skladno s potrjenimi izhodišči, časovnico in vsebinskim konceptom ključnih strateških ciljev skupaj z dvoletnimi akcijskimi načrti ukrepov. Strategija bo krovni dokument in bo vseboval izhodiščne usmeritve za ostale resorje za posamezne področne strategije, politike in izvedbene resorne dokumente. Nosilci po posameznih

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
članic, vključno z reformo javne uprave.		v javnih organih države članice, ki vključuje naslednje elemente in je tudi v postopku izvajanja:			strateških ciljih bodo pripravili opredelitev obstoječega stanja, opredelitev želenega ciljnega stanja ter ukrepov za doseganje ciljnega stanja skupaj z opredelitvijo ključnih deležnikov, predpostavk in tveganj ter dvoletne akcijske načrte za realizacijo ukrepov, kjer se bodo opredelil ukrepi, kazalniki uspešnosti ter določile ciljne vrednosti za leto 2020. MP - STRATEGIJA PRAVOSODJE 2020 http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/mp.gov.si/zakonodaja/121114_ANG_Strategija_Pravosodje_2020.pdf sprejeta julija 2012, veljavna do leta 2020

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	Ne	2. analizo in strateško načrtovanje pravnih, organizacijskih in/ali postopkovnih reformnih ukrepov;	Ne		MNZ – Delovni program Vlade RS http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/program_vlade/PDV_2013_2014.pdf – Redno letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2012; http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/lp/Letno_porocilo_Varuha_2012.pdf – Odziv Vlade RS na Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2012 (relevantna poglavja: Pravosodje, Upravne zadeve, Delovna razmerja); (Priponka 1) – Letno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja 2012 (Priponka 2) - Progam ukrepov Vlade RS za preprečevanje korupcije (sprejela Vlada RS 5. marca 2014) http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/MNZ-VRS-PK-marec2014.pdf – Enotni dokument za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti http://www.stopbirokraciji.si/fileadmin/user_upload/mju/English/Publication/Enotni_dokument-21082013_en_final.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					– Pregled regulacije javnih agencij v Sloveniji (Priponka 3) – Analiza plač v javnem sektorju, 2012 (Priponka 4) – SLOVENIA: Towards a Strategic and Efficient State, OECD pregled javne uprave, 2012: http://www.mp.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/browse/1/select/sporocilo_za_javnost/article/12447/5879/4e0cf18e13d18d6f88e6ccf82398947a/?tx_ttnews – DOING BUSINESS 2013; http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2013 – Strategija razvoja elektronskega poslovanja ter izmenjave podatkov iz uradnih evidenc – SREP (potrjena na 34. redni seji Vlade RS, 2.7.2009); http://e-uprava.gov.si/eud/e-uprava/Strategija_razvoja_elektronskega_poslovanja_ter_izmenjave_podatkov_iz_uradnih_evidenc_SREP.pdf – Akcijski načrt za izvajanje Strategije SREP(potrjen na 76. redni seji Vlade RS, 8.4.2010); http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/DIES/AN_SREP_do_2015.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					http://nio.gov.si/nio/asset/strategija+razvoja+elektronskega+poslovanja+ter+izmenjave+podatkov+iz+uradnih+evidenc+srep-352 Veljavnost strategije SREP sicer ni posebej omejena, vendar je že v pripravi nova "Strategija digitalne javne uprave", ki bo strategijo SREP nadomestila. Akcijski načrt AN SREP je res veljaven do 2015 in predvidevamo da bomo ob novi strategiji pripravili tudi nov akcijski načrt. Časovni okviri za pripravo "Strategije digitalne javne uprave" so usklajeni s časovnimi okviri za pripravo splošnejše "Strategije razvoja javne uprave", s katero se bo povezovala in jo v segmentu elektronskega poslovanja dopolnjevala in precizirala. Merilo bo v celoti izpolnjeno s sprejetjem strategije in dvoletnimi akcijskimi načrti. Glavni strateški cilji se nanašajo na odzivno, uspešno in učinkovito delovanje javne uprave, ki je usmerjena k uporabniku, in modernizacijo upravnega procesnega prava ter sistema inšpekcijskega nadzora. MP - STRATEGIJA PRAVOSODJE 2020 – Namen dokumenta, Uvod, Analiza stanja

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					– Uvod, Analiza stanja – Pot do doseganja ciljev – Cilji na področju pravosodja do leta 2020; Viri financiranja
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	Ne	3. razvoj sistemov upravljanja kakovosti;	Ne		MNZ – Skupni ocenjevalni okvir (CAF), 2013: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/Kakovost/CAF_2013.pdf – Primerjava med merili in podmerili CAF za leti 2006 in 2013: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Kakovost/CAF_2013_vs_2006.pdf – Obrazci za samoocenjevanje: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Kakovost/CAF_2006_-_obrazci_za_samoocenjevanje.doc – Rezultati ocenjevanja organizacij – CAF 2006: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/Kakovost/130604_CAF_2006.xls

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					– Primerjava slovenskih rezultatov z evropskim povprečjem: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Kakovost/KopijaCAF-1.4-18.12.08.xls – Zadovoljstvo strank (vprašalniki za javne uslužbence in stranke, poročila, primerjave med UE): http://www.mnz.gov.si/si/javna_uprava/kakovost_v_javni_upravi/zadovoljstvo_strank_in_zaposlenih/ Merilo bo v celoti izpolnjeno s sprejetjem strategije in dvoletnimi akcijskimi načrti. Glavni strateški cilji se nanašajo na: - izboljšanje sistemov kakovosti, programskega načrtovanja, pregleda poslovanja, merljivih ciljev in procesnih kazalnikov, - odgovorno, odprto in transparentno delovanje javne uprave - ničelno toleranco do korupcije ter krepitev integritete MP - STRATEGIJA RAVNANJA S ČLOVEŠKIMI VIRI V PRAVOSODJU DO LETA 2020

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/CIP/2014/5_5_2014_Strategija2020.pdf sprejeta aprila 2014, veljavna do leta 2020
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	Ne	4. celostne ukrepe za poenostavitev in racionalizacijo upravnih postopkov;	Ne		MNZ – Ocena predpisov: http://www.stopbirokraciji.si/opravljene-analize-meritev/zakonodaja-porocila-meritveni-obrazci/ – Posvetovanja z deležniki in vključevanje deležnikov: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200995&stevilka=4117, http://www.stopbirokraciji.si/komentarji-in-pobude/ - http://www.stopbirokraciji.si/en/stop-the-bureaucracy-administrative-and-regulatory-burdens/ – Mejniki: http://www.stopbirokraciji.si/en/milestones/

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					– Publikacije, akcijski načrti, poročila: http://www.stopbirokraciji.si/en/publications/ – Enotni dokument za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti 2013–2015: http://www.stopbirokraciji.si/fileadmin/user_upload/mju/English/Publication/Enotni_dokument-22102013_en_final1.pdf Enotni dokument za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti je veljaven do 2015, po sprejetju strategije se bodo na podlagi sprejete strategije pripravljali dvoletni akcijski načrti do 2020. Glavni strateški cilji se nanašajo na: - izboljšanje zakonodaje, zmanjšanje zakonodajnih bremen, presoja učinkov in vključevanje ključnih deležnikov - učinkovito informatiko, dvig uporabe e-storitev, digitalizacijo, interoperabilnost informacijskih rešitev
T11.1-Obstoj	Ne	5. razvoj in	Ne		MNZ

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.		izvajanje strategij in politik v zvezi s človeškimi viri, ki zajemajo ugotovljene glavne pomanjkljivosti na tem področju;			– Kadrovski načrt (Zakon o javnih uslužbencih, člen 22, drugi odstavek); http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/DPJS/suk/Priloga_-_ZKN_2013_2014_2015.doc – Kadrovski načrt (ministrstva, vladne službe, UE, policija, vojska) za 2013, 2014 in 2015; http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/DPJS/suk/Priloga-SKN_2013_2014_2015.doc – Letna kadrovska poročila – Poročilo za leto 2012; http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/SUKV/KP2012_objavljeno.pdf – Priročnik za letni pogovor (Zakon o javnih uslužbencih, člen 105): http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/DPJS/suk/letnipogovorssodelavcem.doc, http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/DPJS/suk/vodenjeletnegapogovorassodelavcem.doc – Poročila o ocenjevanju delovne uspešnosti javnih uslužbencev: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/SUE/22-2-13-Porocilo_OcDU_2010_in_napredovanje_2011.doc – Komisija za pritožbe iz delovnega razmerja: http://www.mnz.gov.si/si/javni_sektor_in_lokalna_samouprava/komisija_za_pritozbe_iz_delovnega_raz

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					merja/ – Uradniški svet: http://www.mnz.gov.si/si/javna_uprava/uradniski_svet/ – Sistem javnih uslužbencev – tehnična pomoč vsem ministrstvom: http://www.mnz.gov.si/si/javni_sektor_in_lokalna_samouprava/usluzbenski_sistem/ – Plačni sistem – tehnična pomoč vsem ministrstvom: http://www.mnz.gov.si/si/javni_sektor_in_lokalna_samouprava/place_v_javnem_sektorju/ Merilo bo v celoti izpolnjeno s sprejetjem krovne Strategije razvoja javne uprave 2014-2020, ko bodo pripravljeni področni ukrepi, politike in izvedbeni dokumenti tudi na področju upravljanja s človeškimi viri. Glavni strateški cilji se nanašajo na modernizacijo sistema upravljanja s kadri, racionalizacijo upravnih struktur, vzpostavitev kompetenčnega modela javnih uslužbencev in poenostavitev plačnega sistema. MP - STRATEGIJA RAVNANJA S ČLOVEŠKIMI VIRI V PRAVOSODJU DO LETA 2020 http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/CIP/2014/5_5_2014_Strategija2020.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					sprejeta aprila 2014, veljavna do leta 2020
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	Ne	6. razvoj spretnosti na vseh ravneh poklicne hierarhije v javnih organih;	Ne		MNZ Sistem opredeljevanja potreb po usposabljanju: – Podlaga so Delovni program Vlade RS http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/program_vlade/PDV_2013_2014.pdf in spremembe zakonodaje. – Resorna ministrstva, vladne službe in teritorialne UE letno pripravijo načrte usposabljanja na podlagi letnih pogovorov z javnimi uslužbenci. – Potrebe po usposabljanju letno zbere tudi Upravna akademija, ki je osrednja institucija, odgovorna za usposabljanje v javni upravi. Usposabljanja za pridobivanje posebnih veščin (policija, vojska, diplomati) organizirajo pristojna

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					ministrstva sama in ne Upravna akademija. – Obvezno usposabljanje za najvišje vodilne javne uslužbence (direktorji, generalni sekretarji, načelniki UE): http://www.mnz.gov.si/si/javna_uprava/upravna_akademija_usposabljanje_in_strokovni_izpiti/obvezni_usposabljanji/vodenje_in_upravljanje_v_upravi/ – Neobvezni programi usposabljanja za srednji upravni menedžement: http://www.mnz.gov.si/si/javna_uprava/upravna_akademija_usposabljanje_in_strokovni_izpiti/seminarji/usposabljanje_za_srednji_upravni_menedzment/ Nadaljnji razvoj sistema usposabljanja javnih uslužbencev bo sledil strateškim ciljem, definiranim v krovnih strateških in izvedbenih dokumentih na področju upravljanja človeških virov – merilo bo v celoti izpolnjeno s sprejetjem strategije in dvoletnimi akcijskimi načrti. Glavni cilj usposabljanja je podpora implementaciji procesov reforme javne uprave in usmerjenost v visoko profesionalizacijo javnih uslužbencev za doseganje večje učinkovitosti javnih storitev. MP - STRATEGIJA RAVNANJA S ČLOVEŠKIMI VIRI V PRAVOSODJU DO LETA 2020 http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/CIP/2014/5_5_2014_Strategija2020.pdf

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
					sprejeta aprila 2014, veljavna do leta 2020 Strategija ravnanja s človeškimi viri v pravosodju do leta 2020 se fokusira zgolj na specifike pravosodja (neodvisnosti in samostojnosti sodne veje oblasti in pripadajočih pravosodnih podsistemov od splošne državne uprave) in te so pri HRM le izobraževanje in usposabljanje. Pod kriterij HRM strategije - kadrovski forumi za izmenjavo dobrih praks se v pravosodju izvaja preko ustaljene Mreže evropskih centrov za izobraževanje v pravosodju (EJTN). Drugi splošni pod kriteriji HRM strategije spremljanje in pregledovanje instrumentov, krepitev odgovornosti vodij, planiranje večjih HR procesov, proces zaposlovanja, promoviranja kariernih priložnosti, ter strateško načrtovanja delovne sile so isti za celotno javno upravo in so del splošne strategije HRM za celotno javno upravo – Strategije nadaljnjega razvoja slovenske javne uprave 2014-2020, ki jo pripravlja Ministrstvo za javno upravo.
T11.1-Obstoj strateškega političnega okvira	Ne	7. razvoj postopkov in orodij za spremljanje in	Ne		MNZ – Resolucija o normativni dejavnosti http://www.mnz.gov.si/si/o_ministrstvu/kakovost_v_javni_upravi/resolucija_o_normativni_dejavnosti/ – Priročnik za izvajanje presoje posledic predpisov in politik;

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.		vrednotenje.			http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Upravni_procesi/PRIROCNIK_-_julij_2011.doc – Metodologija vodenja projektov v državni upravi; http://nio.gov.si/nio/asset/metodologija+vodenja+projektov+v+drzavni+upravi+projekti+informacijske+tehnologije – Skupni ocenjevalni okvir (CAF), 2013: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/Kakovost/CAF_2013.pdf Merilo bo v celoti izpolnjeno s sprejetjem strategije in dvoletnimi akcijskimi načrti. Glavni strateški cilji se nanašajo na učinkovito rabo kadrovskih, finančnih, prostorskih, okoljskih in energetskih virov. MP - Vrhovno sodišče RS ima za potrebe spremljanja in vrednotenja narejeno Podatkovno skladišče s pripadajočimi BI orodji. http://www.sodisce.si/sodna_uprava/statistika_in_letna_porocila/poslovanje_sodstva/ http://www.mp.gov.si/si/obrazci_evidence_mnenja_storitve/uporabni_seznami_imeniki_in_evidence/sodna_statistika/

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T04.3-Uvedeni so ukrepi za spodbujanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov.	Delno	1. Vzpostavljeni so pregledni programi podpore, prednostni dostop do omrežja ali zajamčeni dostop in prednostno odpremljanje ter standardna pravila za prevzemanje in	Ne		Transparentne podporne sheme. Vse informacije so na voljo na spletni strani nacionalnega operaterja. Povezava do spletne strani: http://www.borzen.si/en/CP/SitePages/3_10.aspx Dodatne informacije so na voljo na spletni strani nacionalnega energetskega regulatorja. Povezava do spletne strani: http://www.agen-rs.si/en/informacija.asp?id_meta_type=29&id_informacija=664 Izvedeno v veljavnem Energetskem zakonu (EZ-1) (člena 369 in 370). Spletna povezava do dokumenta: https://www.uradni-list.si/1/content?id=116549#!/Energetski-zakon-%28EZ-1%29 Standardna pravila za upravljavce prenosnega omrežja v zvezi s prevzemanjem in delitvijo stroškov tehničnih adaptacij določajo Sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije (člen 89) Spletna povezava do dokumenta:

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		delitev stroškov tehnične prilagoditve, ki so bila objavljena, v skladu s členi 14(1) ter 16(2) in (3) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta.			http://ec.europa.eu/enterprise/tris/pisa/app/search/index.cfm?fuseaction=getdraft&inum=1541560 Standardna pravila za upravljavce prenosnega omrežja v zvezi s prevzemanjem in delitvijo stroškov tehničnih adaptacij določa člen 371 novega Energetskega zakona (EZ-1). Zakon je v veljavo stopil 7. marca 2014. Izvedbeni dokument, ki bo določal pravila za upravljavce prenosnega omrežja, bo sprejet eno leto po sprejetju Energetskega zakona.
T04.3-Uvedeni so ukrepi za spodbujanje	Delno	2. Država članica je sprejela nacionalni akcijski načrt za	Da	Nacionalni akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 je bil sprejet in poslan EK leta 2010. Spletna povezava do dokumenta: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/AN_OVE/AN_OVE_2010-2020_final.pdf	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov.		energijo iz obnovljivih virov v skladu s členom 4 Direktive 2009/28/ES.		V letu je predvidena posodobitev akcijskega načrta. Nacionalni cilji po posameznih sektorjih (električna energija, promet, ogrevanje in hlajenje) za leto 2020 so določeni v Nacionalnem akcijskem načrtu za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020. Prav tako so v dokument vključeni vsi ukrepi za dosego zastavljenih ciljev.	
T07.3-Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom,	Ne	1. Obstoj razdelka o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristanišči h, multimodalnih	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristanišči		povezavah in letališki infrastrukturi v okviru prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov, ki:			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
h, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T07.3-Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali	Ne	2. je skladen s pravnimi zahtevami za strateško okoljsko presojo;	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.					
T07.3- Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči,	Ne	3. opredeljuje realno in zrelo zasnovo projektov (vključno s časovnim razporedom in proračunskim okvirom).	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimod					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
alnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.					
T07.3-	Ne	4. Ukrepi	Ne		Vsa merila bo zajemal nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz.		za zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti potekali po načrtih.			

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in					

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.					
T08.6-Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s	Da	1. Obstaja strateški okvir politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, ki:	Da	RESOLUCIJA O NACIONALNEM PROGRAMU ZA MLADINO 2013–2022 http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/Nacionalni_program_za_mladino/resolucija_o_npm/Recolucija_o_NPM.pdf Izvedbeni načrt Jamstvo za mlade http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/jamstvo_za_mlade/ http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/zaposlo	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
pomočjo jamstva za mlade.				vanje/Jamstvo_za_mlade.pdf	
T08.6-Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za mlade.	Da	2. temelji na dokazilih, ki merijo rezultate za mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo, ter ki predstavljajo osnovo za razvoj ciljnih politik in spremljanj	Da	– Obstoječi sistem podatkov trga dela iz ZRSZ (http://www.ess.gov.si/trg_dela) – Podatki o NEET, zbranih med letno raziskavo delovne sile. Na voljo na SURS na zahtevo. – Študija o položaju mladih na trgu dela (ZRSZ) http://www.ess.gov.si/_files/4809/mladi_in_trg_dela.pdf RESOLUCIJA O NACIONALNEM PROGRAMU ZA MLADINO 2013–2022 http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/Nacionalni_program_za_mladino/resolucija_o_npm/Recolucija_o_NPM.pdf	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		e razvoja;			
T08.6-Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za mlade.	Da	3. opredeljuje javni organ, zadolžen za upravljanje ukrepov za zaposlovanje mladih ter za usklajevanje partnerstev na vseh ravneh in v vseh sektorjih;	Da	Izvedbeni načrt Jamstvo za mlade http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/jamstvo_za_mlade/ http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/zaposlovanje/Jamstvo_za_mlade.pdf	
T08.6-Pobuda za zaposlova	Da	4. vključuje zainteresir	Da	Izvedbeni načrt Jamstvo za mlade, poglavje 2.2.1	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
nje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za mlade.		ane strani, ki so pomembne za reševanje brezposelnosti mladih;			
T08.6-Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujan	Da	5. omogoča zgodnje posredovanje in aktivacijo;	Da	Izvedbeni načrt Jamstvo za mlade, poglavje 2.3.1	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
je zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za mlade.					
T08.6-Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za	Da	6. vključuje podporne ukrepe za dostop do zaposlitve, razširitev spretnosti, mobilnost delavcev in trajnostno vključevanje mladih, ki niso zaposleni,	Da	Izvedbeni načrt Jamstvo za mlade, poglavje 2.3.2	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
mlade.		se ne izobražuje jo ali usposablja jo, na trg dela.			
T10.4-Obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za boljšo kakovost in učinkovitost sistemov poklicnega izobražev	Da	1. Oblikovanje nacionalni ali regionalni strateški politični okvir za boljšo kakovost in učinkovitost sistemov poklicnega izobraževanja in	Da	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 79/2006) http://www.uradni-list.si/1/content?id=74689 Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah (Ur. l. RS, št. 60/2010) http://www.uradni-list.si/1/content?id=99228 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS. št. 86/2004) http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO982 Pravilnik o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 20/2010) http://www.uradni-list.si/1/content?id=96683 Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
anja in usposabljanja v mejah člena 165 PDEU.		usposabljanja v mejah člena 165 PDEU, ki vključuje ukrepe za:		http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445 Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPK-UPB2 http://www.uradni-list.si/1/content?id=77726 Sklop pravilnikov o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/#c7598 Strategije vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji http://www.zrss.si/pdf/120712074702__strategija_vkljucevanja_otrok_ucencev_in_dijakov_migrantov_v_sistem_vzgoje_in_izobrazevanja_v_rs.pdf Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v RS http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/projekti/Strategija_Romi_dopolnitev_2011.pdf Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20073&stevilka=101 Pravilnik o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5958	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Spremembe Zakona o štipendiranju http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5522 Bela knjiga (2011) http://www.belaknjiga2011.si Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja iz leta 2001 http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/izhodisca.pdf Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov iz leta 2006 Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja 2001 http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2611 Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T10.4-Obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za boljšo kakovost in učinkovitost sistemov poklicnega izobraževanja in usposablja	Da	2. izboljšanje ustreznosti sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja glede na trg dela v tesnem sodelovanju z zainteresiranimi stranmi, vključno z mehanizmi za	Da	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, čl. 2, 9, 10, 13, 18–30 in členi 31–45 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, člen 18, 50, 27 Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja(ZOFVI), členi 15, 26 in 28 Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPK-UPB2) , člena 7 in 14. http://www.uradni-list.si/1/content?id=77726 Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja iz leta 2001, stran od 13 do 38 Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov iz leta 2006	ZOFVI in ZNPK v navedenih členih določata vključenost vseh relevantnih deležnikov v postopku sprejemanja poklicnih standardov in izobraževalnih programov (pristojna ministrstva, zbornice in druga delodajalska ali strokovna združenja, sindikati in drugi socialni partnerji. Minister za šolstvo je dne 16.4.2014 ustanovil Poklicno koordinacijo, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za šolstvo, za delo, ministrstva, za gospodarstvo, predstavniki zbornic in delodajalskih združenj, predstavniki poklicnih in strokovnih šol ter njihovih združen in, predstavnik sindikata (sklep št. 012-14/2014/28) za usklajevanje nalog na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja, in sicer na področju razvoja poklicnih standardov, izobraževalnih programov, mreži javnih šol in programov ter obsegu vsakoletnega vpisa, promociji poklicnega izobraževanja, krepitvi socialnega partnerstva in spremljanju uresničevanja ključnih ciljev v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Vse od leta 2008 ministrstvo, pristojno za izobraževanje v sodelovanju z Javnim skladom RS za razvoj kadrov in štipendije, spodbuja delodajalce k izvajanju praktičnega usposabljanja z delom. Primer razpisa za š.l. 2013/2014 na http://www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/razpis/n/javni-razpis-pud-20132014/ Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
nja v mejah člena 165 PDEU.		predvidevanje potreb po spretnostih, prilagoditvijo učnih načrtov ter krepitvijo različnih oblik učenja na delovnem mestu;		Bela knjiga 2011, poglavje 4 ter strani od 13 do 27 in od 222 do 274 Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva (čl. 33., 34. In 35) http://www.uradni-list.si/1/content?id=99390 Sodelovanje med institucijami, monitoring in evalvacije, promocija in informiranje ter analiza vključenosti: Strokovni sveti za posamezna področja:	področju srednjega šolstva v členih 33., 34. in 35 določa, da šole sistemizirajo delovna mesta organizatorjev praktičnega usposabljanja/izobraževanja oziroma delovne prakse, ki se za dijake odvija pri delodajalcih. V 19. členu ZPSI-1 podeli javna pooblastila reprezentativnim zbornicam, da (poleg drugih nalog)pri delodajalcih ugotavljajo izpolnjevanje pogojev za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom in vodijo registre učnih mest za praktično usposabljanje dijakov z delo, organizirajo opravljanje vmesnih preizkusov in v sodelovanju s šolami izvajajo opravljanje praktičnega dela zaključnih izpitov. Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPK-UPB2), ki je v pristojnosti ministrstva za delo, ureja postopek in določa organe in organizacije, pristojne za pripravo in sprejemanje poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti, ter pogoje in postopek pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Izpostavljamo 7. člen, ki med drugim določa, da zbornice, združenje delodajalcev, poklicna združenja, nevladne organizacije, sindikati in pristojna ministrstva, dajejo pobude za nove poklicne standarde in kataloge ter predlagajo člane področnih odborov za poklicne standarde. Naloge teh odborov so določene v 14. členu zakona in ena med njimi je, da predlagajo poklicne standarde za sprejem na pristojnem strokovnemu svetu. 13. člen Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), objavljen na http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20063449, določa, da del izobraževalnega programa določijo šole skupaj s socialnimi partnerji (v nadaljnjem besedilu: odprti kurikul), kar šolam in delodajalcem omogoča, da vsebine odprtega kurikula zapolnijo z dodatnimi urami praktičnega usposabljanja z delom. Lokalno gospodarstvo in socialni partnerji imajo tako zakonsko opredeljeno možnost, da sodelujejo pri pripravi izobraževalnega programa in vključijo vsebine, ki bodo pripomogle k odpravi neskladja med izobraževalnim programom in potrebami na trgu dela.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/strokovni_sveti/ (sodelovanje deležnikov) Sistem spremljanja in evalviranja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Center RS za poklicno izobraževanje): http://www.cpi.si/razvojno-in-raziskovalno-delo/evalvacije-in-spremljanje.aspx Center RS za poklicno izobraževanje, Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Center RS za poklicno izobraževanje (Ur. List RS, št. 32/2009) Vzpostavljen je e-portal za področje vrednotenja in priznavanja pod okriljem Andragoškega centra Slovenije (ACS): http://vpnz.acs.si/portal/ Spremljanje zaposljivosti diplomantov:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Zaposljivost, EQAVET kazalnik 5 – izsledki pilotne spremljave za 2010/2011, katere namen je bil preizkusiti metodologijo za nadaljnje periodično spremljanje prehoda prehod s poklicnih in strokovnih šol na trg dela. http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/2010-2011/Porocilo_Rezultati_pilotnega_spremljanja_zaposljivosti.pdf Promocija poklicev in dober prenos informacij nad institucijami poklicnega izobraževanja in socialnimi partnerji: Euroskills: http://www.cpi.si/pripomocki-za-promocijo/prirocnik/euroskills.aspx. Priljubljen portal o poklicnem kažipotu: http://mojaizbira.si/ vsakoletni zaposlitveni sejmi Informativa http://en.informativa.si/home/ Promocije poklicnega izobraževanja na šolah ob informativnih dnevih in dnevih odprtih	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				vrat Sodelovanje med institucijami na trgu dela in poklicnim izobraževanjem: Zakon o urejanju trga dela (Ur .list RS, 80/10, 40/12 - ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13), člen 15,16 24, 103, V. poglavje (Fundacije).in Statut Zavoda za zaposlovanje http://www.ess.gov.si/_files/251/statut_zrsz.pdf Letni program izobraževanja odraslih (izobraževanje brezposelnih, Zavod RS za zaposlovanje): http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/izobrazevanje_odraslih/ Analize vključenosti: Letna poročilo o izobraževanju odraslih	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/izobrazevanje_odraslih/arhiv_2012/ Letno poročilo Zavoda RS za zaposlovanje http://www.ess.gov.si/trg_dela/publicistika/letna_porocila Analize vpisa v srednje šole: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/vpis_v_srednje_sole/	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T10.4- Obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za boljšo kakovost in učinkovitost sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v mejah člena 165 PDEU.	Da	3. izboljšanje kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, tudi z vzpostavitvijo nacionalnega pristopa za zagotavljanje njune kakovosti (na primer v skladu z evropskim referenčnim	Da	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), členi 15, 16 in 17 ter 71 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI), člen 14, 15, 50, 27 Pravilnik o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju Strokovni svet je sprejel indikatorje kakovosti na 101. seji. Poročila CPI: http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kakovost/Porocilo_o_kakovosti_2007_2008.pdf http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kakovost/Porocilo_o_kakovosti_2008_2009.pdf http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kakovost/Porocilo_o_kakovosti Kolegialna presoja (Peer review): Usposabljanja za presojanje na področju samoevalvacije ter učenja in poučevanja http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Porocilo_o_kolegialnem_presoj	8 (ZPSI-1) Poglavje III UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI, 15. člen (zagotavljanje kakovosti) navaja: Šola zagotavlja kakovost vzgojno-izobraževalnega dela po načelih celovitega sistema vodenja kakovosti, ki upošteva tudi skupni evropski okvir zagotavljanja kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI) 71. člen- Pri ocenjevanju dijaka se upošteva tudi neformalno pridobljeno znanje. ZVSI v 14. členu določa vzpostavitev študijske komisije na vsaki višji strokovni šoli, ki sprejema merila za ugotavljanje, potrjevanje in preverjanje z delom pridobljenega znanja oziroma drugega neformalno pridobljenega znanja ki se prizna študentu pri izpolnjevanju študijskih obveznosti. Vzpostavitev Komisije za spremljanje in zagotavljanje kakovosti določa tudi ZVSI, v 15. členu. Komisija načrtuje, organizira in usklajuje spremljanje in zagotavljanje kakovosti na šoli ter pri tem sodeluje z Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		okvirom za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja) in izvajanjem orodij za preglednost in priznavanje, kot je evropski sistem kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.		anju_2010_s_prilogami.pdf http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kolegialna_presoja_2010_2011.pdf http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kolegialna_presoja_2011_2012.pdf Vzpostavljen je e-portal za področje vrednotenja in priznavanja pod okriljem Andragoškega centra Slovenije (ACS): http://vpnz.acs.si/portal/ Promocija poklicev: Euroskills: http://www.cpi.si/pripomocki-za-promocijo/prirocnik/euroskills.aspx _2009_2011.pdf Priljubljen portal o poklicnem kažipotu: http://mojaizbira.si/ vsakoletni zaposlitveni sejmi Informativa http://en.informativa.si/home/ promocije poklicnega izobraževanja na šolah ob informativnih dnevih in dnevih odprtih vrat Ukrepi za promocijo odličnosti:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Delno eksterno preverjanje rezultatov poklicne mature in zaključnih izpitov. Objava vsakoletnih poročil z analizo rezultatov na poklicni mature in pri zaključnem izpitu na http://www.ric.si/poklicna_matura/statisticni_podatki/ in http://www.ric.si/zakljucni_izpiti/porocila/ http://www.mojaizbira.si/euroskills/ Olimpijada poklicev	
T10.3-Vseživljenjsko učenje: obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega političnega okvira za	Da	1. Oblikovanje nacionalni ali regionalni strateški politični okvir za vseživljenjsko učenje, ki vključuje	Da	Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020; ReNPIO 2013–2020 (Ur. l. RS, št. 90/2013) http://www.uradni-list.si/1/content?id=114925&part=&highlight=resolucija+#!/Resolucija-o-Nacionalnem-programu-izobrazevanja-odraslih-v-Republiki-Sloveniji-za-obdobje-2013-2020-(ReNPIO13-20) Zakon o izobraževanju odraslih (Ur. l. RS, št. 110/06) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2006110&stevilka=4673	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
vseživljenjsko učenje v mejah člena 165 PDEU.		ukrepe:		Bela knjiga 2011 http://www.belaknjiga2011.si/indexen.php Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 79/2006) http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO982 Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah (Ur. l. RS, št. 60/2010) http://www.uradni-list.si/1/content?id=99228 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 86/2004) http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO982 Pravilnik o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 20/2010) http://www.uradni-list.si/1/content?id=96683 Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Zakon o urejanju trga dela http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5840 Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2012–2015 http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/ Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1626 Sklop pravilnikov o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/nacionalne_poklicne_kvalifikacije/pridobivanje_nacionalnih_poklicnih_kvalifikacij/ Strategije vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji http://www.zrss.si/pdf/120712074702__strategija_vkljucevanja_otrok_ucencev_in_dijakov_migrantov_v_sistem_vzgoje_in_izobrazevanja_v_rs.pdf Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v RS http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/proje	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				kti/Strategija_Romi_dopolnitev_2011.pdf Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20073&stevilka=101Spremembe Zakona o štipendiranju http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5522 Pravilnik o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5958 Navodila o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja (Ur. l. RS, št. 8/08) http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20088&stevilka=267 Zakon o romski skupnosti http://www.un.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/zakon_o_romski_skupnosti_v_republiki_sloveniji/ Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2611 Nacionalni reformni program 2013–2014 http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/docs/Razvojni_dokumenti/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev	
T10.3- Vseživljenjsko učenje: obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega	Da	2. s katerimi se podpirajo razvoj vseživljenjskega učenja in povezovalne storitve tovrstnega	Da	Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Sloveniji 2013–2020; ReNPIO 13-20 Zakon o izobraževanju odraslih (Ur. l. RS, št. 110/06), člen 7 in 17 - 21 Nacionalni program visokega šolstva, št. 12. Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, čl. 73–74 in čl. 2, 9, 18–30 in 31– 450 ter 11 in 13, 12- Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, čl. 20, 24, 39, 55 in čl. 18, 50	11. in 13. člen- določata usklajevanje predlogov socialnih partnerjev in civilne družbe ter celo, da del izobraževalnega programa določijo šole skupaj s socialnimi partnerji. Socialno partnerstvo v pomenu sodelovanja v načrtovanju izobraževanja, programiranju in tudi pri izvajanju praktičnega usposabljanja in pri evalvaciji dosežkov. S tem se zagotavlja večjo prilagodljivost izobraževanja tehnološkemu razvoju in razvoju v strukturi dela. 12 .člen- Programska fleksibilnost in izbirnost, ki omogoča široko zasnovane izobraževalne programe z notranjo modularno členitvijo, udeležencem poklicnega in strokovnega izobraževanja pa ob večji izbirnosti individualizirani kurikulum in uspešno zaposlovanje.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
političnega okvira za vseživljenjsko učenje v mejah člena 165 PDEU.		učenja, vključno z njihovim izvajanjem in nadgrajevanjem spretnosti (tj. potrjevanjem, usmerjanjem, izobraževanjem in usposabljanjem) in ki omogočajo vključevanje zainteresiranih strani in partnerstvo z njimi;		Pravilnik o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju http://www.uradni-list.si/1/content?id=96683 Navodila o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO914 Sistem spremljanja in vrednotenja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Andragoški center) https://npio.acs.si/vnos/vnos.php (aplikacija za vnos podatkov in spremljanje) Sistem spremljanja in evalviranja podatkov je vzpostavljen: http://www.cpi.si/razvojno-in-raziskovalno-delo/evalvacije-in-spremljanje.aspx Zakon o urejanju trga dela; Oddelek 1.1 Vseživljenjsko učenje karierna orientacija	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Nacionalna kontaktna točka za vseživljenjsko učenje karierna orientacija Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah in pravilniki: – Pravilnik o načinu in postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij – Pravilnik o nomenklaturi poklicev – Pravilnik o sestavi komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter o načinu in postopku za pridobitev in izgubo licence – Odredba o določitvi programa usposabljanja kandidatov za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij – Pravilnik o stalnem strokovnem usposabljanju članov komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Zakon o štipendiranju), čl. 30–45, 69–85 Nacionalni urad za usklajevanje karierne orientacije ZRSZ (projekt, ki se financira iz Evropskega socialnega sklada v letu 2007–2013) Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah), člena 7, 14 Zakon o urejanju trga dela) (http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/zaposlovanje/zutd/), zagotavlja podlago za ustanovitev tako imenovanih ustanov, odgovornih za povezovanje trga dela in LLL Raziskava napovedi zaposlovanja se izvaja dvakrat letno. ZRSZ je vzpostavil regionalne svete za sodelovanje s socialnimi partnerji.	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T10.3-Vseživljenjsko učenje: obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega političnega okvira za vseživljenjsko učenje v	Da	3. za pridobivanje spretnosti za različne ciljne skupine, ki so opredeljene kot prednostne v nacionalnem ali regionalnem	Da	Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020; ReNPIO 13-20Zakon o izobraževanju odraslih (Ur. l. RS, št. 110/06), člen 7 Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v RS Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja Zakon o romski skupnosti	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
mejah člena 165 PDEU.		strateškem političnem okviru (na primer mladi udeleženci poklicnega usposabljanja, odrasli, starši, ki se vračajo na trg dela), nizkokvalificirani in starejši delavci, migranti ter druge prikrajšane skupine, zlasti invalidi);		Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti, Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, čl. 69, 70 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, člen 4,5 Nacionalni reformni program 2013–2014 Ukrepi za politiko aktivnega zaposlovanja (http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/) Sklop pravilnikov o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah Zakon o urejanju trga dela	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
T10.3-Vseživljenjsko učenje: obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega političnega okvira za vseživljenjsko učenje v mejah člena 165 PDEU.	Da	4. za večji dostop do vseživljenjskega učenja, vključno s prizadevanji za učinkovito izvajanje orodij za preglednost (na primer evropsko ogrodje kvalifikacij, nacionalna ogrodja kvalifikacij, evropski sistem kreditnih	Da	Slovensko ogrodje kvalifikacij http://www.nok.si/ Zaključno poročilo Slovenije- Umeščanje SOK v evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in evropsko ogrodje visokošolskih kvalifikacij predstavlja formalno umestitev SOK v EOK in EOVK in potrjuje združljivost SOK z obema ogrodjema (št. sklepa Vlade RS:60400-2/2013/4) Zakon o izobraževanju odraslih (Ur. l. RS, št. 110/06), člen 7, 8, 9 http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO449&d-49682-p=2&tab=analiticni&scrollTop=876 Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju(ZPSI-1), čl. 4, 10, 15-17 ter 14 , 71 http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO982	Vzpostavljena je nacionalna koordinacijska točka EOK za Slovenijo na Centru RS za poklicno izobraževanje (CPI), ki se pri svojem delu smiselno povezuje z Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS). Pripravljeno je slovensko ogrodje kvalifikacij, ki je bilo predstavljeno tudi na delovni skupin EQF Advisory group, ki deluje pod okriljem Evropske komisije. Članice nanj niso dale bistvenih pripomb. SOK je pripravljen in je združljiv z EOK in EOVK. Register kvalifikacij se polni (trenutno umeščenih 450 kvalifikacij). Pri vsaki kvalifikaciji so navedeni učni rezultati. 8. člen ZIO - Javno veljavna izobrazba se lahko pridobi tudi z ugotavljanjem in potrjevanjem znanja, z izpiti ali na podlagi javnih listin. (ZPSI-1) Poglavje III UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI, 15. člen (zagotavljanje kakovosti) navaja: Šola zagotavlja kakovost vzgojno-izobraževalnega dela po načelih celovitega sistema vodenja kakovosti, ki upošteva tudi skupni evropski okvir zagotavljanja kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju Poročila o kakovosti na državni ravni (CPI http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kakovost/Porocilo_o_kakovosti_2009_2011.pd

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja);		Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI), čl. 15., 17-20, 29 Zakon o urejanju trga dela, čl. 30. c Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah in Sklop pravilnikov o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah http://www.uradni-list.si/1/content?id=77726 Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju), čl. 2, 9, 12, 18–45 in 31– 45 in 71–77 Zakon o višjem strokovnem izobraževanju), čl. 5, 18, 50 in 20–23	f in http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Kolegialna_presoja_2011_2012.pdf (ZPSI-1) 14. člen- določa ovrednotenje s kreditnimi točkami .Vsi programi srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja so kreditno ovrednoteni in imajo zapisane učne rezultate. Primer programa cvetličar: http://www.nok.si/opis-kvalifikacije.aspx/582 (ZPSI) 71. člen- Pri ocenjevanju dijaka se upošteva tudi neformalno pridobljeno znanje. Minister za šolstvo je dne 16.4.2014 ustanovil Poklicno koordinacijo, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za šolstvo, ministrstva, pristojnega za delo, ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstavniki različnih zbornic in delodajalskih združenj, predstavniki poklicnih in strokovnih šol ter njihovih združen in, predstavnik sindikata (sklep št. 012-14/2014/28) za usklajevanje nalog na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja, in sicer na področju razvoja poklicnih standardov, izobraževalnih programov, mreži javnih šol in programov ter obsegu vsakoletnega vpisa, promociji poklicnega izobraževanja, krepitvi socialnega partnerstva in spremljanju uresničevanja ključnih ciljev v poklicnem in strokovnem izobraževanju.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Sistem spremljanja in evalviranja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Center RS za poklicno izobraževanje): http://www.cpi.si/razvojno-in-raziskovalno-delo/evalvacije-in-spremljanje.aspx Sistem spremljanja in vrednotenja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Andragoški center) https://npio.acs.si/vnos/vnos.php (aplikacija za vnos podatkov in spremljanje) Vzpostavljen je e-portal za področje vrednotenja in priznavanja pod okriljem Andragoškega centra Slovenije (ACS): http://vpnz.acs.si/portal/ Pravilnik o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.uradni-list.si/1/content?id=96683 Navodila o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO914 Sodelovanje institucij in trga dela: Strokovni sveti za posamezna področja: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/strokovni_sveti/ Letni program izobraževanja odraslih (izobraževanje brezposelnih, Zavod RS za zaposlovanje): http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Programi/Pr	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				ogram_odrasli_2012_4_7_12.pdf Ukrepi za politiko aktivnega zaposlovanja Doktrina dela z delodajalci, brezposelnimi osebami in iskalci zaposlitve	
T10.3-Vseživljenjsko učenje:	Da	5. za izboljšanje ustreznost	Da	Bela knjiga, poglavji 1 in 11 Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev	13. člen Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), objavljen na http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20063449, določa, da del izobraževalnega programa določijo šole skupaj s socialnimi partnerji (v nadaljnjem besedilu: odprti kurikul), kar šolam in delodajalcem omogoča, da vsebine odprtega kurikula zapolnijo z dodatnimi urami praktičnega usposabljanja z delom. Lokalno

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega političnega okvira za vseživljenjsko učenje v mejah člena 165 PDEU.		i izobraževanja in usposabljanja glede na trg dela ter njuno prilagoditev potrebam opredeljenih ciljnih skupin (na primer mladi udeleženci poklicnega usposabljanja, odrasli, starši, ki se vračajo na trg dela, nizkokvalificirani in		Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, čl. 105 Pravilnik o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020; ReNPIO 13–20 Strategije vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji) Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v RS Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, člen 13. Sistem spremljanja in evalviranja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Center RS za	gospodarstvo in socialni partnerji imajo tako zakonsko opredeljeno možnost, da sodelujejo pri pripravi izobraževalnega programa in vključijo vsebine, ki bodo pripomogle k odpravi neskladja med izobraževalnim programom in potrebami na trgu dela.

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
		starejši delavci, migranti ter druge prikrajšane skupine, zlasti invalidi).		poklicno izobraževanje): http://www.cpi.si/razvojno-in-raziskovalno-delo/evalvacije-in-spremljanje.aspx Center RS za poklicno izobraževanje, Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Center RS za poklicno izobraževanje (Ur. List RS, št. 32/2009) Sistem spremljanja in vrednotenja, zbiranja podatkov je vzpostavljen (Andragoški center) https://npio.acs.si/vnos/vnos.php (aplikacija za vnos podatkov in spremljanje) Promocija poklicev in dober prenos informacij nad institucijami poklicnega izobraževanja in socialnimi partnerji:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				Euroskills: http://www.cpi.si/pripomocki-za-promocijo/prirocnik/euroskills.aspx. Priljubljen portal o poklicnem kažipotu: http://mojaizbira.si/ Vsakoletni zaposlitveni sejmi Informativa http://en.informativa.si/home/ Promocije poklicnega izobraževanja na šolah ob informativnih dnevih in dnevih odprtih vrat Sodelovanje med institucijami na trgu dela in poklicnim izobraževanjem: Zakon o urejanju trga dela (Ur .list RS, 80/10, 40/12 - ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13), člen 15,16 24, 103, V. poglavje (Fundacije).in Statut Zavoda za zaposlovanje http://www.ess.gov.si/_files/251/statut_zrsz.pdf Letni program izobraževanja odraslih (izobraževanje brezposelnih, Zavod RS za	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				zaposlovanje): http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/izobrazevanje_odraslih/ Analize vključenosti: Letna poročilo o izobraževanju odraslih http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/izobrazevanje_odraslih/arhiv_2012/ Letno poročilo Zavoda RS za zaposlovanje http://www.ess.gov.si/trg_dela/publicistika/letna_porocila Analize vpisa v srednje šole:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
				http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/vpis_v_srednje_sole/ Ciljne skupine niso opredeljene kot prednostne naloge, ker so enakopravno vključene v predvidene ukrepe (za upokojence, manj izobraženi itd.) Raziskava napovedi zaposlovanja se izvaja dvakrat letno.	
T05.2-Dobri kmetijski in okoljski pogoji (GAEC): standardi za	Da	1. Standardi ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev	Da	Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju (Uradni list RS, št. 98/2011, kakor je bila spremenjena v 1/2013, 113/2013) – Priloga 2: Standard za dobre kmetijske in okoljske pogoje pri kmetovanju: 98/2011: http://www.uradni-list.si/1/content?id=106165#!/Uredba-o-predpisanih-zahtevah-ravnanja-ter-dobrih-kmetijskih-in-okoljskih-pogojih-pri-kmetovanju	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev pri kmetovanju iz poglavja I naslova VI Uredbe (EU) 1306/2013 so določeni na nacionalni ravni		pri kmetovanju so določeni v nacionalnem pravu ter opisani v programih;		1/2013: http://www.uradni-list.si/1/content?id=111526#!/Uredba-o-spremembah-Uredbe-o-predpisanih-zahtevah-ravnanja-ter-dobrih-kmetijskih-in-okoljskih-pogojih-pri-kmetovanju 113/2013: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2013113&stevilka=4296 Standardi GAEC so opredeljeni v 8. poglavju Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.	
T06.3-Minimalne zahteve za uporabo gnojil in	Da	1. Minimalne zahteve za uporabo gnojil in	Da	Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju (Uradni list RS, št. 98/2011, kakor je bila spremenjena v 1/2013, 113/2013) – Priloga 1: Seznam predpisanih zahtev ravnanja:	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
fitofarmacevtskih sredstev: minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev iz člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so določene na nacionalni ravni		fitofarmacevtskih sredstev iz poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so opisane v programih;		98/2011: http://www.uradni-list.si/1/content?id=106165#!/Uredba-o-predpisanih-zahtevah-ravnanja-ter-dobrih-kmetijskih-in-okoljskih-pogojih-pri-kmetovanju 1/2013: http://www.uradni-list.si/1/content?id=111526#!/Uredba-o-spremembah-Uredbe-o-predpisanih-zahtevah-ravnanja-ter-dobrih-kmetijskih-in-okoljskih-pogojih-pri-kmetovanju 113/2013: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2013113&stevilka=4296 Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev so opredeljene v 8. poglavju Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.	
T06.4-	Da	1.	Da	Ustrezni obvezni nacionalni standardi so opredeljeni v 8. poglavju Programa razvoja	

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če je izpolnjen) (sklic na strategije, pravne akte ali druge zadevne dokumente, vključno z ustreznimi oddelki, členi ali odstavki, skupaj z navedbo spletne povezave ali dostopom do celotnega besedila)	Obrazložitev
Drugi ustrezni nacionalni standardi: ustrezni obvezni nacionalni standardi so določeni za namene člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013		ustrezni obvezni nacionalni standardi so opisani v programih.		podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.	

Veljavnost predhodnih pogojenosti za prednostne osi v okviru operativnih programov ESRR, ESS in Kohezijskega sklada

	Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Prednostna os, za katero velja predhodna pogojenost
T01.1	Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	
T01.2	Infrastruktura za raziskave in inovacije: obstoj večletnega načrta za pripravo proračuna in določitev prednostnih naložb.	
T02.1	Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.	
T02.2	Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.	
T03.1	Uvedeni so posebni ukrepi kot podlaga za spodbujanje podjetništva ob upoštevanju pobude "Small Business Act" (SBA).	
T04.1	Uvedeni so ukrepi za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.	
T04.2	Uvedeni so ukrepi za spodbujanje soproizvodnje toplote in električne energije z visokim izkoristkom.	
T04.3	Uvedeni so ukrepi za spodbujanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov.	
T05.1	Preprečevanje in obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam	
T05.2	Dobri kmetijski in okoljski pogoji (GAEC): standardi za ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev pri kmetovanju iz poglavja I naslova VI Uredbe (EU) 1306/2013 so določeni na nacionalni ravni	
T06.1	Vodni sektor: obstoj a) politike določanja cen vode, ki zagotavlja ustrezne spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih virov, in b) ustreznega prispevka različnih rab vode k povračilu stroškov vodnih storitev v višini, ki se določi v odobrenem načrtu upravljanja povodja za naložbe, podprte s programi.	

	Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Prednostna os, za katero velja predhodna pogojenost
T06.3	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev: minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev iz člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so določene na nacionalni ravni	
T06.4	Drugi ustrezni nacionalni standardi: ustrezni obvezni nacionalni standardi so določeni za namene člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013	
T07.1	Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.	
T07.2	Železnica: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o razvoju železnice v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T. Naložbe zajemajo mobilna sredstva, interoperabilnost in krepitev institucionalne usposobljenosti.	
T07.3	Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.	
T08.1	Aktivne politike trga dela so zasnovane in se izvajajo v skladu s smernicami za zaposlovanje.	
T08.4	Aktivno in zdravo staranje: politike aktivnega staranja so zasnovane v skladu s smernicami za zaposlovanje.	
T08.6	Pobuda za zaposlovanje mladih: obstoj strateškega okvira politike za spodbujanje zaposlovanja mladih, tudi s pomočjo jamstva za mlade.	
T09.1	Obstoj in izvajanje nacionalnega strateškega političnega okvira za zmanjšanje revščine s ciljem dejavnega vključevanja oseb, izključenih s trga dela, v skladu s smernicami za zaposlovanje.	
T09.3	Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	
T10.3	Vseživljenjsko učenje: obstoj nacionalnega in/ali regionalnega strateškega političnega okvira za vseživljenjsko učenje v mejah člena 165 PDEU.	

	Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Prednostna os, za katero velja predhodna pogojenost
T10.4	Obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za boljšo kakovost in učinkovitost sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v mejah člena 165 PDEU.	
T11.1	Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	
G1	Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	
G2	Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo zakonodaje in politike Unije za enakost spolov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	
G3	Obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.	
G4	Obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	
G5	Obstoj ureditve za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	
G6	Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	
G7	Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.	

(ii) Preglednica: Za veljavne splošne in tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, za katere so odgovorni nacionalni organi in kateri niso izpolnjeni v celoti ali delno, navedba organov, odgovornih za njihovo izpolnjevanje, ukrepov, ki jih je treba sprejeti na nacionalni ravni za izpolnitev teh predhodnih pogojenosti, in časovnega razporeda za izvajanje teh ukrepov (preglednice).

Veljavne splošne predhodne pogojenosti na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	**Neizpolnjena merila**	**Načrtovani ukrepi**	**Rok (datum)**	**Organi, odgovorni za izpolnjevanje**
G4. Obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	1. Ureditev za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih, podprta z ustreznimi mehanizmi.	Za reševanje glavnih in ponavljajočih se vrst napak pri javnem naročanju bo do konca novembra 2014 pripravljena obsežna analiza praks javnega naročanja, zlasti tistih, ki zadevajo sklade ESI. Posebna svetovalna enota v okviru organa (t.i. »Help desk«), ki je pristojen za javno naročanje (Ministrstvo za finance), že deluje in nudi naročnikom svetovanje tako v fazi priprave razpisnih dokumentacij kot tudi v procesu od objave javnega naročila do njegovega zaključka. Predvidena so sredstva tehnične pomoči za kadrovsko okrepitev v enoti in njihova redna usposabljanja. Enota bo tesno sodelovala z organi upravljanja. (30.11.2014) Vzpostavljena bo ad hoc posvetovalna skupina za področje javnega naročanja, ki bo skrbela za identifikacijo ključnih problemov v postopkih javnega naročanja in oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni. Sestavljali jo bodo predstavniki institucij, ki imajo ključne vloge v sistemu javnih naročil, sestajala pa se bo po potrebi. (30.11.2014)	30.11.2014	organi upravljanja in Ministrstvo za finance
G4. Obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	4. Ureditev za zagotovitev administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o javnih naročilih.	Pripravljen bo poseben program usposabljanj za upravičence in vse organe upravljanja in nadzora, vključno s posredniškimi telesi. Za krepitev administrativne usposobljenosti bo ključnega pomena usposabljanje upravičencev za pravilno in popolno pripravo razpisne dokumentacije in izvedbo postopka javnega naročila. Hkrati bo ključnega pomena tudi ustrezna kadrovska struktura organov, vključenih v izvajanje skladov, s posebnim poudarkom na usposabljanju skrbnikov pogodb in kontrolorjev, ki so dolžni natančno, skrbno in v skladu z zakonodajo preverjati pravilnost in popolnost zaključenih postopkov javnih naročil pred izplačilom sredstev v zvezi z zadevnim javnim naročilom.	31.12.2014	organi upravljanja in Ministrstvo za finance

Veljavne splošne predhodne pogojenosti na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Program usposabljanja za upravičence in predstavnike posredniških teles (31.12.2014) Na podlagi Analize stanja na področju javnih naročil, dosedanjih praks in izkušenj bodo pripravljene podlage, s katerimi bo priprava razpisnih dokumentacij in izvedba postopkov lažja in bolj učinkovita (kot npr. priprava vzorčnih razpisnih dokumentacij glede na različne vrste postopkov, priročnik za izvedbo vseh faz različnih postopkov javnih naročil, enotne kontrolne liste za preverjanje popolnosti in pravilnosti izvedenih javnih naročil, priprava seznamov celotne dokumentacije javnih naročil, ki jih upravičenci posredujejo z zahtevki za povračilo, vzpostavitev enotne vstopne točke/skupna platforma itd). V pomoč pri zagotavljanju boljše usposobljenosti bo tudi vzpostavljena enotna vstopna točka/skupna platforma. (31.12.2014)		
G6. Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	2. Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje direktiv EIA in SEA.	Pripravil se bo izobraževalni program za vsebine SEA in EIA	30.12.2014	Ministrstvo za okolje in prostor
G6. Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	3. Ureditev, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost.	Izvedba programa za ministrstva, institucije in zunanje izvajalce	30.6.2015	Ministrstvo za okolje in prostor

Veljavne splošne predhodne pogojenosti na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Slovenija bo pripravila triletni program usposabljanja in sistematične razporeditve, tako da bo Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo triletni akcijski načrt z ukrepi za izboljšanje znanja za resorna ministrstva, organizacije, lokalne skupnosti in okoljske strokovnjake in nevladne organizacije: a.) za uresničitev zahtev SEA in priprave ustrezne ocene, b.) za uresničitev zahtev EIA in priprave ustrezne ocene. Akcijski načrt se pripravlja in usklajuje skupaj z Jaspers,za njegovo izvedbo načrtujemo tudi financiranje skozi tehnično pomoč.		
G7. Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.	1. Ureditev za pravočasno zbiranje in združevanje statističnih podatkov, ki vključuje naslednje elemente: opredelitev virov in mehanizmov za zagotavljanje statističnega validiranja.	Organ upravljanja pripravil akcijski načrt za izdelavo celovitega Načrta sistema spremljanja, ki bo vključeval vse potrebne elemente za zagotavljanje celovitosti, verodostojnosti in učinkovitosti spremljanja, zbiranja in hrambe potrebnih podatkov, vključno z viri podatkov za vsak kazalnik. Terminski načrt: Rok za pripravo akcijskega načrta za izdelavo Načrta sistema spremljanja je do decembra 2014. Rok za izvedbo Načrta sistema spremljanja je do novembra 2015, ko skladno z Načrtom sistema spremljanja vzpostavljen informacijski sistem.	30.11.2015	Organ upravljanja

Veljavne splošne predhodne pogojenosti na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Načrt sistema spremljanja bo skladno z vsemi izvedbenimi akti za izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020: - Z vidika procesov in tokov spremljanja in poročanja natančno določil specifične vloge, obveznosti in odgovornosti vseh organov in teles pri izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike - Določil podrobne zahteve, korake in roke za pripravo in vzpostavitev delovanja informacijskega sistema - Določil za vsak posamezen kazalnik vključen v sistem spremljanja: odgovoren organ, vir podatkov, postopke zbiranja in preverjanja ter druge obvezne parametre za kazalnik, ki so potrebni za vzpostavitev informacijskega sistema in za fizično spremljanje operacij na vseh ravneh izvajanja ter za vnos v informacijski sistema - Določil roke pogoje in obveznosti vnosa podatkov o spremljanju v informacijski sistem - Določil način prenosa podatkov za posamezen tip kazalnikov: kazalniki učinka, kazalniki rezultata, kazalniki s podatki državnih virov statistike (Statistični urad Republike Slovenije, pooblaščeni izvajalci dejavnosti državne statistike in poročevalske enote s pridobivanjem statističnih podatkov iz uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov), kazalniki s podatki iz drugih virov - Določil načine in organe, ki izvajajo postopke preverjanja celovitosti in verodostojnosti kazalnikov za vse ravni izvajanja - Določil način obdelave, hrambe, zaščite, dostopa do in objave podatkov - Določil način podpore organom pri izvajanju spremljanja - Določil obseg podatkov, ki vnesenih v informacijski sistem,ki niso del spremljanja izvajanja operativnega programa, so pa ključnega pomena za izvedbo vrednotenj		

Veljavne splošne predhodne pogojenosti na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
G7. Obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.	6. Postopki, s katerimi se zagotovi, da se pri vseh operacijah, ki se financirajo iz programa, sprejme učinkovit sistem kazalnikov.	Opis bo vseboval načrt vrednotenj, ki bo pripravljen, ko bo potrjen OP EKP.		Organ upravljanja

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T01.1. Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	1. Oblikovana je nacionalna ali regionalna strategija za pametno specializacijo, ki:	V obdobju med mesecem marcem in začetkom junija 2014 je bil izveden dodaten krog procesa podjetniškega odkrivanja in priprave strategije pametne specializacije. (podatki so dosegljivi na http://esiskladi.wix.com/strategijaps) Na osnovi široke razprave z deležniki, je bila v mesecu juniju pripravljena novelirana verzija SPS, ki vsebuje nadgrajeno analizo, SWOT, vizijo s strateškimi cilji, osredotočene prioritete, razdelan sveženj ukrepov, ki bodo prioritete podprli, vključno s tistimi, ki spodbujajo zasebne naložbe v RRI, kakor tudi mehanizem spremljanja. Tokom meseca julija in avgusta je bil dokument medresorsko usklajen ter 29.8.2014 tudi javno objavljen. Po imenovanju nove Vlade RS v mesecu septembru bodo izvedene še naslednje aktivnosti: 1. Nadgradnja strateških usmeritev SPS (oktober 2014)	31.1.2015	Organ upravljanja

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		2. Nadaljnja razdelava svežnja ukrepov (oktober 2014) 3. Nadaljnje osredotočenje prioritet (november 2014) 4. Dogovor o večletnem finančnem načrtu za financiranje RRI v Sloveniji (december 2014) 5. Noveliranje Strategije pametne specializacije (december 2014) 6. Javna objava nove različice SPS in posredovanje Evropski komisiji (december 2014-januar2015) 7. Dokončna uskladitev in potrditev na Vladi RS (januar 2015)		
T01.1. Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	2. temelji na analizi prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in tveganj (analizi SWOT) ali podobni analizi, da se viri usmerijo v omejen sklop prednostnih nalog v zvezi z raziskavami in inovacijami;	velja enako kot za 1.1.1.		
T01.1. Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	3. navaja ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb v raziskave in tehnološki razvoj;	velja enako kot za 1.1.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T01.1. Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	4. vključuje mehanizem spremljanja.	velja enako kot za 1.1.1.		
T01.1. Raziskave in inovacije: obstoj nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo v skladu z nacionalnim programom reform, da bi se izkoristili zasebni izdatki za raziskave in inovacije, pri čemer ima ta program lastnosti uspešnih nacionalnih ali regionalnih sistemov za raziskave in inovacije.	5. Sprejet je okvir, v katerem so navedena razpoložljiva proračunska sredstva za raziskave in razvoj.	velja enako kot za 1.1.1.		
T02.1. Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.	1. Vzpostavljen je npr. strateški okvir politik o digitalni rasti, na primer v okviru nacionalne ali regionalne strategije za pametno specializacijo, ki vsebuje:	Ocena trenutnega stanja informacijske družbe v Sloveniji v skladu z Digitalno agendo za Evropo- Izvedeno decembra 2013. Identifikacija s povezanimi strateškimi dokumenti.- V izvajanju. Strateški dokumenti na nacionalni ravni še niso bili sprejeti. Identifikacija in sodelovanje vseh zainteresiranih deležnikov - julij 2014. Priprava osnutka strategije in notranje usklajevanje - julij 2014.	27.2.2015	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Zaključek javne obravnave - 3. oktober 2014. Predložitev v sprejem Vladi RS - 27. februar 2015.		
T02.1. Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.	2. pripravo proračuna in razvrstitev prednosti pri ukrepih z uporabo analize SWOT ali podobne analize, skladne s kazalnikom napredka digitalne evropske agende;	velja enako kot za 2.1.1.		
T02.1. Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.	3. izvedeno analizo uravnoteženosti podpore povpraševanju po IKT in ponudbi teh tehnologij;	velja enako kot za 2.1.1.		
T02.1. Digitalna rast: strateški okvir politik za digitalno rast, da se spodbudijo cenovno dostopne, visokokakovostne in interoperabilne	5. oceno potreb po obsežnejši krepitvi zmogljivosti IKT.	velja enako kot za 2.1.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
zasebne in javne storitve (vključno s čezmejnimi pobudami), ki jih omogočajo IKT, ter da bi državljani, vključno z ranljivimi skupinami, podjetja in javne uprave te storitve uporabljali v večjem obsegu.				
T02.2. Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.	1. Oblikovan je nacionalni in/ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema:	Ocena trenutnega stanja na področju omrežij naslednje generacije. - maj 2014. Priprava osnutka nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji v skladu s cilji Evropske digitalne agende. - maj 2014. Javna posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi - od 29. 8. 2014 do 3. 10. 2014 Redakcija nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji. - od 3. 10. 2014 do 31. 10. 2014 Objava osnutka nacionalnega načrta in javno posvetovanje. - od 15.12.2014 do 15.1.2015 Postopek odobritve s strani Vlade RS. - 27.2.2015	27.2.2015	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T02.2. Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.	2. načrt za naložbe v infrastrukturo na podlagi ekonomske analize, ki upošteva obstoječe zasebne in javne infrastrukture in načrtovane naložbe;	velja enako kot za 2.2.1.		
T02.2. Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.	3. modele trajnostnih naložb, s katerimi se krepi konkurenca ter zagotavlja dostop do odprte, cenovno sprejemljive in kakovostne infrastrukture in storitev, ki bodo primerne tudi v prihodnosti;	velja enako kot za 2.2.1.		
T02.2. Infrastruktura za omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegle ciljne vrednosti Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja kakovostne odprte	4. ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb.	velja enako kot za 2.2.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine.				
T03.1. Uvedeni so posebni ukrepi kot podlaga za spodbujanje podjetništva ob upoštevanju pobude "Small Business Act" (SBA).	3. Posebni ukrepi so: mehanizem za spremljanje izvajanja ukrepov, ki so bili izvedeni v skladu s pobudo "Small Business Act" in za ocenjevanje vpliva na MSP.	Na MGRT smo skupaj z MNZ pripravili predlog obrazca MSP-testa in navodila za njegovo izpolnjevanje. Izvedli smo tudi več pilotnih priprav MSP-testa na zakonih različnih resorjev. MSP-test bo postal del priprave vladnega gradiva. Akcijski načrt: 1. Nadaljevanje projekta E-predpisi in vključitev MSP-testa kot pilotnega modula. Odločitev je bila sprejeta na sestanku MGRT, MNZ, GS VRS, SVZ. (januar 2014). 2. Priprava in izvedba usposabljanj za resorje v letu 2014, MGRT in MNZ– september, oktober 2014 usposabljanja glede sodelovanja z javnostmi. Ko bo pripravljena aplikacija MSP testa, bodo izvedena tudi usposabljanja za njeno izpolnjevanje. 3. Priprava pravnih podlag (sprememba Poslovnika Vlade RS) za uvedbo e-vladnih gradiv, katerega del je poseben modul presoja vplivov na gospodarstvo - MSP-test do junija 2015 in usposabljanje resorjev za izvajanje MSP testa. 4. Začetek izvajanja MSP-testa za vsak pravni predpis v rednem postopku sprejemanja: 31.12.2015.	31.12.2015	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T01.2. Infrastruktura za raziskave in inovacije: obstoj večletnega načrta za pripravo proračuna in določitev prednostnih naložb.	1. Sprejet je okvirni večletni načrt za pripravo proračuna in določitev prednostnih naložb, povezanih s prednostnimi nalogami Unije in po potrebi z Evropskim strateškim forumom za raziskovalne infrastrukture (ESFRI).	1. Sprejem strategije pametne specializacije skladno s to točk 2. Revizija Načrta razvoja raziskovalne infrastrukture 2011-2020 (NRRI) v letu 2015 3. Določitev ožjih prednostnih področij v skladu s strategijo pametne specializacije: http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/znanost/RISS/SIR.pdf 4. NRRI vključuje finančni načrt (po letih) vse do 2020, hkrati pa bo v letu 2015 revidiran, kjer bo sledil tudi prioritetnim področjem uporabe, kot jih definira SPS. Izvajanje je predvideno v začetku 2016. v letu 2015 Časovnica implementacije NRRI je priloga Načrta razvoja raziskovalne infrastrukture. Implementacija se izvaja skladno s proračunskimi možnostmi, tako da je Slovenija že članica 5 mednarodnih RI konzorcijev (od tega 4 ERIC), v skladu z načrti pa bo do 31.12. 2015 vključena še v 6 mednarodnih RI (od tega 5 ERIC). Do 31.12.2016 je predvidena revizija NRRI, ki bo usklajena z revizijo ESFRI kažipota. 1. Vključitev v CERIC-ERIC in DARIAH-ERIC (kot ustanovna članica) je bila realizirana v tretji četrtini 2014 2. Podpis pogodbe za stvarni prispevek Republike Slovenije v izgradnjo Centra FAIR je predvideno do 31.12.2014 3. Vključitev v ELIXIR, EATRIS-ERIC, LifeWatch-ERIC, CLARIN-ERIC do 30.6.2015 4. Nadaljevanje priprave in vključitev v EPOS-ERIC in ISBE do 31.12. 2015. 5. Revizija do 31.12. 2016 (prvotno sicer predvidena v 2015, a se bo smiselno sinhronizirati z revizijo ESFRI	31.12.2016	organ upravljanja in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Kažipota 2016)		
T04.1. Uvedeni so ukrepi za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.	2. Ukrepi vključujejo: ukrepe, potrebne za vzpostavitev sistema certificiranja energetske učinkovitosti stavb v skladu s členom 11 Direktive 2010/31/EU;	- vzpostavitev spletni OVE- URE portal Borzen - vzpostavitev elektronskega registra energetskih izkaznic - sprejetje dopolnjenega Pravilnika o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic	31.12.2014	Ministrstvo za infrastrukturo
T04.1. Uvedeni so ukrepi za spodbujanje stroškovno učinkovitih izboljšav na področju učinkovitosti rabe končne energije in stroškovno učinkovitih naložb v energetsko učinkovitost pri gradnji ali obnavljanju stavb.	3. Ukrepi vključujejo: ukrepe za zagotovitev strateškega načrtovanja na področju energetske učinkovitosti v skladu s členom 3 Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta;	Slovenija pripravlja strategijo za mobilizacijo naložb v obnovo stanovanjskih in poslovnih stavbah, javnih in zasebnih, za dosego predhodno omenjenih nacionalnih ciljev.-Strategija bo objavljena v drugi polovici leta 2014.	31.12.2014	Ministrstvo za infrastrukturo
T05.1. Preprečevanje in obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam	3. opis scenarijev z enim tveganjem in scenarijev z več tveganji;	Pripraviti nove ali spremeniti obstoječe ocene tveganja na nacionalni in / ali regionalni ravni, v skladu.-1.10.2016 Na podlagi ocene tveganja bo pripravljeno celovit nacionalno ocenjevanje tveganja.-31.12.2016	31.12.2016	URSZR, pristojna ministrstva
T05.1. Preprečevanje in obvladovanje tveganja: obstoj nacionalnih ali regionalnih ocen tveganja za obvladovanje naravnih nesreč, v katerih je upoštevano prilagajanje podnebnim spremembam	4. upoštevanje nacionalnih strategij za prilagajanje podnebnim spremembam, kadar je ustrezno.	Sprejetje nacionalne strategije prilagajanja podnebnim spremembam. ESI sredstva bodo uporabljena (tehnična pomoč) za izpolnitev te EAC	1.10.2016	Ministrstvo za okolje in prostor

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T06.1. Vodni sektor: obstoj a) politike določanja cen vode, ki zagotavlja ustrezne spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih virov, in b) ustreznega prispevka različnih rab vode k povračilu stroškov vodnih storitev v višini, ki se določi v odobrenem načrtu upravljanja povodja za naložbe, podprte s programi.	1. Država članica je zagotovila, da se v sektorjih, ki jih podpirajo ESRR, Kohezijski sklad in EKSRP, na podlagi različnih rab vode prispeva k povračilu stroškov vodnih storitev glede na sektor v skladu s prvo alinejo člena 9(1) Direktive 2000/60/ES, pri čemer se po potrebi upoštevajo socialni, okoljski in gospodarski učinki povračila, pa tudi geografske in podnebne značilnosti zadevnega območja oz. zadevnih območij.	Ocena sedanje stopnje kritja stroškov vodnih storitev glede na sektor v skladu s členom 9, odstavek 1, alineja 1 Direktive 2000/60/ES. (tudi za področje razpršenega onesnaževanja iz kmetijstva in hidromorfoloških obremenitev).-22.12.2015 Priprava dolgoročne napovedi ponudbe vode in povpraševanja vode na ravni porečij.-22.12.2015 Priprava utemeljitev v skladu s četrtim odstavkom 9. člena, če je to primerno.-31.6.2016 Identifikacija vseh ključnih elementov v skladu s čl. 9 okvirne direktive o vodah v NUP (2015-2021).-31.12.2016	31.12.2016	Ministrstvo okolje in prostor
T06.1. Vodni sektor: obstoj a) politike določanja cen vode, ki zagotavlja ustrezne spodbude za uporabnike za učinkovito rabo vodnih virov, in b) ustreznega prispevka različnih rab vode k povračilu stroškov vodnih storitev v višini, ki se določi v odobrenem načrtu upravljanja povodja za naložbe, podprte s programi.	2. Sprejetje načrta upravljanja povodja za vodno območje v skladu s členom 13 Direktive 2000/60/ES.	V zvezi z ugotovljenimi vrzelmi pri ukrepih za doseganje dobrega stanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja, bo Slovenija v okviru OP Evropski komisiji posredovala usklajen akcijski načrt za pripravo načrtov upravljanja voda za obdobje 2015-2021, ki bo upošteval ugotovljene pomanjkljivosti v skladu z zapisnikom sestanka med DG ENV in Slovenijo dne 14. 5. 2014 v Bruslju (v prilogi EAC 6.1 - priponka 2). Večino ugotovljenih vrzeli bomo poskušali zapolniti do drugega načrta upravljanja voda. Možno pa je da bomo za kakšne sistemske pomanjkljivosti potrebovali dlje časa. To bomo jasno izpostavili v akcijskem načrtu.Zaradi kadrovskih in finančnih potreb za izpolnitev pogojenosti je priprava akcijskega načrta zahtevna, potrebno ga je tudi medresorsko uskladiti in je v času menjave vlad ni bilo možno zaključiti. Pričakujemo, da se bo akcijski načrt uskladil v prihodnjih mesecih in bo priložen OP.		Ministrstvo za okolje in prostor
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in	1. Obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe, ki so skladne s pravnimi zahtevami za strateško okoljsko presojo in določajo:	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor intenzivno dela na pripravi nacionalnega programa razvoja prometa in prometne infrastrukture s ciljem, da se pripravi celovit nacionalni program in na njegovi podlagi zagotovi redno in enakomerno financiranje prometa ter zagotovijo pogoji za črpanje EU-sredstev. Do zdaj so bile izvedene naslednje aktivnosti: 1. v letu 2013: a. Pregled in opis izhodišč za nacionalni program (nacionalna in EU-zakonodaja, vključno z Uredbo	31.3.2016	Ministrstvo za infrastrukturo

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
osrednjim omrežjem TEN-T.		1315/2013, prostorski razvoj RS …) b. Analiza dosedanjih prometnih tokov c. SWOT-analiza d. Oblikovanje vizije, ciljev, ukrepov in pokazateljev e. Izveden je bil postopek za izbor izvajalca za celovito presojo vplivov na okolje (CPVO) in za ustrezen prometni model f. Izvajalca za CPVO in nacionalni prometni model sta bila tudi izbrana ter nacionalni prometni model tudi pripravljen 2. V letu 2014 (januar –julij): a.Analiza „0“ alternative – „do nothing“ s pomočjo prometnega modela b. Določitev obsega CPVO (»scoping report«) in njegova notifikacija (seznanitev sosednjih držav s pripravo Resolucije) c. Oblikovanje možnih alternativ razvoja prometa in prometne infrastrukture (na podlagi analize „0“ alternative d. Možne alternative razvoja prometa in prometne infrastrukture v RS e. Izbor optimalne alternative razvoja prometa in prometne infrastrukture v RS f. Opredelitev in utemeljitev ključnih ukrepov za razvoj prometa v RS glede na zastavljene cilje (objectives vs. measures) g. Vlada RS je v juliju sprejela informacijo o delu v zvezi z Nacionalnim programom (kot poročilo o delu s		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		ključnimi smernicami in ukrepi za dokončanje Nacionalnega programa) h. Pripravljen je osnutek Nacionalnega programa (Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v RS) z vsemi strokovnimi dokumenti, ki so podlaga za oblikovanje rešitev na področju prometa v RS (pregled zakonodaje, določitev vizije, cilje, rezultati prometnega modela, delo v zvezi s CPVO, …) (julij 2014) in na podlagi njega e. Pripravljen osnutek okoljskega poročila za CPVO (julij 2014) f. Pristojni organ v RS (Ministrstvo za kmetijstvo in prostor - MKO) je osnutek okoljskega poročila pregledal in dal nanj pripombe. (september 2014) g. Na podlagi pripomb je bil osnutek okoljskega poročila dopolnjen in usklajen s pristojnim organom (september – oktober 2014) Ključne aktivnosti, ki bodo sledile po sprejemu osnutka Nacionalnega programa pa so: a. Sledilo bo prevajanje Strategije razvoja prometa v RS in Okoljskega poročila CPVO (oktober 2014) b. Javna predstavitev osnutka Resolucije in poročila o CPVO ter mednarodna predstavitev (november-december 2014) c. Zaključek dela na Resoluciji (upoštevanje oz. odgovori na pripombe glede na javno razpravo) (december 2014-januar 2015) d. Priprava gradiva za Vlado RS in potrditev Resolucije na Vladi RS (marec 2015) e. Izvajanje aktivnosti za zapolnitev vrzeli med dejansko administrativno in organizacijsko usposobljenostjo ter želenim stanjem na tem področju (marec 2016)		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.	2. prispevek k enotnemu evropskemu prometnemu prostoru v skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. .../2013 Evropskega parlamenta in Sveta, vključno s prednostnimi naložbami v:	velja enako kot za 7.1.1.		
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.	3. osrednje omrežje TEN-T in celostno omrežje, če je predvideno vlaganje iz ESRR in Kohezijskega sklada; ter	velja enako kot za 7.1.1.		
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.	4. sekundarno povezanost;	velja enako kot za 7.1.1.		
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložе v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in	5. realno in zrelo zasnovo projektov, pri katerih se predvideva podpora iz ESRR in Kohezijskega sklada;	velja enako kot za 7.1.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.				
T07.1. Promet: obstoj celostnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov za prometne naložbe v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T.	6. ukrepe za zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti potekali po načrtih.	velja enako kot za 7.1.1.		
T07.2. Železnica: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o razvoju železnice v skladu z institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T. Naložbe zajemajo mobilna sredstva, interoperabilnost in krepitev institucionalne usposobljenosti.	1. Obstoj razdelka o razvoju železnic v okviru prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov, kakor so opredeljeni zgoraj, ki izpolnjuje pravne zahteve za strateško okoljsko presojo in določa realno in zrelo zasnovo projektov (vključno s časovnim razporedom in proračunskim okvirom).	Razvoj železniške infrastrukture bo ključni poudarek prihodnjega nacionalnega programa razvoja na področju prometa. Slovenija je do zdaj intenzivno vlagala v avtocestno omrežje, ki je prineslo napredek pri razvoju Slovenije, vendar tudi določene težave, predvsem v povezavi z velikim povečanjem cestnega tovornega in osebnega prometa ter s tem povezanimi negativnimi vplivi na okolje. Zato mora Slovenija v prihodnje čim prej posodobiti svoje železniško omrežje, ki bo služilo tako blagovnemu prometu kot izboljšanju javnega potniškega prometa. Področje bo obdelano v okviru nacionalnega programa razvoja prometa in prometne infrastrukture s pomočjo nacionalnega prometnega modela in z izvedeno CPVO, kot je opisano že v točki 7.1.	31.3.2016	Ministrstvo za infrastrukturo
T07.2. Železnica: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o razvoju železnice v skladu z	2. Ukrepi za zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti	velja enako kot za 7.2.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
institucionalnim ustrojem držav članic (vključno z javnim regionalnim in lokalnim prevozom), na katerega je oprt razvoj infrastrukture in ki zagotavlja boljšo povezanost s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T. Naložbe zajemajo mobilna sredstva, interoperabilnost in krepitev institucionalne usposobljenosti.	potekali po načrtih.			
T08.4. Aktivno in zdravo staranje: politike aktivnega staranja so zasnovane v skladu s smernicami za zaposlovanje.	1. Zainteresirane strani sodelujejo pri zasnovi in spremljanju politik aktivnega staranja, katerih namen je starejše zaposlene obdržati na trgu dela in spodbujati njihovo zaposlovanje.	Na podlagi projekta »Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji« bo pripravljena analiza stanja starejših delavcev na slovenskem trgu dela in identificirana področja, na katerih je potrebno ukrepanje za izboljšanje položaja starejših na trgu dela. Analiza bo pripravljena do konca leta 2015. Do tedaj se bodo izvajali ukrepi, ki so se doslej izkazali za uspešni in učinkoviti, na podlagi analize pa bo pripravljen izvedbeni načrt za uvajanje novih ukrepov v skladu z ugotovitvami iz analize.	31.12.2015	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
T09.3. Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	1. Oblikovan je nacionalni ali regionalni strateški politični okvir za zdravje, ki vključuje:	Ministrstvo za zdravje je v postopku priprave novega nacionalnega načrta zdravstvenega varstva V vladni proceduri je časovnica priprave Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva, ki vsebuje naslednje elemente: Analiza stanja in priprava izhodišč in priprava vsebine resolucije in usklajevanje z deležniki, ki sodelujejo pri pripravi skladno z zakonodajo - december 2014 Prvi osnutek resolucije - januar 2015 Javna razprava - februar 2015 Predlog resolucije - april 2015 Medresorsko usklajevanje - maj 2015	31.12.2015	Ministrstvo za zdravje, odgovorni nosilec v sodelovanju z drugimi ključnimi deležniki (Zdravstveni svet, pristojne zbornice in združenja zdravstvenih in drugih zavodov, ZZZS)

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		Sprejem na Vladi RS - junij 2015 Sprejem v Državnem zboru RS - december 2015		
T09.3. Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	2. usklajene ukrepe za izboljšanje dostopa do zdravstvenih storitev;	velja enako kot za 9.3.1.		
T09.3. Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	3. ukrepe za spodbujanje učinkovitosti v zdravstvenem sektorju z uvajanjem modelov za zagotavljanje storitev ter infrastrukture;	velja enako kot za 9.3.1.		
T09.3. Zdravje: obstoj nacionalnega ali regionalnega strateškega političnega okvira za zdravje v mejah člena 168 PDEU, ki zagotavlja ekonomsko vzdržnost.	4. sistem spremljanja in pregledovanja.	velja enako kot za 9.3.1.		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	1. Oblikovan je strateški politični okvir za izboljšanje upravne učinkovitosti in spretnosti v javnih organih države članice, ki vključuje naslednje elemente in je tudi v postopku izvajanja:	Aktivna udeležba na OECD delavnicah Peer2Peer v podporo priprave strategije: maj in junij 2014 Osnutek analize stanja in vrzeli do ciljnega stanja (temeljna izhodišča strategije javne uprave in akcijskih ukrepov): avgust 2014 Sistemska analiza stanja in osnutek dispozicije strategije/ verifikacija gradiva bo potekala na seminarju EIPE: september 2014 Razprava o osnutku Strategije nadaljnjega razvoja slovenske javne uprave 2014–2020 z ministrstvi, strokovno	13.2.2015	Ministrstvo pristojno za javno upravo

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
		in širšo javnostjo: oktober in november 2014 Potrditev predloga Strategije nadaljnjega razvoja slovenske javne uprave 2014–2020 na Strateškem svetu delovne skupine: december 2014 Potrditev predloga Strategije nadaljnjega razvoja slovenske javne uprave 2014–2020 na Vladi RS: februar 2015 Objava, informiranje, promocija in akcijski ukrepi: februar 2015		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	2. analizo in strateško načrtovanje pravnih, organizacijskih in/ali postopkovnih reformnih ukrepov;	velja enako kot za 11.1.1.		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	3. razvoj sistemov upravljanja kakovosti;	velja enako kot za 11.1.1.		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	4. celostne ukrepe za poenostavitev in racionalizacijo upravnih postopkov;	velja enako kot za 11.1.1.		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	5. razvoj in izvajanje strategij in politik v zvezi s človeškimi viri, ki zajemajo ugotovljene glavne pomanjkljivosti na tem področju;	velja enako kot za 11.1.1.		
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z	6. razvoj spretnosti na vseh ravneh poklicne hierarhije v javnih organih;	velja enako kot za 11.1.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
reformo javne uprave.				
T11.1. Obstoj strateškega političnega okvira za izboljšanje upravne učinkovitosti držav članic, vključno z reformo javne uprave.	7. razvoj postopkov in orodij za spremljanje in vrednotenje.	velja enako kot za 11.1.1.		
T04.3. Uvedeni so ukrepi za spodbujanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov.	1. Vzpostavljeni so pregledni programi podpore, prednostni dostop do omrežja ali zajamčeni dostop in prednostno odpremljanje ter standardna pravila za prevzemanje in delitev stroškov tehnične prilagoditve, ki so bila objavljena, v skladu s členi 14(1) ter 16(2) in (3) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta.	Standardna pravila TSO v zvezi s prevzemanjem in delitvijo stroškov za tehnične prilagoditve so določene z novim Energetskim zakonom (EZ-1), v členu 371, ki je bil sprejet 7. marca 2014. Izvedbeni akt o pravilih TSO je treba sprejeti v roku 1 leta po sprejetju novega Energetskega zakona (EZ-1).	31.12.2014	Ministrstvo za infrastrukturo
T07.3. Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.	1. Obstoj razdelka o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi v okviru prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov, ki:	Tudi to področje bo obdelano, kot je opisano v točki 7.1.	31.3.2016	Ministrstvo za infrastrukturo
T07.3. Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči,	2. je skladen s pravnimi zahtevami za strateško okoljsko presojo;	velja enako kot za 7.3.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.				
T07.3. Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.	3. opredeljuje realno in zrelo zasnovo projektov (vključno s časovnim razporedom in proračunskim okvirom).	velja enako kot za 7.3.1.		
T07.3. Drugi načini prevoza, vključno s celinskimi plovnimi potmi in pomorskim prometom, pristanišči, multimodalnimi povezavami in letališko infrastrukturo: v okviru celostnega prometnega načrta oz. načrtov ali okvira oz. okvirov obstaja izrecen razdelek o celinskih plovnih poteh in pomorskem prometu, pristaniščih, multimodalnih povezavah in letališki infrastrukturi, ki prispevajo k izboljšanju povezanosti s	4. Ukrepi za zagotovitev zmogljivosti posredniških organov in upravičencev, da bi projekti potekali po načrtih.	velja enako kot za 7.3.1.		

Veljavne tematske predhodne pogojenosti za posamezni sklad na nacionalni ravni, ki niso izpolnjene ali so izpolnjene delno	Neizpolnjena merila	Načrtovani ukrepi	Rok (datum)	Organi, odgovorni za izpolnjevanje
celostnim in osrednjim omrežjem TEN-T in spodbujanju trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti.				

(iii) Dodatne informacije, pomembne za oceno izpolnjevanja veljavnih predhodnih pogojenosti, in ukrepi, ki jih je treba sprejeti za njihovo izpolnjevanje.

V skladu z vrstami operacij, programiranimi v okviru prednostnih nalog za razvoj podeželja, so za PRP 2014–2020 veljavne naslednje predhodne pogojenosti: splošne predhodne pogojenosti 1–7 iz Priloge XI k Uredi (EU) št. 1303/2013 ter predhodne pogojenosti za razvoj podeželja 4.1 Dobri kmetijski in okoljski pogoji, 4.2 Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, 4.3 Drugi ustrezni nacionalni standardi in 6.3. Infrastruktura omrežja naslednje generacije iz Priloge V k Uredbi (EU) št. 1305/2013.

2.4. Metodologija in mehanizmi za zagotavljanje skladnosti pri delovanju okvira uspešnosti v skladu s členom 21 uredbe o skupnih določbah

2.4 Metodologija in mehanizem za zagotovitev skladnosti v delovanju okvira uspešnosti

OP EKP 2014–2020

OU operativnih programov za cilj 1 – konvergenca 2007–2013 je vzpostavil sistem spremljanja in vrednotenja. V skladu z zahtevami iz Uredbe 1083/2006/ES je bil zagotovljen sistem elektronskega spremljanja (IS - informacijski sistem za upravljanje), ki je zagotovil informacijsko podporo za izvajanje instrumentov evropske kohezijske politike in revizijsko sled izdatkov, finančnih tokov in kazalnikov. Kompleksnost informacijskega sistema je v postopku spremljanja pogosto pomenila ozko grlo pri izvajanju kompleksnih in zahtevnih instrumentov.

Po drugi strani pa IS zagotavlja dostop do ogromne zbirke podatkov za vrednotenje izvajanja skladov. Spremembe informacijskega sistema so ena izmed glavnih prednostnih nalog za oblikovanje učinkovitega sistema za izvajanje načela usmerjenosti k rezultatom.

Metodologija in mehanizmi:

1. Mejniki za vsebinske in finančne kazalnike iz okvira uspešnosti so določeni v okviru prednostnih osi.
2. Izbor različnih vrst ustreznih kazalnikov, ki bodo skladni z zahtevami kategorizacije, kot jih določa EK za zagotavljanje boljše kakovosti analize v postopku spremljanja izvajanja.
3. Vzpostavitev ustreznega sistema za spremljanje (informacijska podpora) bo omogočala jasno spremljanje povezave med doseganjem ciljev in mejnikov s kazalniki rezultatov, neposrednih učinkov, pa tudi s finančnimi kazalniki in

ključnimi izvedbenimi koraki. To bo prispevalo tudi k zgodnjemu odkrivanju morebitnih težav pri izvajanju in podpiralo odpravo ugotovljenih težav. Oblikovane rešitve bodo ustrezale tudi zahtevam v zvezi s SFC.

Smernice za kazalnike:

OU bo oblikoval smernice za spremljanje in vrednotenje, vključno s postopki za opredelitev:

- metodologije in načel spremljanja vmesnih in končnih dosežkov, ki jih podpira informacijski sistem, skupaj z določeno agregacijo na višjih ravneh izvajanja;
- modela poročanja za doseganje ciljnih vrednosti kazalnikov za posamezne stopnje izvajanja, modela finančnega poročanja, povezanega z doseganjem vmesnih ciljev ter za poročanje za posamezno kategorijo v sistemu;
- spremljanja uspešnosti (odbori za spremljanje, usmerjevalne skupine in podskupine, Evropska komisija);
- sistema finančnih popravkov pri nedoseganju ciljev in možnih posledic;
- metodologije za vrednotenje povezav med posameznimi podatki, neposrednimi učinki, rezultati in doseganja ciljev EU 2020.

Opredelitev kazalnikov bo upoštevala načela od spodaj navzgor, nabor kazalnikov bo omogočil agregacijo na višji ravni izvajanja. S tem bo mogoče jasno opredeliti, kakšen je prispevek posamezne operacije k specifičnim ciljem in posledično tudi operativnega programa. V primeru prednostnih osi, ki so financirane iz več skladov, bo podana členitev po skladih. Kazalniki bodo za ESRR in ESS opredeljeni za vsako kohezijsko regijo posebej.

Učinkovitost izvajanja se bo spremljala na različnih ravneh upravljanja ali izvajanja:

- Evropska komisija na letni ravni (AIR);
- Odbor za spremljanje na letni ravni: pregleda izvajanje programa in doseganje zastavljenih ciljev ter izvajanje sistema upravljanja in nadzora: sestava odbora za spremljanje bo upoštevala načelo partnerstva, vključno z vsemi ustreznimi interesnimi skupinami (socialni partnerji, ustrezna združenja – gospodarske zbornice, javne organizacije, nevladne organizacije itd.);
- Odbor za spremljanje OP EKP 2014–2020: poleg spremljanja komplementarnosti sredstev in instrumentov bi imel odbor tudi vnaprej določene naloge glede spremljanja uspešnosti izvajanja.

V okviru PRP 2014–2020 velja skupni sistem spremljanja in vrednotenja. Za določitev mejnikov in ciljev v okviru uspešnosti se bodo uporabili kazalniki učinka, določeni v prilogi 4 predloga izvedbene uredbe za EKSRP. V skladu s 5. členom Uredbe 215/2014 morajo kazalniki učinka in ključne faze izvajanja, določene v okviru uspešnosti, presegati 50 % finančnih sredstev, dodeljenih za zadevno prednostno nalogo. Če ta pogoj ne bo izpolnjen s kazalniki učinka, določenimi v prilogi 4 predloga izvedbene uredbe za EKSRP, bodo določeni dodatni kazalniki učinka.

Mejniki bodo določeni na podlagi ciljnih vrednosti kazalnikov učinka, dinamike izvajanja programa in ob upoštevanju izkušenj izvajanja PRP 2007–2013. Pri ukrepih, kjer se projekti izvajajo več let in se bodo zaključili po letu 2018, bo uporabljena metoda ključne faze izvajanja.

Napredek in ocena vpliva učinkovitosti ter uspešnosti izvajanja politike razvoja podeželja v RS prikazujejo analize, poročila in vrednotenja programa. Aktivnosti vrednotenja bodo skladno z načrtom vrednotenja med drugim osredotočene tudi na doseganje zastavljenih ciljev v okviru določenih mejnikov. V letih 2017 in 2019 bo vrednotenje zajemalo tudi oceno napredka ter ugotovitve o izpolnjevanju ciljev v zvezi s posamezno prednostno nalogo, vključeno v program.

OP ESPR 2014–2020

Organ upravljanja OP ESPR je odgovoren za celoten sistem spremljanja in vrednotenja. V okviru spremljanja so njegove naloge med drugim tudi spremljanje kvalitete izvajanja prek kazalnikov ter poročanje odboru za spremljanje in Evropski komisiji. OU je odgovoren tudi za vključitev ugotovitev in priporočil vrednotenj ter revizij in spremljanje njihovega uresničevanja. Aktivnosti spremljanja in vrednotenja bodo v okviru načrta vrednotenja osredotočene na to, ali izvajanje programa poteka v zastavljenih okvirih in na pričakovan način, oziroma kje se pojavljajo težave in kako ustrezno pristopiti k njihovem reševanju ter predvsem na doseganje zastavljenih ciljev v okviru določenih mejnikov.

2.5. Ocena, ali je treba okrepiti administrativno usposobljenost organov, vključenih v upravljanje in nadzor programov, ter, če je primerno, upravičencev, in po potrebi povzetek ukrepov, ki se sprejmejo v ta namen

2.5 Krepitev upravne zmogljivosti organov, vključenih v upravljanje in nadzor programov

1. ***Ocena potrebe po krepitvi upravne zmogljivosti organov in upravičencev z upoštevanjem izkušenj iz prejšnjega programskega obdobja***

Za krepitev upravljalnih zmogljivosti organov se bo za sklade ESRR, ESS in Kohezijski sklad uporabljala tehnična pomoč KS, ESRR in ESS, za sklad EKSRP ukrep tehnična pomoč PRP 2014–2020, za ESPR pa ukrep tehnična pomoč OP ESPR 2014–2020.

V skladu s smernicami EU za zaključevanje programskega obdobja 2007–2013 bo tehnična pomoč v programskem obdobju 2007–2013 financirala tudi aktivnosti za programsko obdobje 2014–2020. Tehnična pomoč 2014–2020 bo prav tako financirala dejavnosti, povezane z zaključevanjem programskega obdobja 2007–2013, zato bo ključna prožnost financiranja iz tehnične pomoči in uspešen prenos izkušenj ali strukture zaposlovanja v novo programsko obdobje 2014–2020 (kontinuiteta za učinkovito črpanje v obdobju 2014–2020).

Za izvajanje ukrepov skladov ESI bo Slovenija posebno pozornost namenila krepitvi upravne zmogljivosti organov, vključenih v izvajanje ESI-skladov, kakor tudi upravičencev do teh sredstev, in sicer:

- z zagotavljanjem ustreznih zaposlitvenih zmožnosti na področjih, kjer se že v tekočem programskem obdobju prepoznajo ozka grla v izvajanju;
- s krepitvijo kompetenc zaposlenih pri izvajanju skladov ESI;
- z izobraževanji in usposabljanji (pripravljen bo program usposabljanja) zaposlenih in upravičencev za nemoteno izvajanje skladov ESI;
- s krepitvijo modelov upravljanja človeških virov, kar bo vplivalo tudi na boljše izvajanje storitev;
- s krepitvijo ukrepov za zagotavljanje nemotenega izvajanja procesov;
- z uvajanjem stalnega procesa ocenjevanja kakovosti in upravljanja kakovosti (izvajanje vrednotenj ipd.) na podlagi vnaprej opredeljenih meril (standardov) in kazalnikov uspešnosti izvajanja.

Posamezen OU bo za svoj program pripravil Akcijski načrt kadrov za programsko obdobje 2014–2020, ki obsega predvideno število javnih uslužbencev, potrebnih za izvajanje programa, in stanje administrativne usposobljenosti ter potencialnih potreb po okrepitvah na področju človeških virov.

Javno naročanje je eden od ključnih področij pri črpanju evropskih kohezijskih sredstev, zato bo Slovenija namenila še posebno pozornost usposabljanju, namenjenemu splošnim vidikom, pa tudi zelenemu in inovativnemu javnemu naročanju.

Ključni sistemski ukrepi pri javnem naročanju:

- Analiza stanja na področju javnih naročil, ki jo bodo pripravili organi upravljanja in organ, pristojen za javno naročanje, do konca septembra 2014. V analizi bodo prepoznane težave na sistemski in operativni ravni pri pripravi, izvajanju in nadzoru postopkov javnih naročil ter vrzeli administrativne usposobljenosti, prepoznani pa bodo tudi ukrepi za odpravljanje glavnih in ponavljajočih se vrst

napak ter opredeljeno orodje in ukrepi na vseh ravneh za zagotavljanje zadostnega števila usposobljenega osebja in njihove ustrezne administrativne usposobljenosti za javna naročila.

- Do konca leta 2014 bo pripravljen poseben program usposabljanja za upravičence ter vse organe upravljanja in nadzora, vključno s posredniškimi organi. Za krepitev administrativne usposobljenosti bo ključnega pomena usposabljanje upravičencev za pravilno in popolno pripravo razpisne dokumentacije in izvedbo postopka javnega naročila. Hkrati bo ključnega pomena ustrezna kadrovska sestava organov, vključenih v izvajanje skladov, s posebnim poudarkom na usposabljanju skrbnikov pogodb in kontrolorjev, ki morajo natančno, skrbno in v skladu z zakonodajo preverjati pravilnost in popolnost zaključenih postopkov javnih naročil pred izplačilom sredstev v zvezi z zadevnim javnim naročilom.
- Posebna svetovalna enota v organu (angl. help desk), ki je pristojen za javno naročanje (Ministrstvo za finance), že deluje in upravičencem svetuje pri pripravi razpisne dokumentacije in pri procesu od objave javnega naročila do njegovega zaključka. Predvidena so sredstva tehnične pomoči za kadrovsko okrepitev v enoti in njeno redno usposabljanje. Enota bo tesno sodelovala z organi upravljanja.
- Na podlagi Analize stanja na področju javnih naročil, dosedanjih praks in izkušenj bodo pripravljene podlage, s katerimi bo priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopkov lažja in učinkovitejša (npr. priprava vzorčne razpisne dokumentacije glede na različne vrste postopkov, priročnik za izvedbo vseh faz različnih postopkov javnih naročil, enotni kontrolni seznami za preverjanje popolnosti in pravilnosti izvedenih javnih naročil, priprava seznamov celotne dokumentacije javnih naročil, ki jih upravičenci pošljejo z zahtevki za povračilo, vzpostavitev enotne vstopne točke/skupna platforma itd.).
- V jeseni 2014 bo vzpostavljena *ad hoc* posvetovalna skupina za javno naročanje, ki bo skrbela za prepoznavo ključnih problemov v postopkih javnega naročanja in oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni. Sestavljali jo bodo predstavniki institucij, ki imajo ključne vloge v sistemu javnih naročil, sestajala pa se bo po potrebi.

Za odpravljanje pomanjkljivosti v zvezi z okoljsko skladnostjo projektov je bila ustanovljena medresorska delovna skupina za pripravo metodologije in pregled skladnosti projektov, sofinanciranih s sredstvi evropske kohezijske politike 2007–2013, z direktivo o presoji vplivov na okolje. OU, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za okolje in Zavod RS za varstvo narave bodo pripravili metodologijo za pregled projektov tekočega in novega programskega obdobja. Pri projektih Operativnega razvoja okoljske in prometne infrastrukture in Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (velja za projekte iz programskega obdobja 2007–2013), ki bodo glede na normativni okvir potrebovali presojo vplivov na okolje, bo ta tudi ustrezno izvedena. Podrobneje se bodo pregledali vsi projekti za gradnjo infrastrukturnih objektov. V juliju 2014 bo Vlada RS sprejela tudi Uredbo o posegih v okolje, ki bo usklajena z evropsko direktivo.

Glede na izkušnje pri izvajanju upravnih preverjanj (management verification), bo ta preverjanja potrebno okrepiti na vseh ravneh (predvsem na nivoju OU in posredniških organov). Okrepitev bo potrebna tako v povečanem številu zaposlenih kakor z

nadgrajenim učinkovitejšim (effective) sistemom preverjanja, ki bo zajemal pridobljene izkušnje (lessons learned) kot tudi ukrepe s področja (anti-fraud measures) in korupcij.

Pri preprečevanju goljufij bo do konca leta 2014 pripravljena analiza tveganj, na podlagi katere bodo pripravljeni ukrepi organov upravljanja in nadzora (prvo četrtletje 2015).

Za EKSRP so vzpostavljeni postopki za preprečevanje in odkrivanje goljufij in nepravilnosti skladno z akreditacijskimi kriteriji, določenimi v predpisih za programsko obdobje 2007–2013. V obdobju 2014-2020 bodo postopki za preprečevanje in odkrivanje nepravilnosti in goljufij dopolnjeni skladno z določbami Delegirane Uredbe Komisije (EU) št. 907/2014. To vključuje predvsem (a) izdelavo nabora indikatorjev tveganja oz. t.i. rdečih zastavic na podlagi analize obstoječega sistema, (b) nadgraditev postopkov kontrole in spremljanja s posebnim poudarkom na področjih izdatkov SKP, ki so posebej izpostavljena tveganju goljufij ali drugih resnih nepravilnosti (med drugim sklepanje pogodb), ter (c) dajanje večjega poudarka na usposabljanju zaposlenih.

OP EKP 2014–2020

Skupno število predvidenih zaposlitev na področju evropske kohezijske politike bo po prvih ocenah približno 600 (ministrstva, javni skladi, javni zavodi in javne agencije, ki sodelujejo pri izvajanju kohezijske politike v Republiki Sloveniji), od tega bo približno 60 % zaposlenih na področju skrbništva pogodb, 20 % zaposlenih na področju kontrol ter 20 % na drugih področjih (priprava instrumentov za črpanje sredstev evropske kohezijske politike, upravljanje notranjih enot, ki koordinirajo delo na področju evropske kohezijske politike v okviru organov, javna naročila, vodenje javnih razpisov za zbiranje predlogov, priprava projektne investicijske dokumentacije, delo na »sistemskih« organih (npr. področje sistema javnega naročanja) ipd.).

Analiza upravne zmogljivosti organov za obdobje 2007–2013 bo podlaga za vzpostavitev kadrovske strukture za novo programsko obdobje 2014–2020, in sicer za zaposlovanje kadrov iz sredstev tehnične pomoči cilja naložba za rast in delovna mesta, ki temelji na izkušnjah obstoječega modela izvedbene strukture za programsko obdobje 2007–2013, in na podlagi predvidenega koncepta za obdobje 2014–2020.

<u>Programsko obdobje 2007–2013</u>

V programskem obdobju 2007–2013 je skupno število zaposlitev, ki se financirajo iz tehnične pomoči, 555 (167 zaposlenih obstoječih javnih uslužbencev in 388 zaposlenih iz tehnične pomoči, od slednjih 111 za nedoločen čas).

Zaradi različne vsebine dela so zaposleni razdeljeni na tri različna področja, in sicer na:

- skrbnike pogodb – predstavljajo približno 61,3 % vseh zaposlenih in so ključnega pomena za učinkovito izkoriščanje sredstev evropske kohezijske politike;
- kontrolorje – zaposleni, ki delajo samo pri preverjanju, potrjevanju izdatkov ali delovanju sistema, predstavljajo približno 19,5 % vseh zaposlenih;
- zaposleni, katerih naloge se nanašajo na druga področja (npr. finance, pravo, svetovalci) – predstavljajo približno 19,2 % vseh zaposlenih.

Ključne težave pri izvajanju evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2007–2013:

- upravljalno preverjanje na ravni posredniških organov oziroma kontrola pri skrbnikih pogodb: skrbniki pogosto niso dovolj usposobljeni za odločanje v konkretnih primerih, pri svojem delu so pogosto izpostavljeni različnim pritiskom (upravičencev in nadrejenih), zaradi varčevalnih ukrepov in zmanjševanja števila javnih uslužbencev v nekaterih primerih preobremenjenost skrbnikov pogodb vpliva na kakovost opravljenih preverjanj;

- medsebojna (ne)usklajenost organov v sistemu med samimi organi v okviru izvajanja kohezijske politike (OU, PT, RO, PO) in tudi v odnosu do organov v širšem kontekstu, ki pa so prav tako ključni za učinkovito in uspešno delovanje sistema kohezijske politike (organi pregona, pravosodni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, organi, ki nosijo ključno odgovornost za posamezna sistemska vprašanja kot npr. za področje sistema javnega naročanja in javno-zasebnega partnerstva));

- izvajanje javnih naročil, predvsem nezadostna usposobljenost pripravljavcev javnih naročil, nezadostna informiranost o spremembah zakonodaje (prepogoste spremembe zakonodaje), nekonsistentnost odločitev Državne revizijske komisije, pomanjkanje »dobrih praks« kot vzorčnih primerov (vzorčna dokumentacija) itd.;

- neizvzetost tehnične pomoči iz varčevalnih ukrepov (problem »uravnilovke« pri varčevalnih ukrepih namesto ciljnega varčevanja na področjih, kjer so presežki). Zaradi varčevalnih ukrepov so se nekatera področja izobraževanja in usposabljanja ter zaposlitve/delo izvajala okrnjeno (ni bilo dodatnih zaposlitev iz tehnične pomoči na ključnih področjih, potrjevanja povečanega obsega dela za nadpovprečno obremenjena delovna mesta itd.). Zaradi velikega zmanjšanja izvajanja nekaterih aktivnosti v okviru tehnične pomoči se je posledično zmanjšala učinkovitost in uspešnost sistema izvajanja kohezijske politike.

Kadrovska sestava v finančni perspektivi 2014–2020

Slovenija ima v finančni perspektivi 2014–2020 približno 22 % manj evropskih kohezijskih sredstev, kot jih je na voljo v finančni perspektivi 2007–2013. Čeprav je dodeljenih manj sredstev evropske kohezijske politike, se predvideva ohranjanje enake

oziroma podobne ravni kadrovske pokritosti za nemoteno izvajanje vseh treh skladov (ESRR, ESS in KS) kot v obdobju 2007–2013, predvsem glede dodatnih nalog, ki pomenijo večjo delovno obremenitev, zlasti za administrativno osebje, kar je pogoj za poenostavitev izvajanja za upravičence, v letih 2014 in 2015 pa bosta vzporedno potekali dve programski obdobji (2007–2013, ki bo zaradi pravila n + 2 trajalo do konca leta 2015, in 2014–2020, ki bo zaradi pravila n + 3 trajalo do konca leta 2023).

Podlaga za določitev kadrovske strukture v obdobju 2014–2020 bo analiza upravne zmogljivosti organov za izvajanje evropske kohezijske politike programskega obdobja 2007–2013 v RS, ki bo vključevala analizo obremenjenosti po posameznih udeležencih glede na vsebine in vrste instrumentov v obdobju 2007–2013 ter projekcijo potrebnih zaposlitev za obdobje 2014–2020.

Vlada RS bo na podlagi analize upravne zmogljivosti organov sprejela kadrovski načrt za opravljanje nalog izvajanja ESI-skladov v obdobju 2014–2020. Določena bo skupna kvota zaposlitev za določen in nedoločen čas, ki niso del skupnega kadrovskega načrta, ampak so vključeni v posebni kadrovski načrt zaposlenih za izkoriščanje sredstev strukturnih in investicijskih skladov EU v RS za izvajanje programskega obdobja 2007–2013, ki po pravilu n + 2 traja predvidoma do konca leta 2015, in za izvajanje večletnega finančnega okvira 2014–2020, ki po pravilu n + 3 traja predvidoma do leta 2023. Število in dodelitev zaposlitev, financiranih iz sredstev ESI-skladov izven kadrovskega načrta organa po ministrstvih, pomeni indikativni okvir, ki se lahko skladno z izvedbeno strukturo in organizacijo naknadno tudi spremeni, o čemer odloča organ upravljanja.

Slovenija se bo v prihodnje v okviru tehnične pomoči osredotočila na ohranjanje stabilne in izkušene strukture zaposlenih, pri čemer bo treba izboljšati strukturo delovnih mest glede na odgovornost na posameznem delovnem mestu.

Poleg ohranjanja stabilne in izkušene strukture zaposlenih mora OU dodatno okrepiti zmogljivosti tudi s sistematičnim vključevanjem zaposlenih v programe usposabljanja in izobraževanja predvsem na ključnih področjih, kjer so bila zaznana največja tveganja (računovodstvo, knjigovodstvo, splošno izvajanje kohezijske politike, izvajanje javnih naročil, državne pomoči) za izboljšanje kompetenc zaposlenih. Sredstva TP za izobraževanje bodo namenjena predvsem na ravni javne uprave (subjekti, ki opravljajo naloge upravljanja in nadzora in subjekti, na katere organi upravljanja in nadzora s pooblastilom ali drugim aktom prenesejo opravljanje nalog v okviru evropske kohezijske politike)ter v določenih primerih še za druge akterje, vključene v izvajanje kohezijske politike v RS. Do neke mere in na nekaterih področjih bodo potrebne dodatne zaposlitve (npr. javna naročila).

Hkrati namerava OU uporabiti sredstva tehnične pomoči za zagotovitev ustrezne upravne zmogljivosti obeh kohezijskih regij in drugih akterjev zaradi priprave podlag za uspešno črpanje sredstev na regionalni in lokalni ravni (na primer: vodenje projektov ali projektne investicijske dokumentacije).

PRP 2014–2020

Čeprav je v EKSRP v obdobju 2014–2020 RS dodeljenih manj sredstev s področja politike razvoja podeželja, se predvideva ohranjanje enake oziroma podobne ravni kadrovske pokritosti za nemoteno izvajanje evropske politike razvoja podeželja, kot je bila v obdobju od 2007–2013, predvsem zaradi pokritja dodatnih nalog (finančni instrumenti, okoljske vsebine, zmanjševanje stopnje napake ipd.), ki pomenijo večjo delovno obremenitev predvsem za administrativno osebje, kar pa je pogoj za poenostavitev izvajanja za upravičence. Analiza obsega dela po posameznih nalogah upravljanja in izvajanja PRP 2007–2013 je pokazala, da je treba ohraniti stabilno sestavo zaposlitev z izkušenimi delavci, hkrati pa se je pokazala potreba po dodatni okrepitvi kadrovske zmogljivosti na nekaterih ključnih področjih (analitika, pravne zadeve, javna naročila, okoljske zadeve).

Pri izvajanju PRP 2007–2013 opravljajo naloge javni uslužbenci, zaposleni za nedoločen čas, financirani iz postavk MKGP, in javni uslužbenci, zaposleni za določen čas, financirani iz tehnične pomoči. Tem se pogodbe o zaposlitvi iztečejo 31. 12. 2015, skladno z zaključkom izvajanja PRP 2007–2013. Ker OU in plačilna agencija ne razpolagata z zadostnim številom ustrezno usposobljenih javnih uslužbencev, ki so financirani samo iz postavk nacionalnega proračuna, bo potrebno za uspešno in učinkovito upravljanje in izvajanje PRP 2014–2020, tudi v prihodnje posegati po možnosti zaposlovanja javnih uslužbencev preko ukrepa tehnična pomoč ter s tem zagotoviti nemoteno izvajanje programov in tekoči prehod med programskimi obdobji.

Zakonodaja RS omogoča zaposlovanje na podlagi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas in zaposlovanje na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen čas za projektno delo. Pri sklepanju pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas se kadrovska izbira izvede po postopkih javnega natečaja, pri zaposlitvi za določen čas pa po postopkih objave prostih delovnih mest. V obeh primerih zaposlitev je zagotovljen pregleden izbirni postopek. Postopki zaposlovanja morajo spoštovati tudi temeljne zahteve o izbiri najbolj strokovno usposobljenega kandidata. Pri novih zaposlitvah za programsko obdobje 2014 – 2020 bodo imeli pri izbiri prednost kandidati z izkušnjami pri upravljanju in izvajanju predhodnih programov s področja razvoja podeželja (EPD 2004–2006, PRP 2004–2006, PRP 2007–2013). Vlada bo na podlagi analize določila skupno število zaposlitev za določen in nedoločen čas, ki niso del skupnega kadrovskega načrta, če so udeležencem za zaposlitve zagotovljena sredstva za izvajanje programov razvoja podeželja.

Do izteka pogodb oziroma drugačne ureditve statusa zaposlenih v okviru tehnične pomoči bodo v letu 2014 in 2015 zaposleni preko tehnične pomoči 2007 – 2013 opravljali tudi del nalog v okviru PRP 2014 – 2020. Za te naloge bo po potrditvi PRP 2014 – 2020 zagotovljeno plačilo iz tehnične pomoči PRP 2014 – 2020.

OU za PRP 2014–2020 pripravlja akcijski kadrovski načrt za izvajanje PRP 2014–2020, ki obsega organe, odgovorne za upravljanje in kontrolo EKSRP, in predvideno število zaposlenih za posamezne organe. Del akcijskega kadrovskega načrta bo tudi načrt izobraževanja in usposabljanja**,** v katerem bo opredeljeno potrebno znanje za opravljanje

posameznih nalog in področja usposabljanja, opredeljeni bodo tudi postopki prenosa znanja in informacij. Posebna pozornost bo namenjena primerni usposobljenosti osebja predvsem za javno naročanje, državne pomoči, uresničevanje revizijskih priporočil, preverjanje, spremljanje in vrednotenje.

Za ohranjanje usposobljenega in izkušenega osebja (zaposlenih za nedoločen čas in zaposlenih, sofinanciranih iz tehnične pomoči) bo OU zagotovil primerno plačilo, ustrezen sistem nagrajevanja (sofinanciranje povečanega obsega dela oziroma dodatnih obremenitev za vse javne uslužbence, ki bodo opravljali dodatno delo v povezavi s PRP 2014–2020) in napredovanja ter ustrezno spremljanje kariere posameznega javnega uslužbenca.

OP ESPR 2014–2020

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je pristojno ministrstvo in organ upravljanja za izvajanje operativnega programa za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji 2014–2020. Odgovorno je za pripravo operativnega programa, njegovo smotrno in učinkovito upravljanje ter izvajanje. MKGP je pripravil analizo stanja in potreb na področju kadrovske strukture upravljanja in izvajanja OP ESPR 2014–2020. Analiza je podlaga za vzpostavitev kadrovske strukture za novo finančno perspektivo 2014–2020 in temelji na izkušnjah obstoječega modela izvedbene strukture za programsko obdobje 2007–2013 ter na modelu prihodnje izvedbene strukture za programsko obdobje 2014–2020.

V pomoč pri pripravi analize kadrovske strukture za programsko obdobje 2014–2020 so:

- obvezno navodilo za izvajanje aktivnosti operativnega programa za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji 2007–2013 na Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja,
- sklep ministra o ustanovitvi organa upravljanja za izvajanje operativnega programa za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji 2007–2013 in
- analiza dela po posameznih nalogah.

<u>Programsko obdobje 2007–2013</u>

Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 se delovno področje zaposlenih na nalogah v okviru upravljanja in izvajanja ribiške politike nenehno širi. Kot pomoč pri upravljanju in izvajanju Evropskega sklada za ribištvo je Sloveniji na voljo t. i. tehnična pomoč, ki med drugim omogoča tudi krepitev kadrovskega potenciala za omenjene naloge. V okviru tehnične pomoči so se na MKGP zaposlovali visoko izobraženi kadri za določen čas za dobo trajanja projekta, kar je bilo smiselno glede na dejstvo, da gre za projektno delo. Brez omenjenih zaposlenih bi se bistveno povečalo tveganje, če že ne onemogočilo upravljanje OP 2007–2013. Po skoraj desetih letih je izvajanje evropskih

programov razvoja ribištva preraslo okvire projekta in je postalo pomemben sestavni del ribiške politike v Sloveniji.

Na nalogah OP 2007–2013 delajo redno zaposleni za nedoločen čas, plačani iz integralnih sredstev, in zaposleni za določen čas na projektu OP 2007–2013, ki se financira iz tehnične pomoči. V okviru tehnične pomoči je ena oseba zaposlena za nedoločen čas.

Projektne zaposlitve za določen čas so se izvajale v skladu s programom tehnične pomoči. Komisija je za izvajanje OP 2007–2013 odobrila skupaj 9 zaposlitev v okviru tehnične pomoči. 31. 10. 2013 je bil v okviru tehnične pomoči zaposlen za nedoločen čas 1 javni uslužbenec in za določen čas 7 javnih uslužbencev. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je bilo zaposlenih 6 javnih uslužbencev, na ARSKTRP pa 2 javna uslužbenca.

Razdelitev nalog pri izvajanju OP 2007–2013:

- MKGP izvaja naloge organa upravljanja,
- AKTRP izvaja naloge posredniškega telesa, organa za potrjevanje izdatkov in druge naloge (izplačila sredstev upravičencem, izterjava neupravičeno plačanih zneskov in poročanje o nepravilnostih), pri čemer je spoštovana delitev nalog.

Kadrovska sestava OP ESPR v programskem obdobju 2014–2020

Finančna perspektiva 2014–2020 bo s smislu delovanja ESPR nadaljevanje sedanje finančne perspektive 2007–2013 oziroma ESR. Sistem upravljanja in nadzora se bistveno ne spreminja. Poleg vseh nalog iz finančne perspektive 2007–2013 se bodo v okviru ESPR izvajale še naloge zbiranja in upravljanja podatkov v okviru skupne ribiške politike ter nadzora ribištva, kar pomeni dodatne naloge za zaposlene. V prehodnem obdobju (v letih 2014 in 2015) bo vzporedno potekalo tudi izvajanje nalog dveh programskih obdobij (2007–2013, ki bo zaradi pravila n + 2 trajalo do konca leta 2015, ter 2014–2020, ki bo zaradi pravila n + 3 trajalo do konca leta 2023), kar spet povečuje obseg dela zaposlenih.

Podlaga za pripravo analize je analiza obsega dela po posameznih nalogah v okviru upravljanja in izvajanja OP 2007–2013. Predmetna analiza je dopolnjena s predvidenimi dodatnimi nalogami v okviru upravljanja in izvajanja OP 2014–2020. Analiza je pokazala, da je treba ohraniti stabilno in predvsem izkušeno strukturo zaposlitev, hkrati pa se je pokazala potreba po dodatni okrepitvi zmogljivosti na določenih ključnih področjih (izvajanje ukrepov za zbiranje in upravljanje podatkov v okviru skupne ribiške politike ter nadzor ribištva, ukrepi s področja okolja, CLLD, analitika).

Po oceni je za izvajanje programskega obdobja 2014–2020 v okviru izvajanja nalog organa upravljanja in posredniškega organa potrebnih vsaj 10 zaposlenih, ki se bodo v celoti financirali iz sredstev tehnične pomoči OP 2014–2020. Slovenija se bo tako v prihodnje v okviru tehnične pomoči osredotočila na ohranjanje stabilne in izkušene strukture zaposlenih, pri čemer bo treba izboljšati strukturo delovnih mest glede na odgovornost na posameznem delovnem mestu (sedanja struktura delovnih mest namreč močno zaostaja za odgovornostjo, kar pomeni, da odgovorna dela opravljajo uradniki na nižje razvrščenih in slabše plačanih delovnih mestih). Za ohranjanje usposobljenega in izkušenega osebja se bo zagotovilo primerno plačilo, ustrezen sistem nagrajevanja in napredovanja.

Sistemska ureditev zaposlenih v okviru tehnične pomoči OP ESPR

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) opravlja pomembne naloge oblikovanja, izvajanja in vodenja ribiške politike. V letu 2004, ko se je začela širitev delovnih področij na evropske zadeve, so bila pomembna podpora temu procesu sredstva iz t. i. tehnične pomoči. Zaposleni v okviru tehnične pomoči tako pokrivajo vsebine ribiške politike že od samega začetka izvajanja tehnične pomoči. Ob tem so si pridobili pomembne izkušnje in so pri oblikovanju in izvajanju ribiške politike nepogrešljivi. Zdaj so vključeni v izvajanje in zaključevanje operativnega programa 2007–2013 in tudi v pripravo operativnega programa 2014–2020. Delo na področju ribiške politike, ki se je v začetku izvajalo prek tehnične pomoči, je preraslo v sestavni del ribiške politike in ni več le projektne narave, temveč gre za kontinuirano, sistematično oblikovanje in izvajanje ribiške politike. Zato je potreben pregleden izbirni postopek, ki spoštuje načela izbire najbolj strokovno usposobljenih kandidatov. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega izvajanja programov in lažjega prehoda med programi za posamezna finančna obdobja, bodo imeli pri izbiri prednost kandidati z izkušnjami pri upravljanju in izvajanju predhodnih programov v zvezi z izvajanjem skladov EU in skupne ribiške politike.

Na pomen ustreznih človeških virov za upravljanje in nadzor ukrepov skupne ribiške politike je v svojem pismu 21. 8. 2012, naslovljenem na generalnega direktorja Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, ki hkrati opravlja tudi funkcijo vodje organa upravljanja, poudaril tudi Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo. V pismu je posebej poudaril pomembnost kontinuitete človeških virov oziroma administrativnih zmogljivosti pri izvajanju operativnega programa za razvoj ribištva tudi v prihodnjih finančnih perspektivah.

Vlada bo na podlagi analize določila skupno število zaposlitev za določen in nedoločen čas, ki niso del skupnega kadrovskega načrta, če so udeležencem za zaposlitve zagotovljena sredstva strukturnih in investicijskih skladov EU.

2) Povzetek glavnih sprejetih in načrtovanih ukrepov za krepitev upravne zmogljivosti in načrtovana uporaba tehnične pomoči

OP EKP 2014–2020

Sredstva tehnične pomoči se bodo v programskem obdobju 2014–2020 uporabljala za financiranje upravne zmogljivosti za subjekte, ki opravljajo naloge upravljanja in nadzora in subjekti, na katere organi upravljanja in nadzora s pooblastilom ali drugim aktom prenesejo opravljanje nalog v okviru evropske kohezijske politike. Sredstva bodo namenjena ukrepom za zmanjšanje administrativnega bremena upravičencev in ukrepom za krepitev zmogljivosti upravičencev za učinkovito upravljanje in uporabo skladov.

Okvirna razdelitev sredstev TP po posameznih sklopih:

- informiranje in obveščanje (3 % TP) za ažurno obveščanje različnih javnosti ter potencialnih upravičencev, da so upravičeni do sredstev kohezijske politike; vključevalo bo aktivnosti v skladu s komunikacijsko strategijo (npr. spletne strani, e-mesečna publikacija o aktualnih dogodkih in najboljših praksah, organizacija dogodkov za promocijo najboljših praks in izmenjava izkušenj, radijske in televizijske oddaje ali oglasi, članki, objave v medijih za ozaveščanje o črpanju sredstev evropske kohezijske politike itd.);
- študije, vrednotenja in druge podlage, analize, strateški programski dokumenti v povezavi s predhodnimi pogojenostmi (skupaj 6 % TP), ki bodo potrebni za izvajanje posameznih politik, prednostnih osi operativnega programa ali posameznih instrumentov;
- zaposlovanje javnih uslužbencev na državni ravni za opravljanje nalog upravljanja in nadzora in drugi stroški v povezavi z zaposlenimi, predvsem za zagotavljanje stabilne in kakovostne strukture zaposlenih na področju kohezijske politike (70 % TP);
- informacijski sistemi (4 % TP), predvsem optimizacija sistemov na področju kohezijske politike (IS organa upravljanja in organa za potrjevanje, nacionalni računovodski sistem MF in drugih informacijskih sistemov, ki so potrebni za optimalno delovanje kohezijske politike za učinkovitejše in hitrejše delovanje in odkrivanje nepravilnosti. Hkrati se bodo sredstva tehnične pomoči, če se bo to izkazalo kot potrebno, uporabila za aktivnosti, povezane z uvedbo e-poslovanja in e-kohezije;
- druge podporne dejavnosti (5 % TP), ki so potrebne za opravljanje nalog OP EKP 2014–2020 na državni ravni, ki vključujejo stroške najema prostorov, opreme, gradiva, potnih stroškov, najem zunanjih strokovnjakov itd.;
- izobraževanje, usposabljanje in krepitev zmogljivosti za boljše upravljanje, učinkovito uporabo skladov ESI, doseganje ciljev, sinergij in komplementarnosti med različnimi skladi EU in drugimi viri (8 % TP) bo namenjeno vsem, ki so vključeni v pripravo in izvajanje evropske kohezijske politike v državni in javni upravi na državni, regionalni in lokalni ravni (npr. izmenjava dobrih praks za bolj kakovostno in inovativno strateško načrtovanje za uresničevanje politik EU in državnih politik, vodenje projektov, javna naročila, državne pomoči, priprava poenostavljenih oblik uveljavljanja stroškov kot so pavšali, standardni obseg stroškov na enoto itd.);
- del sredstev (4 %) bo namenjen upravičencem za krepitev zmogljivosti za boljše doseganje ciljev in komplementarnosti med različnimi skladi EU (npr. izmenjava dobrih praks za bolj kakovostno in inovativno strateško načrtovanje za uresničevanje politik EU in državnih politik, priprava projektnih zasnov, priprava

celovitih, kompleksnih in kakovostnih projektov, vodenje projektov, priprava projektne investicijske dokumentacije, javna naročila, državne pomoči, finančni instrumenti itd.). Pri tem bodo sredstva namenjena tudi krepitvi upravičencev za zagotavljanje učinkovite, pravočasne in pravilne porabe dodeljenih sredstev.

Del sredstev tehnične pomoči bo namenjen vzpostavitvi in izvajanju ključnih sistemskih ukrepov pri javnem naročanju iz točke 2.5 (1.).

OU bo uporabil sredstva tehnične pomoči tudi za druge stroške, nastale na podlagi »ad hoc« potreb med izvajanjem programskega obdobja, in za stroške zaključevanja programskega obdobja 2007–2013 oziroma priprav na programsko obdobje 2021–2027 oziroma stroške, potrebne za zagotavljanje sinergij in komplementarnosti med različnimi viri financiranja (predvsem v odnosu do cilja evropsko teritorialno sodelovanje ter področij, ki bodo financirana iz EKSRP in ESPR).

PRP 2014–2020

S tehnično pomočjo PRP 2014–2020 se bodo podprle dejavnosti za pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in komuniciranje, mreženje, reševanje sporov ter nadzor in revizijo. Če bo potrebno, se tehnična pomoč lahko uporabi tudi za podporo ukrepom za zmanjšanje administrativnega bremena upravičencev, vključno s sistemi elektronske izmenjave podatkov, ter ukrepom za krepitev zmogljivosti organov držav članic in upravičencev za upravljanje in uporabo teh skladov. S tehnično pomočjo se lahko podpre tudi pripravljalno delo v zvezi z razmejitvijo območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. S to pomočjo se bo podprlo tudi delovanje mreže za podeželje.

Sredstva tehnične pomoči se bodo v programskem obdobju 2014–2020 uporabljala za financiranje predvsem teh dejavnosti:

- upravljanje programa (npr. stroški dela javnih uslužbencev ter izobraževanje in usposabljanje, delovanje Odbora za spremljanje PRP 2007–2013, Odbora za spremljanje PRP 2014–2020 in drugih usmerjevalnih in nadzornih teles ter stroški obiskov delegacij, organizacija in izvedba delovnih srečanj, sestankov, seminarjev, izmenjava dobrih praks, izdatki za blago in storitve v povezavi z upravljanjem in izvajanjem programa);
- študije, vrednotenja ter druge podlage, analize in dokumenti, potrebni za upravljanje in izvajanje PRP 2014–2020 (npr. vrednotenja, katalogi stroškov, kalkulacije, analize …);
- informiranje in obveščanje javnosti ter delovanje mreže za podeželje v skladu z Akcijskim in komunikacijskim načrtom Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020;

Če bo potrebno, se bo s tehnično pomočjo podprlo tudi dejavnosti za izpolnjevanje predhodnih pogojenosti.

OP ESPR 2014–2020

Da se zagotovi učinkovito izvajanje OP ESPR, je potrebna izkušena kadrovska ekipa v okviru organov, odgovornih za pripravo in izvajanje programskih dokumentov. Postopek vključevanja novo zaposlenih je zamuden proces, zato je zelo pomembno, da ohranijo delovna mesta že obstoječi zaposleni, ki imajo izkušnje z OP 2007–2013, kar bo zagotovilo večjo stabilnost strukture delovnih mest in izvajanja OP 2014–2020. Če bo potrebno, bodo v okviru tehnične pomoči 2014–2020 zagotovljene tudi ustrezne dodatne administrativne zmogljivosti. Na podlagi ocene je za učinkovito izvajanje nalog organa upravljanja in posredniškega telesa potrebnih vsaj 10 zaposlitev, ki se bodo v celoti financirale iz sredstev tehnične pomoči OP ESPR 2014–2020. Treba bo tudi izboljšati strukturo delovnih mest glede na odgovornost na posameznem delovnem mestu in dvig kompetenc zaposlenih s stalno organizacijo usposabljanj ter izobraževanj predvsem na ključnih področjih (npr. izvajanje SRP in CPP, izvajanje javnih naročil itd).

Sredstva TP se bodo uporabila tudi za študije, vrednotenja in druge ustrezne podlage in izobraževanja uslužbencev za uspešno in učinkovito izvajanje, spremljanje in upravljanje, kot tudi za potrebe, ki bodo nastale med izvajanjem programskega obdobja. V okviru TP se bodo podpirale tudi podporne dejavnosti, kot so organizacijske, komunikacijske in promocijske aktivnosti, nabava potrebne pisarniške opreme, zunanje storitve (npr. prevajalske storitve ipd.); in druge dejavnosti, namenjene podpori za kakovostno izvajanje programa ter boljše informiranje in komuniciranje z javnostmi.

Slovenija je do zdaj ločeno na podlagi EU-zakonodaje izvajala programa zbiranja podatkov, nadzora in izvrševanja. Večanje zahtev v novi perspektivi 2014–2020 na ravni EU zahteva dodatno pozornost in usposobljenost ter krepitev administrativnih zmogljivosti. Zaradi zbiranja širšega nabora podatkov kot do zdaj se pričakuje večanje administrativnega in strokovnega kadra za zagotavljanje učinkovitega izvajanja nadzornih zahtev, programa zbiranja podatkov in zahtev, ki izhajajo iz ESPR (npr. izvajanje nadzornih zahtev, obseg nalog organov, večjega nabora ukrepov).

2.6. Povzetek načrtovanih ukrepov v programih, vključno z okvirnim časovnim načrtom za doseganje zmanjšanja administrativnega bremena upravičencev

2.6 Zmanjšanje upravnega bremena upravičencev

OP EKP 2014–2020

Organ upravljanja za operativne programe kohezijske politike 2007–2013 vseskozi uvaja izboljšave na področju postopkov izvajanja skladov.

Izkušnje iz programskega obdobja 2007–2013:

a. Institucionalna raven:

- Kompleksnost sistema izvajanja in veliko število ravni izvajanja. Trije operativni programi in ugotavljanje skladnosti za vsakega izmed operativnih programov, trije dokumenti opisa sistema upravljanja in nadzora (med drugim tudi veliko tehničnih sprememb kot posledica sprememb v organizacijski strukturi ministrstev in vladnih služb).
- En nacionalni predpis (uredba) za izvajanje kohezijske politike, a veliko smernic, ki jih pripravi organ upravljanja (upravičenost izdatkov itd.). Dodatno še podrobnejše, a neenotne smernice, ki jih pripravijo posamezni posredniški organi.
- En informacijski sistem, pri čemer pa nekatere kategorije niso bile ustrezno opredeljene že na samem začetku obdobja, prav tako so bile med izvajanjem potrebne številne nadgradnje.

b. Raven izvajanja:

- enotna opredelitev pojmov in terminologije
- težave z nacionalno zakonodajo (na področju javnih naročil)
- ustrezna dokazila – niso poenotena temveč prilagojena na raven posameznih razpisov
- pomanjkanje zunanjih strokovnjakov za ocenjevanje vlog
- zapleteno poročanje na ravni operacije
- vse možnosti za poenostavitve še niso v celoti izčrpane (nezadostna uporaba pavšala za posredne stroške, standardni stroški na enoto, povprečnine se ne izvajajo)
- preveč kontrol.

c. Administrativna usposobljenost:

- Relativno nizka raven osnovnega znanja na začetku programskega obdobja se kaže v počasnem zagonu sistema izvajanja, pomanjkanju specifičnih znanj.
- Zamude pri izvajanju zaradi pomanjkljivosti informacijskega sistema (glede priprave zahtevkov za izplačilo in zahtevkov za povračilo).

Programsko obdobje 2014–2020:

Za zmanjšanje administrativnih bremen bodo izdana navodila, ki bodo jasno in nedvoumno opredeljevala uporabo posameznih kategorij, po drugi strani pa bodo upravičencem omogočila poenostavljeno prijavo projektov na jasen in enostaven način. Predvidene so poenostavitve predvsem v zvezi z upravičenimi stroški in njihovim dokazovanjem v primeru pavšalov, standardnih stroškov na enoto in drugih možnosti v okviru novih izvedbenih pravil za ESRR in ESS.

Okvirni časovni razpored zmanjšanja upravnega bremena je naveden v tabeli, načrtovane dejavnosti od točke 1 do 4 pa so navedene v nadaljevanju.

Izvedene dejavnosti:

- Poenostavitev nacionalne zakonodaje (zakonodaja na področju javnega naročanja, prostorska zakonodaja itd.)

- Institucionalna raven:
    1. En operativni program in en opis upravljanja in nadzora
    2. En nacionalni predpis za izvajanje kohezijske politike, manjše število, a podrobnejše smernice z jasno opredeljenimi kategorijami in postopki

- Na ravni razpisov in izvajanja:
    1. Standardizacija razpisov in potrebne dokumentacije, poenotenje
    2. Standardizacija obrazcev, ki so jasni in vnaprej določeni z manj upravnega bremena glede potrebnih dokazil v fazi uporabe
    3. Poenostavitev na ravni izvajanja – povečanje uporabe določenih poenostavljenih instrumentov (na primer »program, ki ga izvaja upravičenec« itd.)
    4. Poenostavitev v zvezi z obravnavo operacij/projektov na področju nacionalnega sistema računovodstva in državnega proračuna
    5. Poenostavitev za prijavitelje: poenostavljen postopek prijave, elektronska prijava, izvajanje koncepta »vse na enem mestu«, ki temelji na dobro razvitem informacijskem sistemu, povezanem z drugimi informacijskimi sistemi na nacionalni ravni z avtomatskim prenosom ustreznih podatkov upravičencev, ki že obstajajo

- Poenostavitve v zvezi z upravičenimi izdatki:
    1. V največji možnem obsegu standardizacija pravil o upravičenosti, upravičenih izdatkih in dokazilih
    2. Izvajanje vseh možnih vrst poenostavljenih oblik obračunavanja stroškov (pavšali za posredne stroške, standardni stroški na enoto, povprečnine)
    3. Poenostavitve poročanja o neposrednih stroških
    4. Izvajanje različnih shem za povečanje poslovne dejavnosti (predplačila itd.)

Glavne poenostavitve za upravičence (manj upravnih bremen):

1. Standardizacija postopkov prijave (manj dokazil)
2. Osnovni podatki – se ne zahtevajo od upravičenca – zagotovi jih informacijski sistem
3. Standardizirani stroški
4. Uporaba poenostavljenih oblik obračunavanja stroškov, opredeljenih vnaprej (brez potrebe po dodatnih dokazilih)
5. Poenostavljeno poročanje in usmerjenost k rezultatom

PRP 2014–2020

Za področje PRP 2014–2020 je poenostavitev izvajanja in večja jasnost izvajanja ključna tako za upravičence kot tudi administracijo. Za poenostavitev in večjo stabilnost (pri pogojih, obveznostih itd.) bodo javni razpisi za investicijske ukrepe v delu, ki je enak za vse razpise, poenoteni. Bistveno več jasnosti bo uvedene pri opredelitvah obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati končni upravičenci, ter njihovi preverljivosti oziroma možnosti kontrole. Zlasti pri kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačilih bodo nadstandardne zahteve jasnejše in preverljive, hkrati bo pozornost namenjena njihovi neposredni povezavi s temeljnimi (»baseline«) zahtevami. Nadaljeval se bo razvoj sistema kršitev in sankcij, ki je bil v programskem obdobju 2007–2013 že bistveno nadgrajen z upoštevanjem načel sorazmernosti, ponavljanja in resnosti kršitev. Več pozornosti bo namenjene usposabljanju in informiranju končnih upravičencev. Za izvajanje ukrepov PRP 2014–2020 bodo stroški in njihove najvišje priznane vrednosti na enoto v največji možni meri opredeljene v posebnem katalogu stroškov za izvajanje ukrepov PRP 2014–2020. Dokler ta ne bo vzpostavljen, se bo za določitev najvišjih priznanih vrednosti stroškov na enoto še naprej uporabljal sistem predložitve vsaj treh ponudb. Za naročnike, vezane na predpise o javnem naročanju, pa tako kot doslej veljajo pravila javnega naročanja. Pri ukrepih PRP 2014–2020, zlasti neinvesticijskih ukrepih, bo postopno uveden pristop poenostavljenih stroškov (npr. povprečnine, pavšali). S tem bo zagotovljena poenostavitev za upravičenca in administracijo kot tudi racionalnejša raba javnih sredstev. Vse to naj bi prispevalo k zmanjšanju stopnje napake. Tudi izvedbeni nacionalni pravni akti bodo pripravljeni jasnejše in preglednejše. Več pozornosti bo namenjene vnaprejšnjemu jasnemu načrtovanju razpisov.

Vzpostavljene e-aplikacije z možnostjo vlaganja elektronske vloge, elektronskega zahtevka in e-poročanja se bodo še naprej nadgrajevale in razvijale, v čim večji meri bodo vanje vgrajene avtomatične logične kontrole, ki bodo upravičenca usmerjale k pravilni izpolnitvi vloge in prispevale k razbremenitvi administracije.

Z izpolnjevanjem e-prijavnega obrazca v aplikaciji e-PRP se zmanjšuje obseg dela ARSKTRP in s tem skrajšuje čas obdelave vlog, kar vlagateljem omogoča hitrejši začetek aktivnosti.

V programskem obdobju 2014–2020 se bo predvidoma pri nekaterih ukrepih vzpostavil sistem vlaganja skupinskih zahtevkov.

Vse opredeljene aktivnosti za zmanjšanje administrativnega bremena upravičencev (razen usposabljanja in informiranja končnih upravičencev) bodo izvedene do začetka izvajanja ukrepov PRP 2014–2020. Vsebine vseh teh aktivnosti bodo opredeljene z nacionalnimi uredbami o izvajanju ukrepov PRP 2014–2020, ki so pravna podlaga za izvajanje javnih razpisov in kampanj v okviru PRP 2014–2020. Aktivnosti usposabljanja in informiranja končnih upravičencev – v letu 2014 se bo izvedla večja informacijska kampanja o ukrepih PRP 2014–2020 (sejem AGRA …), ob vsakokratni objavi javnih razpisov za ukrepe PRP 2014–2020 pa bodo potekale informacijske delavnice za predstavitev glavnih in bistvenih informacij objavljenega javnega razpisa.

OP ESPR 2014–2020

Za ESR so bila upravna bremena upravičencev v programskem obdobju 2007–2013 v okviru vmesnega vrednotenja zaznana na prednostni osi 1 (ukrepi, namenjeni ribiški floti) in prednostni osi 2 (ribogojstvo, predelava in trženje), zlasti v smislu težav pri izpolnjevanju vlog in pripravi celotne dokumentacije za prijavo na javni razpis. Ugotovitev izvajalcev kaže, da zapleteni in birokratski postopki odvračajo številne morebitne upravičence od priprave vlog iz naslova sredstev ESPR in da je na splošno mogoče zaznati nizek interes za pripravo in oddajo vlog za ta sredstva v širokem krogu morebitnih upravičencev. Izvajalci zato priporočajo, da je vsem (morebitnim) končnim upravičencem treba približati poznavanje operativnega programa za razvoj ribištva v RS 2007–2013. OU so svetovali dodatne promocijske ukrepe in delavnice s predstavitvijo izkušenj, dobrih praks, težav in rešitev organa upravljanja ter posredniškega telesa iz naslova dosedanjega izvajanja operativnega programa za razvoj ribištva v RS 2007–2013. OU je zato več truda vložil v spodbujanje prepoznavnosti ukrepov, lotil pa se je tudi iskanja dobrih praks v drugih državah članicah za zagotavljanje dodatne strokovne pomoči ribičem in ribogojcem za pripravo vlog in zahtevkov za izplačilo.

Načrtovane aktivnosti:

V programskem obdobju 2014–2020 si bo organ upravljanja prizadeval za zmanjševanje administrativnih ovir v skladu s svojimi pristojnostmi. Še pred začetkom izvajanja OP ESPR 2014–2014 se bodo izvedle posvetovalne delavnice z ribiči in ribogojci za zagotovitev zmanjšanja administrativnih bremen ter poenostavitev postopkov. Krepilo se bo izboljšanje sodelovanja med nacionalnimi institucijami in sektorjem. Podatki iz javnih evidenc se bodo pridobivali po uradni dolžnosti, kar bo vlagateljem olajšalo zbiranje dokumentacije pri pripravi vloge. Večji poudarek bo na promociji programa in informiranju potencialnih upravičencev ter končnih prejemnikov o vseh fazah prijave in izvedbe projekta. Vsem (morebitnim) upravičencem se bo tako bolje približalo

poznavanje OP ESPR 2014–2020. Hkrati bo večja pozornost namenjena obveščanju o primeru dobrih praks.

3. OPIS CELOSTNEGA PRISTOPA K TERITORIALNEMU RAZVOJU, KI GA PODPIRAJO EVROPSKI STRUKTURNI IN INVESTICIJSKI SKLADI, ALI POVZETEK CELOSTNIH PRISTOPOV K TERITORIALNEMU RAZVOJU, KI TEMELJI NA VSEBINI PROGRAMOV

3. OPIS CELOSTNEGA PRISTOPA K TERITORIALNEMU RAZVOJU

Cilj celostnega pristopa k teritorialnem razvoju je zagotavljanje usklajenega razvoja in omogoča vsem državljanom, da kar najbolje izkoristijo dane naravne danosti in priložnosti, pri čemer je treba upoštevati specifike posameznega območja.

Slovenija je na teritorialni ravni NUTS 3 razdeljena na dvanajst statističnih regij, v programskem obdobju 2014–2020 pa bo na ravni NUTS 2 razdeljena na dve kohezijski regiji, in sicer na kohezijsko regijo zahodna Slovenija (4 statistične regije) in kohezijsko regijo vzhodna Slovenija (8 statističnih regij), ki se med seboj razlikujeta tudi v stopnji razvitosti. Razvojni problemi se koncentrirajo v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Razvojne razlike (katere opredeljuje tudi indeks razvojne ogroženosti – IRO) vplivajo na kvaliteto življenja na regionalni in lokalni ravni. Ena od pomembnih razlik med regijama je v tem, da je kohezijski regiji zahodna Slovenija tudi glavno mesto Ljubljana, ki je glavno stičišče družbenih in gospodarskih aktivnosti v državi. V kohezijski regiji zahodna Slovenija je v primerjavi s kohezijsko regijo vzhodna Slovenija višja izobrazbena raven prebivalstva, višja stopnja delovne aktivnosti in nižja stopnja brezposelnosti. Kohezijska regija vzhodna Slovenija ima nižjo gostoto poseljenosti od povprečja v državi, predvsem zaradi redko poseljenih obmejnih območij in večjih gozdnatih predelov.

V luči zmanjševanja teh razvojnih razlik je bistveno predvsem pravilno naslavljanje in soočanje s specifičnimi razvojnimi potenciali in ključnimi izzivi posamezne regije oz. teritorija, ki ga je treba ustrezno vključiti tudi v strateške, programske in izvedbene dokumente na državni, regionalni in lokalni ravni.

Vzporedno s pripravo strateških in programskih dokumentov na državni ravni, ki so namenjeni izvajanju kohezijske politike, politike razvoja podeželja, pomorstva in ribištva ter programov ETS (partnerski sporazum, operativni programi, strategija pametne specializacije), se na regionalni ravni (regije NUTS 3) pripravlja 12 regionalnih razvojnih programov za obdobje 2014–2020 (RRP). Ti programi bodo opredeljevali regionalne razvojne zmožnosti ter strateške cilje razvoja na regionalni ravni in povezavo z državnimi strateškimi cilji.

K regionalnemu razvoju bodo prispevala tudi urbana središča, ki ustrezajo merilom za koriščenje sredstev za trajnostni razvoj urbanih območij (preko mehanizma CTN), saj se bodo na podlagi ustrezno pripravljene trajnostne urbane strategije in učinkovitim izvajanjem osredotočale na vprašanja izboljšanja konkurenčnosti urbanih območij ter

kakovosti bivanja (podrobnejša opredelitev glede sredstev trajnostnega razvoja urbanih območij sledi v poglavju 3.1.2).

Slovenija je večinoma podeželska[209] (ruralna) država. Razlike v razvitosti in poseljenosti med podeželskimi in mestnimi območji so velike. Tudi posamezna podeželska območja se med seboj močno razlikujejo, zato je eden glavnih ciljev zmanjšati razlike med njimi ter jim zagotoviti trajnostni razvoj na gospodarskem, družbenem in okoljskem področju.

Razvoj in zmanjšanje razlik pa je mogoče doseči tudi z uporabo pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD). Ta pristop je orodje za spodbujanje celovitega lokalnega razvoja po načinu »od spodaj navzgor«. Omogoča reševanje razvojnih problemov, usklajen poseg z različnimi viri financiranja ter prožnost pri doseganju razvojnih ciljev. S takim pristopom se odpira priložnost za porajanje inovacij. Cilji so spodbujanje socialne vključenosti, boj proti revščini in diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razlik in gospodarski razvoj podeželskih območij. Poleg tega se pomembno prispeva k ohranjanju in varstvu okolja, kulturne krajine, kulturne dediščine in njenih elementov. Kako se bo Slovenija vključevala v pristop CLLD, je podrobneje predstavljeno v poglavju 3.1.1.

Za uresničitev uravnoteženega razvoja lokalnih območij je potrebno tesno sodelovanje med različnimi skladi, ki se bodo s povezovanjem in dopolnjevanjem lotili reševanja lokalnih razvojnih potreb.

Teritorialne razlike in potrebe so na ravni NUTS 2 in NUTS 3 predstavljene v uvodnem delu partnerskega sporazuma (v podpoglavju Regionalni razvoj), in pri posameznih tematskih ciljih. Na podlagi tematskih ciljev so bili prepoznani ti teritorialni izzivi:

Pri tematskem cilju 1 se bo po vsej Slovenijo spodbujalo razvojno partnerstvo v skladu z usmeritvami SPS, ki so podlaga za povezovanje in iskanje sinergij med gospodarstvom in raziskovalnimi organizacijami. Za dvig dodane vrednosti in inovacijske sposobnosti gospodarstva je za razvoj obeh regij ključno tudi vlaganje v RRI (tehnološke in netehnološke inovacije), predvsem z vidika regionalne razvojne specializacije. Smiselno je namreč, da se regije osredotočijo na tiste dejavnosti, ki podpirajo njihovo lastno razvojno specializacijo.

Pri tematskem cilju 2 z odpravo vrzeli v dostopnosti širokopasovne infrastrukture ne bo več ovire za gospodarsko produktivnost na podeželju. Na podlagi prepoznanih potreb in razvojnih problemov bo veljal enoten pristop k izvajanju ukrepov v obeh kohezijskih regijah.

Pri tematskem cilje 3 je v obeh kohezijskih regijah glavni razvojni izziv nadgraditi in prilagoditi obstoječe podporno okolje, ki bo glede na posebne potrebe v vsaki od njiju pripomoglo k povečanju podjetniške dejavnosti, povečevanju produktivnosti in

konkurenčnosti obstoječih in spodbujanju nastanka novih inovativnih podjetij, s poudarkom na visokotehnoloških podjetjih, ki bodo razvijala tehnologije, proizvode in storitve na področjih, opredeljenih v SPS za Slovenijo. V kohezijski regiji vzhodna Slovenija bo tako treba nameniti več pozornosti povezovanju podpornih ustanov za prenos znanja in kompetenc ter centralizirani ponudbi storitev. V obeh kohezijskih regijah bo pomembna tudi aktivacija obstoječe ekonomske poslovne infrastrukture, ki bo zametek novih gospodarskih dejavnosti v posameznih regijah na ravni NUTS 3 in bo prispevala k mreženju različnih akterjev gospodarskega razvoja.

Pri tematskem cilju 4 je poudarjeno, da kljub dosedanjim naložbam v energetkso sanacijo stavb, obnovljive vire energije in učinkovito rabo električne energije ostajajo v obeh kohezijskih regijah potrebe po nadaljevanju in dopolnitvi teh naložb velike. V sestavi naložb v energetsko učinkovitost so v obdobju 2007–2013 prevladovale naložbe iz sredstev EU v energetsko sanacijo javnih stavb (kohezijska regija vzhodna Slovenija 66 %, kohezijska regija zahodna Slovenija 56 %), še zlasti v energetsko sanacijo stavb v lasti lokalnih skupnosti. Sledile so naložbe v obnovljive vire energije, katerih delež je bil v obeh kohezijski regijah primerljiv (kohezijska regija vzhodna Slovenija 25 %, kohezijska regija zahodna Slovenija 29 %), v manjšem obsegu so se izvajale naložbe v učinkovito rabo električne energije in v javno razsvetljavo. Glede prispevanja Slovenije k ciljem EU 2020 se bo v obdobju 2014–2020 nadaljevala podpora ukrepom za upravljanje energije v javnem sektorju in za zniževanje izpustov toplogrednih plinov, k čemur bodo prispevala tudi pametna aktivna omrežja, ki omogočajo aktivno vključevanje odjema in razpršene proizvodnje ter uvedbo novih naprednih storitev za odjemalce na nizkonapetostnem elektroenergetskem omrežju. Pomembno področje za prehod v nizkoogljično družbo je tudi izboljšanje stanja pri trajnostni mobilnosti in uporabi javnega potniškega prometa, ki je v Sloveniji izredno slabo. Ključni izziv bo ustaviti prehajanje na osebni promet in oblikovati privlačne celostne rešitve, pri katerih se bodo prepletale naložbe v infrastrukturo za delovanje integriranega javnega potniškega prometa z ukrepi upravljanja mobilnosti in razvojem rešitev za t. i. pametno mobilnost.

Slovenija se ubada z vedno večjimi posledicami podnebnih sprememb in tveganjem zaradi naravnih nesreč itd. Rešitve v zvezi s tem bodo obravnavane v tematskem cilju 5. Zadnje poplave večjih razsežnosti so v letu 2012 povzročile veliko materialno škodo na porečju Drave in v drugih delih kohezijske regije vzhodna Slovenija. Na podlagi zadnjih razpoložljivih podatkov iz leta 2010 je ugotovljeno, da se razvojni problemi bolj kopičijo v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Zato je smotrno, da se sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj namenijo za protipoplavne ukrepe na tem območju. Podnebne spremembe se v Sloveniji kažejo tudi v kmetijstvu in gozdarstvu, ki se morata temu ustrezno prilagoditi.

Slovenija je med biotsko najbolj raznovrstnimi državami članicami EU. Omrežje Natura 2000 in druga zavarovana območja so skoraj v vseh slovenskih občinah (203 od 211) in se v kohezijski regiji zahodna Slovenija razprostirajo na 42 % ozemlja, medtem ko v kohezijski regiji vzhodna Slovenija pokrivajo 35 % območja. Zaradi velikega števila občin z območjem Natura 2000 in zaradi velikega deleža območja, ki je v vsaki od kohezijskih regij opredeljeno kot Natura 2000, bomo pri izvajanju ukrepov iz tematskega cilja 6 uporabili enoten pristop na državni ravni. Tako bodo sredstva porabljena na tistih

delih omrežja Natura 2000, na katerih bodo doseženi največji mogoči sinergijski učinki (varstveni, ekonomski in družbeni). Z enotnim pristopom bo povečana tudi administrativna učinkovitost. S tematskim ciljem 6 se bodo na podlagi prepoznanih potreb nadaljevale tudi naložbe v okoljsko infrastrukturo v obeh kohezijskih regijah. Pretekle naložbe sredstev KS in ESRR v okoljsko infrastrukturo so bistveno izboljšale stanje na tem področju. Ne glede na to pa potrebe so v obeh kohezijskih regijah še velike, predvsem v zvezi z izpolnjevanjem predpisov EU, saj se bo morala Slovenija, če jih ne bo izpolnila, spopasti s tožbami zaradi kršitev pravnega reda EU. V Sloveniji še ni zagotovljen dostop do kakovostne pitne vode vsem prebivalcem, problematične so tudi velike izgube pitne vode v vodovodnih sistemih, zato vlaganje na to področje predvideva tudi NRP. Več kot tretjina vodnih teles ne dosega dobrega ekološkega stanja, med ključnimi vzroki so hidromorfološke obremenitve. Večina delovnih mest je v Sloveniji zgoščena v mestnih središčih in njihovi bližnji okolici (poslovne cone), kar je razvidno tudi iz dnevnih migracij ljudi iz suburbaniziranih predelov ali podeželja na urbana območja. To močno vpliva tudi na kakovost zraka. Problem, ki se vse premalo upošteva, je ravnanje z odpadki. Izvajanje ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov in doseganje ciljev glede njihove predelave in ponovne uporabe sta razvojna priložnost. S tematskim ciljem 6 bo namenjena posebna pozornost tudi sanaciji degradiranih območij, predvsem z uporabo mehanizma CTN.

Tematski cilj 7 obravnava potrebe in zmogljivosti Slovenije glede trajnostnega prometa in ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah. Naložbe v obdobju 2007–2013 so pomembno prispevale k povečanju konkurenčnosti Slovenije kot posameznih gospodarskih in logističnih dejavnosti. Pri regionalni cestnoprometni infrastrukturi je bilo izvedenih več naložb v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, vendar pa glede na potrebo po ureditvi povezav naložbe še zdaleč niso bile zadostne. Potreb v obeh kohezijskih regijah je več, kot je razpoložljivih sredstev kohezijske politike za gradnjo in izpopolnitev prometne infrastrukture, zato bo treba za dosego ciljev vključiti še druge razpoložljive vire. Odgovore na potrebe po vlaganju v ustrezno prometno infrastrukturo v obeh kohezijskih regijah bo ponudil Nacionalni program razvoja prometa in prometne infrastrukture v Republiki Sloveniji do leta 2020 z vizijo do leta 2030. V njem bodo navedena ključna ozka grla in opredeljena prednostna področja vlaganja sredstev KS in ESRR v prometno infrastrukturo za povečanje konkurenčnosti in povezljivosti regij.

Pri zagotavljanju uravnoteženega teritorialnega razvoja je pomembna tudi krepitev (mednarodne) konkurenčnosti v urbanih središčih in istočasno izboljševanje kakovosti bivanja v njih. Na drugi strani pa je pomembna tudi krepitev regionalnih centrov zunaj večjih urbanih območij, ki imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju (novih) delovnih mest in ki omogočajo dostop do javnih storitev na regionalni ravni.

3.1. Ureditve za zagotovitev celostnega pristopa k uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov za teritorialni razvoj posebnih podregionalnih območij

3.1.1. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

3.1 Ureditev za zagotovitev celostnega pristopa k uporabi skladov SSO za teritorialni razvoj posebnih podregionalnih območij

V Sloveniji razvojni potencial regij še ni v celoti izkoriščen, zato bo v tem programskem obdobju večji poudarek namenjen usklajenemu delovanju med nacionalno in regionalno ravnijo, ki bo temeljil na preseku med razvojnimi dokumenti na nacionalni in regionalni ravni. Pri pripravi regionalnih razvojnih programov (RRP) na ravni statističnih regij se je pristopilo tudi k ugotavljanju specializacije regij kot načina osredotočenja in aktiviranja regijskih potencialov. V regijah se bo tako spodbujal razvoj, ki temelji na njihovih primerjalnih prednostih (geografske, kulturne, naravne, ekonomske in družbene). Spodbujalo se bo tudi povezovanje med regijami in oblikovanje skupnih projektov in pobud za doseganje sinergičnih učinkov v več regijah hkrati. Pri tem pa je ključna komplementarnost med skladi EU in drugimi razpoložljivimi viri.

Skladno z notranjo zakonodajo se RRP uresničujejo z dogovori za razvoj regij, novim instrumentom regionalne politike, ki jih ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, in razvojni svet regije sklepata za štiri leta. Skladno z notranjo zakonodajo o regionalnem razvoju organ, pristojen za regionalni razvoj, da mnenje o skladnosti RRP, ki vključuje tudi mnenja resornih ministrstev. Konec septembra je predvideno sprejetje RRP na razvojnih svetih regij. Do konca leta 2014 je predvideno sprejetje večine dogovorov za razvoj regij.

Regije se povezujejo za pripravo in izvajanje medregijskih (interregijskih) projektov in skupnih razvojnih programov, ki imajo razvojni učinek na več regij in zahtevajo kritično maso razvojnih zmogljivosti. Pri zagotavljanju skupnega obsega sredstev za sofinanciranje regijskih projektov v posamezni regiji se upoštevajo upravičenost glede na kohezijsko politiko EU, število prebivalstva in stopnja razvitosti regije.

Projekti za sofinanciranje iz ESI skladov bodo izbirali po konkurenčnem postopku, oblikovanje ustreznih izbirnih meril z upoštevanjem razlik med regijami na ravni NUTS 3 pa bo prilagojeno tako, da bodo manj razvite regije lažje zmanjšale svoje razvojne zaostanke.

Teritorialno poročilo OECD za Slovenijo (2011) navaja, da je treba izkoristiti primerjalne prednosti vseh 12 statističnih regij (razvojna specializacija) in zboljšati njihov gospodarski položaj. Čeprav je prispevek Osrednjeslovenske regije k gospodarski razvitosti Slovenije največji, je za povečanje gospodarske rasti treba spodbuditi gospodarsko rast in razvoj tudi v drugih regijah, kjer še obstajajo neizkoriščeni endogeni teritorialni izzivi. Izboljšati je treba mobilnost delovne sile in dostopnost do urbanih centrov. Učinkovito je treba uporabljati naravne vire (npr. učinkovita raba zemlje za

gospodarski razvoj). Premagovati je treba razpršenost človeškega kapitala in inovacijskega potenciala po regijah ter s tem povečevati produktivnost. Slednje je povezano tudi z izobraževanjem, učinkovitostjo inovacijskega sistema ter organizacijskimi in družbenimi inovacijami.

Slovenija je zaradi svoje geostrateške lege pomembna tranzitna država. Geostrateška lega pa določa tudi številna obmejna območja v državi, ki so v večini predelov manj razvita in težje dostopna. Potrebe in zmogljivosti teh območij bodo podrobneje opredeljene v RRP regij, ki mejijo na sosednje države (Hrvaška, Italija, Avstrija in Madžarska) in operativnih programih ETS.

3.1.1 Izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

Slovenija ima z izvajanjem lokalnega razvoja dolgoletne izkušnje. Že v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so se na podeželju začeli pripravljati in izvajati točkovno naravnani projekti, ki so izražali nov pristop k razvoju podeželja z aktivnim vključevanjem lokalnega prebivalstva. Prav ti projekti so prispevali k vzpostavitvi velikega števila lokalnih akterjev, ki so se pozneje vključevali v pripravo in izvajanje različnih razvojnih pristopov. Tovrstne izkušnje so bile uporabljene pri uvajanju pristopa LEADER v Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013. Ukrepe LEADER iz PRP 2007–2013 je izvajalo 33 lokalnih akcijskih skupin (v nadaljnjem besedilu: LAS), ki jih je organ upravljanja za sklad potrdil v letih 2008 in 2009. LAS so izvajali različne projekte, ki so jih izbrali po načelu »od spodaj navzgor« in so prispevali k uresničevanju lokalnih razvojnih potreb. V ESR se je v istem obdobju načelo »od spodaj navzgor« uresničevalo v okviru četrte osi, trajnostni razvoj ribiških območij, ki ga je izvajala obalna akcijska skupina. Lokalne potrebe pa je obravnaval tudi ESRR 2007–2013 pri prednostnih usmeritvah »regionalni razvoj«.

Prostorsko uravnotežen in trajnostni razvoj regij, mest in podeželskih območij je osrednjega pomena za zagotavljanje trajnostno sonaravnega razvoja države. Uravnoteženi lokalni razvoj temelji na izkoriščanju endogenih razvojnih zmogljivosti, predvsem zgraditve socialnega kapitala z aktivnim vključevanjem prebivalstva v skupno načrtovanje in odločanje o lastnem lokalnem razvoju po načelu subsidiarnosti in participativne demokracije. Za uresničitev uravnoteženega razvoja lokalnih območij je potrebno tesno sodelovanje med različnimi skladi, ki se bodo s povezovanjem in dopolnjevanjem ter celovitimi ukrepi lotili reševanja lokalnih razvojnih potreb ter na ta način zasledovali cilje Unije.

V programskem obdobju 2014–2020 je predvidena uporaba pristopa »lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (v nadaljnjem besedilu: CLLD) v okviru treh skladov, in sicer EKSRP, ESPR in ESRR (v nadaljnjem besedilu: skladi). CLLD je orodje za spodbujanje celovitega lokalnega razvoja po načelu »od spodaj navzgor« in omogoča reševanje razvojnih problemov, usklajeno delovanje s pomočjo različnih virov financiranja ter

prožnost pri doseganju razvojih ciljev. S takim pristopom pa odpira priložnost za razvoj in zmanjševanje razvojnih razlik posameznih območij. CLLD je orodje, ki predstavlja osnovo za teritorialni razvoj podeželja, manjših mest ter obalnih in ribiških območij. Cilj je spodbujanje socialne vključenosti, boj proti revščini, diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik in gospodarski razvoj območij. Poleg tega pomembno prispeva k varstvu okolja, ohranjanju narave ter kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov. Izziv pa predstavlja tudi krepitev in povečanje usposobljenosti lokalnih razvojnih partnerstev ter krepitev partnerskega razvojnega odločanja kot načina za usmerjeno in usklajeno reševanje razvojnih izzivov lokalnih območij na najnižji ravni, tudi z uporabo javnih sredstev.

Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da samo določi prioritete in razvojne cilje in odloča o lokalnem razvoju. Omogoča uresničevanje široke palete izzivov v različnih okoljih, večjo fleksibilnost in odgovarja dejanskim potrebam lokalnega območja. S kombinacijo različnih virov financiranja, lahko lokalna partnerstva izvedejo kompleksnejše projekte in niso strogo omejena bodisi na ribiška, mestna ali podeželska območja. Tovrsten pristop je veliko bolj celostni in posledično vpliva na uspešnejše uresničevanje potreb. Strategije lokalnega razvoja (v nadaljnjem besedilu: SLR), ki jih za posamezno območje pripravi lokalno prebivalstvo, odgovarjajo posebnim bodisi geografskim ali demografskim izzivom. Tovrsten pristop ima zaradi fleksibilnosti med različnimi vrstami operacij, in nenazadnje tudi pristopa, ki ni voden »od zgoraj navzdol«, velik inovativni naboj. Kot izhaja iz analize stanja, se Slovenija sooča z visoko stopnjo brezposelnosti in pomanjkanjem delovnih mest, zlasti med mladimi in dolgotrajno brezposelnimi. Po drugi strani pa starejši potrebujejo aktivnosti v povezavi z aktivnim staranjem. V nekaterih delih države se lokalno prebivalstvo še vedno srečuje z nezadostno opremljenostjo z osnovnimi storitvami, ki so predpogoj za trajnostni razvoj. Potrebe lokalnega prebivalstva so zelo različne, zato je za uresničevanje tovrstnih potreb najprimernejši pristop »od spodaj navzgor«. Slovenija je tako reliefno, klimatsko kot tudi biotsko gledano zelo raznolika država. Skrb za naravo in varstvo okolja se tako mora prilagoditi tem specifičnim dejavnikom in potrebam posameznih lokalnih območij. Zasledovanje ciljev Unije tako predstavlja velik izziv tudi za lokalna partnerstva.

CLLD se bo izvajal v okviru enotnega tematskega cilja za vse vključene sklade, in sicer spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji. Operacije, ki se bodo izvajale v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pa lahko prispevajo tudi k ostalim tematskim ciljem.

Celoviti ukrepi so izrednega pomena za razvoj zlasti podeželskih območij, ki se močno razlikujejo po stopnji razvitosti. V primerjavi z mestnimi naselji imajo posebne razvojne potrebe, probleme in priložnosti, ki zahtevajo tudi drugačen razvojni pristop. Zato je glavni izziv CLLD, da se s skupnim ukrepanjem tudi v okviru pristopa "od spodaj navzgor" pospeši razvoj lokalnih območij in tako ustvarijo možnosti za nastanek novih delovnih mest, višjo kakovost bivanja, boljšo dostopnost ter ne nazadnje za ohranjanje kulturnih in krajinskih značilnosti ter obvladovanje demografskih sprememb.

Pristop CLLD se bo osredotočil na izpolnjevanje potreb lokalnih območij, ki bodo upravičena do sofinanciranja s sredstvi skladov

Pristop CLLD se bo izvajal na celotnem območju države. LAS se mora oblikovati na območju s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi. Osredotočiti se mora na posebna podregionalna območja, namreč na tista, ki se ubadajo s posebnimi bodisi geografskimi ali demografskimi težavami. Na območju, na katerem se oblikuje LAS, mora živeti med 10.000 in 150.000 prebivalcev. V primeru projektov sodelovanja pa se pričakuje tudi čezmejne operacije.

Izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, je obvezno za sklad EKSRP. V skladu z 59. členom Uredbe 1305/2013/EU je treba pristopu LEADER nameniti najmanj 5 % sredstev celotnega prispevka EKSRP. Iz EKSRP bo v obdobju 2014–2020 za izvajanje pristopa CLLD namenjenih 41,8 mio. EUR. Pristop CLLD pa omogoča vključitev tudi ostalih skladov. Slovenija se je tako odločila, da bo pristop CLLD podprla še s sredstvi sklada ESPR in ESRR, in sicer bo iz ESPR namenila 5 mio. EUR ter iz ESRR 30 mio. EUR.

Opredelitev "podeželskega območja" kot prostorskega okvira, za namen izvajanja ukrepa, v katerem se v skladu z Uredbo 1305/2013/EU izvaja ukrep LEADER, je v skladu z zahtevami iz šestega odstavka 33. člena Uredbe 1303/2013/EU. S sredstvi EKSRP bodo podprte operacije, ki se bodo izvajale znotraj posameznega LAS in zunaj naselij z več kot 10.000 prebivalci, ki so bila prepoznana kot nepodeželska območja.

Operacije, ki bodo podprte s sredstvi ESRR, pa se lahko izvajajo tudi v manjših mestih. Sklad ESRR bo s pristopom CLLD podpiral operacije na območju LAS in v naseljih z več kot 10.000 prebivalci po velikostnih razredih naselij glede na statistične podatke (SURS, 1. 1. 2014), razen v mestnih naseljih mestnih občin.

Operacije, ki bodo cilje SLR uresničevale s sredstvi ESPR, pa se lahko izvajajo na ozemlju celotne Slovenije. LAS, ki bodo cilje, zastavljene v SLR, dosegale tudi s sredstvi iz ESPR, morajo izpolnjevati pogoje v skladu z zahtevami 5. točke 3. člena Uredbe 508/2014/EU. Slovenija je območje akvakulture določila na podlagi naslednjih meril: na območju, ki ga pokriva LAS, mora količina proizvodnje hladnovodne akvakulture znašati 50 ton in/ali 30 ton toplovodne akvakulture na leto, in na tem območju mora biti registriranih najmanj pet gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih za prehrano ljudi. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, za morsko gospodarsko ribištvo in marikulturo poteka na obalnem območju RS.

Vsebinska osredotočenost pristopa CLLD za posamezen sklad

Podpora iz naslova EKSRP je osredotočena v ukrepanje, ki se glasi: »Zelena delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov podeželja«. Slovensko podeželje se srečuje s številnimi problemi in izzivi. Za zagotavljanje skladnega in vzdržnega razvoja podeželskih območij je poleg vlaganja v razvoj osnovne infrastrukturne potrebno vlagati tudi v razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti, zlasti takih, ki prispevajo k višji socialni vključenosti. Infrastrukturna opremljenost podeželskih območij je prvi pogoj za razvoj podjetništva, prostora za bivanje in drugih storitev na podeželju. Visoka stopnja brezposelnosti, zlasti med mladimi in drugimi ranljivimi skupinami, nizka gospodarska rast in pomanjkanje delovnih mest ter visoka odvisnost podeželskega prostora od mest so izzivi, s katerimi se bodo srečala vsa lokalna partnerstva v državi. Ustvarjanje delovnih mest na podeželju in spodbujanje višje socialne vključenosti je zato pomembna naloga, ki jo bo mogoče doseči samo z usklajenim delovanjem med različnimi sektorji in skladi. Izziv za podeželski prostop pa predstavlja tudi skrb za okolje in trajnostna raba naravnih virov.

Na podlagi analize stanja, ki je prikazana pod relevantnimi tematskimi cilji, bodo sredstva ESRR v okviru pristopa CLLD namenjena podpori za dvig zaposlenosti, dvigu inovativnosti in izboljšanju podjetniške aktivnosti, podpori podjetjem za dostop do novih trgov, spodbujanju razvojnih partnerstev, socialnemu vključevanju ključnih ciljnih skupin, povečanju dostopnosti do osnovnih storitev ter zmanjševanju tveganja revščine. V skladu z upravičenimi področji vlaganj sredstev ESRR bodo lahko podprte tudi ostale vsebine, ki bodo identificirane v SLR.

Za območja upravičena za sofinanciranje iz sklada ESPR bo podprto spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih ribiških in celinskih ribogojskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključno z diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva.

Koordinacijska in upravljavska struktura za izvajanje pristopa CLLD

V skladu z 32. členom Uredbe 1303/2013/EU mora biti podpora CLLD usklajena med vsemi skladi, ki bodo financirali tovrstni lokalni razvoj. Organi upravljanja pristojni za posamezen sklad se bodo povezovali na strateški kot tudi izvedbeni ravni, in sicer preko vzpostavitve ustreznih administrativnih dogovorov, ki bodo podlaga za dobro in usklajeno delovanje vseh procesov in spremljajočih sistemov pri izvajanju pristopa CLLD. To pa je mogoče zagotoviti z usklajeno krepitvijo zmogljivosti, skupnim izborom, odobritvijo in financiranjem LAS in SLR.

V ta namen bodo organi upravljanja, ki upravljajo sklade, ustanovili Koordinacijski odbor CLLD, katerega člani bodo tudi predstavniki posameznega OU. Ta odbor bo odgovoren posameznim organom upravljanja. Njegova naloga bo zagotavljanje sinergij in pretok informacij med vsemi skladi in organi, vključenimi v izvajanje CLLD. Odbor

bo skrbel tudi za pripravo skupnega izvedbenega nacionalnega predpisa, ki bo temeljil na operativnih programih in bo podrobneje določil naloge, razmerja in odgovornosti vključenih skladov. V tem predpisu bodo podrobneje opredeljeni tudi pogoji in postopki za izbiro in potrditev LAS, obvezna poglavja SLR, finančne določbe in obveznosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev pristopa CLLD.

Naloga Koordinacijskega odbora CLLD bo tudi izbira SLR in LAS, ki bo temeljila na enotnem postopku ter skupnih merilih za izbor. Končno odločitev v povezavi z izborom SLR in LAS pa bodo sprejeli posamezni organi upravljanja.

Koordinacijski odbor CLLD bo pri pregledovanju in usklajevanju SLR skrbel, da vsebine SLR sledijo prednostnim tematskim področjem ukrepanja, ki izhajajo iz ciljev Unije in nacionalnih potreb ugotovljenih na podlagi analize stanja. Skrbel pa bo tudi za usklajenost med različnimi razvojnimi dokumenti na državni, regionalni in lokalni ravni, kar zahteva stalni dialog med koordinacijskim odborom CLLD in LAS.

Oblikovanje LAS in izbor SLR

Pri izvajanju skupnega pristopa CLLD bodo vsi zainteresirani na podlagi nacionalnega izvedbenega predpisa pozvani, da se lotijo oblikovanja LAS in priprave SLR. Lokalno partnerstvo se bo samo odločilo ali bo cilje SLR uresničevalo s kombinacijo skladov. Lokalno partnerstvo, ki se bo oblikovalo na obalnem območju RS pa mora v SLR obvezno vključiti vsebine, ki bodo podprte s sredstvi ESPR. Izbor SLR bo temeljil na podlagi skupnih kriterijev in meril za izbor, določeni bodo skupni roki in enotna ocenjevalna komisija. SLR bodo izbrane v roku dveh let od datuma odobritve Partnerskega sporazuma.

Izbor SLR in LAS bo temeljil na podlagi meril za izbor, ki bodo izhajala iz naslednjih načel:

1. usklajenost SLR z razvojnimi potrebami območja,
2. upoštevajoč štiri tematska področja od katerih LAS upošteva le tista, ki so relevantna za njihove lokalne potrebe,
3. vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR,
4. usklajenost akcijskega načrta,
5. vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR,
6. ustreznost in učinkovitost partnerstva.

SLR in LAS, ki bodo na podlagi meri za izbor izbrani, bo na podlagi kriterijev (število prebivalcev LAS, površina LAS in razvitost območja) dodeljena pravica do koriščenja

sredstev za vsak zadevni sklad. LAS bo dodeljena kvota sredstev, ki jih bodo LAS črpali na podlagi operacij, izbranih na podlagi javnih pozivov LAS.

Na podlagi meril in dosedanjih izkušenj v povezavi z izvajanjem ukrepov LEADER v okviru PRP 2007–2013 pričakujemo, da se bo za programsko obdobje 2014–2020 oblikovalo podobno število LAS, s tem, da bodo območja LAS zajemala tudi naselja z več kot 10.000 prebivalci, v katerih se bodo lahko izvajali projekti, ki bodo financirani s sredstvi ESRR in ESPR.

Ob pripravi SLR bo treba upoštevati in vključiti vse ključne elemente, kot jih določajo uredbe 1303/2013/EU, 1305/2013/EU in 508/2014/EU ter EU in nacionalni izvedbeni predpisi. Lokalna partnerstva morajo pri pripravi SLR izhajati iz naslednjih ključnih izzivov :

1. ustvarjanje delovnih mest,
2. razvoj osnovnih storitev,
3. varstvo okolja in ohranjanje narave ter
4. večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin.

Ta področja bodo sledila tematskim ciljem in reševala izzive v zvezi z visoko brezposelnostjo, povečanjem konkurenčnosti, izboljšanjem osnovnih storitev, vključno z lokalno infrastrukturo in posledično reševanjem problematike depopulacije, ohranjanjem identitete krajine ter varstvom okolja in naravnih virov. Spodbujala pa se bosta tudi večja socialna vključenost in boj proti revščini. S tovrstnim pristopom želimo, da lokalno prebivalstvo samo določi operacije, ki bodo zasledovale cilje Unije.

Lokalna partnerstva lahko v SLR vključijo tista tematska področja ukrepanja, ki so relevantna za njihove lokalne potrebe. Razporeditev prednostnih nalog po posameznih tematskih področjih ukrepanja pa je odvisna od prepoznave potreb lokalnega partnerstva, ki bo določilo težišča med posameznimi tematskimi področji ukrepanja. Izbor operacij s katerimi bodo LAS zasledovali tematska področja ukrepanja je v pristojnosti LAS. LAS bodo operacije izbrali na podlagi javnih pozivov. V SLR mora LAS določiti, iz katerega sklada se bodo uresničevali cilji posameznega tematskega področja.

Naloge in financiranje delovanja LAS

LAS bodo opravljali naloge v skladu z Uredbo 1303/2013/EU. V SLR zastavljene cilje, ki bodo podprti s sredstvi iz posameznega sklada, bodo LAS uresničevali s štirimi podukrepi:

a) pripravljalna podpora, namenjena krepitvi institucionalne usposobljenosti, usposabljanju in mreženju za pripravo in izvedbo SLR (v nadaljevanju: pripravljalna podpora);

b) podpora za izvedbo operacij SLR;

c) podpora za pripravo in izvajanje operacij sodelovanja LAS;

d) podpora za tekoče stroške in animacijo, ki bo namenjena povrnitvi stroškov delovanja in upravljanja LAS.

Lokalna razvoja partnerstva, ki bodo na podlagi nacionalnega poziva pripravila SLR, bodo upravičena do sofinanciranja iz naslova podukrepa »pripravljalna podpora«.

Sredstva iz podukrepa »pripravljalna podpora« bodo izplačana ob upoštevanju točke 1(a) 35. člena Uredbe 1303/2013/EU. Pripravljalna podpora bo posameznemu LAS izplačana v sorazmernem deležu iz naslova vseh zadevnih skladov, ki jih bo vključevala SLR. Pripravljalna podpora bo izplačana v pavšalnem znesku tistim lokalnim partnerstvom, ki bodo pripravile SLR v skladu z EU in državnimi predpisi. Namen podpore je okrepiti oblikovanje lokalnih partnerstev in povrniti nastale stroške v povezavi s pripravo SLR. Ta podpora pa zajema tudi ukrepe za usposabljanje lokalnih zainteresiranih strani, preučevanje zadevnega območja in upravne stroške.

Za financiranje tekočih stroškov in stroškov animacije bo določen glavni sklad, katerega se določi na območju posameznega LAS. Glavni sklad bo tisti, katerega prispevek finančnih sredstev bo na podlagi določenih pravic porabe, najvišji. Financiranje drugih podukrepov podpora za izvedbo operacij SLR ter priprava in izvedba operacij sodelovanja LAS, pa bo potekalo ločeno iz vseh zadevnih skladov v skladu s SLR. Sredstva upavičencem se bodo izplačala na podlagi predloženih dokazil o nastanku stroškov. Med skladi pa bo vzpostavljen mehanizem preverjanja dvojnega financiranja.

Za namen izvajanja podukrepa podpora za tekoče stroške in animacijo lahko LAS nameni največ 20 % skupnih javnih izdatkov, nastalih pri SLR.

Izvajanje, nadzor, spremljanje in poročanje

SLR izbere koordinacijski odbor CLLD, ki ga za ta namen ustanovijo pristojni organi upravljanja, ki te SLR tudi odobrijo. Ključno je dobro sodelovanje med LAS in koordinacijskim odborom CLLD ter drugimi relevantnimi partnerji. Med koordinacijskim odborom CLLD in LAS bo vzpostavljen stalni dialog in bo po potrebi

LAS usmerjal pri njihovem delovanju in preko izbora SLR ter sistema spremljanja tudi skrbel, da bo LAS zasledoval cilje zastavljene v SLR.

LAS bo mora vzpostaviti sistem usklajenega izvajanja spremljanja in vrednotenja. V skladu z 71. členom Uredbe 1303/2013/EU bo moral zagotoviti posameznim organom upravljanja zagotoviti vse potrebne informacije za omogočanje spremljanja in vrednotenja.

Organi upravljanja so odgovorni za upravljanje posameznih operativnih programov v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja ter za pripravo letnih poročil glede spremljanja izvajanja operativnih programov ter doseganja zastavljenih kazalnikov in ciljev. Spremljanje izvajanja pristopa CLLD bo tudi del teh poročil. Preko letnih poročil o delu posameznega LAS se bo preverjal napredek pri izvajanju SLR za posamezno območje.

Na podlagi odločbe o potrditvi LAS, bodo upravičenci lahko črpali sredstva za izvedbo operacij SLR znotraj posameznega območja LAS, za izvedbo operacij sodelovanja LAS in za povrnitev stroškov za tekoče stroške in animacijo.

Za črpanje sredstev iz naslova podukrepa »pripravljalna podpora« bo lokalno partnerstvo pripravilo SLR in jo predložilo v pregled koordinacijskemu odboru CLLD. Po opravljenih vseh kontrolah bodo organi upravljanja na podlagi izbora koordinacijskega odbora CLLD odločili ali se SLR potrdi ali zavrne. Pripravljalna podpora bo izplačana po opravljenih vseh kontrolah.

Za črpanje sredstev iz naslova podukrepa »podpora za izvedbo operacij SLR«, bo LAS objavil javni poziv, na podlagi katerega bo izbral operacije pomembne za razvoj lokalnega območja. Izbrane operacije bo predložil v potrditev organu upravljanja, ki bo projekte odobril in izdal odločbo o pravici do sredstev. Po zaključku operacije bo upravičenec vložil zahtevek za izplačilo, ki ga bo plačilni organ, pristojen za izplačilo sredstev posameznega sklada, izplačal po opravljenih vseh kontrolah.

Za črpanje sredstev iz naslova podukrepa »podpora za pripravo in izvajanje operacij sodelovanja LAS«, bo organ upravljanja pripravil javni poziv, in na podlagi vnaprej določenih meril izbral operacije, ki bodo upravičene do sofinanciranja in izdal odločbo o pravici do sredstev. Po zaključku operacije bo upravičenec vložil zahtevek za izplačilo, ki ga bo plačilni organ pristojen, za izplačilo sredstev posameznega sklada izplačal po opravljenih vseh kontrolah. V primeru ESPR bodo projekti sodelovanja vključeni v SLR.

Za črpanje sredstev iz naslova podukrepa »podpora za tekoče stroške in animacijo«, bo LAS vložil zahtevek za izplačilo, ki ga bo plačilni organ, pristojen za izplačilo sredstev posameznega sklada, izplačal po opravljenih vseh kontrolah.

Nadzor nad izvajanjem podukrepov se bo izvajal v skladu z veljavno kontrolno uredbo.

3.1.2. Celostne teritorialne naložbe

3.1.2 Celostne teritorialne naložbe

Ker gre za nov instrument in zaradi kompleksnosti njegovega izvajanja, se je Slovenija odločila za uporabo instrumenta CTN le pri izvajanju celostnih ukrepov za trajnostni razvoj urbanih območij, kar je podrobneje opredeljeno v poglavju 3.1.3.

3.1.3. Trajnostni urbani razvoj, vključno z načeli za opredelitev urbanih območij, na katerih se bodo izvajali celostni ukrepi za trajnostni urbani razvoj, in okvirna dodelitev za te ukrepe na nacionalni ravni v okviru ESRR

3.1.3 Trajnostni razvoj urbanih območij

Strategija prostorskega razvoja RS je temeljni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja države. Vključuje tri medsebojno povezane prostorske sisteme – urbano, infrastrukturo in krajino. Osnovni prostorski koncept temelji na policentrizmu, utemeljen na urbanih središčih različnega pomena, od mednarodnega, nacionalnega do regionalnega, ki podpirajo razvoj pripadajočih funkcionalnih območij. Podprta z infrastrukturo, imajo urbana središča ključno vlogo v uravnoteženem razvoju države kot ekonomska, trgovinska, izobraževalna, kulturna, stanovanjska in storitvena središča. Strategija poudarja potrebo po dvigu njihove konkurenčnosti skozi izboljšave na področju podjetništva, storitev in stanovanjskih sosesk v mestih skozi urbano prenovo, ki vključuje izboljšanje pogojev za trajnostno mobilnosti ter kakovost okolja v urbanih območjih.

Koncentracija prebivalstva v slovenskih mestih se danes ocenjuje na dobrih 50 %, medtem ko je stopnja suburbanizacije nadpovprečna. Mesta in mestna naselja so zaposlitvena središča, saj je večina delovnih mest v urbanih naseljih, v katerih dela 94 % vseh zaposlenih prebivalcev in kjer živi 70 % prebivalcev Slovenije z višjo ali visoko izobrazbo. Mestna območja so hitreje rastoča in zato se v njih odražajo tudi večji pritiski na prostor. Od prvih popisov na slovenskih tleh pa do danes se je število prebivalcev povečalo za 27 %, prebivalstvo, ki živi v mestih in mestnih naseljih, pa kar za 60 %.

Iz razvojnega vidika, v Sloveniji tri urbana območja izstopajo kot središča mednarodnega pomena, to so Ljubljana, Maribor in Koper. Ta urbana središča so ključnega pomena za mednarodno konkurenčnost Slovenije, imajo ključno vlogo v okviru prometnega

omrežja, dostopnosti in povezav, a ima v okviru razvoja države vsako od njih specifičen pomen ter razvojne priložnosti in probleme. Ljubljana in Maribor predstavljata dve največji urbani središči v državi (edini urbani središči nad 100.000 prebivalcev), Koper pa ima zaradi svoje obmorske prostorske lege in pristaniščem posebno geostrateško vlogo. Hkrati s specifičnimi razvojnimi potenciali se ta mesta srečujejo tudi z razvojnimi problemi. Izstopajo zlasti problemi onesnaženja zraka, slabe dostopnosti z javnim prometom in problematika ozkih grl, slabo izrabljenih notranjih urbanih površin za razvoj mesta ob hkratnih potrebah po zagotavljanju novih površin za gospodarski razvoj, ponekod pa tudi socialne izključenosti. Vsa mesta se srečujejo tudi s problematiko prilagajanja na procese staranja prebivalstva, ki jih je potrebno vključevati v razvojne strategije in rešitve, zlasti v okviru urbane prenove.

Ljubljana se razvija kot državno središče in najpomembnejše državno prometno vozlišče (križišče prometnih koridorjev TEN) ter pomembno univerzitetno in kulturno središče, kjer so skoncentrirane najvišje funkcije, vrhunske ustanove, osrednje poslovne, kulturne, storitvene in oskrbne dejavnosti ter institucije, pomembne za vso državo (na primer: klinični center, ustavno sodišče in drugo). Na meddržavni ravni se povezuje s tujimi državnimi in regionalnimi središči. Kot glavno mesto ima v mednarodnem prostoru poseben potencial, ima največje število prebivalcev in je kot največje zaposlitveno središče v državi in središče najvišjih funkcij v državnem in oskrbnem smislu zato obremenjena tudi z velikim številom dnevnih migracij. Maribor je drugo največje mesto (drugo največje mesto po številu prebivalcev in zaposlitveno središče), središče pomembnih funkcij ter univerzitetno in kulturno središče v državi ter državno pomembno prometno vozlišče (lega na veji X. koridorja TEN), ki se povezuje na mednarodni ravni s sosednjimi regijami Avstrije, Hrvaške in Madžarske. Koper predstavlja na državni in mednarodni ravni pomembno državno tovorno prometno vozlišče in morsko pristanišče ter ima pomembno vlogo v razvoju zaledja. Kot obalno somestje s Piranom in Izolo razvija funkcije središča nacionalnega pomena z zagotavljanjem oskrbnih funkcij in se na mednarodni ravni povezuje s sosednjimi regijami Italije in Hrvaške. Poleg pristanišča se Koper razvija kot tudi univerzitetno središče, pomembno izstopa pa tudi potencial razvoja turizma.

Poleg treh mednarodnih središč so za razvoj na državni ravni pomembna tudi tista urbana območja, ki predstavljajo pomembna zaposlitvena in oskrbna središča in kot taka pomembno podpirajo policentrični urbani razvoj v državi. Strategija prostorskega razvoja Slovenije opredeljuje poleg treh mednarodnih središč še 12 središč nacionalnega pomena. Zaradi velikosti, poselitvenih pritiskov, vsestranske problematike in pričakovanega razvoja posebno pozornost namenja usklajenemu razvoju širših mestnih območij, Ljubljane, Maribora, Kopra, Celja in Nove Gorice, kjer potekajo intenzivne interakcije med večjimi mesti in njihovo širšo okolico. Za ta območja so značilne močne vsakodnevne delovne in druge migracije, ki povzročajo gost promet – predvsem z osebnimi avtomobili, kar obremenjuje celotno območje in osrednje mesto. Prav tako potekajo intenzivne interakcije na ravni drugih središč.

V okviru središč mednarodnega in nacionalnega pomena, bodo do izvajanja celostnih ukrepov za trajnostni urbani razvoj upravičene mestne občine, ki jih glede na njihove naloge in položaj v urbanem sistemu opredeljujemo kot »urban authority«.

Glede na določila Strategije prostorskega razvoja Slovenije in pristojnosti na področju razvoja mest, k zagotavljanju trajnostnega urbanega razvoja v mestih prednostno prispevajo mestne občine (določene na podlagi Zakona o lokalni samoupravi); vključujejo 3 središča mednarodnega pomena (Ljubljana, Maribor in Koper), 5 središč nacionalnega pomena (Kranj, Ptuj, Velenje, Celje in Nova Gorica), ki so hkrati mesta v okviru širših mestnih območij ter 3 središča nacionalnega pomena, ki so pomembni razvojni poli izven glavnih razvojnih osi (Novo mesto, Slovenj Gradec in Murska Sobota).

Vse mestne občine (Ljubljana, Maribor, Koper, Kranj, Celje, Novo mesto, Velenje, Nova Gorica, Ptuj, Murska Sobota in Slovenj Gradec) se soočajo s problemi povečanih pritiskov na prostor in okolje, kot so: zmanjševanje privlačnosti središč zaradi selitve dejavnosti na obrobje (dobra cestna/avtomobilska dostopnost podpira suburbanizacijo); upadanje funkcij, zlasti stanovanjske, v središčih, selitev oskrbnih funkcij na obrobje, propadanje mestnih predelov ter zastarel stanovanjski fond; veliko dnevno število vozil/migrantov (Ljubljana preko 100.000); slabo razvit javni promet in kvaliteta storitev javnega prometa (ne le mestni, temveč zlasti primestni promet) ter slabo izkoriščena obstoječa železniška infrastruktura; slaba kvaliteta zraka v nekaterih urbanih območjih in s tem vpliv na zdravje (emisije TPG plinov in trdih delcev); povečevanje števila degradiranih urbanih površin, ki so premalo ali neprimerno uporabljene ter v nekaterih primerih okoljsko degradirane. Poleg pritiskov na prostor in okolje, se mestne občine soočajo z izgubo delovnih mest zaradi propada podjetij (npr. 2000 izgubljenih delovnih mest v Kranju) ter s tem povezanim povečanjem socialne izključenosti in revščine prebivalstva.

Glavni cilj na področju trajnostnega urbanega razvoja v Slovenijii v obdobju 2014-2020 je povečanje konkurenčnosti in privlačnosti mest. Zato je potrebno aktivnosti prednostno usmerjati v: reaktivacijo degradiranih območij in prostih, slabo izkoriščenih površin znotraj mest; celovito prenovo stanovanjskih sosesk; izboljšanje kakovosti mestnega okolja z ukrepi na področju trajnostne mobilnosti in energetske učinkovitosti; povečanje odpornosti mest na podnebne spremembe; ohranjanje in aktiviranje naravnih in kulturnih potencialov mest; aktivno vključevanje prebivalstva; povečanje zmogljivosti in usposobljenosti lokalnih skupnosti za izvajanje celovitih urbanih razvojnih projektov in urbane prenove.

- ***Pristop k trajnostnemu urbanemu razvoju***

Trajnostni urbani razvoj temelji na načelu notranjega razvoja urbanih območij (izkoriščanje potenciala degradiranih urbanih zemljišč, prostih in slabo izkoriščenih površin za razvoj znotraj urbanih območij) in dobrega funkcionalnega sodelovanja in povezovanja z drugimi mesti ter okolico. Glavni namen spodbujanja trajnostnega urbanega razvoja je s celovitim pristopom načrtovanja in izvajanja naložb v mestih ustvariti pogoje za večjo gospodarsko rast in socialno vključenost.

Izbrana mesta bodo naložbe izvajala na področju celovite urbane prenove z ukrepi za reaktivacijo degradiranih in prostih zemljišč v mestih, revitalizacijo mestnih središč, energetsko učinkovitost, trajnostno mobilnost in dostopnost, zagotavljanje pogojev za ustvarjanje novih delovnih mest ter socialno vključenost. Poudarek je na celovitem pristopu pri načrtovanju in izvajanju naložb, ki na izbranem območju smiselno povezujejo in rešujejo več vprašanj hkrati.

Z namenom učinkovite uporabe sredstev, namenjenih spodbujanju trajnostnega urbanega razvoja so izhodišča za izbor upravičenih urbanih območij:

- pogoji in namen uporabe celotnih teritorialnih naložb za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja v skladu s pravili o evropskih strukturnih in investicijskih skladih;
- status mestne občine in naloge, ki jih opravlja na področju urbanega razvoja, v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo na področju lokalne samouprave;
- vloga mesta v policentričnem urbanem sistemu na podlagi Strategije prostorskega razvoja Slovenije;
- specifika slovenskega prostora in mest – urbani sistem sloni na malih in srednje velikih mestih;
- mestna naselja in naselja mestnih območij po Statističnem letopisu iz leta 2013 (SURS, 2013[210])

Naložbe na področju trajnostnega urbanega razvoja bo lahko izvajalo vseh 11 mestnih občin: Ljubljana, Maribor, Koper, Kranj, Celje, Novo mesto, Velenje, Nova Gorica, Ptuj, Murska Sobota in Slovenj Gradec. Mestne občine imajo nalogo zagotavljati enotno prostorsko in urbanistično urejanje ter načrtovanje razvoja mest in njegovo izvajanje, zadovoljevanje komunalnih potreb, ter skrbijo za usmerjanje prostorskega razvoja v povezavi z svojimi gravitacijskimi območji. Mestne občine morajo pripraviti trajnostne urbane strategije (TUS) na podlagi katerih konkurirajo za pridobitev sredstev za izvajanje ukrepov.

Trajnostna urbana strategija (TUS), ki jo pripravi in sprejme mestna občina, je pogoj za pridobitev sredstev za sofinanciranje operacij na področju trajnostnega urbanega razvoja na upravičenih območjih. TUS mora vključevati ekonomske, okoljske, podnebne, demografske in družbene izzive ter cilje, ki so ključnega pomena za trajnostni razvoj določenega urbanega območja, v navezavi na probleme urbanega razvoja v Sloveniji. Smernice za pripravo TUS in merila za izbor projektov oblikuje ministrstvo, pristojno za urbani razvoj, v sodelovanju z organom upravljanja.

Mestne občine bodo upravičene do uporabe mehanizma celostnih teritorialnih naložb (CTN) ob izpolnjevanju naslednjih pogojev: kvalitetno pripravljena trajnostna urbana strategija, izvajanje naložb z vključevanjem različnih virov financiranja ter usposobljenost za upravljanje celovitih teritorialnih naložb. Na podlagi sporazuma med mestnimi občinami, organom upravljanja in ministrstvom, pristojnim za urbani razvoj

bodo mestne občine odgovorne za izbor operacij, odvisno od njihove usposobljenosti pa tudi za spremljanje in nadzor.

Operacije, izbrane za izvedbo preko mehanizma CTN bodo morale slediti ciljem in izzivom za zagotavljanje trajnostnega urbanega razvoja v Sloveniji. Njihovo izvajane bo omejeno na območje mestnih naselij in naselij mestnih območij znotraj mestnih občin. Ob izpolnjevanju pogojev s strani vseh upravičenih mestnih občin, bo v Sloveniji potencialno izpeljanih enajst celostnih teritorialnih naložb.

Podrobnejša opredelitev izvedbene strukture bo predstavljena v okviru OP za izvajanje kohezijske politike.

- ***Okvirna dodelitev sredstev na nacionalni ravni celostnim ukrepom za trajnostni razvoj mest***

Preglednica: Okvirna dodelitev na nacionalni ravni za celostne ukrepe za trajnostni urbani razvoj v okviru ESRR

Sklad	**Okvirna dodelitev na nacionalni ravni za celostne ukrepe za trajnostni urbani razvoj (EUR)**	**Delež skupne dodelitve za sklad (v %)**
ESRR	107.130.370,49	7,70
ESS	0,00	0,00

3.1.4. Glavna prednostna področja za sodelovanje v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, ob upoštevanju, kadar je ustrezno, makroregijskih strategij in strategij za morske bazene

3.1.4 Prednostna območja sodelovanja ob upoštevanju strategij za makroregije in morske bazene

S čezmejnimi programi ETS si bo Slovenija prizadevala za oblikovanje skupnih razvojnih strategij z dejavno vlogo nosilcev lokalnih in regionalnih oblasti ter za ustvarjanje pogojev za skupno in odgovorno upravljanje skupnega bogastva in s tem prispevala k drugačnemu pogledu na skupni prostor.

Vzpostavitev čezmejnih obmejnih funkcionalnih območij je za Slovenijo strateškega pomena. Krepitev funkcionalnih povezav med obmejnimi urbanimi središči in razvoj slovenskega policentričnega urbanega sistema poselitve bosta zagotavljala enakomerno oskrbo prebivalstva tudi na pretežno podeželskih obmejnih območjih za vzpostavitev dolgoročne teritorialne kohezije. V okviru programov čezmejnega sodelovanja se prednostno spodbuja sodelovanje partnerskih institucij, ki jih obmejnost neposredno zadeva in ki se srečujejo s posebnimi problemi in priložnostmi, kot so odpraviti nesorazmerja v možnostih poslovanja gospodarskih subjektov, nesorazmerja na trgu dela in mobilnosti delovne sile, nesorazmerja v tehnološkem razvoju in pretoku znanja ter informacij. Vlaganja bodo namenjena tudi spodbujanju pravnega in upravnega sodelovanja, skupnemu varstva okolja in spodbujanju učinkovite rabe virov ipd. Posebna pozornost bo namenjena tudi slovenskim manjšinam v reintegracijo slovenskega kulturnega prostora, kar ima za Slovenijo gospodarski, kulturni, zgodovinski in politični pomen.

V čezmejnem sodelovanju bo imelo oevropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS GO), ki deluje na čezmejnem somestju Gorice in Nove Goricepomembno vlogo pospeševalca strateško naravnanega pristopa, saj EZTS nastopajo v obmejnem prostoru z jasno oblikovanimi cilji razvoja skupnega obmejnega območja.

Vsebine, ki so skupne vsem čezmejnim programom (z Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško) in transnacionalnim programom (podonavski in jadransko-jonski) se v veliki večini lahko uvrščajo tudi med ukrepe podonavske, alpske in jadransko-jonske makroregije kot primer aktivnosti:

- na področju priprave in izvedbe načrtov upravljanja voda za čezmejna porečja (Soča z Vipavo, Drava, Mura, Sava s pritoki),
- na področju priprave in izvedbe načrtov zmanjševanja poplavne ogroženosti za čezmejna porečja (Soča z Vipavo, Drava, Mura, Sava s pritoki),
- izboljšanja mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniškem, morske, rečne in zračne povezave,
- zagotavljanja ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov v okviru NATURE 2000,
- razvijanja visokokakovostne ponudbe zelenega turizma, ki temelji na aktivnem ohranjanju narave in vključevanju naravnih in kulturnih potencialov,
- podpiranja zmogljivosti MSP za rast in za vključitev pri inovacijskih procesih, zlasti v zvezi s prehodom na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih.

Na čezmejnem območju z Avstrijo so za Slovenijo ključni tematski cilji: krepitev čezmejne konkurenčnosti, raziskav in inovacij, varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov ter izboljšanje institucionalne zmogljivosti in učinkovita javna uprava.

Na čezmejnem območju z Italijo so za Slovenijo ključni tematski cilji: raziskave in razvoj (sodelovanje visokošolskih institucij, raziskovalnih organizacij s podjetji), varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov s ciljem čezmejno varovati kulturno in naravno dediščino ter razvijati čezmejne turistične cilje; skupni ukrepi kot odgovor na podnebne spremembe in visoko tveganje zaradi naravnih nesreč (npr. poplav, suš, erozije, ki zahtevajo medsektorsko upravljanje voda) ter podpora prehodu na nizkoogljično družbo (trajnostna mobilnost med mesti in podeželjem, s krepitvijo javnega potniškega prometa in nadgradnjo kolesarske mreže). Program bo spodbujal zmogljivost za čezmejno sodelovanje uprav in prebivalstva.

Na čezmejnem območju z Madžarsko je za Slovenijo ključno podpiranje zaposlovanja z razvojem endogenih zmogljivosti, in sicer s tematskim ciljem ohranjanje, varstvo, promocija ter razvoj naravne in kulturne dediščine in izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter učinkovita javna uprava s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja, pa tudi sodelovanja med prebivalci in ustanovami.

Za čezmejno območje s Hrvaško so bili kot ključni tematski cilji prepoznani celostno obvladovanje poplavne ogroženosti v čezmejnih porečjih, ohranjanje in trajnostna raba naravnih in kulturnih virov ter v okviru izboljšanja institucionalne zmogljivosti javnih organov in deležnikov spodbujanje zdravega, varnega in dostopnega obmejnega območja.

Koordinacija priprav partnerskega sporazuma, operativnega programa za kohezijske sklade in programov čezmejnega sodelovanja poteka v okviru ene institucije, kar tako v fazi priprave dokumentov kakor tudi v fazi izvajanja zagotavlja komplementarnost in sinergije različnih skladov na nacionalni in regionalni ravni. Slovenija na ravni regij NUTS 3 (statistične regije) pripravlja regionalne razvojne programe skladno z zakonodajo o skladnem regionalne razvoju, ki bodo podlaga za investicije iz različnih virov financiranja v ključna razvojna področja na podlagi teritorialnih izzivov in priložnosti. V tem kontekstu je predvidena tudi uporaba instrumentov večnivojskega upravljanja, kot je EZTS GO.

Koordinacija priprave makroregionalnih strategij je v pristojnosti Ministrstva za zunanje zadeve, medtem ko so koordinacija in izvajanje posameznih področij strategij ter priprava projektov v pristojnosti posameznih ministrstev. V obdobju po letu 2014 je predvidena okrepljena vloga medresorske koordinacije makroregionalnih strategij v okviru odbora, kjer bodo zaradi doseganje komplementarnosti in boljših sinergičnih učinkov sodelovanja v makroregionalnih strategijah EU obravnavani vsi skladi SSO.

- ***Strateške usmeritve Slovenije pri pripravi in izvajanju makroregionalnih strategij v okviru ustreznih tematskih ciljev***

Tematski cilj 3: povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij

Glede na majhnost slovenskega ribiškega sektorja in njegovih znanstveno-raziskovalnih kapacitet EUSAIR predstavlja priložnost razvoja sektorja v okviru skupnih projektov za spodbujanje nadaljnjega razvoja podjetništva na področju pridobivanja in predelave morske hrane, ki bo temeljilo na konkurenčnosti, hitri odzivnosti na potrebe trga ter dodani vrednosti proizvodom v okviru odgovorne in trajnostne proizvodnje ter porabe. Slovenija bo pozorna na možnost izvajanja skupnih raziskovalnih projektov, kar bi lahko omogočilo povezavo in sodelovanje sektorjev, znanstveno-raziskovalne sfere, marikulture in predelovalne industrije ter javnih institucij (sodelovanje v skupnih grozdih in raziskovalnih mrežah v okviru EUSAIR). Prav v okviru EUSAIR je tako priložnost za izkoriščanje potenciala za razvoj novih delovnih mest ter razvoj (novih) kakovostnih izdelkov in storitev. Pri tem tematskem cilju bodo naložbe v mala in srednje velika podjetja v turizmu prispevala k ciljem četrtega stebra EUSAIR »trajnostni turizem«, ki je namenjen ukrepom, usmerjenim v spodbujanje trajnostnega zalednega, obalnega in morskega turizma. V ospredju je tudi ohranjanje in uveljavljanje kulturne dediščine. Cilj ukrepov je zmanjšanje sezonske odvisnosti obiskanosti celotne regije in njeno skupno prepoznavanje.

Tematski cilj 5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj

Problematika podnebnih sprememb se upošteva tudi v regionalnem pristopu v okviru okoljskega stebra EUSDR, ki konkretneje opredeljuje tematiko upravljanja voda, okoljska tveganja in ohranjanje biodiverzitete. Slovenija si prizadeva za konkretno delovanje, ki je komplementarno uresničevanju ciljev, podrobneje navedenih pri *tematskem cilju 5: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj* in *tematskem cilju 6: Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov*.

V tej zvezi bo Slovenija z EUSDR in EUSAIR prednostno uresničevala cilje:

i) protipoplavne varnosti (tudi z vidika aktivnega vključevanja negradbenih ukrepov v transnacionalna porečja Mure, Drave, Save in Soče s pritoki),

ii) celovitejšega upravljanja voda (tako z vidika dostopa do pitne vode kot komunalnega upravljanja, s pospeševanjem naložb v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske

zakonodaje), izvajanje protokola o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja – ICZM) ter

iii) upravljanja zavarovanih območij regije (npr. v programu NATURA 2000) z novimi transnacionalnimi projekti ali nadaljevanjem dela na obstoječih primerih transnacionalnega sodelovanja.

Podonavska strategija (EUSDR)

Število skrajnih podnebnih pojavov v Evropi se bo glede na strokovne napovedi v prihodnje povečalo in Podonavje kot specifično geografsko območje, ki se razprostira čez državne meje in znaten del Evrope, ne bo izjema. Ker ima v Podonavju ključno vlogo voda, lahko predvidevamo, da bodo zaradi teh pojavov zlasti pogostejša nihanja vodostaja, kar bo neposredno vplivalo na državljane in podjetja v regiji. Tako kot vse pogostejše in silovitejše poplave sta tudi prevelika vročina in pomanjkanje vode eden od temeljnih regionalnih izzivov bivanjskim, kmetijskim, industrijskim in drugim podjetniškim ter urbanim dejavnostim.

V prihodnji evropski finančni perspektivi si bomo v okviru EUSDR prizadevali za nadaljnje sodelovanje pri skupnem izvajanju načrta upravljanja za Podonavje. Slednji se izvaja pod okriljem Mednarodne komisije za varstvo reke Donave (ICPDR) in Mednarodne komisije za Savski bazen (ISRBC). Prav povezovanje aktivnosti izvajanja strategije z delom ISRBC velja za primer uspešnega mednarodnega sodelovanja, ki ga bomo poskušali nadgrajevati tudi z upoštevanjem načrta upravljanja voda v porečju Save.

S pomočjo EUSDR se bomo posvečali problematiki zmanjšanja poplavne ogroženosti, ki predstavlja enega ključnih izzivov v regiji. Pri tem si bomo prizadevali za oblikovanje ustreznih e-rešitev (primer dobre prakse doslej je DANUBE FLOODRISK, ki zagotavlja skupne podatkovne zbirke in kartiranje poplavnih območij). Podlaga za nadaljnje sodelovanje in nadgradnjo bo tudi zaključen evropski čezmejni projekt Dra-Mur-ci, katerega cilj je bil povezovanje pri zaščiti pred poplavami na območju rek Drave in Mure.

V luči prilagajanja podnebnim spremembam bo Slovenija aktivna tudi na področju energetike in trajnostnega upravljanja voda, kjer si bo prizadevala za pripravo drugega načrta upravljanja voda za Savski bazen (2nd Sava RBMP) in pripravo trajnostnega operativnega napovedovanja poplav v realnem času (predlagan projekt *Sustainable Operational Flood Forecasting in Real Time and Water resources Management*). Na področju prostorskega načrtovanja bo skupaj z drugimi državami ob Savi tudi v okviru EUSDR podpirala razvoj urbanističnega koncepta prostorskega razvoja ob Savi od izvira do izliva za večnamensko rabo.

Poleg tega je za Podonavje značilno veliko število industrijskih območij z visokim tveganjem, ki pomenijo stalno nevarnost za okolje in državljane. Primeri hudega onesnaženja v preteklosti so pokazali, da se nesreče zgodijo in da so poznavanje potencialnih tveganj, pripravljenost in mehanizmi hitrega odzivanja bistvenega pomena za preprečevanje, pripravljenost ali zmanjšanje škode.

Slovenija je že ratificirala protokol o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja (ICZM) in ga tudi že začela izvajati. Sodeluje tudi pri pripravi direktive o morskem načrtovanju (MSP). Po sprejetju te direktive bo Slovenija pripravila pomorski prostorski načrt z usklajeno opredeljenimi dejavnostmi na morju v navezavi na obalno območje.

Tematski cilj 6: varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe

Na področju okolja je sodelovanje s sosednjimi državami in tudi širše nujno, saj okolje ne priznava administrativnih ali političnih meja, zaradi česar mora upravljanje mednarodnih povodij temeljiti na naravnih geografsko-hidroloških enotah, kot izhaja iz Okvirne direktive o vodah.

Podonavska strategija (EUSDR)

Prizadevanja za ohranitev biotske raznovrstnosti bomo s sodelovanjem v okviru EUSDR poskušali povezati z ukrepi upravljanja voda. Da bi dokončno vzpostavili sistem upravljanja območij Natura 2000, bomo podpirali projekte za vzpostavitev zelene infrastrukture, prednostno v sinergiji s protipoplavnimi ukrepi in ukrepi za izboljševanje hidromorfološkega stanja voda kot del celovitih ukrepov na območjih Natura 2000.

Ker želimo izboljšati kakovost voda in ohranjati biodiverziteto v Sloveniji in tudi v regiji, bomo intenzivno delali tudi na izvajanju dveh aktivnosti iz podonavske strategije za pospešitev izvajanja uredbe REACH glede substitucije nevarnih kemikalij in resolucije SZO glede nerabnih pesticidov in drugih nerabnih kemikalij. Nadalje bomo ukrepe v tem segmentu smiselno kombinirali z ukrepi, povezanimi s protipoplavnimi ukrepi (predvsem zelena infrastruktura), ki jih načrtujemo v okviru tematskega cilja 5, in z ukrepi, ki jih bomo izvajali v sklopu dejavnosti, namenjenih za izboljšanje biotske raznovrstnosti.

Jadransko-jonska strategija (EUSAIR)

Jadransko morje je geografsko in ekonomsko za Slovenijo izjemno pomembno območje, predvsem zaradi strateške vloge, ki jo ima ta del Sredozemlja pri povezavi držav srednje Evrope z globalnimi trgovskimi tokovi. Z Zakonom o razglasitvi zaščitne ekološke cone in epikontinentalnem pasu Republike Slovenije je Slovenija razglasila svojo zaščitno ekološko cono, kjer izvaja svoje suverene pravice glede raziskovanja in trajnostne rabe, ohranjanja in upravljanja morskega bogastva ter jurisdikcijo glede znanstvenega raziskovanja in ohranjanja in zaščite morskega okolja v skladu z mednarodnim pravom in obveznostmi, ki izhajajo iz pravnega reda Evropske unije. Najobčutljivejše območje Jadrana je severni Jadran, zato bi ga ob sodelovanju z vsemi državami tega območja razglasili kot varovano območje, kar pomeni, da bi bil pri nameščanju novih gospodarskih objektov in drugih posegov v prostor, ki pomembno vplivajo na ravnovesje ekosistema tega območja, potreben regionalno usklajen pristop.

Slovenija ima skupaj z Bosno in Hercegovino usklajevalno vlogo pri okoljskem stebru EUSAIR *»ohranjanje, varovanje in izboljševanje kakovosti okolja«*, pri čemer si bo kot članica strategije prizadevala za osredotočanje pri izvajanju mehanizmov za uravnoteženo upravljanje morskih virov in obalnih območij. Ratificirala je protokol o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja (ICZM) ter si bo prednostno in z aktivnim vključevanjem prizadevala za izvajanje ICZM in pomorskega prostorskega načrtovanja. EUSAIR se bo upošteval kot eden od integracijskih instrumentov za sodelovanje z državami zahodnega Balkana, s katerimi imamo dobre institucionalne povezave na različnih področjih, predvsem pri varovanju okolja, varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter v prometu.

Slovenija si bo tudi v okviru EUSAIR prizadevala za izvajanje Morske direktive, ki državam članicam z morskimi vodami nalaga sodelovanje, da bi zagotovile usklajen razvoj morskih strategij v posamezni morski regiji. Pri tem bomo upoštevali, da se je že pri prvih pripravah pomorske strategije v podregiji Jadran med deležniki pokazala potreba po izpopolnitvi znanja o morskem okolju za ustrezno oblikovanje učinkovitih ukrepov za izboljšanje in ohranjanje stanja morskega okolja. Tako kot neposredno s sosednjima državama Italijo in Hrvaško si Slovenija bo tudi znotraj EUSAIR prizadevala za odpravo problematike plitkega severnega Jadrana v skladu s temeljnim načelom Morske direktive, tj. ekosistemski pristop, ki omogoča trajnostno rabo morskega blaga in storitev. Zaradi čezmejne narave morskega okolja je ta pristop izvedljiv le s sodelovanjem vseh držav, ki si delijo posamezne morske regije ali podregije. Zelo pomemben gradnik v tem procesu je tudi dostopnost ustreznih informacij v regiji, zato bo Slovenija tudi v okviru EUSAIR spodbujala vzpostavitev regionalnega zbiranja podatkov o stanju morja (biološki in okoljski kazalniki) ter usklajevanje oziroma poenotenje metodologij za določitev ciljev in ukrepov.

Ker gre za skupni morski bazen, se kaže potreba po skupnem regionalnem sodelovanju v okviru EUSAIR zaradi izmenjave podatkov, znanja, izkušenj in dobrih praks o trajnostnem upravljanju morskega okolja s poudarkom na rabi virov ter vzpostavitvi ugodnega statusa tipov naravnih habitatov in vrst oziroma staležev v skupnem morskem bazenu. Slovenija in slovenski strokovnjaki za ribištvo tako že medsebojno sodelujejo pri obstoječih pobudah v povezavi z zbiranjem in skupno oceno podatkov za trajnostno upravljanje ribištva (npr. pri projektu FAO Adriamed), prav tako obstaja skupno

sodelovanje zadevnih držav za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz sprejetih priporočil Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju. To sodelovanje bi bilo v prihodnjem obdobju smiselno nadaljevati in dopolniti tudi v povezavi z izpolnjevanjem obveznosti, ki izhajajo iz sprejete reforme skupne ribiške politike. Skupno in deljeno znanje o skupnem morskem okolju, ekosistemih in vrstah vsekakor lahko omogoči trajnostno upravljanje naravnih virov v skupnem morskem bazenu. Izvajanje skupnih regionalnih projektov bi tako dalo dodano vrednost za trajnostni razvoj in upravljanje slovenskega morskega gospodarskega ribolova: krepitev znanstvenega sodelovanja pri zbiranju in pripravi ocen podatkov o stanju staležev, izboljšanje izmenjave informacij o rabi morja in skupnih staležih ter izmenjave dobrih praks, inovacije za izvajanje trajnostnih ribolovnih praks in pridobitev novega ribolovnega znanja ter krepitev sodelovanja pri nadzoru ribištva in varnosti na morju. Glede na majhnost slovenskega ribištva in ker slovenski morski gospodarski ribiči lovijo predvsem deljene staleže rib severnega Jadrana, ribiški sektor pa zaznamuje izjemno velik delež malega priobalnega ribolova, se bodo slovenski deležniki vključevali v pobude EUSAIR v skladu z opredeljenimi potrebami in zmožnostmi, pa tudi ob upoštevanju razvoja pobud in projektov na ravni EUSAIR. S tem tematskim ciljem bodo naložbe prispevale tudi k ciljem četrtega stebra EUSAIR »povečanje privlačnosti celotne regije«, ki je namenjen ukrepom, usmerjenim v spodbujanje trajnostnostnega zalednega, obalnega in morskega turizma.

Tematski cilj 7: spodbujanje trajnostnega prevoza in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah

Podonavska strategija (EUSDR)

Slovenija bo še naprej dejavna pri izvajanju ciljno usmerjenih projektov prednostnega področja EUSDR »izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniške in zračne povezave«, katerega koordinator je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor. Nadaljevalo se bo izvajanje vodilne vloge pri mobilnosti (npr. obnova plovnih poti na Savi), turizmu (npr. kolesarske poti, navtični rečni turizem). Za slovenski prostor je značilno križanje transnacionalnih prometnih koridorjev (sredozemskega, v preteklosti na ozemlju Slovenije V. panevropskega koridorja in X. panevropskega koridorja), ki sta del transnacionalnega multimodalnega omrežja podonavske makroregije in širše. Pri izvajanju strategije se posveča posebna pozornost izboljšanju povezljivosti v cestnem, železniškem in letalskem prometu zaradi odprave ozkih grl in manjkajočih odsekov ob upoštevanju zahtev za trajnostni promet. Poleg prometnih povezav makroregionalnega pomena je delo usmerjeno na sekundarno in terciarno omrežje, predvsem glede povezovanja podeželskih in obmejnih območij s primarnimi, tj. transnacionalnimi prometnimi koridorji.

Jadransko-jonska strategija (EUSAIR)

Posebna pozornost v okviru EUSAIR bo namenjena povezovanju pristanišč, varnosti plovbe, intermodalnosti in povezovanju pristanišč z zaledjem ter JPP med obalnimi območji. Slednje bo povečalo tudi dostopnost in privlačnost območja z naravnimi in kulturnimi danostmi ter povečalo turistično ponudbo.

3.1.5. Kadar je ustrezno, celostni pristop za obravnavanje posebnih potreb geografskih območij, ki jih je najbolj prizadela revščina, ali ciljnih skupin, ki jim najbolj grozi diskriminacija ali socialna izključenost, s posebnim poudarkom na marginaliziranih skupnostih, invalidih, dolgotrajno brezposelnih in mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljajo

3.1.5 Celostni pristop k obravnavi posebnih potreb geografskih območij

Tveganje revščine in/ali socialne izključenosti se v zadnjih letih od nastopa gospodarske krize povečuje v celotni Sloveniji. Po podatkih Statističnega urada RS[211] je stopnja tveganja revščine v Sloveniji leta 2009 znašala 11,3 %, do leta 2013 pa je narasla na 14,5 %. V statistični regiji vzhodna Slovenija v 2013 znaša 16,6 %, v statistični regiji zahodna Slovenija pa 12,2 %. Da se hitro poslabšujejo materialne razmere prebivalcev, nam pove tudi stopnja resne materialne prikrajšanosti, ki se povečuje že vse od leta 2007, ko je znašala 5,1 %, leta 2013 pa se je povišala na 6,7 %.

Podatki na podlagi tega kazalnika, ki jih objavlja Eurostat, žal ne obstajajo za manjša geografska območja od ravni NUTS 2, zato se je treba zateči k podatkom, ki jih zbirata Statistični urad Republike Slovenije in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Ker je stopnja tveganja revščine največja v gospodinjstvih brez delovno aktivnih članov, se je smiselno opreti na podatke o stopnji registrirane brezposelnosti po slovenskih statističnih regijah, še posebno na podatke o stopnji dolgotrajne brezposelnosti. V Sloveniji je vpliv socialnih transferjev na zniževanje stopnje tveganja revščine razmeroma velik, saj je večji kot v povprečju držav EU, zato se je smiselno opreti tudi na podatke o številu oziroma deležu prejemnikov denarne socialne pomoči v posameznih regijah.

Po podatkih SURS za leto 2013 je bila stopnja registrirane brezposelnosti v celotni Sloveniji v povprečju 13,1 %, stopnja registrirane dolgotrajne brezposelnosti pa 5,2 %. Razlike med kohezijskima regijama vzhodna in zahodna Slovenija so občutne: medtem ko imajo vse statistične regije, ki spadajo v kohezijsko regijo zahodna Slovenija, obe stopnji brezposelnosti pod državnim povprečjem, imajo vse statistične regije v kohezijski regiji vzhodna Slovenija, razen notranjsko-kraške, stopnjo registrirane brezposelnosti in tudi stopnjo dolgotrajne brezposelnosti nad slovenskim povprečjem. Med vsemi brezposelnimi je bilo 2013 registrirano brezposelnih v kohezijski regiji vzhodna

Slovenija 58,5 %, v zahodni Sloveniji pa 41,5 %. Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje je bilo v obeh regijah konec leta 2013 več brezposelnih moških kot žensk (na vzhodu 50,5 % in na zahodu 54,4 %).

Stopnja dolgotrajne brezposelnosti (po ADS) je v letu 2013 znašala 5,2 % (EU-28 5,1 %). Med registriranimi dolgotrajno brezposelnimi osebami je bilo 48,6 % žensk in 51,4 % moških. Stopnja dolgotrajne brezposelnosti narašča v obeh regijah in je leta 2013 znašala 6,1 % v vzgodni regiji (v letu 2012 pa 4,9%) in 4,2 v zahodni (v letu 2012 pa 3,5%). V letu 2013 je bilo dolgotrajno brezposelnih kar 53,1 % od vseh brezposlenih v kohezijski regiji vzhodna Slovenija in 48,0 % v kohezijski regiji zahodna Slovenija.

Na ravni NUTS 3 je bila stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2013 najvišja v pomurski statistični regiji 17,8 %. Sledi ji zasavska s 16,6 %, spodnjeposavska 14,8 % in podravska 14,7 %. Najnižja stropnja brezposlenosti je v gorenjski regiji 9,8 %, in osrednjeslovenski 11,5 %[212].

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je skoraj celotna kohezijska regija vzhodna Slovenija nadpovprečno prizadeta z revščino in da ni mogoče opozarjati le na nekatere statistične regije. V ta namen bomo v operativnem programu za prednostno os *socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje* – še posebno za programe, namenjene aktivnemu vključevanju in spodbujanju socialnega podjetništva – predvideli več sredstev Evropskega socialnega sklada, namenjenih zmanjševanju revščine in socialne izključenosti, za kohezijski regiji vzhodna Slovenija in zahodna Slovenija. V veljavnem finančnem razrezu je namreč za kohezijsko regijo vzhodna Slovenija za to prednostno os dodeljenih več ESS-sredstev za socialno vključevanje, kar bo lahko okrepilo financiranje programov in ukrepov na teh območjih, s katerimi se bo pripomoglo k izboljšanju položaja ranljivih skupin, ki jih je revščina najbolj prizadela. Poleg tega se bo izključno v kohezijski regiji vzhodna Slovenija v okviru prednostne osi s*podbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile* izvajala *pobuda za zaposlovanje mladih*, ki bo odpravljala problematiko brezposelnih mladih.

Slovenija razpolaga s podatki (Eurostat) tveganja revščine na ravni NUTS 2. Na ravni NUTS 3 so na voljo nacionalni podatki (SURS in ZRSZ).

V Nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 je za pripadnike manjšinskih skupnosti in invalide pripravljen poseben ukrep, ki je namenjen predvsem povečanju njihove socialne vključenosti v širše družbeno okolje. Izražanje lastne kulturne identitete in udeležba v kulturnem življenju širše družbe je namreč osnovni pogoj za socialno vključenost posameznika (npr. pripadniki manjšinskih etničnih skupin z drugačno kulturno identiteto, invalidi, itd.) zato bodo zanje pripravljeni posebni programi in se bodo izvajali v tistih geografskih območjih/regijah, kjer bodo identificirane pobude in potrebe.

Preglednica: Vloga in prispevek evropskih strukturnih in investicijskih skladov pri izvajanju celostnega pristopa za obravnavanje posebnih potreb geografskih območij, ki jih je najbolj prizadela revščina, ali ciljnih skupin, ki jim najbolj grozi diskriminacija ali socialna izključenost

Posebna ciljna skupina ali geografsko območje	Kratek opis potreb	Evropski strukturni in investicijski skladi, ki bodo uporabljeni (ESRR, ESS, Kohezijski sklad, EKSRP, ESPR, pobuda za zaposlovanje mladih)	Glavne vrste načrtovanih ukrepov, ki so del celostnega pristopa	Program

3.1.6. Kadar je ustrezno, celostni pristop za obravnavanje demografskih izzivov regij ali posebnih potreb geografskih območij, ki so hudo in stalno prizadeta zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer iz člena 174 PDEU

3.1.6 Celostni pristop k obravnavi demografskih izzivov regij ali posebnih potreb geografskih območij, ki so hudo in stalno prizadeta zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer

Pri kmetijstvu in razvoju podeželja je pomembno, da območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) pokrivajo 86,3 % celotnega ozemlja države, od tega je 72,3 % hribovskih gorskih območij. Naravne omejitve na teh območjih omejujejo rabo kmetijskih zemljišč. Čeprav neugodne razmere kmetovanja tod ne preprečujejo povsem, je zaradi njih občutno oteženo. Zato se s politiko razvoja podeželja ponuja možnost dodelitve sredstev kmetijskim gospodarstvom za kritje njihovih dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so povezani z omejitvami kmetijske proizvodnje na teh območjih. Hribovska in gorska območja so tista, za katera je značilna precejšnja omejenost možnosti uporabe zemljišč in dražja uporaba specialne mehanizacije. Zaradi višje nadmorske višine je skrajšana rastna doba. V kombinaciji s strmimi nagibi je na hribovsko-gorskih območjih omejena uporaba mehanizacije in zožena možnost izbire primernih rastlin. Izravnalna plačila, ki se zagotavljajo iz PRP, se dodelijo nosilcem kmetijskih gospodarstev za obdelana kmetijska zemljišča na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. Na nižji nadmorski višini so preveč strmi nagibi za uporabo običajne mehanizacije in zahtevajo uporabo zelo drage opreme. Ovire na nižjih nadmorskih višinah so potemtakem enakovredne z omejeno možnostjo kmetijske rabe zemljišč na višji nadmorski višini. Izvajanje tega ukrepa po PRP pomembno prispeva k ohranjanju kmetijske dejavnosti in poseljenosti ter dohodkovnemu položaju prebivalcev na teh območjih.

4. UREDITVE, KI ZAGOTAVLJAJO UČINKOVITO IZVAJANJE EVROPSKIH STRUKTURNIH IN INVESTICIJSKIH SKLADOV

4.1. Ocena obstoječih sistemov za elektronsko izmenjavo podatkov, povzetek načrtovanih ukrepov za postopno zagotovitev, da se vsi podatki med upravičenci in organi, pristojnimi za upravljanje in nadzor programov, lahko izmenjajo z elektronsko izmenjavo podatkov

4. UREDITVE ZA ZAGOTOVITEV USPEŠNEGA IZVAJANJA PARTNERSKEGA SPORAZUMA IN PROGRAMOV

4.1 Ocena obstoječih sistemov za elektronsko izmenjavo podatkov in ukrepi za to izmenjavo

1. *Ocena obstoječih sistemov za elektronsko izmenjavo podatkov, vključno s pregledom obstoječih sistemov za to izmenjavo, dostopnih upravičencem, in glavnih razvojnih potreb*

OP EKP 2014–2020

Izvajanje kohezijske politike je v sedanji finančni perspektivi podprto s štirimi bistvenimi informacijskimi sistemi, ki so nastali ločeno za pokrivanje posebnih potreb posameznega področja, in sicer informacijski sistemi **APPrA, MFERAC, ISARR** in **IS-PA**.

Osrednji del informacijskega sistema za pripravo proračuna je spletni program **SAPPrA**, ki je namenjen načrtovanju, tj. pripravi celotnega državnega proračuna, in je del širšega sistema **APPrA** (sistem za pripravo proračuna in analize). Glavna prednost sistema je, da podpira vse faze priprave državnega proračuna, omogoča spletni dostop za vnos podatkov finančnih načrtov ter obrazložitev finančnih načrtov in zaključnega računa proračuna s strukturo ciljev in kazalnikov ter omogoča izdelavo analiz za potrebe uporabnikov.

MFERAC je prav tako razvilo Ministrstvo za finance, in sicer kot podporo izvrševanju državnega proračuna z enotnim računovodskim sistemom, in ima med naštetimi informacijskimi sistemi največ uporabnikov. Z razvojem je bil nadgrajen še z drugimi funkcionalnostmi, ki nimajo računovodske podlage, tako da se je razvil v celovit sistem za finančno, računovodsko in kadrovsko poslovanje državne uprave, ki ga sestavlja več modulov. S kohezijsko politiko je najtesneje povezan modul Načrt razvojnih programov (NRP), po katerem se vodi evidenca o vseh projektih, ki se (so)financirajo s sredstvi državnega proračuna.

Informacijski sistem **ISARR je** nastal za izvajanje kohezijske politike v okviru OU in omogoča informacijsko podporo celotnega izvajanja, od načrtovanja operativnih programov do poročanja.

Sestavljen je iz 8 aktivnih modulov, ki pokrivajo ta vsebinska področja:

- modul za javne razpise,
- modul za načrtovanja operacij in projektov iz izvedbenih razvojnih programov,
- modul za vnos podatkov,
- modul za podporo postopka črpanja sredstev,
- modul za statusno poročanje,
- modul za analizo podatkov,
- modul za prenos podatkov,
- modul za administracijo sistema.

Dinamično zastavljeno ogrodje omogoča po zgoraj navedenih modulih podporo tem glavnim postopkom izvajanja kohezijske politike v RS, ki so:

1. načrtovanje,
2. izvajanje,
3. izplačevanje in črpanje,
4. poročanje,
5. administracija sistema.

ISARR se je gradil več let, zadnja obsežna prenova je bila v obdobju 2008–2011 in je obsegala prenovo vseh prepoznanih postopkov pri podpori črpanju sredstev CILJ 1 in CILJ 3. ISARR temelji na uporabi spletne tehnologije uporabniškega odjemalca (NET) in omogoča zaradi vključevanje uporabnikov po svetovnem spletu uporabo v državni upravi in drugje, vključno z uporabniki čezmejnih programov. Prav tako omogoča uporabo v slovenskem in angleškem jeziku.

Z vidika kompleksnosti ISARR zagotavlja spremljanje izjemno širokega izbora podatkov zlasti zato, ker se ti pridobivajo z vnosom podatkov upravičencev neposredno ali elektronskim uvozom podatkov z raznovrstnimi oblikami izvajanja podprocesov. Izvajanje podprocesov spremljajo številni pogoji in izjeme, kar s procesnega vidika izjemno zaplete izvajanje podpore. IS ne zagotavlja samo vnosa in vpogleda v računovodske podatke, temveč tudi druge podatke, ki jih predvideva Uredba Sveta 1083/2006, zato ne moremo govoriti o klasičnem finančno-računovodskem sistemu, ampak o kombiniranem, saj omogoča spremljanje podatkov o načrtovanih in uresničenih dejavnostih in ciljih (kazalniki). Gre torej za zbiranje vsebinskih in finančnih podatkov ter zagotavljanje revizijskih sledi pri spremljanju izvajanja posameznih postopkov.

Informacijski sistem **IS-PA** je, upoštevaje število uporabnikov, med omenjenimi sistemi najmanjši. Razvit je bil v domeni plačilnega organa Ministrstva za finance za preverjanje povračil založenih sredstev nazaj v proračun RS, podatke pa črpa iz ISARR in MFERAC. Sistem ima vgrajene samodejne kontrole na podlagi pravil in zahtev Evropske komisije, ki omogočajo preverjanje nepravilnosti pred izvedbo povračil. Glavna funkcija je tako

potrjevanje izdatkov in oblikovanje zahtevka za plačilo, ki ga plačilni organ naslovi na Evropsko komisijo. Poleg tega je IS-PA povezan s podatki z UJPnet-a, kar omogoča finančno upravljanje sredstev na namenskih podračunih, prek katerih se izvajajo povračila v državni proračun in na katere Evropska komisija nakazuje sredstva kohezijske politike.

Ugotovitve večkratnih revizij sistema ISARR kažejo na ranljivost in njegovo delno nezanesljivost ter na to, da se vsebina in struktura podatkov v IS (ISARR, MFERAC, APPrA in IS-PA) pogosto ne ujemata.

Skupna točka revizijskih poročil je, da obstaja še veliko prostora za poenostavitve in izboljšanje sistema črpanja EU-sredstev v Sloveniji. Bistvene ugotovitve in priporočila:

- IS je treba oblikovati tako, da bo omogočal kakovostno finančno upravljanje, spremljanje, nadzor in vrednotenje, vključno z analizo podatkov in brez vzpostavljanja ločenih (individualnih) evidenc;
- poenotiti je treba način vnosa podatkov za vse uporabnike – vnos v IS sproti, dosledno in enotno.

Programi Evropskega teritorialnega sodelovanja Interreg SI-AT, SI-HR in SI-HU, kjer je Organ upravljanja v Republiki Sloveniji uporabljajo eMS elektronski sistem spremljanja, ki je bil pripravljen v okviru programa INTERACT.

PRP 2014–2020

V zvezi z izvajanjem sklada ESKRP in razpoložljivim informacijskim sistemom so bile izvedene številne dejavnosti že v programskem obdobju 2007–2013.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) za uresničevanje ciljev zagotavlja zmogljiv in visoko razpoložljiv informacijski sistem, ki omogoča obdelavo velike količine podatkov v normalnih (pričakovanih) časovnih okvirih s hkratno zagotovitvijo dostopov do podatkov za preteklo programsko obdobje od leta 2006.

V obdobju PRP 2007–2013 se je sistem za elektronsko izmenjavo podatkov ves čas izpopolnjeval. Na začetku obdobja je bil elektronski sistem izmenjave podatkov vzpostavljen le za izvajanje ukrepov 2. osi, za katere se vlagajo zahtevki za plačila na zbirni vlogi, ki se uporablja tudi za vlaganje zahtevkov na enoto površine v sklopu prvega stebra SKP. Za ukrepe 1. in 3. osi pa se je elektronska izmenjava podatkov vzpostavila ob koncu obdobja.

Obstoječi sistem obravnave vlog in zahtevkov omogoča elektronsko oddajanje vlog po spletnem programu, s katerim se upravičenec prijavi po predhodni zahtevi za dostop. Upravičenec lahko izpolnjuje vloge sam ali po pooblaščencu. Tak način vnosa podatkov

omogoča sprotno zaznavanje logičnih napak, kar neposredno zmanjšuje potrebni čas obdelave, ki vključuje tudi pozivanje k dopolnitvi vlog zaradi logičnih napak pri vnosu vloge. Sistem zajemanja elektronskih podatkov prav tako omogoča hitrejše preverjanje vsebinskih podatkov v vlogah in zahtevkih, kar neposredno skrajšuje čas obravnave vlog in pozivanja k dopolnitvi že oddanih vlog. Vnos in obravnava zahtevkov sta v zadnjem času elektronska, kar omogoča hitrejšo obdelavo zahtevkov in nadzor nad oddanimi zahtevki, ki morajo biti skladni z odločitvami izdanih odločb.

OP ESPR 2014–2020

Za ESPR se bodo tako kot v programskem obdobju 2007–2013 podatki iz vlog evidentirali v posebnem IT-programu, ki bo izdelan tako, da se bodo vanj sproti ob obravnavi vloge vnašali vsi tisti podatki iz vloge, ki so potrebni za spremljanje, preverjanje in vrednotenje izvajanja ukrepov ESPR. Za te podatke bo za ukrepe ESPR zagotovila vnos v program MKGP kot organ upravljanja in Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja kot njegovo posredniško telo.

1. *Povzetek ukrepov za postopno zagotovitev, da se vse informacije med upravičenci in organi, pristojnimi za upravljanje podatkov in nadzor nad njimi, lahko izmenjajo elektronsko z okvirnim časovnim razporedom*

OP EKP 2014–2020

OU si pri pripravi na novo finančno perspektivo 2014–2020 prizadeva, da sestavi analize in načrte izboljšanja informacijske podpore izvajanju kohezijske politike v RS. V ta namen je začel delovati že v letu 2012 ter v nadaljevanju zaradi iskanja sinergičnih učinkov in novih rešitev ustanovil medresorsko delovno skupino. Ta naj bi izboljšala povezovanje med obstoječimi informacijskimi sistemi na državni ravni, in sicer tam, kjer se to pokaže za potrebno z vidika tehnologij in procesov, ki jih podpirajo, pa tudi z vidika možnosti povezovanja informacijskih sistemov za podporo izvajanju kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020 v skladu z zahtevami iz predloga novih evropskih uredb za izvajanje skladov evropske kohezijske politike v navedenem obdobju. Kot nadaljnji ukrep smo popisali obstoječe procese (analizo stanja) in pripravili različice mogočih poenostavitev za upravičenca in za vse vključene organe (OU, PO, PT in RO).

Načela delovanja pri izvajanju finančne perspektive 2014–2020 so skladna s temi zahtevami Evropske komisije:

- večja prožnost,
- varnejša pravila,
- enostavnejše poročanje,
- zmanjšanje administrativnih ovir in

- poenostavitev ESF, ETC in E-kohezije.

Na podlagi teh zahtev potekajo predvsem dejavnosti za zagotovitev povsem elektronske izmenjave podatkov z gospodarskimi subjekti, civilno družbo in organi javne uprave. Iz veljavne zakonodaje izhaja, da mora Slovenija:

- do 31. 12. 2015 zagotoviti možnost elektronske izmenjave podatkov neposrednim upravičencem, organom upravljanja, organom za potrjevanje, posredniškim organom in organom revidiranja (122. člen);
- vzpostaviti sistem elektronskega zapisovanja in arhiviranja podatkov vsake operacije za nadzor, finančno upravljanje, preverjanje in revidiranje, vključno s podatki posameznega upravičenca, kjer je to primerno (125. člen),
- na sistemski ravni zagotoviti:
    - evidence in shranjevanje podatkov o operacijah,
    - omogočiti elektronsko izmenjavo informacij med posameznimi organi (upravljanja, potrjevanja …),
- na oblikovni ravni:
    - zagotoviti, da so podatki dostopni in prenosljivi v elektronski obliki ter
    - v taki standardizirani obliki, da je mogoča njihova izmenjava med posameznimi organi,
- na vsebinski ravni:
    - zagotoviti vsebino podatkovnih polj, ki se zahtevajo z uredbo,
    - zagotavljati strukturirano + nestrukturirano obliko podatkov,
- vse uradne izmenjave informacij med državo članico in Evropsko komisijo se izvedejo z uporabo elektronskega sistema za izmenjavo podatkov Komisije.

Skladno z Uredbo EU o izvajanju kohezijske politike bodo informacijski sistemi za podporo izvajanja kohezijskih politik 2014–2020 med drugim izpolnjevali te zahteve:

- upravičencem morajo v informacijskih sistemih omogočiti posredovanje podatkov z elektronsko izmenjavo podatkov zaradi zniževanja upravnih stroškov in odpravljanja administrativnih ovir;
- poročanje v okviru elektronske izmenjave podatkov;
- elektronska izmenjava podatkov mora biti zagotovljena tudi med organi, odgovornimi za upravljanje in nadzor programov;
- sistem in postopki morajo v celoti zagotavljati revizijsko sled vseh dejavnosti v okviru IS;
- informacijska podpora in sistem morata zagotavljati, da se posamezni podatki vnašajo samo enkrat;
- v vseh fazah izvajanja procesov mora biti zagotovljena podpora elektronskega podpisovanja dokumentov glede na zahtevo po pošiljanju dokumentov v elektronski obliki;
- na podlagi predhodnih zahtev ustrezno poskrbeti za sisteme elektronskega arhiviranja podatkov.

Dejavnosti in usmeritve OU so:

- Organ upravljanja oblikuje z začetkom nove finančne perspektive stalno koordinacijsko telo, v katero bodo vključeni vsi poglavitni deležniki izvajanja kohezijske politike zaradi učinkovitega in usklajenega delovanja med njimi v RS ter povečanja nadzora nad upravičenostjo in preglednostjo porabe kohezijskih sredstev.
- Razpolaganje s sredstvi tehnične pomoči se uredi tako, da se zagotovi ohranjanje in motiviranje usposobljenega osebja, tako pa stabilna izvajalska struktura. Poleg tega je treba na nekaterih področjih skladno z ugotovitvami revizij zmanjšati popolno odvisnost od zunanjih izvajalcev informacijske podpore, tako da se okrepi kadrovska sestava vključenih organov za izvajanje informacijske podpore.

- Sistem vsebinskega in finančnega preverjanja se reorganizira tako, da se tesneje povežejo delo in postopki finančnih služb, skrbnikov pogodb in kontrolorjev posredniških organov (PT; ministrstev, ki dodeljujejo sredstva).
- Informacijski in dokumentarni sistemi, ki podpirajo izvajanje kohezijske politike v RS, se tako povežejo, da se zagotovi enkratni vnos podatkov ter varen in nadzorovan dvosmerni prenos podatkov in dokumentov med njimi.
- Zagotovitev enotnosti pravil in postopkov sofinanciranja projektov iz EU-sredstev in drugih sredstev državnega proračuna s spremembami ter uskladitev z zakonodajo (z ZIPRS, ZJF in drugimi javnofinančnimi predpisi).
- Novi IS ima vlogo referenčnega sistema za informacijsko podporo izvajanju EKP. MFERAC je referenčni sistem za pripravo (načrtovanje) in izvrševanje državnega proračuna v RS, iz katerega IS ISARR pridobiva potrebne podatke za poročanje in spremljanje kohezijske politike.
- IS se celovito prenovi, tako da se v celoti zgradi na novo, pri čemer bo prevzel funkcionalnosti, ki so se v sedanjem IS ISARR pokazale kot dobre, ter bo zagotovil izboljšanje do zdaj ugotovljenih pomanjkljivosti in slabosti pri izvedenih revizijah sistema, hkrati pa poenostavil njegovo uporabo za vse udeležene uporabnike s kakovostno informacijsko podporo pri izvajanju kohezijske politike. Obstoječi IS ISARR se bo zaradi zagotavljanja finančne perspektive 2007–2013 vzdrževal tako, da se bodo na njem izvajali zgolj nujni posegi za nemoteno informacijsko podporo omenjene finančne perspektive.
- Postopki in informacijski sistemi se prilagodijo tako, da se kar najbolj omogoči takojšnja in avtomatizirana priprava zahtevka za povračilo.
- Na podlagi predlogov MF in SVRK se nemudoma začne priprava vsebinskih in tehničnih specifikacij, ki bodo podlaga za javna naročila za izvedbo potrebnih prenov, vključenih v IS.
- Z obstoječimi gradniki in funkcionalnostmi, ki so bile razvite do zdaj, ter z dograditvijo novih v novem IS je treba zagotoviti popoln prehod na elektronsko podprto storitev javnih razpisov (e-razpisi) oziroma drugih načinov dodeljevanja sredstev evropske kohezijske politike.
- Za podporo uporabnikov in drugih deležnikov pri izvajanju kohezijske politike se oblikuje poenoten portal, v katerem se bo izvajala poenotena podpora za IS in reševanje vsebinskih vprašanj, ki jih bodo zastavljali upravičenci in druga zainteresirana javnost.

Zahteve Evropske komisije glede informacijske podpore za naslednjo finančno perspektivo 2014–2020 so z dejavnostmi Ministrstva za finance in OU, usmerjenimi v posodobitev celotnega sistema priprave in izvajanja proračuna RS, že dokaj upoštevane. S tem je mišljeno predvsem uvajanje e-poslovanja v državni upravi, ki je v precejšnjem obsegu že omogočeno, a še ni v široki uporabi. To omogoča elektronsko poslovanje med posameznimi državnimi organi in odpravlja papirno dokumentacijo. Prav tako se v zadnjem obdobju obravnavajo zahteve po enkratnem vnosu podatkov, linearnosti in preglednosti izvajanja procesov ter zagotavljanju ustrezne evidence in revizijske sledi, ki temeljijo na konsistentnih podatkih v vseh teh sistemih.

Prizadevanje Ministrstva za finance in OU je tako skladno z usmeritvami Evropske komisije za oblikovanje enotnejšega informacijskega sistema in linearnih delovnih procesov, pri katerih se posamezen podatek vnaša na enem mestu in se hrani v izvornem informacijskem sistemu. Podatki se ne izvažajo v druge sisteme, ampak se vedno berejo z enega mesta. Za povezovanje med informacijskimi sistemi se uporabi servisna arhitektura. Tako se izognemo neskladju podatkov med posameznimi informacijskimi sistemi. Skladno z zahtevami bo za ukrepe, ki se izvajajo v okviru ESS, zagotovljeno spremljanje podatkov na ravni posameznikov, ki so vključeni v operacije.

Krovni sistem za evidentiranje finančnih podatkov, ki se nanašajo na državni proračun, bi tako postal MFERAC, vnos podatkov na zahtevke za izplačila (odnos med posredniškim organom in upravičencem) in povračila pa bi ostal v domeni (poenostavljenega in prenovljenega) sistema ISARR, saj je ta zaradi svojih tehničnih lastnosti (spletni program) dosegljiv širši javnosti, tj. uporabnikom. Največja dodana vrednost sprejetja take odločitve bi bila popolno poenotenje in preglednost državnih evidenc v zvezi s kohezijsko politiko.

Okvirni časovni načrt prilagoditve IS za izvajanje kohezijske politike:

- priprava tehničnih specifikacij, natančnega popisa procesov in postopkov ter dokumentacije, potrebne za izvedbo potencialnih javnih naročil (februar–april 2014),
- začetek prenove in nadgradnje IS po tehničnih specifikacijah (marec–julij 2014),
- nadgradnja potrebne računalniške infrastrukture (marec–september 2014),
- preizkušanje in prenos izvedene prenove in nadgradenj IS v produkcijo (december 2014–junij 2015),
- informiranje in izobraževanje uporabnikov vseh prenovljenih in nadgrajenih IS (od decembra 2014),

- stalno spremljanje in izboljševanje vgrajenih rešitev ter prilagajanje potrebam uporabnikov in zahtevam vseh vključenih organov (OU, PO, PT in RO) (od decembra 2014).

PRP 2014–2020

Informacijski sistem za izvajanje EKSRP se bo v letih od 2015 do 2020 razvijal k izboljšavi procesnega obdelovanja vlog in zahtevkov, prilagajanju sistema novim zahtevam javnih razpisov, večjemu nadzoru na podlagi poslovnih pravil ter večjemu nadzoru nad upravljanjem z vlogami in zahtevki, kar bo omogočalo natančnejše načrtovanje posameznih faz postopka obravnave vlog in zahtevkov ter natančnejše obveščanje upravičencev o stanju njihovih vlog in zahtevkov.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) za poročanje, vrednotenje in upravljanje programa zbira in zagotavlja podatke o ukrepih razvoja podeželja, ki se izvajajo na ARSKTRP. Zbira in zagotavlja podatke na podlagi kazalnikov, določenih v PRP 2014–2020, in druge podatke, potrebne za kakovostno spremljanje in izvajanje PRP 2014–2020. ARSKTRP zbira podatke o prejetih in odobrenih vlogah, prejetih zahtevkih za izplačilo, izvedenih izplačilih in ugotovitvah izvedenih preverjanj (pred izplačilom, s petletnim spremljanjem …). ARSKTRP črpa podatke iz zbirnih vlog, vlog na javne razpise, zahtevkov za izplačilo in poročil prejemnikov sredstev EKSRP. ARSKTRP bo v programskem obdobju zagotavljala elektronski vnos vlog in zahtevkov.

Izračunavanje količinskih in finančnih vrednosti vlog in zahtevkov je aplikacijsko s posledično samodejno izdajo odločb in združevanjem poročil. Sistem omogoča zapis o vseh preverjanjih, ki jih v postopku opravijo pooblaščene osebe. Celoten postopek, opravljen za vsako vlogo, ali zahtevek je vnesen in varovan v elektronskem sistemu.

V letu 2015 in 2016 se načrtuje postopno uvajanje programa *business intelligence* za pregled in nadzor nad posameznimi upravičenci. Projekt je v tem trenutku v pilotni fazi ter omogoča vpogled v vse odobrene vloge in zahtevke, ki jih je posamezni upravičenec vložil na agencijo in so bili odobreni. V načrtu projekta je, da se ta del vpogleda omogoči tudi upravičencem, ki bi imeli dostop do lastnih vlog in zahtevkov.

Za izmenjavo podatkov in nadzor je v letu 2015 predvidena vzpostavitev šifranta upravičenih stroškov. Prav tako se bodo v prihodnjih letih obstoječi šifranti za preverjanje upravičenosti posameznih atributov neposredno navezovali na podatke, ki jih zbirajo druge javne institucije (MKGP, MOP, VURS, AJPES …), kar bo omogočalo boljši navzkrižni nadzor nad posameznimi podatki, navedenimi v vlogah ali zahtevkih upravičencev.

Informacijski sistem za izvajanje ukrepov EKSRP od leta 2015–2020 se bo razvijal v več fazah, zato da se izboljša obdelava vlog in zahtevkov ter se sistem prilagodi novim zahtevam

javnih razpisov. Za doseganje teh ciljev je razvoj informacijskih sistemov za podporo izvajanju ukrepov EKSRP razdeljen na te faze:

- Opredelitev osnovnega procesa elektronskega vnosa vlog za posamezen ukrep (osnovni procesni del informacijskega sistema bo predvidoma dokončan oktobra 2014).
- Opredelitev prijavnega obrazca (vloga) (dokončano predvidoma novembra 2014).
- Opredelitev poslovnih pravil zaradi pravilnosti vnesenih podatkov, zaradi medsebojne skladnosti vnesenih podatkov in njihovega logičnega preverjanja (modul za preverjanje poslovnih pravil na podlagi vnesenih podatkov bo pripravljen predvidoma oktobra 2014).
- Opredelitev registrov in zbirk podatkov, do katerih lahko ARSKTRP dostopa, ter opredelitev nabora podatkov, ki jih ARSKTRP potrebuje za preverjanje vnesenih podatkov vlagatelja. Do večine podatkov bo ARSKTRP dostopala po webservisih na podlagi zahteve (analiza podatkov se pripravlja, prav tako se usklajujejo lastniki zbirk podatkov – predvideno končano januarja 2015).
- Opredelitev kataloga upravičenih stroškov in njegova neposredna uveljavitev v informacijskem sistemu za vnos vlog (javno naročilo za izdelavo kataloga je bilo objavljeno 8.8.2014, izdelava kataloga je predvidena do konca leta 2015).
- Opredelitev poslovnih pravil, vezanih na pridobljene podatke iz registrov in zbirk podatkov (končano predvidoma januarja 2015).
- Opredelitev obveznih prilog, ki jih mora upravičenec priložiti oddani vlogi (to so podatki, ki jih ARSKTRP ne more pridobiti iz zunanjih zbirk podatkov in registrov) (končano predvidoma januarja 2015).
- Opredelitev aplikacijsko podprtega poslovnega načrta (končano predvidoma januarja 2015).

Naštete ključne faze so osnovni pogoj za objavo prvih javnih razpisov v letu 2015. Vneseni podatki in njihovo preverjanje po logičnih poslovnih pravilih in poslovnih pravilih, ki so neposredno vezana na podatke iz zunanjih zbirk podatkov in evidenc, so podlaga za nadaljnje preverjanje vnesenih vlog in izbor vlog, ki ustrezajo merilom in ciljem javnega razpisa za posamezen ukrep EKSRP.

Na podlagi končane prve faze gradnje informacijskega sistema za vnos vlog za ukrepe EKSRP bodo izdane pozitivne in negativne odločbe upravičencem, ki so oddali vloge. Na podlagi pozitivno izdane odločbe pa se bo v skladu z analizo tveganja izvedla kontrola na kraju samem in preverilo izvajanje ukrepa. Ugotovitve kontrole na kraju samem neposredno vplivajo na status vloge in na status poslanih zahtevkov za izplačila odobrenih sredstev. (Spreminjanje statusa vlog in zahtevkov zaradi ugotovitve kontrol na kraju samem bo uveljavljeno v informacijskem sistemu v februarju 2015.)

Pri ukrepih EKSRP, pri katerih so plačila neposredno vezana na površino, ima ARSKTRP že vzpostavljen informacijski sistem, po katerem upravičenci elektronsko oddajajo vloge, svoje zahtevke neposredno opredelijo z grafičnim modulom in vloge oddajo z varnim digitalnim certifikatom.

Informacijski sistem za podporo izvajanju ukrepov EKSRP, katerih zahtevki so neposredno vezani na površino, v letu 2014 že deluje. Projekt nadgradnje je razdeljen na te faze:

- Nadgradnja grafičnega vmesnika (končano v septembru 2014).
- Uvedba modula za vnos načrta dejavnosti za površinske ukrepe EKSRP (končano oktobra 2014).
- Združevanje podatkov iz LPIS (register kmetijskih gospodarstev) in podatkov o upravičencih (centralni register strank), vzpostavitev internih registrov (registri KOPOP) (dokončano predvidoma novembra 2014).
- Združitev novih modulov v sistem za elektronski vnos vlog (končano predvidoma decembra 2014).
- Nadgradnja modula za grafično obdelavo vnesenih grafičnih in atributnih podatkov (končano predvidoma marca 2015).
- Modul za prenos vlog v informacijski sistem za izvajanje kontrol na kraju samem (končano predvidoma februarja 2015).
- Informacijski sistem za izvajanje kontrol na kraju samem – prenos grafičnih podatkov iz vnesenih vlog, izvajanje meritev na kraju samem in prenos izmerjenih površin v informacijski sistem za izvajanje kontrol na kraju samem (končano predvidoma aprila 2015).
- Modul za prenos ugotovljenih podatkov (grafičnih in atributnih) na kraju samem v informacijski sistem za obravnavo vlog (končano predvidoma aprila 2015).
- Nadgradnja informacijskega sistema za obravnavo in izračunavanje upravičenih sredstev (končana predvidoma oktobra 2015).
- Nadgradnja modula za pošiljanje podatkov v X-tabelo in izvajanje izplačil za ukrepe EKSRP, ki se neposredno vezana na površino (končano predvidoma novembra 2015).

V letu 2013 je ARSKTRP začela projekt vzpostavitve ustreznega okolja za uporabo orodja *za business intelligence* (BI). Večina podatkov se črpa iz X-tabele. V letu 2015 (predvidoma julij–avgust) se bo začel prenavljati sistem za prenos podatkov v orodje za izvajanje BI, saj bodo zajeti podatki spremenjeni. Sistem BI bo predvidoma omogočal vpogled v podatke po več razsežnostih (regija, občina, posameznik v časovni komponenti, podatki, ki bodo združeni do zahtevane ravni).

OP ESPR 2014–2020

OP ESPR se bo v programskem obdobju 2014–2020 izvajal po obstoječem informacijskem sistemu, ki se bo po potrebi nadgrajeval, še posebno zaradi sprotnega spremljanja izvajanja programa, ter bo zagotavljal dostopnost in uporabnost podatkov za vse uporabnike.

OPOMBE

[1] http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/ekonomsko_upravljanje_in_nacrtovanje/evropski_semester/strategija_evropa_2020/

[2] http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

[3] Z letom 2012 so se namreč pod vplivom ukrepov za uravnoteženje javnih financ znižale plače v javnem sektorju, zelo pa se je umirila tudi rast plač zasebnega sektorja.

[4] Realni efektivni tečaj, deflacioniran z relativnimi stroški dela na enoto proizvoda, je v Sloveniji v prvih devetih mesecih leta 2013 presegal raven iz leta 2007 za 1,6 %, v večini držav evrskega območja pa je bil že nižji kot leta 2007.

[5] UMAR, Poročilo o razvoju 2014. Pridobljeno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2014/POR_2014.pdf

[6] Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2014, UMAR, marec 2014, http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/spoml14/PNGG_2014_splet.pdf

[7] Eurostat.

[8] Eurostat.

[9] Eurostat.

[10] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6059

[11] European Commission; Working Paper 3/2013; Jorg Peschner and Constatinos Fotakis; Growth Potential of EU Human Resources 2013, page 22, graph 10b: Starting years of decline of total population and working age population, convergence scenario.

[12] http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2011/pdf/ee-2011-4_en.pdf, str. 196.

[13] UMAR, Poročilo o razvoju 2014, str. 62. Pridobljeno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2014/POR_2014.pdf

[14] UMAR, Poročilo o razvoju 2014, str. 180. Pridobljeno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2014/POR_2014.pdf

[15] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5743

[16] UMAR, Poročilo o razvoju 2014, str. 71. Pridobljeno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2014/POR_2014.pdf

[17] http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/narava/analiza_strategije_biotske_raznovrstnosti_porocilo.pdf

[18] World Bank Governance Indicators 2011.

[19] http://www.eu-skladi.si/ostalo/vrednotenja/op-rr-4.rp-razvoj-regij/view

[20] www.stat.si/pub.asp oz. SURS

[21] www.stat.si/pub.asp oz. SURS

[22] http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2013.pdf

[23] http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_podezelje_predstavitev.asp

[24] **Tematski cilji so**: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, povečanje dostopnosti do informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti; povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij, kmetijstva (za EKSRP) ter ribištva in akvakulture (za ESPR); podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih; spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj; ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov; spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah; spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile; spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji; vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje; izboljšanje institucionalne zmogljivosti javnih organov in zainteresirane strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi.

[25] http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/state-of-the-union/2012/countries/slovenia_2013.pdf

[26] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5120

[27] http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2372410S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/23_raziskovanje_razvoj/04_izbrani_kazalniki/10_23724_kaz_raz_razv_dej/&lang=2

[28] Bruto domači izdatki za RRI.

[29] Kombinacija tehnoloških vlaganj in človeškega kapitala se bo sofinancirala kot dopolnilno financiranje (»cross financiranje«), ko bo potreba prepoznana na projekti ravni. Celovit sklop, ki se nanaša na podporo človeškemu kapitalu, pa bo zajet v TC 10.

[30] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf

[31] Vrednotenje ukrepov za spodbujanje raziskovalno-razvojnih dejavnosti v gospodarstvu in institucijah znanja, MK Projekt, oktober 2012, http://www.eu-skladi.si/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/studije-in-vrednotenja/studije-in-vrednotenja-za-programsko-obdobje-2007-2013/vrednotenja-2007-2013/operativni-program-krepitev-regionalnih-razvojnih-potencialov

[32] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf

[33] http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/POR_2013s.pdf

[34] http://www.eco-innovation.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=485&Itemid=73

[35] http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_AB/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf

[36] V obdobju 2005–2010 so bila gibanja števila doktorjev znanosti naravoslovja in tehnike ugodnejša kakor na ravni povprečja EU. Ugodna gibanja so bila prekinjena v letu 2011, ko sta se zmanjšala število in delež doktorjev naravoslovja in tehnike v skupnem številu doktorjev znanosti (UMAR; Poročilo o razvoju 2013, str. 42).

[37]Poročilo o razvoju, UMAR 2013, str. 40.

[38 Nacionalni reformni program 2013–2014, 2013, str. 25.

[39] Izračun števila gospodinjstev pokaže, da je v vzhodni regiji 53,7 % in zahodni regiji 46,3 % gospodinjstev. Ugotavljamo, da se razmerje števila gospodinjstev na belih lisah v posamezni regiji ne razlikuje bistveno od razmerja števila gospodinjstev. Tako ocenjujemo, da je razmerje števila gospodinjstev na belih lisah: 55 % vzhod in 45 % zahod.

[40] The Impact of Internet in OECD Countries, OECD, 2012, http://dx.doi.org/10.1787/5k962hhgpb5d-en

[41] Franklin, M., P. Stam in T. Clayton (2009), "ICT ImpactAssessmentbyLinkingData", Economic and Labour Market Review, 3(10), 18–27.

[42] https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/DAE%20SCOREBOARD%202013%20-%20SWD%202013%20217%20FINAL.pdf, str. 46

[43] Semafor: http://digital-agenda-data.eu/charts/country-ranking-table-on-a-thematic-group-of-indicators#chart={"indicator-group":"bbquality","ref-area":"SI","time-period":"2013"}

[44] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/slovenia_sl.pdf

[45]http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418806S&ti=Podjetja+po+kohezijskih+in+statisti%E8nih+regijah%2C+Slovenija%2C+letno&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/01_14188_podjetja/&lang=2

[46]http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0309202S&ti=Regionalna+bruto+dodana+vrednost+po+dejavnostih+v+osnovnih+cenah%2C+teko%E8e+cene%2C+Slovenija%2C+letno&path=../Database/Ekonomsko/03_nacionalni_racuni/30_03092_regionalni_rac/&lang=2

[47] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5420

[48] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5420

[49] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/slovenia_sl.pdf

[50] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/ms-compet-report-2013_en.pdf

[51] Bilten Banke Slovenije, maj 2013; http://www.bsi.si/iskalniki/bilteni.asp?MapaId=229

[52] http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/DPK/CRPi_2010/Koncno_porocilo_CRP_konkurencnost.pdf

[53] http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/POR_2013s.pdf

[54] Statistični urad RS.

[55] http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/POR_2013s.pdf

[56] Nezaznane priložnosti: GEM Slovenija 2012, 19. april 2013.

[57] http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2014.pdf

[58] http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/AN_URE/AN_URE2.pdf

[59] Vrednotenje Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (OP ROPI).

[60] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0202:FIN:SL:PDF

[61] http://www.smartgrids.si/index.php/sl/o-tehnoloski-platformi

[62] Vir: Statistični urad RS, 8/2012.

[63] Vir: Statistični urad RS, Letopis za leto 2011 in MZIP.

[64] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdph370

[65] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdph380

[66] http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=565

[67] Revised Progress Report on Disaster Risk Assessment of the Republic of Slovenia, Administration of the Republic of Slovenia for Civil protection and Disaster relief, 2012.

[68]http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2708901S&ti=&path=../Database/Okolje/27_okolje/05_Nesrece/27089_ocenjena_skoda/&lang=2

[69] Tabela z navedenimi 61 območji pomembnega vpliva poplav (*APSFRji - areas of potentially significant flood risk*), z evidentiranimi negradbenimi protipoplavnimi ukrepi (*nonstructural flood protection measures*) in gradbenimi urepi (se sproti dopolnjuje), povezave na karte poplavne nevarnosti in karte poplavne ogroženosti (po direktivi) za 38 območij so na:
http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/opvp/OPOPO.xls oziroma
http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/opvp/OPOPO.pdf.

[70] Povzeto po Predhodni oceni poplavne ogroženosti RS (MOP, 2011) in podatkih o škodah po poplavah 2012.

[71] http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_AB/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf

[72] Ta območja so bila prepoznana na podlagi Poročila o določitvi območij pomembnega vpliva poplav v RS in spremljanju aktivnosti obvladovanja poplavne ogroženosti na območjih pomembnega vpliva poplav, dostopno na:
http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/porocilo_OPVP.pdf

[73]
http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/karta_obmocij_OPVP.pdf

[74] http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2014.pdf

[75] http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2014.pdf

[76]
http://www.ivz.si/Mp.aspx/?ni=115&pi=5&_5_Filename=attName.png&_5_MediaId=6910&_5_AutoResize=false&pl=115-5.3

[77] RS je z EK v postopku dogovarjanja posebnega dogovora o podaljšanju tega roka.

[78] http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_AB/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf

[79] http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=346

[80] Municipal waste management in Slovenia, European Environment Agency, februar 2013.

[81] V Sloveniji je v letu 2010 znašala 11 EUR/tono, na NL pa je bila ta višja od 100 EUR/tono, v VB je okoli 70 EUR/tono, načrtujejo pa dvig na okoli 100 EUR/tono.

[82]http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Municipal_waste_treated_in_2009_by_country_and_treatment_category,_sorted_by_percentage,_2011.PNG&filetimestamp=20110708153221

[83] http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_AB/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf

[84] http://geo.ff.uni-lj.si/sites/default/files/do_slovenija_nacionalna_8_5.ppt.pdf

[85] Analiza doseganja ciljev Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji, Jana Kus Veenvliet, 2012.

[86] Tuji POČITNIŠKI TURISTI po mesecu anketiranja, vrsti objekta, vrsti občine, državi prebivališča in MOTIVIH ZA PRIHOD NA POČITNICE V SLOVENIJO, Slovenija, 2012, http://www.stat.si/tema_ekonomsko_turizem_anketa_2012.asp. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_328_en.pdf

[87] Prednostni akcijski okvir za Slovenijo za finančno obdobje 2014–2020; http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=312

[88] Ibid.

[89] http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2221104s&ti=&path=../Database/Ekonomsko/22_transport/01_22211_transport_panoge/&lang=2

[90] Stališče EK za trg dela ugotavlja, da je stopnja zaposlenosti starejših, mladih in slabše izobraženih nižja od povprečja EU. Slovenija naj bi v prihodnjem obdobju usmerila posebno pozornost v zaposlovanje mladih, starejših, dolgotrajno brezposelnih in slabše izobraženih. Opozoriti velja na dve skupini, in sicer mlade, ki prvič stopajo na trg dela, in skupino starejših od 55 let. Stališče tudi ugotavlja, da so zlasti starejši slabo vključeni v ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

[91] Priporočilo Sveta št. 3 v zvezi z reformnim programom Slovenije za leto 2014 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za leto 2014 med drugim navaja: »Prednostno obravnava doseganje mladih, ki niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje ali vpisani v šolo, z zagotavljanjem ustreznih zmogljivosti teh zavodov. Poveča zaposlenost nizkokvalificiranih in starejših delavcev, prilagodi delovno okolje daljši delovni dobi in osredotoči vire na potrebam prilagojene ukrepe aktivne politike zaposlovanja, hkrati pa izboljša njihovo učinkovitost. Odpravi neusklajenost kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem

privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi deležniki pri ocenjevanju potreb na trgu dela.« Vir: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_slovenia_sl.pdf.

[92] Merjen z odlivom brezposelnih v zaposlitev po koncu trajanja ukrepov.

[93] http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/02_07728_aktivno_preb_kazal/02_07728_aktivno_preb_kazal.asp

[94] Starejše brezposelne osebe, ZRSZ, 2013.

[95] Spremembe stanja in reforme na trgu dela v obdobju krize, dosegljivo na: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/izzivi/2013/trgdela.pdf

[96] Vrednotenje največjih programov aktivne politike zaposlovanja, vključno z ukrepi proti gospodarski in finančni krizi, oktober 2012, EIPF, EKONOMSKI INSTITUT, d. o. o.

[97] SVRL, Vrednotenje področja trga dela v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, 2012.

[98] http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/zaposlovanje/Jamstvo_za_mlade.pdf

[99] http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/Nacionalni_program_za_mladino/resolucija_o_npm/Recolucija_o_NPM.pdf

[100] Vrednotenje predlaga, da se ekonomska politika osredotoči na ukrepe, ki bi preprečevali nastanek brezposelnosti mladih. Ekonomska politika mora biti usmerjena k povečevanju zaposljivosti in lažjemu prehajanju na trgu dela. Ciljni raziskovalni projekt št. V5-1045 »Vrednotenje največjih programov aktivne politike zaposlovanja, vključno z ukrepi proti gospodarski in finančni krizi«; EIPF, Ekonomski institut, d. o. o.

[101] http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf

[102] Vrednotenje predlaga, da se ekonomska politika osredotoči na ukrepe, ki bi preprečevali nastanek brezposelnosti mladih. Ekonomska politika mora biti usmerjena k povečevanju zaposljivosti in lažjemu prehajanju na trgu dela. Ciljni raziskovalni projekt št. V5-1045 »Vrednotenje največjih programov aktivne politike zaposlovanja, vključno z ukrepi proti gospodarski in finančni krizi«; EIPF, Ekonomski institut, d. o. o.

[103] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/data/database

[104] Miroslav Ignjatovič: EEO Review: Employment policies to promote active ageing, European Employment Observatory 2012.

[105] SURS, Starejši na trgu dela, Ljubljana, september 2013, str. 19.

[106] Eurostat.

[107] Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, Uradni list RS, št. 39/2013.

[108] Priporočilo Sveta št. 2 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za leto 2014 med drugim navaja: »Omeji s staranjem prebivalstva povezane izdatke za dolgotrajno oskrbo z usmeritvijo nadomestil na najbolj pomoči potrebne in preusmeritvijo z institucionalne oskrbe na oskrbo na domu.« Vir: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_slovenia_sl.pdf

[109] http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2014.pdf

[110] Vir: SURS (2014). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6490

[111] Vir: SURS (2014). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6490

[112] Vir podatkov o prejemnikih denarne socialne pomoči je MDDSZ.

[113] Po podatkih Eurostata so pričakovana leta zdravega življenja ob rojstvu v Sloveniji za ženske 53,8 leta (povprečje EU-27 je 62,2 leta), za moške pa 54 let (povprečje EU-27 je 61,8 leta).

[114]Neenakosti v zdravju v Sloveniji, Inštitut za varovanje zdravja RS, 2011, str. 19–26.

[115] Help Wanted? Providing and paying for long-term care, OECD 2011.

[116] Priporočilo Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za leto 2014, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_slovenia_sl.pdf

[117] Zakon o socialnem podjetništvu (Ur. l. RS, 20/11).

[118] The social economy in the European Union, Summary of the Report drawn up for the European Economic and Social Committee by the CIRIEC, EU 2012, str. 39 (http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-31-12-784-en-c.pdf).

[119] Priloga Programa ukrepov 2014–2015 za izvajanje strategije razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016: Pregled aktivnosti programa ukrepov, ki so bile izvedene v letu 2013 (po podatkih MDDSZ naj bi v letu 2013 subvencijo za zaposlitev po programu Zaposli.me prejelo eno socialno podjetje, vključeni sta bili dve brezposelni osebi; programe javnih del je izvajalo sedem socialnih podjetij, v katere je bilo vključenih 14 brezposelnih oseb).

[120] Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database (Participation in education and training and educational attainment, lifelong learning – LFS data, last update 26. 2. 2014).

[121] Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database (Partecipation in education and training by educational attainment, lifelong learning – LFS data; last update 26. 2. 2014).

[122] Poročilo o razvoju 2013, Umar.

[123] EC: Re-thinking education – Investing in skills for better socio-economics otcomes (COM (2012) 668 final.

[124] Vrednotenje prednostnih usmeritev s področja trga dela, 2011 in 2012, Ministrsvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

[125] Cedefop, Working Paper N3, Skills Mismatch, Identifying priorities for future research.

[126] Adult Literacy and Life Skills Survey, OECD, 2011, 10-11.

[127] Position of the Commission Servics on the development of Partnership Agreement and programmes in Slovenia for the period 2014-2020. ref. Ares (2012)1283858-30/10/2012, str. 6.

[128] Delovni dokument služb Komisije: Ocena nacionalnega reformnega programa in programa stabilnosti za leto 2014 za Slovenijo. Spremni dokument k priporočilu za Priporočilo Sveta o nacionalnem reformnem programu Slovenije za leto 2013 in mnenje Sveta o slovenskem programu Stabilnosti za leto 2014.

[129] Stopnja bralne pismenosti je odvisna od prepleta različnih dejavnikov, ki jih mora država pri načrtovanju in izvajanju usklajeno upoštevati: sistemski ukrepi, bralne navade, bralne strategije in jezikovna infrastruktura (jezikovni priročniki, orodje, servisi).

[130] Pisa 2012 Results in Focus, OECD 2013, http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf

[131] Education at a Glance. OECD Indicators, http://www.oecd.org/edu/eag2013%20(eng)--FINAL%2020%20June%202013.pdf

[132] M. Shafiqur Rahman: Relationship among GDP, Per Capita GDP, Literacy Rate and Unemployment Rate. British Journal of Arts and Social Sciences. http://www.bjournal.co.uk/paper/BJASS_14_2/BJASS_14_02_02.pdf.

[133] OECD, http://skills.oecd.org (The Skills Needed for 21. Century, 2013).

[134] OECD, PISA 2012 Results: Creative Problem Solving, 2014.

[135] Survey of Schools: ICT in Education - European Commission, 2013.

[136] Mladi in trg dela, 2013, str. 7.

[137] Umar, poročilo o razvoju za leto 2013.

[138] Vir: Semafor Evropske digitalne agende oziroma Digital Agenda Scoreboard.

[139] http://digital-agenda-data.eu/charts/country-profiles-the-relative-position-against-all-other-european-countries#chart={"indicator-group":"internet-usage","ref-area":"SI","time-period":"2013"}

[140] Funkcija Nacionalne koordinacijske točke v na novo vzpostavljenem sistemu VKO je usklajevanje vseh deležnikov sistema vseživljenjske karierne orientacije. Sistem bo sestavljen iz štirih ciljnih skupin (šolajoča mladina, brezposelni, zaposleni in vsi državljani) ter sedmih ključnih skupin deležnikov (Zavod RS za zaposlovanje, šolski svetovalni centri, visokošolski karierni centri, karierni centri za mlade, organizacije za svetovanje odraslim, fundacije za izboljšanje

[141] Izobraževanje v Sloveniji, SURS 2013.

[142] Izobraževanje v Sloveniji, SURS, 2012.

[143] http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6189

[144] Poročilo o razvoju 2013, UMAR.

[145] Vmesno vrednotenje 1. in 2. prednostne usmeritve Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter Izboljšanje posameznika za delo in življenje v družbi, temelječi na znanju 3. razvojne prioritete OP RČV Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, Oikos, avgust 2011, http://www.eu-skladi.si/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/studije-in-vrednotenja/studije-in-vrednotenja-za-programsko-obdobje-2007-2013/vrednotenja-2007-2013/operativni-program-razvoja-cloveskih-virov

[146] Poklicni standardi in NPK 2000–2012, Center RS za poklicno izobraževanje, 2013.

[147] A. Ivančič v Poklicni standardi in NPK 2000–2012, Center RS za poklicno izobraževanje, 2013.

[148] Poklicni standardi in NPK 2000–2012, Center RS za poklicno izobraževanje, 2013.

[149] Position Paper, str. 22.

[150] Poklicni standardi in NPK 2000–2012, Center RS za poklicno izobraževanje, 2013.

[151] Position Paper, str. 9.

[152] Ekspertna skupina "Improving education of teachers and trainers" pri Evropski komisiji: Supporting teacher competence development (2013).

[153] Teachers matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers; OECD, 2005.

[154] TALIS, OECD, 2008.

[155] Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana 2011.

[156] Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

[157] Poročilo o razvoju, UMAR, 2013.

[158] Trg dela in visokošolski razpis za vpis – Analiza trga dela v povezavi z visokošolskimi vpisnimi mesti ter številom študentov in diplomantov; 2013, str. 43.

[159] HEGESCO: Higher Education as a Generator of Strategic Competences (http://www.hegesco.org/), Slovensko visoko šolstvo s perspektive zaposljivosti diplomantov (http://www.mfdps.si/Files//Karierni%20center/Slovensko%20VS%20s%20perspektive%20zaposljivosti%20diplomantov.pdf).

[160] Stališče služb EK do priprave Partnerskega sporazuma in operativnih programov v analizi stanja poudarja , da je v Sloveniji neučinkovit trikotnik znanja, ki vključuje razmeroma neučinkovito visokošolsko izobraževanje.

[161] Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju (Tanja Čelebič), Delovni zvezek UMAR, 2008.

[162]The Erasmus Impact Study (http://ec.europa.eu/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf)

[163] Nacionalni program visokega šolstva 2011–2020.

[164] The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report (http://www.ehea.info/Uploads/%281%29/Bologna%20Process%20Implementation%20Report.pdf).

[165] European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. *Towards a Mobility Scoreboard: Conditions for Learning Abroad in Europe*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

[166] Nacionalni program visokega šolstva 2011–2020.

[167] V finančni perspektivi 2007–2013 se je v okviru prednostne usmeritve 2.2 Informacijska družba med drugim razvilo 15 e-učbenikov za naravoslovje in 22 e-učbenikov za družboslovje za višje razrede osnove šole in prve letnike gimnazije.

[168] Evropska komisija, COM (2013) 654 konč. / Opening up Education: Innovative teaching and learning for all through new Technologies and Open Educational Resources.

[169] Evropska komisija, COM (2010) 245 konč. / 2, Evropska digitalna agenda.

[170] European Schoolnet, Survey of Schools: ICT in Education, Country profile: Slovenia, november 2012.

[171] Ibid.

[172] Zlasti posledice spodletele reforme pravosodja iz leta 1995, ki je bila sicer pripravljena na temelju priporočil mednarodnih organizacij, med njimi tudi Sveta Evrope.

[173] Strategija ravnanja s človeškimi viri v pravosodju do leta 2020, sprejeta na seji Vlade RS 24. 4. 2014, sklep št. 70000-2/2014/8; ttp://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/CIP/2014/5_5_2014_Strategija2020.pdf

[174] Obravnavana problematika dolgotrajnih stečajnih postopkov je poudarjena tudi v zadnjem priporočilu Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) Economic Survey of Slovenia 2013.

[175] Iz večletnega gibanja izvršilnih zadev na sodiščih je razvidno, da sodni sistem sicer že več let obvladuje pripad izvršilnih zadev, vendar je obremenjen s še vedno razmeroma visokim vsakoletnim pripadom in velikim številom nerešenih zadev iz preteklih obdobij. Glej: Justice Scoreboard – Orodje za spodbujanje učinkovitega pravosodja in rasti, COM(2013) 160 final, 27. 3. 2013.

[176] Raziskava Ernst & Young o korupciji med menedžerji.

[177] http://www.transparency.org/whatwedo/pub/cpi_2013

[178] http://www.imd.org/news/World-Competitiveness-2013.cfm

[179] http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf

[180] Priporočilo Sveta EU v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za leto 2014 (priporočilo št. 8).

[181] http://www.mnz.gov.si/si/o_ministrstvu/kakovost_v_javni_upravi/skupni_ocenjevalni_okvir_caf

[182] Uredba o upravnem poslovanju, Zakon o splošnem upravnem postopku.

[183] Ukrepe na korupcijskem področju izrecno obravnava priporočilo št. 8.

[184] Program Vlade Republike Slovenije za preprečevanje korupcije je bil sprejet 5. marca 2014: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/MNZ-VRS-PK-

marec2014.pdf. O implementaciji je bilo sprejeto tudi že t. i. Prvo vmesno poročilo, sprejeto na Vladi RS 29. maja 2014:
http://www.mnz.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/browse/1/article/12208/8850/943bd83ad6dd53ca761ffeb85180d9ab/

[185] OECD-jev pregled javne uprave v Republiki Sloveniji, Slovenija za strateško vodeno in učinkovito državo, 2012, sofinanciran s sredstvi ESS.

[186] Stališče služb Komisije o pripravi sporazuma o partnerstvu in programov v Sloveniji za obdobje 2014–2020.

[187] Direktiva bo uvedena v Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3336

[188] http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3336

[189] http://certifiedsignature.eu/2014/03/01/eidas-electronic-identification-and-signature-electronic-trust-services-final-draft/

[190] http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0272+0+DOC+XML+V0//SL

[191] Krepitev zmogljivosti nevladnih organizacij z vzpostavljanjem podpornih struktur. Sintezno poročilo. Pitija, Ljubljana, julij 2014.

[192] https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/DAE%20SCOREBOARD%202013%20-%20SWD%202013%20217%20FINAL.pdf, str. 46.

[193] Neenakosti v zdravju v Sloveniji, Inštitut za varovanje zdravja RS, 2011, str. 19–26.

[194] https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/DAE%20SCOREBOARD%202013%20-%20SWD%202013%20217%20FINAL.pdf, str. 46

[195] V znesek KS za TC 7 niso vključena sredstva CEF = 159.787.792,00 EUR.

[196] V znesek ESS za TC 8 niso vključena sredstva YEI = 9.211.536,00 EUR.

[197] Znesek sredstev EKSRP za ukinjene ukrepe je zajet v znesku pod TC 3.

[198] Zakon o varstvu okolja (ZVO) (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13), 4. člen.

[199] 9. člen (načelo odgovornosti povzročitelja).

[200] 7. člen. V 17. členu ZVO določa ukrepe varstva okolja glede mejnih vrednosti in pravila ravnanja v zvezi z njimi, v 1. točki za emisije.

[201] Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (v nadaljevanju OPTGP 2020) predstavlja izvedbeni načrt ukrepov, s katerimi bo Republika Slovenija dosegla cilj zmanjšanja emisij na podlagi Odločbe 406/2008/ES, po kateri lahko poveča izpuste toplogrednih plinov do leta 2020 za 4 % glede na leto 2005.

[202] Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 102/11, 18/12, 24/12, 64/12 in 2/13).

[203] V skladu z 8. členom uredbe SSO.

[204] Vključno z rezervo za uspešnost, po prenosu med kategorijami regij in cilji, kadar je to ustrezno.

[205] Viri, ki so preneseni s prvega stebra skupne kmetijske politike na EKSRP v skladu s členoma 7(2) in 14(1) Uredbe o neposrednih plačilih (2013/….), in prenosi na EKSRP pri uporabi členov 10b, 136 in 136b Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 v zvezi s koledarskim letom 2013 oziroma 2014.

[207] Skupna sredstva za vsak sklad SSO in za vsako kategorijo regij naj bi predstavljala 6 % zneskov, določenih v stolpcu 6.

[209] https://www.stat.si/tema_splosno_upravno_podezelje_predstavitev.asp

[210] Statistični letopis Republike Slovenije 2013, 32. Pregled po mestnih območjih, Metodološka pojasnila

[211] Vir: SURS (2014). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6490

[212] Vir: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/02_07728_aktivno_preb_kazal/02_07728_aktivno_preb_kazal.asp

DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalni sklic	Referenčna številka Komisije	Datoteke	Datum pošiljanja	Pošiljatelj

ZADNJI REZULTATI VALIDACIJE

Resnost	Oznaka	Sporočilo
Informacije		Različica partnerskega sporazuma je bila potrjena.